

ZENETUDOMÁNYI DOLGOZATOK 2003

I.

Tanulmányok
az MTA Népzene kutató Csoport megalakulásának
50. évfordulójára

A borítón: tükrös – Somogy m. (Néprajzi Múzeum)

ZENETUDOMÁNYI DOLGOZATOK 2003

I.

Tanulmányok
az MTA Népzene kutató Csoport megalakulásának
50. évfordulójára

MTA Zenetudományi Intézete, Budapest
2003

Szerkesztők: Richter Pál, Rudasné Bajcsay Márta
Felelős kiadó: Tallián Tibor

Címlapterv: Piros Tibor
Technikai szerkesztő: Sz. Farkas Márta
Tipográfia: Szöllősi Mihály
Kottagrafika: Büky Virág (Bodor, Bereczky, Kovalcsik)
saját cikkhez: Szenik, Pávai, Halmos, Sipos

© A Magyar Tudományos Akadémia Zenetudományi Intézete, 2003
ISSN 0139–0732

Tartalom

I. kötet

A népzene- és néptánc kutatás intézményei a Magyar Tudományos Akadémián – az MTA Népzene kutató Csoport ötven éve (<i>Tallián Tibor</i>)	3
A népzene- és néptánc kutató részlegek munkatársai (Összeállította: <i>Szőkéné Károlyi Annamária</i> és <i>Balázs Béláné</i>).	8
SZALAY Olga: A jubiláló akadémiai népzene kutatás kiemelt sorozatai és az intézményes ötven év bibliográfiája (1953–2003)	11
DÓKA Krisztina–SZŐKÉNÉ KÁROLYI Annamária: Ötven év – ötven kép. Fényképek a Népzene kutató Csoport múltjából	101
SZALAY Olga: Kodály Zoltán és a Tudományos Akadémia szerepe a népdal-összkiadás megindításában 1930 és 1940 között	127
TARI Lujza: Népzene kutató intézményes keretek között: az első évek és a korabeli szaksajtó	187
VARGYAS Lajos: A magyar népzene összkiadása, a <i>Corpus Musicae Popularis Hungaricae</i>	211
DOMOKOS Mária–OLSVAI Imre–PAKSA Katalin: Járdányi Pál népzenei munkásságának utolsó szakasza	219

A népzene- és néptánckutatás intézményei a Magyar Tudományos Akadémián – az MTA Népzenekutató Csoport ötven éve

A Magyar Tudományos Akadémia Népzenekutató Csoportját a Minisztertanács 2.050/17/1953. számú határozatában foglalt felhatalmazás alapján az Akadémia főtitkára 1953. október 15-én kelt 523. számú utasításával alapította meg. Ez a tudáspolitikai kezdeményezés valójában egy az MTA székházában akkor már két évtizede folyamatosan működő, az akadémiai és az állami költségvetés által támogatott népzene tudományi kutatóműhely számára biztosította az intézményi kereteket. A magyar népzene egyetemes gyűjteményének kiadását a Magyar Tudományos Akadémia már az 1930-as évek közepén felvette nagy vállalkozásai közé. Megvalósítására népzenei albizottságot hozott létre, mely felkérte Bartók Bélát és Kodály Zoltánt, hogy folytassanak további népzene gyűjtéseket, alakítsák ki a dallamok közreadásának zenei rendjét, és irányítsák az Akadémia által a Vigyázó-hagyaték jövedelméből foglalkoztatott segéderőket. A Vallás- és Közoktatási Minisztérium azzal támogatta a népzenei kiadvány ügyét, hogy felmentette Bartókot zeneakadémiai zongoratanári kötelezettségei alól, és teljes fizetéssel a Tudományos Akadémiára rendelte ki munkavégzésre. Hét évig az akadémiai székháznak az ott álló asztal alakjáról elnevezett ún. patkós-szobája volt Bartók és a rendezésben részt vevő megbízottak munkahelye. 1940-ben Bartók Amerikába utazott, távozása után a munkálatokat Kodály vezette.

A 2. világháború után a Magyar Tudományos Akadémia elvesztette vagyonát, kiadványok támogatására nem vállalkozhatott. Szomjas-Schiffert György kezdeményezése nyomán a Vallás- és Közoktatási Minisztérium, majd jogutódja, a Népművelési Minisztérium 1946 őszétől folyamatos pénzügyi támogatásban részesítette a „Nagy magyar népdalgyűjtemény” (végleges címén: A Magyar Népzene Tára) előkészítő és kiadói munkálatait, fizette eleinte egy, majd több munkatárs foglalkoztatását, valamint a kottarajzolás, a papír és a nyomtatás költségeit. Az első és második kötet megjelenésének éveiben (1951, 1953) a kiadványszerkesztő csoport Kodálynak évente személyesen kiutalt minisztériumi támogatással működött az Akadémia épületében. Kodály kezdeményezésére az 1953-as év elején az MTA de facto átvette mind A Magyar Népzene Tára (Corpus Musicae Popularis Hungaricae) szerkesztésének feladatát, mind az e célra biztosított keretet. Az intézményszervezési folyamat az alapító okirat kiadásával ért végpontjához.

A Népzenekutató Csoport legnagyobb feladata volt és maradt a magyar népzene kincs közlési rendjének kialakítása és az egyes kötetek megjelenítése. Kodály és munkatársai döntése nyomán a közreadás nem a Bartók által kidolgozott ún. Bartók-rend alapján indult meg; ennek kiadását csak 1981-ben, Bartók születésének centenáriuma alkalmával indította el az MTA Zenetudományi Intézet Bartók Archívuma. A Magyar Népzene Tára első sorozatában a szerkesztőség tagjai (Kerényi György, Kiss Lajos, Járdányi Pál, Rajeczky Benjamin) néprajzi funkciók szerinti csoportosításban adták közre a dallamokat: Gyermekjátékok, Jeles napok, Lakodalmások, Párosítók, Siratók. Az alkalomhoz nem kötött népdalok zeneileg rendezett közreadásának alapjául szolgáló új rendet a Kodályt követő népzene kutatás egyik meghatározó egyénisége, Járdányi Pál dolgozta ki 1958 és 1965 között: a Bartók- és Kodály-rend lezárása után ő alakította ki a magyar népzene kéziratos lejegyzéseinek harmadik zeneileg rendezett gyűjteményét. Az alkalomhoz nem kötött dalok közreadása

1973-ban kezdődött meg A Magyar Népzene Tára hatodik kötetével, melynek szerkesztését Járdányi Pál kezdte meg, majd 1966-ban bekövetkezett halála után Olsvai Imre fejezte be.

Az 1953-as minisztertanácsi határozat és az akadémiai elnöki utasítás A Magyar Népzene Tárának szerkesztése és kiadása mellett a magyar népzene-tudomány más, régi keletű törekvéseinek továbbvitelét is a Népzene-kutató Csoport feladatául tűzte ki: a népzene folklorisztikai és történeti összefüggéseinek feltárása, szomszédnépi és rokonnépi összehasonlító kutatások, a népzene gyűjtése a hangfelvétel-technika újonnan bevezetett eszközeivel (huzalos, majd szalagos magnetofon). A Népzene-kutató Csoport öt évtizedes eredményes munkássága sokszorosán igazolta e sokrétű feladatmeghatározás termékeny voltát.

A Népzene-kutató Csoportot fennállásának első tizenöt évében Kodály Zoltán vezette. Igazgatási ideje alatt folyamatosan és céltudatosan bővítette a kutatógárdát, és tágította a népzene-kutatás látásmódját, tárgykörét. Rajeczky Benjamin meghívása (1953), majd Szendrei Janka és Dobszay László csatlakozása nyomán hangsúlyosabbá vált a népzene európai történeti összefüggéseinek vizsgálata. A Népzene-kutató Csoport létrehozta az európai népzene katalógusát, és jelentős mértékben hozzájárult a régi magyar zenetörténet feltáráshoz, főképpen a középkori liturgikus ének területén. Kodály halála után, 1967 májusától 1969. december végéig a Népzene-kutató Csoport élén megbízott igazgatóként Rajeczky Benjamin állt.

1961-ben hívta meg Kodály a Népzene-kutató Csoport tagjai sorába Vargyas Lajost. Vargyas folkloristaként univerzális látásmód birtokában végezte a népzene-kutatást. Kutatási eredményei megvilágították a magyar ballada európai kapcsolatait; összefoglalta és továbbfejlesztette a magyar népzene őstörténetére vonatkozó elméleteket. 1970–1973 között, az önállóság utolsó éveiben Vargyas igazgatta a Népzene-kutató Csoportot, integrálta a népzene- és néptánc-kutatást, és felnevelte a Magyar Népzene Tára sorozat jövőjét biztosító utánpótlást.

A Népzene-kutató Csoport vezető munkatársai az 1960–70-es években önállóan alapoztak meg és teljesítettek ki egy-egy új kutatási irányt. Vikár László tudományos érdeklődését a Bartók és Kodály által a magyar népzene-kutatás első évtizedeiben felvetett kutatási témának, a magyar, illetve a finnugor és török rokonnépek közötti népzenei kapcsolatok vizsgálatának szentelte. Helyszíni gyűjtőútjainak eredményét (nagy részét Bereczki Gáborral közösen) a cseremis, csuvas, votják, török, tatár népek népzenei monográfiáinak sorozata foglalja magába. Szomjas-Schiffert György kutatásai a lappok zenei hagyományaira irányultak. Sárosi Bálint Bartók kezdeményezéséhez visszanyúlva a hangszeres népzene és a népi hangszerek kutatását végezte, valamint a cigányzenének a magyar népi és történeti zenélésben játszott szerepét vizsgálta.

Jellemző módon mind Rajeczky, mind Vargyas, az önálló Népzene-kutató Csoport Kodályt követő két igazgatója a Néprajzi Múzeum népzenei részlegét vezette kooptálása előtt. Ennek hátterében az áll, hogy míg más intézményeknél politikai vagy pénzügyi okokból egyre csökkent a népzene-kutatás támogatása, a veszélyeztetett helyzetbe került kutatóknak és témáknak az MTA Népzene-kutató Csoportja kínált menedéket. Ennek köszönhetően a Csoport nemcsak egyes kutatókkal, de egész kutatócsoportokkal és új kutatási irányokkal gyarapodott. 1958-ban a Népművészeti Intézet állományából csoportosan kerültek fiatal népzene-kutatók az akadémiai intézethez, 1965-ben pedig a fiatal magyar néptánc-kutatás vezető egyénisége, Martin György csatlakozott a munkatársi gárdához. Pesovár Ernő a Néprajzi Múzeumból került a Csoporthoz.

Személyi és tematikai bővülés mellett a népzenei hangfelvétel- és népi táncfilm-felvételek archívumának felépítése és a hangarchiválás terén elért eredmények biztosítottak országosan egyedülálló, és európai összehasonlításban is kimagasló jelentőséget az MTA Népzene-kutató Csoportjának. Sztanó Pál a technikai részleg vezetőjeként új hangarchiválási és restaurálási módszereket dolgozott ki; a hangfelvétel-gyűjtemény az ötvenes évek kezdetétől máig kb. tízezer órányira növekedett.

Mind a népzene dallamtípusok és stílusok szerinti rendezése, mind a történeti népek-anyag gyűjtése és feldolgozása, mind az archívumi technikai- és nyilvántartási módszerek és rend kidolgozása nagy nemzetközi érdeklődést váltott ki, különösen azután, hogy 1964-ben több mint 200 résztvevővel Budapesten tartotta konferenciáját az International Folk Music Council, amely népzenei rendszerezéssel foglalkozó munkacsoportot hozott létre.

A nemzetközi elismerés is hozzájárult ahhoz, hogy a Népzene-kutató Csoport sértetlenül kerüljön ki az 1959–1961 között ellene indított politikai akciókból, melyek során az Akadémia I. osztálya számon kérte a marxista szemlélet érvényesülését munkájában. Kodály következetesen elutasította az irányítása alatt álló folklórkutatások átmarxizálását, illetve a Csoport kibővítését akár történeti, akár szociológiai irányokkal, melyek ürügyén általa elfogadhatatlannak ítélt szemléletek és személyek hatolhattak volna be a népzene-kutatásba. Marxista zeneszociológiai és folklorisztikai vizsgálatokra azonban az 1958-tól az állampárt által újra meg újra megfogalmazott tudománypolitikai irányelvek keresztülvitele érdekében mindenképp szükség volt. Ezeket az 1961-ben alapított Bartók Archivum, 1969-től MTA Zenetudományi Intézet szociológiai kutatási iránya vállalta fel. A Maróthy János nevével fémjelzett szociológiai kutatások keretében folytatott Borsai Ilona és Kapronyi Teréz kiemelkedő folklorisztikai jelentőségű summásének-vizsgálata (monumentális anyaga kiadatlanul maradt), csakúgy, mint Békefi Antal munkadal-gyűjtése.

Kodály halála után (1967) az MTA hamarosan felvetette a Népzene-kutató Csoport és a Bartók Archivum–Zenetudományi Intézet egyesítésének tervét, azonban utóbbi alapító igazgatója, Szabolcsi Bence, Kodály egykori tanítványa, aki ismerte és tiszteletben tartotta a mester elutasító álláspontját, elzárkózott az egyesítés elől. Így a következő években a Csoport státusában nem, csak elhelyezésében következett be változás: 1970 márciusában új székhelyet jelöltek ki számára az MTA Budapest I. Úri u. 49., ill. Országház u. 30. szám alatti épületegyüttesében. Szabolcsi 1973 januárjában meghalt; ezután az MTA illetékesei nyomban elhatározták, és egy év alatt végrehajtották „zenetudományunk akadémiai kutatóhelyeinek egyesítését” (Ujfalussy József megfogalmazása a Magyar Tudomány 1974/5. számában megjelent cikkében). Az egyesítés háttérben meghúzódhattak tudománypolitikai és ideológiai motívumok is, ugyanúgy, ahogy ilyen mozgatórugók meglétét a Népzene-kutató Csoport 1953-ban és a Bartók Archivum 1961-ben történt alapításakor sem lehet kizárni. De későbbi hasonló fejlemények (legutóbb az akadémiai intézeteknek az 1990-es évek derekán végrehajtott konszolidációja) tapasztalataira gondolva jóhiszeműen feltételezhetjük azt is, hogy az MTA testületi és végrehajtó szervei elsődlegesen racionalizálási szándékkal rendelték el az összevonást. Ujfalussy József a régi, majd az egyesített Zenetudományi Intézet igazgatója, fent idézett nyilatkozatában a zenetudomány etnológiai és történelmi ágának a magyar hagyományban kétségtelenül szoros kapcsolatára hivatkozva az intézkedés racionalitását emelte ki.

Az egyesített MTA Zenetudományi Intézetben Ujfalussy József (1974–1980), Falvy Zoltán (1980–1998) és Tallián Tibor (1998–) igazgatása alatt a népzene- és néptánc kutatása

e célra szakosodott önálló osztályok keretében folyt, melyeknek elnevezése és tudományos célkitűzése időnként kisebb-nagyobb mértékben változott. A népzenei kutatórészlegekben Vikár László, Sárosi Bálint, Dobszay László, Paksa Katalin, Domokos Mária és Pávai István látott, ill. lát el osztályvezetői feladatokat. A Néptánc osztályt 1983-ban bekövetkezett haláláig Martin György, utódjaként Pesovár Ernő vezette, jelenleg Felföldi László vezeti. A népzenei hang- és néptánc filmarchívum állományának 1996-ig a Sztanó Pál vezetése alatt álló Technikai osztály (utóbb Informatikai osztály) viselte gondját.

A Zenetudományi Intézet és a Népzenekutató Csoport egyesítése sürgetővé tette a két intézet közös épületben való elhelyezését. Falvy Zoltán kezdeményezésére az egyesített intézet székházául a budai Várban lévő volt Erdődy-Hatvany palotát jelölték ki. Az 1984-ben átadott Táncsics utcai székház a korábbi állapotokhoz képest sokkal jobb körülményeket biztosított a kutatáshoz. Legfontosabb újdonsága, hogy az értékes népzenei hang-, és néptánc filmarchívum légkondicionáló berendezéssel ellátott raktárhelyiségekbe kerülhetett.

A Magyar Népzene Tára Olsvai Imre által 1973-ban közreadott hatodik kötetének megjelenése után tudományos viták sorozata zajlott a kiadás alapját képező típusrend, illetve a közreadás elvei, módszerei és célja körül. Ujfalussy a népzenei rendezés és kiadás helyzetének felmérésére szakbizottságot állított fel, mely javasolta a népzenei típusrend általános revízióját. Ezt a munkát Dobszay László és Szendrei Janka végezte el. Tipológiai rendjüket (illetve annak egy részét) a Magyar népdaltípusok katalógusa, stílusok szerint rendezve c. kiadványukban adták közre. A Magyar Népzene Tárának kiadása csak 1987-ben folytatódott a továbbfejlesztett Járdányi-rend alapján. Az alkalomhoz nem kötött népdalok eddig megjelent öt kötete a magyar népzene ún. régi rétegének legjellegzetesebb, nagyterjedelmű ereszkedő típusait tartalmazza. A Magyar Népzene Tárát szerkesztő csoport (Domokos Mária, Paksa Katalin, Szalay Olga, Rudas Márta) jelenleg rendező és válogató munkával készíti elő a folytatást: kialakítás alatt áll a régi réteg közreadásának következő nagyobb egysége. Bereczky János befejezte a magyar népzene új stílusának rendezését és feltárta kialakulásának történetét. A jelen népzenekutatói áldozatos munkával gondozzák és adják közre a magyar népzene-tudomány korábbi nagy nemzedékeinek munkásságát. A hangszeres népzene-ről való ismereteket Tari Lujza, Halmos Béla, Pávai István, Sebő Ferenc gazdagította. A kilencvenes években intézeti munkatársak közreműködése biztosította az akadémiai népzene-kutatás kapcsolatát olyan nagy vállalkozásokkal, mint a Kárpát-medence hangszeres népzenejének – történelmi távlatban az „utolsó órában” – elvégzett felgyűjtésével. A népzenei finnugrisztika hagyományát Lázár Katalin viszi tovább. Eurázsiai távlatú gyűjtő- és publikációs tevékenységet végez a török népek népzenejének kutatójaként Sípos János. Nemzetközileg jegyzett roma (cigány) zenefolklór-kutatást végez Kovalcsik Katalin. A kutatás és publikálás feladatai mellett az utóbbi másfél évtizedben nagy hangsúly esik a népzenei felvételek archiválására (digitalizálás), a gyűjtemény nyilvántartására (számítógépes katalógizálás) és a számítógépes dallamelemzés módszereinek kidolgozására (Pávai István, Richter Pál, valamint külső munkatársként Juhász Zoltán).

A Népzenekutató Csoport, majd a Zenetudományi Intézet néptánc-kutató részlegének vezető munkatársai – Martin György, Pesovár Ernő, Lányi Ágoston – arra törekedtek, hogy a magyar néptáncot európai és történelmi összefüggésbe helyezték. A kutatás középpontjába a strukturális, morfológiai elemzés mellé az improvizatív táncalkotás vizsgálatát állították. A néptánc-kutató csoport és népzenekutató-partnerek a magyar zenei folklór-kutatásban Bartók óta egyedülálló módon Európán kívüli gyűjtőutakat is lebonyolítottak. Például szolgál-

nak erre Halmos István dél-amerikai és Sárosi Bálint Martin Györggyel folytatott etiópiai gyűjtései. A nyolcvanas évek végén a néptánc kutatás intézeti irányítását új nemzedék vette át (Felföldi László, Fügedi János). Új technikai eszközök alkalmazásával nagyarányú terepmunkát kezdeményeztek, és programot indítottak a néptánc morfológiájának számítógépes elemzésére, amely nemzetközi kapcsolataik ugrásszerű kiszélesedéséhez vezetett.

A Magyar Tudományos Akadémia Zenetudományi Intézete a maga sokrétű, mégis szerves egységet alkotó kutatási irányjaival és részlegeivel egyedülálló intézmény a nemzetközi zenetudományban. A népzene, néptáncot és a zenetörténetet szoros összefüggésben vizsgálja, tárja fel a jelen és őrzi meg a jövő számára.

E sokrétű munka eredményeibe engedtek betekintést a Népzene Kutató Csoport alapításának 50. évfordulója megünneplésére 2003. november 6-án és 7-én a Magyar Tudományos Akadémia székházában, illetve a Zenetudományi Intézet épületében rendezett konferencia előadásai. Az ott elhangzottakat közli (néhány kivételtől eltekintve) bővített, jegyzetelt és gazdagon illusztrált formában a *Zenetudományi dolgozatok 2003* gazdag tartalmú, a folklórkutatás és a tudománytörténet jelentékeny témáit tárgyaló két kötete, melyeket most tisztelettel átnyújtok az olvasónak. Bízom benne, tanulmányozásuk után osztani fogja meggyőződésemet: nemcsak a jubileum ünnepi hangulatában mondható el az intézményesült magyar népzene- és néptánc kutatásról, hogy az alapítók nagyszerű szándékait és nagyszabású terveit az elmúlt ötven év során sikerrel teljesítette.

Tallián Tibor
MTA Zenetudományi Intézet
igazgató

**Az MTA Népzenekutató Csoport – MTA Zenetudományi Intézet
népzene- és néptánckutató részlegeinek munkatársai***

Kodály Zoltán (1882–1967) alapító, igazgató	1953–1967
Agócs Gergely (*1969) népzenekutató	1997–2000
Balogh Ágnes (*1947) gyűjteménykezelő	1999–2000
Bereczky János (* 1942) népzenekutató	1967–től
Borsai Ilona (1924–1982) népzenekutató	1962–1979
Csapó Károly (1930–2003) hangtechnikus, népzenekutató	1967–1978
Csonka László, hangtechnikus, fotós	1985–1987
Dobszay László (*1935) népzenekutató, zenetörténész	1966–től
Domokos Mária (*1942) népzenekutató	1968–től
Dóka Krisztina (*1974) néptánckutató, gyűjteménykezelő	2002–től
Erdőhátné Lányi Mária (*1950) ügyintéző, gyűjteménykezelő	1972–1993
Faragó Laura (*1949) gyűjteményi munkatárs	1975
Felföldi László (*1947) néptánckutató	1984–től
Ferenczi Ilona (*1949) zenetörténész	1974–1982
Fleischhacker Margit, népzenekutató	1953
Földi Margit Anna (*1953) adminisztrátor, gyűjteményi munkatárs	1975–1977
Fügedi János (*1953) kinetográfus	1987–től
Gerenday Ágnes (*1951) gyűjteményi munkatárs	1975–1978
Gombos András (*1968) fiatal kutatói ösztöndíjas, néptánckutató	1999–2002
Halmos Béla (*1946) népzenekutató	1985–1991
Halmos István (*1929) népzenekutató	1962–1990
Hargittayné Gozmány Mária (*1946) gyűjteményi adminisztrátor	1987–1994
Járdányi Pál (1920–1966) népzenekutató	1946–1966
Kammerer László (1898–1979) gazdasági ügyintéző, gyűjteményi adminisztrátor	1954–1972
Kapronyi Teréz (*1947) népzenekutató	1975–1988
Karácsony Zoltán (*1963) néptánckutató	1988–1995
Kard Ádám (*1964) programozó, archivális munkatárs	1989–1996
Keletiné Eisenhoffer Norma (1928–2003) gazdasági vezető, gyűjt. adminisztrátor	1953–1972
Kerecsényiné Forrai Irén (1916–1999) tudományos munkatárs	1965–1973
Kerényi György (1902–1986) népzenekutató	1934–1970
Kertész Gyula (1900–1967) népzenekutató, hangtechnikus	1950–1967
Kiss Lajos (1900–1982) népzenekutató	1949–1974
Konkoly Elemér (*1955) technikus, népzenegyűjtő	1985–1986
Kovalcsik Katalin (*1954) népzenekutató	1979–től
Kovács Zoltán, könyvtáros	1971–1974
Lányi Ágoston (1923–1986) kinetográfus	1965–1985
Lázár Katalin (*1955) népzenekutató	1978–től
Lévainé Gábor Judit (*1908) népzenekutató	1954–1968
Lipcsey Emőke (*1957) gyűjteményi munkatárs	1975–1976
Mannoné Jákfalvy Andrea (*1949) fotólaboráns, fotótáros	1976–től
Martin György (1932–1983) néptánckutató	1965–1983
Mathia Károly (1902–1961) népzenekutató	1953–1961
Nagy Andrásné, Judit (*1954) asszisztens, gyűjteménykezelő	1977–1985
Nekolny Rezső id. (?–1963) kottagrafikus	1958–1965

* A névsort összeállította Szökéné Károlyi Annamária Balázs Béláné munkaügyi előadó segítségével.

Nekolny Rezső ifj., kottagrafikus	1958–1969
Németh Gábor (*1961) gyűjteménykezelő	1991-től
Németh István (*1951) hangtechnikus, népzene gyűjtő, szerkesztő	1969-től
Olsvai Imre (*1931) népzene kutató	1958–1998
Paksa Katalin (*1944) népzene kutató	1971-től
Papp Ágnes (*1967) gyűjteményi munkatárs	1986–1987
Paulovics Géza (1900–1973 k.) népzene gyűjtő, könyvtáros	1953–1972
Pál Máté (1923–2001) szövegrendező, szerkesztő	1952–1983
Pálfy Gyula (*1950) néptánc kutató, gyűjteménykezelő	1972-től
Pávai István (*1951) népzene kutató	1994-től
Pesovár Ernő (*1926) néptánc kutató	1970–1988
Pintér István (*1944) zenei informatikus (népzenei felv. melogram készítése)	1999-től
Prószék Gábor (*1954) matematikai nyelvész, informatikus	1983–1986
Rajeczky Benjamin (1901–1989) népzene kutató, zenetörténész	1960–1987
Rácz Ilona (1897–1985) népzene kutató	1938–1982
Richter Pál (*1963) népzene kutató, zenetörténész	1994-től
Rudasné Bajcsay Márta (*1953) népzene kutató	1977-től
Sárosi Bálint (*1925) népzene kutató	1958–1988
Sebő Ferenc (*1947) népzene kutató	1992–2000
Sipos János (*1953) népzene kutató	2002-től
Szabadváryné Gerő Erzsébet (*1952) gyűjteményi munkatárs	1975–1983
Szalay Olga (*1953) népzene kutató	1975-től
Szendrei Janka (*1938) népzene kutató, zenetörténész	1962-től
Szomjas-Schiffert György (*1910) népzene kutató	1949–1976
Szöllösi Mihály (*1954) hangtechnikus, tördelő szerkesztő	1986–1997
Szökéné Károlyi Annamária (*1954) dokumentátor, szerkesztő	1970-től
Sztanó Pál (1928–1997) hangtechnikus, hangrestaurátor	1958–1996
Tari Lujza (*1948) népzene kutató	1972-től
Tornyos Judit (*1958) archivális munkatárs	1985–1988
Ullmann Péter (*1940) népzene kutató, gyűjteménykezelő	1974–1991
Vargyas Lajos (*1914) népzene kutató	1961–1982
Vikár László (*1929) népzene kutató	1960–1996
Víg Rudolf (1929–1983) népzene kutató	1958–1977

Külső munkatársak (A teljesség igénye nélkül)

Bakó Katalin (*1976) gyűjteménykezelő	2000–2001
Balogh Ágnes (*1947) gyűjteménykezelő (l. még fenn)	2003-tól
Bartók János, népzene gyűjtő, lejegyző	1955–1960
Bencze Lászlóné Mező Judit (*1933) népzene kutató	1970
Békefi Antal (1926–1982) népzene kutató	1954
Bolya Mátyás (*1977) gyűjteménykezelő	2002-től
Bordás Attila (* 1978) gyűjteménykezelő	1999–2000
Borvendég Erzsébet, népzene gyűjtő	1959–1970
Czárán László (1929–1977) lejegyző	1970
Csapó Károly (1930–2003) hangtechnikus (l. még fenn)	1979–1991
Csemiczky Miklós (*1954) lejegyző	kb. 1977
Csébfalvy Károly, matematikus	kb. 1963–1964
Demeter Gitta (*1977) gyűjteménykezelő	2002-től
Ernöfy Olivér (*1923) hangtechnikus	1971–1996
Havass Miklós, matematikus	kb. 1963–1964

Juhász Zoltán (*1955) népzeneutató	1978–1995
Katanics Mária (*1929) népzeneegyűjtő, lejegyző	1958–1960
Körmendiné Meszéna Beáta, gyűjteményi munkatárs	1983–1985
Kőszegi György, matematikus	kb. 1969–1975
Kővári Réka (*1973) népzeneegyűjtő	1998-tól
Kubínyi Zsuzsa (*1959) lejegyző	1981–1982
Lugossy Emma, néptáncutató	1954–1956
Nosek János, hangtechnikus	1958–1965
Olsvainé Korentsy Márta (*1936) lejegyző	1971–1974
Papp János (1928–2002) népzeneegyűjtő, lejegyző	1965
Péczely Attila (1897–1964) népzeneutató	1954–1964
Schnöller Mária, népzeneegyűjtő	1954
Schram Ferenc, néprajz- és népénekkutató	1954
Sipos Mihály (*1948) népzeneegyűjtő, lejegyző	1975
Somogyi Péter (*1972) gyűjteménykezelő	1998
Szabó Andorné Szojka Anna (1907–1958) népzeneegyűjtő	1954–1958
Szabó Miklós (*1931) népzeneegyűjtő	1954
Szoboszlainé Raffay Anna, néptáncutató	1954
Sztareczky Zoltán (1910–1961) népzeneegyűjtő, lejegyző	1958–1960
Teszary Miklós (*1965) néptáncgyűjtő	1991–1996
Vadasi Tibor (*1927) néptáncutató, archivális munkatárs	1992-től
Vavrincez András (*1955) népzeneutató	1976-tól
Vavrincezné Endrey Amália (1925–1997) lejegyző	1963–1980
Vavrincez Veronika (*1933) archivális munkatárs	1995-től
Virágvölgyi Márta (*1948) népzeneutató	1976-tól

A jubiláló akadémiai népzene kutatás kiemelt sorozatai és az intézményes ötven év bibliográfiája (1953–2003)

Kiemelt sorozatok

A Magyar Népzene Tára

Gyermekjátékok. [1161 dallam.] Kodály Zoltán előszavával (1951. október). [A dallamok rendszerezése Járdányi Pál, a játékok rendszerezése Kerényi György munkája.] Sajtó alá rendezte (és a bevezető tanulmányt írta) Kerényi György. (Munkatársak: Rácz Ilona, Járdányi Pál, Kiss Lajos, Kertész Gyula. A kottarajzokat id. és ifj. Nekolny Rezső készítette.)

1. kiadás: Bp., A Magyar Tudományos Akadémia és a Népművelési Minisztérium megbízásából kiadja a Zeneműkiadó Vállalat, 1951. XX, 934 p. 66 fénykép;

2. bőv. kiadás: Akadémiai K., 1957. (A Játékok és Jegyzetek új adatokkal.) XX, 933 p. 66 fénykép. (A Magyar Népzene Tára I. = Academia Scientiarum Hungarica Corpus Musicae Popularis Hungaricae 1. Szerkesztette Bartók Béla és Kodály Zoltán.)

Jeles napok. [994 dallam.] Kodály Zoltán előszavával (1952. szeptember 1.) Sajtó alá rendezte (és a bevezető tanulmányt írta) Kerényi György. (Munkatársak: Rácz Ilona, Járdányi Pál, Kiss Lajos, Kertész Gyula. Fonetikai revízió Pál Máté.) Lektorálta Szabolcsi Bence és Vargyas Lajos. Technikai szerkesztő Vargyas Lajos. Bp., Akadémiai K., 1953. XXIII, 1245 p. 66 fénykép. (A Magyar Népzene Tára II. = Academia Scientiarum Hungarica Corpus Musicae Popularis Hungaricae II. Szerkesztette Bartók Béla és Kodály Zoltán.)

A. Lakodalom. [930 dallam.] Kodály Zoltán előszavával (1955. február). Sajtó alá rendezte (és a bevezető tanulmányt írta) Kiss Lajos. Lektorálta Bartha Dénes és Vargyas Lajos. Technikai szerkesztő: Vargyas Lajos. Bp., Akadémiai K., 1955. I–XLIV, 1089 p. 88 fénykép. (A Magyar Népzene Tára III/A. = Academia Scientiarum Hungarica Corpus Musicae Popularis Hungaricae III/B. Szerkesztette Bartók Béla és Kodály Zoltán.)

B. Lakodalom. [370 dallam.] Sajtó alá rendezte (és a bevezetőt írta) Kiss Lajos. (A táncok rendje Lugossy Emma munkája. A mozdulatrajzokat Csikós Tóth András és Karsai Zsigmond, a táncírás műszaki rajzait Béres Ferenc, a kottarajzokat id. és ifj. Nekolny Rezső készítette.) Lektorálta Bartha Dénes és Vargyas Lajos. Technikai szerkesztő Vargyas Lajos. Bp., Akadémiai K., 1956. XII, 704 p. 113 fénykép. Angol nyelvű összefoglaló pp. 685–695. (A Magyar Népzene Tára III/B. = Academia Scientiarum Hungarica Corpus Musicae Popularis Hungaricae III/B. Szerkesztette Bartók Béla és Kodály Zoltán.)

Párosítók. [884 dallam.] Kodály Zoltán előszavával (1958. május 15.). Sajtó alá rendezte Kerényi György. [A dallamok rendszerezése Járdányi Pál munkája.] A bevezető szövegekről szóló részét (pp. 9–24.) Kerényi György, a dallamokról szóló részt (pp. 25–55.) Járdányi Pál írta. Főmunkatárs Járdányi Pál. Munkatársak: L. Gábor Judit, Pál Máté, Rácz Ilona, Szomjas-Schiffert György, Kertész Gyula, Kiss Lajos, Mathia Károly, Paulovics Géza, Sárosi Bálint, Vavrincez [Olsvai] Imre, Vikár László. (A kottarajzokat id. és ifj. Nekolny Rezső készítette.) Bp., Akadémiai K., 1959. 905 p. (A Magyar Népzene Tára IV. = Academia Scientiarum Hungarica Corpus Musicae Popularis Hungaricae IV. Szerkesztette Bartók Béla és Kodály Zoltán.)

Síratók. = *Laments.* [218 dallam.] Kodály Zoltán előszavával (1965. június 1.). (A dallamok rendszerezése Járdányi Pál munkája.) Sajtó alá rendezte Rajeczky Benjamin és Kiss Lajos. A bevezető tanulmányt (pp. 15–75.) és a Síratódallamok rokonsága c. részt Rajeczky Benjamin, a Dallamok áttekintése (pp. 132–144.) c. részt Járdányi Pál írta. Lektorálta Járdányi Pál, [angolra] fordította

Gombos Imre. Az angol szöveget ellenőrizte Laurence Picken (Cambridge). Technikai szerkesztő Pál Máté. Bp., Akadémiai K., 1966. 1139 p. 13 t. 1 térk. Angol nyelvű összefoglaló pp. 885–888. (A Magyar Népzene Tára V. = Academia Scientiarum Hungarica Corpus Musicae Popularis Hungaricae V. = Collection of Hungarian Folk Music V. Szerkesztette Bartók Béla és Kodály Zoltán.)

Népdaltípusok 1. = *Types of Folksongs 1.* [I–XIV. típus. 685 dallam.] (A bevezető tanulmányt Olsvai Imre írta.) Sajtó alá rendezte Járdányi Pál és Olsvai Imre. Munkatársak: Bereczky János, Borsai Ilona, Dobszay László, Domokos Mária, Halmos István, Martin György, Paksa Katalin, Pál Máté, Pesovár Ernő, Rácz Ilona, Sárosi Bálint, Szendrei Janka, Szomjas György, Vargyas Lajos, Víg Rudolf, Vikár László. [Angolra] fordította Gombos Imre, [technikai] szerkesztő Pál Máté. Bp., Akadémiai K., 1973. 831 p. (A Magyar Népzene Tára VI. = Academia Scientiarum Hungarica Corpus Musicae Popularis Hungaricae VI. = Collection of Hungarian Folk Music VI. Szerkesztette Bartók Béla és Kodály Zoltán.)

Népdaltípusok 2. = *Types of Folksongs 2.* [XV–XXXV. típus. 434 dallam.] Járdányi Pál rendszerben szerkesztette (és a bevezető tanulmányt írta) Olsvai Imre. Munkatársak: Bereczky János, Domokos Mária, Paksa Katalin, Pál Máté, Tari Lujza. [Angolra] fordította Gombos Imre. Bp., Akadémiai K., 1987. 884 p. (A Magyar Népzene Tára VII. = Academia Scientiarum Hungarica Corpus Musicae Popularis Hungaricae VII. = Collection of Hungarian Folk Music VII. A Magyar Tudományos Akadémia megbízásából alapította Bartók Béla és Kodály Zoltán.) [Megj.: a kötet lezárva 1978-ban.]

Népdaltípusok 3. A, B. = *Types of Folksongs 3.A, B* [XXXVI–LXV. típus. 1109 dallam.] Sajtó alá rendezte (és a bevezető tanulmányt írta) Vargyas Lajos. Főmunkatársak Domokos Mária, Paksa Katalin. Munkatársak: Bereczky János, Rudasné Bajcsay Márta, Szalay Olga. Lektorálta Vikár László, [angolra] fordította Gombos Imre és Pokoly Judit. Bp., Akadémiai K., Balassi K., 1992. 1741 p. (A Magyar Népzene Tára VIII. = Academia Scientiarum Hungarica Corpus Musicae Popularis Hungaricae VIII. = Collection of Hungarian Folk Music VIII. A Magyar Tudományos Akadémia megbízásából alapította Bartók Béla és Kodály Zoltán.) [Megj.: a kötet lezárva 1982-ben.]

Népdaltípusok 4. = *Types of Folksongs 4.* [LXVI–XCI típus. 764 dallam.] Sajtó alá rendezte (és a bevezető tanulmányt írta) Domokos Mária. Főmunkatárs Olsvai Imre. Munkatársak: Paksa Katalin, Rudasné Bajcsay Márta, Szalay Olga. Lektorálta Vargyas Lajos, [angolra] fordította Pokoly Judit, kottarajz Kovács Donát. Bp., Balassi K., 1995. 1286 p. (A Magyar Népzene Tára IX. = Academia Scientiarum Hungarica Corpus Musicae Popularis Hungaricae IX. = Collection of Hungarian Folk Music IX. A Magyar Tudományos Akadémia megbízásából alapította Bartók Béla és Kodály Zoltán.)

Népdaltípusok 5. – *Types of Folksongs 5.* [XCII–CXXV típus. 826 dallam.] Szerkesztette (és a bevezető tanulmányt írta) Paksa Katalin. Főmunkatárs: Olsvai Imre. Munkatársak: Domokos Mária, Rudasné Bajcsay Márta, Szalay Olga, Bereczky János. Lektorálta Vargyas Lajos, angolra fordította Pokoly Judit, kottarajz Kovács Donát. Bp., Balassi K., 1997. 1206 p. (A Magyar Népzene Tára X. = Academia Scientiarum Hungarica Corpus Musicae Popularis Hungaricae X. = Collection of Hungarian Folk Music X. A Magyar Tudományos Akadémia megbízásából alapította Bartók Béla és Kodály Zoltán.)

Hangzó Népzenei Antológiák

Hungarian Folk Music. Presented on the Budapest Conference of the IFMC 1964. ed. by Benjamin Rajeczky. Bp., Qualiton, 1964. LPX 1187. [1 db, 33/min.]

Magyar népzene 1. = *Hungarian Folk Music 1.* Az MTA anyagából közreadja Rajeczky Benjamin. Bp., Qualiton 1969. LPX 10095–98. [4 db, 33/min.]

Magyar népzene 2. = *Hungarian Folk Music 2.* Az MTA anyagából közreadja Rajeczky Benjamin. Bp., Qualiton, 1972. LPX 18001–04. [4 db, 33/min.]

- Magyar népzene 3. = Hungarian Folk Music 3.* Az MTA anyagából közreadja Rajeczky Benjamin. Bp., Hungaroton, 1982. LPX 18050–53. [4 db, 33/min.]
- Magyar Népzenei Antológia – Anthology of Hungarian Folk Music
- Tánczene = Dance Music.* Az MTA Zenetudományi Intézet gyűjteményéből szerk. Martin György, Németh István és Pesovár Ernő. (A válogatásban közreműködött Halmos Béla, Halmos István és Vavrincez András.) A kísérőfüzetet szerk. Pesovár Ernő. Bp., Hungaroton, 1985. LPX 18112–16. (Magyar Népzenei Antológia I. – Anthology of Hungarian Folk Music I.) [5 db, 33/min.]
- Észak = The North.* Az MTA Zenetudományi Intézet gyűjteményéből szerk. Tari Lujza és Vikár László. Bp., Hungaroton, 1986. LPX 18124–28. (Magyar Népzenei Antológia II. – Anthology of Hungarian Folk Music II.) [5 db, 33/min.]
- Dunántúl = Transdanubia.* Az MTA Zenetudományi Intézet gyűjteményéből szerk. és a kísérőfüzetet írta Olsvai Imre. Bp., Hungaroton, 1992. LPX 18138–42. (Magyar Népzenei Antológia III. – Anthology of Hungarian Folk Music III.) [5 db, 33/min.]
- Alföld = Great Hungarian Plain.* Az MTA Zenetudományi Intézet gyűjteményéből szerk. Paksa Katalin és Németh István. A kísérőfüzetet írta Paksa Katalin. Bp., Hungaroton, 1989. LPX 18159–63. (Magyar Népzenei Antológia IV. – Anthology of Hungarian Folk Music IV.) [5 db, 33/min.]
- Kelet 1. = East 1: Szilágyság, Kalotaszeg, Mezőség.* Az MTA Zenetudományi Intézet gyűjteményéből szerk. Sárosi Bálint és Németh István. A kísérőfüzetet írta Sárosi Bálint. Bp., MTA Zenetudományi Intézet, 1993. 1–3. (Magyar Népzenei Antológia V. – Anthology of Hungarian Folk Music V.) [3 db, MK]
- Kelet 2. = East 2: Székelyföld.* Az MTA Zenetudományi Intézet gyűjteményéből szerk. Sárosi Bálint, Németh István. Bp., MTA Zenetudományi Intézet, 1995. 1–3. (Magyar Népzenei Antológia VI. – Anthology of Hungarian Folk Music VI.) [3 db, MK]
- Moldva, Bukovina = Moldavia, Bukovina.* Az MTA Zenetudományi Intézet gyűjteményéből szerk. Domokos Mária. Bp., Hungaroton. 2004. (Magyar Népzenei Antológia VII. – Anthology of Hungarian Folk Music VII.) [4 db CD, megj.: leadva 2003]

Ötven év bibliográfiája (1953–2003)

Összeállítás a munkatársak népzenei és néptánc vonatkozású egyéni munkáiból

Az összeállítás mintegy 60 kutató publikációit tartalmazza. Néhány kivételtől eltekintve mellőztük a népszerűsítő irodalmat, a könyvismertetések, lexikonok számára készített szócikkek felsorolását és a pusztán pedagógiai vonatkozású írásokat. A részletes adatok mindig a megjelenés événél találhatók. A bibliográfiában használt rövidítések feloldása: Vt = Visszatekintés; Az MTA I. Oszt. Közl. = Az MTA Nyelv- és Irodalomtudományi Osztályának Közleményei; a nyelvek jelölésében: H = magyar, CI = cigány, E = angol; ES = észt, ESP = eszperantó, F = francia, FI = finn, G = német, RU = orosz, SL = szlovák, SP = spanyol, SR = szerb, T = török.

1953

- JÁRDÁNYI Pál: Hangnem típusok a magyar népzeneben. In *Emlékkönyv Kodály Zoltán 70. születésnapjára*. Szerk. Szabolcsi Bence és Bartha Dénes. Bp., Akadémiai K., 1953: 255–266. (Zenetudományi tanulmányok 1.) [Ua. in *Járdányi 2000*: 21–31.]
- KERÉNYI György: A regös-ének magja. In *Emlékkönyv Kodály Zoltán 70. születésnapjára*. Szerk. Szabolcsi Bence és Bartha Dénes. Bp., Akadémiai K., 1953: 241–251. (Zenetudományi tanulmányok 1.)

- KERTÉSZ Gyula: A népdal gépi felvétele. In *Emlékkönyv Kodály Zoltán 70. születésnapjára*. Szerk. Szabolcsi Bence és Bartha Dénes. Bp., Akadémiai K., 1953: 659–662. (Zenetudományi tanulmányok 1.)
- KISS Lajos: A Lengyel László-játék. *Emlékkönyv Kodály Zoltán 70. születésnapjára*. Szerk. Szabolcsi Bence és Bartha Dénes. Bp., Akadémiai K., 1953: 373–398 (Zenetudományi tanulmányok 1.)
- KODÁLY Zoltán: Arany János dallamgyűjteménye. *Az MTA I. Oszt. Közl.*, 3 (1953) 3: 215–219. [Ua. in *A zene mindenkié*. 1. kiad. 1954; 2. kiad. 1975; in *Vt 2*: 282–286.]
- KODÁLY Zoltán: Az Állami Népi Együttes romlott népdalt terjeszt. *Új Zenei Szemle*, 4 (1953) 9: 26. [In *Vt 1*: 266–268.]
- KODÁLY Zoltán: Népi és egyéni műalkotás a zenetörténetben. Hozzászólás Szabolcsi Bence előadásához. *Az MTA I. Oszt. Közl.*, 4 (1953) 1–2: 293–294. [In *Vt 3*: 420–421.]
- MATHIA Károly: Népi eredetű karácsonyi játékaink. *Vigilia*, 18 (1953) 2: 57–63.
- MATHIA Károly: Felelet a 3. sz. kérdésre. [A halálra táncoltatott leány.] *A Néprajzi Múzeum adattárának Értesítője*, (1953) 2–3: 69–70.
- Magyar népdalok énekhangra, zongorakísérettel*. Közreadja Bartók Béla (1–10.) és Kodály Zoltán (11–20.). [Kodály előszavával és jegyzeteivel. Az 1. kiadás (1906) cifrázatokkal, átdolgozott jegyzetekkel és utóirattal bővített 2. kiadásának (1938a: Rozsnyai; 1938b Rózsavölgyi és Tsa) 3. kiadása] Bp., Zeneműkiadó, 1953. 24 p. [Kodály előszava in *A zene mindenkié*. 1954; *Vt 1*: 9–10. E: *Hungarian Folksongs for Song and Piano*. 1970; *The Selected Writings*. 1974: 9–10; Jegyzetek H: in *Vt 3*: 229–231.]
- Pusztafalutól – Karcsáig*. Abaújmezei táncok és dalok. Molnár István tanulmányával és táncírás mellékletekkel. (Összeáll. Szentpál Mária, a zenei anyagot szerk. Kiss Lajos.) Bp., Zeneműkiadó, 1953: 373–398.
- RAJECZKY Benjamin: Adatok a magyar gregoriánhoz. In *Emlékkönyv Kodály Zoltán 70. születésnapjára*. Szerk. Szabolcsi Bence és Bartha Dénes. Bp., Akadémiai K., 1953: 279–286. (Zenetudományi tanulmányok 1.) [Ua. in *Rajeczky Benjamin írásai*. 1976: 33–39.]
- Rózsa*. 94 magyar népdal. Közreadja Péczely Attila. Bp., Zeneműkiadó, 1953. 119 p. (Virágos sorozat 4. füzet.)
- Tiszán innen, Dunán túl*. 150 magyar népdal. Szerk. Borsy István és Rossa Ernő. A gyűjteményt átnezte Járdányi Pál. Bp., Zeneműkiadó, 1953. 160 p.
- VARGYAS Lajos: Kodály és a magyar zenetudomány. In *Emlékkönyv Kodály Zoltán 70. születésnapjára*. Szerk. Szabolcsi Bence és Bartha Dénes. Bp., Akadémiai K., 1953: 49–54. (Zenetudományi tanulmányok 1.) [Ua. in *Kodály-mérleg*. 1982; E: *The New Hungarian Quarterly*, 1982; kisé rövidítve T: *Folkloro Dođru*, 1974.]
- Vargyas Lajos: Ugor réteg a magyar népzeneben. In *Emlékkönyv Kodály Zoltán 70. születésnapjára*. Szerk. Szabolcsi Bence és Bartha Dénes. Bp., Akadémiai K., 1953: 611–657. (Zenetudományi tanulmányok 1.) [Ua. in *Keleti hagyomány 2*. 1999: 121–166.]
- VARGYAS Lajos – Rajeczky Benjamin: Zenetudományi munka a Néprajzi Múzeum Népzenei Osztályán. *Új Zenei Szemle*, 4 (1953) 4: 23–26.

1954

- KISS Lajos: A Magyar Népzene Tára III. kötetéről. *Új Zenei Szemle*, 5 (1954) 9: 21–26.
- KODÁLY Zoltán: A magyar népdal művészi jelentősége. (1929.) In *A zene mindenkié*. 1954: 18–20. [2. kiad. 1975; ua. in *Vt 1*: 33–35.]
- KODÁLY Zoltán: A „Magyar népdalok” előszava. In *A zene mindenkié*. 1954: 5–6. [Ua. in *Magyar népdalok*. 1953; in *Vt 1*: 9–10. E: in *Hungarian Folksongs for Song and Piano*. 1970; in *The Selected Writings of Z. K.* 1974; Jegyzetek H: in *Magyar népdalok*. 1953; in *Vt 3*: 229–231.]
- KODÁLY Zoltán: A magyar népzene. (1925.) In *A zene mindenkié*, 1954: 6–7. [2. kiad. 1975; ua. in *Vt 1*: 20–23; E: in *The Selected Writings of Z. K.* 1974.]
- KODÁLY Zoltán: A népzene kutatás jövője. (1952.) In *A zene mindenkié*. 1954: 118–120. [2. kiad. 1975; ua. in *Vt 2*: 198–200.]

- KODÁLY Zoltán: *A zene mindenkié.* [Válogatott írások.] Szerk. Szöllősy András. Sajtó alá rend. Martos Vilmos. Bp., Zeneműkiadó Vállalat, 1954. 128 p. [2. kiad. 1975.]
- KODÁLY Zoltán: Arany János dallamgyűjteménye. (1952.) In *A zene mindenkié.* 1954: 129–124. [2. kiad. 1975; ua. *Az MTA I. Oszt. Közl.*, 1953; in *Vt* 2: 282–286.]
- KODÁLY Zoltán: Énekes játékok. (1936.) In *A zene mindenkié.* 1954: 54–55. [2. kiad. 1975; ua. in *Vt* 1: 62–63.]
- KODÁLY Zoltán: Mi a magyar a zenében? In *A zene mindenkié.* 1954: 66–71. [2. kiad. 1975; ua. in *Vt* 1: 75–80; E: in *The Selected Writings of Zoltán Kodály.* 1974; FI: in *Unkarilaisuus musiikissa.* 1993.]
- KODÁLY Zoltán: Mit akarok a régi székely dalokkal? (1927). In *A zene mindenkié.* 1954: 16. [2. kiad. 1975; ua. In *Vt* 1: 29–30.]
- KODÁLY Zoltán: Néprajz és zenetörténet. (1933.) In *A zene mindenkié.* 1954: 29–38. [2. kiad. 1975; ua. in *Vt* 2: 225–234.]
- KODÁLY Zoltán: Népzene. (1927.) In *A zene mindenkié.* 1954: 17. [2. kiad. 1975; ua. in *Vt* 1: 31.]
- KODÁLY Zoltán: Népzene és műzene. (1940.) In *A zene mindenkié.* 1954: 78–83. [2. kiad. 1975; ua. in *Vt* 2: 261–267. E: *Tempo*, 1963.]
- KODÁLY Zoltán: Zene az óvodában. Rádióelőadás. 1941 dec. 8. In *A zene mindenkié.* 1954: 74–77. [2. kiad. 1975; ua. in *Vt* 3: 43–46; E: *Bulletin of the IKS*, 1985; in *The Selected Writings of Z. K.* 1974.]
- LUGOSSY Emma: *39 verbunktánc.* Az előszót Muharay Elemér, a történeti tanulmányt Morvay Péter írta. Bp., Zeneműkiadó, 1954. 142 p.
- MARTIN György – Pesovár Ernő: A kanásztánc, a csárdás, a karikázó, a lakodalmi táncok. In *Somogyi táncok.* Szerk. Morvay Péter és Pesovár Ernő. Bp., Művelt Nép Könyvkiadó, 1954 [1955!]: 57–77, 145–149, 187–189, 205–207.
- MATHIA Károly: Dunántúli karácsonyi játék a XVIII. század közepéről. *Vigilia*, 19 (1954) 1: 19–27. *Népi gyermekjátékok az általános iskola 1–2. osztályában.* Felelős szerk. Muharay Elemér. Összeáll. Borsai Ilona, Czigány Tibor, Igaz Mária, Pesovár Ernő. Bp., Tankönyvkiadó, 1954. 67 p.
- Régi népdalok Kiskunhalasról.* Nagy Czirok László és Vargyas Lajos gyűjtéséből közreadja V. L. Bp., Zeneműkiadó, 1954. 80 p. [100 dallam.]
- [*Száztiizenny*] *111 népi táncdal.* Lajtha László és mások gyűjtéséből összeállította Rajeczky Benjamin és Gönyei Sándor. Bp., Zeneműkiadó, 1954. 127 p. [2. kiad. 1975.]
- VARGYAS Lajos: Adalék a siratódallam eredetéhez. *Új Zenei Szemle*, 5 (1954) 7–8: 46–47.
- VARGYAS Lajos: Táncdalgyűjtemény; Somogy megyei táncdallamok. In *Somogyi táncok.* Szerk. Morvay Péter és Pesovár Ernő. Bp., Művelt Nép Könyvkiadó, 1954 [1955!]: 231–249; 250–273.
- VARGYAS Lajos – Csanádi Imre: *Röpkül páva, röpkül.* Magyar népballadák és balladás dalok. Bp., Szépirodalmi Könyvkiadó, 1954. 588 p.

1955

- BÉKEFI Antal: *Bakonyi népdalok.* Bp., Zeneműkiadó, 1955. 127 p.
- „*Ki játszik körbe*” Újjáéledt népi gyermekdalaink. Összeáll. Igaz Mária. Zenei szerk. Borsai Ilona. Bp., Művelt Nép, 1955. 114 p.
- KODÁLY Zoltán: A folklorista Bartók. In *Zenatudományi tanulmányok 3. Liszt Ferenc és Bartók Béla emlékére.* Szerk. Szabolcsi Bence és Bartha Dénes. Bp., Akadémiai K., 1955: 275–280.
- KODÁLY Zoltán: Árgirus nótája. In *Zenatudományi tanulmányok 4. A magyar zene történetéből.* Szerk. Szabolcsi Bence és Bartha Dénes. Bp., Akadémiai K., 1955: 5–16.
- KODÁLY Zoltán: Bartók emlékezete. *Magyar Rádió*, 11 (1955. január 7–13.) 3: 3–4; In *Zenatudományi tanulmányok 3. Liszt Ferenc és Bartók Béla emlékére.* Szerk. Szabolcsi Bence és Bartha Dénes. Bp., Akadémiai K., 1955: 271–273; F: Le souvenir de Bartók. *Europe*, Paris, 40 (1955 juillet–août) 411–412: 218–221. [In *Vt* 2: 461–463.; E: in *The Selected Writings of Z. K.* 1974.]
- KODÁLY Zoltán: Bartók halálának tizedik évfordulóján. *Szabad Nép*, 13 (1955. szept. 25.) 265: 5. [In *Vt* 2: 469–470.]

- KODÁLY Zoltán: Népzene kutatásunk tennivalói. *Akadémiai Értesítő*, 62 (1955) 206–208. [In *Vt* 1: 298.]
- KODÁLY Zoltán: Szentirmaytól Bartókig. *Új Zenei Szemle*, 6 (1955) 6: 6–9; ua. *Az MTA I. Oszt. Közl.*, 7 (1955) 3–4: 223–227. [In *Vt* 2: 464–468.]
- MARTIN György: *Bag táncai és táncélete*. Bp., Művelt Nép, 1955. 143 p. (Néptáncosok Kiskönyvtára 16–18.) [2. kiad. 1988.]
- Nefelejcs*. 98 magyar népdal. (Az 1952–54. év gyűjtései.) Közreadja Mathia Károly. Bp., Zeneműkiadó, 1955. 160 p. (Virágos sorozat, 8. füzet.) [További kiadásai: 2. 1968; 3. 1971; 4. 1974; 5. 1976; 6. 1978; 7. 1979; 8. 1982; 9. 1985; 10. 1988.]
- RAJECZKY Benjamin: A gyöngyösi pásztormisék. In *Zenatudományi tanulmányok 4. A magyar zene történetéből*. Szerk. Szabolcsi Bence és Bartha Dénes. Bp., Akadémiai K., 1955: 99–102.
- RAJECZKY Benjamin: Siratógyűjtés Bodonyban. *Néprajzi Értesítő*, 37 (1955) 167–179. [4 dallam]
- VARGYAS Lajos: A duda hatása a magyar népi tánczenére. *Az MTA I. Oszt. Közl.*, 8 (1955) 1–2: 241–291. [G: In *Studia memoriae*... 1. kiad. 1956; 2. kiad. 1957; E: 3. kiad. 1959; H: in *Keleti hagyomány* 2. 1999: 191–239; jav. kieg. vált. in *A duda, a furulya*.... 2001.]
- VARGYAS Lajos: Bartók dallamok folklorista szemmel. *Új Zenei Szemle*, 6 (1955) 9: 45–48. [Ua. in *Keleti hagyomány* 2. 1999: 186–190; E: *Journal of the IFMC*, 1964.]
- VARGYAS Lajos: Betűrím a magyar népköltészetben. *Filológiai Közlemény*, 1 (1955) 3: 401–410. [Ua. in *Keleti hagyomány* 1. 1984: 169–189.]
- VARGYAS Lajos: Észrevételek Szabolcsi új tanulmánykötetére. (Szabolcsi Bence Népzene és történelem. Tanulmányok. Bp., Akadémiai K., 1954, 173 p.; 2. kiad. 1955.) *Ethnographia*, 66 (1955) 1–4: 514–519. [Szabolcsi: Megjegyzések V. L. bírálatára uo. 519–521.]
- VARGYAS Lajos: Kollektives Schaffen in der Volksmusik. *Acta Ethnographica*, 4 (1955) 1–4: 395–418. [Eredeti H: in *Keleti hagyomány* 2. 1999: 167–185.]
- VIKÁR László: Adatok a kínai és a magyar népzene kapcsolatához. *Új Zenei Szemle*, 6 (1955) 2: 7–12.
- VIKÁR László: A skála szerepe a magyar népi és mű-dallamalkotásban 1. *Új Zenei Szemle*, 6 (1955) 12: 20–23.
- „*Vyletel vták*”. Magyarországi szlovák népdalok. Szerk. Borsai Ilona. Bp., Zeneműkiadó, 1955. 157 p.

1956

- DOMOKOS Pál Péter – Rajeczky Benjamin: *Csángó népzene*. 1. köt. Bp., Ed. Musica, 1956. 260 p. [2. köt. 1961; 3. köt. 1991; 1–2. köt 2. kiad. 1981.]
- JÁRDÁNYI, Pál: The Determining of Scales and Solmisation in Hungarian Musical Folklore. In *Studia memoriae*... 1956: 301–306; [2. kiad. 1957; 3. kiad. 1959; H: in *Járdányi* 2000.]
- KERÉNYI, György: The System of Publishing the Collection of Hungarian Folksongs: Corpus Musicae Popularis Hungaricae. In *Studia memoriae*... 1956: 453–468. [2. kiad. 1957; 3. kiad. (más címfordítással) 1959.]
- KISS Lajos: A tánczene gyűjtés problémáiról. *Táncművészeti Értesítő* 1956, [Nyitószám] 1956: 59–65. [Ua. in *A magyar népi tánczene*. 2000.]
- KODÁLY Zoltán: A folklorista Bartók. (1950) In *Zenatudományi Tanulmányok 3. Liszt Ferenc és Bartók Béla emlékére*. Szerk. Szabolcsi Bence és Bartha Dénes, Akadémiai K., 1956: 275–280; F: in *Bartók, sa vie et son oeuvre*. Publié sous la direction de Bence Szabolcsi. Bp., Corvina, 1956: 62–72. [Ua. in *Vt* 2: 450–455; E: in *The Selected Writings of Z. K.* 1974; G: in *Béla Bartók, Weg und Werk*. 1. kiad. 1957; 2. kiad. 1972.]
- KODÁLY, Zoltán: *Die ungarische Volksmusik*. [A 4. átdolg. bőv. 1952-es kiadás új előszóval, Példatár nélkül.] Übertragen von Bence Szabolcsi. Corvina, 1956. 183 p. [H: 4. kiad. 1969; 5. 1971; 6. 1973; 7. 1976; 8. 1981; 9. 1984; 10. 1987; 11. 1989; 12. 1991; 13. 1997; 14. 2000; 15. 2003; E: 1. kiad. 1960; 2. kiad. 1971.]

- KODÁLY, Zoltán: Eine Vorbedingung der vergleichenden Liedforschung. In *Studia memoriae...* 1956: 7–8. [2. kiad. 1957; E: 3. kiad. 1959; *Bulletin of the IKS*, 1982; H: in *Vt* 2: 210–211.]
- LUGOSSY Emma: A táncírásról. *Táncművészeti Értesítő 1956*, [Nyitószám] 1956: 66–72.
- LUGOSSY Emma: A táncok rendje. In *A Magyar Népzene Tára III/B*. 1956: 417–670, 703–704. + 113 fénykép.
- RAJECZKY Benjamin: Bartók Béla sopronmegyei népdalgyűjtése. *Soproni Szemle*, 10 (1956) 3: 281–283.
- RAJECZKY, Benjamin: Parallelen spätgregorianischer Verzierungen im ungarischen Volkslied. In *Studia memoriae...* 1956: 337–348. [2. kiad. 1957; E: 3. kiad. 1959; H: in *Rajeczky Benjamin írásai*. 1976: 90–99.]
- Studia memoriae Belae Bartók sacra*. Aduvantibus Zoltán Kodály, László Lajtha, Benjamin Rajeczky, Lajos Vargyas. Bp., Akadémiai K., 1956. 544 p. [Tanulmányok G, F, E, és RU nyelven; 2. kiad. 1957; E: 3. kiad. 1959.]
- VARGYAS, Lajos: Die Wirkung des Dudelsacks auf die ungarische Volkstanzmusik. In *Studia memoriae...* 1956: 503–540. [2. kiad. 1957; E: 3. kiad. 1959; több példával: H: *Az MTA I. Oszt. Közl.*, 1955; in *Keleti hagyomány* 2. 1999: 191–239; jav. kieg. vált. in *A duda, a furulya....* 2001.]
- VIKÁR László: A skála szerepe a magyar népi és mű-dallamalkotásban 2–3. *Új Zenei Szemle*, 7 (1956) 1–2: 23–25; 34–37.

1957

- HALMOS István: Regösénekek. *Ethnographia*, 68 (1957) 3: 492–503.
- JÁRDÁNYI, Pál: The Determining of Scales and Solmisation in Hungarian Musical Folklore. In *Studia memoriae Belae Bartók sacra*. 1957: 301–306; [1. kiad. 1956; 3. kiad. 1959; H: in *Járdányi* 2000: 32–36.]
- JÁRDÁNYI, Pál: The Significance of Folk Music in Present Day Hungarian Musicology and Musical Art. [Előadás német nyelven az IFMC 1956. évi konferenciáján Stuttgartban.] Németről ford. Maud Karpeles. *Journal of the International Folk Music Council*, 9 (1957) 40–43. [H: in *Járdányi* 2000: 37–39.]
- KERÉNYI György: „Megy a kosár”. In *Zenatudományi tanulmányok* 6. Kodály Zoltán 75. születésnapjára. Szerk. Szabolcsi Bence és Bartha Dénes. Bp., Akadémiai K., 1957: 445–460.
- KERÉNYI, György: The System of Publishing the Collection of Hungarian Folksongs: Corpus Musicae Popularis Hungaricae. In *Studia memoriae...* 1957: 443–458. [1. kiad. 1956; 3. kiad. (más címfordítással) 1959.]
- KISS Lajos: Válasz Rajeczky Benjaminszám A Magyar Népzene Tára III/A és III/B kötetére írt bírálata. *Az MTA I. Oszt. Közl.*, 11 (1957) 1–4: 355–361.
- KODÁLY, Zoltán: Bartók als Folklorist. In *Béla Bartók, Weg und Werk*. Schriften und Briefe. Zusammengestellt von Bence Szabolcsi. Bp., Corvina, 1957: 64–75. [2. kiad. 1972; H: in *Zenatudományi Tanulmányok* 3. 1956; in *Vt* 2: 450–455; F: in *Bartók, sa vie et son oeuvre*. 1956; E: *The Selected Writings of Z. K.* 1974.]
- KODÁLY, Zoltán: Eine Vorbedingung der vergleichenden Liedforschung. In *Studia memoriae...* 1957: 7–8. [1. kiad. 1956; E: 3. kiad. 1959; *Bulletin of the IKS*, 1982; H: in *Vt* 2: 210–211.]
- PÉCZELY Attila: Délzalai lakodalmas bordalok. *Néprajzi Közlemények*, 2 (1957) 1–2: 135–145. [10 dallam.]
- RAJECZKY Benjamin: A Magyar Népzene Tára. *Az MTA I. Oszt. Közl.*, 11 (1957) 1–4: 344–355.
- RAJECZKY Benjamin: Adalék felvidéki lakodalmasaink dallamstílusához. *Néprajzi Közlemények*, 2 (1957) 3–4: 121–124. [Ua. in *Rajeczky Benjamin írásai*. 1976: 225–227.]
- RAJECZKY Benjamin: „Este a székelyeknél”. *Ethnographia*, 68 (1957) 4: 575–587.
- RAJECZKY, Benjamin: Parallelen spätgregorianischer Verzierungen im ungarischen Volkslied. In *Studia memoriae...* 1957: 327–338. [1. kiad. 1956; E: 3. kiad. 1959; G: *Studia Musicologica*, 1961; H: in *Rajeczky Benjamin írásai*. 1976: 90–99.]

- RAJECZKY, Benjamin: Typen ungarischer Klagelieder. *Deutsches Jahrbuch für Volkskunde*, 3 (1957) 31–46.
- SCHRAM Ferenc: A dőri énekeskönyv. *Néprajzi Közlemények*, 2 (1957) 1–2: 235–254.
- SCHRAM Ferenc: Adalékok betlehemes-játékaink dallamainak eredetéhez. In *Zenatudományi tanulmányok* 6. Kodály Zoltán 75. születésnapjára. Szerk. Szabolcsi Bence és Bartha Dénes. Bp., Akadémiai K., 1957: 461–501.
- Studia memoriae Belae Bartók sacra*. 2. kiad. Adiuvantibus Zoltán Kodály, László Lajtha, Benjamin Rajeczky, Lajos Vargyas. Bp., Akadémiai K., 1957. 544 p. [Tanulmányok G, F, E, és RU nyelven; 1. kiad. 1956; E: 3. kiad. 1959.]
- Szól a figemadár*. 150 népdal Szabolcs-Szatmár-Bereg megyéből és 3 nemzeti dal. [Szerk. Volly István.] A dallamokat átnézte Kodály Zoltán. Bp., Szabolcs-Szatmár megyei Tanács Művelődésügyi Osztálya, 1957. 199 p. (Szabolcsi nevelők könyvtára, 3. füzet.)
- Szól a sárgarigó*. 100 magyar népdal. Szerk. Schram Ferenc. Bp., Zeneműkiadó, 1957. 108 p.
- VARGYAS, Lajos: Das Musikleben im ungarischen Dorf und die Methoden seiner Erforschung. *Deutsches Jahrbuch für Volkskunde*, 3 (1957) 447–469.
- VARGYAS, Lajos: Die Wirkung des Dudelsacks auf die ungarische Volkstanzmusik. In *Studia memoriae...* 1957: 493–530. [1. kiad. 1956; E: 3. kiad. 1959; több példával: H: *Az MTA I. Oszt. Közl.*, 1955; in *Keleti hagyomány* 2. 1999: 191–239; jav. kieg. vált. in *A duda, a furulya...* 2001.]
- VARGYAS Lajos: Egy Kájoni-dal francia párhuzama. *Néprajzi Közlemények*, 2 (1957) 3–4: 95–96.
- VARGYAS Lajos: Francia párhuzam regösénekeinkhez. *Néprajzi Közlemények*, 2 (1957) 1–2: 1–10. [Némiképp átírt F változata: *Studia Musicologica*, 1962.]
- VIKÁR László: Népzenei kutatóúton Leningrádban. *Ethnographia*, 68 (1957) 4: 636.

1958

- KISS Lajos: A bukovinai székelyek tánczenéje. *Táncatudományi Tanulmányok 1958*, 1958: 67–88. [Ua. in *A magyar népi tánczene*. 2000.]
- LUGOSSY Emma: A tánc lejegyzésének módszere koreográfiai elemzés alapján. *Táncatudományi Tanulmányok 1958*, 1958: 44–51.
- MARTIN György – PESOVÁR Ernő: A Szabolcs-Szatmár megyei monografikus tánckutató munka eredményei és módszertani tapasztalatai. *Ethnographia*, 69 (1958) 3: 424–436.
- MATHIA Károly: Két gyöngyösi „betlehemes mise” 1768-ból. *Vigilia*, 23 (1958) 1: 23–30.
- PÉCZELY Áttila: Pünkösdi szokások „Komár”-ban. *Néprajzi Közlemények*, 3 (1958) 1–2: 218–227.
- RAJECZKY, Benjamin: Deszendenzmelodik im Choral und unsere absteigenden Perioden. *Acta Ethnographica*, 6 (1958) 3–4: 357–369. [H: in *Rajeczky Benjamin írásai*, 1976: 65–75.]
- RAJECZKY Benjamin: „Kaszás e földön a halál”. *Néprajzi Közlemények*, 3 (1958) 1–2: 26–30 [4 daltam; ua. in *Rajeczky Benjamin írásai*. 1976: 228–231.]
- SZOMJAS-SCHIFFERT György: Csallóközi népzene gyűjtés. *Az MTA I. Oszt. Közl.*, 13 (1958) 1–4: 215–245.
- VARGYAS Lajos: Egy francia-magyar dallamegyezés tanulságai. *Néprajzi Értesítő*, 40 (1958) 155–160. [F: *Acta Ethnographica*, 1960.]
- VARGYAS Lajos: Kodály Zoltán – mint rokonépeink kutatója. *Nyelvtudományi Közlemények*, 60 (1958) 1: 215–219. [In *Keleti hagyomány* 2. 1999: 296–299.]
- VARGYAS Lajos: Német párhuzam régi magyar dallamhoz. *Néprajzi Közlemények*, 3 (1958) 4: 18–21.
- VARGYAS, Lajos: Some Parallels of Rare Modal Structures in Western and Eastern Europe. *Journal of the International Folk Music Council*, 10 (1958) 22–28.
- VIKÁR, László: Chinese Folksongs with Answers at the Interval of a Fifth. *Acta Ethnographica*, 7 (1958) 3–4: 429–432.
- VIKÁR László: Népdalgyűjtés Nyitrában. *Az MTA I. Oszt. Közl.*, 12 (1958) 1–4: 415–427.
- VIKÁR László: Népzenei kutatóúton Koreában és Kínában. *Az MTA I. Oszt. Közl.*, 13 (1958) 1–4: 247–265.

1959

- BORSAI Ilona: Díszítés és variálás egy mátrai magyar falu dalaiban. *Ethnographia*, 70 (1959) 1–3: 269–290.
- HALMOS István: *A zene Kérszemjénben*. Bp., Akadémiai K. 1959. 119 p. (A Magyar Néprajzi Társaság Könyvtára.)
- JÁRDÁNYI, Pál: The Determining of Scales and Solmisation in Hungarian Musical Folklore. In *Studia memoriae...* 1959: 305–310; [1. kiad. 1956; 2. kiad. 1957; H: in *Járdányi 2000*: 32–36.]
- JÁRDÁNYI, Pál: Über Anordnung der Melodien und Formanalyse in der Gregorianik. *Acta Ethnographica*, 8 (1959) 3–4: 327–337. [H: in *Járdányi 2000*: 135–147.]
- KERÉNYI, György: On Classifying Folk Songs and the Corpus Musicae Popularis Hungaricae. In *Studia memoriae...* 1959: 443–459. [más címford. uo.: 1. kiad. 1956; 2. kiad. 1957.]
- Kékedi népdalok*. 110 magyar népdal. Összegejtötte Sztareczky Zoltán. A dallamokat átnézte Kodály Zoltán. Miskolc, 1959. 180 p.
- KISS Lajos: A szlavóniai magyar népszízet népzeneje. *Az MTA I. Oszt. Közl.*, 14 (1959) 1–4: 269–311.
- KISS, Lajos: Bitne značajke mađarskog muzičkog folkloru. In *Rad kongresa folklorista Jugoslavije u Varaždinu, 1957*. Zagreb. 1959: 113–122.
- KODÁLY, Zoltán: A Prerequisite of Comparative Song Research. In *Studia memoriae...* 1959: 11–12. [Ua. *Bulletin of the IKS*, 1982; G: in *Studia memoriae...* 1956; 1957; H: in *Vt 2*: 210–211.]
- MATHIA Károly: Behárfalvi Nemes György énekeskönyve. Újabb adatok népi karácsonyi játékaik történetéhez. *Vigilia*, 24 (1959) 12: 717–719.
- RAJECZKY Benjamin: A székely betlehemes recitativok stílusához. *Néprajzi Közlemények*, 4 (1959) 1–2: 39–42. [In *Rajeczky Benjamin írásai*. 1976: 232–235.]
- RAJECZKY, Benjamin: Parallels of Late-Gregorian Ornaments in Hungarian Folk Songs. In *Studia memoriae...* 1959: 331–343. [G: in *Studia memoriae...* 1. kiad. 1956; 2. kiad. 1957; *Studia Musicologica*, 1961; H: in *Rajeczky Benjamin írásai*. 1976: 90–99.]
- RAJECZKY Benjamin: „Regélni”. *Néprajzi Közlemények*, 4 (1959) 1–2: 15–16. [In *Rajeczky Benjamin írásai*. 1976: 236–237.]
- SCHRAM Ferenc: Balladák a budapesti könyvtárak kéziratos anyagából. *Néprajzi Közlemények*, 4 (1959) 4: 128–157.
- SCHRAM, Ferenc: Relations entre la musique populaire et les cantiques populaires. *Acta Ethnographica*, 8 (1959) 1–2: 131–140.
- Studia memoriae Belae Bartók sacra*. Ed. tertia. Aduvantibus Zoltán Kodály, László Lajtha, Benjamin Rajeczky, Lajos Vargyas. Bp., Publishing House of the Hungarian Academy of Sciences, 1958. (1959!) 535 p. [Tanulmányok E nyelven; ua. 1. kiad. 1956; 2. kiad. 1957.]
- VARGYAS Lajos: Dallamegyezések magyar, szlovák és morva balladákban. *Néprajzi Közlemények*, 4 (1959) 4: 3–7.
- VARGYAS, Lajos: Influence of the Bagpipe on Hungarian Folk Dance Music. In *Studia memoriae...* 1959: 493–534. [G: uo. 1. kiad. 1956; 2. kiad. 1957; több példával: H: *Az MTA I. Oszt. Közl.*, 1955; in *Keleti hagyomány 2*. 1999: 191–239; jav. kieg. vált. in *A duda, a furulya....* 2001.]
- VARGYAS Lajos: Kutatások a népballada középkori történetében. 3. A „Kömüves Kelemen” eredete. *Néprajzi Értesítő*, 41 (1959) 5–73. + 11 t. [G: *Acta Ethnographica* 1960.]
- VIKÁR László: A népies műdal-stílusról. 1–2. *Énektanítás*, (1959) 5: 11–14; 6: 9–13.
- VIKÁR László: Volgavidéki mari népdalgyjűtés. *Az MTA I. Oszt. Közl.*, 15 (1959) 1–2: 191–219. [G: *Acta Ethnographica*, 1960.]

1960

- KISS Lajos: Népi verbunk-dallamainkról. *Tánc tudományi Tanulmányok 1959–1960*, 1960: 263–295. [Ua. in *A magyar népi tánczene*. 2000.]

- KODÁLY Zoltán: *A magyar népzene*. Vargyas Lajos példatárával. 3/a [tovább bővített] kiad. [a 2. kiadás előszava kiegészítve.] Bp., Zeneműkiadó, 1960. 307 p. [További kiadások: 4. 1969; 5. 1971; 6. 1973; 7. 1976; 8. 1981; 9. 1984; 10. 1987; 11. 1989; 12. 1991; 13. 1997; 14. 2000; 15. 2003; G: 1956.] E: *Folk Music of Hungary*. Author's Preface to the English edition. Transl. from the Hungarian and revised in accordance with the German edition (1956) by Ronald Tempest and Cynthia Jolly. Bp., Corvina, 1960. 166 p.; ua.: London, Barrie and Rockliff, 1960; ua.: New York, The Macmillan Company, 1960. [2. kiad. 1971; centenary ed. 1982.]
- LUGOSSY Emma: A magyar népi táncok mozgáselemei és motívikája. *Tánc tudományi Tanulmányok 1959–1960*, 1960: 167–210.
- MARTIN György – Pesovár Ernő: A magyar néptánc szerkezeti elemzése. *Tánc tudományi Tanulmányok 1959–1960*, 1960: 211–248. [E: *Acta Ethnographica*, 1961.]
- PESOVÁR Ernő: Táncmesterek a szatmári falvakban. *Tánc tudományi Tanulmányok 1959–1960*, 1960: 309–332.
- PESOVÁR Ernő: Verbuválás a reformkori Vas megyében. *Vasi Szemle*, Szombathely, (1960) 2: 59–72.
- RAJECZKY, Benjamin: Old and New Singing Styles in Hungarian Folk Song. *Journal of the International Folk Music Council*, 12 (1960) 56–61. [H: in *Rajeczky Benjamin írásai*. 1976: 241–245.]
- VARGYAS Lajos: Áj falu zenei anyaga. I. Régi népdalok. *Néprajzi Közlemények*, 5 (1960) 2 185 p.
- VARGYAS, Lajos: Forschungen zur Geschichte der Volksballade im Mittelalter. III. Die Herkunft der ungarischen Ballade von der eingemauerten Frau. *Acta Ethnographica*, 9 (1960) 1–2: 1–88. 1 térk. 11 t. [H: *Néprajzi Értesítő*, 1959.]
- VARGYAS Lajos: Kutatások a népballada középkori történetében. I. Francia eredetű réteg balladáinkban. *Ethnographia*, 71 (1960) 2–3: 163–276. [E: *Researches into the Medieval History of Folk Ballad*, 1967. 1. fejj.]
- VARGYAS Lajos: Kutatások a népballada középkori történetében. II. A honfoglaláskori hősi epika továbbélése balladáinkban. *Ethnographia*, 71 (1960) 4: 479–523. [G: *Acta Ethnographica*, 1961.]
- VARGYAS Lajos: Magyar népdalok francia párhuzamai. *Néprajzi Közlemények*, 5 (1960) 3–4: 3–21.
- VARGYAS Lajos: Népzenekutatásunk. *Valóság*, 3 (1960) 2: 51–58. [E: *The New Hungarian Quarterly*, 1962.]
- VARGYAS, Lajos: Parallèles entre mélodies françaises et hongroises et quelques conclusions. *Acta Ethnographica*, 9 (1960) 3–4: 397–402. [H: *Néprajzi Értesítő*, 1958.]
- VIKÁR László: Neue Volksliedsammlung bei den Tscheremissen, *Acta Ethnographica*, 9 (1960) 1–2: 181–195. [H: *Az MTA I. Oszt. Közl.*, 1959.]

1961

- DOMOKOS Pál Péter–Rajeczky Benjamin: *Csángó népzene*. 2. köt. Bp., Ed. Musica, 1961. 221 p. [1. köt. 1956; 3. köt. 1991; 1–2. köt. 2. kiad. 1981.]
- JÁRDÁNYI Pál: A magyar népdalok rendje. *Az MTA I. Oszt. Közl.*, 17 (1961) 1–4: 139–164; [Ua. in *Járdányi 2000*: 43–65; G: *Studia Musicologica*, 1962.]
- JÁRDÁNYI, Pál: Bartók und die Ordnung der Volkslieder. *Österreichische Musikzeitung*, (1961. december) 586–590. [H: in *Járdányi 2000*: 179–182.]
- JÁRDÁNYI Pál, Bevezető a „Magyar népdaltípusok” című kiadványhoz. In *Magyar népdaltípusok*. 1. kötet. Szerk. Járdányi P. Bp., Akadémiai K., 1961: 7–11. [2. kiad. 1977; ua. in *Járdányi 2000*: 66–69.]
- KERÉNYI, György: Béla Bartók's Sammlung slovakischer Volkslieder: Slovenské ľudové piesne. *Studia Musicologica*, 1 (1961) 1–2: 214–219.
- KODÁLY Zoltán: [Népzenei könyvtár.] Előszó a sorozat 1. kötetéhez. In *Magyar Népdaltípusok*, 1961: 5–6. [2. kiad. 1977; ua. in *Vt 1*: 324–325; G: in *Ungarische Volksliedtypen*. 1964.]
- KODÁLY, Zoltán: The Tasks of Musicology in Hungary. [Szabolcsi Bence összeállítása korábbi írások alapján, Kodály jóváhagyásával.] *Studia Musicologica*, 1 (1961) 1–2: 5–8. [javított szöveggel: *The New Hungarian Quarterly*, 1962; H: *Magyar Zene*, 1983; in *Vt 3*: 422–424.]

- KODÁLY, Zoltán: *Vengerszkaja narodnaja muzüka*. Bp., Corvina, 1961. 186 p.
Magyar népdaltípusok. 1–2. kötet. 1. kiad. Szerk. Járdányi Pál. (Kodály Zoltán bevezetőjével.) Munkatársak Pál Máté, Olsvai Imre, Rácz Ilona, Sárosi Bálint, Víg Rudolf. Akadémiai K., 1961 (Népzenei Könyvtár I–II. Magyar népdalok és népies dalok. 1–2. Szerk. Kodály Zoltán.) [2. kiad. Ed. Musica, 1977; G: *Ungarische Volksliedtypen*. 1964.]
- MARTIN, György – Pesovár, Ernő: A Structural Analysis of the Hungarian Folk Dance. (A methodological sketch.) *Acta Ethnographica*, 10 (1961) 1–2: 1–40. [H: *Táncstudományi Tanulmányok 1959–1960.*]
- Meghalt Mathia Károly. *Új Ember*, 17 (1961) 31: 2.
Népies dalok. Szerk. Kerényi György. Bp., Akadémiai K., 1961. 255 p. (Népzenei Könyvtár III. Magyar népdalok és népies dalok. 3. Szerk. Kodály Zoltán) [G: *Völkstümliche Lieder*. 1964.]
- PESOVÁR Ernő: A simonfai verbunkok formai elemzése. *Néprajzi Értesítő*, 42 (1961) 51–85.
- RAJECZKY, Benjamin: Musikforschung in Ungarn 1936–1960. *Studia Musicologica*, 1 (1961) 3–4: 225–249.
- RÁCZ Ilona: Bartók Béla utolsó évei a Magyar Tudományos Akadémián. *Magyar Tudomány*, 68, Új folyam 6 (1961) 6: 383–387.
- SÁROSI Bálint: Citera és citerajáték Szeged környékén. *Ethnographia*, 72 (1961) 3: 445–461.
- VARGYAS Lajos: Az Alföld és Bartók békési gyűjtése a folklórkutatásban. In *A gyulai Erkel Ferenc Múzeum kiadványai 24*. Szerk. Dankó Imre. Gyula, Erkel Ferenc Múzeum, 1961: 11–24.
- VARGYAS Lajos: Áj falu zenei anyaga II. Új népdalok, 1. rész. *Néprajzi Közlemények*, 6 (1961 [1963!]) 3–4. 227 p.
- VARGYAS, Lajos: Folk Music Research in Hungary. *Studia Musicologica*, 1 (1961) 3–4: 433–449. Népzenei bibl. pp. 446–449. [H: *Valóság*, 1960.]
- VARGYAS, Lajos: Forschungen zur Geschichte der Volksballade im Mittelalter. II. Das Weiterleben der landnahmezeitlichen Heldenepik in den ungarischen Balladen. *Acta Ethnographica*, 10 (1961) 3–4: 241–294. 1 térk. [H: *Ethnographia*, 1960.]
- VARGYAS Lajos: Miért és hogyan történelmi tudomány a néprajz? *Néprajzi Értesítő*, 43 (1961) 5–20. [Ua. in *Keleti hagyomány 2*. 1999: 11–23.]
- VARGYAS Lajos: Szibériai hősenek-elemek a magyar mesekincsben. *Néprajzi Közlemények*, 6 (1961) 1: 3–15.
- VIKÁR, László: Recherches folkloriques en extrême-orient et sur les bords de la Volga. *Journal of the International Folk Music Council*, 13 (1961) 54–58.

1962

- BOGLÁR, Lajos–HALMOS, István: La flûte nasale chez les Indiens Nambicuara. *Acta Ethnographica*, 11 (1962) 3–4: 437–446.
- JÁRDÁNYI, Pál: Die Ordnung der ungarischen Volkslieder. *Studia Musicologica*, 2 (1962) 1–4: 3–32. [40 dallammal; H: *Az MTA I. Oszt. Közl.*, 1961; *Járdányi 2000*: 43–65.]
- JÁRDÁNYI Pál: Kodály és a népdal. *Kortárs*, 6 (1962) 12: 1880–1883; E: Kodály and the Folk Song. *The New Hungarian Quarterly*, 3 (1962 October–December) 31–38. [In *Járdányi 2000*: 209–213.]
- KERÉNYI, György: The Melody Core of Ushering in Summer in Transdanubia (Hungary). In *Studia Musicologica „Zoltano Kodály Octogenario Sacrum”*, 3 (1962) 1–4: 181–214.
- KISS, Lajos: Les traits caractéristiques de l’exécution vocale et instrumentale. *Studia Musicologica „Zoltano Kodály Octogenario Sacrum”*, 3 (1962) 1–4: 215–222.
- KISS, Lajos: Tipovi muzičkog folkloru mađarskog etničkog ostrva u slavonskoj. *Zbornik za narodni život i običaje južnih slavena*. Knjiga 40. O 60-godišnjici zbornika 1896–1956. Urednik Branimir Gušić. Zagreb, Jugoslavenska Akademija, 1962: 255–261.
- KODÁLY Zoltán: Dalvándorlás. *Zbornik za narodni život i običaje južnih slavena*. Knjiga 40. O 60-godišnjici zbornika 1896–1956. Urednik Branimir Gušić. Zagreb, Jugoslavenska Akademija, 1962: 262–266.

- KODÁLY, Zoltán: [Message to the International Folk Music Council's Quebec Conference.] In *Bulletin of the International Folk Music Council*, London 20 (1962 January) 7–8. [Ua. in *Kodály in North America*. 1986; in *The Selected Writings of Z. K.* 1974. **H:** in *Vt* 2: 216.]
- KODÁLY, Zoltán: The Tasks of Musicology in Hungary. *The New Hungarian Quarterly*, 3 (1962. October–December) 10–31. [with corrected text]. [Ua. *Studia Musicologica*, 1961; **H:** *Magyar Zene*, 1983; In *Vt* 3: 422–424.]
- LÁNYI Ágoston: Lippentős. (A friss csárdás domináns motívumának formai sajátosságai). *Tánc tudományi Tanulmányok 1961–1962*, 1962: 99–136.
- MARTIN György: Néptáncaink formai elemzése; A néptáncgyűjtésről. In *Útmutató a megyei táncpedagógus tanfolyamok és oktatókörök szervezéséhez*. (Előadásvázlatok) III. Bp., 1962: 8–13.
- OLSVAI Imre: Dallamváltozat- és rokonságvizsgálat a magyar népzeneben. *Magyar Zene*, 3 (1962) 1: 3–18. 1 t. [14 dallampélda]
- RAJECZKY, Benjamin: Mittelalterliche ungarische Musikdenkmäler und das neue Volkslied. *Studia Musicologica „Zoltano Kodály Octogenario Sacrum”*, 3 (1962) 1–4: 263–269. [**H:** in *Rajeczky Benjamin írásai*. 1976: 59–64.]
- RAJECZKY, Benjamin: Über eine Sondergruppe der ungarischen Klagelieder. *Zbornik za narodni život i običaje južnih slavena*. Knjiga 40. O 60-godišnjici zbornika 1896–1956. Urednik Branimir Gušić. Zagreb, Jugoslavenska Akademija, 1962: 413–420. [**H:** in *Rajeczky Benjamin írásai*. 1976: 203–209.]
- SÁROSI Bálint: A magyar népi furulya. *Ethnographia*, 73 (1962) 4: 590–611. [**G:** *Acta Ethnographica*, 1963.]
- VARGYAS, Lajos: Les analogies hongroises avec les chants „Guillanneu”. *Studia Musicologica „Zoltano Kodály Octogenario Sacrum”*, 3 (1962) 1–4: 367–378. [**H:** *Néprajzi Közlemények*, 1957.]
- VARGYAS Lajos: Kutatások a népballada középkori történetében. IV. Műfaji és történeti tanulságok. *Ethnographia*, 73 (1962) 2: 206–259. [**E:** *Researches into the Medieval History of Folk Ballad*, 1967. 4. fejj.]
- VARGYAS, Lajos: Kodály's Role in Folk-Music Research. *The New Hungarian Quarterly*, 3 (1962) 8: 39–49.

1963

- A jeles napok dalai*. Közreadja Kerényi György. Bp., Zeneműkiadó, 1963. 127 p.
- JÁRDÁNYI, Pál: Bartók und die Ordnung der Volkslieder. *Studia Musicologica*, 5 (1963) 1–4: 435–439. [**H:** in *Járdányi 2000*: 179–182.0]
- KERÉNYI, György – RAJECZKY, Benjamin: Über Bartóks Volksliedaufzeichnungen. *Studia Musicologica*, 5 (1963) 1–4: 441–448.
- KISS, Lajos: Über den vokalen und instrumentalen Vortrag ungarischen Volksweisen. *Journal of the International Folk Music Council*, 15 (1963) 74–79.
- KODÁLY, Zoltán: Folk Music and Art Music. *Tempo*, London, 63 (1962–1963 Winter) 28–36. [**H:** in *A zene mindenkié*. 1. kiad. 1954; 2. kiad. 1975; in *Vt* 2: 261–267.]
- L[ÉVAINÉ] GÁBOR Judit: Dallamok szótárszerű rendezése a kezdősorok alapján. *Magyar Zene*, 4 (1963) 4: 374–381.
- MARTIN, György: Types of Hungarian Dances. *Journal of the International Folk Music Council*, 15 (1963) 168. [Hozzászólás]
- MARTIN György – PESOVÁR Ernő: A motívumtípus meghatározása a táncfolklórban. *Tánc tudományi Tanulmányok 1963–1964*, 1964: 193–233; ua **E:** Determination of Motive Types in Dance Folklore. *Acta Ethnographica*, 12 (1963) 3–4: 296–331.
- OLSVAI, Imre: Typical Variations, Typical Correlations, Central Motifs in Hungarian Folk Music. *Studia Musicologica*, 4 (1963) 1–2: 37–70. [27 dallam.]
- PESOVÁR, Ernő: Der heutige Stand der ungarischen Volkstanzforschung. *Journal of the International Folk Music Council*, 15 (1963) 53–57.

- SÁROSI Bálint: Sirató és keserves. *Ethnographia*, 74 (1963) 1: 117–122.
- SCHRAM Ferenc: Falusi cigánybanda 1951-ben. *Magyar Zene*, 4 (1963) 1: 62–73.
- SZOMJAS-SCHIFFERT, György: Finnisch-ugrische Herkunft der ungarischen „Regös“-Gesänge. In *Congressus Internationalis Fenno-Ugristarum Budapestini habitus 20–24. IX. 1960*. Red. Gyula Ortutay. Bp., Akadémiai K., 1963: 364–396.
- VARGYAS Lajos: A népdal mint műalkotás. *Az MTA I. Oszt. Közl.*, 20 (1963) 1–4: 185–193. [Ua. in *Keleti hagyomány* 2. 1999: 71–77; **E**: *Studia Musicologica*, 1964]
- VARGYAS Lajos: Áj falu zenei anyaga II. Új népdalok, 2. rész. *Néprajzi Közlemények*, 8 (1963) 1: 1–186. [Megjelent: 1965.]
- VARGYAS, Lajos: Contacts Hungaro-Bulgares dans le folklore. *Izvestija na Ethnografszkija Insztitut i Muzej*, Szófia, Izd. Bulgarszkata Akademija na Naukite, 6 (1963) 343–349. [**H**: *Tanulmányok a magyar folklórban*, 1981.]
- VARGYAS, Lajos: Diskussionsbeitrag zum Vortrag von K. Vilksuna. In *Congressus Internationalis Fenno-Ugristarum Budapestini habitus 20–24. IX. 1960*. Red. Gyula Ortutay. Bp., Akadémiai K., 1963: 321–323.
- VARGYAS Lajos: Keleti párhuzamok Tar Lőrinc pokoljárásához. *Műveltség és Hagyomány*, 5 (1963) 37–54. [**E**: *Acta Ethnographica*, 1966; **H**: in *Keleti hagyomány* 1. 1984: 60–85.]
- VARGYAS, Lajos: Vest og øst i balladen om Kvindemorderen (Dgf 183). *Danske Studier*, Stockholm, Svenskt Visarkiv, (1963) 17: 94–96.
- VIKÁR, László: Sammeln von Volksliedern unter den Tscheremissen. In *Congressus Internationalis Fenno-Ugristarum Budapestini habitus 20–24. IX. 1960*. Red. Gyula Ortutay. Bp., Akadémiai K., 1963: 397–401.
- VIKÁR, László: Systématisation musicale des chansons populaires tchéremisses. *Studia Musicologica*, 4 (1963) 1–2: 71–99.

1964

- Address by Zoltán Kodály at the Opening Ceremony of the Sixteenth Annual Conference of IFMC, Jerusalem, 1963. *Journal of the International Folk Music Council*, 16 (1964 January) 4–5.
- Borsai Ilona: Galliarde-dallamok Th. Arbeau Orchésographie c. művében. *Táncstudományi Tanulmányok 1963–1964*, 1964: 149–180.
- Folk Music Research in Hungary 1964*. Bp., Akadémiai K., Hungarian National Commission for Unesco, 1964. 64 p. [Összeáll. Kerényi György, átdolg. Vargyas Lajos, a bibl. Halmos István munkája.]
- HALMOS, István: Melody and Form in the Music of the Nambicuar Indians (Mato Grosso, Brazil) *Studia Musicologica*, 6 (1964) 3–4: 317–356.
- JÁRDÁNYI Pál: A Nemzetközi Népzenei Tanács budapesti konferenciája. *Alföld*, (1964) 11: 1038–1041. [Ua. *Járdányi* 2000: 150–154.]
- JÁRDÁNYI Pál: Nemzetközi Népzenei Konferencia Budapesten. *Parlando*, (1964) 10: 1–2.
- KISS Lajos: Egy értékes jugoszláv népdalgűjteményről. [Vinko Žganec: Hrvatske narodne popijevke iz Koprivnice i okoline.] *Magyar Zene*, 5 (1964) 3: 282–289.
- KISS Lajos: *Lakodalmas dalok*. Bp., Zeneműkiadó, 1964. 190 p.
- KODÁLY, Zoltán: Bartókról és a népdalgűjtésről. Nyilatkozat. (1950) In *Vt* 2 1964: 456–458.
- KODÁLY, Zoltán: Pál Járdányi (1920–1966). *Studia Musicologica*, 6 (1964) 1–2: 5–6.
- KODÁLY Zoltán: *Visszatekintés*. 1–2. kötet. Összegűjtött írások, beszédek, nyilatkozatok. Sajtó alá rend. és bibliográfiai jegyzetekkel ellátta Bónis Ferenc. Zeneműkiadó, 1964. 352+591 p. [A bennük közzétett írásokat itt külön nem részletezzük; 2. kiad. 1982; 3. köt. 1989.]
- KODÁLY, Zoltán: [Volksmusikbibliothek.] Vorwort in *Ungarische Volksliedtypen*. Bp.–Mainz, B. Schott's Söhne, 1964: 5–6. [**H**: in *Magyar Népdaltípusok* 1. 1961; 2. kiad. 1977; ua. in *Vt* 1: 324–325.]
- MARTIN György: Magyar táncművészet kelet-európai kapcsolatai. *Az MTA I. Oszt. Közl.*, 21 (1964) 1–4: 67–96. [**E**: *Europa et Hungaria*. 1965.]

- MARTIN György: Szempontok a néptánc és a népi tánczene kapcsolatának vizsgálatához. *Táncművészeti Értesítő*, (1964) 1: 88–92. [F: *Studia Musicologica*, 1965.]
- MARTIN György – LÁNYI Ágoston: *Motívumkutatás, motívumrendszerezés. A sárközi–Duna menti táncok motívumkincse.* Bp., Népművelési Intézet, 1964: 467. Melléklet: *Sárközi-Dunamenti motívumtár.* 62. p. [2. kiad.: Martin György, 1999.]
- MARTIN György – PESOVÁR Ernő: A motívumtípus meghatározása a táncfolklórban. *Tánc tudományi Tanulmányok 1963–1964.* 1964: 193–234.
- RAJECZKY, Benjamin: Zur Ambitusfrage der Klagelieder. *Studia Musicologica*, 6 (1964) 3–4: 375–380. [H: in *Rajeczky Benjamin írásai.* 1976: 210–215.]
- RAJECZKY, Benjamin: Zu den Monumenta Monodica Medii Aevi. *Studia Musicologica*, 6 (1964) 3–4: 271–275. [14 dallam. H: in *Rajeczky Benjamin írásai.* 1976: 80–82.]
- SÁROSI, Bálint: Les chemins de la culture instrumentale en Hongrie. *Journal of the International Folk Music Council*, 16 (1964) 89–90.
- Seventeenth Annual Conference. Budapest, august 17 to 25 1964.* Ed. by the Hungarian National Committee of the IFMC, 1964. (soksz.)
- SZENDREI, Janka: Melodieordnung der Monumenta Monodica Medii Aevi. *Studia Musicologica*, 6 (1964) 3–4: 277–298.
- Ungarische Volksliedtypen.* Bd 1–2. Hrsg. von Pál Járdányi. Mitarbeiter Máté Pál, Imre Olsvai, Ilona Rácz, Bálint Sárosi, Rudolf Víg. Bp., Akadémiai K. 1964. 225+197 p. (Volksmusikbibliothek 1–2. Hrsg. von Z. Kodály) [H: *Magyar népdaltípusok.* 1. kiad. 1961; 2. kiad. 1977.]
- VARGYAS, Lajos: Bartók's Melodies in the Style of Folk Songs. *Journal of the International Folk Music Council*, 16 (1964) 30–34. [H: *Új Zenei Szemle*, 1955.]
- VARGYAS, Lajos: French Folk-Ballads in Hungary in the Middle Ages. *The New Hungarian Quarterly*, 5 (1964) 16: 174–189.
- VARGYAS, Lajos: Rapports internationaux de la ballade folklorique hongroise. In *Littérature Hongroise – Littérature Européenne.* Études de littérature comparée publié par l'Académie des Sciences de Hongrie à l'occasion du IVème Congrès de l'Association Internationale de la Littérature Comparée. Publié par István, Sötér et Ottó Süpek Bp., Akadémiai K., 1964: 69–103. [G: in *Probleme der...* 1975.]
- VARGYAS, Lajos: The Folksong as a Work of Art. *Studia Musicologica*, 6 (1964) 3–4: 195–205. [H: *Az MTA I. Oszt. Közl.*, 1963.]
- VARGYAS, Lajos: Zur Verbreitung deutscher Balladen und Erzähllieder in Ungarn. *Jahrbuch für Volksliedforschung. Festschrift zum 75. Geburtstag von Erich Seemann.* Hrsg. von R. Brednich. 9 (1964) 63–79.
- VIKÁR, László: La „petite forme” tchérimisse. *Studia Musicologica*, 6 (1964) 1–2: 119–130.
- VIKÁR, László: Les parallèles orientaux de l'interprétation des chansons populaires hongroises. *Journal of the International Folk Music Council*, 16 (1964) 76–80. [6 dallam.]
- Volkstümliche Lieder.* Hrsg. von György Kerényi. Bp., Akadémiai K., 1964. 237 p. (Volksmusikbibliothek 3. Hrsg. von Zoltán Kodály) [H: *Népies dalok.* 1961.]

1965

- CSÉBFALVY, Miklós–HAVASS, Miklós–JÁRDÁNYI, Pál–VARGYAS, Lajos: Systematization of Tunes by Computers. *Studia Musicologica*, 7 (1965) 1–4: 253–257.
- [International Folk Music Council.] The Seventeenth Annual Conference Held in Budapest. *Journal of the International Folk Music Council*, 17 (1965) 1: 2–10.
- JÁRDÁNYI, Pál: Das Institut für Volksmusikforschung an der ungarische Akademie der Wissenschaften in Budapest. *Österreichische Musikzeitschrift: Volksliedforschung in Österreich*, 20 (1965) 10: 545–546.
- JÁRDÁNYI, Pál: Experiences and Results in Systematizing Hungarian Folk-Songs. *Studia Musicologica*, 7 (1965) 1–4: 287–291; H: Tapasztalatok és eredmények a magyar népdalok rendszerezésében. *Az MTA I. Oszt. Közl.*, 22 (1965) 1–4: 17–20. [Ua. in *Járdányi 2000: 70–73.*]

- JÁRDÁNYI, Pál: Josef Kuckertz, Gestaltvariation in den von Bartók gesammelten rumänischen Colinden. *Jahrbuch für Volksliedforschung*, 10 (1965) 188–190. [Recenzió.]
- KISS Lajos: A szlavóniai virrasztó énekek zenetörténeti jelentősége. *Az MTA I. Oszt. Közl.*, 22 (1965) 1–4: 123–147.
- KODÁLY, Zoltán: Opening Address by the the President on the Seventeenth Annual Conference of IFMC. *Journal of the International Folk Music Council*, 17 (1965) 1. [H: In *Vt* 3 1989: 400.; in *Kodály Zoltán levelei*. 1. köt. 1982.]
- MARTIN György: Beszámoló a Népművészeti és Népművelési Intézetben végzett táncutató munka eredményeiről. *Ethnographia*, 76 (1965) 2: 251–259. [Ua. *Táncművészeti Értesítő*, 1966.]
- MARTIN, György: Considérations sur l'analyse des relations entre la danse et la musique de danse populaires. *Studia Musicologica*, 7 (1965) 1–4: 315–338. + mell. [H: *Táncművészeti Értesítő*, 1964.]
- MARTIN, György: East-European Relations of Hungarian Dance Types. In *Europa et Hungaria*. Congressus Ethnographicus in Hungaria 16–20. X. 1963. Red. Gyula Ortutay, Tibor Bodrogi. Bp., Akadémiai K., 1965: 469–515. [H: *Az MTA I. Oszt. Közl.*, 1964.]
- PESOVÁR Ernő: Csalogatós csárdás. *Táncstudományi Tanulmányok 1965–1966*, 1965: 115–142.
- PESOVÁR Ernő: Lengyel táncok hatása a reformkorban. *Néprajzi Értesítő*, 42 (1965) 159–176.
- RAJECZKY, Benjamin: Gemeinsame Aufgaben der österreichischen und ungarischen Volksmusikforschung. *Österreichische Musikzeitschrift*, 20 (1965) 10: 528–530. [H: in *Rajeczky Benjamin írásai*. 1976: 238–240.]
- RAJECZKY Benjamin: Népzeneutatóunk útja 1945–1965. *Magyar Zene*, 6 (1965) 2: 125–129.
- SÁROSI, Bálint: Die ungarische Flöte. *Acta Ethnographica*, 14 (1965) 1–2: 141–163. [H: *Ethnographia*, 1962.]
- SZOMJAS-SCHIFFERT György: A finnugorság ősi zenéje nyomában. Összehasonlító módszertan. *Magvető*, (1965) 3: 1–63.
- VARGYAS Lajos: A költői nyelv hangtanáról. *Magyar Nyelvőr*, 89 (1965) 1: 46–56. [Ua. in *Keleti hagyomány I*. 1984: 190–210.]
- VARGYAS, Lajos: Bases linguistiques du vers hongrois. *Études Finno-Ougriennes*, Paris, 2 (1965) 2: 123–133.
- VARGYAS, Lajos: Réponse à l'article de Miklós Mitruly. *Acta Ethnographica*, 14 (1965) 1–2: 195–202. (Mitruly Miklós: Contribution à la question de l'origine du type de la belle-mère cruelle. Uo., 191–195 p.)
- VARGYAS, Lajos: The Importance of the Hungarian Ballads on the Confines of Occident and Orient. In *Europa et Hungaria*. Congressus Ethnographicus in Hungaria, 16–20. X. 1963. Red. Gyula Ortutay, Tibor Bodrogi. Bp., Akadémiai K., 1965: 325–332.

1966

- BÉKEFI Antal: *A bakonyi szegényember dalai*. Bp., Zeneműkiadó, 1966. 143 p. 8 t.
- JÁRDÁNYI Pál: A népzene Bartók művészetében. *Muzsika*, 11 (1966) 2: 7–9. [Ua. in *Járdányi 2000*: 185–188 G: in *Festschrift für Walter Wiora*. 1967.]
- JÁRDÁNYI Pál: Volksmusik und Musikerziehung. In *Musikerziehung in Ungarn*. Hrsg. von Frigyes Sándor. Bp., Corvina K., 1966: 13–28. [Ua. in *Járdányi 2000*: 83–92.]
- KERÉNYI György: *Szentirmay Elemér és a magyar népzene*. Bp., Akadémiai K., 1966. 483 p.
- KISS Lajos: Zenetörténeti emlékek a szlavóniai virrasztó énekekben. *Ethnographia*, 77 (1966) 2: 153–211.
- KODÁLY, Zoltán: *Mein Weg zur Musik*. Fünf Gespräche mit Lutz Besch. (Vorwort von Ernest Ansermet, Benjamin Britten, Yehudi Menuhin.) Hrsg. Peter Schifferli. Zürich, Verlag der Arche, 1966. 136 p. [H: *Utam a zenéhez*. 1. kiad. 1969; 2. kiad. 1972; 3. kiad. in *Vt* 3 1989: 537–572. (Ford. Bónis Ferenc)]
- MARTIN György: Az etiópiai táncok sajátosságai és főbb típusai. *Ethnographia*, 77 (1966) 423–450; rövidebb: *Táncművészeti Értesítő*, (1966) 1: 116–140. [E: *Journal of the IFMC*, 1967.]

- MARTIN György: Beszámoló a Népművészeti és Népművelési Intézetben végzett tánckutató munka eredményeiről. *Táncművészeti Értesítő*, (1966) 1: 89–109. [Ua. *Ethnographia*, 1965.]
- MARTIN György: Egy erdélyi férfitánc szerkezeti sajátosságai. *Az MTA I. Oszt. Közl.*, 23 (1966) 1–4: 201–219. [Ua. *Művelődés*, 1969.]
- RAJECZKY Benjamin: Siratódallamaink rokonsága. In *A Magyar Népzene Tára V. Siratók*. 1966: 1109–1117.
- SÁROSI Bálint: Étterem-monográfia. *Magyar Zene*, 7 (1966) 6: 587–598.
- SZENDREI Janka: A regösének balkáni dallamrokonsága. *Az MTA I. Oszt. Közl.*, 23 (1966) 1–4: 221–232. [G: *Studia Musicologica*, 1967.]
- VARGYAS, Lajos: Eastern Analogies of Lőrinc Tar's Descent to Hell. *Acta Ethnographica*, 15 (1966) 3–4: 301–318. [H: *Műveltség és Hagyomány*, 1963; in *Keleti hagyomány I*. 1984: 60–85.]
- VARGYAS Lajos: *Magyar vers – magyar nyelv*. Verstanti tanulmány. Bp., Szépirodalmi K., 1966. 237 p. [2. kiad. 1994.]
- VIKÁR László: Egy új csuvas gyűjtés tanulságai. *Az MTA I. Oszt. Közl.*, 23 (1966) 1–4: 189–199.

Önálló hangzó kiadvány

Népek hangszerei kiállítás 1966. Szerkesztette és a kísérőszöveget írta Halmos István, Sárosi Bálint. Bp., Magyar Néprajzi Múzeum, 1966. [2 db, 33/min.]

1967

- JÁRDÁNYI Pál: Die Volksmusik in Bartóks Kunst. In *Festschrift für Walter Wiora zum 30. Dezember 1966*. Hrsg. von Ludwig Finscher und Christoph-Hellmut Mahling. Kassel etc., Bärenreiter, 1967: 466–470. [H: *Muzsika*, 1966; in *Járdányi* 2000: 185–188.]
- KISS Lajos: Bartók és a bolgár ritmus. *Az MTA I. Oszt. Közl.*, 24 (1967) 1–4: 165–186. [Ua. in *Tanulmányok a bolgár-magyar kapcsolatok köréből*. 1981; SR: in *Zduszenie na folklorisziite na szr Makedonija*. 1968; G: *Izvestija na Insztituta za Muzika = Bulletin de l'Institut de Musique*, 1969.]
- LÁNYI Ágoston: A finn néptáncok formai sajátosságai. *Ethnographia*, 78 (1967) 3: 473–488.
- MARTIN György: A néptánc és népi tánczene kapcsolatai. *Tánc tudományi Tanulmányok 1965–1966*, 1967: 143–195. [Ua. in *A magyar népi tánczene*. 2000.]
- MARTIN György: Az improvizatív előadás szerepe a Kárpát-medence tánc kultúrájában. *Táncművészeti Értesítő*, (1967) 3: 118–125. [E: *Journal of the IFMC*, 1968.]
- MARTIN, György: Dance Types in Ethiopia. *Journal of the International Folk Music Council*, 19 (1967) 23–27. [H: *Ethnographia*, 1966; rövidebb: *Táncművészeti Értesítő*, 1966.]
- MARTIN György: Kalotaszegi legényes. *Táncművészeti Értesítő*, (1967) 3: 126–229.
- PESOVÁR Ernő: Európai tánc kultúra, nemzeti tánc kultúrák. (Tánc történeti esszé.) *Táncművészeti Értesítő*, (1967) 2: 38–43.
- RAJECZKY, Benjamin: Le chant grégorienne est-il mesuré? *Études Grégoriennes*, 1967. [H: in *Rajeczky Benjamin írásai*. 1976.]
- RAJECZKY, Benjamin: Ost und West in den ungarischen Klageliedern. In *Festschrift für Walter Wiora zum 30. Dezember 1966*. Hrsg. von Ludwig Finscher und Christoph-Hellmut Mahling. Kassel etc., Bärenreiter, 1967: 628–632. [H: in *Rajeczky Benjamin írásai*. 1976: 216–220.]
- RAJECZKY, Benjamin: Über die Melodie Nr. 773 der Monumenta Monodia Medii Aevi I. In *Festschrift Bruno Stäblein zum 70. Geburtstag*. Hrsg. von Martin Ruhnke. Kassel, etc., Bärenreiter, 1967: 191–194. [H: In *Rajeczky Benjamin írásai*. 1976: 76–79.]
- SÁROSI, Bálint: *Die Volksmusikinstrumente Ungarns*. Bd. 1. Hrsg. von Ernst Emsheimer und Erich Stockmann. Leipzig, VEB Deutscher Verlag für Musik, 1967. (Handbuch der europäischen Volksmusikinstrumente. Serie I.)
- SÁROSI Bálint: Kodály. *Kortárs*, 11 (1967) 5: 699–702.
- SÁROSI, Bálint: The Music of the Ethiopian Peoples. *Studia Musicologica*, 9 (1967) 1–2: 9–20.

- SZENDREI, Janka: Zur Frage der Verbreitung der Regös-Melodien. *Studia Musicologica*, 9 (1967) 1–2: 33–53. [H: *Az MTA I. Oszt. Közl.*, 1966.]
- SZOMJAS-SCHIFFERT György: Kalevala, regösének, „páva-dallam”. *Ethnographia*, 78 (1967) 3: 452–462.
- VARGYAS Lajos: Honfoglalás-előtti műveltségünk maradványai a néphagyományban. In *Magvető*. 2. köt. Szerk. Sík Csaba. Bp., Magvető K., 1967: 273–312.
- VARGYAS, Lajos: In memoriam Zoltán Kodály (1882–1967). *Deutsches Jahrbuch für Volkskunde*, 13 (1967) 2: 398–401.
- VARGYAS Lajos: Kodály, a tudós. *Magyar Zene*, 7 (1967) 2: 178–182. [Nem azonos az 1971-es és 1992-es azonos című cikkeikkel!]
- VARGYAS, Lajos: *Researches into the Mediaeval History of Folk Ballad*. Bp., Akadémiai K., 1967. 303 p. 4 térc. 10 t.
- VARGYAS, Lajos: The Last Legacy: the Bartók–Kodály Corpus of Folk Music. *Hungarian Survey*, 2 (1967) 114–123.
- VARGYAS, Lajos: Totenklage und Vorgeschichte der Ungarn. In *Festschrift für Walter Wiora zum 30. Dezember 1966*. Hrsg. von Ludwig Fischer und Christoph-Hellmut Mahling. Kassel etc., Bärenreiter, 1967: 628–632.

1968

- BORSAI, Ilona: Mélodies traditionnelles des Égyptiens et leur importance dans la recherche de l'ancienne musique pharaonique. *Studia Musicologica*, 10 (1968) 1–4: 69–90.
- BORSAI Ilona: Palóc területek jellemző népdaltípusai. In *Módszerek és feladatok*. (Palóc tanácskozás Egerben). Szerk. Bakó Ferenc. Eger, Hevesmegyei tanács, 1968: 147–196. (Palóc kutatás. Módszertani Közlemények 1.)
- BORSAI Ilona: Summásdalok. In *A parasztdaltól a munkásdalig*. Szerk. Katona Imre, Maróthy János, Szathmáry Antal. Bp., Akadémiai K., 1968: 95–227.
- KERÉNYI György: Egy XX. századi dallam életrajza. *Ethnographia*, 79 (1968) 2: 183–200.
- KISS, Lajos: Asimetrični ritmovi Balkana u kompozicijama Béla Bartók. In *Zduszenie na folklorizaciju na sru Makedonija*. Rad XIII. kongresa Szaveza Folkloriste Jugoslavije u Dojranu 1966 godine. Skopje, 1968: 462–477. [H: *Az MTA I. Oszt. Közl.*, 1967; in *Tanulmányok a bolgár-magyar kapcsolatok köréből*. 1981; G: *Izvesztija na Insztituta za Muzika = Bulletin de l'Institut de Musique*, 1969.]
- MARTIN György: A botoló óta. Proportio-gyakorlat nyomai a magyar néptáncban és népi tánczenében. In *Írások Erkel Ferencről és a magyar zene korábbi századairól*. Szerk. Bónis Ferenc. Bp., Zeneműkiadó, 1968: 201–221. (Magyar Zenetörténeti Tanulmányok.) [Ua. in *A botoló tánc zenéje*. 2003.]
- MARTIN György: Az erdélyi hajdútánc. *Táncművészeti Értesítő*, (1968) 3: 100–110. [bővebb G: *Studia Musicologica*, 1969.]
- MARTIN, György: Der ungarische Mädchenreigen. In *Volkskunde und Volkskultur*. Festschrift für Richard Wolfram. Hrsg. von H. Fielhauer. Wien, Verl. A. Schendl, 1968: 325–342. [H: *Táncművészeti Értesítő*, 1969.]
- MARTIN György: Kanásztánc. *Táncművészeti Értesítő*, (1968) 1: 110–116.
- MARTIN György: Páratlan és aszimmetrikus ritmusok tánczenénkben. *Táncművészeti Értesítő*, (1968) 2: 26–42.
- MARTIN, György: Performing Styles in the Dance of the Carpathian Basin. *Journal of the International Folk Music Council*, 20 (1968) 59–64. [H: *Táncművészeti Értesítő*, 1967.]
- PESOVÁR Ernő: Két táncpantomim. Bene Vendel tánca és Savanyó játék. *Táncművészeti Értesítő*, (1968) 1: 93–100. [G: in *Festschrift für Karl Horak*. 1980.]
- SÁROSI Bálint: Rumanian Folk Music. Vols. I–III. by Béla Bartók. *Tempo*, London, 1 (1968) 1: 31–35. [Recenzió.]

- SÁROSI Bálint: Zigeunermusik. *Das Musikleben Ungarns*. Hrsg. von Imre Kun. Bp., (1968) 3: 104–107.
- SZOMJAS-SCHIFFERT, György: Der Kalevala-Typ in den gemeinsamen Melodien der finno-ugrischen Völker. In *Congressus Secundus Internationalis Fenno-Ugristarum, Helsingiae habitus, 23–28. VIII. 1965*. Pars II. Adiuvantibus: M. I. Heikinmäki, I. Schellbach. Acta redigenda curavit: P. Ravila. Helsinki, Societas Fenno-Ugrica, 1968: 310–324. (FU 2)
- VARGYAS Lajos: A magyar népballada. In *A Kassai Batsányi-Kör Évkönyve 1965–1968*. Szerk. Turczel Lajos. 1968: 61–74.
- VARGYAS Lajos: A magyar verstan forradalmára. Emlékezés Gábor Ignácra, születésének századik évfordulóján. *Kortárs*, 12 (1968) 5: 821–822. [Ua. in *Keleti hagyomány 2*. 1999: 300–301.]
- VARGYAS, Lajos: Folk Music Research in Four Continents. *Hungarian Survey*, 3 (1968) 165–174.
- VARGYAS, Lajos: Hommage à Lajtha. *Études Finno-Ougriennes*, Paris, 5 (1968) [1969!] 64–68. [H: in *Keleti hagyomány 1*. 1984: 390–394.]
- VARGYAS, Lajos: Opüt isszledovanija vengerszkoj narodnoj muzüki. Szbornik sztatej. In *Muzüka Vengrii*. Red. Szergej Vaszil’evics Akszjuk. Moszkva, Izd. Muzüka, 1968: 27–37.
- VARGYAS, Lajos: Performing Styles in Mongolian Chant. *Journal of the International Folk Music Council*, 20 (1968) 70–72.
- VARGYAS, Lajos: Zur Methodik der vergleichenden finnisch-ugrischen Musikwissenschaft. In *Congressus Secundus Internationalis Fenno-Ugristarum, Helsingiae habitus, 23–28. VIII. 1965*. Pars II. Adiuvantibus: M. I. Heikinmäki és I. Schellbach. Acta redigenda curavit: P. Ravila. Helsinki, Societas Fenno-Ugrica, 1968: 377–382. (FU 2)
- VIKÁR László: La musique populaire des Tchérémisses (Maris) orientaux. In *Congressus Secundus Internationalis Fenno-Ugristarum, Helsingiae habitus, 23–28. VIII. 1965*. Pars II. Adiuvantibus: M. I. Heikinmäki, I. Schellbach. Acta redigenda curavit: P. Ravila. Helsinki, Societas Fenno-Ugrica, 1968: 392–402. (FU 2)
- VIKÁR László: Les types mélodiques tchérimisses. *Journal of the International Folk Music Council*, 20 (1968) 65–69.

1969

- BORSAI Ilona: Az egyiptomi zenei szájhagyomány vizsgálatának szerepe az ó-egyiptomi dallamok kutatásában. *Az MTA I. Oszt. Közl.*, 26 (1969) 1–4: 387–399.
- BORSAI, Ilona–TÓTH, Margit: Variations ornamentales dans l’interprétation d’un hymne copte. *Studia Musicologica*, 11 (1969) 1–4: 91–105.
- JÁRDÁNYI, Pál: Die neue Ordnung der ungarischen Volkslieder (Verkürzter Inhalt des Vortrages). [Előadás az IFMC Rendszerezési Munkacsoportjának konferenciáján, 1965. augusztus 31. – szeptember 4.] In *Methoden der Klassifikation von Volksliedweisen*. (Symposia II.) Red. Oskar Elscheck. Mitarb. Doris Stockmann. Bratislava, Verl. der Slowakischen Akademie der Wissenschaften, 1969: 123–133. [Rövidebb H: in *Járdányi 2000*: 73–82.] (Járdányi rendszerének utolsó változata.)
- KERÉNYI György: Zsidó zene, magyar népzene. In *Magyar Zenetörténeti Tanulmányok Szabolcsi Bence 70. születésnapjára*. Szerk. Bónis Ferenc. Bp., Zeneműkiadó, 1969: 399–404
- KISS, Lajos: Bulgarische Rhythmen in Bartóks Musik. *Izvestija na Insztituta za Muzüka = Bulletin de l’Institut de Musique*, Sofija, Akad., 1969: 237–260. [H: *Az MTA I. Oszt. Közl.*, 1967; in *Tanulmányok a bolgár-magyar kapcsolatok köréből*. 1981; SR: in *Dzuzsenie na folkloriszтите na szr Makedonija*. 1968.]
- KISS Lajos: Simonffy Kálmán és a magyar népzene. *Az MTA I. Oszt. Közl.*, 26 (1969) 1–4: 337–353.
- KODÁLY Zoltán: *A magyar népzene*. Vargyas Lajos példatárával. 4. kiad. Bp., Zeneműkiadó, 1969. 307 p. [További kiadások: 3. kiad. 1960; 5. 1971; 6. 1973; 7. 1976; 8. 1981; 9. 1984; 10. 1987; 11. 1989; 12. 1991; 13. 1997; 14. 2000; 15. 2003; G: 1956. E: 1. kiad. 1960; 2. kiad. 1971.]

- KODÁLY Zoltán: *Utam a zenéhez*. Öt beszélgetés Lutz Besch-sel. Ford. Keresztury Mária. Bp., Zene-műkiadó, 1969. 114 p. [2. kiad. 1972; 3. kiad. in *Vt* 3 1989: 537–572 (Ford. Bónis Ferenc); G: *Mein Weg zur Musik*. 1966.]
- MARTIN György: A magyar leánykörtánc. Régi táncaink kelet-európai kapcsolatai. *Táncművészeti Értesítő*, (1969) 3: 3–23. [G: in *Volkskunde und Volkskultur*. 1968.]
- MARTIN, György: Der siebenbürgische Haiduckentanz. *Studia Musicologica*, 11 (1969) 1–4: 301–321. + 1 t. [rövidebb H: *Táncművészeti Értesítő*, 1968.]
- MARTIN György: Egy erdélyi férfitánc szerkezeti sajátosságai. Kalotaszegi legényes. *Művelődés*, Bukarest, 22 (1969) 5: 43–49. [Ua. *Az MTA I. Oszt. Közl.*, 1966.]
- MARTIN György: Egyéni és közösségi formátípusok a népi táncalkotásban *Az MTA I. Oszt. Közl.*, 26 (1969) 1–4: 401–413.
- OLSSVAI Imre: Néhány előadásbeli sajátosság népzeneinkben. A Kodály-émléklés anyagából. *Az MTA I. Oszt. Közl.*, 26 (1969) 1–4: 329–336.
- OLSSVAI, Imre: West-Hungarian (Trans-Danubian) Characteristic Features in Bartók's Works. *Studia Musicologica*, 11 (1969) 1–4: 333–347.
- PAKSA Katalin: A szegedi duda-hagyomány. *Néprajzi Közlemények*, 14 (1969) 3–4: 125–140. [Ua. in *A duda, a furulya...* 2001.]
- PESOVÁR, Ernő: Der Tändel-Tschardash. *Acta Ethnographica*, 18 (1969) 1–3: 153–185.
- RAJECZKY, Benjamin: Die Melodieordnung der Monumenta Monodica Medii Aevi I. In *Methoden der Klassifikation von Volksliedweisen*. (Symposia II.) Red. Oskar Elscheck. Mitarbeiter Doris Stockmann. Bratislava, Verl. der Slowakischen Akademie der Wissenschaften, 1969: 135–137.
- RAJECZKY Benjamin: Gregorián, népének, népdal. In *Magyar zenetörténeti tanulmányok Szabolcsi Bence 70. születésnapjára*. Bp., Zeneműkiadó, 1969: 45–64. [Ua. in *Rajeczky Benjamin írásai*. 1976: 40–58.]
- RAJECZKY Benjamin: Zur Frage der Verzierung im Choral. *Studia Musicologica*. „Bence Szabolcsi Septuagenario.” 11 (1969) 1–4: 349–353. [H: in *Rajeczky Benjamin írásai*. 1976: 100–103.]
- SÁROSI, Bálint: Die Musikinstrumente des ungarischen Volkes. *Das Musikleben Ungarns*. Hrsg. von Imre Kun. Bp., (1969) 4: 18–24.
- SÁROSI Bálint: Kérdések és feleletek a népzeneről. *Új Írás*, (1969) 2: 88–93.
- SZENDREI, Janka: Über die geschichtlichen Beziehungen eines Melodietypes des Balkans. *Izvestija na Inštituta za Muzika = Bulletin de l'Institut de Musique*, Sofija, Akad., 1969: 341–350.
- SZOMJAS-SCHIFFERT György: Népzenegyűjtő utam Lappföldön. *Az MTA I. Oszt. Közl.*, 26 (1969) 1–4: 355–373.
- VARGYAS Lajos: A magyar folklór-hagyomány és Kelet-Európa. In *Magyar Zenetörténeti Tanulmányok Szabolcsi Bence 70. születésnapjára*. Szerk. Bónis Ferenc. Bp., Zeneműkiadó, 1969: 391–398. [Ua. in *Keleti hagyomány I*. 1984: 86–95.]
- VARGYAS Lajos: A „Vers és dallam” kutatója. [Szabolcsi Bencéről.] *Magyar Zene*, 10 (1969) 2: 118–122. [Ua. in *Keleti hagyomány I*. 1984: 395–402.]
- VARGYAS Lajos: Akarjuk-e, hogy éljen a népdal? *Kortárs*, 12 (1969) 4: 627–630. [Ua. in *Keleti hagyomány I*. 1984: 444–452.]
- VARGYAS, Lajos: Le folklore Hongrois et l'Europe de l'Est. *Studia Musicologica*, 11 (1969) 1–4: 449–459. [H: *Magyar Zenetört. Tanulm.* 1969.; E: *The New Hungarian Quarterly*, 1970.]
- VARGYAS, Lajos: O nekatorüh principalynüh voproszah izucsenija epicseszkih zsanrov. In *VII. Mezsdunarodnij Kongressz Antropologicseszkih i Ethnograficseszkih Nauk, Moszkva 1964, 3–10 avgusztá*. Tom VI. Moszkva, 1969: 178–182.
- VARGYAS, Lajos: Ungarisch-Slavische Beziehungen in Höllenfahrtlegenden. In *Das heidnische und christliche Slaventum*. Acta II. Congressus internationalis historiae Slavicae Salisburgo-Ratisbonensis anno 1967 celebrati. Wiesbaden, Otto Harrasowitz, 1969: 126–131. (Annales Instituti Slavici Bd. 1–2.)
- VIKÁR László: Cseremisiz egymagúság. *Az MTA I. Oszt. Közl.*, 26 (1969) 1–4: 375–385.
- VIKÁR, László: Votiak Trichord Melodies. *Studia Musicologica*, 11 (1969) 1–4: 461–471.

1970

- BARTÓK, Béla – KODÁLY, Zoltán: *Hungarian Folksongs for song and piano*. Előszó (pp. 25–26.) és Jegyzetek (pp. 27–29.); Preface (p. 43.) and Notes (pp. 44–45.) Reprint of the original manuscript with commentaries by Denijs Dille. Bp., Ed. Musica, 1970. 54 p. [Foreword: in *The Selected Writings of Z. K.* 1974; **H**: in *Vt* 1: 9–10; Jegyzetek in *Vt* 3: 229–231.]
- KALLÓS Zoltán–MARTIN György: A gyimesi csángók táncélete és táncai. *Táncstudományi Tanulmányok 1969–1970*, 1970: 195–253.
- KODÁLY, Zoltán: The Pentatonic Scale in Hungarian Folk Music. *Ethnomusicology*, 14 (1970) 2: 228–242. [Ua. in *The Selected Writings of Z. K.* 1974; **H**: in *Vt* 2: 65–75.]
- MARTIN György: A marosszéki táncciklus. *Táncművészeti Értesítő*, (1970) 1: 103–121.
- MARTIN György: *Magyar tánc típusok és táncdialektusok*. Bp., Népművelési Propaganda Iroda, [1970.] 266, [31] p. 3 mell. [144 dallam.] (Néptáncpedagógusok kiskönyvtára.) Mellékletek 1–3. Uo. 1970–1972.: I. A nyugati dialektus táncai. Összeáll. Martin Gy. Kinetográfia Lányi Ágoston. Uo. 1970. 11 p. 27 t. [15 tánclejegyzés]; II. A tiszai dialektus táncai. Összeáll. Martin Gy. Kinetográfia Lányi Ágoston. Uo. 1971. 7 p. 31 t. [15 tánclejegyzés]; III. Az erdélyi dialektus táncai. Összeáll. Martin Gy. Kinetográfia Lányi Ágoston. Uo. 1972. 4 p. 31 t. [13 tánclejegyzés; utánnomások 1973; 1984; 2. átdolg. kiad. 1995.]
- MARTIN György: Mezőségi férfitáncok. *Táncművészeti Értesítő*, (1970) 2: 20–34.
- OLSVAI Imre: Somogyi népdal-értől a világ zeneóceánjáiig. Gondolatok szabadság-dallamunkról. [„Felszállott a páva”] In *Vallomások Somogyról*. Szerk. Paizs Gábor. Kaposvár, kiad. az MSZMP Somogy Megyei Bizottsága, 1970: 214–224.
- PAKSA Katalin: Kálmány Lajos nyomán a Bánátban. *A Hungarológiai Intézet Tudományos Közleményei*, Novi Sad, 2 (1970) 4: 93–107.
- PESOVÁR Ernő: A magyar tánc kutatás 25 éve. *Táncstudományi Tanulmányok 1969–1970*, 1970: 79–89.
- PESOVÁR Ernő: Három körverbunk. *Táncművészeti Értesítő*, (1970) 2: 23–33.
- PESOVÁR Ernő: Táncban orcád pirulása. *Táncművészeti Értesítő*, (1970) 2: 98–111.
- RAJECZKY, Benjamin: [Choral und Volksmusik.] *Report of the Tenth Congress, Ljubjana 1967*. Ed. by Dragotin Cvetko. Kassel, etc. Bärenreiter, 1970: 347–351. (International Musicological Society) [Hozzászólás, cím nélkül.]
- SÁROSI, Bálint: Gypsy Musicians and Hungarian Peasant Music. *Yearbook of the International Folk Music Council*, 2 (1970) 8–27.
- VARGYAS Lajos: A népdal Magyarországon. In *Kodály Szeminárium*, Kecskemét, 1970. július 20. – augusztus 20. = Folk-Song in Hungary. Kodály Seminar, 20 July – 20 August, 1970, Kecskemét. = Le chant folklorique en Hongrie. Kodály Séminaire, 20 juillet – 20 août, 1970, Kecskemét.; **H**: *Parlando*, 12 (1970) 12: 1–7.

1971

- BORSAI Ilona: *Kérdőív palóc területek jellegzetes és értékes dallamainak kutatásához*. Eger, Dobó Vármúzeum, 1971. 10 p. (Palóc kutatás. Módszertani Közlemények 12.)
- BORSAI, Ilona: Un type mélodique particulier des hymnes du mois de Kiahk. *Studia Musicologica*, 13 (1971) 1–4: 73–85.
- DOBSZAY, László: Der Weg einer sapphischen Melodie in die Volksmusik. *Studia Musicologica*, 13 (1971) 1–4: 203–213.
- DOBSZAY László: Modus variációk egy énekes előadásában. *Parlando*, 13 (1971) 6: 16–22.
- KISS Lajos: A Zombor környéki magyar népzene. *Dunatáj*, Bács-baranyai Hírlap, 2 (1971. dec. 29.) 52 (100.) 11.
- KISS, Lajos: Dve krajličke iz Bačke. *Zbornik za narodni život i običaje južnih slavena*. Knjiga 44. Urednik Branimir Gušić. Zagreb, Jugoslavenska Akademija, 2 (1971) 237–245.

- KODÁLY Zoltán: *A magyar népzene*. Vargyas Lajos példatárával. 5. kiad. Bp., Zeneműkiadó, 1971. 307 p.; E: *Folk Music of Hungary*. 2nd ed. revised and enlarged by Lajos Vargyas. Translated by Ronald Tempest and Cynthia Jolly. Translation revised by Laurence Picken. Bp., Corvina Press, 1971. 195 p.; ua. London, Barrie and Jenkins, 1971; New York–Washington, Praeger Publ., 1971. [1. kiad. 1960; H: további kiadások: 3. kiad. 1960; 4. 1969; 6. 1973; 7. 1976; 8. 1981; 9. 1984; 10. 1987; 11. 1989; 12. 1991; 13. 1997; 14. 2000; 15. 2003; G: 1956.]
- MARTIN György: Adatok Tápé táncgyományaéhoz. Az oláhos és a csárdás. In *Tápé története és néprajza*. Szerk. Ilia Mihály, Juhász Antal. Tápé, Tápé Község Tanácsa, 1971: 737–819.
- OLSVAI Imre: Kodály útján Sárközbén. *Tolnai Művelődés*, Szekszárd, (1971) 12: 3–30.
- OLSVAI Imre: Népzene és néptánc a hagyományban és a színpadon. *Táncművészeti Értesítő*, (1971) 3: 103–112.
- PESOVÁR Ernő: Tánc történeti emlékek Vas megyéből. In *Vas megyei táncoktatók kézikönyve*. Szombathely, Vas megyei Népművelési Tanácsadó, 1971: 5–54.
- SÁROSI Bálint: *Cigányzene...* Bp., Gondolat K., 1971. 247 p.
- SÁROSI Bálint: Népdalról, népdaléneklésről. In *Szép Szó antológia*. Szerk. Szalontay Mihály. Bp., Táncsics Könyvkiadó, 1971: 470–475.
- SÁROSI Bálint: *Népi hangszereink*. Bp., Népművelési Propaganda Iroda, [1971.] 112 p. (Néptáncpedagógusok kiskönyvtára.)
- SZENDREI, Janka: Beiträge zu den musikgeschichtlichen Beziehungen des volksmusikalischen Rezitativs. *Studia Musicologica*, 13 (1971) 1–4: 275–288. [H: in *Népzene és zenetörténet*. 1974.]
- VARGYAS Lajos: *Kodály, a tudós*. Debrecen, Kodály Zoltán Zeneművészeti Szakközépiskola, 1971, 12 p. [nem azonos az 1967-es és 1992-es, azonos című cikkekkel!]
- VARGYAS, Lajos: Les rapports balkaniques de la poésie populaire hongroise. In *Actes du Premier Congrès International des Études Balkaniques et Sud-Est Européennes, 1966*. Sofia, Editions de l'Académie Bulgare des Sciences, 1971: 727–730.
- VARGYAS, Lajos: The Hungarian Folklore Heritage and Eastern Europe. *The New Hungarian Quarterly*, 11 (1970) 40: 122–129. [H: *Magyar Zenetört. Tanulm.* 1969; F: *Studia Musicologica*, 1969.]
- VIKÁR, László–BERECZKI, Gábor: *Cheremis Folksongs*. Bp., Akadémiai K., 1971. 544 p. [320 dallam.]

Önálló hangzó kiadvány

Mongol népzene. = *Mongolian Folk Music*. = *Mongolische Volksmusik*. = *La musique populaire mongole*. = *Mongolszkaja narodnaja muzika*. Az 1967. évi gyűjtésből válogatta és összeállította dr. Vargyas Lajos. = Selected and compiled from the 1967 year's collection by L. V. dr. = Aus der 1967-er Sammlung ausgewählt und zusammengestellt von Dr. L. V. = Choisi et compilé de la collection de 1967 par dr. L. V. = Iz zapiszej 1967 goda otobral i szosztavil dr. L. V. Bp., Hungaroton–UNESCO co-operation [1971]. LPX 18013–14. [2 db, 33/min., 2. kiad. 1980; 3. kiad. CD-n 1990; utányomás 1995.]

1972

- BORSAI, Ilona: Le tropaire byzantin „O Monogenés” dans la pratique du chant copte. *Studia Musicologica*, 14 (1972) 1–4: 329–354.
- BORSAI Ilona–KOVÁCS Ágnes: A Magyar Rádió Ifjúsági Osztályának mondóka- gyermekdal- és játékpályázata. *Ethnographia*, 83 (1972) 2–3: 382–385.
- DOBSZAY, László: La storia del canto popolare ungherese. *Fatti e testimonianze*, Centro Studi Europa Orientale, 6 (1972) 62: 136–145.
- DOBSZAY, László: The Kodály Method and its Musical Basis. *Studia Musicologica*, 14 (1972) 1–4: 15–33.
- KERÉNYI György: Egy koldusének változatai („Igricek–énekes koldusok”). *Ethnographia*, 83 (1972) 1: 77–84.

- KISS Lajos: Köszöntők a jugoszláviai magyar népzeneben. *A Hungarológiai Intézet Tudományos Közleményei*, Novi Sad, 4 (1972. jún.–szept.) 11–12: 43–84. [24 dallam.]
- KODÁLY, Zoltán: Bartók als Folklorist. In *Béla Bartók, Weg und Werk*. 2. kiad. Schriften und Briefe. Zusammengestellt von Bence Szabolcsi. Bp., Corvina, 1972: 64–75. [1. kiad. 1957. H: in *Zenatudományi Tanulmányok* 3. 1956; in *Vt* 2: 450–455; F: in *Bartók, sa vie et son oeuvre*. 1956; E: *The Selected Writings of Z. K.* 1974.]
- KODÁLY Zoltán: *Utam a zenéhez*. Öt beszélgetés Lutz Besch-sel. Ford. Keresztúry Mária. 2. kiad. Bp., Zeneműkiadó, 1972. 114 p. [1. kiad. 1969; 3. kiad. in *Vt* 3 1989. (Ford. Bónis Ferenc.); G: 1966.]
- MARTIN, György: The Relationship between Melodies and Dance Types in the Volume VI. of Corpus Musicae Popularis Hungaricae. *Studia Musicologica*, 14 (1972) 1–4: 93–145. [Röv. vált. *Hungarian Dance News*, 1985; táncpéldák nélkül H: *Táncatudományi Tanulmányok 1982–1983.*, 1983.]
- Népzene és zenetörténet*. 1. köt. Szerk. és „Beköszöntő” Vargyas Lajos. Bp., Ed. Musica, 1972. 121 p. [uo. E: „Introduction” 6–7. p.]
- OLSVAI Imre: Kodály és a Páva-dallam. *Muzsika*, 15 (1972) 12: 40–43.
- PESOVÁR Ernő: *A magyar tánc történet évszázadai*. Szöveggyűjtemény. Bp., Népművelési Propaganda Iroda, 1972. 152 p. 4 t. (Néptáncpedagógusok kiskönyvtára.) [Utánnomás 1973; 2. kiad. 1978.]
- RAJECZKY Benjamin: A magyar népzenei hanglemezek. *Ethnographia*, 83 (1972) 2–3: 370–373.
- RAJECZKY Benjamin: Kodály és a magyar népzene tudomány. *Vigilia*, 37 (1972) 7: 448–452.
- SÁROSI Bálint: Élő népzene? *Új Írás*, 12 (1972) 1: 97–102.
- SÁROSI, Bálint: Instrumentalensembles in Ungarn. *Studia instrumentorum musicae popularis* 2, Stockholm, 1972: 116–136.
- SÁROSI Bálint: Jugoszláviai magyar népdalkiadványok. *A Hungarológiai Intézet Tudományos Közleményei*, Novi Sad, (1972) 11–12: 267–274.
- SÁROSI, Bálint: La musique folklorique instrumentale hongroise et les musiciens tsiganes. In *Rad XVII Kongres Saveza Udruženja Folklorist: Jugoslavije, Porec 1970*. Zagreb, 1972: 367–370.
- SÁROSI Bálint: Magyar parasztkok és cigányzenészek. [1–2] *Magyar Zene*, 13 (1972) 1: 24–37, 2: 144–163.
- SÁROSI Bálint: „Népművészek” korszaka a magyar népzeneben. In *Néprajz*. (A Tudományos Ismertetgető Társulat központi kiadványa). Bp., 1972: 25–35.
- SZENDREI, Janka: Die Tedeum-Melodie im Kodex Peer. *Studia Musicologica*, 14 (1972) 1–4: 169–201.
- VARGYAS Lajos: A 70 esztendő s Domokos Pál Péter köszöntése. *Ethnographia*, 83 (1972) 1: 95–96. [Ua. in *Keleti hagyomány* 2. 1999: 302–303.]
- VARGYAS Lajos: A magyar és a délszláv balladák összehasonlító vizsgálata. In *Szomszédság és közösség*. Délszláv-magyar irodalmi kapcsolatok. Tanulmányok. Szerk. Vujicsics D. Sztóján. Bp., Akadémiai K., 1972: 13–31.
- VIKÁR, László: Archaic Types of Finno-Ugrian Melody. *Studia Musicologica*, 14 (1972) 1–4: 53–91.

Önálló hangzó kiadvány

A Néprajzi Múzeum Népzenei Gyűjteménye I. Összeállította Sztanó Pál, Tóth Margit. Bp., Néprajzi Múzeum, [1972]. [1 db 33/min.]

1973

- BORSAI Ilona: Két jellegzetes palócvidéki dallam. *Honismereti Híradó*, 1 (1973) 1–2: 90–93.
- DOBSZAY, László: Comparative Research into an „Old Style” of Hungarian Folk Music. *Studia Musicologica*, 15 (1973) 1–4: 15–78.

- KODÁLY Zoltán: *A magyar népzene*. Vargyas Lajos példatárával. 6. kiad. Bp., Zeneműkiadó, 1973. 307 p. [További kiadások: 3. kiad. 1960; 4. 1969; 5. 1971; 7. 1976; 8. 1981; 9. 1984; 10. 1987; 11. 1989; 12. 1991; 13. 1997; 14. 2000; 15. 2003; G: 1956. E: 1. kiad. 1960; 2. kiad. 1971.]
- MARTIN, György: Die Branles von Arbeau und die osteuropäischen Kettentänze. *Studia Musicologica*, 15. (1973) 1–4: 101–128.
- MARTIN György: Legényes, verbunk, lassú magyar. (Szempontok az erdélyi férfítáncok összehasonlító kutatásához). *Népi kultúra – népi társadalom*. Az MTA Néprajzi Kutató Csoport Évkönyve 7. Bp., Akadémiai K., 1973: 251–290.
- MARTIN György: *Magyar tánc típusok és táncdialektusok*. Bp., Népművelési Propaganda Iroda, 1973. (utánnomás) 266, [31] p. 3 mell. [144 dallam.] (Néptáncpedagógusok kiskönyvtára.) Mellékletek 1–3. uo. 1973.: I. A nyugati dialektus táncai. Összeáll. Martin Gy. Kinetográfia Lányi Ágoston. 11 p. 27 t. [15 tánclejegyzés]; II. A tiszai dialektus táncai. Összeáll. Martin Gy. Kinetográfia Lányi Ágoston. 7 p. 31 t. [15 tánclejegyzés]; III. Az erdélyi dialektus táncai. Összeáll. Martin Gy. Kinetográfia Lányi Ágoston. 4 p. 31 t. [13 tánclejegyzés]. [Utánnomások 1973; 1984; 2. átdolg. kiad. 1995.]
- PESOVÁR, Ernő: Die geschichtlichen Probleme der Paartänze im Spiegel der südosteuropäischen Tanzüberlieferung. *Studia Musicologica*, 15 (1973) 1–4: 141–163.
- RAJECZKY, Benjamin: Europäische Volksmusik und Musik des Mittelalters. *Studia Musicologica*, 15 (1973) 1–4: 201–204. [H: in *Rajeczky Benjamin írásai*. 1976: 7–17.]
- RAJECZKY, Benjamin: Vorstrophische Formen in Ungarn. In *Analyse und Klassifikation von Volksmelodien*. Krakow, 1973.
- SÁROSI Bálint: A verbunkos bölcsőjénél. *Irodalomtörténeti Közlemények*, 77 (1973) 5: 563–566.
- SÁROSI Bálint: *Magyar népi hangszerek*. Bp., Tankönyvkiadó, 1973. 116 p. [2. kiad. 1977.]
- SÁROSI Bálint: *Zenei anyanyelvünk*. Bp., Gondolat K., 1973. 341 p.
- SZENDREI Janka: Te Deum als ungarischer Volksgesang im Mittelalter. *Studia Musicologica*, 15 (1973) 1–4: 304–320. [H: in *Népzene és zenetörténet*. 3. köt. 1977.]
- SZENDREI Janka – DOBSZAY László – VARGYAS Lajos: Balladáink kapcsolatai a népével. *Ethnographia*, 84 (1973) 4: 430–461.
- VARGYAS Lajos: A „Csudahalott” ballada egy (nyírségi) változata. In *Szolnok Megyei Múzeumi Évkönyv*. Szerk. Balassa Iván, Kaposvári Gy., Selmeczi L. Szolnok, 1973: 217–220.

1974

- BENCZE Lászlóné MEZŐ Judit: *A ladányi torony tetejébe*. Hortobágyi és sárréti népdalok. Püspökladány, 1974. 179 p.
- BORSAI, Ilona: Die musikhistorische Bedeutung der orientalischen christlichen Riten. *Studia Musicologica*, 16 (1974) 1–4: 3–14.
- DOBSZAY, László: Die Umgestaltung von Barockmelodien in der ungarischen Volkspraxis. *Studia Musicologica*, 16 (1974) 1–4: 15–23.
- FELFÖLDI László: A Békés és Csongrád megyei disznótóri szokások dramatikus mozzanatai. *Ethnographia*, 85 (1974) 2–3: 469–578.
- KISS Lajos: *Horgosi népdalok*. Zenta, Zentai Múzeum, 1974. 311 p.
- KODÁLY, Zoltán: Bartók, the Folklorist (1950). In *The Selected Writings of Z. K.* 1974: 102–108. [H: in *Zenatudományi Tanulmányok* 3. 1956; in *Vt* 2: 450–455; F: in *Bartók, sa vie et son oeuvre*. 1956; G: in *Béla Bartók, Weg und Werk*. 1. kiad. 1957; 2. kiad. 1972.]
- KODÁLY, Zoltán: Calendar Customs Songs (1953). In *The Selected Writings of Z. K.* 1974: 55–57. [H: in *MNT II. Jeles Napok*. 1953: VII–IX; in *Vt* 2: 201–203.]
- KODÁLY, Zoltán: Children's Games (1951). In *The Selected Writings of Z. K.* 1974: 40–54. [H: in *MNT I*. 1951: VII–XVIII; in *Vt* 2: 184–197.]
- KODÁLY, Zoltán: Hungarian Folk Music (1925). In *The Selected Writings of Z. K.* 1974: 24–27. [H: *A zene mindenkié*, 1. kiad. 1954; 2. kiad. 1975; in *Vt* 1: 20–23.]

- KODÁLY, Zoltán: Hungarian Folksongs (1906). [Foreword.] In *The Selected Writings of Z. K.* 1974: 9–10. [Ua. in BARTÓK – KODÁLY: *Hungarian Folksongs for song and piano.* 1970; H: in *Vt* 1: 9–10.]
- KODÁLY, Zoltán: In Memory of Bartók. Speech in Hungarian Radio as the Opening Address of the Bartók Year. In *The Selected Writings of Z. K.* 1974: 109–111. [H: *Magyar Rádió*, 1955. In *Zenatudományi tanulmányok* 3. 1955; F: *Europe*, 1955.]
- KODÁLY, Zoltán: Message to the International Folk Music Council's Quebec Conference (1961). In *The Selected Writings of Z. K.* 1974: 40–54. [Ua. in *Bulletin of the International Folk Music Council*, 1962; in *Kodály in North America.* 1986; H: in *Vt* 2: 216.]
- KODÁLY, Zoltán: Music in the Kindergarten (1941, 1957). In *The Selected Writings of Z. K.* 1974: 127–151. [Ua. *Bulletin of the IKS*, 1985; H: in *A zene mindenkié.* 1. kiad. 1954; 2. kiad. 1975; in *Vt* 3: 43–46.]
- KODÁLY Zoltán: *Néphagyomány és zenekultúra.* Válogatta Katona Ádám. Bukarest, Kriterion, 1974. 272 p.
- KODÁLY, Zoltán: Pairing Songs. Preface to the Volume IV. of the Corpus Musicae Popularis Hungaricae. (1959) In *The Selected Writings of Z. K.* 1974: 62–63. [H: in *Vt* 2: 212–213; in *MNT IV. Párosítók.* 1959: 7–8.]
- KODÁLY, Zoltán: The Pentatonic Scale in Hungarian Folk Music (1917–1929). In *The Selected Writings of Z. K.* 1974: 11–23. [Ua. *Ethnomusicology*, 1970; H: in *Vt* 2: 65–75.]
- KODÁLY, Zoltán: The Role of the Folksong in Russian and Hungarian Music (1946). In *The Selected Writings of Z. K.* 1974: 34–39. [H: in *Vt* 1: 186–190.]
- KODÁLY, Zoltán: Wedding Songs (1955). In *The Selected Writings of Z. K.* 1974: 58–57. [Ua. in *Vt* 2: 206–209.]
- KODÁLY, Zoltán: What is Hungarian in Music? (1939) In *The Selected Writings of Z. K.* 1974: 28–33. [H: in *A zene mindenkié.* 1. kiad. 1954; 2. kiad. 1975; in *Vt* 1: 75–80; FI: in *Unkarilaisuus musiikkissa.* 1993.]
- MARTIN György: *A magyar nép táncai.* Bp., Corvina K., 1974. 74 p. (Magyar népművészet 7.); ua. uo. E: *Hungarian Folk Dances.* 81 p. (Hungarian Folk Art 7.); F: *Les danses populaires hongroises.* 86 p. (Art populaire hongroise 7.); G: *Ungarische Volkstänze.* 90 p. (Ungarische Volkskunst 7.)
- MARTIN György: Az európai kultúrák és a táncagyomány. *Síppal, dobbal...*, (1974) 3: 27–37. [Ua. *Kultúra és Közösség*, 1975.]
- MARTIN György: Die balkanischen Beziehungen im ungarischen Mädchenreigen. *Makedonszki Folklor*, Skopje, 7 (1974) 13: 71–75.
- Népzene és zenetörténet.* 2. köt. Szerk. Vargyas Lajos. Bp., Ed. Musica, 1974. 232 p.
- [*Nyolcvannyalc*] 88 tolna megyei népdal. Kiegészítő gyűjtemény a megye ifjúsága részére. Szerk. Olsvai Imre és Könczöl Ferenc. Szekszárd, Tolna megyei Tanács V. B. Műv. O. – KÓTA Tolna megyei szervezete, 1974. 267 p. [2. kiad. 1984.]
- OLSVAI Imre: A somogyi magyarság népzeneje [8. fejezet] In *Somogyi népköltészet.* Gyűjtötte és szerk. Együd Árpád. Zenei szerk. Olsvai Imre. Kaposvár, Somogy Megyei Múzeumok Igazgatósága, 1974: 409–493. (Somogy néprajza 1. Főszerk. Bakay Kornél.)
- OLSVAI Imre: Dél-Dunántúl hangja Bartók zenéjében. *Somogy.* Kulturális, társadalmi, gazdasági szemle, 3 (1974) 9: 67–83.
- OLSVAI Imre: Eleki román dallamok = Melodii românești din Aletea. In *Sokszinű hagyományunkból.* 1974: 162–164. [9 dallam.]
- OLSVAI Imre: Hajósi német dallamok = Deutsche Melodien aus Hajós. In *Sokszinű hagyományunkból.* 1974: 102–103. [8 dallam.]
- OLSVAI Imre: Lakócsai délszláv dallamok = Južnoslavenske melodije iz Lukovišća. In *Sokszinű hagyományunkból.* 1974: 39–40. p. [10 dallam.]
- OLSVAI Imre: Maglódi szlovák dallamok = Maglódske slovenské nápevy. In *Sokszinű hagyományunkból.* 1974: 200–202. [10 dallam.]

- PESOVÁR, Ernő: Archaische Paartänze in Südosteuropa. *Makedonszki Folklor*, Skopje, 7 (1974) 67–69.
- PESOVÁR Ernő: Maglód táncairól = O maglódskyh tancoch. In *Sokszinŭ hagyományunkból*. 1974: 183–198, 210–232.
- PESOVÁR Ernő – LÁNYI Ágoston: *A magyar nép táncművészete*. Néptánciskola 1–2. Bp., Népművelési és Propaganda Iroda, 1974. 205+327 p. [2. kiad. 1978; 3. kiad. 1980.]
- RAJECZKY, Benjamin: Choralforschung und Volksmusik des Mittelalters? *Acta Musicologica*, 46 (1974. Juli–Dezember) 181–192. [H: in *Rajeczky Benjamin írásai*. 1976: 18–27.]
- SCHRAM Ferenc: A népének egy csoportjának kialakulása Magyarországon. (8 kottával.) *Ethnographia*, 85 (1974) 2–3: 373–383.
- Sokszinŭ hagyományunkból* = *Iz naše mnogobojne tradicije* = *Aus der Vielfalt unserer Überlieferungen* = *Din tradiții noastre multicolore* = *Z našich pestrých tradícií*. 1. köt. Szerk. Lányi Ágoston és Olsvai Imre. [A dallamokat ismertette és válogatta Olsvai Imre] Bp., Népművelési Propaganda Iroda, 1974. 233 p.
- SZENDREI Janka: Recitativ típusok a magyar népzében. In *Népzene és zenetörténet*. 2. köt. 1974: 65–123. [G: *Studia Musicologica*, 1971.]
- SZENDREI Janka: „Szent István szolgái”: egy regös-motívum német párhuzama. *Ethnographia*, 85 (1974) 2–3: 315–329; G: „Hier sind die Stephansknechte”. Die deutsche Parallele eines Regös-Motives. *Studia Musicologica*, 16 (1974) 1–4: 133–150.
- SZOMJAS-SCHIFFERT György: Verwandte Melodien im ungarischen und im tschechisch-mährischen Volksliedschatz. *Acta Ethnographica*, 23 (1974) 2–4: 163–208.
- TARI Lujza: Die instrumentale Volksmusik im ungarischen Begräbnisritus. *Studia Musicologica*, 16 (1974) 1–4: 55–87. [H: *Ethnographia*, 1976.]
- The Selected Writings of Zoltán Kodály*. Selected from the original: Visszatekintés 1–2. Ed. by Ferenc Bónis. Translated by Lili Halápy and Fred Macnicol. Bp., Corvina Press, 1974. 239 p. 4 t.
- VARGYAS, Lajos: Juznsnoszlovenszka narodna poezija i teorija o evropszkoj baladi. In *Naucsni szasztanak szlaviszta o vukove dane, Beograd, 12–18. IX. 1974*. Szveszka I. Beograd, 1974. I. 4. 195–201.
- VARGYAS, Lajos: Kodaly'nin Halk Musikisi Arařtirmalarına Katkısı. *Folklorla Dođru*, Istanbul, (1974) 34: 24–35. [H: *Zenetudományi tanulmányok I*. 1953.]
- VÍG Rudolf: Cigány népdalok Bartók Béla és Kodály Zoltán gyűjtéséből. In *Népzene és zenetörténet*. 2. köt. Szerk. Vargyas Lajos. Ed. Musica, 1974: 149–200. jz. 230; E: Gypsy Folk Songs from the Béla Bartók and Zoltán Kodály Collections. *Studia Musicologica*, 16 (1974) 1–4: 89–131.

1975

- BORSAI Ilona–HAJDU Gyula–IGAZ Mária: *Magyar népi gyermekjátékok*. Szerk. Keszler Mária. Bp., Tankönyvkiadó, 1975. 127 p. (Ének-zene szakköri füzetek 2.) [További kiadások: 2. 1977; 3. 1978; 4. 1980; 5. 1982; 6. 1987.]
- „Cinege, cinege kismadár....” Népi mondókák, gyermekjátékok kicsinyeknek. A Rádió Ifjúsági és Gyermekosztály pályázatának anyagából összeáll. Borsai Ilona és Kovács Ágnes. Bp., MTV–Minerva, 1975. 143 p. [2. kiad. 1976; 3. kiad. 1983.]
- FELFÖLDI László: Írásos dokumentumok egy mezőváros táncéletéből. *A Móra Ferenc Múzeum Évkönyve 1974–1975–1*, Szeged, Móra Ferenc Múzeum, 1975: 65–76.
- KODÁLY Zoltán: *A zene mindenkié*. [Válogatott írások.] Szerk. Szöllősy András. Sajtó alá rend. Martos Vilmos. Bp., Zeneműkiadó, 1975. 128 p. [1. kiad. 1954. A Kodály-tanulmányok részletezését lásd ott.]
- MARTIN György: Az európai tánc kultúrák és a kelet-európai tánc hagyomány. *Kultúra és Közösség*, (1975) 1: 89–95. [Síppal, dobbal..., 1974.]
- PAKSA Katalin: Vázlatok Alsónémedi zenei életéből. *Studia Comitatusia*. Szentendre, 3 (1975) 341–366.

- PESOVÁR Ernő: Hagymány és korszerűség a néptáncművészetben. *Táncudományi Tanulmányok* 1975, 1975: 157–162.
- RAJECZKY Benjamin: Gregorianik und Volksgesang. In *Handbuch des Volksliedes*. Bd. I. Historisches und Systematisches – Interethnische Beziehungen – Musikethnologie. Hrsg. von Rolf Wilhelm Brednich, Lutz Röhrich, Wolfgang Suppan. München, Wilhelm Fink Verlag, 1975: 391–405.
- SÁROSI Bálint: Geige und Zigeunermusikanten in Ungarn. In *Die Geige in der europäischen Volksmusik*. Hrsg. von Walter Deutsch und Gerlinde Haid. Wien, Verlag A. Schendl, 1975: 60–70. 10 t.
- SÁROSI Bálint: Fülep Lajos, a népzenei adatközlő. *Jelenkor*, 18 (1975) 10: 917–919.
- SEBŐ Ferenc: Bársony Mihály válaszol. *Síppal, dobbal...*, (1975) 4: 19.
- SEBŐ Ferenc: Régi táncházak. *Síppal, dobbal...*, (1975) 5: 7.
- SZOMJAS-SCHIFFERT, György: Geschichte und Ergebnisse der finnisch-ugrischen vergleichenden Volksmusikforschung. In *Congressus Quartus Internationalis Fenno-Ugristarum Budapestini habitus anno 1975*. Pars I. Acta Sessionum. Red. Gyula Ortutay. Bp., Akadémiai K., 1975: 141–158.
- [*Száztizenegy*] *111 népi táncdal*. (2. bőv. kiad.) Lajtha László és mások gyűjtéséből összeállította Rajeczky Benjamin és Gönyei Sándor. Szerk. és az előszót írta Martin György, a gyűjteményt átnézték Lajtha László, Vargyas Lajos és Lugossy Mária. Bp., Ed. Musica, 1975. 135 p. [1. kiad. 1954.]
- VARGYAS, Lajos: Die ungarische Volksballade und ihre internationalen Beziehungen. In *Probleme der Volksballadenforschung*. Hrsg. von E. Pflüger-Bouillon. Darmstadt, Wissenschaftliche Buchgesellschaft, 1975: 249–290.
- VIKÁR László: A finnugor népek zenéje. In *Uráli népek*. Nyelvrokainak kultúrája és hagyományai. Szerk. Hajdú Péter. Bp., Corvina, 1975: 309–321.

Hangzó melléklet

Somogyi népzene '75. Együd Árpád gyűjtéséből összeáll. Olsvai Imre. Kaposvár, Somogy megyei Múzeumok Igazgatósága, 1975. [2 db, 33/min.] Melléklet a *Somogy Néprajza* 1. c. kötethez.

1976

- FELFÖLDI László: Keresztelő, lakodalom, temetés Kisteleken. In *Tanulmányok Kistelek történetéből és népeletéből*. Szerk. Juhász Antal. Kistelek, 1976: 423–446.
- KODÁLY Zoltán: *A magyar népzene*. Vargyas Lajos példatárával. 7. kiad. Bp., Zeneműkiadó, 1976. 307 p. [További kiadások: 3. kiad. 1960; 4. 1969; 5. 1971; 6. 1973; 8. 1981; 9. 1984; 10. 1987; 11. 1989; 12. 1991; 13. 1997; 14. 2000; 15. 2003; G: 1956; E: 1. kiad. 1960; 2. kiad. 1971.]
- MARTIN György: *A magyar nép táncai*. 2. kiad. Bp., Corvina, 1976. 744 p. 48 t. (Magyar népművészet 7.) [1. kiad. 1974. H, E, F, G nyelveken.]
- MARTIN György: A magyar néptánc kutatás egy évtizede 1965–1975. *Táncművészeti Értesítő*, (1976) 1: 81–112; ua. rövidítve: Beszámoló a néptánc kutatás egy évtizedéről 1965–1975. *Néprajzi Hírek*, 5 (1976) 43–48. [Ua. *Ethnographia*, 1977.]
- MARTIN György: Az új magyar táncstílus jegyei és jelentkezése a parasztság tánc kultúrájában. (Vázlat.) In *A népművészet tegnap és ma*. Magyar Néprajzi Társaság. Vándorgyűlés. (Pécs, 1976. szept. 23–26.) Szerk. Andrásfalvy Bertalan et al. Bp., Magyar Néprajzi Társaság–Népművelési Intézet, 1976: 32–36. [Ua. *Ethnographia*, 1977; G: *Acta Ethnographica*, 1979.]
- OLSVAI Imre: Kemenesalji névnap kiadvány. *Honismeret*, 4 (1976) 4: 41–43.
- PAKSA, Katalin: Special Structure Transformation in the Group „Jaj-nóta” of Hungarian Folk Songs. *Studia Musicologica*, 18 (1976) 1–4: 51–79. [H: *Népi kultúra – népi társadalom*. 1977.]
- PAKSA Katalin: Újabb adatok a pentaton finális-váltásra. *Ethnographia*, 87 (1976) 1–2: 199–203.
- Rajeczky Benjamin írásai*. Szerk. Ferenczi Ilona. Bp., Zeneműkiadó, 1976. 353 p.

- RAJECZKY Benjamin: A gregorián cifrázat kérdéséhez. In *Rajeczky Benjamin írásai*. 1976: 100–103. [G: *Studia Musicologica*, 1969.]
- RAJECZKY Benjamin: A gyöngyösi pásztormisék (1767). In *Rajeczky Benjamin írásai*. 1976: 221–224. [Ua. in *Zenatudományi tanulmányok 4*. 1955.]
- RAJECZKY Benjamin: A magyar siratók egy különleges csoportja. In *Rajeczky Benjamin írásai*. 1976: 203–209. [G: in *Zbornik za narodni život i običaje...* 1962.]
- RAJECZKY Benjamin: A Monumenta Monodica Medii Aevi-hez. In *Rajeczky Benjamin írásai*. 1976: 80–82. [G: *Studia Musicologica*, 1964.]
- RAJECZKY Benjamin: A Monumenta Monodica I. 773. sz. dallama. In *Rajeczky Benjamin írásai*. 1976: 76–79. [G: in *Festschrift Bruno Stäblein*. 1967.]
- RAJECZKY Benjamin: A siratók hangterjedelmének kérdéséhez. In *Rajeczky Benjamin írásai*. 1976: 210–215. [G: *Studia Musicologica*, 1964.]
- RAJECZKY Benjamin: A székely betlehemes recitativok stílusához. In *Rajeczky Benjamin írásai*. 1976: 232–235. [Ua. *Néprajzi Közlemények*, 1959.]
- RAJECZKY Benjamin: Az osztrák és magyar népzene kutatás közös feladatai. In *Rajeczky Benjamin írásai*. 1976: 238–240. [G: *Österreichische Musikzeitschrift*, 1965.]
- RAJECZKY Benjamin: Adalék felvidéki lakodalmasaink dallamstílusához. In *Rajeczky Benjamin írásai*. 1976: 225–227. [Ua. *Néprajzi Közlemények*, 1957.]
- RAJECZKY Benjamin: Adatok a magyar gregoriánhoz. In *Rajeczky Benjamin írásai*. 1976: 33–39. [Ua. in *Emlékkönyv Kodály Zoltán 70. születésnapjára*. 1953.]
- RAJECZKY Benjamin: Ereszkedő gregorián dallamok és leszálló periódusaink. In *Rajeczky Benjamin írásai*. 1976: 65–75. [G: *Acta Ethnographica*, 1958.]
- RAJECZKY Benjamin: Európai népzene és gregorián ének. In *Rajeczky Benjamin írásai*. 1976: 7–17. [G: *Studia Musicologica*, 1973.]
- RAJECZKY Benjamin: Gregorián, népelek, népdal. In *Rajeczky Benjamin írásai*. 1976: 40–58. [Ua. in *Magyar zenetörténeti tanulmányok Szabolcsi Bence 70. születésnapjára*. 1969.]
- RAJECZKY Benjamin: Gregorián kutatás és középkori népzene? In *Rajeczky Benjamin írásai*. 1976: 18–27. [G: *Acta Musicologica*, 1974.]
- RAJECZKY Benjamin: „Kaszás e földön a halál”. In *Rajeczky Benjamin írásai*. 1976: 228–231. [Ua. *Néprajzi Közlemények*, 1958.]
- RAJECZKY Benjamin: Kelet és Nyugat a siratókban. In *Rajeczky Benjamin írásai*. 1976: 216–220. [G: in *Festschrift für Walter Wiora*. 1967.]
- RAJECZKY Benjamin: Későgregorián cifrázatok párhuzamai a magyar népdalban. In *Rajeczky Benjamin írásai*. 1976: 90–99. [G: in *Studia memoriae...* 1956., 2. kiad. 1957; 3. kiad. E: 1959.]
- RAJECZKY Benjamin: „Kötött ritmusú-e a gregorián?”. In *Rajeczky Benjamin írásai*. 1976: 83–89. [F: *Études Grégoriennes*, 1967.]
- RAJECZKY Benjamin: Középkori magyar zenei emlékeink és az újstílusú népdal. In *Rajeczky Benjamin írásai*. 1976: 59–64. [G: *Studia Musicologica* „Zoltano Kodály Octogenario Sacrum”, 1962.]
- RAJECZKY Benjamin: Népdaltörténet és gregorián kutatás (1943). In *Rajeczky Benjamin írásai*. 1976: 28–32.
- RAJECZKY Benjamin: „Regélni”. In *Rajeczky Benjamin írásai*. 1976: 236–237. [Ua. *Néprajzi Közlemények*, 1959.]
- RAJECZKY Benjamin: Régi és új stílus a magyar népdalban. In *Rajeczky Benjamin írásai*. 1976: 241–245. [E: *Journal of the IFMC*. 1960.]
- SAYGUN, Adnan: *Béla Bartók's Folk Music Research in Turkey*. Ed. by László Vikár. Bp., Akadémiai K., 1976. 430 p.
- SÁROSI Bálint: A népzenei divat. *Új Tükör*, (1976. augusztus 10.)
- SÁROSI Bálint: A Rákóczi-kor zenéje. In *Útmutató a Rákóczi szabadságharc tanulmányozásához*. Szerk. R. Várkonyi Ágnes. Bp., Hazafias Népfront, 1976: 39–44.
- SÁROSI Bálint: Cigányzene. Utóhang egy televízió-sorozathoz. *Új Tükör*, (1976. május 4.)

- SÁROSI, Bálint: Eine ungarische Bauernkapelle. In *Bericht über die erste internationale Fachtagung zur Erforschung der Blasmusik*. Tutzing, Verlag Hans Schneider, 1976: 291–300.
- SÁROSI, Bálint: Instrumentale Volksmusik in Ungarn. *Studia instrumentorum musicae popularis* 4, Stockholm, Musikhistoriska museet, 1976: 115–141. [Klny.]
- SÁROSI Bálint: Romániai magyar népdalok. *Korunk*, 35 (1976) 4: 301–304. [Recenzió. Ua. *Studia Musicologica*, 1977.]
- TARI Lujza: Hangszeres zene a magyar népi gyászszertartásban. *Ethnographia*, 87 (1976) 1–2: 133–160. [G: *Studia Musicologica*, 1974.]
- VARGYAS Lajos: *A magyar népballada és Európa*. 1–2. kötet. Bp., Zeneműkiadó, 1976. 269+823 p. [E: *Hungarian Ballads and the European Ballad Tradition*. 1983.]
- Vasi népdalok*. Gyűjtötte és összeáll. Békefi Antal. Szombathely, Vas megyei Tanács VB Művelődésügyi Oszt., 1976. 359 p.

Önálló hangzó kiadvány

Magyarországi cigány népdalok. – Gypsy Folk Songs from Hungary. Gyűjtötte és közreadja: Víg Rudolf. Bp., Hungaroton, 1976. SLPX/MK 18028-29.

1977

- BENCZE Lászlóné [MEZŐ Judit]: *Szivárványos az ég alja*. Bihari népdalok. Berettyóújfalu, Nyíregyházi Tempo Ip. Szöv., 1977. 223 p. (Bihari dolgozatok. A Bihari Múzeum Közleményei 4.)
- BÉKEFI Antal: *Bakonyi népdalok*. 2. bőv. kiad. Veszprém, kiadja a Veszprém megyei Tanács VB. Művelődési Osztálya, 1977[1978!]. 413 p. [1. kiad. 1955.]
- BORSAI Ilona: Népdalkörök és népzene gyűjtés. *Kóta*, 7 (1977) 2: 8–10.
- BORSAI Ilona: Régi stílusú elemek megjelenése az új magyar népdalstílusban. *Ethnographia*, 88 (1977) 1: 136–146.
- BORSAI Ilona: [Tizenkilencedik és huszadik századi adatok egybevetése a palóclakta területek népzenejéről.] *Nógrád Megyei Múzeumok Évkönyve*. Balassagyarmat, Nógrád megyei Múzeumok igazgatósága, 1977: 74–89.
- BORSAI Ilona–HAJDU Gyula–IGAZ Mária: *Magyar népi gyermekjátékok*. 2. kiad. Szerk. Keszler Mária. Bp., Tankönyvkiadó, 1977. 127 p. (Ének-zene szakköri füzetek 2.) [1. kiad. 1975; 3. 1978; 4. 1980; 5. 1982; 6. 1987.]
- Cigány népdalok és táncok I-II*. Csenki Imre és Csenki Sándor gyűjtéséből. Közreadja Víg Rudolf. Bp., Zeneműkiadó, 1977. 20+23 p.
- DOBSZAY László–SZENDREI Janka: „Szivárvány havasán...”. A magyar népzene régi rétegének harmadik stíluscsoportja. In *Népzene és zenetörténet*. 3. köt. 1977: 5–101.
- HALMOS, István: Towards a Pure Instrumental Form. *Studia Musicologica*, 19 (1977) 1–4: 63–84. [H: in *A magyar népi tánczene*. 2000; ua. *Az MTA I. Oszt. Közl.*, 1981.]
- Kivirágzott a diófa...* Magyar népi gyermekjátékok. Válogatta és a játékokat feldolg. Haider Edit, népzenei munkatárs Borsai Ilona. Szerk. Kovács Ágnes. Bp., Móra Ferenc K., 1977. 156 p.
- Magyar népdaltípusok*. 1–2. köt. 2. kiad. Kodály Zoltán bevezetőjével. Szerk. Járdányi Pál, munkatársak Pál Máté, Olsvai Imre, Rácz Ilona, Sárosi Bálint, Víg Rudolf. Bp., Akadémiai K., 1977. 243+207 p. [1. kiad. 1961; G: *Ungarische Volksliedtypen*. 1964.]
- MARTIN György: A magyar és román táncfolklór viszonya az európai összefüggések tükrében. *Síppal-dobbal...*, (1977) 6: 24–32. [Ua. *Művelődés*, 1978; in *A magyar nép és nemzetiségeinek tánc-hagyományai*. 1997.]
- MARTIN György: A magyar néptánc kutatás egy évtizede 1965–1975. *Ethnographia*, 88 (1977) 1: 165–183; [Ua. *Táncművészeti Értésítő*, 1976; rövidítve: *Néprajzi Hírek*, 1976.]
- MARTIN György: A népi előadóművészet mesterei. *Nyelvünk és kultúránk*, (1977) 3: 66–70.

- MARTIN György: A palóc táncok kutatási eredményei és feladatai. (Hozzászólás az 1976-os palóc tanácskozáson.) *Nógrád Megyei Múzeumok Évkönyve*. Balassagyarmat, Nógrád megyei Múzeumok Igazgatósága, 1977: 65–70.
- MARTIN György: A táncos és a zene (Tánczenei terminológia Kalotaszegen). *Népi kultúra – népi társadalom*. Az MTA Néprajzi Kutató Csoport évkönyve 9. Szerk. Kósa László. Bp., Akadémiai K., 1977: 357–389. [Ua. in *A magyar népi tánczene*. 2000.]
- MARTIN György: Az új magyar táncstílus jegyei és kialakulása. *Ethnographia*, 88 (1977) 1: 31–48. [In *A népművészet tegnap és ma*. 1976; **G**: *Acta Ethnographica*, 1979.]
- MARTIN György: Egy improvizatív férfitánc struktúrája. *Tánc tudományi Tanulmányok 1976–1977*, 1977: 264–300; **G**: Struktur eines improvisativen Männertanzes. *Studia Musicologica*, 19 (1977) 1–4: 39–62.
- Népzene és zenetörténet*. 3. köt. Szerk. Vargyas Lajos. Bp., Ed. Musica, 1977. 283 p.
- OLSVAI Imre: A magyar népzenei hagyomány századunkban. *Kritika*, (1977) 2: 8–10.
- OLSVAI Imre: A Psalmus Hungaricustól a Brácsaversenyig. Egy Kodály–Bartók-i témátípus és népi gyökerei. In *Zeneelmélet, stíluselmélet*. A Bárdos Lajos 75. születésnapja alkalmából rendezett zenetudományi konferencia anyaga. Bp., Zeneműkiadó, 1977: 68–83.
- PAKSA Katalin: A „jaj-nóták” zenei világa. A négysoros izometrikus szerkezet lazulása és továbbfejlődése régi dalainkban. *Népi kultúra – népi társadalom*. Az MTA Néprajzi Kutató Csoport évkönyve 9. Szerk. Kósa László. Bp., Akadémiai K., 1977: 277–305. [44 dallam; **E**: *Studia Musicologica*, 1976.]
- PAKSA, Katalin: Hungarian Folksongs Amidst Twin-Bar and Strophic Structures. *Studia Musicologica*, 19 (1977) 1–4: 11–37. [**H**: *Népi kultúra – népi társadalom*. 1980.]
- PÁVAI István: Egy népdal átalakulása a Sóvidéken. *Művelődés*, 30 (1977) 1: 57–59.
- PÁVAI István: Tánc és zene. *Művelődés*, 30 (1977) 11: 12–13.
- PESOVÁR Ernő: *A magyar tánc történet évszázadai*. Szöveggyűjtemény. 2. kiad. Bp., Népművelési Propaganda Iroda, 1977. 152 p. 4 t. (Néptáncpedagógusok Kiskönyvtára.) [1. kiad. 1972; utánnyomás 1973.]
- PESOVÁR Ernő: Az ugrós páros. *Tánc tudományi Tanulmányok 1976–1977*, 1977: 243–263.
- PESOVÁR Ernő: Magyar tánc kutatás és tánckritika. In *Balettlexikon*. Szerk. Horst Koezler. Bp., Zeneműkiadó, 1977: 450–454.
- PESOVÁR Ernő: Küzdő karakterű párostáncaink. *Népi kultúra – népi társadalom*. Az MTA Néprajzi Kutató Csoport évkönyve 9. Szerk. Kósa László. Bp., Akadémiai K., 1977: 329–356.
- SÁROSI Bálint: A Járdányi-rend. *Muzsika*, 20 (1977) 1: 29–30.
- SÁROSI Bálint: A tekerő. *Muzsika*, 20 (1977) 10: 41–44.
- SÁROSI, Bálint: Angaben über die instrumentale Volksmusik Ungarns in den Gedichten von József Gvadányi und János Arany. *Studia instrumentorum musicae popularis* 5, Stockholm, Musikhistoriska museet, 1977: 114–120. [Klny.]
- SÁROSI Bálint: Népzene a pódiumon. *Új Tükör*, 14 (1977. július 3.)
- SÁROSI Bálint: Pásztorok zene- és tánc kultúrája a Kárpátokban és a Balkánon. *Ethnographia*, 88 (1977) 1: 158–159.
- SÁROSI Bálint: Romániai magyar népdalok. Közéteszi Jagamas János és Faragó József. București, Kriterion, 1974. *Studia Musicologica*, 19 (1977) 1–4: 460–465. [Recenzió. Ua. *Korunk*, 1976.]
- SÁROSI, Bálint: Volksmusikalische Quellen und Parallelen zu Bartóks und Kodály's Musik. In *Musikethnologische Sammelbände 1*. Vorträge Graz und Seggau 1973–1977. Graz, Akademische Druck- und Verlagsanstalt, 1977: 29–52.
- SÁROSI, Bálint: *Zigeunermusik (Cigányzene...)* Übertr. Imre Ormay. Bp.–Zürich–Freiburg, Corvina–Atlantis, 1977. 307 p. 12 t.
- SZENDREI Janka: Első hangjegyes népénkünk. (A Te Deum-dallam magyarországi története.) In *Népzene és zenetörténet*. 3. köt. 1977: 102–133. [**G**: *Studia Musicologica*, 1973.]
- SZOMJAS-SCHIFFERT György: A Dorog-környéki német népköltészet. *Új Forrás*, Komárom-Esztergom, 9 (1977) 3: 134–137.

- VARGYAS Lajos: A népzene kutatás eredményeinek hatása Kodály alkotásaiban. In *Magyar Zenetörténeti Tanulmányok Kodály Zoltán Emlékére*. Szerk. Bónis Ferenc. Bp., Zeneműkiadó, 1977. 236–260. [E: *Bulletin of IKS*, 1980; G: *Studia Musicologica*, 1983.]
- VARGYAS, Lajos: Gesellschaftliche Spannungen und Forderungen in den Balladen des 14–15. Jahrhunderts. In *Aus der Geschichte der Ostmitteleuropäischen Bauernbewegungen im XVI–XVII Jahrhundert*. (Vorträge der internationalen wissenschaftlichen Konferenz aus Anlass der 500. Wiederkehr der Geburt von György Dózsa. Bp., 12–15. 9. 1972. Bp., Akadémiai K., 1977: 267–271. [H: in *Keleti hagyomány 1*. 1984: 291–298.]
- VARGYAS Lajos: Honfoglalás előtti, keleti elemek a magyar folklórban. *Történelmi Szemle*, (1977) 1: 107–121. [Ua. in *Keleti hagyomány 1*. 1984: 96–120.]
- VIKÁR László: A magyar népzene volgai török és finnugor kapcsolatai. In *Magyar őstörténeti tanulmányok*. Szerk. Bartha Antal, Czeglédy Károly, Róna Tas András. Bp., Akadémiai K., 1977: 291–304.
- VIKÁR László: Hozzászólás „A finnugor zene vitája”-hoz. *Nyelvtudományi Közlemények*, 79 (1977) 1–2: 395–401.
- VIKÁR, László: On the Issue of Cheremis-Hungarian Folk Music Relationship. *Studia Musicologica*, 19 (1977) 1–4: 3–9.
- VIKÁR, László: Variations in Folk Music. *Bulletin of the International Kodály Society*, 2 (1977) 1–2: 13–17.
- VÍG Rudolf: Hogyan szóljon a népdal? Beszélgetés. [Riporter:] Kovács Júlia. *Népszava*, (1977) 256: 6.

1978

- BÉKEFI Antal: A kőfejtők dallamos munkarigmusai és jelzőkiáltásai. (25 képpel és 22 kottamelléklettel.) *Ethnographia*, 89 (1978) 3: 388–425; G: Arbeitslieder aus den Marmorbrüchen im Gerecse-Gebirge. *Studia Musicologica*, 20 (1978) 1–4: 183–211.
- BORSAI Ilona: A palóc menyasszonyfektető dallamának nyugati és keleti kapcsolatai. *Zenatudományi dolgozatok 1978*, MTA ZTI, 1978: 159–176.
- BORSAI Ilona–HAJDU Gyula–IGAZ Mária: *Magyar népi gyermekjátékok*. 3. kiadás. Szerk. Keszler Mária. Bp., Tankönyvkiadó, 1978. 127 p. (Ének-zene szakköri füzetek 2.) [További kiadások: 1. 1975; 2. 1977; 4. 1980; 5. 1982; 6. 1987.]
- DOBSZAY László: A típus-fogalom a magyar népzene kutatásban. *Ethnographia*, 89 (1978) 4: 497–509; G: Der Begriff „Typus” in der ungarischen Volksmusikforschung. *Studia Musicologica*, 20 (1978) 1–4: 227–243.
- DOMOKOS Mária: Verbunkos dallam Schubert gitárkvartettjében. *Zenatudományi dolgozatok 1978*, MTA ZTI, 1978: 57–71. [G: *Studia Musicologica*, 1982.]
- FELFÖLDI László–MARTIN György: Táncélet, néptánc és népzene. In *Sándorfalva története és népelete*. Szerk. Juhász Antal (id.) Sándorfalva, Sándorfalva Nagyközség Tanácsa, 1978: 341–364.
- FERENCZI, Ilona: Europäischer Melodiekatalog. *Studia Musicologica*, 20 (1978) 1–4: 305–308.
- FRIGYESI, Judit–LAKI, Péter: Variantenklassifikation einer Volksliedweise. *Studia Musicologica*, 20 (1978) 1–4: 309–317; H: Egy népdal sortipológiai vizsgálata. *Ethnographia*, 89 (1978) 4: 510–518. [Ua. *Zenatudományi dolgozatok 1979*.]
- HALMOS István: Lajtha körspataki gyűjtésének hangkészlete és tonalitása. *Magyar Zene*, 19 (1978) 4: 385–400.
- HALMOS István: Táncművelek Pakisztánból. *Táncművészet*, 3 (1978) 10: 21–23.
- KERÉNYI György: Kodály is gyűjtött láncdalt. *Magyar Nemzet*, (1978. január 13.).
- MARTIN György: A magyar és román táncfolklór viszonya az európai összefüggések tükrében. *Művelődés*, Bukarest, 31 (1978) 2: 9–13. [Ua. *Sípval, dobval...*, 1977; in *A magyar nép és nemzeti ségeinek táncagyománya*. 1997.]
- MARTIN György: A táncciklus – a néptánc legnagyobb formai egysége. *Magyar Zene*, 19 (1978) 2: 197–217. [G: in *Der ältere Paartanz in Europa*. 1980.]

- MARTIN György: Egyívású hagyomány. Interetnikus kapcsolatok összehasonlító módszerrel. *Magyarország*, 15 (1978. szept. 17.) 38: 39.
- MARTIN György: Kiss Mátyás tánca. In *Sándorfalva története és népélete*. Szerk. Juhász Antal (id.). Sándorfalva, Sándorfalva Nagyközség Tanácsa, 1978: 361–364.
- MARTIN György: Molnár István alkotóművészete és a magyar táncművészet. *Táncművészet*, 3 (1978) 9: 3–6.
- MARTIN György: Török táncok, táncélmények. *Táncművészet*, 3 (1978) 12: 26–29.
- OLSSVAI, Imre: Melodiensystematisierung der ungarischen Volksmusik bis 1975. Zur editorischen Arbeit an Band VI und VII des „Corpus Musicae Popularis Hungaricae”. *Studia Musicologica*, 20 (1978 [1980!]) 1–4: 319–338. [H: *Ethnographia*, 1979.]
- OLSSVAI, Imre: On a Theme of Kodály's Dances of Galánta. *Bulletin of the International Kodály Society*, 3 (1978) 2: 34–46.
- PAKSA Katalin: A szegedi táj népe és népzeneje. *Magyar Zene*, 19 (1978) 2: 150–165.
- PAPP János: A család és környezet szerepe egy individuum dalkészletének gyarapodásában. In *A Tanítóképző Főiskolák Tudományos Közleményei 13*, Debrecen, 1978: 181–210.
- PESOVÁR Ernő: A csárdás kialakulása. *Magyar Zene*, 19 (1978) 2: 218–224.
- PESOVÁR Ernő–LÁNYI Ágoston: *A magyar nép táncművészete*. [2. kiad.] Néptánciskola 1–2. Bp., Népművelési és Propaganda Iroda, 1978. 205+327 p. [1. kiad. 1974, 3. kiad. 1980.]
- RAJECZKY, Benjamin: Arbeiten über die ungarische Volksmusik des Mittelalters. Die Totenklage. In *Historische Volksmusikforschung*. Kongress-Bericht Seggau 1977. Hrsg. von Wolfgang Suppan, Alois Mauerhofer. Graz, Akademische Druck- und Verlagsanstalt, 1978: 137–146. (Musikethnologische Sammelbände 2.).
- RAJECZKY Benjamin: Népzenei aszimmetrikus ritmusaink kérdéséhez. *Zenatudományi dolgozatok 1978*, MTA ZTI, 1978: 149–158.
- SÁROSI Bálint: A gyimesi csángó hegedűstílus. *Magyar Zene*, 19 (1978) 2: 176–183.
- SÁROSI, Bálint: *Gypsy music*. Bp., Corvina, 1978. 286 p. Bibl. 257–264.
- SÁROSI Bálint: *Magyar népi hangszerek*. 2. kiad. Bp., Tankönyvkiadó, (1977 [1978!]). 115 p. (Ének-zene szakköri füzetek 1.) [1. kiadás 1973.]
- SÁROSI Bálint: Népzene. 1–6. *Muzsika*, 21 (1978) 7: 20–24 (Miért folytatom?); 8: 34–36 (Csak bor mellett?); 9: 44–45 (Levélísp); 10: 41–44 (A népzene kutatás kezdeteiről); 11: 36–39 (Élő népdal; Népdaléneklés); 12: 33–35 (Betlehemes játék; Regösének és Kolenda). [Folytatása: *Muzsika*, 1979.]
- SÁROSI, Bálint: Siebente Konferenz der Studiengruppe für Analyse und Systematisierung der Volksmusik (IFMC). Debrecen, 4–9 April 1978. *Studia Musicologica*, 20 (1978) 1–4: 451–454.
- SÁROSI, Bálint: Ungarische Zigeunermusik. In *Franz Liszt*. Beiträge von ungarischen Autoren. Hrsg. von Klara Hamburger. Bp., Corvina K., 1978: 95–117.
- Studiengruppe für Analyse und Systematisierung der Volksmusik (IFMC) 1978 – Debrecen. Einleitung von József Ujfaluassy. *Studia Musicologica*, 20 (1978) 1–4: 213–215.
- SZENDREI Janka: A magyar népdalok új stílusrendjének elveiről. *Ethnographia*, 89 (1978) 4: 484–496; G: Auf dem Wege zu einer neuen Stilordnung der ungarischen Volksmusik. *Studia Musicologica*, 20 (1978) 1–4: 361–379.
- SZOMJAS-SCHIFFERT György: Az új stílus (rondó-forma) kifejlődése a magyar és a cseh-morva népzeneben. *Ethnographia*, 89 (1978) 1: 23–93. [G: *Studia Musicologica*, 1979.]
- SZOMJAS-SCHIFFERT, György: Středoevropská píseň ponocného. *Hudebni Veda*, (1978) 3: 247–257.
- TARI Lujza: Kodály hangszeres gyűjtése. *Magyar Zene*, 19 (1978) 2: 184–196.
- TARI Lujza: Szignálhangszereink és dallamaik. *Zenatudományi dolgozatok 1978*, MTA ZTI, 1978: 125–148.
- VARGYAS Lajos: A honfoglaló magyarság hitvilágának legfejlettebb rétege a nyelv és a folklór tükrében. In *Mítosz és Történelem*. Szerk. Hoppál Mihály és Istvánovits Márton Bp., MTA Néprajzi Kutatócsoport, 1978: 15–28. (Előmunkálatok a Magyarság Néprajzához. 3.) [Ua. in *Keleti hagyomány 1*. 1984: 121–144; ld. még *Kortárs*, 1979; *Látóhatár*, 1979.]

- VARGYAS, Lajos: Child and DgF as Sources for the Ballad Genre. In *Ballads and Ballad Research. Selected Papers of the International Conference on Nordic and Anglo-American Ballad Research, University of Washington, Seattle, May 2–6, 1977*. 1978: 193–203.
- VARGYAS, Lajos: Protohistoire de la musique hongroise. *Studia Musicologica*, 20 (1978) 1–4: 3–73. [H: *Ethnographia*, 1980.]
- VARGYAS, Lajos: Trends of Dissemination of the Ballad Genre. In *The European Medieval Ballad. A Symposium*. (Proceedings of the Second International Symposium organized by the Centre for the Study of Vernacular Literature in the Middle Ages. Held at Odense University on 21–23 November, 1977.) Ed. by: O. Holzapfel in collaboration with J. McGrew and I. Pio. Odense, 1978: 75–85.
- VIKÁR László: A kazányi tatárok zenéje. *Magyar Zene*, 19 (1978) 2: 144–149.

1979

- BORSAI, Ilona: Deux chants caractéristiques de la Semaine Sainte Copte. *Studies Eastern Chant 4*, [Oxford, 1979]: 5–27.
- BORSAI Ilona: Népdalstrófák komplex vizsgálata. (A készülő summás kötet elé.) *Zenetudományi dolgozatok 1979*, MTA ZTI, 1979: 225–234.
- CSAPÓ Károly: Folklorisztika és nyelvtudomány. *Zenetudományi dolgozatok 1979*, MTA ZTI, 1979: 221–224.
- DOBSZAY László: Szalkai László jegyzetének zenei példaanyaga. *Zenetudományi dolgozatok 1979*, MTA ZTI, 1979: 215–221.
- Dráva szélén lakom. Száz ormánsági népdal*. 1. kiad. Szerk. Olsvai Imre és Várnai Ferenc. Sellye, Nagyközségi Tanács, 1979. 257 p. [2. kiad. 1982.]
- FRIGYESI Judit – LAKI Péter: Sortipológia alkalmazása a magyar népdalok típuson belüli rendezésében. *Zenetudományi dolgozatok 1979*, MTA ZTI, 1979: 177–192. [Ua. *Ethnographia*, 1978; G: *Studia Musicologica*, 1978.]
- HALMOS, István: The Music of the Nambicuar Indians (Mato Grosso, Brazil). *Acta Ethnographica*, 28 (1979) 1–4: 205–350.
- KAPRONYI Teréz: Hagyományos elemek az észak-magyarországi summások dalaiban. *Zenetudományi dolgozatok 1979*, MTA ZTI, 1979: 235–252.
- LÁZÁR Katalin: Altatók. Rendszerezési kísérlet. *Zenetudományi dolgozatok 1979*, MTA ZTI, 1979: 193–206.
- MARTIN György: A Duna-menti folklórfesztiválról. *Ethnographia*, 90 (1979) 2: 256–258.
- MARTIN György: *A magyar körtánc és európai rokonsága*. Bp., Akadémiai K., 1979. 438 p. 32 t.
- MARTIN, György: Die Kennzeichen und Entwicklung des neuen ungarischen Tanzstiles. *Acta Ethnographica*, 28 (1979) 1–4: 155–175. [H: *Ethnographia*, 1977; in *A népművészet tegnap és ma*. 1976.]
- MARTIN György: Molnár István verbunktáncai. *Táncstudományi Tanulmányok 1978–1979*, 1979: 399–423.
- MARTIN György: Tánc. [13. fejezet.] In *A magyar folklór*. Szerk. Ortutay Gyula. Bp., Tankönyvkiadó, 1979: 477–539. [2. jav. kiad. 1989; 3. átdolg. kiad. 1998.]
- MARTIN, György: Weapon Dance Melodies and Rhythmic Multiplicity. *Studia Musicologica*, 21 (1979) 2–4: 79–112. [H: in *A magyar nép és nemzetiségeinek táncagyományai*. 1997; in *Magyar néptáncagyományok*. 1980; 2. kiad. 1995; in *Magyar néprajz VI. Népzene–néptánc–népi játék*. 1990; in *A botoló tánc zenéje*. 2003.]
- OLSVAI Imre: [Így láttam Kodályt.] In *Így láttuk Kodályt*. Harmincöt emlékezés. Szerk. Bónis Ferenc. Bp., Zeneműkiadó, 1979: 240–259. [2. kiad. 1982; 3. kiad. 1994.]
- OLSVAI Imre: Magyar népzenei rendezőmunka 1975-ig. *Ethnographia*, 90 (1979) 1: 69–84. [Előadás az IFMC dallamrendezési szakosztályának ülésén, Debrecen, 1978. április. G: *Studia Musicologica*, 1978.]

- OLSVAI Imre: Zene. [12. fejezet] In *A magyar folklór*. Szerk. Ortutay Gyula. Bp., Tankönyvkiadó, 1979: 443–476. [2. kiad. 1989; 3. átdolg. kiad. 1998.]
- PAKSA Katalin: László Máténé Kőműves Kelemenje. *Zenatudományi dolgozatok 1979*, MTA ZTI, 1979: 157–165.
- PÁLFY Gyula: Adatok Kecel táncéletéhez. *Zenatudományi dolgozatok, 1979*, MTA ZTI, 1979: 263–276.
- PÁVAI István: Népi harmóniavilág I. *Művelődés*, 32 (1979) 12: 25–26.
- PESOVÁR Ernő: A ritmus szerepe Molnár István művészetében. *Táncatudományi Tanulmányok 1978–1979*, 1979: 387–394.
- PESOVÁR Ernő: Réthei [Prikkel Marián] kéziratos hagyatéka. *Táncművészet*, 4 (1979) 11: 24–25.
- PESOVÁR Ernő: Réthei [Prikkel Marián] tanulmánya elé. *Zenatudományi dolgozatok, 1979*, MTA ZTI, 1979: 177–178. [Réthei tanulmánya uo. 179–194.]
- RUDASNÉ BAJCSAY Márta: A belső versszak. *Zenatudományi dolgozatok, 1979*, MTA ZTI, 1979: 207–220.
- SÁROSI Bálint: Geigenspezifische Melodiegestaltung. *Studia instrumentorum musicae popularis 6*, Stockholm, 1979: 63–70.
- SÁROSI Bálint: Népzene. 7–10. *Muzsika*, 22 (1979) 1: 43–44 (A citeráról), 4: 30–31 (Ötödfélszáz énekek), 7: 40–43 (Arany János népdalgyűjteményéről), 10: 39–44 (Szöveges népzeneék régi rétegeiről).
- SZENDREI Janka–DOBSZAY László–RAJECZKY Benjamin: *XVI–XVII. századi dallamaink a népi emlékezetben*. 1–2. köt. Bp., Akadémiai K., 1979. 244+191 p. [1 db MK melléklet: 1993.]
- SZOMJAS-SCHIFFERT, György: Wiederkehrende Liedform in der ungarischen und in der tschechisch-mährischen Volksmusik. (Neuer Stil.) *Studia Musicologica*, 21 (1979) 2–4: 113–150. [H: *Ethnographia*, 1978.]
- SZTANÓ Pál: A dallamérésről. *Zenatudományi dolgozatok 1979*, MTA ZTI, 1979: 277–282.
- TARI, Lujza: Charakteristische Spielelemente der ungarischen Kernspaltflöte. In *Studia instrumentorum musicae popularis 6*, Stockholm, Musikhistoriska museet, 1979: 130–135.
- VARGYAS Lajos: A honfoglaló magyarság hitvilágának legfejlettebb rétege a nyelv és a folklór tükrében. *Kortárs*, 23 (1979) 1: 127–136; ua. *Látóhatár*, 8 (1979) 2: 135–156. [Ua. in *Mítosz és történelem*, 1978.]
- VARGYAS Lajos: A regésének problémájának újabb, zenei megközelítése. *Ethnographia*, 90 (1979) 2: 163–191. [Ua. in *Keleti hagyomány 2*. 1999: 240–265.]
- VARGYAS Lajos: *Balladaskönyv*. Bp., Zeneműkiadó, 1979. 174 p. [100 dallam.]
- VARGYAS Lajos: [Így láttam Kodályt.] In *Így láttuk Kodályt*. Harmincöt emlékezés. Szerk. Bónis Ferenc. Bp., Zeneműkiadó, 1979: 134–142. [2. kiad. Zeneműkiadó, 1982; 3. kiad. Püski, 1994.; E: Kodály as I Knew Him. *Bulletin of the International Kodály Society*, 4 (1979) 1: 48–52.]
- VARGYAS, Lajos: The Ballad as Source of History. In *Arbeitstagung über Fragen des Typenindex der Europäischen Volksballaden 9. (Balladentagung)* Esztergom, Ungarn. 21–23. August 1978. [org.] Société Internationale d’Ethnologie et de Folklore. Hrsg. von Rolf W[ilhelm] Brednich et al. Bp., Ethnographisches Institut d. U. A. d. W., 1979: 44–60.
- VARGYAS, Lajos: Unkarilaiset kansanballadit. Yhteisön runoutta yksilöstä. [Magyar népballadák. Közösségi költészet az egyénről. Utószó] In *Kuoliiaaksi tanssittetu tyttö*. Unkarilaisia kansanballadeja. [A halálra táncoltatott lány. Magyar népballadák.] Valikooinut suomenkanut Viljo Tervonen. Puupiirroksket Béla Gy. Szabó. [Helsinki.] Forssa, 1979: 60–71.] (Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran, toimituksia 351.)
- VIKÁR László: Interetnikus dallamtypusok Baskíriában. *Zenatudományi dolgozatok 1979*, MTA ZTI, 1979: 253–262.
- VIKÁR, László–BERECZKI, Gábor: *Chuvash Folksongs*. Transl. by Imre Gombos. Bp., Akadémiai K., 1979. 579 p. 11 t. [350 dallam.]

1980

- BORSAI Ilona: *Magyar népi gyermekjátékok és mondókák*. Bp., Népművelési Intézet, 1980. 47 p. (Tánc)
- BORSAI, Ilona: Métrique et mélodie dans les Théotokies coptes. *Studia Musicologica*, 22 (1980) 1–4: 15–60.
- BORSAI Ilona–HAJDU Gyula–IGAZ Mária: *Magyar népi gyermekjátékok*. 4. kiadás. Szerk. Keszler Mária. Bp., Tankönyvkiadó, 1980. 127 p. (Ének-zene szakköri füzetek 2.) [További kiadások: 1: 1975; 2: 1977; 3: 1978; 5: 1982; 6: 1987.]
- DOMOKOS Mária: A Rákóczi nóta családfája. *Magyar Zene*, 21 (1980) 3: 249–263; E: The Genealogy of the Rákóczi Song. *Studia Musicologica*, 22 (1980) 1–4: 69–86.
- „Erdők, mezők vad ligetek...” Drávaszögi magyar népballadák. Tanulmány és jegyzetek kíséretében közzéteszi Katona Imre és Lábadi Károly. A dallamokat lejegyezte és rendszerezte Olsvai Imre. [Újvidék], Fórum Könyvkiadó, 1980. 447 p.
- FELFÖLDI László: Táncélet. In Bálint Sándor: *A szögedi nemzet III. A szegedi nagytáj népelete*. A Móra Ferenc Múzeum évkönyve 1978/79–2. Szeged, 1980: 907–922.
- HALMOS Béla: Ádám István széki primás. (Részletek egy készülő személyi monográfiából). *Zenetudományi dolgozatok 1980*, MTA ZTI, 1980: 85–113. [Ua. in *A széki hangszeres népzene*. 2000.]
- HALMOS István: Egy venezuelai varázsló. *Zenetudományi dolgozatok 1980*, MTA ZTI, 1980: 175–181.
- KAPRONYI Teréz: Arató szokások a summáséletben. *Zenetudományi dolgozatok 1980*, MTA ZTI, 1980: 37–57.
- KERÉNYI György: Emlékeim a népdalkutató Bartók Béláról. *Kóta*, 20 (1980) 6: 6–8.
- KOVALCSIK Katalin: Népi hárfák Magyarországon. Két hangszerkészítő mester. *Zenetudományi dolgozatok 1980*, MTA ZTI, 1980: 115–130.
- LÁNYI Ágoston: A friss csárdás jellemző motívumai: lippentős-bukós-félfordulás. In *Magyar néptáncgyománnyok*. 1980: 306–340. [2. kiad. 1995.]
- LÁNYI Ágoston: *Néptáncolvasókönyv*. Bp., Zeneműkiadó, 1980. 175 p. (Népzene – néptánc – táncház. Sorozatszerk. Lelkes Lajos.) [2. kiad. 1982; 3. kiad. 1994.]
- Magyar néptáncgyománnyok*. Vargyas Lajos előszavával. Szerk. Lelkes Lajos. Bp., Zeneműkiadó, 1980. 384 p. (Andrásfalvy Bertalan, Borbély Jolán, Lányi Ágoston, Martin György, Pesovár Ernő, Pesovár Ferenc tanulmányai.) [2. reprint kiad. 1995.]
- MARTIN György: A botoló és zenéje. In *Magyar néptáncgyománnyok*. 1980: 125–145. [2. kiad. 1995; ua. in *Magyar néprajz VI. Népzene–néptánc–népi játék*. 1990; in *A magyar nép és nemzeti ségeinek táncgyománnya*. 1997; in *A botoló tánc zenéje*. 2003; E: *Studia Musicologica*, 1979.]
- MARTIN György: A cigányság hagyományai és szerepe a kelet-európai népek tánc kultúrájában. *Zenetudományi dolgozatok 1980*, MTA ZTI, 1980: 67–74.
- MARTIN György: A francia reneszánsz branle-ok és a kelet-európai lánctáncok. In *Magyar néptáncgyománnyok*. 1980: 46–69. [2. kiad. 1995.]
- MARTIN György: A Kárpát-medence népeinek tánc kultúrája. In *Magyar néptáncgyománnyok*. 1980: 11–15. [2. kiad. 1995.]
- MARTIN György: A magyar körtánc kelet-európai kapcsolatai. In *Magyar néptáncgyománnyok*. 1980: 70–91. [2. kiad. 1995.]
- MARTIN György: A mezőségi férfítáncok régi és újabb típusai. In *Magyar néptáncgyománnyok*. 1980: 188–229. [2. kiad. 1995.]
- MARTIN György: A páros táncok hagyományos rendje a maroszéki tánc ciklusban. In *Magyar néptáncgyománnyok*. 1980: 325–340. [2. kiad. 1995.]
- MARTIN György: Az erdélyi román hajdútánc. In *Magyar néptáncgyománnyok*. 1980: 169–183. [2. kiad. 1995.]
- MARTIN György: Az erdélyi táncgyomány földrajzi tagolódása. In *Magyar néptáncgyománnyok*. 1980: 37–43. [2. kiad. 1995.]

- MARTIN György: Fegyvertánc, mutatványos szólótánc, hajdútánc. In *Magyar néptáncgyománnyok*. 1980: 107–108. [2. kiad. 1995.]
- MARTIN György: Feladataink a források megközelítésében, gyermekjátékaink feltárásában. *Táncművészet*, 5 (1980) 10: 29–32.
- MARTIN György: Körtáncok, lánctáncok. In *Magyar néptáncgyománnyok*. 1980: 45–91. [2. kiad. 1995.]
- MARTIN György: Magyar táncdialektusok. In *Magyar néptáncgyománnyok*. 1980: 17–18. [2. kiad. 1995.; in *Magyar néprajz VI.: Népzene–néptánc–népi játék*. 1990; in *A magyar nép és nemzetiségeinek táncgyománnya*. 1997.]
- MARTIN György: Néphagyomány, néptánc. Beszélgetés. [Riporter] Varga Lajos Márton. *Tiszatáj*, 34 (1980) 1: 107–112.
- MARTIN György: Rögtönzés és szabályozódás a magyar néptáncokban. *Népi kultúra – népi társadalom*. Az MTA Néprajzi Kutató Csoport Évkönyve 11–12. Szerk. Kósa László. Bp., Akadémiai K. 1980: 411–449; **E**: Improvisation and Regulation in Hungarian Folk Dances. *Acta Ethnographica*, 29 (1980) 3–4: 391–425. [Rövidítve **E**: *Hungarian Dance News*, 1982.]
- MARTIN György: Táncdialektusok és történeti táncdivatok. In *Néprajzi csoportok kutatási módszerei*. Sárospatak, 1977. november 15–16. Szerk. Paládi-Kovács Attila. Bp., MTA Néprajzi Kutató Csoport, 1980: 139–148. (Előmunkálatok a Magyarság Néprajzához 7.)
- MARTIN György: Táncház és színpad. *Népszava*, (1980. febr. 2.). [Ua. *Hétköznapok*. 1983.]
- MARTIN György: The Traditional Dance Cycle – as the Largest Unit of Folkdancing. In *Der ältere Paartanz in Europa*. Konferenzbericht. [Ed. by Henry Sjöberg.] Stockholm, 1980: 46–66. (Arkivet för Folkig Dans. Dansmuseet.) [**H**: *Magyar Zene*, 1978.]
- MARTIN György–PESOVÁR Ernő: Az alföldi táncgyomány és Szabolcs-Szatmár megye táncai. In *Magyar néptáncgyománnyok*. 1980: 29–36. [2. kiad. 1995.]
- OLSVAI Imre: Hogyan gyűjtünk népzénét 1980 táján? *Honismeret*, 8 (1980) 1: 62–64.
- OLSVAI Imre: Kis kiegészítés Bartók Béla török-magyar dallampárhuzamához. *Zenatudományi dolgozatok 1980*, MTA TI, 1980: 59–66.
- OLSVAI Imre: Ötvenhat ballada dallam. In „*Erdők, mezők vad ligetek...*” 1980: 375–446.
- PAKSA Katalin: A magyar népdalok zenei ékesítése. Diszítésrendszer a „páva dallamcsalád”-ban. *Ethnographia*, 91 (1980) 3–4: 329–360. [**E**: *Studia Musicologica*, 1980.]
- PAKSA Katalin: A szögedi nemzet zenéje. In Bálint Sándor: *A szögedi nemzet III. A szegedi nagytáj népelete*. A Móra Ferenc Múzeum évkönyve 1978/79–2. Szeged, 1980: 575–905. [255 dallam.]
- PAKSA Katalin: Dinamikai árnyalás, mint előadási sajátosság idős pásztorok dalaiban. *Zenatudományi dolgozatok 1980*, MTA ZTI, 1980: 7–17.
- PAKSA, Katalin: Ornamentation System of the Melodies in Volume VI of Corpus Musicae Popularis Hungaricae. *Studia Musicologica*, 22 (1980) 1–4: 137–185. [**H**: *Ethnographia*, 1980.]
- PAKSA Katalin: Ütempárosság és strófaszervezet összefonódása a magyar népdalok egyik csoportjában. *Népi kultúra – népi társadalom*. Az MTA Néprajzi Kutató Csoport Évkönyve 11–12. Szerk. Kósa László. 1980: 219–243. [85 dallam; **E**: *Studia Musicologica*, 1977.]
- PÁVAI István: Népi harmóniavilág II–III. *Művelődés*, 33 (1980) 1: 25–26; 3: 27–28.
- PESOVÁR Ernő: A csárdás kialakulása. In *Magyar néptáncgyománnyok*. 1980: 283–294. [2. kiad. 1995.]
- PESOVÁR Ernő: A körverbunk szerkezeti felépítése. In *Magyar néptáncgyománnyok*. 1980: 253–264. [2. kiad. 1995.]
- PESOVÁR Ernő: A lengyel tánczene és társastáncok hatása a csárdásra. In *Magyar néptáncgyománnyok*. 1980: 295–305. [2. kiad. 1995.]
- PESOVÁR Ernő: A szóló verbunk szerkezeti sajátosságai. In *Magyar néptáncgyománnyok*. 1980: 241–252. [2. kiad. 1995.]
- PESOVÁR Ernő: A táncos verbuválás a hadkiegészítés szolgálatában. In *Magyar néptáncgyománnyok*. 1980: 230–240. [2. kiad. 1995.]

- PESOVÁR Ernő: Bene Vendel tánca és más lakodalmi halottas táncok. In *Magyar néptáncgyománnyok*. 1980: 350–354. [2. kiad. 1995.]
- PESOVÁR Ernő: Európai táncművelés – nemzeti táncművelések. In *Magyar néptáncgyománnyok*. 1980: 8–10. [2. kiad. 1995.]
- PESOVÁR Ernő: Páros táncok. In *Magyar néptáncgyománnyok*. 1980: 265–305. [2. kiad. 1995.]
- PESOVÁR Ernő: Régi páros táncaink főbb típusai. In *Magyar néptáncgyománnyok*. 1980: 266–282. [2. kiad. 1995.]
- PESOVÁR Ernő: Verbuntáncaink szerkezeti sajátosságai. *Népi kultúra – népi társadalom*. Az MTA Néprajzi Kutató Csoport Évkönyve, 11–12. Szerk. Kósa László. Bp., Akadémiai K. 1980: 451–467; **E**: The Structural Characteristic Features of the Hungarian Recruiting Dances. *Acta Ethnographica*, 29 (1980) 1–2: 75–89.
- PESOVÁR, Ernő: Zwei Tanzpantomimen. In *Festschrift für Karl Horak*. Hrsg. von Manfred Schneider. Innsbruck, 1980: 33–38. [**H**: *Táncművészeti Értesítő*, 1968.]
- PESOVÁR Ernő–LÁNYI Ágoston: *A magyar nép táncművészete*. Néptánciskola 1–2. [3. kiad.] Bp., Népművelési és Propaganda Iroda, 1980. 205+327 p. [1. kiad. 1974; 2. kiad. 1978.]
- RAJECZKY Benjamin: Hüdintés. *Ethnographia*, 91 (1980) 3–4: 393–396.
- RAJECZKY Benjamin: XVI–XVII. századi dallamaink a népi emlékezetben. *Magyar Zene*, 21. (1980) 1: 122–125.
- [Sárosi Bálint] A népzene-kutató. [Beszélgetés. Riporter:] Kovács Júlia. *Népszava*, (1980. június 8.).
- SÁROSI Bálint: Arany János és a népzene. In *Arany János ma*. Szerk. Mezey József. Bp., Tankönyvkiadó, 1980: 66–73.
- SÁROSI Bálint: Hivatásos és nemhivatásos népzeneészek. *Zenetudományi dolgozatok 1980*, MTA ZTI, 1980: 75–84.
- SÁROSI, Bálint: Hungary. *Bulletin of the International Folk Music Council*. 56 (1980 April) 9–10. p.
- SÁROSI Bálint: Kiss Lajos köszöntése. *Muzsika*, 23 (1980) 5: 40.
- SÁROSI Bálint: Népzene. 11–14. *Muzsika*, 23 (1980) 2: 43–44 (Ötfokú hangsor), 8: 41–43 (Népzeneink újabb rétegeiről), 9: 45–46 (A duda), 11: 41–44 (Magyar nóta és néphagyomány).
- SÁROSI, Bálint: The Hungarian Bagpipe. *The Bruxelles Museum of Musical Instruments. Bulletin* 8. Bruxelles, (1980) 1–2: 1–15.
- SZALAY Olga: Egy nyírségi paraszttársaság népdalkészletének földrajzi összefüggései. Ereszkedő és új stílusú dallamok. *Zenetudományi dolgozatok 1980*, MTA ZTI, 1980: 19–36.
- SZOMJAS-SCHIFFERT György: Válasz „A finnugor zene vitája”-hoz c. hozzászóláshoz. *Nyelvtudományi Közlemények*, 82 (1980) 1–2: 467–476.
- ULLMANN Péter: A harangozás hagyományai egy erdélyi faluban. *Zenetudományi dolgozatok 1980*, MTA ZTI, 1980: 131–138.
- VARGYAS Lajos: A magyar zene őstörténete. I–II. *Ethnographia*, 91 (1980) 1: 1–34; 2: 192–236. [Ua. in *Magyarország zenei története*. 1988; **F**: *Studia Musicologica*, 1978.]
- VARGYAS, Lajos: A népballada poétikája és stilsztikája. *Népi kultúra – népi társadalom*. Az MTA Néprajzi Kutató Csoport Évkönyve, 11–12. Szerk. Kósa László. Bp., Akadémiai K., 1980: 289–297. [Ua. in *Keleti hagyomány* 2. 1999: 98–103.]
- VARGYAS Lajos: Honfoglalás előtti hagyományok Szent László legendájában. In *Athleta Patriae*. Tanulmányok Szent László történetéhez. Szerk. Mezey László. Bp., Szent István Társulat, 1980: 9–18. [Ua. in *Keleti hagyomány* 2. 1999: 5–10.]
- VARGYAS, Lajos: The Influence of Folk Music Research on Kodály's Works. *Bulletin of the International Kodály Society*, 5 (1980) 1: 12–25. [**H**: in *Magyar Zenei Történeti Tanulmányok*. 1977; **G**: *Studia Musicologica*, 1983.]
- VIKÁR László: Miért rokon a finnugor népek zenéje? Beszélgetés VIKÁR László népzene-kutatóval. [Riporter:] Ónody Éva. *Népiújsság*, (1980. augusztus 24.).
- VIKÁR László: Mordvin siratódallamok. *Zenetudományi dolgozatok 1980*, MTA ZTI, 1980: 159–173. [**E**: *Congressus Quintus...* 1981.]

Önálló hangzó kiadvány

- Magyar hangszeres népzene.* Szerk. [és a kísérfüzetet írta] Sárosi Bálint. Bp., Hungaroton, 1980. LPX 18045–47. [3 db 33/min.]
- Magyar népzene Bartók Béla fonográffelvételeiből.* Szerk. [és a kísérfüzetet írta] Sárosi Bálint. Bp., Hungaroton, 1981. LPX 18069 [1 db 33/min.]
- Mongol népzene. = Mongolian Folk Music. = Mongolische Volksmusik. = La musique populaire mongole. = Mongolszkaja narodnaja muzüka.* Az 1967. évi gyűjtésből válogatta és összeállította dr. Vargyas Lajos. = Selected and compiled from the 1967 year's collection by L. V. dr. = Aus der 1967-er Sammlung ausgewählt und zusammengestellt von Dr. L. V. = Choisi et compilé de la collection de 1967 par dr. L. V. = Iz zapiszej 1967 goda otobral i szosztavil dr. L. V. Bp., Hungaroton–UNESCO co-operation 1980. LPX 18013–14. [2 db, 33/min., 1. kiad. 1971; 3. kiad. CD-n 1990; utánnymás 1995.]

1981

- BARTÓK, Béla: *The Hungarian Folk Song.* Ed. by Benjamin Suchoff. Transl. by I. D. Calvocoressi. With annotations by Zoltán Kodály. Albany, State University, 1981. LV, 399 p. (New York Bartók Archives, Studies in Musicology Nr. 13)
- BORSAI Ilona: Bartók, Kodály és a summások. *Zenetudományi dolgozatok 1981*, MTA ZTI, 1981: 233–250.
- BUDAINÉ HAJDU Erzsébet – ULLMANN Péter: Zsámbéki német népdalok. In *A 2. Békéscsabai Nemzetközi Néprajzi Nemzetiségkutató Konferencia előadásai.* 1980. szeptember 30. – október 2. 3. köt. Szerk. Eperjessy Ernő, Krupa András. Bp., Műv. Minisztérium, 1981: 526–532.
- CSAPÓ Károly: Gyurka Mihályné „Szép fehér pakulár”-ja. *Zenetudományi dolgozatok 1981*, MTA ZTI, 1981: 251–259.
- DOMOKOS, Mária: „Die Volksmusik der Magyaren und der benachbarten Völker”. *Studia Musicologica*, 23 (1981) 1–4: 353–362. [H: *Magyar Zene*, 1983.]
- Eger környéki népdalok.* Összeáll. Borsai Ilona és Nagy Miklós. Bp., Zeneműkiadó, 1981.
- HALMOS Béla: Közjátékok egy széki vonósbanda tánczenéjében. *Zenetudományi dolgozatok 1981*, MTA ZTI, 1981: 191–220. [Ua. in *A széki hangszeres népzene.* 2000.]
- HALMOS István: Útban az önálló hangszeres formához. A „verbunkos” zene, a magyar barokk hangszeres zene s a paraszti tánczene formai kapcsolata. *Az MTA I. Oszt. Közl.*, 32 (1981) 217–233. [Ua. In *A magyar népi tánczene.* 2000; E: *Studia Musicologica*, 1977.]
- KAPRONYI Teréz: Jellegzetes motívumok iraki gyermekjátékok és mondókák dallamaiban. *Zenetudományi dolgozatok 1981*, MTA ZTI, 1981: 315–329.
- KISS Lajos: Bartók és a bolgár ritmus. In *Tanulmányok a bolgár-magyar kapcsolatok köréből.* A bolgár állam megalapításának 1300. évfordulójára. Szerk. Csavdar Dobrev, Juhász Péter, Petar Mitajev. Bp., Akadémiai K., 1981: 459–480. [Ua: *Az MTA I. Oszt. Közl.*, 1967; SR: in *Zduzsenie na folklorisztite na szr Makedonija.* 1968; G: *Izvestija na Insztituta za Muzüka = Bulletin de l'Institut de Musique*, 1969.]
- KISS, Lajos: Sber lidovych pisni v nacionalnich oblastech Madarska a Jugoslavie a Vzajemny vliv v okruhu lidove hudby. In *Hudba slovanskych narodu a jeji vliv na evropskou hudebni kulturu.* Brno, 1981: 473–478.
- KODÁLY Zoltán: *A magyar népzene.* Vargyas Lajos példatárával. 8. kiadás. Bp., Zeneműkiadó, 1981. 307 p. [További kiadások: 3. kiad. 1960; 4. 1969; 5. 1971; 6. 1973; 7. 1976; 9. 1984; 10. 1987; 11. 1989; 12. 1991; 13. 1997; 14. 2000; 15. 2003; G: 1956. E: 1. kiad. 1960; 2. kiad. 1971.]
- KOVALCSIK Katalin: A Szatmár megyei oláh cigányok lassú dalainak többszólamúsága. *Zenetudományi dolgozatok 1981*, MTA ZTI, 1981: 261–271.
- LÁZÁR Katalin: Rodope-vidéki pentaton népdalok. *Zenetudományi dolgozatok 1981*, MTA ZTI, 1981: 307–313.

- MARTIN György: A magyar nemzetiségi néptáncgyűjtés szerepe a szlovák összehasonlító kutatásokban. In *A csehszlovákiai magyar nemzetiség néprajzi kutatása*. Bratislava, 1981: 152–169; ua **SL**: Výskum ľudových tancov maďarskej národnosti a jeho miesto v slovensko-maďarskom porovnávacom štúdiu. Teoretické a praktické problémy národopisného výskumu. In *Maďarskej národnosti v Československu*. Bratislava, 1981: 146–163.
- MARTIN György: Az erdélyi férfitáncok kutatása. *Zenatudományi dolgozatok 1981*, MTA ZTI, 1981: 173–190.
- [MARTIN György:] Beszélgetés Martin Györggyel az új folkórhullám és néptáncmozgalom előzményeiről. *Kultúra és Közösség*, (1981) 4: 42–53.
- MARTIN György: Szék felfedezése és tánc hagyományai. *Tánc tudományi Tanulmányok 1980–1981*, 1981: 239–281; ua. *Táncművészet*, 6 (1981) 1: 18–19, 2: 8–11. [Ua. in *A széki hangszeres népzene 2000*; **E**: *Hungarian Heritage*, 2001.]
- MARTIN György – TAKÁCS András: *Mátyusföldi népi táncok*. Bratislava–Bp., Madách K.–Gondolat, 1981. 219 p. 32 t.
- OLSVAI Imre: A magyar népzene egyik fő rétegének rokon népi kapcsolatai. In *Congressus Quartus Internationalis Fenno-Ugristarum 4*. Red. Gyula Ortutay. Bp., Magyar Tudományos Akadémia, 1981: 58–77. (FU 4)
- OLSVAI Imre: A zselici népdalgyűjtés rövid áttekintése. In *Zselici dolgozatok V*. Szerk. Jáger Márta. Kaposvár, Somogy Megyei Múzeumok Igazgatósága, 1981: 43–58.
- OLSVAI Imre: Alföldi hatások Bartók műveiben. *Tiszatáj*, 35 (1981) 3: 58–59.
- OLSVAI Imre: Bartók és Somogy. *Somogy*, Kaposvár, 9 (1981) 2: 73–85; 3: 65–73.
- OLSVAI Imre: Mit köszönhet a magyar népzene tudomány és zeneművészet Vikár Bélának és Berze Nagy Jánosnak? In *A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve 25*. Pécs, Janus Pannonius Múzeum, 1981: 275–280.
- PESOVÁR Ernő: A magyarországi szlovákság tánc kultúrája. *Tánc tudományi Tanulmányok, 1980–1981*, 1981: 283–316. **SL**: Tanečná kultúra Slovákov žijúcich v Maďarsku. In *Národopis Slovákov v Maďarsku*. Szerk. Balassa Iván. Bp., Magyar Néprajzi Társaság, 1981: 234–267. (A Magyarországi Szlovákok Néprajza. Tanulmányok 3.)
- PESOVÁR Ernő: Tánc hagyományunk művelődéstörténeti jelentősége és mai szerepe. *Síppal-dobbal...*, a Népművelési Intézet tánc és zenei osztályának kiadványa, (1981 [1982!]) 1: 5–9.
- RÁCZ Ilona–SZALAY Olga: Mutatók Bartók dallamrendjéhez. *Zenatudományi dolgozatok 1981*, MTA ZTI, 1981: 354–398.
- SÁROSI Bálint: Bartók és a hangszeres népzene. *Somogy*, Kaposvár, 9 (1981) 2: 7–9.
- SÁROSI Bálint: Bartók szava a népzeneben. *Új Írás*, 21 (1981) 9: 7–11.
- SÁROSI, Bálint: Centenar Bartók. *Muzica*, București, 31 (1981) 5–6: 47–50.
- SÁROSI Bálint: Népzene 15. *Muzsika*, (1981) 6: 42–44 (Dudazene).
- SÁROSI, Bálint: Professionelle und nichtprofessionelle Volksmusikanten in Ungarn. *Studia instrumentorum musicae popularis 7*, Stockholm, 1981: 10–16.
- SZOMJAS-SCHIFFERT György: Rokondallamok a magyar, a cseh és a morva népdalkincsben. *Ethnographia*, 92 (1981) 1: 27–58.
- ULLMANN Péter: A zsámbéki németiség népdalai. *Zenatudományi dolgozatok 1981*, MTA ZTI, 1981: 273–286.
- VARGYAS Lajos: *A magyarság népzeneje*. 1. kiad. Bp., Zeneműkiadó, 1981. 624 p. Bibl. 383–391. Példatár 395–617. [2. jav. kiad. 2002.]
- VARGYAS, Lajos: Bartók and Folk Music Research. *The New Hungarian Quarterly*, 22 (1981) 83: 58–70. [**H**: in *Keleti hagyomány 1*. 1984: 333–350.]
- VARGYAS Lajos: Bartók Béla öröksége. *Kisalföld* (1981. május 17.).
- VARGYAS Lajos: Magyar-bolgár kapcsolatok a folklórban. In *Tanulmányok a bolgár-magyar kapcsolatok köréből*. A bolgár állam megalapításának 1300. évfordulójára. Szerk. Csavdar Dobrev, Juhász Péter és Petar Mijatev. Bp., Akadémiai, 1981: 177–185. [Eredeti **H** vált.; **F**: *Izvestija na Ethnogr. Inszt.*, 1963.]

- VARGYAS Lajos: The First Phase of the Development of Finno-Ugric Music. In *Congressus Quintus Internationalis Fenno-Ugristarum, Turku, 20–27. VIII. 1980.* Turku, Suomen Kielen Seura, 1981: 297–302. (FU 5)
- VIKÁR László: Két osztják ének. *Zenatudományi dolgozatok 1981*, MTA ZTI, 1981: 287–305.
- VIKÁR László: Mordvinian Laments. In *Congressus Quintus Internationalis Fenno-Ugristarum. Pars VIII.* Turku, Suomen Kielen Seura, 1981: 303–310. (FU 5) [H: *Zenatudományi dolgozatok 1980.*]
- VIRÁGVÖLGYI Márta: *Egy magyar parasztprimás Széken.* Bp., Népművelési Intézet, 1981. 17 p; ua. *Zenatudományi dolgozatok 1981*, MTA ZTI, 1981: 221–231.

Önálló hangzó kiadvány

- „*Dádili fecske*”. Galgamácsai népi mondókák, gyerekjátékok. Elmondja, eldalolja Vankóné Dudás Juli és a galgamácsai gyerekek. Szerk. Borsai Ilona, Moldován Domokos. Bp., Hungaroton, 1981. SLPX 18056. [1 db, 33/min. Kisérőfüzet: H, E]
- „*Za horámi, za dolámi...*” Magyarországi szlovákok népzeneje. Szerk. Olsvai Imre, Lami István. Bp., Hungaroton, 1981. SLPX 18064. (Olsvai Imre lemezkísérő szövege „A magyarországi szlovákok népdalairól és népzenejéről” címmel.)

1982

- BENCZE Lászlóné [Mező Judit]: „*Szivárványos az ég alja*”. Bihari népdalok. Berettyóújfalu, Községi tanács, 1982. 223 p. (Bihari dolgozatok 4.)
- BERECZKY János–DOMOKOS Mária–PAKSA Katalin: Magyar-román dallamkapcsolatok Bartók román gyűjteményében. In *Népzene és zenetörténet.* 4. köt. Szerk. Vargyas Lajos. Bp., Zeneműkiadó, 1982: 5–109.
- BORSAI Ilona: A „Mátrai képek” dalai. *Zenatudományi dolgozatok 1982*, MTA ZTI, 1982: 159–182.
- BORSAI Ilona: A palóc zenei élet és énekes népköltészet kutatása a 19. században. In *Kriza János és a kortársi eszmeáramlatok.* Tudománytörténeti tanulmányok a 19. századi folklorisztikáról. Szerk. Kriza Ildikó. Bp., Akadémiai K., 1982: 263–313.
- BORSAI Ilona: Magyar népi gyermekjátékok és mondókák. In *Kodály szemináriumok.* Szerk. Erdeiné Szeles Ida. Bp., Tankönyvkiadó, 1982: 149–163.
- BORSAI Ilona–HAJDU Gyula–IGAZ Mária: *Magyar népi gyermekjátékok.* 5. kiadás. Szerk. Keszler Mária. Bp., Tankönyvkiadó, 1982. 127 p. (Ének-zene szakköri füzetek 2.) [További kiadások: 1. 1975; 2. 1977; 3. 1978; 4. 1980; 6. 1987.]
- CSAPÓ Károly: Egy gyermekjátékdal újabb szövegváltozata. *Zenatudományi dolgozatok 1982*, MTA ZTI, 1982: 265–271.
- DOBSZAY László: Egy epikus tónus maradványai népzeneinkben. *Zenatudományi dolgozatok 1982*, MTA ZTI, 1982: 39–55
- DOBSZAY, László: The Absorbtion of Folksong in Bartók’s Composition. *Studia Musicologica*, 24 (1982) 3–4: 303–313.
- DOMOKOS, Mária: Bartóks Systeme zum Ordnen der Volksmusik. *Studia Musicologica*, 24 (1982) 3–4: 315–325. [H: *Zenatudományi dolgozatok 1983.*]
- DOMOKOS, Mária: Ungarische Verbunkos-Melodie im Gitarrenquartett von Schubert – Matiegka. *Studia Musicologica*, 24 (1982) 1–2: 99–113. [H: *Zenatudományi dolgozatok 1978.*]
- Dráva szélén lakom.* Hetvenhét ormánsági népdal. Szerk. Olsvai Imre, Várnai Ferenc. Bp., Zeneműkiadó, [1982.] 69 p. [1. kiad. 1979.]
- FELFÖLDI László: A magyar halottas táncok funkcionális vizsgálata. In *Halottkultusz.* Szerk. Hoppál Mihály, Novák László. Bp., MTA Néprajzi Kutató Csoport, 1982: 212–224. (Előmunkálatok a Magyarság Néprajzához 10.)

- HAJDÚ, Erzsébet–ULLMANN, Péter: Der Volksliedbestand einer ungarndeutschen Bäuerin aus Schambek. = Zsámbéki német népdalok. In *Beiträge zur Volkskunde der Ungarndeutschen* 4. Hrsg. von Karl Manherz. Bp., Tankönyvkiadó, 1982: 130–234.
- HALMOS Béla: Tizenkét széki csárdás. Egy tánczenei folyamat vizsgálata. In *Népzene és zenetörténet*. 4. köt. Szerk. Vargyas Lajos. Bp., Zeneműkiadó, 1982: 157–225. [Ua. in *A széki hangszeres népzene*. 2000.]
- KAPRONYI Teréz: Az első hangú tropár dallamtípusa a magyar görögkatolikus közösségek gyakorlatában. *Zenatudományi dolgozatok* 1982, MTA ZTI, 1982: 281–290; E: First Tone Troparion Melody-type in Hungarian Greek-Catholic Chant. *Jahrbuch der Österreichischen Byzantinistik*, Wien, 32 (1982) 7: 119–128.
- KERÉNYI György: Kodály Zoltán kedves népdalai. – Mesemondások népdalokról. *Kodály Intézet Évkönyve*, Kecskemét, 1982: 49–81.
- KERÉNYI György: *Magyar énekes népszokások*. Az előszót Sárosi Bálint írta. Bp., Gondolat, 1982. 215 p. 16 t.
- KISS Lajos: *Gombos és Doroszló népzeneje*. Kiss Lajos gyűjtését feldolgozta, a bevezetőt és a jegyzeteket írta, a mutatókat készítette Bodor Anikó. Újvidék, Hungarológiai Kutatások Intézete, 1982. 324 p. (A Jugoszláviai Magyar Népzene Tára 1.)
- KISS Lajos: *Lőrincréve népzeneje. Karsai Zsigmond dalai*. (A tánc házi útmutató c. részt Sebő Ferenc írta.) Bp., Zeneműkiadó, 1982. 256 p. (Népzene – néptánc – tánc ház. Sorozatszerk. Lelkes Lajos.)
- KODÁLY Zoltán: A magyar tánc kérdéseiről 1951. *Zene, tánc*, [A Népművelési Intézet] zene- és táncosztály[ának] módszertani kiadványa, 1982 [1983!]: 9–11.
- KODÁLY Zoltán: [A Nemzetközi Népzenei Tanács Budapesti Konferenciáján.] Elnöki megnyitó, 1964. aug. 17. In *Kodály Zoltán levelei*. 1. köt. Szerk. Legány Dezső. Bp., Zeneműkiadó, 1982: 317. (1148. sz.) [Ua. *Vt* 3 1989: 400; ua. E: *Journal of the IFMC*, 1965.]
- KODÁLY, Zoltán: *Folk Music of Hungary*. Centenary Edition. Revised and enlarged by Lajos Vargyas. Translated by Ronald Tempest and Cynthia Jolly, the new additions translated by Gyula Gulyás. Translation revised by Laurence Picken. Bp., Corvina, 1982. 195 p. [1. kiad. 1960; 2. 1971; G: 1956; H: 3. kiad. 1960; 4. 1969; 5. 1971; 6. 1973; 7. 1976; 8. 1981; 9. 1984; 10. 1987; 11. 1989; 12. 1991; 13. 1997; 14. 2000; 15. 2003.]
- KODÁLY, Zoltán: Opening Address. Delivered on 13 December 1965, on the anniversary of Béla Bartók's death, at the series of lectures of the Folk Music Research Group of the Hungarian Academy of Sciences. In *Bulletin of the International Kodály Society, Centenary Issue*, 7 (1982) 2: 34.
- KODÁLY, Zoltán: Precondition of Comparative Folk Tune Research (1956). In *Bulletin of the International Kodály Society, Centenary Issue*, 7 (1982) 2: 33. [G: in *Studia memoriae...* 1956; 2. kiad. 1957; 3. kiad. 1959; H: in *Vt* 2: 210–211.]
- KODÁLY, Zoltán: The Development of Musical Folklore (1923). *Bulletin of the International Kodály Society, Centenary Issue*, 7 (1982) 2: 32–33. [H: in *Vt* 2: 97–98.]
- Kodály Zoltán, 1882–1967*. [Válogatott írások] Válogatta Zoltai Dénes. Bp., Kossuth K. 1982. 197 p.
- KODÁLY Zoltán: *Visszatekintés*. 1–2. kötet. Összegyűjtött írások, beszédek, nyilatkozatok. Sajtó alá rend. és bibliográfiai jegyzetekkel ellátta Bónis Ferenc. Zeneműkiadó, 1982. 1: 352 p. 2: 591 p. [Az ezekben megjelent írásokat itt külön nem részletezzük; 1. kiad. 1964; 3. kötet 1989.]
- KOVALCSIK Katalin: A királylá lett juhász – egy cigány epikus dal. *Zenatudományi dolgozatok* 1982, MTA ZTI, 1982: 291–299.
- LAKI Péter: Der Lange Gesang als Grundtyp in der internationalen Volksmusik. *Studia Musicologica*, 24 (1982) 3–4: 393–400.
- LÁNYI Ágoston: *Néptáncolvasókönyv*. Bp., Zeneműkiadó, 1982. 175 p. (Népzene – néptánc – tánc ház. Sorozatszerk. Lelkes Lajos.) [1. kiad. 1980; 3. kiad. 1994.]

- LÁZÁR Katalin: Egy osztrák dallam két változata. *Zenetudományi dolgozatok 1982*, MTA ZTI, 1982: 301–322.
- MARTIN György: A férfitáncok pedagógiai és táncművelési alkalmazásáról. *Zene, tánc*, [A Népművelési Intézet] zene- és táncosztály[ának] módszertani kiadványa, 1982: 56–67.
- MARTIN György: A Maros-Küküllő-vidéki magyar táncdialektus. *Zenetudományi dolgozatok 1982*, MTA ZTI, 1982: 183–204.
- MARTIN, György: A Survey of the Hungarian Folk Dance Research. *Dance Studies* 6. Ed. by Roderyk Lange, Jersey, Centre for Dance Studies (1982) 9–45.
- MARTIN György: A széki táncgyománnyok felfedezése és szerepe a magyarországi folklorizmusban. *Ethnographia*, 93 (1982) 1: 73–83. [Ua. in *A széki hangszeres népzene*. 2000.]
- MARTIN, György: Improvisation and Regulation in Hungarian Folk Dances. *Hungarian Dance News*, (1982) 5–6: 3. [Bővebb vált.: *Acta Ethnographica*, 1980; H: *Népi kultúra – népi társadalom*. 1980.]
- MARTIN György: Karsai Zsigmond és a pontozó Magyarországon. *Táncművészeti Dokumentumok*, 1982: 211–220.
- MARTIN György: Magyar néptánc kutatás Szlovákiában. *Ethnographia*, 93 (1982) 1: 112–120. [Ua. in *A magyar nép és nemzetiségeinek táncgyománya*, 1997.]
- NÉMETH István: A gyimesi „féloláhos” dallamkészlete. *Zenetudományi dolgozatok 1982*, MTA ZTI, 1982: 205–228.
- Népzene és zenetörténet*. 4. köt. Szerk. Vargyas Lajos. Bp., Ed. Musica, 1982. 227 p.
- OLSVAI Imre: Fejér megye népzenei jellemzése. In „*Béres vagyok, béres*”. Fejér megyei népzene. (Csoóri Sándor előszavával.) Szerk. Pesovár Ferenc. Székesfehérvár, 1982: 36–48. (Az István Király Múzeum Közleményei, A sorozat 25. sz.) [182 dallam]
- OLSVAI Imre: [Így láttam Kodályt.] In *Így láttuk Kodályt*. Ötvennégy emlékezés. Centenáriumi bőv. [2.] kiad. Szerk. Bónis Ferenc. Bp., Zeneműkiadó, 1982: 396–413. [1: 1979; 3: 1994.]
- OLSVAI Imre: Kodályra emlékezők között Galántán és Zoboralján. *Honismeret*, 10 (1982) 6: 23–26.
- OLSVAI Imre: Népzenei gyűjtés napjainkban. *Népművelés*, (1982) 11: 16–17.
- OLSVAI Imre: Népzenei hagyomány és feldolgozás. *Zene, tánc*. [A Népművelési Intézet] zene- és táncosztály[ának] módszertani kiadványa, 1982 [1983!]: 31–47.
- PAKSA Katalin: A magyar népzene kutatás legújabb eredményei. In *Kodály szemináriumok*. Szerk. Erdeiné Szeles Ida. Bp., Tankönyvkiadó, 1982: 164–179.
- PAKSA Katalin: Gyimesi tetraton-triton dalok díszítési módja. In *Népzene és zenetörténet* 4. köt. Szerk. Vargyas Lajos. Bp., Zeneműkiadó, 1982: 110–156.
- PAKSA Katalin: Kis hangterjedelmű öt- és négyfokú dalaink keleti rokonsága. *Ethnographia*, 93 (1982) 4: 527–553.
- PAKSA Katalin: Soreleji megtámasztás és sorkezdő díszítmény a régi magyar parasztlőadásban. *Zenetudományi dolgozatok 1982*. MTA ZTI, 1982: 253–265.
- PÁLFY Gyula: A zenészfogadás egy módja Vajdakamaráson. [A Népművelési Intézet] zene- és táncosztály[ának] módszertani kiadványa, 1982 [1983!]: 81–96.
- PÁLFY Gyula: Szerkezet, arány, sűrítés – egy moldvai balladában. *Zenetudományi dolgozatok 1982*, MTA ZTI, 1982: 273–280.
- PÁVAI István: Egy kvintváltó dallam átalakulásai. *Ethnographia*, 93 (1982) 4: 554–560.
- PESOVÁR Ernő: A tánc költészete. (Meditációk múlttól és jelenről). In [Tanulmányok. 1–2.] Szombathely, Megyei Műv. és Ifjúsági Központ, 1982. 1: 54 p.; 2: 55 p.
- PESOVÁR Ernő: Meditáció múlttól és jelenről. *Zene, tánc*, [A Népművelési Intézet] zene- és táncosztály[ának] módszertani kiadványa, 1982 [1983!]: 70–79.
- RAJECZKY Benjamin: Domokos Pál Péter nyolcvanadik születésnapjára. *A Ráday Gyűjtemény Évkönyve* 2. Bp., 1982: 339–340.
- RAJECZKY Benjamin: Kodály és egyházi népénekeink. *Vigilia*, 47 (1982) 10: 772–775.
- SÁROSI Bálint: Hangszeres dallamok szöveggel. *Magyar Zene*, 23 (1982) 1: 89–101.

- SÁROSI Bálint: Hangszeres népzene Kodály műveiben: a Galántai és a Marosszéki táncok. *Ethnographia*, 93 (1982) 4: 513–526. [E: *Studia Musicologica*, 1983.]
- SÁROSI Bálint: Kodály Zoltánról mindenkinek. *Új Írás*, 22 (1982) 12: 6–11.
- SÁROSI, Bálint: Sackpfeifenrepertoire. In *Festschrift Heinz Bekker*. Hrsg. von J. Schlöder und R. Quondt. Bochum, Laaber Verlag, 1982: 358–365.
- TARI Lujza: Hangszeres népzene kutatásunk első szakasza. *Ethnographia*, 93 (1982) 4: 573–586.
- TARI Lujza: Két népszokás dallamunk és európai kapcsolataik. *Magyar Zene*, 23 (1982) 2: 146–161.
- TARI Lujza: Népzenei és néprajzi adatok két XVIII. sz.-i gazdasági könyvben. *Zenatudományi dolgozatok 1982*, MTA ZTI, 1982: 85–96.
- ULLMANN Péter: Halottvirrasztás egy mai erdélyi faluban. In *Halottkultusz*. Szerk. Hoppál Mihály, Novák László. Bp., MTA Néprajzi Kutató Csoport, 1982: 153–163. (Előmunkálatok a Magyarság néprajzához 10.) [Ua. in „*Mert ezt Isten hagyta...*” 1986.]
- ULLMANN Péter: Kéziratosság a 20. században. *Magyar Zene*, 23 (1982) 2: 168–179.
- VARGYAS Lajos: (Igy láttam Kodályt.) In *Így láttuk Kodályt. Ötvennégy emlékezés*. Szerk. Bónis Ferenc. Bp., Zeneműkiadó, 1982: 224–232. [Változatlan szöveggel 1. kiad. 1979; 3. bőv. kiad. 1994.]
- VARGYAS Lajos: Kodály, a nemzeti géniusz. *Jászkunság*, 28 (1982) 2: 35–42; Ua. *Az ének-zene tanítása*, 25 (1982) 4: 145–152; ua. *Köznevelés*, (1982. december 17.) 7–10; ua. *Ethnographia*, 93 (1983) 4: 521–529. [Ua. *Keleti hagyomány 1*. 1984: 375–389; részletek *Látóhatár*, 1983.]
- VARGYAS Lajos: Kodály és a magyar zenetudomány. In *Kodály-mérleg. 1982*. Tanulmányok. Vál. és szerk. Breuer János. Bp., Gondolat, 1982: 241–249. [Ua. in *Emlékkönyv Kodály Zoltán 70. születésnapjára*. 1953.]; Kissé rövidített vált. E: Zoltán Kodály. A Centenary Tribute. *The New Hungarian Quarterly*, 23 (1982) 88: 39–46.
- VARGYAS, Lajos: La musique savante contemporaine issue de la musique paysanne. *Cultures*, 8 (1982) 2: 44–53; Uo. E: Sophisticated Contemporary Music Derived from the Music of the Peasants. pp. 43–51.; Uo. SP: Música culta contemporánea derivada de la música campesina, pp. 43–52.
- VARGYAS Lajos: Magyarság a népzeneben. A világosan tagolt forma. *Forrás*, 14 (1982) 12: 34–38. [Ua. in *Keleti hagyomány 1*. 1984: 156–168.]
- VARGYAS Lajos: Népművészet és nemzeti tudat. Varga Lajos Márton beszélgetése Vargyas Lajossal. *Alföld*, 33 (1982) 8: 54–59.
- VIKÁR László: A Magyar Tudományos Akadémia Zenetudományi Intézetének Népzenei Osztálya. *Hungarológiai Értesítő*, Nemzetközi Filológiai Társaság, 3 (1982) 1–4: 609–612.
- VIKÁR, László: Chuvash Melody Types. In *Chuvash Studies*. Ed. by András Róna-Tas. Bp., Akadémiai K., 1982: 259–265.
- VIKÁR László: Kodály Zoltán, az akadémiai népzene kutatás vezetője. *Az MTA I. Oszt. Közl.*, 33 (1982) 1–4: 54–56.
- VIKÁR, László: National Characteristics in Pentatonic Music. *Bulletin of the International Kodály Society*, 7 (1982) 1: 16–19.
- VIKÁR László: Régi rétegek a Volga-Káma-i finnugor és török népek zenéjében. *Zenatudományi dolgozatok 1982*, MTA ZTI, 1982: 323–347.
- VIRÁGVÖLGYI Márta: Szabó István széki primás „lassú” dallamai. *Zenatudományi dolgozatok 1982*, MTA ZTI, 1982: 229–251. [Ua. in *A széki hangszeres népzene*. 2000.]

1983

- BENCZE Lászlóné [Mező Judit]: Jellegzetes lakodalmi dalok az Alföldön. In *Lakodalom*. Szerk. Novák László, Ujváry Zoltán. Debrecen, KLTE, 1983: 389–394.
- BENCZE Lászlóné Mező Judit: Népzene és néptánc Békésen. In *Békés város néprajza*. Szerk. és bev. Dankó Imre. Békés, Városi Tanács, 1983: 923–1023.

- BERECZKY János: Kodály népdalfeldolgozásainak hitelessége. *Ethnographia* [„Emlékezés Kodály Zoltánra.” Előadások a Magyar Néprajzi Társaság Kodály Emlékülésén 1983. január 26.], 94 (1983) 4: 558–563.
- BÉKEFI Antal: Találkozásaim Kodály Zoltánnal. *Vasi Szemle*, 36 (1983) 2: 294–306.
- Borsai Ilona 1924–1982. Borsai Ilona munkáinak jegyzékét összeállította Kapronyi Teréz. *Ethnographia*, 94 (1983) 2: 306–311.
- CSAPÓ KÁROLY: Egy népies műdal folklorizálódása. *Zenatudományi dolgozatok 1983*, MTA ZTI, 1983: 189–195.
- DOBSZAY László: *A siratóstílus dallamköre zenetörténetünkben és népzeneünkben*. Bp., Akadémiai K., 1983. 320 p.
- DOMOKOS Mária: Bartók népzenei rendszerei. *Zenatudományi dolgozatok 1983*, MTA ZTI, 1983: 159–167. [G: *Studia Musicologica*, 1982.]
- DOMOKOS Mária: „Néprajz és zenetörténet”. *Ethnographia* [„Emlékezés Kodály Zoltánra.” Előadások a Magyar Néprajzi Társaság Kodály Emlékülésén 1983. január 26.], 94 (1983)[1984!] 4: 563–566.
- DOMOKOS Mária: „Népzeneünk és a szomszéd népek népzeneje”. *Magyar Zene*, 24 (1983) 2: 188–193. [G: *Studia Musicologica*, 1981.]
- FELFÖLDI László: A szovjet néptánckutatás eredményeiről. *Tánc tudományi Tanulmányok 1983*, 1983: 425–451.
- FELFÖLDI László: Adatok Hódmezővásárhely tánc kultúrájáról. In *Kiss Lajos emlékkönyv*. Szerk. Dömötör János, Tárkány Szücs Ernő. Hódmezővásárhely, Városi Tanács, 1983: 379–401.
- FELFÖLDI László: Adatok a deszki szerbek esővarázsló szokásairól. In *Múzeumi kutatások Csongrád megyében 1982*. Szeged, Csongrád megyei Múzeumok Igazgatósága, 1983: 29–34.
- FELFÖLDI László: Egy ifjú halott lakodalma Apátfalván, 1924-ben. In *Múzeumi kutatások Csongrád megyében 1982*. Szeged, Csongrád megyei Múzeumok Igazgatósága, 1983: 95–101.
- KODÁLY Zoltán: A magyar tánc kérdéseiről [1951]. Közreadja Szenthegyi István. *Táncművészeti Dokumentumok*, 1983: 17–20. Ua. *Zene, tánc*, 1983: 5–8.
- KODÁLY Zoltán: A zenetudomány feladata Magyarországon. *Magyar Zene*, 24 (1983) 3: 3–11. [In *Vt* 3: 422–424. E: *Studia Musicologica*, 1961; jav. szöveggel: *The New Hungarian Quarterly*, 1962.]
- KODÁLY Zoltán: „Ép testben ép elme lakozzék”. *Zene, tánc*, 1983: 5–8.
- KODÁLY Zoltán: *Voyage en Hongrie*. Kodály népzenei gyűjtőfüzetének faksimile kiadása. Szerk., a képeket válogatta és az utószót írta Sz. Farkas Márta. Múzsák Közműv. K., 1983. 48 levél.
- KODÁLY Zoltán: *Wege zur Musik*. Ausgewählte Schriften und Reden. Hrsg. von Ferenc Bónis. (aus dem Ungarischen Géza Engl.) Bp., Corvina, 1983. 302 p. 1 t.
- LÁNYI Ágoston: A sárközi-Duna menti motívumok. In *Tánc kutatás és tánc hagyomány Dél-Dunántúlon*. Szerk. Bodai József. Bp., Népművelési Propaganda Iroda, [1983]: 185–198. (Néptáncosok Könyvtára) [táncírás]
- LÁNYI Ágoston – MARTIN György – PESOVÁR Ernő: *A körverbunk: története, típusai és rokonsága*. A zenei anyagot gondozta Halmos István. Bp., Zeneműkiadó, 1983. 211 p.
- LÁZÁR Katalin: Néhány magyar népi játék. *Zene, tánc*, [A Népművelési Intézet] zene- és táncosztály[ának] módszertani kiadványa, 1983: 79–99. (Népzene – néptánc – tánc ház. Sorozatszerk. Lelkes Lajos.)
- LÁZÁR Katalin: Népdalok a Galga-vidéken. *Honismeret*, 11 (1983) 3: 44–46.
- MARTIN György: A cigányság tánc kultúrája. In *Cigányok, honnét jöttek, merre tartanak?* Válog. és szerk. Szegő László. Bp., Ed. Szegő László, 1983: 220–229. (Kozmosz könyvek)
- MARTIN György: A dallam- és tánc típusok összefüggése A Magyar Népzene Tára VI. kötetében. *Tánc tudományi Tanulmányok 1982–1983*, 1983: 287–325. [Ua. táncpéldákkal E: *Studia Musicologica*, 1972; *Hungarian Dance News*, 1985.]

- MARTIN György: A dél-dunántúli leánykörtáncok. In *Tánc kutatás és tánc hagyomány Dél-Dunántúlon*. Szerk. Bodai József. Bp., Népművelési Propaganda Iroda, [1983]: 63–93. (Néptáncosok Könyvtára)
- MARTIN György: A magyar néptáncok történeti rétegei és műfaji csoportjai. In *Népművészeti Akadémia IV*. Szerk. Varga Marianna. Bp., Népi Iparművészeti Tanács, 1976. 89–113.
- MARTIN György: A néptáncok rögzítése és lejegyzése. In *Tánc kutatás és tánc hagyomány Dél-Dunántúlon*. Szerk. Bodai József. Bp., Népművelési Propaganda Iroda, [1983]: 175–184. (Néptáncosok Könyvtára)
- MARTIN György: A sándorfalvi Kiss Mátyás tánca. In *A Móra Ferenc Múzeum évkönyve 1978–1979*, Szeged, 1983: 173–194.
- MARTIN György: A Tolna megyei néptáncok kutatása. In *Tánc kutatás és tánc hagyomány Dél-Dunántúlon*. Szerk. Bodai József. Bp., Népművelési Propaganda Iroda, [1983]: 21–37. (Néptáncosok Könyvtára)
- MARTIN György: Bartók, Kodály és a néptánc kutatás. *Táncművészet*, 8 (1983) 3: 16–18; E: Bartók, Kodály and Folk Dance Research. *Hungarian Dance News*, (1983) 1–2: 4–5.
- MARTIN, György: Gesichtspunkte für die Klassifizierung der ungarischen Reigentänze und ihre Typen. In *Analyse und Klassifikation von Volkstänzen*. Hrsg. von Grazyna Dąbrowska, Kurt Petermann. Kraków, Polskie Wydawnictwo Muzyczne, 1983: 147–159.
- MARTIN György: Kinizsi tánca a 15. és 16. századi forrásokban. *Zenatudományi dolgozatok 1983*, MTA ZTI, 1983: 77–89.
- MARTIN György: Pesovár Ferenc (1930–1983). In *Táncművészeti Dokumentumok*, 1983: 222–226. [Ua. *Honismeret*, 1984]
- MARTIN György: Táncház és színpad. In *Hétköznepok*. Bp., Népszava, 1983: 325–330. [Ua. *Népszava*, 1980.]
- MARTIN György: Verbunk-hagyományok a Dél-Dunántúlon. In *Tánc kutatás és tánc hagyomány Dél-Dunántúlon*. Szerk. Bodai József. Bp., Népművelési Propaganda Iroda, [1983]: 99–116. (Néptáncosok Könyvtára.)
- Néptáncok közlések mutatója 1947–1981*. A bibliográfiai adatgyűjtést Botos József, Felföldi László, Horváth János, Pály Gyula végezte. Összeáll. Antal László. Szerk. és ellenőrizte Nagy Judit. Bp., Népművelési Intézet, 1983. 172 p.
- OLSSVAI Imre: A déldunántúli népzene gyűjtés lehetőségei és feladatai. In *Tánc kutatás és tánc hagyomány Dél-Dunántúlon*. Szerk. Bodai József. Bp., Népművelési Propaganda Iroda, [1983]: 133–151. (Néptáncosok Könyvtára.)
- OLSSVAI Imre: A magyarországi cigányság zenei hagyománya. In *Cigányok, honét jöttek – merre tartanak?* Válogatta és szerk. Szegő László. Bp., Ed. Szegő László, 1983: 196–219. (Kozmosz Könyvek.)
- OLSSVAI Imre: Kodály Zoltán és más népek zenéje. *Ethnographia* [„Emlékezés Kodály Zoltánra.” Előadások a Magyar Néprajzi Társaság Kodály Emlékülésén 1983. január 26.], 94 (1983) 4: 566–571.
- OLSSVAI Imre: Népzenei hagyomány és feldolgozás. *Zene, tánc*, [A Népművelési Intézet] zene- és táncosztály[ának] módszertani kiadványa, (1983) 31–47.
- „Ó, szép fényes hajnalcsillag”. Magyar népi karácsonyi énekek. Közreadja Bereczky János. Bp., Református Zsinati Iroda, 1983. 111 p.
- PAKSA Katalin: Bartók megjegyzései a népi díszítésről az újabb kutatások tükrében. *Magyar Zene*, 24 (1983) 2: 194–205.
- PAKSA Katalin: Gyermekjátékok és jelesnapok szokásdalok Kodály kórusműveiben. *Ethnographia* [„Emlékezés Kodály Zoltánra.” Előadások a Magyar Néprajzi Társaság Kodály Emlékülésén 1983. január 26.], 94 (1983) 4: 554–558.
- PÁVAI István: Változatok Farkas Pál dalaihoz. *Ethnographia*, 94 (1983) 4: 594–599.
- PESOVÁR Ernő: A forgós-forgató páros a történeti forrásokban és a tánc hagyományban. *Tánc tudományi Tanulmányok 1982–1983*, 1983: 255–285.

- PESOVÁR Ernő: Szertartásos, dramatikus és játékos táncok. In *Tánc kutatás és tánc hagyomány Dél-Dunántúlon*. Szerk. Bodai József. Bp., Népművelési Propaganda Iroda, [1983]: 124–129. (Néptáncosok Könyvtára.)
- PESOVÁR Ernő: Tánc kutatás és tánc hagyomány Zala megyében. In *Tánc kutatás és tánc hagyomány Dél-Dunántúlon*. Szerk. Bodai József. Bp., Népművelési Propaganda Iroda, [1983]: 50–60. (Néptáncosok Könyvtára.)
- PESOVÁR Ferenc: *A juhait kereső pásztor*. Fejér megyei néptáncok. Zenei munkatárs Olsvai Imre. Sajtó alá rend. az MTA Zenetudományi Intézete. Kiad. az István Király Múzeum, Székesfehérvár, 1983. 351 p. (Az István Király Múzeum Közleményei. A sorozat, 26. sz. Fejér megye néprajza 2.)
- PRÓSZÉKI Gábor: Szempontok a magyar népzenei anyag számítógépes feldolgozásához. *Zenetudományi dolgozatok 1983*, MTA ZTI, 1983: 133–148.
- RAJECZKY Benjamin: Búcsú Kiss Lajostól. *Ethnographia*, 94 (1983) 1: 149–152.
- RAJECZKY Benjamin: Kodály Zoltán és a Magyar Néprajzi Társaság. *Ethnographia*, 94 (1983) 4: 530–533.
- SÁROSI, Bálint: Instrumental Folk Music in Kodály's Works. The Galánta and Marosszék Dances. *Studia Musicologica*, 25 (1983) 1–4: 23–38. [H: *Ethnographia*, 1982]
- SZALAY Olga: Kodály a népdalgyűjtő. *Ethnographia* [„Emlékezés Kodály Zoltánra.” Előadássorozat a Magyar Néprajzi Társaság Kodály Emlékülésén 1983. január 26.], 94 (1983) 4: 548–554. + térkép.
- TARI Lujza: A bécsi klasszikus zene és a verbunkos stílárís kötődése egy témátípusban. *Zenetudományi dolgozatok 1983*, MTA ZTI, 1983: 33–49.
- TARI Lujza: Egyéniség és közösség Kodály Zoltán két kászoni-székely előadójánál. *Magyar Zene*, 24 (1983) 2: 145–187.
- TARI, Lujza: Eine instrumentale ungarische Volksmelodie und ihre Beziehungen zu Liszt und Beethoven. *Studia Musicologica*, 25 (1983) 1–4: 61–71.
- TARI Lujza: Kodály Zoltán jelentősége a hangszeres népzene kutatásban. *Magyar Zene*, 25 (1983) 3: 281–300. [G: *Studia Musicologica*, 1984.]
- VARGYAS Lajos: A magyar népzene honfoglalás előtti rétegei. *Forrás*, 15 (1983) 7: 52–55.
- VARGYAS, Lajos: *Hungarian Ballads and the European Ballad Tradition*. 1–2. köt. Bp., Akadémiai K., 1983. 304 + 960 p. [H: *A magyar népballada és Európa*. 1–2. Zeneműkiadó, 1976.]
- VARGYAS Lajos: Kodály, a nemzeti génius. *Ethnographia*, 94 (1983) 4: 521–529. [További közlései: *Jászkunság*, 1982.; *Az ének-zene tanítása*, 1982.; *Köznevelés*, 1982.; in *Keleti hagyomány 1*. 1984: 375–389; részletek: *Látóhatár*; (1983) 4: 154, 157–159, 163–165, 167–168.]
- VARGYAS Lajos: Kodály, a tudós és tudós-nevelő. *Magyar Nyelv*, 79 (1983) 3: 265–275. [Ua. in *Keleti hagyomány 1*. 1984: 355–374.]
- VARGYAS, Lajos: Kodály, the Scholar. *Bulletin of the International Kodály Society*, 8 (1983) 1: 18–22.
- VARGYAS Lajos: Nomádkori hagyományok vagy udvari-lovagi toposzok? A Szent László-hagyomány vitájához. *Ethnographia*, 94 (1983) 2: 296–302.
- VARGYAS, Lajos: Wirkung der Volksmusikforschung auf Kodály's Schöpfungen. *Studia Musicologica*, 25 (1983) 1–4: 39–60. [E: *Bulletin of the IKS*, 1980; H: in *Magyar Zenetörténeti Tanulmányok*, 1977.]
- VIKÁR, László: Along Kodály's path. *Studia Musicologica*, 25 (1983) 1–4: 15–22. [Ua. in *International Kodály Conference*. 1986; *Bulletin of the IKS*, 1987.]
- VIKÁR László: Szöveg és dallam kapcsolata. *Nyelvtudományi Közlemények*, 85 (1983) 2: 449–453.
- VIKÁR László: Zenei jegyzetek Mongóliáról. *Zenetudományi dolgozatok 1983*, MTA ZTI, 1983: 209–218.
- VIRÁGVÖLGYI Márta: A széki férfítáncok zenéje Dobos Károly primás repertoárjában. *Zenetudományi dolgozatok 1983*, MTA ZTI, 1983: 169–188. [Ua. in *A széki hangszeres népzene*. 2000.]

Önálló hangzó kiadvány

- Magyar Népzene Kodály Zoltán fonográffelvételeiből.* Szerk. Tari Lujza. Bp., Hungaroton, 1983. LPX 18075–76. [2 db 33/min; 2. bőv., CD kiadása 2002.]
- Magyarországi román népzene.* Gyűjtötte és szerk. Sebő Ferenc. Bp., Hungaroton, 1983. SLPX 18077. [1 db 33/min.]
- Gypsy Dance of Hungary.* From the Archives of the Hungarian Academy of Science. Ed. by György Martin, Pálffy Csaba. Bp., Folkraft, 1983. EP–1351. [1 db 33/min.]

1984

- BERECZKY János–DOMOKOS Mária–OLSVAI Imre–PAKSA Katalin–SZALAY Olga: *Kodály népdal-feldolgozásainak dallam- és szövegforrásai.* Bp., Zeneműkiadó, 1984. 465 p. (Melléklet Szalay Olga: *Kodály népzenei gyűjtésének mutatói.* 23 p. + térkép.)
- DOBSZAY László: Adatok az úgynevezett volta-ritmus történetéhez. *Magyar Zene*, 25 (1984) 1: 14–22.
- DOBSZAY László: *A magyar dal könyve.* (Az 1. fejezet Borsai Ilona munkája.) Bp., Zeneműkiadó, 1984. 645 p.
- DOMOKOS, Mária: 'Joseph, lieber Joseph mein'. *Magyar Zene*, 25 (1984) 1: 23–28.
- FELFÖLDI László: A Maros menti szerbek táncairól. *Móra Ferenc Múzeum Évkönyve 1980/81–1.* 1984: 163–189. [Ua. in *A magyar nép és nemzetiségeinek táncgyógyománya.* 1997.]
- FELFÖLDI László: Hagyományos gyermekjátékok és táncok Deszken. In *Deszk története és néprajza.* Szerk. Hegyi András. Szeged–Deszk, 1984: 851–907.
- KISS Lajos–BODOR Anikó: Az aldunai székelyek népdalai. Kiss Lajos gyűjtését feldolgozta, a bevezetőt és a jegyzeteket írta, valamint a mutatókat készítette Bodor Anikó. Újvidék, A Magyar Nyelv, Irodalom és Hungarológiai Kutatások Intézete, 1984. 588 p. (A Jugoszláviai Magyar Népzene Tára 2.) [399 fő-dallamszámmal]
- KODÁLY Zoltán: *A magyar népzene.* Vargyas Lajos példatárával. 9. kiad. Bp., Zeneműkiadó, 1984. 335 p. [További kiadások: 3. kiad. 1960; 4. 1969; 5. 1971; 6. 1973; 7. 1976; 8. 1981; 10. 1987; 11. 1989; 12. 1991; 13. 1997; 14. 2000; 15. 2003; G: 1956. E: 1. kiad. 1960; 2. kiad. 1971; 3. centenary ed. 1982.]
- KODÁLY Zoltán: *Magyarság a zenében.* Az előszót és jegyzeteket írta Szigethy Gábor. Bp., Magvető, 1984. 65 p. (Gondolkodó magyarok.)
- KOVALCSIK Katalin: A szlovákiai oláh cigányok népzeneje. *Ethnographia*, 95 (1984) 2: 256–271.
- KOVALCSIK Katalin: Vázlat a bulgáriai cigányokról. *Zenatudományi dolgozatok 1984*, MTA ZTI, 1984: 209–233.
- LÁZÁR Katalin: Néhány magyar népi játék. In *Gyermekjáték. Zene és táncosztály módszertani kiadványa.* Összeáll. Marian Judit. Bp., Népművelési Intézet, 1984: 79–99.
- LÁZÁR Katalin: Variálás az osztjákénekekben. *Zenatudományi dolgozatok 1984*, MTA ZTI, 1984: 199–208.
- MARTIN György: Emlékeim Kodályról. *Zenatudományi dolgozatok 1984*, MTA–ZTI, 1984: 185–191.
- MARTIN György: *Magyar tánc típusok és táncdialektusok.* Utánnomás. Bp., Múzsák, 1984. 1. A tiszai dialektus táncai 8 p. 62 t.; 2. Az erdélyi dialektus táncai. 4 p. 62 t. [1. kiad. 1970–1972; 2. utánnomás 1973; 2. átdolg. kiad. 1995.]
- MARTIN György: Népi táncgyógyomány és nemzeti tánc típusok Kelet-Közép-Európában a XVI–XIX. században. *Ethnographia*, 95 (1984) 3: 353–361.
- MARTIN György: Pesovár Ferenc (1930–1983). In *Honismeret*, 12 (1984) 5: 51–52. [Ua. *Táncművészeti Dokumentumok*, 1983.]
- MARTIN György: Tánc és társadalom. A történeti táncnévadás típusai itthon és Európában. In *Történeti Antropológia.* Az 1983. április 18–19.-én tartott tudományos ülés szak előadásai. Szerk. Hofer Tamás. Bp., MTA Néprajzi Kutató Csoport, 1984: 152–164.

- NAGY Judit: Egy szabolcsi csárdás szerkezete és jellemzése. *Zenatudományi dolgozatok 1984*, MTA ZTI, 1984: 160–184.
- Népdalaink a magyar történelemben*. Vál. szerk., részben gyűjtötte Szomjas-Schiffert György. Munkatárs Csenki Imre. Bp., Tankönyvkiadó, 1984. 299 p. (Néprajz mindenkinek 2.)
- [*Nyolcvannyolc*] 88 tolna megyei népdal. Kiegészítő gyűjtemény a megye ifjúsága részére. Szerk. Olsvai Imre és Könczöl Ferenc. Szekszárd, Tolna megyei Tanács V.B. Műv. O. és a KÓTA Tolna megyei szervezete, 1984. 267 p. [1. kiad. 1974.]
- OLSVAI Imre: Kodály és a népzene. In *Tanulmányok*. Esztergomi Tanárképző Főiskola 19. Szerk. Gábris József és Kálmánfi Béla. Esztergom, Tanítóképző Főiskola, 1984: 19–46.
- OLSVAI Imre: Kodály Zoltán és más népek zenéje. In *Utunk Kodályhoz*. Tanulmányok, emlékezések. Szerk. László Ferenc. Bukarest, Kriterion Könyvkiadó, 1984: 88–93.
- OLSVAI Imre: Megemlékezés Kodály Zoltánról. (A Kaposvári Csiky Gergely színházban 1982. december 2-án rendezett ünnepi Kodály-hangverseny megnyitója.) In *Somogyi Múzeumok Közleményei 5*. Kaposvár, Somogy Megyei Múzeumok Igazgatósága, 1984: 121–131. [H, FI, RU, ESP nyelveken.]
- OLSVAI Imre: „Tambúr, andandóri” – zenetörténeti és néprajzi szálak összefonódása 20. századi művelődésünkben. *Magyar Zene*, 25 (1984) 2: 154–160.
- PAKSA, Katalin: Pentatonic Melodies with a Narrow Range in Hungarian and Chuvash Folk Music. *Studia Musicologica*, 26 (1984) 1–4: 147–174. [RU: *Csuvaszskoe iszkussztvo*, 2003.]
- PAKSA Katalin: Tájai sajátosságok egy Csik megyei dallam ornamentikájában. *Zenatudományi dolgozatok 1984*. MTA ZTI, 1984: 144–159.
- PÁLFY Gyula: Néptánc, táncélet. In *Kecel története és néprajza*. Szerk. Bárh János. Kecel, Kecel Nagyközség Tanácsa, 1984: 1021–1043.
- PÁVAI István: A Marosszéki táncok főtémájának folklórkapcsolatai. In *Utunk Kodályhoz*. Tanulmányok, emlékezések. Szerk. László Ferenc. Bukarest, Kriterion Könyvkiadó, 1984: 69–87.
- PÁVAI István: Közös elemek a néptáncban. *Bölcsőringató*. Az Igaz Szó Évkönyve, Marosvásárhely, 1984: 54–55.
- RAJECZKY Benjamin: Kodály Zoltán és a Magyar Néprajzi Társaság. *Ethnographia*, 94 (1984) 4: 530–533.
- RAJECZKY Benjamin: Szentmihályi Mihály „Egyházi énekes könyv”-ének (1797–98) hangjegyes tervezete. *Vigilia*, 50 (1984) 3: 172–174.
- RUDASNÉ BAJCSAY Márta: Szöveg és dallam együttese egy gyimesi keservesben. *Zenatudományi dolgozatok 1984*, MTA ZTI, 1984: 136–143.
- SÁROSI, Bálint: Bartók's Folk Music Recordings. *The New Hungarian Quarterly*, 94 (1984) 2: 217–220. [Recenzió.]
- SÁROSI, Bálint: Chromatik mit übermäßiger Sekunde in der ungarischen Volksmusik. In *Gedenkschrift Kurt Reinhard*. Hrsg. von Christian Ahrens, Rudolf Maria Brandl und Felix Hoerburger. Laaber Verlag 1984: 185–195.
- SÁROSI Bálint: Egy „többszövegű” cigányzenekar Erdélyben. *Magyar Zene*, 25 (1984) 3: 236–244. [Ua. *A magyar népi tánczene*. 2000; G: *Studia instrumentorum*..., 1985.]
- SÁROSI Bálint: Haydn néhány magyar témájáról. *Zenatudományi dolgozatok 1984*, MTA ZTI, 1984: 49–53.
- SZENDREI Janka: A recitálásról és ún. pszalmódizáló dallamainkról. *Ethnographia*, 95 (1984) 1: 133–139.
- SZOMJAS-SCHIFFERT, György: Naissance d'une oeuvre de Bartók. Quatre anciens chants populaires hongrois. In *Béla Bartók vivant*. Paris, 1984: 190–208. (Bibliothèque Finno-Ougrienne 2.)
- SZOMJAS-SCHIFFERT György: Népdal, népzene. In *Kecel története és néprajza*. Szerk. Bárh János. Kecel, Kecel Nagyközség Tanácsa, 1984: 951–1019.
- TARI, Lujza: Die Bedeutung Zoltán Kodálys in der Forschung der instrumentalen Volksmusik. *Studia Musicologica*, 26 (1984) 1–4: 175–197. [H: *Magyar zene*, 1983.]

- TARI Lujza: Strófaelví témaépítkezés és motivikus periodizálás a hangszeres népzében. *Magyar Zene*, 25 (1984) 1: 73–91.
- TARI Lujza: Tompa Mihály Dalfűzér c. gyűjteményének dallamai. *Zenatudományi dolgozatok 1984*, MTA ZTI, 1984: 94–135.
- VARGYAS Lajos: A ballada és a lovakgor. In *Eszmetörténeti Tanulmányok*. Szerk. Székely György. Bp., Akadémiai K., 1984: 181–187; ua. in *Keleti hagyomány 1*. 1984: 299–307.
- VARGYAS Lajos: Akarjuk-e, hogy éljen a népdal? In *Keleti hagyomány 1*. 1984: 444–452. [Ua. *Kortárs*, 1969.]
- VARGYAS Lajos: A magyar népzene tanúsága és a baskíriai őshaza. In *Keleti hagyomány 1*. 1984: 145–155. [Ua. *Népi Kultúra – népi társadalom*. 1990.]
- VARGYAS Lajos: Bartók és a népzene kutatás. In *Keleti hagyomány 1*. 1984: 333–350.
- VARGYAS Lajos: Búcsú Martin Györgytől. In *Tiszatáj*, 38 (1984) 2: 42–44.; ua. *Táncművészet*, 9 (1984) 2: 13–15; kissé rövidített vált.: Meghalt Martin György (1932–1983). *Muzsika*, 27 (1984) 1: 38–39.
- VARGYAS Lajos: Járdányi Pál, a népzene kutató. In *Keleti hagyomány 1*. 1984: 403–414.
- VARGYAS Lajos: *Keleti hagyomány – nyugati kultúra*. [1.] Tanulmányok. Bp., Szépirodalmi K., 1984. 462 p.
- VARGYAS Lajos: Kodály, a nemzeti génusz. In *Keleti hagyomány 1*. 1984: 375–389. [További közlései: *Ethnographia*, 1983; *Jáskunság*, 1982.; *Az ének-zene tanítása*, 1982.; *Köznevelés*, 1982.; részletek *Látóhatár*, 1983.]
- VARGYAS Lajos: Kodály, a tudós és tudósnevelő. In *Keleti hagyomány 1*. 1984: 355–374. [Ua. *Magyar Nyelv*, 1983]
- VARGYAS Lajos: Lajtha László emlékezete. In *Keleti hagyomány 1*. 1984: 390–394.
- VARGYAS Lajos: Magyarország a népzében. A világosan tagolt forma. In *Keleti hagyomány 1*. 1984: 156–168. [Ua. *Forrás*, 1982.]
- VARGYAS Lajos: Szerelmi-erotikus szimbolika a népköltészetben. In *Keleti hagyomány 1*. 1984: 308–332. [Ua. in *Erosz a folklórban* 1987.]
- VARGYAS Lajos: Társadalmi feszültség és igény a 14–15. századi balladákban. In *Keleti hagyomány 1*. 1984: 291–298. [Eredeti magyar változat; G: in *Aus der Geschichte...* 1977.]
- VARGYAS Lajos: Vujicsics Tihamér búcsúztatása. In *Keleti hagyomány 1*. 1984: 415–420.
- VARGYAS Lajos: Zene és közösség. In *Keleti hagyomány 1*. 1984: 429–443. [1948-as írás újraközlése.]
- VIKÁR László: Kodály Zoltán, az akadémiai népzene kutató vezetője. *Az MTA I. Oszt. Közl.*, 33 (1984) 54–56.
- VIKÁR László: Néhány szó a magyar pentatóniáról. *Magyar Zene*, 25 (1984) 2: 207–209.
- VIKÁR László: Vikár Béla erdélyi népdalgyűjtéséről. *Zenatudományi dolgozatok 1984*, MTA ZTI, 1984: 192–198; Ua. Vikár Béla erdélyi népdalgyűjtése. In *Vikár Béla nyomában*. Szerk. Laczkó András. Kaposvár, Városi Tanács, 1984: 7–13.

Önálló hangzó kiadvány

- Bogyiszlói zenekar*. Gyűjtötte és összeállította Sebő Ferenc. Bp., Hungaroton, 1984. SLPX 18095. [1 db, 33/min.]
- Duna menti folklór fesztivál*. Szerk. Martin György. Bp., Hungaroton, 1984. LPX 18100 [1 db, 33/min.]
- Kallós Zoltán kedves dalai*. Romániai magyar népdalok. Szerk. Halmos Béla, Kallós Zoltán. Bp., Hungaroton, 1984. SLPX 18110. [1 db, 33/min.]
- Szabolcs-szatmári cigány népdalok*. Gyűjt. és közreadta Vig Rudolf; kísérőszöveg Kovalcsik Katalin. Bp., Hungaroton, 1984. SLPX 18082. [1 db, 33/min., a bev. és a dalok: H és E.]

1985

- BENCZE Lászlóné MEZŐ Judit: A népzene gyűjtés múltja és jelene Hajdú-Bihar megyében. *Honismeret*, 13 (1985) 2: 45–47.
- BENCZE Lászlóné [MEZŐ Judit]: Adatok Báránd zenei hagyományainak vizsgálatához. In *Báránd története és néprajza*. Szerk. Balassa Iván. Báránd, Új Élet TSz. 1985: 465–494.
- DOMOKOS Mária: Kiegészítések a verbunkos zene és tánc bécsi adataihoz. *Zenatudományi dolgozatok 1985*, MTA ZTI, 1985: 95–111.
- FELFÖLDI László: A Maros-menti szerbek táncairól. *A Móra Ferenc Múzeum Évkönyve 1980–81–1, Szeged, 1985: 163–189.*
- Kartal táncélete és táncai*. Táncélet- és táncgyűjtés Kartalon. Az előtanulmányt írta Pálffy Gyula, a táncleírást készítette Lányi Ágoston. Szerk. Hintalan László. Bp.–Gödöllő, Népművelési Intézet–Petőfi Sándor Műv. Közp., 1985. 96 p.
- KERÉNYI, György: J'étais le collaborateur de Béla Bartók. *Études Finno-Ougriennes*, Paris, 19 (1985) 176–177.
- KODÁLY, Zoltán: Music in the Nursery School. Radio Speech 1941. *Bulletin of the International Kodály Society*, (1985) 1: 11–14. [Ua. in *The Selected Writings of Z. K.* 1974; H: in *A zene mindenkié*. 1. kiad. 1954; 2. kiad. 1975; in *Vt* 3: 43–46.]
- KODÁLY, Zoltán: Opening Address by the the President on the Seventeenth Annual Conference of IFMC. *Kodály Zoltán levelei*. 1. 1982. [Ua. *Journal of the IFMC* 1965; H: in *Vt* 3 1989: 400.]
- KOVALCSIK Katalin: Oláh cigányok Londonban. *Zenatudományi dolgozatok 1985*, MTA ZTI, 1985: 167–186.
- KOVALCSIK Katalin: *Szlovákiai oláhcigány népdalok*. = *Vlach Gypsy Folk Songs in Slovakia*. Bp., MTA ZTI, 1985. 188 p. (Európai cigány népzene I. = Gypsy Folk Music of Europe I.)
- KOVALCSIK, Katalin: The Place of the Gipsies' Tradition in the Folkmusic of the Peoples of Eastern Europe. = Uloga romske tradicije u folklornoj glazbi naroda istočne Evrope. In *Zbornik radova sa znanstvenog skupa održanog u povodu Evropske godine glazbe 1985 i u sklopu XX Medunarodne smotre folkloru*. Glazbeno Stvaralaštvo Narodnosti (Narodnih Manjina) i Etničkih Grupa, Zagreb, 22–24. srpnja 1985. = *Proceedings of the Meeting of Ethnomusicologists on the Occasion of the European Year of Music 1985*. Traditional Music of Ethnic Groups – Minorities, Zagreb, July 22–24, 1985. Urednik Jerko Bezić. Zagreb, Zavod za Istraživanje folkloru = Institute for folklore Research, 1985: 176–182. (XX Medunarodna Smotra Folkloru-Zagreb 1985 = The 20th International Folklore Festival - Zagreb 1985.)
- LÁZÁR, Katalin: Nyekotorije oszobennosztyi vokalnoj muziki obszko-ugorszjih narodov. In *Congressus Internationalis Fenno-Ugristarum 6*. Studia Hungarica, Syktyvkar, 1985. Acta Sessionum. Sectio archaeologica, anthropologica et historica. Sectio ethnologica, Sectio folcloristica, Sectio litteraria. Redigerunt: István Dienes, Péter Domokos, János Kodolányi, Vilmos Voigt. Bp., Nemzetközi Magyar Filológiai Társaság, 1985: 289–295. (FU 6)
- LÁZÁR Katalin: Tápió menti népdalok. In *Tápió mente néprajza 2*. Szerk. Ikvai Nándor. Szentendre, Pest Megyei Múzeumok Igazgatósága, 1985: 903–950.
- MARTIN György: *A mezősegi sűrű legényes*. A táncokat lejegyezte Lányi Ágoston és Martin György, kiegészítette Pálffy Gyula. Sajtó alá rend. és az előszót írta Borbély Jolán. Lektorálta Andrásfálvay Bertalan és Kallós Zoltán. Rajzolta Nagy Andrásné, Szalay Olga és Szőke Lászlóné. Bp., Népművelési Intézet. Bp., Néptáncosok Szakmai Háza–Népművelési Intézet, 1985. 73 p.
- MARTIN, György: Ethnic and Social Strata in the Naming of Dances. Different Types of Historical Nomenclatura in Hungary and in Europa. *Hungarian Studies*, 12 (1985) 2: 179–180.
- MARTIN, György: Peasant Dance Traditions and National Dance Types in East-Central Europe in the 16th–19th Centuries. *Ethnologia Europaea*, 15 (1985) 117–128.
- MARTIN, György: The Correlation of Tunes and Dance Types in Volume VI. of *Corpus Musicae Popularis Hungaricae*. *Hungarian Dance News*, (1985) 1: 28. [Táncpéldákkal E: *Studia Musicologica*, 1972. H: *Táncatudományi Tanulmányok 1982–1983*]

- OLSVAI Imre: Balla Péter (1908 Hajdúszoboszló – 1984. Vecsés). *Honismeret*, 13 (1985) 3: 50–51.
- PAKSA Katalin: Az énekes előadásmód dallamalakító szerepéhez. A sorkezdő díszítmény a magyar paraszti előadásban. *Ethnographia*, 96 (1985) 1: 1–16. [E: *Studia Musicologica*, 1987.]
- PAKSA Katalin: Dialektusvonások egy XVII. századi magyar népének előadásában. *Magyar Zene*, 26 (1985) 1: 49–63.
- PAKSA Katalin: Stílusjelenségek a magyar népdaldíszítésben. *Zenatudományi dolgozatok 1985*, MTA ZTI, 1985: 158–165.
- PESOVÁR Ernő: A csárdás kialakulásának szakaszai és típusai. *Ethnographia*, 96 (1985) 1: 17–29.
- PESOVÁR Ernő: A magyar néptánc területi-történeti tagozódása. *Táncatudományi Tanulmányok 1984–1985*, 1985: 31–53.
- RAJECZKY, Benjamin: Daten zum Volksmusikleben des VI. Jahrhunderts in den Schriften des Venantius Fortunatus. *Historische Volksmusikforschung*, Graz, 1985: 93–97. (Musikethnologische Sammelbände.)
- RAJECZKY, Benjamin: Gregorianische Gesänge in der ungarischen Volkstradition. *Studia Musicologica*, 27 (1985) 1–4: 5–22.
- SÁROSI Bálint: Egy hangszeres dallam. *Magyar Zene*, 26 (1985) 1: 64–69; E: An Instrumental Melody. *Yearbook for Traditional Music*, 1985: 198–205.
- SÁROSI, Bálint: Eine „mehrsprachige“ Zigeunerkapelle in Transsilvanien. *Studia instrumentorum musicae popularis* 8, Ed. Erich Stockmann. Stockholm, 1985: 94–102. [H: *Magyar Zene*, 1984; ua. in *A magyar népi tánczene*. 2000.]
- SÁROSI Bálint: Fülep Lajos, a népzenei adatközlő. In *Fülep Lajos emlékkönyv*. Vál., és szerk., a jegyzeteket és a bibliográfiát összeállította Timár Árpád. Bp., Magvető, 1985: 206–208.
- SÁROSI, Bálint: Methodische Erfahrungen bei der historischen Erforschung der instrumentalen Volksmusik in Ungarn. *Beiträge zur Musikwissenschaft*, 1985: 167–173.
- SÁROSI, Bálint: The Return to Folk Music. *The New Hungarian Quarterly*, 98 (1985) 206–209.
- SZENDREI Janka: A szentiváni ének zenetörténeti rétegei. *Magyar Zene*, 26 (1985) 1: 75–88.
- TARI Lujza: A jaj-nóta kérdés. *Magyar Zene*, 26 (1985) 2: 148–200.
- TARI, Lujza: Lajos Kiss' Collecting of Traditional (Folk) Music among Hungarians in Yugoslavia. *Zbornik radova sa znanstvenog skupa održanog u povodu Evropske godine glazbe 1985 i u sklopu XX Medunarodne smotre folkloru*. Glazbeno Stvaralaštvo Narodnosti (Narodnih Manjina) i Etničkih Grupa, Zagreb, 22–24. srpnja 1985. = *Proceedings of the Meeting of Ethnomusicologists on the Occasion of the European Year of Music 1985. Traditional Music of Ethnic Groups – Minorities, Zagreb, July 22–24, 1985*. Urednik Jerko Bezić. Zagreb, Zavod za Istraživanje folkloru = Institute for Folklore Research, 1985: 45–53. (XX. Medunarodna Smotra Folkloru-Zagreb 1985 = The 20th International Folklore Festival – Zagreb 1985.)
- TARI Lujza: Recens szlovák népzenei hatás és a líd kvart használata a Mezőség hangszeres zenéjében. *Ethnographia*, 96 (1985) 1: 93–105.
- VARGYAS Lajos: A magyar versritmus nyelvi alapjai. In *Magyar Vers*. Nemzetközi Magyar Filológiai Társaság, Bp., 1985: 59–66.
- VARGYAS Lajos: A népies műdal és az új stílusú népdal kapcsolatai. *Zenatudományi dolgozatok 1985*, MTA ZTI, 1985: 133–137.
- VARGYAS Lajos: A XVIII. századi magyar népzene kutatási problémái. (Korreferátum Kosáry Domokos előadásához 1978. II. 30-án.) *Múzeumi Kurir*, A Hajdú-Bihar megyei Múzeumbartók Köre körlevele. Debrecen, (1985. május 7.) 47: 66–70.
- VARGYAS Lajos: Magyarság a folklórban és az időben. In *Az őshazától a Kárpátokig*. Szerk. Szombathy Viktor. Bp., Panoráma, 1985. 108–159. [Ua. in *Keleti hagyomány* 2. 1999: 32–57.]
- VARGYAS Lajos: Martin György, a tudós. In *Táncatudományi Tanulmányok 1984–1985*, 1985: 9–20.
- VARGYAS, Lajos: Narodnaja muzika vengrov i rodstvennih narodov. In *Congressus Internationalis Fenno-Ugristarum* 6. *Studia Hungarica*, Syktyvkar, 1985. Acta Sessionum. Sectio archaeologica, anthropologica et historica. Sectio ethnologica, Sectio folcloristica, Sectio

- litteraria. Redigerunt: István Dienes, Péter Domokos, János Kodolányi, Vilmos Voigt. Bp., Nemzetközi Magyar Filológiai Társaság, 1985: 283–288. (FU 6)
- VIKÁR, László: Nemerknuscsie cennoszi. *Szovetszkaja Muzúka*, (1985) 4: 121. [Megj.: A Volga-vídek népzenejének kutatásáról.]
- VIKÁR László: Tonális és egyéb részleges kvintváltás a magyar népdalokban. *Zenatudományi dolgozatok 1985*, MTA ZTI, 1985: 139–155.
- VIKÁR László: Török elemek a volga-kámai finnugorok zenéjében. *Magyar Zene*, 26 (1985) 1: 89–91.
- VIKÁR, László: Trois rencontres. [Kodály Zoltánról.] *Alla Breve*, Montréal, 5 (1985) 3: 5–7.
- VIKÁR László–SZIJ Enikő: *Erdők éneke. Finnugor népek 100 népdala*. Gyűjtötte és válogatta Vikár László. Bp., Corvina, 1985. 262 p.

Önálló hangzó kiadvány:

- Észak-mezőségi magyar népzene I. Bonchida és Válaszút*. Gyűjtötte Kallós Zoltán és Martin György. Szerk. Halmos Béla. Bp., Hungaroton, 1985. LPX 18107. [1 db 33/min.]
- Észak-mezőségi magyar népzene II. Búza*. Gyűjtötte Kallós Zoltán és Martin György. Szerk. Halmos Béla. Bp., Hungaroton, 1985. LPX 18108 [1 db, 33/min.]
- Észak-mezőségi magyar népzene III. Ördögösfűzes*. Gyűjtötte Kallós Zoltán és Martin György. Szerk. Halmos Béla. Bp., Hungaroton, 1985. LPX 18109 [1 db, 33/min.]
- Észak-mezőségi magyar népzene IV. Magyarszová*. Gyűjtötte Kallós Zoltán és Martin György. Szerk. Halmos Béla. Bp., Hungaroton, 1985. LPX 18111 [1 db, 33/min.]
- Finnugor és török népek zenéje*. Gyűjtötte és közreadja Vikár László Bp., Hungaroton, 1985. LPX 18087–89. [3 db]
- Lajtha László: Széki gyűjtés*. Gyűjtötte Lajtha László. Szerk. Sebő Ferenc. Bp., Hungaroton, 1985. LPX 18092–94 [3 db, 33/min., a *Lajtha: Széki gyűjtés*. 1954. fotokópiájával]

1986

- CSAPÓ Károly: A számítógépes zenei dokumentáció és a dallamkódolás. *Zenatudományi dolgozatok 1986*, MTA ZTI, 1986: 103–107.
- DOBSZAY László: A középkori magyar temetés maradványai az erdélyi néphagyományban. In „*Mert ezt Isten hagyta...*”. Tanulmányok a népi vallásosság köréből. Szerk. Tüskés Gábor. Bp., Magvető, 1986: 189–210.
- FELFÖLDI, László: Dance of Hungary's Nationalities. *Hungarian Dance News*, (1986) 1: 21–24. *International Kodály Conference Budapest, December 1982*. Ed. by Ferenc Bónis, Erzsébet Szőnyi, László Vikár. Bp., Ed. Musica, 1986. 343 p.
- KODÁLY, Zoltán: [I.] Folk Songs: Collecting them and Using them in Composition. Address to Convocation on the occasion of receiving the degree of Doctor of Music (honoris causa) from the University of Toronto. July 12 1966.; [II.] The Music of the Hungarian Gypsies; [III.] Folk Song in Pedagogy. Paper. Royal Conservatory of Toronto, July 7., 14. 1966. In *Kodály in North America*. Publ. in collaboration with the Kodály Institute of Canada, Richard Johnston. Kodály Institute of Canada, The Avondale Press, Willowdale, Ontario, 1986: 46–65. [I: 46–50; II: 51–59; III: 60–65.] (Kodály and Education. Monograph III.) [H: *Kortárs*, 1988; in *Vt* 3 165–174.]
- KODÁLY, Zoltán: [Message to the International Folk Music Council's Quebec Conference]. In *Kodály in North America*. Publ. in collaboration with the Kodály Institute of Canada, Richard Johnston. Kodály Inst. of Canada. Willowdale, Ontario, The Avondale Press, 1986: 6–7. (Kodály and Education. Monograph III.) [Ua. in *Bulletin of the IFMC*, 1962; in *The Selected Writings of Z. K.* 1974; H: in *Vt* 2: 216.]
- KODÁLY Zoltán: Néphagyomány és zenekultúra. (1935) In *Válasz 1934–1938*. Válogatta, szerkesztette és az utószót írta Széchenyi Ágnes. Bp., Magvető, 1986: 224–225.

- KOVALCSIK Katalin: Népzénet vagy műzenét? Egy régi vita – jugoszláviai cigány környezetben. *Zenatudományi dolgozatok 1986*, MTA ZTI, 1986: 163–188.
- KOVALCSIK, Katalin: Popular Dance Elements in the Folk Music of Gypsies in Hungary. *Popular Music*, (1986) 45–65.
- LÁZÁR, Katalin: On a New Ostyak Folksong Collection. In *International Kodály Conference...* 1986: 245–258.
- LÁZÁR Katalin: Tercingadozás és hangkészlet az obi-ugor dallamokban. *Zenatudományi dolgozatok 1986*, MTA ZTI, 1986: 139–148.
- MARTIN, György: Bartók, Kodály and Folk Dance Research. In *International Kodály Conference...* 1986: 259–262.
- MARTIN, György: Sur la recherche relative à la danse folklorique hongroise. = On Hungarian Folk Dance Research. In *Monographie Internationale...* 1986. F: 14–38; E: 51–75.
- Monographie internationale de la danse populaire.* = *International Monograph on folk dance*. Vol. 1. Hongrie France = Hungary France. Comité de rédaction: György Martin et al. Publié par CIOFF [Conseil International des Organisations des Festivals de Folklore et d'Arts Traditionnels] et par l'Institut Méthodologique du Centre National Hongrois de la Culture. = publ. by CIOFF and by the Methodological Institute of the Hungarian National Center for Culture. Bp., Institut Méthodologique du Centre National Hongrois de la Culture, 1986. 141 p.
- OLSVAI Imre: Ecsedi István helye és eredményei a magyar népzene feltárásában. In *Ecsedi István születésének 100. évfordulója alkalmából rendezett emlékülés előadásai 1985. szept. 26–27. Debrecen, Hajdú-Bihar Megyei Múzeumok Igazgatósága*, 1986: 43–48. (A Hajdú-Bihar megyei Múzeumok Közleményei 44.)
- OLSVAI, Imre: Mutual Theme Types in Kodály's and Bartók's Works. *International Kodály Conference...* 1986: 116–125; ua. *Bulletin of the International Kodály Society*, 11 (1986) 2: 15–23.
- OLSVAI Imre: *Népdalkörök kézikönyve*. Szombathely, Megyei Művelődési és Ifjúsági Központ, 1986. 95 p.
- PAKSA Katalin: Népzene és népköltészet Kodály gyermek- és nőikari műveiben II. Jelesnap szokások. *A Kodály Intézet Évkönyve 3*. Szerk. Ittész Mihály. Kecskemét, Kodály Intézet, 1986: 172–197.
- PÁLFY Gyula: A magyarországi román táncagyományok. 1–2. *Táncművészet*, 11 (1986) 11: 26–28; 12: 18–20.
- RAJECZKY Benjamin: *A népzene kutatás története*. Bp., Országos Közművelődési Központ, 1986. 37 p. (Népzenei füzetek.)
- RAJECZKY, Benjamin: Die ungarische sogenannte „Kleine Quintwechsel-Form“ und ihre europäischen Parallelen. In *International Kodály Conference...* 1986: 263–274.
- RAJECZKY, Benjamin: Fragen zur volks- und kunstmusikalischen Lage des 18. Jahrhunderts in Ungarn. In *Joseph Haydn*. Bericht über den Internationalen Joseph Haydn Kongress. Wien, Hafburg, 5–12. September 1982. Hrsg. von Eva Badura-Skoda. München, Henle, 1986: 218–221.
- SÁROSI, Bálint: An Instrumental Melody. *Yearbook for Traditional Music 17*, 1986: 198–205. [*Magyar Zene*, 1985.]
- SÁROSI, Bálint: *Folk Music*. Hungarian Musical Idiom. Bp., Corvina K., 1986. 188 p. 12 t.
- SÁROSI, Bálint: Historical Documents Concerning Gypsy Musicians and their Music in Hungary. *Historische Volksmusikforschung*. Graz, 1986: 111–120.
- SÁROSI, Bálint: Liszt and die Zigeunermusikanten. In *Franz Liszt*. Katalog der Landessonderausstellung. Burgenländisches Landesmuseum, 1986: 91–96.
- SÁROSI, Bálint: Parallelen aus der ungarischen Volksmusik zum „Rondo all'Ongarese“ – Satz in Haydns D-dur Klavierkonzert Hob. XVIII: 11. In *Joseph Haydn*. Bericht über den Internationalen Joseph Haydn Kongress. Wien, Hafburg, 5–12. September 1982. Hrsg. von Eva Badura-Skoda. München, Henle, 1986: 222–226.

- SÁROSI, Bálint: Zoltán Kodály and Nineteenth Century Hungarian Popular Music. In *International Kodály Conference...* 1986: 286–292.
- SZALAY Olga: Népzene és népköltészet Kodály gyermek- és nőikari műveiben I: Népdalok és gyermekjátékok. *A Kodály Intézet évkönyve* 3. Szerk. Ittész Mihály. Kecskemét, Kodály Intézet, 1986: 136–171.
- SZOMJAS-SCHIFFERT György: Újabb adatok a magyar és a cseh-morva népzene összehasonlításához. *Ethnographia*, 97 (1986) 2–4: 310–333.
- SZTANÓ, Pál: Das Schicksal der Volksmusikaufnahmen Kodálys. In *International Kodály Conference...* 1986: 320–322.
- TARI Lujza: A dudahagyomány továbbélése hegedűn. *Zenatudományi dolgozatok 1986*, MTA ZTI, 1986: 109–123.
- TARI Lujza: Kodály Hány Intermezzója triójának forrása. *Magyar Zene*, 27 (1986) 3: 294–311.
- TARI Lujza: Ősi népi hangszerek. *Háttér*, 14 (1986–1987) 1: 84–85.
- Táncetnológia*. Szerk. Pesovár Ernő. A tanulmányokat ford. Urbán Mária. Bp., A Magyar Táncművészek Szövetsége Tudományos Tagozata, 1986. 96 p.
- ULLMANN Péter: A zsámbéki németek egyházi énekei. *Zenatudományi dolgozatok 1986*, MTA ZTI, 1986: 149–162.
- ULLMANN Péter: Halottvirrasztás egy mai erdélyi faluban. In „Mert ezt Isten hagyta...”. Tanulmányok a népi vallásosság köréből. Szerk. Tüskés Gábor. Bp., Magvető, 1986: 481–495. [Ua. in *Előtanulmányok a Magyarság néprajzához*, 1982.]
- VARGYAS Lajos: Kodály, az ismert és az ismeretlen. *Újhold-Évkönyv 1986/1*. Szerk. Lengyel Balázs. Bp., Magvető, 1986: 381–403.
- VARGYAS, Lajos: Kodály – der Wissenschaftler. In *International Kodály Conference...* 1986: 333–337.
- VARGYAS Lajos: Nemzeti kultúra –világkultúra. *Forrás*, 18 (1986) 7: 1–11.
- VIKÁR, László: Along Kodály's Path. In *International Kodály Conference...* 1986: 338–341. [Ua. *Studia Musicologica*, 1983; *Bulletin of the IKS*, 1987.]
- VIKÁR László: Alsó kvartváltás a volga-kámai és a magyar népzeneben. *Zenatudományi dolgozatok 1986*, MTA ZTI, 1986: 125–138.
- [Vikár László:] Kontra István beszélgetése Vikár Lászlóval. *Ének-zene tanítása*, 29 (1986) 1: 32–34.
- VIKÁR László: *Volga-Káma-Bjelaja vidéki finnugor és török népzene gyűjtés.* = *Collection of Finno-Ugrian and Turkic Folk Music in the Volga-Kama-Belaja Region. 1958–1979*. Bp., MTA ZTI, 1986. 125 p. [L. még *Studia Musicologica*, 1987.]

Önálló hangzó kiadvány

- Marosszéki táncrend*. Válogatta és szerk. Vavrincez András. Bp., Szakmai Ház, 1986. –MK.
- Vajdaszentivány*. Válogatta és szerk. Vavrincez András. Bp., Szakmai Ház, 1986. –MK.

1987

- BÁLINT Zsolt: Hangszeres kanászdallamok Moldvából. *Zenatudományi dolgozatok 1987*, MTA ZTI, 1987: 183–196.
- BORSAI Iлона–HAJDU Gyula–IGAZ Mária: *Magyar népi gyermekjátékok*. 6. kiadás. Szerk. Keszler Mária. Bp., Tankönyvkiadó, 1978. 127 p. (Ének-zene szakköri füzetek 2.) [További kiadások: 1. 1975; 2. 1977; 3. 1978; 4. 1980; 5. 1982.]
- Erdélyi Magyarság. Népdalok*. Közzé teszik Bartók Béla és Kodály Zoltán. Bp., Népies Irodalmi Társaság, [1923.] 208 p. – Reprint kiadás: Bp., ÁKV, Zeneműkiadó ny., 1987.
- FELFÖLDI László: A finnugor népek néptánc kutatásáról. *Táncatudományi Tanulmányok 1986–1987*, 1987: 291–310.
- FELFÖLDI László: Rituális táncok a magyar néphagyományban. *Ethnographia (Néptánc tanulmányok Martin György emlékezetére)*, 98 (1987) 2–4: 207–226. [Ua. in *Magyar néprajz VI*. 1990: 251–263; in *A magyar nép és nemzetiségeinek táncgyománya*. 1997.]

- FERENCZI Ilona: „Adjunk hálát az Úrnak, mert érdemli”. Egy metrikus dallam többszólamú, hangszeres és népi változata. *Magyar Zene*, 28 (1987) 1: 17–20.
- HALMOS István–LÁNYI Ágoston–NAGY Judit: *Rétköz táncai és zenéje*. Szerk. Pesovár Ernő. Nyíregyháza, Váci Mihály Megyei és Városi Művelődési Központ, 1987. 142 p. (Szabolcs-Szatmár megye tánc és zenei hagyományai 1.)
- JUHÁSZ Zoltán: Variáció és rögtönzés egy gyimesi táncdallamban. *Zenatudományi dolgozatok 1987*, MTA ZTI, 1987: 197–211.
- KODÁLY Zoltán: *A magyar népzene*. Vargyas Lajos példatárával. 10. kiadás. Bp., Zeneműkiadó, 1987. 335 p. [További kiadások: 3. 1960; 4. 1969; 5. 1971; 6. 1973; 7. 1976; 8. 1981; 9. 1984; 11. 1989; 12. 1991; 13. 1997; 14. 2000; 15. 2003; G: 1956. E: 1. 1960; 2. 1971.]
- KOVALCSIK Katalin: Egyéni életsorsokat elbeszélő cigány lassú dalok. *Zenatudományi dolgozatok 1987*, MTA ZTI, 1987: 239–257.
- LÁZÁR Katalin: Egy motivikus szerkesztésű osztják dallamtípusról. *Zenatudományi dolgozatok 1987*, MTA ZTI, 1987: 213–227.
- MARTIN, György: Charakteristik und Typen der äthiopischen Tänze. In *Musikkulturen in Afrika*. Hrsg. von Erich Stockmann. Berlin, Verlag Neue Musik, 1987: 252–281.
- MARTIN György irodalmi munkássága. (Bibliográfia). Összeállította Martin György, kieg. Pálffy Gyula. *Ethnographia (Néptánc tanulmányok Martin György emlékezetére)*, 98 (1987) 2–4: 152–159.
- PAKSA, Katalin: Line Starting Ornaments in the Hungarian Folk Song. *Studia Musicologica*, 29 (1987) 1–4: 219–236. [H: *Ethnographia*, 1985.]
- PAKSA Katalin: Népdaldiszítés és népzenei dialektusok. *Zenatudományi dolgozatok 1987*, MTA ZTI, 1987: 151–169. [E: *Studia Musicologica*, 1992; in *Music, Folklore and Culture*. 1999.]
- PÁLFY Gyula: Egy mezősegi falu táncélete. *Tánc tudományi Tanulmányok 1986–1987*, 1987: 261–287.
- PÁLFY Gyula: Négy vajdakamarási sűrű legényes. *Ethnographia (Néptánc tanulmányok Martin György emlékezetére)*, 98 (1987) 2–4: 304–349.
- PÁLFY, Gyula: On the Folk Dance Traditions of the Roumanians in Hungary. *Hungarian Dance News*, (1987) 2: 22–25.
- PESOVÁR Ernő: A magyarországi cigány tánc hagyományok történeti jelentősége. *Tánc tudományi Tanulmányok 1986–1987*, 1987: 237–257.
- PESOVÁR Ernő: In memoriam Martin György. *Ethnographia*, 98 (1987) 1–2: 149–159.
- PESOVÁR Ernő: Lányi Ágoston. *Táncművészet*, 12 (1987) 2: 20–21.
- PESOVÁR, Ernő: Typen und Entstehung des Csárdás. *Studia Musicologica*, 19 (1987) 1–4: 137–179.
- RUDASNÉ BAJCSAY Márta: Népdalszövegek számítógépes vizsgálata. *Zenatudományi dolgozatok 1987*, MTA ZTI, 1987: 227–237.
- SÁROSI Bálint: A hangszeres magyar népzene ütempáros rétege. *Magyar Zene*, 28 (1987) 4: 335–378. [A sorozat folytatása uo. 1988, 1989, 1991, 1992.]
- SÁROSI, Bálint: Die Klarinette in der Zigeunerkapelle. *Studia Musicologica*, 29 (1987) 1–4: 237–243.
- SÁROSI Bálint: Így láttam... [Rajeczky Benjámin]. *Magyar Zene*, 28 (1987) 1: 38–39. [Megemlékezés.]
- SÁROSI Bálint: Zenei forradalmunk vezérkarában. In memoriam Kerényi György. *Kóta*, 18 (1987) 4: 1–2.
- SZENDREI Janka: Ami egy siratógyűjtésből kimaradt. *Magyar Zene*, 28 (1987) 1: 21–22.
- SZOMJAS-SCHIFFERT György: Mozart és Haydn kapcsolata a cseh-morva népzenevel. *Zenatudományi dolgozatok 1987*, MTA ZTI, 1987: 143–149.
- TARI Lujza: Palóc menyasszonykísérő – bukovinai menyasszony-kikérő. *Magyar Zene*, 28 (1987) 1: 26–33.

- VARGYAS Lajos: Szerelmi-erotikus szimbolika a népköltészetben. In *Erősz a folklórban*. Szerk. Hoppál Mihály és Szepes Erika. Bp., Szépirodalmi Könyvkiadó, 1987: 20–39. [Ua. in *Keleti hagyomány 1*. 1984: 308–332.]
- VIKÁR László: A motívum szerepe a dallamok összehasonlításában. Egy cseremiszt dallam vizsgálata. *Magyar Zene*, 28 (1987) 1: 23–25.
- VIKÁR, László: Along Kodály's Path. *Bulletin of the International Kodály Society*, (1987) 1: 12–16. [Ua. in *International Kodály Conference...* 1986; *Studia Musicologica*, 1983.]
- VIKÁR, László: Collection of Finno-Ugrian and Turcic Folk Music in the Volga–Kama–Belaya Region, 1958–1979. *Studia Musicologica*, 29 (1987) 1–4: 355–422. [L. még 1986.]
- VIKÁR László: Dalában él...? A Volga-vidéki finnugor és türk rokonnépek zenéje. In *Nyelvében él...? Magyarság és műveltség. Rétegződések a magyar műveltségben*. Az INTART Társaság 1. Szimpóziumának előadásai. Szerk. Bérczi Szaniszló. Bp., Művelődéskutató Intézet, INTART, 1987: 32–35.
- VIKÁR László: Karádi aratódalok. *Zenatudományi dolgozatok 1987*, MTA ZTI, 1987: 171–182.

Önálló hangzó kiadvány

- Moldvai csángók Magyarországon*. Magyar népzene. Gyűjtötte és szerk. Sebő Ferenc. Bp., Hungaroton, 1987. SLPX 18096. [1 db 33/min.]
- Zengő* [együttes] Szerk. Bergics Lajos. [Pécs.] FŐNIX Stúdió, 1987. SMK BP 012 (33-as) (Olsvai Imre kísérőszövegével)

1988

- DOBSZAY, László: Folksong Classification in Hungary. Some methodological conclusions. *Studia Musicologica*, 30 (1988) 1–4: 235–280.
- DOBSZAY László: Anyanyelvű énekköltészet. [IX. fejezet.] In *Magyarország zenetörténete. I. kötet: Középkor*. Szerk. Rajeczky Benjamin. Bp., Akadémiai K., 1988. 457–584.
- DOBSZAY László–SZENDREI Janka–RAJECZKY Benjamin: Középkori népzene. [X. fejezet.] In *Magyarország zenetörténete. I. kötet: Középkor*. Szerk. Rajeczky Benjamin. Bp., Akadémiai K., 1988. 487–584. [A fejezet önálló szerzőségű részfejezetekből áll.]
- FELFÖLDI László: A magyarországi cigányság tánc kultúrájának kutatásáról. *Műhelymunkák a nyelvészet és társtudományai köréből 4*, 1988: 71–79.
- FELFÖLDI, László: Folk Dance in the Academy of Sciences. *Hungarian Dance News*, (1988) 1: 25–28.
- FÜGEDI János: A néptánc számítógépes elemzésének lehetősége. *Zenatudományi dolgozatok 1988*, MTA ZTI, 1988: 277–283.
- HALMOS István: Vas megye népzeneje. In *Vas megye tánc- és zenei hagyománya*. 1988: 144–301. [143 dallam.]
- JUHÁSZ Zoltán: Hogyan tanult meg furulyázni Feri bácsi? Zsombékszéktől a templompadig. In *Néprajzi tanulmányok*. Szerk. Rohály Gábor. Kővágóórs, Faműves Műhely, 1988: 30–32.
- KODÁLY Zoltán: Torontói előadások. [I.] A népdal gyűjtése és alkalmazása a zeneszerzésben. [II.] A magyar cigányok zenéje. [III.] A népdal a pedagógiában. Ford. Bónis Ferenc. *Kortárs*, 22 (1988) 5: 126–135. [Ua. in *Vt 3* 165–174; E: In *Kodály in North America*. 1986.]
- KOVALCSIK Katalin: A beás cigány népzene szisztematikusan gyűjtésének első tapasztalatai. *Zenatudományi dolgozatok 1988*, MTA ZTI, 1988: 215–233.
- KOVALCSIK Katalin: Hazai írások a cigány népzeneről. *Műhelymunkák a nyelvészet és társtudományai köréből 4*, 1988: 101–115.
- LAJTHA, László: *Instrumental Music from Western Hungary*. From the Repertoire of an Urban Gypsy Band. Ed. by Bálint Sárosi. Transl. by Katalin Halácsy. Bp., Akadémiai K., 1988. 244 p. (Studies in Central and Eastern European Music 3.)
- LÁZÁR Katalin: Bagi népdalok. In *Bag*. Néprajzi tanulmányok. 2. köt. Szerk. Korkes Zsuzsa. Aszód, Petőfi Múzeum, 1988: 137–186.

- LÁZÁR Katalin: Kísérlet az obi-ugor dallamok rendszerezésére 1. Félsorokból és egyféle sorokból építkező dallamok. *Zenatudományi dolgozatok 1988*, MTA ZTI, 1988: 157–168. [E: in *East European Meetings...* 1995.]
- LÁZÁR, Katalin: Structure and Variation in Ob-Ugric Vocal Music. *Studia Musicologica*, 30 (1988) 1–4: 281–296.
- MARTIN György: Bag táncai és táncélete. In *Bag. Néprajzi tanulmányok* 2. köt. Szerk. Korkes Zsuzsa. Aszód, Petőfi Múzeum, 1988: 219–294. [Ua. 1955.]
- MARTIN, György: *Hungarian folk dances*. 2. rev. ed. Bp., Corvina, 1988. 74 p. 40 t. (Hungarian folk art); ua. New York–Bp., Püski K.–Corvina, 1988 74 p. 40 t.; G: *Ungarische Volkstänze*. 2. Aufl. Bp., Corvina, 1988. [1989!] 84 p. 40 t. (Hungarian folk art.)
- Magyar népköltészet*. Főszerk. Vargyas Lajos. Szerk. Istvánovics Márton. Bp., Akadémiai K., 1988. 877 p. (Magyar néprajz V. Folklor 1. Készült az MTA Néprajzi Kutatócsoportjában. Szerk. Paládi-Kovács Attila.)
- Magyarország zenetörténete I. Középkor*. Szerk. Rajeczky Benjamin. Bp., Akadémiai K., 1988. 628 p.
- PAKSA Katalin: *Magyar népzene kutatás a 19. században = Hungarian Folk Music Research in the Nineteenth Century*. Bp., MTA ZTI, 1988. 278 p. (Műhelytanulmányok a magyar zenetörténethez 9.)
- PÁLFY Gyula: Egy mezőszéki falu tánckészlete. *Zenatudományi dolgozatok 1988*, MTA ZTI, 1988: 263–275.
- PÁLFY Gyula: Gyuri bácsi. [Nyisztor György.] In *Életjel*. Táncházi tájékoztató füzet. Bp., 1988. 30 p.
- PESOVÁR Ernő: A magyar néptánc kutatás története. *Alföld*, 39 (1988) 7: 87–89.
- PESOVÁR Ernő: A táncélet emlékei. In *Vas megye tánc- és zenei hagyománya*. 1988: 46–60.
- PESOVÁR Ernő: A tánc hagyomány emlékei. In *Vas megye tánc- és zenei hagyománya*. 1988: 11–45.
- PESOVÁR Ernő: Tánc kutatásunk kapcsolatai. *Táncművészet*, (1988) 9: 18–19.
- PESOVÁR Ernő: Verbuválás a reformkori Vas megyében. In *Vas megye tánc- és zenei hagyománya*. 1988: 61–74.
- Régi Baranyai Népdalok = Old Hungarian Folk Songs from Baranya County*. Szerk. Paksa Katalin. Bev. Andrásfalvy Bertalan és Paksa Katalin. Pécs, Pannonton, 1988. 117 p.
- RUDASNÉ BAJCSAY Márta: A dallam- és szövegszerkezet viszonya az új stílusú népdalokban. *Zenatudományi dolgozatok 1988*. MTA ZTI, 1988: 203–214.
- SÁROSI Bálint: A hangszeres magyar népi dallam. 1–4. *Magyar Zene*, 29 (1988) 1: 28–42 (sorok), 2: 197–218 (sorpárok 1.), 3: 237–250 (b3-as kadencia), 4: 351–378 (sorpárok 2.)
- SÁROSI Bálint: Kerényi György (1903–1986). *Ethnographia*, 99 (1988) 3–4: 416–419. Bibl. 418–419. [Megemlékezés.]
- SÁROSI, Bálint: Sackpfeife und Sackpfeifenmusik in Ungarn. *Österreichische Musik Zeitschrift*. Dörfliche Tanzmusik im Westpannonischen Raum. Zum 17. Seminar für Volksmusikforschung, 43 (1988) 9: 474–479.
- SEBŐ Ferenc: Román dallamok = Melodii Românești. In *Magyarországi Románok Néprajza* 6. Bp., Tankönyvkiadó, 1988: 103–121.
- SZALAY Olga: A moldvai dialektus néhány sajátossága Veress Sándor gyűjtése alapján. *Zenatudományi dolgozatok 1988*, MTA ZTI, 1988: 183–201.
- SZEGŐ Júlia: *Ismeretlen moldvai nótafák*. Csángófalvak énekközlőinek szöveg- és dallamkincse. Vdl. és szerk. Tari Lujza. Bev. Rajeczky Benjamin. Bp., Európa K., 1988. 228 p.
- SZENDREI Janka–DOBSZAY László: *A Magyar Népdaltípusok Katalógusa–stílusok szerint rendezve*. 1. A. B köt. Bp., MTA Zenatudományi Intézet, 1988. 1. A: 536 p. 1. B: 537–1049. p [E: 1992.]
- TARI Lujza: A népi hangszer- és hangszeres népzene gyűjtés mai feladatai. *Honismeret*, 16 (1988) 4. (Melléklet.)
- TARI Lujza: Robert Lach levelezőlapjai a Magyar Tudományos Akadémián. *Zenatudományi dolgozatok 1988*, MTA ZTI, 1988: 317–322; G: Robert Lachs Postkarten im Handschriftenarchiv der UAW. *Studia Musicologica*, 30 (1988) 1–4: 298–302.

- TARI Lujza–POGÁNY Péter: *Dalfűzér 1844*. Tompa Mihály kéziratos, kottás népdalgyűjteménye. Miskolc, Herman Ottó Múzeum, 1988. 120. p.
- VARGYAS Lajos: A hősének maradványai népköltészetünkben. In *Magyar népköltészet*. (Magyar néprajz. V.) 1988: 398–413.
- VARGYAS Lajos: A magyar zene őstörténete. In *Magyarország zenetörténete. I. kötet: Középkor*. Szerk. Rajeczky Benjamin. Bp., Akadémiai K., 1988. 15–57. [Korábbi vált. H: *Ethnographia*, 1980; F: *Studia Musicologica*, 1978.]
- VARGYAS Lajos: Lírai népköltészet. In *Magyar népköltészet* (Magyar néprajz. V.) 1988: 427–565.
- VARGYAS Lajos: Miért választottuk a la-pentatoniót? *Magyar Zene*, 29 (1988) 3: 232–236.
- VARGYAS Lajos: Népballada. In *Magyar népköltészet*. (Magyar néprajz. V.) 1988: 278–371.
- Vas megye tánc- és zenei hagyományja*. Szerk. és bev. Pesovár Ernő. Táncírástár Lányi Ágoston Szombathely, Magyar Művelődési és Ifjúsági Központ, 1988 [1989!] 305 p.
- VIKÁR László: Kodály megjegyzései Lach népdalgyűjteményéhez. *Zenatudományi dolgozatok 1988*, MTA ZTI, 1988: 147–155.
- VIKÁR László: Rendhagyó sorok finnugor kutatásról. In *Bereczki emlékkönyv*. Bereczki Gábor 60. születésnapjára. Szerk. Domokos Péter, Pusztay János. Bp., ELTE, 1988: 381–385.
- VIKÁR, László: Report of the Hungarian Committee. *Bulletin of the International Folk Music Council*, 1988 April.
- VIRÁGVÖLGYI Márta: Halmágyi Mihály, gyimesközéploki primás hegedűjátéka. *Zenatudományi dolgozatok 1988*. MTA ZTI, 1988: 235–262. [Ua. in *A magyar népi tánczene*. 2000.]

Önálló hangzó kiadvány

„Szép Zalában születtem”. Magyar népzene Zala megyéből. Szerk. Máder László. (Olsvai Imre lemez kísérelő szövegével.) Bp., Radioton Production, 1988. SLPX 18156. (Daloló, muzsikáló tájak.) [1 db 33/min.]

1989

- FÜGEDI János: Tánc és számítógép. *Táncatudományi Tanulmányok 1988–1989*, 1989: 183–195.
- HALMOS István: Hogyan kellene újra kiadni a magyar népi játékokat. *Zenatudományi dolgozatok 1989*, MTA ZTI, 1989: 239–244.
- KARSAI Zsigmond – MARTIN György: *Lőrincréve táncélete és táncai*. Bp., MTA ZTI, 1989. 322 p. (Műhelytanulmányok a magyar zenetörténethez 10.)
- KODÁLY Zoltán: *A magyar népzene*. Vargyas Lajos példatárával. 11. kiadás. Bp., Zeneműkiadó, 1989. 335 p. [További kiadások: 3. 1960; 4. 1969; 5. 1971; 6. 1973; 7. 1976; 8. 1981; 9. 1984; 10. 1987; 12. 1991; 13. 1997; 14. 2000; 15. 2003; G: 1956. E: 1. 1960; 2. 1971; 3. centenáriumi k. 1982.]
- KODÁLY Zoltán: [A Nemzetközi Népzenei Tanács Budapesti Konferenciáján.] Elnöki megnyitó, 1964. aug. 17. In *Vt* 3 1989: 400. [E: *Journal of the IFMC*, 1965. H: (Megnyitó beszéd.) In *Kodály Zoltán levelei* 1982: 317. 1148. sz.]
- KODÁLY Zoltán: A népdalkiadás és a Magyar Tudományos Akadémia. (1953) In *Vt* 3 1989: 390.
- KODÁLY Zoltán: *Közélet, vallomások, zeneélet*. A kötet anyagát válogatta, szerkesztette, sajtó alá rendezte Vargyas Lajos. Bp., Szépirodalmi Könyvkiadó, 1989. 425 p. (Kodály Zoltán hátrahagyott írásai I.)
- KODÁLY Zoltán: [Siratók.] Előszó a *Corpus Musicae Popularis Hungaricae* V. kötetéhez. (1965) In *Vt* 3 1989: 402–404. [H és E: in MNT V 1966: 7–9, 11–14.]
- KODÁLY Zoltán: *Visszatekintés*. 3. köt. Hátrahagyott írások, beszédek, nyilatkozatok. Közreadja Bónis Ferenc. Zeneműkiadó, 1989. 751 p. [1–2. köt. 1. kiad. 1964; 2. kiad. 1982.]
- KOVALCSIK Katalin–TÁLOS Endre: Egy dalbetétes cigány népmese. „Jávorfácska”. *Zenatudományi dolgozatok 1989*, MTA ZTI, 1989: 189–205.
- LÁZÁR Katalin: Kísérlet az obi-ugor dallamok rendszerezésére 2. Két- és háromféle sorból építkező dallamok. *Zenatudományi dolgozatok 1989*, MTA ZTI, 1989: 207–220.

- OLSVAI Imre: Zene. [12. fejezet] In *A magyar folklór*. 2. jav. kiadás. Szerk. Ortutay Gyula. Bp., Tankönyvkiadó, 1989: 443–476. [1. kiad. 1979; 3. kiad. 1998.]
- PÁVAI István: Tánckísérő hangszeresek. *Igaz Szó*, 37 (1989) 1: 73–79.
- SÁROSI Bálint: A hangszeres magyar népi dallam. *Magyar Zene*, 30 (1989) 2: 115–135. (A hangszeres strófa I.); 3: 250–274. (A hangszeres strófa II.)
- SÁROSI Bálint: Magyar nóta és néphagyomány. In *Nyelvünk és kultúránk*. Szerk. Imre Samu. [Az Anyanyelvi Konferencia Védnökségének kiadványa] 1989: 49–64. Kézirat gyanánt.
- Széles víz a Duna*. Hatvan magyar népdal Mohácsról és környékéről. Kodály Zoltán, Schneider Lajos, Várnai Ferenc, Andrásfalvy Bertalan, Martin György, Novák Ferenc, Paulovics Géza, Pesovár Ferenc és Sárosi Bálint gyűjtéséből. Szerk. Olsvai Imre és Várnai Ferenc. Mohács, Városi Tanács VB., 1989. 130 p.
- TARI Lujza: Kiss Lajos népzene gyűjtő-munkássága a jugoszláviai magyarság körében. *Hungarológiai Közlemények*. A tradicionális műveltség továbbélésének lehetőségei. II. Jugoszláv-magyar folklór konferencia. [Novi Sad] Újvidék, 1989: 303–309. (Néprajzi Tanulmányok II.)
- TARI Lujza: Újabb adatok Pálóczi Horváth Ádám dalaihoz. *Magyar Zene*, 30 (1989) 1: 25–40.
- TARI Lujza: Weiner Leó művészete a népzenei források tükrében. In *A Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola évkönyve 2*. Szerk. Kárpáti János. Bp., Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola, 1989: 59–227.
- „*Tegnap a Gyimesben jártam...*”. Gyimes-völgyi lírai dalok. Kallós Zoltán és Martin György gyűjtése Domokos Mária szerkesztésében. A bevezető tanulmányt Kósa László írta. A dallam- és szövegegyesztést ellenőrizte és a jegyzeteket írta Domokos Mária. Bp., Európa Könyvkiadó, 1989. 489 p.
- VARGYAS Lajos: Az Ethnographia szerepe a népzene kutatásban. *Ethnographia*, 100 (1989 [1991!]) 1–4: 362–372.
- VERESS Sándor: *Moldvai gyűjtés*. Szerk. Berlász Melinda és Szalay Olga. Kiadja a Magyar Néprajzi Társaság. Bp., Múzsák K., 1989. 421 p. (Magyar Népköltési Gyűjtemény Új folyam 16.) [135 dallam.]
- VIKÁR, László: Mordvinian Laments. *Studia Musicologica*, 31 (1989) 1–4: 405–420.
- VIKÁR, László–BERECZKI, Gábor: *Votyak Folksongs*. Bp., Akadémiai K., 1989. 521 p. [330 dallam.]
- VIRÁGVÖLGYI Márta: *Gyimesi népzene I*. Halmágyi Mihály, Gyimesközéplek. Orsz. Közműv. Közp. és a Kölcsey F. megyei-városi Műv. Közp., Debrecen, 1989. 121 p. (Népzenei füzetek. Hangszeres népzenei példatár. Sorozatszerk. Halmos Béla és Virágvölgyi Márta.)
- VIRÁGVÖLGYI Márta: *Gyimesi népzene II*. Halmágyi Mihály és Ádám Gizella, Gyimesközéplek. Orsz. Közműv. Közp. és a Kölcsey F. megyei-városi Műv. Közp., Debrecen, 1989. 121 p. (Népzenei füzetek. Hangszeres népzenei példatár. Sorozatszerk. Halmos Béla és Virágvölgyi Márta.)
- Önálló hangzó kiadvány
- „*Galga vize szép csendesen kanyarog*”. Népzene a Galga-vidékről. A Magyar Rádió felvétele. Szerk. Máder László. (Olsvai Imre lemezkiísérő szövegével.) Bp., Radioton Production, 1989. SLPX 18176. (Daloló, muzsikáló tájak.) [1 db, 33/min.]

1990

- DOMOKOS Mária: A XVI–XVII. század tánczenéje. In *Magyarország zenei története II.: 1541–1686*. Szerk. Bárdos Kornél. Bp., Akadémiai K., 1990: 474–530.
- FELFÖLDI László: Alkalmhoz kötött táncok. In *Magyar néprajz VI.: Népzene–néptánc–népi játék*. Főszerk. Dömötör Tekla. Bp., Akadémiai K., 1990: 251–263. [Ua. *Ethnographia (Néptánc-tanulmányok Martin György emlékezetére)*, 1987; ua. in *A magyar nép és nemzetiségeinek tánc-hagyományai*. 1997.]
- LÁZÁR Katalin: Népi játék. In *Magyar néprajz VI.: Népzene–néptánc–népi játék*. Főszerk. Dömötör Tekla. Bp., Akadémiai K., 1990: 544–648.

- LÁZÁR, Katalin: Some Results of Researching Ob-Ugrian Vocal Folk Music. In *Congressus Septimus Internationalis Fenno-Ugristarum, Debrecen, 27. VIII–2. IX. 1990. 4 Sessiones Sectorum: Ethnologica et folklorica*. Red. Elek Bartha. Debrecen, KLTE, 1990: 244–249. (FU 7)
- MARTIN György: A botoló és zenéje. In *Magyar néprajz VI.: Népzene–néptánc–népi játék*. Főszerk. Dömötör Tekla. Bp., Akadémiai K., 1990: 269–319. [Ua. in *Magyar néptáncgyománnyok*. 1980; 2. kiad. 1995; in *A magyar nép és nemzetiségeinek táncgyománnya*. 1997; in *A botoló tánc zenéje*. 2003.]
- MARTIN György: A magyar néptánc kutatása. In *Magyar néprajz VI.: Népzene–néptánc–népi játék*. Főszerk. Dömötör Tekla. Bp., Akadémiai K., 1990: 187–189. [Ua. in *A magyar nép és nemzetiségeinek táncgyománnya*. 1997.]
- MARTIN György: A néptáncok elemzése és rendszerezése. In *Magyar néprajz VI.: Népzene–néptánc–népi játék*. Főszerk. Dömötör Tekla. Bp., Akadémiai K., 1990: 189–194. [Ua. in *A magyar nép és nemzetiségeinek táncgyománnya*. 1997.]
- MARTIN György: Az ugrós (-legényes) táncok. In *Magyar néprajz VI.: Népzene–néptánc–népi játék*. Főszerk. Dömötör Tekla. Bp., Akadémiai K., 1990: 328–340. [Ua. in *A magyar nép és nemzetiségeinek táncgyománnya*. 1997.]
- MARTIN György: Magyar táncdialektusok. In *Magyar néprajz VI.: Népzene–néptánc–népi játék*. Főszerk. Dömötör Tekla. Bp., Akadémiai K., 1990: 390–451. [Ua. in *Magyar néptáncgyománnyok*. 1980; 2. kiad. 1995; in *A magyar nép és nemzetiségeinek táncgyománnya*, 1997.]
- MARTIN György: Táncok a 16–17. században. In *Magyar néprajz VI.: Népzene–néptánc–népi játék*. Főszerk. Dömötör Tekla. Bp., Akadémiai K., 1990: 530–544.
- PAKSA Katalin: Bálint Sándor és a népzene-kutatás. Személyes visszaemlékezés. *Ethnographia*, 101 (1990) 2: 323–325.
- PAKSA, Katalin: Dialectal Peculiarities in the Performance of a 17th Century Hungarian Folkhymn. *Studia Musicologica*, 32 (1990) 1–4: 281–295.
- PÁLFY Gyula: Útmutató néptáncok gyűjtéséhez. *Honismeret*, 18 (1990) 2–3: melléklete 6 p.
- RAJECZKY, Benjamin: Gregorian Plainsong and Folksong. *Hungarian Music Quarterly*, 2 (1990) 2: 9–16.
- SÁROSI, Bálint: Ein Melodietypus in der ungarischen Tanzmusik [„páva”]. In *Dörfliche Tanzmusik im Westpannonischen Raum*. Vorträge des 17. Seminars für Volksmusikforschung, Eisenstadt 1988. Hrsg. von Walter Deutsch. Wien, Verlag A. Schendl, 1990: 255–261. (Schriften zur Volksmusik Bd. 15.)
- SÁROSI, Bálint: *Volksmusik*. Das ungarische Erbe. (Zenei anyanyelvünk) Übertragung und Nachdichtung der Volkslieder von Jürgen Gaser. Bp., Corvina K., 1990. 211 p. 24 t.
- SEBŐ Ferenc: Vikár Béla népdalgyűjteményének filológiai problémái. *Magyar Zene*, 31 (1990) 1: 76–85.
- SZOMJAS-SCHIFFERT, György: Descending Quintine-shift Constructions in the Finnish Folkmusic. In *Congressus Septimus Internationalis Fenno-Ugristarum, Debrecen, 27. VIII–2. IX. 1990. 4 Sessiones Sectorum: Ethnologica et folklorica*. Red. Elek Bartha. Debrecen, KLTE, 1990: 202–210. (FU 7) [H: *Magyar Zene*, 1991; *Ethnographia*, 1992.]
- TARI, Lujza: Causes and Consequences of the Change of Instruments-Store. In *Folk Tradition*. SIEF 4th Congress Bergen, Papers II. Ed. by Bente Gullveig Alver and Torunn Selberg. University Bergen, 1990: 223–239.
- TARI, Lujza: Die volksmusikalische Praxis der ungarischen Blaskapellen, dargestellt anhand historischen Quellen aus dem 19. Jahrhundert. *Studia Musicologica*, 32 (1990) 1–4: 409–419.
- TARI Lujza: *Lissznyay Julianna hangszeres gyűjteménye*. Bp., MTA ZTI, 1990. 235 p. (Műhelytanulmányok a magyar zenetörténethez 12.)
- TARI Lujza: Néhány szó az „alla-turca”-ról a bécsi klasszikus mesterektől G. Verdiig. *Magyar Zene*, 31 (1990) 2: 165–174.

- TARI, Lujza: Untersuchungen zu interethnischen Musikdialekten Westpannoniens. In *Dörfliche Tanzmusik im Westpannonischen Raum*. Vorträge des 17. Seminars für Volksmusikforschung, Eisenstadt 1988. Hrsg. von Walter Deutsch. Wien, Verlag A. Schendl, 1990: 237–254. (Schriften zur Volksmusik Bd. 15.)
- VARGYAS Lajos: A magyar népköltészet és népzene honfoglalás előtti rétegei. In *Magyar Tudomány*, 35 (1990) 3: 272–276; [Ua. in *Keleti hagyomány* 2. 1999: 284–287; ua. más címen in *Magyar néphagyomány... 1991.*]
- VARGYAS Lajos: A magyar népzene tanúsága és a baskíriai őshaza. In *Népi kultúra – népi társadalom*. Az MTA Néprajzi Kutató Csoportjának Évkönyve, 15. Szerk. Niedermüller Péter. Bp., Akadémiai K., 1990: 213–220. [Ua. in *Keleti hagyomány 1*. 1984: 145–155.]
- VARGYAS Lajos: A népdal fejlődése a 16–17. században. In *Magyarország zenei története. II.: 1541–1686*. Szerk. Bárdos Kornél. Bp., Akadémiai K., 1990: 306–347.
- VARGYAS Lajos: Hősök birkózása a magyar és keleti hagyományban. *Forrás*, 22 (1990) 1: 61–67.
- VARGYAS Lajos: Népzene. In *Magyar néprajz VI.: Népzene–néptánc–népi játék*. Főszerk. Dömötör Tekla. Bp., Akadémiai K., 1990: 7–183. + 12 kép.
- VIKÁR László: Megjegyzések a votják dalszövegek töltőelemeihez. *Nyelvtudományi Közlemények*, 91 (1990) 1–2: 229–233.

Önálló hangzó kiadvány

- Mongolian Folk Music*. Selected and compiled from the 1967 year's collection by Lajos Vargyas. [3. kiad.] Bp., Hungaroton, 1990. HCD 18013–14. 2 db. [1. kiad. 1971. 2. kiad. 1980; utánnomás 1995.]

1991

- BARTÓK Béla: *Magyar népdalok. Egyetemes gyűjtemény*. A Magyar Tudományos Akadémia megbízásából 1934-től 1940-ig szerkesztette Bartók Béla. I. kötet. (A I. osztály 1–416. sz.) Sajtó alá rendezte Kovács Sándor és Sebő Ferenc. Bp., Akadémiai K., 1991. 1050 p. [E: 1993.]
- DAVIDOVÁ, Eva–ŽIŽKA, Jan: A letelepedett cigányság népzeneje Csehszlovákiában. = Folk Music of the Sedentary Gypsies of Czechoslovakia. = Lidové písně usedlych Cikánu–Romu v Československu. Szerk. Kovalcsik Katalin. In *Európai cigány népzene 2. = Gypsy Folk Music in Europe 2*. Bp., MTA ZTI, 1991. 205 p.
- DOMOKOS Pál Péter–RAJECZKY Benjamin: *Csángó népzene*. = *Die Volksmusik der Csángó-Ungarn = Csángó Folk Music = La musique populaire Csángó*. 3. kötet. Bp., Ed. Musica, 1991. 167 p. [136 dallam. 1. kötet 1956; 2. kötet 1961; 1–2. köt 2. kiad. 1981.]
- FELFÖLDI László: A Maros-menti szerbek táncéletének főbb vonásai. In *A Duna-menti népek hagyományos műveltsége*. Tanulmányok Andrásfalvy Bertalan tiszteletére. Szerk. Halász Péter. Bp., Magyar Néprajzi Társaság, 1991: 477–488.
- FELFÖLDI László: A Pusztaszeri Árpád Egyesület (Szeged) hagyományápoló tevékenységéről. In *Népi kultúra és nemzettudat*. Szerk. Hofer Tamás. Bp., Magyarországi Kutató Intézet–MTA Néprajzi Kutató Csoport, 1991: 121–126. (A magyarságtudatás könyvtára 7.)
- HALMOS István: Egy történeti réteg a magyar népzeneben. *Magyar Zene*, 32 (1991) 2: 161–173.
- HALMOS István: Zenés népszokásaink elterjedtsége. *Magyar Zene*, 32 (1991) 2: 174–176.
- KODÁLY Zoltán: *A magyar népzene*. Vargyas Lajos példatárával. 12. kiadás. Bp., Zeneműkiadó, 1991. 307 p. [További kiadások: 3. 1960; 4. 1969; 5. 1971; 6. 1973; 7. 1976; 8. 1981; 9. 1984; 10. 1987; 11. 1989; 13. 1997; 14. 2000; 15. 2003; G: 1956. E: 1. 1960; 2. 1971; 3. 1982.]
- OLSVAI Imre: A somogyi horvátok legkedveltebb ötfokú dallama. In *A Duna menti népek hagyományos műveltsége*. Tanulmányok Andrásfalvy Bertalan tiszteletére. Szerk. Halász Péter. Bp., Magyar Néprajzi Társaság 1991: 727–735.
- OLSVAI Imre: „Hol vagy István király”. *Magyar Zene*, 32 (1991) 2: 141–150.
- OLSVAI, Imre: Vinko Žganec's Fundamental Significance in Discovery of Connections between Croatian and Hungarian Folk Music. *Narodna Umjetnost*. Posebno izdanje 3, 1991. Rasprave i

- prilozi uz stogodišnjicu rodenja Vinka Žganca. Szerk. Jerko Bezić. Zagreb, Godišnjak Instituta za Etnologiju i Folkloristiku, 1991: 39–53.
- PAKSA Katalin: A magyar népdal a 19. századi polgári életben és a tudományban. In *Népi kultúra és nemzettudat*. Szerk. Hofer Tamás. Bp., Magyarországi Kutató Intézet–MTA Néprajzi Kutató Csoport, 1991: 24–35. (A magyarországi kutatók könyvtára 7.)
- PAKSA Katalin: Magyar népzene kutatás a 19. században – mai tanulságokkal. *Magyar Zene*, 32 (1991) 2: 131–140; E: Hungarian Folk Music Research in the 19th Century – some Up-to-date Aspects. *Narodna Umjetnost*. Posebno izdanje 3, 1991. Rasprave i prilozi uz stogodišnjicu rodenja Vinka Žganca. Szerk. Jerko Bezić. Zagreb, Godišnjak Instituta za Etnologiju i Folkloristiku, 1991: 353–364.
- PÁLFY Gyula: A gömöri Vály völgye táncéletéről és dallamairól. *Honismeret*, 19 (1991) 5: 47–51.
- PESOVÁR Ernő: Tánchagyomány Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében. *Szabolcs-Szatmári Szemle*, 26 (1991) 4: 474–485.
- SÁROSI Bálint: A hangszeres magyar népi dallam. *Magyar Zene*, 32 (1991) 3: 266–283. (Változó strófák); 4: 374–385. (Hangszeres táncdarab).
- SÁROSI Bálint: Egy „jaj-nóta”. *Magyar Zene*, 32 (1991) 2: 181–184.
- SÁROSI Bálint: Kerényi György példája. *Parlando*, 33 (1991) 4–5: 54–55.
- SÁROSI Bálint: Nemzeti törekvéseink és a népzene változó képe. In *Népi kultúra és nemzettudat*. Szerk. Hofer Tamás. Bp., Magyarországi Kutató Intézet–MTA Néprajzi Kutató Csoport, 1991: 167–173. (A magyarországi kutatók könyvtára 7.)
- SÁROSI, Bálint: Some Typical Motifs of the Hungarian Instrumental Folk Music. In *Finnish-Hungarian Symposium on Music and Folklore Research 15–21. 11. 1987 Tampere*. Ed. by Antti Koiranen. 1991: 79–83.
- SÁROSI, Bálint: Ungarische Sackpfeifenlied-Variante eines Themas von Haydn. In *Musica privata*. Festschrift für Walter Salmen. Innsbruck. Hrsg. von Monika Fink et al. Innsbruck, Ed. Helbing, 1991: 353–356.
- SEBŐ Ferenc: A revival mozgalom és a táncház Magyarországon. *Árgus*, Székesfehérvár, 2 (1991) 3: 68–73.
- SZALAY Olga: Kodály nagyszalontai gyűjtésének dokumentumai a Kodály Archívumban. *Magyar Zene*, 32 (1991) 2: 124–127.
- SZOMJAS-Schiffert György: Ereszkedő kvintváltás a finn népzeneben. *Magyar Zene*, 32 (1991) 2: 156–160. [Ua. *Ethnographia*, 1992; E: *Congressus Septimus...* 1990.]
- TARI, Lujza: Collection of Instrumental Folk Music in Hungary and its Systematization. *Narodna Umjetnost*. Posebno izdanje 3, 1991. Rasprave i prilozi uz stogodišnjicu rodenja Vinka Žganca. Szerk. Jerko Bezić. Zagreb, Godišnjak Instituta za Etnologiju i Folkloristiku, 1991: 243–258.
- TARI Lujza: Rajeczky Benjamin európai kapcsolatai. *Néprajzi Hírek*. A Magyar Néprajzi Társaság Tájékoztatója. Szerk. Hála József, Balázs Géza közreműködésével, 20 (1991) 4: 95–98.
- VARGYAS Lajos: Folklor és östörténet. Módszertani megfontolások. In *A Duna menti népek hagyományos műveltsége*. Tanulmányok Andrásfalvy Bertalan tiszteletére. Szerk. Halász Péter. Bp., Magyar Néprajzi Társaság, 1991: 27–31. [Ua. in *Keleti hagyomány* 2. 1999: 26–31.]
- VARGYAS Lajos: Keleti örökség a magyar folklórban. In *Magyar néphagyomány – európai néphagyomány*. Szerk. Balázs Géza. Bp., Debrecen, Magyar Néprajzi Társaság–KLTE Néprajzi Tan-széke, 1991: 39–44. (A Magyar Néprajzi Társaság Könyvtára 8.) [Előzménye más címmel: *Magyar Tudomány*, 1970; ua. in *Keleti hagyomány* 2. 1999: 284–287.]
- VARGYAS Lajos: Lírai népdalaink. *Magyar Zene*, 32 (1991) 2: 177–180. [Ld. még in *Keleti hagyomány* 2. 1999: 104–107.]
- VÁRI Fábán László: *Vannak ringó bölcsők*. Kárpátaljai magyar népballadák. A zenei anyagot lej. G. Horváth József, Rudasné Bajcsay Márta, a zenei jegyzeteket készítette Paksa Katalin. Bp.–Ungvár, Intermix, 1992. 407 p. (Kárpátaljai Magyar Könyvek.)
- VIKÁR László: Mit tanácsolt Kodály a gyűjtőutak előtt? *Magyar Zene*, 32 (1991) 2: 128–130.

VIRÁGVÖLGYI Márta: *Bonchidai népzene I.* A bevezető tanulmányt írta és a dallamokat válogatta Virágvölgyi Márta és Vavrincez András. Székesfehérvár, Orsz. Közműv. Közp. és a Fejér Megyei Művelődési Közp., 1991. 142 p. (Népzenei füzetek. Sorozatszerk. Eredics Gábor. Hangszeres Népzenei Példatár. 3. Szerk. Halmos Béla és Virágvölgyi Márta.)

Önálló hangzó kiadvány

Szatmári bandák. Gyűjtötte és szerk. Hans Hurtig és Vavrincez András. Bp., Hungaroton, 1991. MK 18154; SLPX 18154; HCD 18192.

1992

BERECZKY János: Brahms hét magyar témájának forrása. *Zenatudományi dolgozatok 1990–1991.* MTA-ZTI, 1992: 75–88. [G: *Studia Musicologica*, 1997.]

DOMOKOS Mária: Lavotta, a zeneszerző. *Széphalom*, a Kazinczy Ferenc Társaság Évkönyve 4. 1992: 287–299.

DOMOKOS Mária: Magyar táncok az 1764-es országgyűlésen. Részletek egy félbemaradt Martin tanulmányból. *Zenatudományi dolgozatok 1990–1991*, MTA ZTI, 1992: 477–488. [Ua. in *Martin György emlékezete*. 1993; G: *Acta Ethnographica Hungarica*, 1994.]

KARÁCSONY Zoltán: Egy bogártelki férfi-legényes motívumkincse. *Táncatudományi Tanulmányok 1990–1991*, 1992: 122–163.

Király Ernő vajdasági cigány népzenei gyűjtése. = *Ernő Király's Collection of Gypsy Folk Music from Voivodina.* = *Zbirka romskih (ciganskih) narodnih pesama iz Vojvodine.* Sakupio: Erne Király. Szerk. Kovalcsik Katalin. Bp., MTA ZTI, 1992. 268 p. 7 t. (Európai cigány népzene = Gypsy Folk Music of Europe 3.)

KODÁLY Zoltán: Bakterek éneke. Közread. és bev. Ittész Mihály. *Forrás*, 24 (1992) 12: 63–69.

KOVALCSIK, Katalin: *Florilyé dá primávárä. Tavaszi virágok.* Beás cigány iskolai énekeskönyv. Bp., Fii cu noi Bejás Közművelődési Egyesület, 1992. 109 p.

KOVALCSIK Katalin: Karácsonyi köszöntés a beás cigányoknál. *Zenatudományi dolgozatok 1990–1991*, MTA ZTI, 1992: 213–240.

LÁZÁR Katalin–SCHMIDT Éva: Medveének. A. Kannisto gyűjtéséből. *Zenatudományi dolgozatok 1990–1991*, MTA ZTI, 1992: 201–212.

OLSVAI Imre: A dallamrendezés koncepciója Járdányi Pál életművében. Előadás a Járdányi Pál halálának 25. évfordulója alkalmából rendezett tudományos konferencián, 1991. okt. 17. *Magyar Zene*, 33 (1992) 1: 23–41.

OLSVAI Imre: Kodály egyik „galántai” dallama. In *Kodály Zoltán és Szabolcsi Bence emlékezete.* Szerk. Bónis Ferenc. Kecskemét, Kodály Intézet, 1992: 151–160. (Magyar Zenetörténeti tanulmányok.)

PAKSA Katalin: A néptánc dallamalakító szerepéről. *Ethnographia*, 103 (1992) 3–4: 262–280. [Ua. in *A magyar népi tánczene*. 2000; E: *Acta Ethnographica Hungarica*, 1994.]

PAKSA, Katalin: Connection of Style and Dialect in the Ornamentation of Hungarian Folksongs. *Studia Musicologica*, 34 (1992) 1–2: 73–80. [H: *Zenatudományi dolgozatok 1987. Zenatudományi dolgozatok 1987*, MTA ZTI, 1987: 151–169. [E: *Studia Musicologica*, 1992; in *Music, Folklore and Culture*. 1999.]

PAKSA Katalin: Pünkösödölő. *Nyelvünk és kultúránk.* Az Anyanyelvi konferencia Védnökségének Tájékoztatója, (1992. március) 84: 88–93.

PAKSA Katalin–BODZA Klára: *Magyar népi énekiskola.* 1. köt. Magyar Művelődési Intézet. Bp., Tankönyvkiadó, 1992. 238 p. Melléklet 1 db MK. [2. átdolg. kiad. 1997; 2. köt. 1. kiad. 1994; 2. kiad. 1998.]

PÁLFY Gyula: A különböző filmtípusok és a video alkalmazásának előnyei és hátrányai az archiválás célú mozgóképrögzítésnél. *Zenatudományi dolgozatok 1990–1991*, MTA ZTI, 1992: 269–272.

PÁLFY Gyula: Túrkeve táncélete. *Táncatudományi Tanulmányok 1990–1991*, 1992: 108–116.

PÁVAI István: Bözödi György emlékezik Lajtha Lászlóra. *Magyar Zene*, 33 (1992) 2: 138–140.

- PÁVAI István: Etnikum, tánc és zene Erdélyben. *Acta*, (1992) 3–4: 9–11.
- PESOVÁR Ernő: Körtánc hagyományunk. Epilógus a körtánc-monográfiához. *Iskolakultúra*, 2 (1992) 21: 83–96. [Ua. in *Martin György emlékezete*. 1993; G: *Acta Ethnographica Hungarica*, 1994.]
- PESOVÁR Ernő: Régi magyar táncstílus. *Tánc tudományi Tanulmányok 1990–1991*, 1992: 91–107.
- RUDASNÉ BAJCSAY Márta: Régi magyar dallamtípusok szövegösszefüggései I. Öt, egymással szoros kapcsolatban álló 11-es szótagszámú dallamtípus szövegkészletének jellemzése. *Zenatudományi dolgozatok 1990–1991*, MTA ZTI, 1992: 153–164. [II. része: *Zenatudományi dolgozatok 1997–1998*; rövidebb: *Népzenei tanulmányok*. 1999.]
- SÁROSI Bálint: A hangszeres magyar népi dallam. *Magyar Zene*, 33 (1992) 1: 56–66. (Példák a legújabb rétegből.); 3: 241–254. (Utószó. A hangszeres zene kutatásáról).
- SÁROSI, Bálint: Bartók's Classification for Hungarian Folk Songs. *The New Hungarian Quarterly*, 33 (1992) 128: 141–147.
- SÁROSI, Bálint: Form-extending Dance Tunes. *Studia Musicologica*, 34 (1992) 1–2: 45–71.
- SÁROSI Bálint: Kodály Zoltán és a XIX. századi magyar népies zene. In *Kodály Zoltán és Szabolcsi Bence emlékezete*. Szerk. Bónis Ferenc. Kecskemét, Kodály Intézet, 1992: 90–98. (Magyar Zenetörténeti tanulmányok.)
- SÁROSI Bálint: Nemzetnevelő töredékek. *Tiszatáj*, 46 (1992) 12: 35–40.
- SÁROSI, Bálint: Ungarische Beziehungen eines rumänischen Themas von Bartók. In *Von der Vielfalt musikalischer Kultur – Festschrift für Josef Kuckertz*. Hrsg. von Rüdiger Schumacher. Anif/Salzburg, Verlag Ursula Müller-Speiser, 1992: 439–442. (Wort und Musik. Salzburger akademische Beiträge.)
- SEBŐ Ferenc: Az MTA Zenatudományi Intézet népzenei gyűjteményének áttekintő katalógusa. Beszámoló az NK („Népzenei Katalógus”) programról. *Zenatudományi dolgozatok 1990–1991*, MTA ZTI, 1992: 241–247.
- SIPOS, János: Similar Melody-Styles in Hungarian and Turkish Folk Music. In *IV. Milletlerarası Türk Folklor Kongresi Bildirileri*. Vol. 3. Halk Müziği, Oyun, Tiyatro, Eğlence. [s. ed.] Ankara, T. C. Kültür Bakanlığı Halk Kültürlerini Araştırma ve Geliştirme Genel Müdürlüğü Yayınları: 166, Seminer, Kongre Bildirileri Dizisi: 36. 1992: 235–257.
- SZENDREI, Janka–DOBSZAY, László: *Catalogue of the Hungarian Folksong Types – Arranged According to Styles 1*. Bp., Institute for Musicology of the Hungarian Academy of Sciences, 1992. 942 p. [H: 1988.]
- SZOMJAS-SCHIFFERT György: Ereszkedő kvintváltás a finn népzeneben. *Ethnographia*, 103 (1992) 1–2: 134–139. [Ua. *Magyar Zene*, 1991; E: *Congressus Septimus...* 1990.]
- SZTANÓ Pál: Kodály Zoltán népzenei hangfelvételeinek sorsa. In *Kodály Zoltán és Szabolcsi Bence emlékezete*. Szerk. Bónis Ferenc. Kecskemét, Kodály Intézet, 1992: 99–101. (Magyar zenetörténeti tanulmányok.)
- TAKÁCS András–FÜGEDI János: *Gömöri népi táncok*. Bratislava, Madách, 1992. 315 p.
- TARI, Lujza: Blasmusikkapellen in der ungarischen Folklore. *Pannonische Forschungsstelle*, Oberschützen, (1992) 3: 274–276.
- TARI Lujza: Lajtha László hangszeres népzene gyűjtései: 1911–1963. *Magyar Zene*, 33 (1992) 2: 141–190.
- TARI Lujza: Zenei adatok a magyar népmesékben: dallamok és hangszerek. *Zenatudományi dolgozatok 1990–1991*, MTA ZTI, 1992: 187–199; E: Musical Instruments and Music in Hungarian Folk Tales. *Studia Musicologica*, 34 (1992) 1–2: 81–96. [Ua. *Artes populares*, 1995.]
- VARGYAS Lajos: Emlékek Kodályról, Bartókról, Dohnányiról. *Hitel*, 4 (1992) 15: 34–37.
- VARGYAS Lajos: Emlékezés Járdányi Pálra. *Magyar Zene*, 33 (1992) 1: 6–7.
- VARGYAS Lajos: Kodály, a tudós. In *Kodály Zoltán és Szabolcsi Bence emlékezete*. Szerk. Bónis Ferenc. Kecskemét, Kodály Intézet, 1992: 16–21. (Magyar Zenetörténeti Tanulmányok.) [Nem azonos az 1967-es és 1971-es, azonos című cikkel! G: in *International Kodály Conference*. 1986.]

- VAVRINECZ András: *Vajdaszentiványi népzene I.* Bp., Magyar Művelődési Intézet, 1992. 120 p. (Népzenei füzetek. Hangszeres népzenei példatár. Sorozatszerk. Eredics Gábor.)
- VIKÁR László: Alsó kvartválasz a cseremisiz népzeneiben. *Magyar Zene*, 33 (1992) 3: 227–240.
- VIKÁR László: Járdányi Pál „Törvénykönyv”-e. *Magyar Zene*, 33 (1992) 1: 19–22.
- VIKÁR, László: Kodály, the musicologist. In *Kodály-tutkimuksen näköaloja*. Suomen Kodálykeskus, Vuosikirja 1991–1992, Jyväskylä, 1992: 5–30. (Jyväskylän Yliopiston Musiikkiteeten Laitoksen Julkaisusarja A: Tutkelmia ja Raportteja 7.) [Ua. *Bulletin of IKS*, 1995, 2000.]
- VIRÁGVÖLGYI Márta–VAVRINECZ András: *Szatmári népzene I–II*. Tiszakóród. Bp., Magyar Művelődési Intézet, 1992. 112+128 p. (Népzenei füzetek. Hangszeres népzenei példatár. Sorozatszerk. Eredics Gábor.)

Hangzó melléklet

Szatmári népzene I–II. Válogatta és szerk. Vavrincez András és Virágvölgyi Márta. Bp., Szakmai Ház, 1992 (Népzenei füzetek mell.)–MK. [2 db]

Önálló hangzó kiadvány

- Balassagyarmati és soproni [népi]zenekar*. Szerk. Tari Lujza. Bp., Hungaroton, 1992. MK 18206 [1 db, 2. kiad. HCD, 2001.]
- Kalocsa–Rábaköz*. Válogatta és szerk. Vavrincez András. Bp., Szakmai Ház, 1992. MK. (néptáncoktatáshoz)
- Keleti palóc (Gömör)–Galgamente*. Válogatta és szerk. Vavrincez András. Bp., Szakmai Ház, 1992. MK. (néptáncoktatáshoz)

1993

- BARTÓK, Béla: *Hungarian Folk Songs*. Complete Colletion. Compiled by Béla Bartók. Comissioned by the Hungarian Academy of Sciences from 1934 to 1940. Vol. 1. Class A I, Nos 1–416. Ed. by Sándor Kovács, Ferenc Sebő. Bp., Akadémiai K., 1993. 1206 p. 8 t. [H: 1991]
- BÁLINT Zsolt: A moldvai csángó hangszeres dallamok ütempáros motívumainak példatára. *Néprajzi Látóhatár*, Miskolc, 2 (1993) 2: 48–71.
- BÁLINT Zsolt: A moldvai magyar hangszeres népzenei dialektus. *Janus Pannonius Múzeum Évkönyve*, Pécs, (1993) 203–217.
- DOMOKOS Mária: Magyar táncok az 1764-es országgyűlésen. In *Martin György emlékezete*. 1993: 111–131. [Ua. *Zenetudományi dolgozatok 1990–1991*, 1992; G: *Acta Ethnographica Hungarica*, 1994.]
- DOMOKOS, Mária: Über die ungarischen Charakteristiken des „Divertissement à l’hongroise” D 818. In *Schubert durch die Brille*. Tutzing, Verlegt bei Hans Schneider, 1993: 53–64. (Internationales Franz Schubert Institut. Mitteilungen 11) [Bővebb H: *Muzsika*, 1997.]
- FELFÖLDI László: A Bikkessy-album táncra vonatkozó képeinek értelmezése. In *Martin György emlékezete*. 1993: 137–146. [E: *Acta Ethnographica Hungarica*, 1994.]
- KARÁCSONY Zoltán: Egy régies szóalak (fittyent-pittyent) története és elterjedése. *Táncstudományi Tanulmányok 1992–1993*, 1993: 138.
- KARÁCSONY Zoltán: Táncok egy inaktelki lakodalomban 1991. szeptember 7–8-án. In *Martin György emlékezete*. 1993: 147–149.
- KODÁLY Zoltán: *Magyar zene, magyar nyelv, magyar vers*. A kötet anyagát válogatta, szerkesztette, sajtó alá rendezte Vargyas Lajos. Bp., Szépirodalmi Könyvkiadó, 1993. 432 p. (Kodály Zoltán hátrahagyott írásai. 2.)
- KODÁLY, Zoltán: Mitä on unkarilaisuus musiikissa? [Mi a magyar a zenében?] In *Unkarilaisuus musiikissa. Béla Bartókin ja Zoltán Kodályin tekstejä kansallisuuden ja musiikin välisistä kysymyksistä*. Toimittaneet Matti Vainio ja maina Fredrikson. Jyväskylä, Suomen Kodály-keskus Vuosikirja, 1993: 51–58. (Jyväskylän Yliopiston Musiikkiteeten Laitoksen

- Julkaisussarja A: Tutkelmia ja Raportteja 10.) [H: In *A zene mindenkié*. 1. kiad. 1954; 2. kiad. 1975; in *Vt 1*: 75–80; E: *The Selected Writings of Z. K.* 1974: 28–33.]
- Martin György emlékezete. Visszaemlékezések és tanulmányok születésének hatvanadik évfordulójára. Összeáll. és szerk. Felföldi László. A szerk. munkatársa Pálffy Gyula. A fotókat vál. Karácsony Zoltán. Bp., Magyar Művelődési Intézet–MTA Zenetudományi Intézet, 1993. 162 p.
- OLSSVAI Imre: A zenepedagógus, a népzene kutató. Békefi Antal emlékezete. *Új Horizont*, Veszprém, 21 (1993) 1: 54–61.
- OLSSVAI Imre: Zoborvidéki kiegészítés Bartók török-magyar dallampárhuzamaihoz. In „*Csillagok, csillagok, szépen ragyogjatok.*” Tanulmányok a 65 éves Ág Tibor köszöntésére. Szerk. Liszka József. Dunaszerdahely, Lilium Aurum Kft.–Szlovákiai Magyar Néprajzi Társaság–Gyurcsó István Alapítvány, 1993: 234–243. (Népismereti könyvtár 7.)
- PAKSA Katalin: *A magyar népdal díszítése*. Bp., MTA ZTI, 1993. 468 p. 20 t.
- PÁLFY Gyula: Martin György kéziratok hagyatékáról. In *Martin György emlékezete*. 1993: 133–136. [G: *Acta Ethnographica Hungarica*, 1994.]
- PÁVAI István: *Az erdélyi és a moldvai magyarság népi tánczenéje*. A szövegeket gondozta Küllös Imola. Bp., Teleki László Alapítvány, 1993. 430 p. (A magyarságtudományi könyvtára 13. Sorozatszerk. Diószegi László és Fejős Zoltán.) [181 dallam; ua. 1998.]
- PÁVAI István: Interetnikus kapcsolatok az erdélyi népi tánczenében. *Néprajzi Látóhatár*, Miskolc, (1993) 4: 1–20. [Ua. in *A magyar népi tánczene*. 2000; röv. vál. Rom Som, 1995; G: in *Regionale Volkskulturen...* 1998.]
- PÁVAI István: Kodály Zoltán és a magyar néptánc. *Művelődés*, 42 (1993) 2: 31–32.
- PÁVAI István: Seres András moldvai emlékei és a Csángómagyar daloskönyv születése. *Néprajzi Hírek*, (1993) 3–4: 104–107.
- PESOVÁR Ernő: Epilógus a Körtánc-monográfiához. In *Martin György emlékezete*. 1993: 33–40. [G: *Acta Ethnographica Hungarica*, 1994.]
- PESOVÁR Ernő: Lajtha és a tánc kutatás. *Magyar Zene*, 34 (1993) 1: 54–56.
- SÁROSI Bálint: Magyar népdalok egyetemes gyűjteménye Bartók szerkesztésében. *Magyar Zene*, 34 (1993) 201–206. [E: *The New Hungarian Quarterly*, 1992.]
- SIPOS, János: Türk Halk Musikisinde Sekvensli Olgular. In *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi*, Ankara, Araştırma sonuçları, 1993: 22–30.
- SIPOS, János: Türkiye Türkleri Halk Müziğinin Sınıflandırılması. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, Ankara, 36 (1993) 1–2: 181–199.
- TANKÓ Gyula – PÁLFY Gyula: Táncalkalmak Gyimesben. *Táncstudományi Tanulmányok 1992–1993*. A Magyar Táncművészek Szövetsége, 1993: 117–129.
- TARI Lujza: Lajtha László, a palóc hangszeres zene kutatója. *Magyar Zene* 34 (1993) 1: 60–84.
- VARGYAS Lajos: *Kerítésem kívül*. Emlékek életemből. Bp., Szépirodalmi K., 1993. 381 p.
- VIKÁR László: *A volga-kámai finnugorok és törökök dallamai*. Bp., MTA ZTI, 1993. 178 p.
- VIKÁR László: Lajtha tanár úr. *Magyar Zene*, 34 (1993) 1: 57–59.
- VIRÁGVÖLGYI Márta: *Kalotaszegi legényesek*. Magyarlóna – Kovács Simon Buráló. Bevezetés: V. M. és Vavrincez András. Bp., Magyar Művelődési Intézet, 1993. 116 p.

Hangzó melléklet

XVI–XVII. századi dallamaink a népi emlékezetben. = 16th- and 17th-Century Tunes in the Folk Memory. Szerk. = Ed. by [és a kísérőfüzetet írta] Szendrei Janka. Bp., MTA ZTI, 1993. MK [1 db], mell. 52 p. [Az azonos című könyv melléklete.]

Önálló hangzó kiadvány

Galgamente – Dél-Alföld. Válogatta és szerk. Vavrincez András. Bp., Szakmai Ház, 1993. (MK néptáncoktatáshoz.)

Gyimes. Válogatta és szerk. Vavrincez András. Bp., Szakmai Ház, 1993. (MK néptáncoktatáshoz.)

- Keleti palóc (Gömör) – Bácska.* Válogatta és szerk. Vavrincez András. Bp., Szakmai Ház, 1993. (MK néptáncoktatáshoz.)
- Marosszék (Felső Nyárádmente)– Rábaköz.* Válogatta és szerk. Vavrincez András. Bp., Szakmai Ház, 1993. (MK néptáncoktatáshoz.)
- Nyugat-Mezőség.* Válogatta és szerk. Vavrincez András. Bp., Szakmai Ház, 1993. (MK néptáncoktatáshoz.)
- Püspökladányi cigány népdalok.* Hungarian Gypsy Folk Songs. Gyűjt. Csenki Imre, Víg Rudolf, Sztanó Pál. Szerk. Kovalcsik Katalin és Sztanó Pál. Bp., Hungaroton Classic-Föv. Önk. CSZMMK, 1993. MK 18172. [Bev. H, E; a dalok: H, CI és E nyelven.]
- Szék.* Válogatta és szerk. Vavrincez András. Bp., Szakmai Ház, 1993. (MK. néptáncoktatáshoz.)
- Uram, irgalmazz nékiünk!* Moldvai magyar szentes énekek és imádságok. Kallós Zoltán gyűjtése. Szerk. Pávai István. Marosvásárhely, Pentaton, 1993. ST-CS 0309.

1994

- AGÓCS Gergely: Az Ipoly mente hagyományos zenei kultúrájáról. *Börzsönyvidék*, Szob, 2 (1994) 1–8.
- BÁLINT Zsolt: Verbunkos stílusjegyek a moldvai hangszeres zenében. *Néprajzi Látóhatár*, Miskolc, 3 (1994) 1–2: 205–515.
- BERECZKY János: A korai és a kifejlett új stílus. *Zenatudományi dolgozatok 1992–1994*, MTA ZTI 1994: 217–242.
- DOMOKOS, Mária: Corpus Musicae Popularis Hungaricae. In *Perspektiven der Musikethnologie*. 1994: 112–117.
- DOMOKOS, Mária: Ungarische Tänze auf dem Landtag 1764. *Acta Ethnographica Hungarica*, 39 (1994) 1–2: 157–180. [H: In *Martin György emlékezete*. 1993; *Zenatudományi dolgozatok 1990–1991*, 1992.]
- FELFÖLDI, László: Interpretation of Folk Dances Related Pictures from the Bikkessy Album. *Acta Ethnographica Hungarica*, 39 (1994) 1–2: 205–216. [H: in *Martin György emlékezete*. 1993.]
- HALMOS István: Some Aspects of the Songs Sung by a Piaroa Woman (Venezuela). In *Perspektiven der Musikethnologie*. 1994: 63–69.
- „Hej Cserényem előtt...!” Kiskunhalas népdalai. Gyűjtötte és értelmezi Szomjas-Schiffert György. Szerk. Szakál Aurél. Kiskunhalas, Bács-Kiskunmegyei Önkormányzat Közművelődési Alapítvány, 1994. 303 p.
- JUHÁSZ Zoltán: *Kukucska Ernő nógrádi dudás és furulyás hagyatéka*. Bp., Szakmai Ház, 1994. 78 p. (Népzenei Füzetek. Hangszeres népzenei példatár. Szerk. Eredics Gábor.)
- KOVALCSIK, Katalin: *Florilyé dá primávárä 1-2. = Tavaszi virágok 1-2.* Beás cigány iskolai énekeskönyv. 2. javított, bővített kiadás. Pécs, Gandhi Középiskola–Fii cu noi, 1994. 120+120 p. [mell. 2 db MK.]
- KOVALCSIK, Katalin: On the European Gypsy Groups and their Folk Music. In *Perspektiven der Musikethnologie*. 1994: 127–138.
- LÁNYI Ágoston: *Néptáncolvasókönyv*. Bp., Magyar Művelődési Intézet, 1994. 172 p. (Népzene–néptánc–tánchááz. Sorozatszerk. Lelkes Lajos.) [1. kiad. 1980. 2. kiad. 1982.]
- LÁZÁR, Katalin: Aims, Tasks and Cooperation in the Research of Ob-Ugrian Vocal Folk Music. In *Perspektiven der Musikethnologie*. 1994: 74–78.
- LÁZÁR, Katalin: Some problems of Notating and Analyzing Ostyak Folk Melodies. In *Explorations in Finnish and Hungarian Folk Music and Dance Research*. Vol. 1. Ed. by Varpu Luukola, Hanu Saha. Kaustinen, The Folk Music Institute, 1994: 112–122.
- Magyar népzenei antológia. Alföld.* Szerk. Paksa Katalin és Németh István. Bp., MTA ZTI, 1994. 315 p.
- [MARTIN, György:] Bibliography of György Martin's Works. Extended by Gyula Pálffy. *Acta Ethnographica Hungarica*, 39 (1994) 1–2: 21–33.

- OLSVAI Imre: [Így láttam Kodályt.] In *Így láttuk Kodályt*. Nyolcvan emlékezés. 3. kiad. Szerk. Bónis Ferenc. Bp., Püski K., 1994: 351–362. [1. kiad. 1979; 2. 1982.]
- PAKSA, Katalin: How Folk Dance Transforms its Related Music. *Acta Ethnographica Hungarica*, 39 (1994) 1–2: 185–204. [H: *Ethnographia*, 1992; in *A magyar népi tánczene*. 2000.]
- PAKSA Katalin–BODZA Klára: *Magyar népi énekiskola*. 2. köt. 1. kiad. Bp., Magyar Művelődési Intézet, 1994. 232 p. [melléklet 1 db MK; 2. jav. kiad. 1998; 1. köt. 1. kiad. 1992; 2. kiad. 1997.]
- PÁLFY, Gyula: Über die autographischen Nachlass von György Martin. *Acta Ethnographica Hungarica*, 39 (1994) 1–2: 181–184. [H: in *Martin György emlékezete*. 1993.]
- PÁVAI István: Zenés, táncos hiedelmek a moldvai magyaroknál. *Néprajzi Látóhatár*, Miskolc, 3 (1994) 1–2: 171–187.
- Perspektiven der Musikethnologie*. Dokumentationstechniken und interkulturelle Beziehungen. Beiträge des Internationalen Symposiums in Budapest (22.–26. April 1990). Hrsg. von Bruno B. Reuer und Lujza Tari) München, Verl. Südostdeutsches Kulturwerk, 1994. 188 p. (Veröffentlichungen des Südostdeutschen Kulturwerks. Reihe B. Wissenschaftlichen Arbeiten, Bd 61.)
- PESOVÁR, Ernő: Epilog zur Kreistanz-Monographie. *Acta Ethnographica Hungarica*, 39 (1994) 1–2: 59–66. [H: in *Martin György emlékezete*. 1993; *Iskolakultúra*, 1992]
- PESOVÁR Ernő: *Táncchagyományunk történeti rétegei*. Szombathely, Berzsenyi Dániel Tanárképző Főiskola, 1994. 110 p. (A Berzsenyi Dániel Tanárképző Főiskola Testnevelés- és Sporttudományi Intézetének kiadványai 1.)
- RICHTER Pál: Litániák Kájoni Organo Missale-jában. *Magyar Egyházzene*, (1994–1995) 4: 405–416.
- SÁROSI, Bálint: Die instrumentale ungarische Volksmelodie - Beispiele aus der jüngsten Schicht. *Acta Ethnographica Hungarica*, 39 (1994) 1–2: 141–156
- SÁROSI, Bálint: Internationale Betrachtungen zur ungarischen Volksmusikforschung. In *Perspektiven der Musikethnologie*. 1994: 86–90.
- SÁROSI, Bálint: Instrumental Folk Music in Transylvania. *The New Hungarian Quarterly*, 133 (1994) 1: 179–186.
- SEBŐ Ferenc: Mikor is volt 1896? *Magyar Zene*, 35 (1994) 3–4: 424–431. [Ua. *Iskolakultúra*, 1995.]
- SEBŐ Ferenc: *Népzenei olvasókönyv*. Bp., Magyar Művelődési Intézet, 1994. 424 p. [2. kiad. 1997; 3. kiad. 1998.]
- SIPOS János: *Török Népzene*. 1. köt. Bp., MTA ZTI, 1994. 412 p. (Műhelytanulmányok a magyar zenetörténethez 14.)
- SIPOS János: Török és magyar siratók. *Keletkutatás*, Bp., 7 (1994. tavasz) 46–58.
- TARI, Lujza: Anmerkungen zur Instrumentalmusik der Ungarndeutschen. In *Perspektiven der Musikethnologie*. 1994: 193–210.
- TARI Lujza: Azonos tendenciák a magyar és délszláv népek mai zenéjében. *Folklór és Tradíció* 7, 1994: 294–306.
- TARI Lujza: Füleki László szlovákiai magyar primás hangerőfokozási módszere és ennek kottaképi megjelenítése. *Zenetudományi dolgozatok 1992–1994*, MTA ZTI, 1994: 181–197. [E: *Studia Musicologica*, 1995.]
- TARI, Lujza: Handschriftlichen Noten-Volksliedersammlungen in Ungarn in der ersten Hälfte des 19-en Jahrhunderts. In *Historische Volksmusikforschung*. Studiengruppe zur Erforschung historischer Volksmusikquellen. Beiträge der 10. Arbeitstagung in Göttingen 1991. Hrsg. von Doris Stockmann und Anette Erler. Göttingen, Edition Re, 1994: 321–337. (Orbis Musicarum 10.)
- ULLMANN, Péter: Volkslieder der Ungarndeutschen in Schambek. In *Perspektiven der Musikethnologie*. 1994: 177–189.
- VARGYAS Lajos: [Így láttam Kodályt.] In *Így láttuk Kodályt*. Nyolcvan emlékezés. Szerk. Bónis Ferenc. 3., tovább bővített kiadás. Bp., Püski K., 1994: 178–182. [1. kiad. 1979; 2. 1982.]

- VARGYAS Lajos: *Magyar népballadák*. Válogatta, az utószót és a jegyzeteket írta V. L. Bp., Európa K., 1994. 207 p. (Európa Diákkönyvtár.) [2. kiad. 1999.]
- VARGYAS Lajos: *Magyar vers – magyar nyelv*. Verstanti tanulmány. 2. kiadás, Kodály Zoltán bejegyzéseivel. Bp., Kráter Műhely Egyesület, 1994. 195 p. [1. kiad. 1966.]
- VARGYAS, Lajos: Unkarilainen itkuvirsi. [A magyar siratóének.] In *Murhe itkun kirjoittaa. Unkarilaisia itkuvirsiä sävelmineen*. [A gyilkosság sirást okoz. Magyar siratók kottával.] Válogatta és finnre fordította Viljo Tervonen. Kunt Ernő fényképeivel. Helsinki, 1994. 8–10. (Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran toimituksia 604.)

Hangzó melléklet

Gömöri népzene. Válogatta és szerk. Vavrincez András és Virágvölgyi Márta. Bp., Szakmai Ház, 1994 (Népzenei füzetek mell.) –MK.

Önálló hangzó kiadvány

- Kis-Küküllő mente (Szászcsávás)*. Válogatta és szerk. Vavrincez András. Bp., Szakmai Ház, 1994. (MK. néptáncoktatáshoz.)
- Székelyföld (Sóvidék)*. Válogatta és szerk. Vavrincez András. Bp., Szakmai Ház, 1994. (MK. néptáncoktatáshoz.)

1995

- DOBSZAY László: *A magyar népének*. Veszprém, Veszprémi Egyetem, 1995. 227 p.
- FÜGEDI János: Tánclejegyzés és táncelemzés számítógéppel. *Tánc tudományi Tanulmányok 1994–1995*, 1995: 173–197.
- HALMOS Béla–VIRÁGVÖLGYI Márta: *A széki férfitáncok zenéje*. Sűrű és ritka tempó, verbunk, zsebkendős tempó. (Dallamrend és strukturális folyamat elemzés). Bp., Magyar Művelődési Intézet, 1995. 211 p. (Széki hangszeres népzene 1. Sorozatszerk. Halmos Béla.)
- KARÁCSONY Zoltán: Az inaktelki Gergely János táncra vonatkozó visszaemlékezései. *Tánc tudományi Tanulmányok 1994–1995*, 1995: 153–166.
- LÁZÁR, Katalin: An Experiment for Systematizing Ob-Ugrian Folk Melodies (I.) Melodies of Half-Line Structure. In *East European Meetings in Ethnomusicology: (Tradition and Transition.) 2nd vol.* Founded and ed. by Marin Marian Bălașa. Bucharest, 1995: 3–14. [H: *Zenetudományi dolgozatok 1988.*]
- LÁZÁR Katalin: The North Khanty Bear-Feast Songs. In *Folk Belief Today*. Ed. by Mare Kõiva and Kai Vasiljeva. Tartu, Institute of the Estonian Language and the Estonian Museum of Literature, 1995: 249–256.
- Magyar néptánc hagyományok*. 2. kiadás. Szerk. Martin György. A táncokat lejegyezte Lányi Ágoston. Bp., Planétás, 384 p. (Andrásfalvy Bertalan, Borbély Jolán, Lányi Ágoston, Martin György Pesovár Ernő, Pesovár Ferenc tanulmányai.) [1. kiad. 1980. Az egyes tanulmányok felsorolását lásd ott.]
- MARTIN György: *Magyar tánc típusok és tánc dialektusok*. 2. átdolg. kiadás. Közreműködött az MTA Zenetudományi Intézet Néptánc Osztálya. Bp., Planétás K., 1995. 298 p. (Jelenlévő múlt. Szerk. Lelkes Lajos.) [1. kiad. 1970; utánnomások 1973; 1984.]
- PÁVAI István: Interetnikus kapcsolatok az erdélyi népi tánczenében. *Rom Som*, (1995) 4: 88–89. [Bővebb: *Néprajzi Látóhatár*, 1993; in *A magyar népi tánczene*. 2000; G: in *Regionale Volkskulturen...* 1998.]
- SEBŐ Ferenc: Vikár Béla népzenei gyűjteménye. *Magyar Zene*, 36 (1995 [1996!]) 3–4: 297–392.
- SEBŐ Ferenc: Mikor is volt 1896? Vikár Béla népdalgyűjteményének datálási problémái. *Iskolakultúra*, 5 (1995) 22: 35–41. [Ua. *Magyar Zene*, 1994.]
- SIPOS János: *Török Népzene*. 2. köt. Bp., MTA ZTI, 1995. 426 p. (Műhelytanulmányok a magyar zenetörténethez 15.)
- SZENDREI Janka: Népzene és egyházi ének. *Magyar Egyházzene*, 2 (1994–1995) 3: 275–278.

- TARI Lujza: A tágabb környezet – a cigányzenés Debrecen. *Magyar Zene*, 36 (1995 [1996!]) 2: 154–170.
- TARI, Lujza: Hungarian Band Leader László Füleki's Method for Amplifying Notes and its Representation in Notation. *Studia Musicologica*, 36 (1995) 1–2: 135–149. [H: *Zenatudományi dolgozatok 1994.*]
- TARI, Lujza: Musical Instruments and Music in Hungarian Folk Tales. Folk narrative and cultural identity. *Artes populares* 16–17. A Folklore Tanszék Évkönyve. Szerk. Voigt Vilmos. 1995: 767–783. [Ua. *Studia Musicologica*, 1992; H: *Zenatudományi dolgozatok 1990–1991, 1992.*]
- TARI Lujza: Rajeczky Benjamin mátravidéki népzene gyűjtő munkássága. In *Mátrai Tanulmányok*, Gyöngyös, Mátra Múzeum, 1995: 255–289.
- VAVRINECZ András–VIRÁGVÖLGYI Márta: Orsós Kis János életrajza; A dallamok közlésmódja. In *Virágvölgyi Márta: Bogviszlói népzene – Orsós Kis János*. Magyar Művelődési Intézet, 1995: 9–12.
- VIKÁR, László: Kodály, the Musicologist. *Bulletin of International Kodály Society*, 20 (1995) 2: 21–26. [Ua. in *Kodály-tutkimuksen näköaloja*. 1992; *Bulletin of IKS*, 2000.]
- VIKÁR László: Régi dallamok a magyar őshaza területén. *Magyar Zene*, 36 (1995 [1996!]) 2: 151–153.
- VIRÁGVÖLGYI Márta: *Bogviszlói népzene – Orsós Kis János*. Magyar Művelődési Intézet, 1995. 124 p.

Hangzó melléklet

Bogviszlói népzene. Válogatta és szerk. Vavrinecz András és Virágvölgyi Márta. Bp., Szakmai Ház, 1995. (Népzenei füzetek mell.)–MK.

Önálló hangzó kiadvány

Szatmár – Kalotaszeg. Válogatta és szerk. Vavrinecz András. Bp., Szakmai Ház, 1995. (MK. néptáncoktatáshoz)

Szatmár – Marosszék. Válogatta és szerk. Vavrinecz András. Bp., Szakmai Ház, 1995. (MK. néptáncoktatáshoz)

Mongolian Folk Music. Selected and compiled from the 1967 year's collection by Lajos Vargyas. Bp., Hungaroton, 1990. [utánnomás] HCD 18013–14. [2 db, 1. kiad. 1971; 2. kiad. 1980; 3. kiad. 1990.]

1996

FELFÖLDI, László: Folk Dance and Prehistory. *Acta Ethnographica Hungarica*, 41 (1996) 1–149–154.

FÜGEDI János: Lenthangsúlyos kalotaszegi. *FolkMAGazin*, 2 (1995) 2: 4.

Jászkunsági gyerekek vagyok. Jász-Nagykun-Szolnok megyei népdalok 1. Szerk. Kaposvári Gyula. Gyűjt. és vál. Paulovics Géza. Szolnok, Damjanich János Múzeum, 1996. 104 p.

KOVALCSIK, Katalin: Roma or Boyash Identity? The music of the „Ardelean” boyashes in Hungary. *The world of music*, 38 (1996) 1: 77–93. [Ua. in *Music, language and literature...* 2000.]

LÁZÁR Katalin: *A keleti hantik vokális népzeneje*. Bp., Néprajzi Múzeum, 1996. 158 p.; E: Songs of the Eastern Khanty. *Congressus Octavus Internationalis Fenno-Ugristarum 10–15. 8. 1995*. Pars VII. Red. Heikki Leskinen et al. Jyväskylä, Moderatores, (1996) 6: 215–219. (FU 8)

LÁZÁR, Katalin: Antal Reguly and His Collection of Mansi Songs. *Congressus Octavus Internationalis Fenno-Ugristarum 10–15. 8. 1995*. Pars VIII. Red. Heikki Leskinen et al. Jyväskylä, Moderatores, 1996: 74–80. (FU 8)

LÁZÁR Katalin: *Énekes, táncos népi gyermekjátékok*. Bp., Planétás K., 1996. 111 p. (A Magyar Táncművészeti Főiskola tankönyv- és jegyzetsorozata) [Vö. *Népi játékok* 1997.]

LÁZÁR, Katalin: Notating and Analyzing an Eastern Khanty Folk Song. In *Zoltán Kodály – Composer, Musicologist and Educationist*. A Festschrift for Professor Matti Vainio July 5, 1996.

- The Finnish Kodály Center Yearbook 1996. Ed. by Anu Sormunen. Jyväskylä, University of Jyväskylä, Department of Musicology, 1996: 89–103.
- LÁZÁR, Katalin: The Family as Carrier of Traditional Children's Games and Songs. In *The Family as the Tradition Carrier*. Nordic–Baltic–Finno-Ugric Conference. Ed. by Ingrid Rüütel, Kristin Kuutma. Tallinn, Folklore Department Institute of the Estonian Language, 1996: 77–82. (Nordic Institute of Folklore Publications N° 31. Conference Proceedings vol. 1.)
- OLSVAI Imre: Együd Árpád népzene gyűjtése. In *Somogyi Honismereti Műhely I.* „Csodatévő szarvasnak ezer ága-boga.” Együd Árpád emlékezete. Szerk. Gálné Jáger Márta. Kaposvár, 1996: 19–37.
- OLSVAI, Imre: Parent and Child, Brother and Sister in Maintaining and Varying the Folk Music Tradition of a Trans-Danubian Family. In *The Family as the Tradition Carrier*. Nordic–Baltic–Finno-Ugric Conference. Ed. by Ingrid Rüütel, Kristin Kuutma. Tallin, Folklore Department Institute of the Estonian Language, 1996: 106–121. (Nordic Institute of Folklore Publications No. 31. Conference Proceedings vol. 1.)
- PAKSA, Katalin: Outstanding Singers and Their Families. In *The Family as the Tradition Carrier*. Nordic–Baltic–Finno-Ugric Conference. Ed. by Ingrid Rüütel, Kristin Kuutma. Tallin, Folklore Department Institute of the Estonian Language, 1996: 128–138. (Nordic Institute of Folklore Publications N° 31. Conference Proceedings vol. 1.)
- PÁVAI István: Kis-Küküllő vidéki népzene. *Honismeret*, 24 (1996) 2: 74–77.
- PÁVAI István: Vallási és etnikai identitás konfliktusai a moldvai magyaroknál. *Néprajzi Értésítő*, 78 (1996) 7–28.
- PESOVÁR Ernő: Rituális körtáncaink szakrális és profán vonásai. *Táncművészet*, 20 (1996) 6: 26. [Ua. *Tánc tudományi Tanulmányok 1996–1997*, 1997.]
- RUDASNÉ Bajcsay, Márta: Three Sisters Singing the Same Song. In *The Family as the Tradition Carrier*. Nordic–Baltic–Finno-Ugric Conference. Ed. by Ingrid Rüütel, Kristin Kuutma. Tallin, Folklore Department Institute of the Estonian Language, 1996: 153–160. (Nordic Institute of Folklore Publications N° 31. Conference Proceedings vol. 1.)
- SÁROSI Bálint: *A hangszeres magyar népzene*. Bp., Püski K., 1996. 264 p.
- SEBŐ Ferenc: Népzene és számítógép. Egy új írásbeliség filológiai problémái. In *Zenatudományi tanulmányok Kroó György tiszteletére*. Szerk. Papp Márta. Bp., Magyar Zenatudományi és Zenekritikai Társaság, 1996: 254–274.
- SIPOS, János: Connection between Turkish Songs having Different Structures. In *V. Milletlerarası Türk Halk Kültürü Kongresi = The Fifth International Turkish Folklore Congress*. Vol. 3. Halk Müziği, Oyun, Tiyatro, Eğlence. [s. ed.] Ankara, 1996: 56–65.
- SZOMJAS-SCHIFFERT György: *Lapp sámánok énekes hagyománya*. A lapp szövegeket lejegyezte és ford. Kovács Magdolna. Az angol ford. Csatorday Hajnal munkája. Bp., Akadémiai K., 1996. 286 p.
- TARI, Lujza: Grundlagen und Struktur der frühen und späten Verbunkos. In *Die Musik der Sinti und Roma*, Bd. 1: Die ungarische Zigeunermusik. Hrsg. von A. Awosusi. Heidelberg, 1996: 37–65.
- TARI Lujza: Hangszeres népzenei gyűjtőúton a szlovákiai magyarok között. *Valóság*, 39 (1996) 7: 44–56.
- TARI Lujza: Rajeczky Benjamin Heves megyei népzene gyűjtései I. Átány és Bodony. *Agria* 31–32. Az egri Dobó István Vármúzeum Évkönyve 1995–1996, Szerk. Petercsák Tivadar és Szabó J. József. Eger, 1996: 333–370.
- VARGYAS Lajos: Honfoglaláskori folklórkutatásaim áttekintése. In *Ősök, táltosok, szentek*. Tanulmányok a honfoglalás-kor és Árpád-kor folklórából. Szerk. Pócs Éva, Voigt Vilmos. Bp., MTA Néprajzi Kutatóintézet, 1996: 7–12.
- VARGYAS, Lajos: The Significance of our Stock of Folk Songs from the Time of the Hungarian Settlement. *Acta Ethnographica Hungarica*, 41 (1996) 1–4: 143–148.
- VAVRINECZ András – VIRÁGVÖLGYI Márta: Játéktechnika. In Virágvolgyi Márta: *Kalotaszegi népzene I. Neti Sanyi (Fodor Sámuel)*. Bp., Magyar Művelődési Intézet, 1996: 7–14.

- VIKÁR, László: L'apparition de la musique traditionnelle dans l'art musical de notre siècle. Parallèles français et hongroise. *Cahiers d'études hongroises* 8, 1996: 125–129.
- VIKÁR, László: What is Old and What is New in the Traditional Music of the Volga-Kama Region. *Studia Musicologica*, 37 (1996) 2–4: 137–149; [H: *Zenetudományi dolgozatok 1995–1996*, 1997.]
- VIKÁR László: Zenei rokonságunk a helyszíni kutatások fényében. *Magyar Tudomány*, 41 (1996) 8: 982–989.
- VIRÁGVÖLGYI Márta: *Kalotaszegi népzene I. Neti Sanyi (Fodor Sámuel)*. Magyar Művelődési Intézet, 1996. 122 p. (Népzenei füzetek. Hangszeres népzenei példatár. Sorozatszerk. Neuwirth Annamária.)

Hangzó melléklet

Kalotaszegi népzene I. Válogatta és szerk. Vavrinecz András és Virágvölgyi Márta. Bp., Szakmai Ház, 1996. (Népzenei füzetek mell.)–MK.

CD-ROM

Kovalcsik Katalin: *Cigány zenekultúra*. Bevezetés a magyarországi cigányság zenekultúrájába. Szerk. Ligeti György. Bp., 1996. CD–ROM.

1997

- A magyar nép és nemzetiségeinek táncgyománya*. 2. jav. kiadás. Szerk. Felföldi László és Pesovár Ernő. Bp., Planétás K., 1997[1998!]. 499 p. (Jelenlévő múlt. Szerk. Lelkes Lajos.)
- BERECZKY, János: Quellen von Brahms' sieben ungarischen Themen. *Studia Musicologica*, 38 (1997) 3–4: 345–359.
- BERECZKY, János: The New Musical System of the New Style of Hungarian Folk Music. In *The Finnish Kodály Center Yearbook 1997: The Heritage of Zoltán Kodály in Hungary and in Finland*. Ed. by Matti Vainio and Ruut Kinnunen. Jyväskylä, University of Jyväskylä, Department of Musicology, 1997: 9–29.
- BODZA Klára–PAKSA Katalin: *Magyar népi énekiskola*. 1. köt. 2. kiad. Bp., Magyar Művelődési Intézet, 1997. 236 p. [1. kiad. 1992; 2. köt. 1. kiad. 1994; 2. kiad. 1998.]
- DOBSZAY László: A magyar népének-törzssanyag felekezeti megoszlása. *Magyar Egyházzene*, 4 (1996–1997) 3: 276–283.
- DOBSZAY László: Barokk dallamok átalakulása a magyar népi gyakorlatban. *Magyar Egyházzene*, 4 (1996–1997) 2: 153–160.
- DOBSZAY László: Karácsonyi énekeink. *Magyar Egyházzene*, 4 (1996–1997) 1: 115–116.
- DOMOKOS Mária: Gépi hangfelvétel és népzenei lejegyzés. *Néprajzi Értesítő*, 79 (1997) 127–132.
- DOMOKOS Mária: Schubert magyaros divertimentójáról. *Muzsika*, 40 (1997) 12: 6–10. [G: in *Schubert durch die Brille*. 1993.]
- DOMOKOS Pál Péter és Forrai Gregoria levelezése. Közreadja Domokos Mária. *Magyar Egyházzene*, 4 (1996–1997) 1: 91–100.
- FELFÖLDI László: A funkció vizsgálata a magyar néptánc kutatásban. *Táncstudományi Tanulmányok 1996–1997*, 1997: 100–108.
- FELFÖLDI László: A magyarországi délszláv népek táncgyománya. In *A magyar nép és nemzetiségeinek táncgyománya*. 1997: 355–359.
- FELFÖLDI László: A Maros-menti szerbek táncairól. In *A magyar nép és nemzetiségeinek táncgyománya*. 1997: 360–380.
- FELFÖLDI László: Alkalomhoz kötött táncok. In *A magyar nép és nemzetiségeinek táncgyománya*. 1997: 72–86. [Ua. *Ethnographia (Néptánc tanulmányok Martin György emlékezetére)* 1987; in *Magyar néprajz VI.: Népzene–néptánc–népi játék*. 1990.]
- FELFÖLDI László: Östörténet és néptánc. In *Honfoglalás és néprajz*. Szerk. Kovács László, Paládi-Kovács Attila. Bp., Balassi K., 1998: 293–300. (A honfoglalásról sok szemmel.)

- Kardos István 1897–1984. A népművészet táncos-énekes mestere. Emlékkönyv születésének 100. évfordulójára. Szerk. Felföldi László, Gombos András. Apátfalva, Apátfalva Község Önkormányzata, 1997. 111 p.
- KARÁCSONY Zoltán: Inaktelke táncfolklorisztikai felfedezése, és annak hatása a legényes hagyományozódására. *Tánc tudományi Tanulmányok 1996–1997*, 1997: 120–129.
- KODÁLY Zoltán: *A magyar népzene*. Vargyas Lajos példatárával. 13. kiadás. Bp., Zeneműkiadó, 1997. 307 p. [További kiadások: 3. kiad. 1960; 4. 1969; 5. 1971; 6. 1973; 7. 1976; 8. 1981; 9. 1984; 10. 1987; 11. 1989; 12. 1991; 14. 2000; 15. 2003; G: 1956. E: 1. kiad. 1960; 2. kiad. 1971.]
- KOVALCSIK, Katalin: The Song of the Bridge. *Studii Romani III–IV*, Sofia, Litavra, 1997: 72–99; 105–123.
- LÁZÁR, Katalin: Folk Songs of the Eastern Ostyaks. In *Studies on Surgut Ostyak Culture*. Szerk. Lázár Katalin. Bp., Néprajzi Múzeum. 1997: 109–146; H: Keleti (szurguti) osztják énekek. In *Tanulmányok a szurguti osztják kultúráról*. 1997: 105–140.
- LÁZÁR, Katalin: Music in Eastern Ostyak Culture. *Studia Musicologica*, 38 (1997) 3–4: 241–292.
- LÁZÁR Katalin: *Népi játékok*. Bp., Planétás K., 1997. 234 p. (Jelenlévő múlt. Szerk. Lelkes Lajos.)
- LÁZÁR, Katalin: Vocal Folk Music of the Eastern Ostyaks. Research on the Music of the Ob-Ugrians. *Acta Ethnographica Hungarica*, 42 (1997) 3–4: 415–453.
- MARTIN György: A botoló és zenéje. In *A magyar nép és nemzetiségeinek tánc hagyománya*. 1997: 118–138. [Ua. in *Magyar néptánc hagyományok*. 1980; 2. kiad. 1995; ua. in *Magyar néprajz VI. Népzene–néptánc–népi játék*. 1990; in *A botoló tánc zenéje*. 2003; *Studia Musicologica*, 1979.]
- MARTIN György: A magyar és román táncfolklór viszonya az európai összefüggések tükrében. In *A magyar nép és nemzetiségeinek tánc hagyománya*. 1997: 401–406. [Ua. *Művelődés*, 1978; *Síp-pal-dobbal...*, 1977.]
- MARTIN György: A magyar néptánc kutatása. In *A magyar nép és nemzetiségeinek tánc hagyománya*. 1997: 9–16. [Ua. in *Magyar néprajz VI.: Népzene–néptánc–népi játék*. 1990.]
- MARTIN György: A magyar tánc kincs történeti rétegei. In *A magyar nép és nemzetiségeinek tánc hagyománya*. 1997: 100–138; 148–160. [Vö. in *Népművészeti Akadémia IV*. 1976.]
- MARTIN György: A magyarországi cigányok táncai és szerepük a kelet-európai tánc hagyományban. In *A magyar nép és nemzetiségeinek tánc hagyománya*. 1997: 443–449.
- MARTIN György: A néptáncok elemzése és rendszerezése. In *A magyar nép és nemzetiségeinek tánc hagyománya*. 1997: 11–16. [Ua. in *Magyar néprajz VI.: Népzene–néptánc–népi játék*. 1990.]
- MARTIN György: Az ugrós – legényes tánc típus. In *A magyar nép és nemzetiségeinek tánc hagyománya*. 1997: 148–160. [Ua. in *Magyar néprajz VI.: Népzene–néptánc–népi játék*. 1990.]
- MARTIN György: Magyar néptánc kutatás Szlovákiában. In *A magyar nép és nemzetiségeinek tánc hagyománya*. 1997: 392–400. [Ua. *Ethnographia*, 1982.]
- MARTIN György: Magyar tánc dialektusok. In *A magyar nép és nemzetiségeinek tánc hagyománya*. 1997: 213–278. [Ua. in *Magyar néprajz VI.: Népzene–néptánc–népi játék*. 1990; in *Magyar néptánc hagyományok*. 1980; 2. kiad. 1995.]
- Néptánc kislexikon*. Közreműk. az MTA Zenetudományi Intézetének Néptánc Osztálya. Válogatta [és szerk.] Pálffy Gyula. Planétás K. 1997. 229 p. [2. kiad. 2001.]
- OLSVAI Imre: Vikár Béla népzene gyűjtésének és Kalevala-fordításának hatása Bartók Béla, Kodály Zoltán és József Attila művészetére. *Néprajzi Értesítő*, 79 (1997) 91–99.
- PAKSA Katalin: „Jaj de szépen cseng a lapi...” In *Kodály emlékkönyv 1997*. Szerk. Bónis Ferenc. Bp., Püski K., 1997: 170–179.
- PÁLFY Gyula: A magyarországi román hagyományokról. In *A magyar nép és nemzetiségeinek tánc hagyománya*, 1997: 407–412.
- PÁLFY Gyula: Az MTA Zenetudományi Intézet Filmtárának rövid története és a hosszú távú megőrzés kérdései. *Tánc tudományi Tanulmányok 1996–1997*, 1997: 130–135; ua. *Néprajzi Értesítő*, (1997) 201–211. [Ua. *Zenetudományi dolgozatok, 1997–1998*, 1998.]
- PÁVAI István: A technikai eszközök szerepe a népi tánczene és harmónia vizsgálatában. *Néprajzi Értesítő*, (1997) 109–126.

- PÁVAI István: Jajnáta-szerű dallamstrófák a moldvai magyar népzeneben. *Zenetudományi dolgozatok 1995–1996*, MTA ZTI, 1997: 295–320.
- PESOVÁR Ernő: *A magyar páros táncok*. A táncokat lejegyezte Lányi Ágoston és Fügedi János. Bp., Planétás K., 1997. 176 p. (Jelenlévő múlt. Szerk. Lelkes Lajos.)
- PESOVÁR Ernő: A magyarországi szlovákság tánc kultúrája. In *A magyar nép és nemzetiségeinek tánc hagyományai*. 1997: 381–391.
- PESOVÁR Ernő: A régi páros táncok. In *A magyar nép és nemzetiségeinek tánc hagyományai*, 1997: 161–212.
- PESOVÁR Ernő: Rituális körtáncaink szakrális és profán vonásai. *Tánc tudományi Tanulmányok 1996–1997*, 1997: 109–119. [Ua. *Táncművészet*, 1996.]
- PESOVÁR ERNŐ–PESOVÁR Ferenc: Dramatikus – pantomimikus táncok. In *A magyar nép és nemzetiségeinek tánc hagyományai*. 1997: 87–99.
- RUDASNÉ BAJCSAY Márta: A hangrögzítés hatása a népdalszövegek közlésére és elemzésére. *Néprajzi Értesítő*, 69 (1997) 133–138.
- SÁROSI Bálint: Kié a magyar népies zene? In *Kodály-történet 1997*. Kodály Zoltán Emléknapok. Kolozsvár – 1997. március 9–15. Kolozsvár, Romániai Magyar Zenetársaság, 1997: 91–100; E: Hungarian Gypsy Music: Whose Heritage? *The New Hungarian Quarterly*, 38 (1997) 147: 133–139.
- SÁROSI Bálint: Meddig terjed a népies dal határa? In *Kodály emlékkönyv 1997*. Szerk. Bónis Ferenc. Bp., Püski K., 1997: 125–132. (Magyar Zenetörténeti Tanulmányok.)
- SÁROSI Bálint: Párizsi ítélet: a magyar népies zene a cigányoké. *Muzsika*, 40 (1997) 3: 3–6.
- SEBŐ Ferenc: *Népzenei olvasókönyv*. 2. átdolg. kiad. Bp., Planétás K., 1997. 430 p. (Jelenlévő múlt. Szerk. Lelkes Lajos.) [1. kiad. 1994. 3. kiad. 1998.]
- SIPOS, János: Çeşitli Türk Ezgileri Arasındaki İlişkiler = Relationships amongst Various Turkish Songs. In *V. Milletlerarası Türk Halk Kültürü Kongresi*. Halk Müziği, Oyun, Tiyatro, Eğlence. Seksiyon Bildirileni. [Red. Kongre Üyeleri.] Ankara, T. C. Kültür Bakanlığı, 1997: 328–343.
- SIPOS, János: Similar Musical Structure in Turkish, Mongolian, Tungus and Hungarian Folk Music. In *Historical and Linguistic Interaction Between Inner-Asia and Europe*. Proceedings of the 39th Permanent International Altaistic Conference (PIAC). Szeged, Hungary: June 16–21, 1996. Ed. by Árpád Berta. Szeged, Dep. of Altaic Studies (University of Szeged), 1997: 305–317.
- Studies on Surgut Ostyak Culture*. Szerk. Lázár Katalin. Bp., Néprajzi Múzeum. 1997. 146 p. [H: *Tanulmányok a szurguti osztják kultúráról*. 1997.]
- SZOMJAS-SCHIFFERT György: Finnugor elemek a lapp dalokban. In *Kodály emlékkönyv 1997*. Szerk. Bónis Ferenc. Bp., Püski K., 1997: 180–188. (Magyar Zenetörténeti Tanulmányok.)
- Tanulmányok a szurguti osztják kultúráról*. Szerk. Lázár Katalin. Bp., Néprajzi Múzeum, 1997. 140 p. [E: *Studies on Surgut Ostyak Culture*. 1997.]
- TARI, Lujza: Anmerkungen zum Geigenstil der finnougri-schen Wotjaken und Tschere-missen des Wolga-Kama-Gebietes. *Studia Musicologica*, 38 (1997) 3–4: 291–314.
- TARI, Lujza: Beiträge zur Entstehung des Volksliedbegriffes und zum deutschen Material ungarischer Notenhandschriften vom Anfang des 19. Jahrhunderts. In *Festschrift Walter Wiora*. Hrsg. von Christoph-Hellmut Mahling und Ruth Seiberts. Tutzing, Hans Schneider Verlag, 1997: 492–536.
- TARI, Lujza: Die Instrumente des unterhaltenden Hausmusizierens in Ungarn während der Zeit der Wiener Klassik. In *Festschrift Christoph-Hellmut Mahling zum 65. Geburtstag*. Hrsg. von Axel Beer, Kristina Pfarr und Wolfgang Ruf. Tutzing, Hans Schneider Verlag, 1997: 1417–1426. (Mainzer Studien zur Musikwissenschaft 37.)
- TARI Lujza: Kodály Zoltán bukovinai hangszeres népzene gyűjtésének jelentősége. In *Kodály Emlékkönyv 1997*. Szerk. Bónis Ferenc. Bp., Püski K., 1997: 133–162. (Magyar Zenetörténeti Tanulmányok.)
- TARI, Lujza: „Verbunk” – „Verbunkos”. Interaction between Towns and Villages in an Instrumental Music Genre. *Historical Studies on Folk and Traditional Music*. Ed. by Doris Stockmann and

- Jens Henrik Koudal. Copenhagen, Danish Folk Archive and Museum, Tusculanum Press, (1997) 107–119.
- VARGYAS Lajos: Honfoglalás kori népdalkincünk jelentősége. In *Honfoglalás és néprajz*. Szerk. Kovács László, Paládi-Kovács Attila. Bp., Balassi K., 1997: 285–291. (A honfoglalásról sok szemmel 4.)
- VARGYAS Lajos: Milyen lehetett a honfoglalók hősepicája? *Ethnographia*, 108 (1997) 1–2: 359–363.
- VIKÁR László: A Magyar Tudományos Akadémia Népzenekutató Csoportjának igazgatója In *Kodály emlékkönyv 1997*. Szerk. Bónis Ferenc. Bp., Püski K., 1997: 113–117. (Magyar Zenetörténeti Tanulmányok.)
- VIKÁR László: Mi a régi és mi az új a volga-kámai népzeneben? *Zenetudományi dolgozatok 1995–1996*, MTA ZTI, 1997: 285–294. [E: *Studia Musicologica*, 1996.]
- VIKÁR László: Népzene kutatás a Volga-Káma-Bjelaja vidékén. In *Kodály-történet 1997*. Kodály Zoltán Emléknepok. Kolozsvár – 1997. március 9–15. Kolozsvár, Romániai Magyar Zenetársaság, 1997: 79–88.
- VIRÁGVÖLGYI Márta: *Kalotaszegi népzene II. Csárdás, szapora, keserves. Neti Sanyi (Fodor Sámuel)*. Bev. Vavrincez András és V. M. Bp., Magyar Művelődési Intézet, 1997. 143 p. (Népzenei füzetek. Hangszeres népzenei példatár. Sorozatszerk. Neuwirth Annamária.)

Hangzó melléklet

Kalotaszegi népzene II. Válogatta és szerk. Vavrincez András és Virágvölgyi Márta. Bp., Szakmai Ház, 1997. [A Népzenei füzetek melléklete.] –MK.

1998

- BERECZKY János: A pápai barna kislány nótája. In *Történelem és emlékezet*. Művelődéstörténeti tanulmányok a szabadságharc 150. évfordulója alkalmából. Szerk. és az előszót írta Kríza Ildikó. Bp., Magyar Néprajzi Társaság, 1998: 172–190.
- BERECZKY János: Egy tárogatós dalgyűjteménye Rusztról (1923–1967) II. A gyűjtemény dallamai. = Eine Lied-Sammlung für Tárogató aus Rust (1923–1967). II Die Melodien der Sammlung. *Musica Pannonica 3. A tárogató*. = *Das Tárogató*. Kiadja Falvy Zoltán, hrsg. von Bernhard Habla. Bp.–Oberschützen, Pannonische Forschungsstelle für Musikanthropologische und Musikethnologische Grundlagenforschung, 1998: 60–98; 100–108.
- BODZA Klára–PAKSA Katalin: *Magyar népi énekiskola*. 2. köt. 2. kiad. Bp., Magyar Művelődési Intézet, 1998. 232 p. [1. kiad. 1994; 1. köt. 1. kiad. 1992; 2. kiad. 1997.]
- DEMÉNY Piroska: *Aranyosszék népzeneje*. Sajtó alá rendezte, jegyzetekkel ellátta és a CD mellékletet szerk. Pávai István. Bp., Néprajzi Múzeum, 1998. 191 p.
- FÜGEDI, János: Computer Applications in the Field of Dance Notation. *Studia Musicologica*, 39 (1998) 2–4: 421–441.
- JUHÁSZ Zoltán: *Az utolsó dudás*. Pál István nógrádi pásztor zenei öröksége. Bp., Magyar Művelődési Intézet, 1998. 202 p. [183+80 dallam.] (Népzenei füzetek) [mell. 2 db MK]
- KOVALCSIK Katalin: A cigány zenekultúra tegnap és ma. In *Tanulmányok a cigányság társadalmi helyzete és kultúrája köréből*. Bp., BTK–IFA–MKM, 1998: 419–448.
- KOVALCSIK Katalin: „Milyen jó, hogy együtt lehetünk”. In *Tanulmányok a cigányság társadalmi helyzete és kultúrája köréből*. Bp., BTK–IFA–MKM, 1998: 395–404.
- LÁZÁR Katalin: Adalékok a 48-as dalokhoz. In *Történelem és emlékezet*. Művelődéstörténeti tanulmányok a szabadságharc 150. évfordulója alkalmából. Szerk. és az előszót írta Kríza Ildikó. Bp., Magyar Néprajzi Társaság, 1998: 159–171.
- MARTIN György–PESOVÁR Ernő: Tánc. In *A magyar folklór*. [13. fejezet. 3. bőv. átdolg. kiad.] Szerk. Voigt Vilmos. Bp., Osiris K., 1998: 540–602. [1. kiad. 1979; 2. jav. kiad. 1989.]
- NÉMETH István: A Zenetudományi Intézet Népzenei Hangarchívuma. *Zenetudományi dolgozatok 1997–1998*, MTA ZTI, 1998: 231–233.

- OLSVAI Imre: Búcsú Jagamas Jánostól. (Dés, 1913 – Kolozsvár, 1997.) *Néprajzi Hírek*, (1998) 1–4: 103–104.
- OLSVAI Imre: Meghalt Sztanó Pál. (Debrecen, 1928. – Bp., 1997) *Néprajzi Hírek*, (1998) 1–4: 104–105.
- OLSVAI Imre: Zene. In *A magyar folklór*. [12. fejezet]. Szerk. Voigt Vilmos. [3. bőv. átdolg. kiad.] Bp., Osiris K., 1998: 505–539. Bibl. pp. 528–539. [1. kiad. 1979; 2. jav. kiad. 1989.]
- PAKSA, Katalin: National Committee: Hungary – Report 1995–1997. *Bulletin of the ICTM*, New York, 93 (1998) 22–26.
- PÁLFY Gyula: Az MTA Zenetudományi Intézet Filmtárának rövid története és a hosszú távú megőrzés kérdései. *Zenetudományi dolgozatok, 1997–1998*, MTA ZTI, 1998: 235–240. [Ua. *Tánctudományi Tanulmányok 1996–1997*, 1997; *Néprajzi Értesítő*, 1997.]
- PÁVAI István: *Az erdélyi és moldvai magyarság népi tánczenéje*. 2. kiad. Bp., Planétás K.–Teleki L. Alapítvány, 1998. 430 p. (Jelenlévő múlt. Szerk. Lelkes Lajos.) [1. kiad. 1993.]
- PÁVAI István: Interetnische Beziehungen in der volkstümlichen Tanzmusik Siebenbürgens. In *Regionale Volkskulturen im überregionalen Vergleich: Ungarn–Österreich*. Interne Broschüre des Instituts für Musikethnologie an der Hochschule für Musik und darstellende Kunst in Graz. 1998: 23–34. [H: *Néprajzi Látóhatár*, 1993; *A magyar népi tánczene*. 2000; rövidebb: *Rom Som*, 1995.]
- PÁVAI István: Szempontok egy néptánczenei rend kialakításához. *Zenetudományi dolgozatok 1997–1998*, MTA ZTI, 1998: 223–230. [Ua. in *A magyar népi tánczene*. 2000.]
- RUDASNÉ BAJCSAY Márta: Régi magyar dallamtípusok szövegösszefüggései II. 11-szótagos rokon dallamtípusok szövegei. *Zenetudományi dolgozatok 1997–1998*. MTA ZTI, 1998: 179–193. [Rövidebb: *Népzenei tanulmányok*, 1999; I. része: *Zenetudományi dolgozatok 1990–1991*, 1992.]
- SÁROSI Bálint: *Hangszerek a magyar néphagyományban*. Bp., Planétás K., 1998. 238 p. (Jelenlévő múlt. Szerk. Lelkes Lajos.)
- SÁROSI Bálint: Mindennapi magyar zene Pesten és Budán. In *Az egyesített főváros*. Szerk. Gyáni Gábor. Bp., Városháza, 1998: 351–370. [E: *Studia Musicologica*, 1999.]
- SEBŐ Ferenc: *Népzenei olvasókönyv*. 3. kiad. Bp., Planétás K., 1998. 429 p. (Jelenlévő múlt. Szerk. Lelkes Lajos.) [1. kiad. 1994; 2. kiad. 1998.]
- SIPOS János: Nyugat-kazakisztáni népzene. *Selyemút*. Ázsiai kultúrák folyóirata. Bp., ELTE BTK, 1 (1998) 4: 27–31.
- SIPOS János: Újabb adatok a kvintváltás eurázsiai elterjedtségéhez. *Néprajzi Látóhatár*, Miskolc, 7 (1998) 1–2: 1–57.
- SZALAY Olga, Kodály lejegyzések: a „Kodály támlap”. *Ethnographia*, 109 (1998 [1999!]) 1: 307–343. [E: *Studia Musicologica*, 1999.]
- Tanulmányok a cigányság társadalmi helyzete és kultúrája köréből*. Vál. és szerk. Kovalcsik Katalin. Bp., BTF, IFA, MKM 1998. 605 p. (Tanítók kiskönyvtára.)
- TARI Lujza: Egyéni variációgazdagság egy zoboralji volta-ritmusú dallamtípusban. *Zenetudományi dolgozatok 1997–1998*, MTA ZTI, 1998: 195–209.
- TARI Lujza: „Külömbb féle magyar Nóták...” a 19. század elejéről. = *Allerlei ungarische Melodien vom Beginn des 19. Jahrhunderts*. A bev. tanulmányt írta és sajtó alá rend. Tari Lujza. Ford. Gubi Anna Bp., Balassi K., 1998. 175 p.
- TARI Lujza: *Magyarország nagy viétség*. A szabadságharc emlékezete a nép dalaiban. Bp., Magyar Néprajzi Társaság, 1998. 186 p.
- TARI Lujza: Manga János hangszeres népzenegyűjtései (1957–1977). *A Nógrád megyei múzeumok évkönyve 1996–1997*, Balassagyarmat, 1998: 179–205.
- TARI Lujza: Szendrey Júlia kedves dala. In *Történelem és emlékezet*. Művelődéstörténeti tanulmányok a szabadságharc 150. évfordulója alkalmából. Szerk. és az előszót írta Kriza Ildikó. Bp., Magyar Néprajzi Társaság, 1998: 202–215.

TARI, Lujza: The Instruments and Instrumental Folk Music of the Hungarian Minority in Slovakia in the 20th Century. *Studia Musicologica*, 39 (1998 [1999!]) 1: 35–52.

VIKÁR László: Tatar folksongs. *Studia Musicologica*, 39 (1998 [1999!]) 1: 1–34.

Hangzó melléklet

Aranyosszék népzeneje. Szerk. Pávai István. Bp., Néprajzi Múzeum, 1998. NM-0001. [Melléklet Demény Piroska azonos c. kötetéhez.]

Az utolsó dudás I–II. Pál István nógrádi pásztor zenei öröksége. Szerk. Juhász Zoltán. Bp., Magyar Művelődési Intézet, 1998. MMIMK 101–102. [2 db MK]

Önálló hangzó kiadvány

„Hallgassatok meg, magyarim...” = „Listen, my Hungarians”. Keresztmetszet a magyar népzene-ről. Szerk. Olsvai Imre, Rudasné Bajcsay Márta és Németh István. A lemezkísérő tanulmányt írta Olsvai Imre. Bp., Hungaroton, 1998. HCD 18234–235. [2 db CD]

Hangszeres magyar népzene. Szerk. Sárosi Bálint. Bp., Hungaroton, 1998. HCD 18236–37. [2 db CD]

Kalotaszegi népzene. Váralmási Pici Aladár és bandája. – Collected Village Music from the Kalotaszeg. Almaşu. Gyűjtötte és vál. Kelemen László. Kísérőszöveg: Pávai István. Bp., Fonó Records, 1998. FA-101–2. (Új Pátria sorozat. Utolsó Óra program gyűjteményéből 1. Szerk. Kelemen László, Pávai István.)

Északkelet-mezőségi népzene. Budatelke, Szászsztgyörgy. Gyűjt. Kelemen László, Pávai István. Vál. K. L. Kísérőszöveg: P. I. Bp., Fonó Records, 1998. FA-102–2. (Új Pátria sorozat az Utolsó Óra program gyűjteményéből 2. Szerk. Kelemen László, Pávai István.)

Belső-mezőségi népzene. Béré, Magyarpalatka. A Mácsingók. Gyűjt. Árendás Péter, Kelemen László. Vál. és kísérőszöveg K. L. Bp., Fonó Records, 1998. FA-103–2. (Új Pátria sorozat az Utolsó Óra program gyűjteményéből 3. Szerk. Kelemen László, Pávai István.)

1999

AGÓCS Gergely: „A kutyadudának a nótája.” A dudazene stílusa és előadásmódja a vonószene-
karok gyakorlatában. *Zenatudományi dolgozatok 1999*, MTA ZTI 1999: 11–24. [Ua. in *A duda, a furl-
lya...* 2001.]

BERECZKY János: Egy sajátos hangsor népzeneinkben. *Zenatudományi dolgozatok 1999*, MTA ZTI, 1999: 75–85.

BERECZKY, János: Kodály-n Kesäilta – Löytynyt kansallinen sävelkieli. *The Finnish Kodály Center Yearbook 1998–1999: Music and Nationalism*. Ed. by Matti Vainio. Jyväskylä, University of Jyväskylä, Department of Musicology, 1999: 79–93.

DOBSZAY, László: Volksmusik und Musikgeschichte in Ungarn. In *Zwischen Volks- und Kunstmusik. Aspekte der ungarischen Musik*. Hrsg. von St. Fricke, W. Frobenius, S. Konrad, Th. Schmitt. Saarbrücken, Pfau, 1999: 9–27.

DOMOKOS, Mária: Die Volksmusik der Moldau-Ungarn. In *Musik im Umbruch*. 1999: 315–324.

DOMOKOS Mária: *Lavotta János*. Bp., Mágus K., 1999. 32 p. (Magyar zeneszerzők 6. Sorozatszerk. Berlász Melinda.) [E: 2001.]

FELFÖLDI László: A táncos egyéniségkutatás elveinek és módszereinek kialakulása. Történeti áttekintés. *Zenatudományi dolgozatok 1998–1999*, MTA ZTI, 1999: 139–159.

FELFÖLDI, László: Folk Dance Research in Hungary. Relation among theory, fieldwork and the Archive. In *Dance in the Field. Theory, method and issues in dance ethnography*. Ed. by T. J. Buckland. London, Macmillan, 1999: 55–70.

FELFÖLDI László: Réthei Prikkel Marián: A magyarság táncai. *Táncatudományi Tanulmányok 1998–1999*, 1999: 125–147.

- FÜGEDI János: Ugrástípusok a néptáncban. *Zenetudományi dolgozatok 1999*, MTA ZTI 1999: 161–186; E: Springs in Traditional Dance: an Analysis and Classification. *Studia Musicologica*, 40 (1999) 1–3: 161–186.
- Játék és tánc az iskolában*. Magyarországi német, román, sokác, szerb és szlovák táncok. Szerk. Neuwirth Annamária. Lejegyezte Fügedi János. Bp., Magyar Művelődési Intézet Néptáncosok Szakmai Háza, 1999. 68 p.
- JUHÁSZ Zoltán: Gyimesi hangszeres dallamok vizsgálata egy matematikai modell alapján. In *Tűzcsiholó*. Írások a 90 éves Lükő Gábor tiszteletére. Szerk. Pozsgai Péter. Bp., Táton Bt., 1999: 319–344; ua. *Ethnographia*, 110 (1999) 2: 281–302.
- KAPOSI Edit: *Bodrogköz táncai és táncélete*. Szerk. Felföldi László. Bp., Planétás K., 1999. 254 p. (Jelenlévő múlt. Szerk. Lelkes Lajos.)
- KOVALCSIK Katalin: A házastársak közötti zenei verseny a kárpátaljai oláh cigányoknál. *Zenetudományi dolgozatok 1999*. MTA ZTI, 1999, 87–111. [E: *Narodna Umjetnost*, 2000.]
- KOVALCSIK, Katalin: Aspects of Language Ideology in a Transylvanian Vlach Gypsy Community. *Acta Linguistica*, (1999) 3–4: 269–288.
- KOVALCSIK, Katalin: The Role of International „Gypsy music” in the Development of the Ethnic Musical Culture of Gypsies in Hungary. In *Musik im Umbruch*. 1999: 75–90.
- LÁZÁR Katalin: A játékok típusrendje az MTA Zenetudományi Intézet Archívumában. *Zenetudományi dolgozatok 1999*, MTA ZTI, 1999: 113–123; E: Typology of Folk Games. *Acta Ethnographica Hungarica*, 44 (1999) 1–2: 25–40.
- LÁZÁR Katalin: A népi játéktanyag felhasználása az ezredvégi oktatásban és nevelésben. *Népzenei tanulmányok*, Kolozsvár, Kriza János Néprajzi Társaság, 1999: 161–177. (Kriza könyvek 3.)
- LÁZÁR, Katalin: Different Kinds of Songs Among the Eastern Ostyaks. *The Finnish Kodály Center Yearbook 1998–1999: Music and Nationalism*. Ed. by Matti Vainio. Jyväskylä, University of Jyväskylä, Department of Musicology, 1999: 157–173.
- LÁZÁR, Katalin: Influences of Other Peoples’ Music on Eastern Ostyak Folk Songs. In *Musik im Umbruch*. 1999: 91–98.
- LÁZÁR, Katalin: Shamanism and Folk Music as Ethnosurvival Factors. *Etnomusikologian vuosikirja 11*, Helsinki 1999: 46–54.
- MARTIN György: *A sárközi-dunamenti táncok motívumkincse*. Motívumkutatás, motívumrendszerezés. 2. kiad. Bp., Planétás K., 1999. 275 p. (Jelenlévő múlt. Szerk. Lelkes Lajos.) [1. kiad. MARTIN György – LÁNYI Ágoston: 1964.]
- Musik im Umbruch*. Kulturelle Identität und gesellschaftliche Wandel in Südosteuropa = *New Countries, Old Sounds?* Cultural Identity and Social Change in Southeastern Europe. Hrsg. von Bruno B. Reuer unter Mitarbeit Lujza Tari und Krista Zach. München, Verlag Südostdeutsches Kulturwerk, 1999. 408 p.
- OLSSVAI Imre: A drávaszögi magyarság zenei képe. *Savaria*, a Vas Megyei Múzeumok Értesítője 1995–1998, Szombathely, 1999: 83–96.
- OLSSVAI Imre: Forrásváltozatok Dvořák és Puccini egy-egy témájához – tonalitástörténeti vonatkozásokkal. *Zenetudományi dolgozatok 1999*, MTA ZTI, 1999: 125–157.
- OLSSVAI Imre: Lükő Gábor romániai népzene gyűjtése 1931–1934. között. In *Tűzcsiholó*. Írások a 90 éves Lükő Gábor tiszteletére. Szerk. Pozsgai Péter. Bp., Táton Bt., 1999: 143–210.
- OLSSVAI Imre: Vargyas Lajos népzenei példatárjai. (Előadás a Vargyas Lajos 85. születésnapja tiszteletére „Keleti hagyomány – nyugati kultúra”, címmel 1999. máj. 8-án rendezett népzenei-néprajzi konferencián.) *Magyar Zene*, 37 (1998–1999) 3: 271–274.
- PAKSA Katalin: Magyar népzene a Muravidéken 1998-ban. *Muratáj '98*, (1999) 2: 111–118.
- PAKSA, Katalin: Dialectal Peculiarities of Hungarian Folk Song Ornamentation. In *Musik, Folklore and Culture*. Essays in Honour of Jerko Bezić. Eds. N. Čeribašić, G. Marošević. Zagreb, Institute of Ethnology and Folklore Research–Croatian Musicological Society, 1999: 263–281. [Ua. *Studia Musicologica*, 1992; H: *Zenetudományi dolgozatok 1987*.]

- PAKSA Katalin: Kodály Zoltán és A Magyar Népzene Tára sorozat. *Népzenei tanulmányok*. Szerk. Pozsony Ferenc. Kolozsvár, Kriza János Néprajzi Társaság, 1999: 35–42. (Kriza könyvek 3.) [Bővebb vált. in *Magyar zenetörténeti tanulmányok Erkel Ferencről, Kodály Zoltánról és korukról*. 2001; E: *Studia Musicologica*, 2000.]
- PAKSA Katalin: *Magyar népzene-történet*. Bp., Balassi K., 1999. 287 p. CD melléklettel. [2. kiadás 2002.]
- PAKSA Katalin: Néhány megfigyelés az új stílusú dalok erdélyi előadásmódjáról. *Ethnographia*, 110 (1999) 2: 303–314.
- PÁVAI István: A népi és a nemzeti kultúra viszonyának néhány zenei vetülete Erdélyben. *Népzenei tanulmányok*. Szerk. Pozsony Ferenc. Kolozsvár, Kriza János Néprajzi Társaság, 1999: 142–160. (Kriza könyvek 3.) [Ua. *Savaria*, 2000.]
- PÁVAI István: Sajátos szempontok az erdélyi hangszeres népi harmónia vizsgálatában. In *Zenetudományi dolgozatok 1999*, MTA ZTI, 1999: 53–74. [Ua. in *A magyar népi tánczene*. 2000.]
- PINTÉR, István: Computer Aided Transcription of Folk Music. *Studia Musicologica*, 40 (1999) 1–3: 189–209.
- RICHTER, Pál: Close Relationships between Pieces in Ioannes Caioni's Manuscripts and Folk Music. In *Musik im Umbruch*. 1999: 353–367.
- RICHTER Pál: Két magyar peremvidvék népzenei kapcsolata. *Ethnographia*, 110 (1999) 2: 349–357.
- RICHTER Pál: Kvint- és oktávparhuzamok a 17. századi orgonakíséretes kéziratokban. *Zenetudományi Dolgozatok 1999*, MTA ZTI, 1999: 239–256.
- RICHTER Pál: Magyar nyelvű énekek ferences kéziratokban. *Magyar Zene*, 37 (1998–1999) 3: 285–298.
- RUDASNÉ BAJCSAY Márta: 11 szótagos rokon dallamtípusok szövegei. *Népzenei tanulmányok*. Szerk. Pozsony Ferenc. Kolozsvár, Kriza János Néprajzi Társaság, 1999: 54–65. (Kriza könyvek 3.) [Hosszabb vált.: *Zenetudományi dolgozatok 1997–1998*, 1998; előzménye: *Zenetudományi dolgozatok 1990–1991*, 1992.]
- SÁROSI, Bálint: Everyday Hungarian Music in Pest-Buda around 1870. *Studia Musicologica*, 40 (1999) 4: 325–352. [H: In *Az egyesített főváros*. 1998.]
- SÁROSI Bálint: *Sackpfeifer, Zigeunermusikanten*. Die instrumentale ungarische Volksmusik. Bp., Corvina, [1999.] 315 p.
- SZALAY Olga: Kodály népzenei hagyatéka a Kodály Archívumban. *Népzenei tanulmányok*. Szerk. Pozsony Ferenc. Kolozsvár, Kriza János Néprajzi Társaság, 1999: 66–75. (Kriza könyvek 3.) [E: *Bulletin of IKS* 2003.]
- SZALAY, Olga: Kodály's Transcriptions, the So-called „Kodályian Base-sheet”. *Studia Musicologica*, 40 (1999) 4: 353–389. [H: *Ethnographia*, 1998.]
- TARI Lujza: A nők és a hangszerjáték. In *Hagyományos női szerepek*. Nők a populáris kultúrában és a folklórban. Válogatta, a szöveget gondozta és szerk. Küllös Imola. Magyar Néprajzi Társaság, Szociális és Családügyi Minisztérium Nőképviseleti Titkársága, Bp., 1999: 209–225; E: Women, Musical Instruments and Instrumental Music. *Studia Musicologica*, 40 (1999) 1–3: 95–143.
- TARI Lujza: A Petőfi-versek és zenei kapcsolataik. „Más hazában híven őrzik / Mindazt, ami nemzeti”. *Magyar Napló*, 11 (1999) 7: 22–35.
- TARI Lujza: A tárogató Korond néphagyományában. *Zenetudományi dolgozatok 1999*, MTA ZTI, 1999: 25–51.
- TARI, Lujza: Changes in Hungarian Folk Music in Our Day. Hungarian Minorities and Homeland. In *Glazba, Folklor i Kultura = Music, Folklore, and Culture*. Svecani zbornik za Jerka Bezića = Essays on Honour of Jerko Bezić. Eds Naila Čeribašić, Grozdana Marošević. Zagreb, Institut of Ethnology and Folklore Research–Croatian Musicological Society, 1999: 361–370.
- TARI, Lujza: Einführung in das Thema. In *Musik im Umbruch*. 1999: 20–22.
- TARI Lujza: Német eredetű dallamok a bukovinai székely (hangszeres) zenében. *Ethnographia*, 110 (1999) 2: 265–280; G: Modell einer musikalischen Adaptation bei einer ungarischsprachigen

- Gruppe: Melodien deutschen Ursprungs bei Székelnern aus der Bukowina. In *Musik im Umbruch*. 1999: 249–264.
- TARI Lujza: Népi fúvóshangszer-hatások Kodály Zoltán műveiben. *Népzenei tanulmányok*. Kolozsvár, Kriza János Néprajzi Társaság, 1999: 76–103. (Kriza könyvek 3.)
- TARI Lujza: Zene és hiedelem. In *Démonikus és szakrális világok határán*. Mentalitástörténeti tanulmányok Pócs Éva 60. születésnapjára. Szerk. Benedek Katalin és Csonka Takács Eszter. Bp., MTA Néprajzi Kutatóintézet, 1999: 231–262.
- VARGYAS Lajos: Járdányi Pál búcsúztatása. (Temetési beszéd.) [1966] In *Keleti hagyomány* 2. 1999: 304–306.
- VARGYAS Lajos: *Keleti hagyomány – Nyugati kultúra*. [2.] Néprajzi, zenei, irodalmi tanulmányok második gyűjteménye. Bp., Püski K., 1999. 319 p. Bibl. pp. 308–319.
- VARGYAS, Lajos: A duda hatása a magyar népi tánczenére. in *Keleti hagyomány* 2. 1999: 191–239. [G: in *Studia memoriae...* 1. kiad. 1956; 2. kiad. 1957; E: uo. 3. kiad.; több példával: H: *Az MTA I. Oszt. Közl.*, 1955; jav. kieg. vált. in *A duda, a furulya...* 2001.]
- VARGYAS Lajos: Közösségi alkotás a népzeneben. In *Keleti hagyomány* 2. 1999: 167–185. [Eredeti H változat; G: *Acta Ethnographica*, 1955.]
- VARGYAS Lajos: *Magyar népballadák*. Válogatta, az utószót és a jegyzeteket írta V. L. Bp., Európa K., 1999. 208 p. („Milleniumi Könyvtár”) [1. kiad. 1994.]
- VIKÁR, László: Zoltán Kodály, Head of Hungarian Folk Music Research. *Studia Musicologica*, 40 (1999) 1–3: 225–246.
- VIKÁR László–BERECZKI Gábor: *Tatar Folksongs*. Ed. by Márta Szekeres-Farkas. Bp., Akadémiai K., 1999. 516 p. [460 dallam.]

Hangzó melléklet

- Magyar népzene-történet = A History of Hungarian Folk Music*. Szerk. Paksa Katalin. Bp., Balassi K., Hungaroton Records KFT. 1999. [2 db CD, mell. az azonos című könyvhöz.]
- Tűzcsiholó*. Lükő Gábor 1932–33-as moldvai népdalgyűjtése. A dallamokat válogatta és gondozta Olsvai Imre. Melléklet az azonos című könyvhöz. Bp., Táton K. 1999. [1 db CD]

Önálló hangzó kiadvány

- Gyimesi népzene*. Gyimesbükk, Hidegség. Gyűjt. és kísérszöveg Juhász Zoltán. Vál. Kelemen László. Bp., Fonó Records, 1999. FA-104–2. (Új Pátria sorozat az Utolsó Óra program gyűjteményéből 4. Szerk. Kelemen László, Pávai István.)
- Szilágysági népzene*. Szilágynagyfalu, Szilagybagos. Gyűjt. Kelemen László, Pávai István. Vál. és kísérszöveg K. L. Bp., Fonó Records, 1999. FA-105–2. (Új Pátria sorozat az Utolsó Óra program gyűjteményéből 5. Szerk. Kelemen László, Pávai István.)
- Felső-Maros menti népzene*. Görgényoroszfalusi Pílu bandája. Gyűjt. Kelemen László, Pávai István. Vál. és kísérszöveg P. I. Bp., Fonó Records, 1999. FA-106–2. (Új Pátria sorozat az Utolsó Óra program gyűjteményéből 6. Szerk. Kelemen László, Pávai István.)
- Máramarosi népzene*. Jód. Gyűjt. vál. és a kísérszöveg Kelemen László. Bp., Fonó Records, 1999. FA-107–2. (Új Pátria sorozat az Utolsó Óra program gyűjteményéből 7. Szerk. Kelemen László, Pávai István.)
- Mezőségi népzene*. Szék. Gyűjt. vál. kísérszöveg Juhász Zoltán. Bp., Fonó Records, 1999. FA-108–2. (Új Pátria sorozat az Utolsó Óra program gyűjteményéből 8. Szerk. Kelemen László, Pávai István.)
- Nagykarácsony, Kiskarácsony*. Karácsonyi, újévi énekek, névnapköszöntők. Gyűjt. Árendás Péter, Kelemen László, Koncz Gergely, Pávai István. Vál. kísérszöveg Kelemen L. Bp., Fonó Records, 1999. FA-109–2. (Új Pátria sorozat az Utolsó Óra program gyűjteményéből 9. Szerk. Kelemen László, Pávai István.)

CD-ROM

Régi magyar népdaltípusok. Dobszay László és Szendrei Janka népzenei típusrendje alapján. [Főszerk. Pávai István, szerk. Richter Pál, Sebő Ferenc] A programozói munkát a KFKI ISYS munkatársai végezték. Bp., KFKI Számítástechnikai Csoport, MTA Zenetudományi Intézet, Néprajzi Múzeum. [1999]. [1 db; kereskedelmi forgalomba nem került.]

2000

A magyar népi tánczene. Tanulmányok. Halmos István előszavával. Szerk. Virágvölgyi Márta és Pávai István. Bp., Planétás K., 2000. 409. (Jelenlévő múlt. Szerk. Lelkes Lajos.)

A széki hangszeres népzene. Szerk. Virágvölgyi Márta és Felföldi László. (Bevezető: Halmos István.) Bp., Planétás K. 2000. 463 p. (Jelenlévő múlt. Szerk. Lelkes Lajos.)

DOMOKOS Mária: Lavotta színpadi kísérőzenéje. In *A magyar színház születése.* Szerk. Demeter Júlia. Miskolc, Miskolci Egyetem K., 2000: 121–129.

DOMOKOS, Mária: The Academic Workshop of Hungarian Folk Music Research. In *Ethnology in Hungary. Institutional Background.* Bp., European Folklore Institute, 2001: 69–75.

FELFÖLDI László: Tánc- és zenei hagyományok. In *Nógrád megye népművészete.* Szerk. Kapros Márta. Balassagyarmat, Nógrád Megyei Múzeumok Igazgatósága, 2000: 327–348. (Népművészeti örökségünk 6.)

FÜGEDI, János: The Effect of Cognitive Factors to Human Movement. In *Proceedings of the 21st Biennial Conference of the International Council of Kinetography Laban.* Barcelona, Instituto del Teatre, 2000: 149–154.

GOMBOS András: Egy eleki táncos egyéniségvizsgálata. In *Paraszti múlt és jelen az ezredfordulón.* A Magyar Néprajzi Társaság 2000. október 10–12. között megrendezett néprajzi vándorgyűlésének előadásai. Szerk. Cseri Miklós, Kósa László, T. Bereczki Ibolya. Szentendre, 2000: 677–693.

GOMBOS András: Gál György néptáncos, a „Népművészet Mestere”. In *Békési Műhely: „A térség, amiben élünk”.* Békéscsaba, Karácsonyi János Honismereti Egyesület, 2000: 57–62. [Különszám.]

HALMOS Béla: Ádám István széki primás. Részletek egy készülő személyi monográfiából. In *A széki hangszeres népzene.* 2000: 398–425. [Ua. *Zenetudományi dolgozatok 1980.*]

HALMOS Béla: Kéjátékok egy széki vonósbanda tánczenéjében. In *A széki hangszeres népzene.* 2000: 109–138. [Ua. *Zenetudományi dolgozatok 1981.*]

HALMOS Béla: Tizenkét széki csárdás. (Egy tánczenei folyamat vizsgálata.) In *A széki hangszeres népzene.* 2000: 274–350. [Ua. in *Népzene és zenetörténet.* 4. 1982.]

HALMOS István: Útban az önálló hangszeres formához. A „verbunkos” zene, a magyar barokk hangszeres zene s a paraszti tánczene formai kapcsolata. In *A magyar népi tánczene.* 2000: 250–273. [Ua. *Az MTA I. Oszt. Közl.*, 1981; E: *Studia Musicologica*, 1977.]

JÁRDÁNYI Pál: A hangnemek meghatározása és szolmizációja a magyar népzeneben. In *Járdányi* 2000: 32–36. [E: in *Studia memoriae...* 1956; 2. kiad. 1957; 3. kiad. 1959.]

JÁRDÁNYI Pál: A magyar népdalok rendje. In *Járdányi* 2000: 43–65. [Ua. *Az MTA I. Oszt. Közl.*, 1961; G: *Studia Musicologica*, 1962.]

JÁRDÁNYI Pál: A magyar népdalok új rendje. In *Járdányi* 2000: 3–82. [Első megjelenés. Bővebben G: In *Methoden der Klassifikation...* 1969. (Járdányi rendszerének utolsó változata.)]

JÁRDÁNYI Pál: A Nemzetközi Népzenei Tanács Budapesti Konferenciája. In *Járdányi* 2000: 150–154. [Ua. *Alföld*, 1964.]

JÁRDÁNYI Pál: A népzene Bartók művészetében. In *Járdányi* 2000: 185–188. [Ua. *Muzsika*, 1966; G: in *Festschrift für Walter Wiora.* 1967.]

JÁRDÁNYI Pál: A népzene jelentősége a mai magyar zenetudományban és zeneművészetben. In *Járdányi* 2000: 37–39. [E: *Journal of the IFMC*, 1957.]

- JÁRDÁNYI Pál: Az alkalomhoz nem kötött népdalok rendezéséről. Felolvasás az MTA Zenetudományi Bizottságában 1960. január 7. In *Járdányi 2000*: 40–42. [A kézirat dátuma 1959. január 11; első közlés.]
- JÁRDÁNYI Pál: Bartók és a népdalok rendszerezése. In *Járdányi 2000*: 179–182. [G: *Österreichische Musikzeitung*, 1961.]
- JÁRDÁNYI Pál: Bevezető a „Magyar Népdaltípusok” című kiadványhoz. In *Járdányi 2000*: 66–69. [Ua. in *Magyar népdaltípusok*. 1961; 2. kiad. 1977.]
- JÁRDÁNYI Pál: Dallamrendezés, formaelemzés a gregoriánumban. In *Járdányi 2000*: 135–147. [Első közlés; G: *Acta Ethnographica*, 1959.]
- JÁRDÁNYI Pál: Hangnemtípusok a magyar népzeneben. In *Járdányi 2000*: 21–31. [Ua. *Emlékkönyv Kodály Zoltán 70. születésnapjára*. 1953.]
- JÁRDÁNYI Pál: Kodály és a népdal. In *Járdányi 2000*: 209–213. [Ua. *Kortárs*, 1962; E: *The New Hungarian Quarterly*, 1962.]
- JÁRDÁNYI Pál: Kodály „Magyar népzene” sorozata. Előadás az MTA Felolvasó termében Kodály 80. születésnapja alkalmából, 1962. december. In *Járdányi 2000*: 214–218. [Első megjelenés.]
- JÁRDÁNYI Pál: Magyar népzene. 1–8. rész. (Rádióelőadás-sorozat 1966. febr.–máj.) In *Járdányi 2000*: 93–128. (Első megjelenés.)
- JÁRDÁNYI Pál: Nemzetközi népzenei konferencia Budapesten. In *Járdányi 2000*: 148–149. [Ua. in *Parlando*, 1964.]
- JÁRDÁNYI Pál: Népzene és zenepedagógia. In *Járdányi 2000*: 83–92. [G: in *Musikerziehung in Ungarn*. 1966.]
- Járdányi Pál összegyűjtött írásai*. Közreadja Berlász Melinda. Bp., MTA ZTI, 2000. 411 p. 2 t. Bibl. 397–405.
- JÁRDÁNYI Pál: Tapasztalatok és eredmények a magyar népdalok rendszerezésében. In *Járdányi 2000*: 70–73. [Ua. *Az MTA I. Oszt. Közl.* 1965; E: *Studia Musicologica*, 1965.]
- JUHÁSZ, Zoltán: A Model of Variation in the Music of a Hungarian Ethnic Group. *Journal of New Music Research*, 29 (2000) 2: 159–172.
- JUHÁSZ, Zoltán: Contour Analysis of Hungarian Folk Music in a Multidimensional Music-Space. *Journal of New Music Research*, 29 (2000) 1: 71–83.
- JUHÁSZ Zoltán: Információátadás a népzeneben. *Iskolakultúra*, 10 (2000) 4: 93–101.
- KARÁCSONY Zoltán: A tánc és zene kapcsolata egy györgyfalvi legényes táncaiban. In *A magyar népi tánczene*. 2000: 95–141.
- KISS Lajos: A bukovinai székelyek tánczenéje. In *A magyar népi tánczene*. 2000: 195–218. [Ua. *Tánc tudományi Tanulmányok 1958*.]
- KISS Lajos: A tánczenegyűjtés problémáiról. In *A magyar népi tánczene*. 2000: 379–386. [Ua. *Táncművészeti Értesítő*, 1956.]
- KISS Lajos: Népi verbunkdallamainkról. In *A magyar népi tánczene*. 2000: 219–249. [Ua. *Tánc tudományi Tanulmányok 1959–1960*, 1960.]
- KODÁLY Zoltán: *A magyar népzene*. Vargyas Lajos példatárával. 14. kiadás. Bp., Zeneműkiadó, 2000. 335 p. [További kiadások: 3. 1960; 4. 1969; 5. 1971; 6. 1973; 7. 1976; 8. 1981; 9. 1984; 10. 1987; 11. 1989; 12. 1991; 13. 1997; 15. 2003; G: 1956. E: 1. kiad. 1960; 2. kiad. 1971; 3. kiad. 1982.]
- KONKOLY Elemér: A nagybögő és a „gordon” játéktechnikája, a tánczene basszus kísérete Széken. In *A széki hangszeres népzene*, 2000: 139–225.
- KOVALCSIK Katalin: A folklórzenészek, a hagyományőrök és az „elektromos cigányok” *Kritika*, 29 (2000) 4: 9–11.
- KOVALCSIK Katalin: A magyarországi cigányok népzeneje. In *Magyarországi romák*. Szerk. Kemeny István. Bp., Útmutató, 2000: 41–49. (Változó világ)
- KOVALCSIK Katalin: „Ami a dalban van, az a cigány beszéd”. Egy erdélyi oláh cigány közösség nyelvi ideológiája. In *Romanológia-Cigánológia*. Szerk. Forrai R. Katalin. Bp.–Pécs, Dialóg Kampus K., 2000: 129–145.

- KOVALCSIK, Katalin: Roma or Boyash identity? The music of the „Ard”elan Boyashes in Hungary. In *Music, language and literature of the Roma and Sinti*. Ed. Max Peter Baumann. Berlin, Verlag für Wissenschaft und Bildung, 2000: 343–360. [Ua. *The world of music*, 1996.]
- KOVALCSIK, Katalin: Teasing as a Sung Speech Genre of Vlach Gypsy Couples in the Sub-Carpathian Region. *Narodna Umjetnost*, 37 (2000) 1: 67–95. [H: *Zenatudományi dolgozatok 1999.*]
- LÁZÁR Katalin: Reguly Antal vogul dallamgyűjtésének tanulmányai. In Szij – Lázár: *Reguly Antal...* 2000: 7–61.
- MARTIN György: A néptánc és a népi tánczene kapcsolatai. In *A magyar népi tánczene*. 2000: 9–65. [Ua. *Tánc tudományi Tanulmányok 1965–1966*, 1966.]
- MARTIN György: A széki hagyományok felfedezése és szerepe a magyarországi folklorizmusban. In *A széki hangszeres népzene*. 2000: 13–28. [Ua. *Ethnographia*, 1982.]
- MARTIN György: A táncos és a zene. Tánczenei terminológia Kalotaszegen. In *A magyar népi tánczene*. 2000: 66–94. [Ua. *Népi kultúra – népi társadalom* 9. 1977.]
- MARTIN György: *Énekes körtáncok*. M. Gy.: A magyar körtánc és európai rokonsága c. könyve alapján válogatta Németh Ildikó. Bp., Planétás K., 2000. 219 p. (Jelenlévő múlt. Szerk. Lelkes Lajos.)
- PAKSA Katalin: A néptánc dallamalakító szerepéről. In *A magyar népi tánczene*. 2000: 142–160. [Ua. *Ethnographia*, 1992; E: *Acta Ethnographica Hungarica*, 1994.]
- PAKSA, Katalin: Zoltán Kodály and the Problems of the Critical Edition of Hungarian Folk Music. *Studia Musicologica*, 41 (2000) 4: 321–344. [Ua. In *Magyar zenetörténeti tanulmányok Erkel Ferencről, Kodály Zoltánról és korukról*. 2001; rövidebb: *Népzenei tanulmányok*, 1999.]
- PÁVAI István: A népi és a nemzeti kultúra viszonyának néhány zenei vetülete Erdélyben. *Savaria*, a Vas Megyei Múzeumok Értesítője 1995–1998, Szombathely, 2000: 97–113. [Ua. *Népzenei tanulmányok*, 1999.]
- PÁVAI István: Gondolatok egy néptánczenei rend kialakításáról. In *A magyar népi tánczene*. 2000: 186–194. [Ua. *Zenatudományi dolgozatok 1997–1998*, 1998.]
- PÁVAI István: Interetnikus kapcsolatok az erdélyi népi tánczenében. In *A magyar népi tánczene*. 2000: 363–378. [Ua. *Néprajzi látóhatár*, 1993; rövidebb: *Rom Som*, 1995; G: in *Regionale Volkskulturen...* 1998.]
- PÁVAI István: Jajnoták és dúrharmóniák a Kis-Homoród mentén. In *Dolgozatok a Székelyföld és a Szászföld határvidékéről*. Szerk. Cseke Péter, Hála József. Csíkszereda, Pro-Print K., 2000: 287–301.
- PÁVAI István: Népzenei gyűjtemény. In *A Néprajzi Múzeum gyűjteményei*. Szerk. Fejős Zoltán. Bp., Néprajzi Múzeum, 2000: 813–851.
- PÁVAI István: Sajátos szempontok az erdélyi hangszeres népi harmónia vizsgálatában. In *A magyar népi tánczene*. 2000: 161–185. [Ua. *Zenatudományi dolgozatok 1999.*]
- RICHTER, Pál: Die Verwendung der Kirchenlieder in den Franziskaner Quellen (17.-18. Jh.). In *Gegenreformation und Barock in Mitteleuropa*. Hrsg. von Ladislav Kačic. Bratislava, Slavistický kabinet SAV – Academic Electronic Press, 2000: 207–226.
- SÁROSI Bálint: Cigányzenészek – „cigányzene”. In *A Magyarországi Romák*. Szerk. Kemény István. Bp., Útmutató K., 2000: 49–62.
- SÁROSI Bálint: Egy „többnyelvű” cigányzenekar Erdélyben. In *A magyar népi tánczene*. 2000: 351–362. [Ua. *Magyar Zene*, 1984; G: *Studia instrumentorum...*, 1985.]
- SÁROSI Bálint: Híradások az első cigánybandákról. *Muzsika*, 43 (2000) 12: 15–19.
- SÁROSI, Bálint: Zigeunermusikanten in Ungarn. In *Music, Language and Literature of the Roma and Sinti*. Ed. Max Peter Baumann. Berlin, Verlag für Wissenschaft und Bildung, 2000: 331–342.
- SIPOS János: Bartók nyomában Anatóliában. In *Kőrösi Csoma Sándor és a magyarság keleti eredete*. Sepsiszentgyörgy, 2000: 217–233.
- SIPOS, János: *In the Wake of Bartók in Anatolia*. Bp., European Folklore Institute, 2000. 221 p. (Bibliotheca traditionis Europae 2.) [mell. 2 db CD]

- SIPOS János: Magyar népzenei kutatások a törökség között. In *Paraszti múlt és jelen az ezredfordulón*. A Magyar Néprajzi Társaság 2000. október 10–12. között megrendezett néprajzi vándorgyűlésének előadásai. Szerk. Cseri Miklós, Kósa László, T. Bereczky Ibolya. Szentendre, 2000: 165–182.
- SZIJ Enikő–LÁZÁR Katalin: *Reguly Antal „hangjegyekre szedett” finnugor dallamairól*. Reguly Antal vogul dallamgyűjtésének tanulságai. Bp., Tinta, 2000. 102 p. (Bibliotheca Regulyana.)
- „Tardoson, a réten és a pázsiton”. Tardosi szlovák balladák, dalok, imák. = „Na Tardosi, na paziti, na placi”. Tardoské slovenské balady, piesne, modlitby. Összegyűjt. és szerk. Varga Rózsa. A dallamokat lejegyezte Bereczky János és Borsai Ilona. Bp.–Tardos, Argumentum–Tardos Község Önkormányzata–Tardosi Szlovák Nemzetiség Önkormányzata, 2000. 361 p.
- TARI Lujza: A magyar hangvétel változása C. M. von Weber Magyar Rondójától R. Willmers Fóti daláig. *Zenatudományi dolgozatok 2000*, MTA ZTI, 2000: 51–69.
- TARI Lujza: A megváltozó hagyomány Tóth István dallamgyűjteménye alapján. In *Folklorisztika 2000-ben*. Folklor, irodalom, szemiotika. Tanulmányok Voigt Vilmos 60. születésnapjára. 1–2. köt. Szerk. Balázs Géza et al. Bp., ELTE BTK–Argumentum, 2000: 456–468.
- TARI Lujza: A romantikus bordal és a Vörösmarty-bordalok korabeli megzenésítései. In *Vörösmarty mai szemmel*. Székesfehérvár, Árgus K.–Vörösmarty Társaság, 2000: 101–128.
- TARI, Lujza: Ländler und Galopp in ungarischen Notenhandschriften um 1820. In *Wandel und Deutung*. Festschrift Walter Deutsch zum 75. Geburtstag, Hrsg. von Gerlinde Haid, Ursula Hemetek, Rudolf Pietsch. Wien, Bohlaus, 2000: 295–315.
- TARI Lujza: Megzenésített Vörösmarty versek a kortárs és későbbi 19. századi dalgyűjteményekben. *Magyar Napló*, 12 (2000) 4: 85–89.
- VARGYAS Lajos: *Egy felvidéki falu zenei világa – Áj, 1940*. = *The Musical World of a Hungarian Village – Áj, 1940*. Szerk. Bereczky János. Bp., Planétás K., 2000. 1121 p. (Jelenlévő múlt. Szerk. Lelkes Lajos.) [kb. 1180 dallam.]
- VAVRINECZ András: Egy Felső-Maros menti primás – Horváth Elek. In *A magyar népi tánczene*. 2000: 302–350.
- VAVRINECZ András–VIRÁGVÖLGYI Márta: Zenészek, zenekarok, játéktechnika. In Virágvölgyi Márta: *Palatkai népzene I*. 2000: 6–23.
- VIKÁR, László: Kodály, the Musicologist. *Bulletin of International Kodály Society, Jubilee edition 1975–2000*, 27 (2000) 79–84. [Ua. *Bulletin of IKS*, 1995; in *Kodály-tutkimuksen näköalaja*. 1992.]
- VIKÁR László: Kvintváltás – kvartváltás a cseremisiz és csuvas dallamokban. *Magyar Zene*, 38 (2000) 3: 227–241.
- VIKÁR László: *Röpülj, madár, röpjülj...* 160 karádi népdal. Gyűjtötte, sajtó alá rendezte és leírta Vikár László. Karád, Karád község önkormányzata, 2000. 197 p. 3 t.
- VIRÁGVÖLGYI Márta: A széki férfitáncok zenéje Dobos Károly primás repertoárjában. In *A széki hangszeres népzene*. 2000: 351–374. [Ua. *Zenatudományi dolgozatok 1983*.]
- VIRÁGVÖLGYI Márta: Egy magyar parasztprimás Széken – Szabó István. In *A széki hangszeres népzene*. 2000: 426–436. [Ua. *Zenatudományi dolgozatok 1982*.]
- VIRÁGVÖLGYI Márta: Halmágyi Mihály gyimesközéploki primás hegedűjátéka. In *A magyar népi tánczene*. 2000: 274–301. [Ua. *Zenatudományi dolgozatok 1988*.]
- VIRÁGVÖLGYI Márta: *Palatkai népzene I. – Kodoba Márton*. Bp., Magyar Művelődési Intézet, 2000. 129 p.
- VIRÁGVÖLGYI Márta: Szabó István széki primás „lassú” dallamai. In *A széki hangszeres népzene*. 2000: 375–397. [Ua. *Zenatudományi dolgozatok 1982*.]

Hangzó melléklet

In the Wake of Bartók in Anatolia. 1. Collection near Adana. Collected and ed. by János Sipos. Bp., Ethnofon Records, 2000. ED CD 033 [1 db CD]

- In the Wake of Bartók in Anatolia. 2. Similar Hungarian and Anatolian Folksongs. Collected and ed. by János Sípós. Bp., Fonó Records, 2000. FA-087-2. [1 db CD]*
- Ájfalusi ucca végig bazsarózsa. = The Áj street is all Peonies... Egy felvidéki falu dalai 1939–40-ben és 1999-ben. = Songs of a Hungarian village in 1939–40 and 1999. Közreadja Bereczky János. Bp., Fonó Records, 2000. FA 078-2. [1 db].*
- Palatkai népzene 1–2. Válogatta és szerk. Vavrincez András és Virágvölgyi Márta. Bp., Szakmai Ház, 2000. (Népzenei füzetek mell.) –MK.*

Önálló hangzó kiadvány

- Bodrogköz – Bácska. Válogatta és szerk. Vavrincez András. Bp., Szakmai Ház, 2000. (MK. néptáncoktatáshoz)*
- Bodrogköz – Dél-Alföld. Válogatta és szerk. Vavrincez András. Bp., Szakmai Ház, 2000. (MK. néptáncoktatáshoz)*
- Békás-vidéki népzene. Gyergyódamuk, Békásszoros. Gyűjt. Kelemen László, Pávai István. Vál. és kísérőszöveg K. L. Bp., Fonó Records, 1999. FA-111-2. (Új Pátria sorozat az Utolsó Óra program gyűjteményéből 11. Szerk. Kelemen László, Pávai István.)*
- Felső-Maros menti népzene. Csiszár Aladár, Magyarpéterlaka. Gyűjt. Árendás Péter, Kelemen László. Vál. és kísérőszöveg K. L. Bp., Fonó Records, 1999. FA-112-2. (Új Pátria sorozat az Utolsó Óra program gyűjteményéből 12. Szerk. Kelemen László, Pávai István.)*
- Kalotaszegi népzene. Szászfenes. A Muzák. Gyűjt. Árendás Péter, Kelemen László. Vál. és kísérőszöveg K. L. Bp., Fonó Records, 1999. FA-113-2. (Új Pátria sorozat az Utolsó Óra program gyűjteményéből 13. Szerk. Kelemen László, Pávai István.)*
- Kis-Küküllő vidéki népzene. Szászcsovás, Szászbogács. Gyűjtötte Árendás Péter, Kelemen László, Pávai István. Vál. és kísérőszöveg K. L. Bp., Fonó Records, 2000. FA-110-2. (Új Pátria sorozat az Utolsó Óra program gyűjteményéből 10. Szerk. Kelemen László, Pávai István.)*
- Sárköz – Marosszék. Válogatta és szerk. Vavrincez András. Bp., Szakmai Ház, 2000. (MK. néptáncoktatáshoz)*
- Sárköz – Rábaköz. Válogatta és szerk. Vavrincez András. Bp., Szakmai Ház, 2000. (MK. néptáncoktatáshoz)*

CD-ROM

- A szabadságharc népzenei emlékei. Szerk. Tari Lujza. Bp., Enciklopédia Humana Egyesület-MTA ZTI, 2000. [CD-ROM]*
- A magyar néptánc története. Szerk. Pesovár Ernő. Bp., Kokam Stúdió, 2000.*

2001

- A duda, a furulya és a kanásztűlök. A magyar hangszeres zene folklórja. Szerk. Agócs Gergely. Bp., Planétás K., 2001. 529 p. (Jelenlévő múlt. Szerk. Lelkes Lajos.)*
- A népművészet táncos mesterei. Összeáll. és szerk. Felföldi László és Gombos András. A szerk. munkatársai Szőkéné Károlyi Annamária és Pálffy Gyula. Bp., Európai Folklór Központ, Hagyományok Háza, MTA Zenetudományi Intézet, 2001. 145 p; E: *Living Human Treasures in Hungary. Folk Dance*. Ed. László Felföldi and András Gombos. Co-editors Annamária Károlyi Szőke and Gyula Pálffy. Bp., European Folklore Institute, Institute for Musicology of Hungarian Academy of Sciences, 2001. 145 p.*
- AGÓCS Gergely: „A kutyadudának a nótája”. A dudazene stílusa és előadásmódja. In *A duda, a furulya....* 2001: 349–360. [Ua: *Zenetudományi dolgozatok 1999.*]
- BERECZKY János: „...hogyan keressük nemzetünk saját hangját” – Kodály első két gyűjtőútja és a Nyári este. *Magyar Zene*, 39 (2001) 2: 129–150. [G: *Studia Musicologica*, 2002.]
- BERECZKY, János: *Ilmari Krohnin vaikustus unkarilaiseen kansanmusiikintutkimukseen* [The Influence of Ilmari Krohn upon Hungarian Ethnomusicology] Jyväskylä, Jyväskylän Yliopisto, 2001. (Jyväskylä Studies in the Arts 80.) [H: *Zenetudományi dolgozatok 2001–2002.*]

- BERECZKY János: „Ilmari Krohn volt legjobb ösztönzőnk és példaképünk”. In *Magyar zenetörténeti tanulmányok Erkel Ferencről, Kodály Zoltánról és korukról*. Szerk. Bónis Ferenc. Bp., Püski K., 2001: 185–201.
- BÉKEFI Antal: A bakonyi pásztorok zenei élete (Népi hangszerek, hangszeres zene.) (Részletek.) In *A duda, a furulya...* 2001: 51–124.
- DOMOKOS Mária: A magyar népzene összkiadása és a Magyar Tudományos Akadémia. *Honismeret*, 29 (2001. október) 5: 34–39. [Ua. *MTA Közgyűlési előadások...* 2002.]
- DOMOKOS Mária: *János Lavotta*. Bp., Mágus K., 2001. 32 p. (Hungarian Composers 6.) [H: 1999.]
- FELFÖLDI László: Egy megmozdul, száz megrándul; Lakodalmi táncaink. In *Lakodalom*. Szerk. Györgyi Erzsébet. 2001: 114–123. (Jelenlévő múlt. Szerk. Lelkes Lajos.)
- GOMBOS András: A „Népművészet Mestere” cím. A tehetséges paraszti előadók és alkotók kitüntése Magyarországon. In *A népművészet táncos mesterei*. 2001: 7–17.
- JUHÁSZ Zoltán: Egy gyimesi furulyás: Timár Viktor. In *A duda, a furulya...* 2001: 489–511.
- JUHÁSZ Zoltán: Magyar furulyások néhány sajátossága. In *A duda, a furulya...* 2001: 361–371.
- JUHÁSZ Zoltán: Magyar pásztorfurulyások és hangszereik. In *A duda, a furulya...* 2001: 421–455.
- JUHÁSZ, Zoltán: Relations Between Structure, Long-term Stability and Short-term Variability of Hungarian Folk Music. *Proceedings of Stochastic Modelling of Music*, Ed. by Marc Leman. Belgium, Ghent University, 2001. 36 p. [Klny.]
- Kodály Zoltán nagyszalontai gyűjtése*. Sajtó alá rendezte és szerkesztette Szalay Olga és Rudasné Bajcsay Márta. Bp., Balassi Kiadó, 2001. 640 p. 1 t. (Magyar Népköltési Gyűjtemény 15.) [353 dallam.]
- M[ihályfalvi] Bodon Pál 1907. évi Csík megyei népzene gyűjtése*. Szerk. Ittész Mihály és Olsvai Imre. Bevezető tanulmány: Olsvai Imre. Kecskemét, Kodály Zenepedagógiai Intézet, 2001. [22 dallam.]
- Néptánc kislexikon*. 2. átdolg. kiadás. Szerk. Pálffy Gyula. Bp., Planétás K., 2001. 252 p. (Jelenlévő múlt. Szerk. Lelkes Lajos.) [1. kiad. 1997.]
- OLSVAI Imre: Dunántúli dudamotívumok zenei és néprajzi világa. In *A duda, a furulya...* 2001: 319–348.
- OLSVAI Imre: Népzenei hagyományok. In *Somogy megye népművészete*. Szerk. Kapitány Orsolya és Imrő Judit. Kaposvár, Somogy Megyei Múzeumok Igazgatósága, 2001: 437–476.
- „Ott hul éltek vala a magyarok...” Válogatás az észak-moldvai magyarság népi emlékezetének kincsestárából. Szerk. Harangozó Imre. A zenei anyagot válogatta, és a dallamokat ellenőrizte Domokos Mária. Újkígyós, az Ipolyi Arnold Népfőiskola kiadása, 2001. 320 p. [50 dallam.]
- PAKSA Katalin: A szegedi duda-hagyomány. In *A duda, a furulya...* 2001: 151–163. [*Néprajzi Közlemények*, 1969.]
- PAKSA Katalin: Kodály Zoltán és A Magyar Népzene Tára. In *Magyar zenetörténeti tanulmányok Erkel Ferencről, Kodály Zoltánról és korukról*. Szerk. Bónis Ferenc. Bp., Püski K., 2001: 237–256. [Rövidebb: *Népzenei tanulmányok*, 1999; E: *Studia Musicologica*, 2000.]
- PAKSA Katalin: Mária-énekek a magyar néphagyományban. In *Boldogasszony*. Szűz Mária tisztelete Magyarországon és Közép-Európában. Szerk. Barna Gábor. Szeged, JATE Néprajzi Tanszék, 2001: 218–231. (Szegedi vallási néprajzi könyvtár 7.)
- PÁLFY Gyula: Proporciónra utaló nyomok a Sárközben. A 70 éves Olsvai Imre tiszteletére. *Táncudományi Tanulmányok 2000–2001*, Magyar Táncudományi Társaság, 2001: 139–148.
- PÁLFY Gyula: Vajdakamarás táncélete. *Néprajzi látóhatár*, A Györffy István Néprajzi Egyesület folyóirata, 10 (2001) 1–4: 279–312.
- RICHTER, Pál: Quint- und Oktavparallelen in den Handschriften mit Orgelbegleitung des 17. Jahrhunderts. *Ars Organi*, 49 (2001) 19–26.
- SÁROSI Bálint: Népzenei tartalmú Bartók-témák. *Magyar Zene*, 39 (2001) 2: 115–127.
- SCHRAM Ferenc: Egy bernecebaráti furulyakészítő. In *A duda, a furulya...* 2001: 45–49.
- SIPOS, János: *Kazakh Folksongs from the Two Ends of the Steppe*. Bp., Akadémiai K., 2001. 302 p. (CD melléklettel.)

- SIPOS János: Népdalok a kazak sztyeppe két végéről. [1–4.] *Magyar Zene*, 39 (2001) 1: 27–56; 2: 183–200; 3: 301–311; 4: 425–440.
- SIPOS, János: Report on my Expedition in the Caucasus. In *Néptörténet – nyelvtörténet. A 70-éves Róna-Tas András köszöntése*. Szerk. Károly László, Kincses Nagy Éva. Szeged, 2001: 155–184.
- TARI Lujza: Halottkísérő, halálmars – hangszeres zene a halott utolsó útján. In *Lélek, halál, túlvilág. Vallásetnológiai fogalmak tudományközi megközelítésben*. Szerk. Pócs Éva. Bp., Balassi K., 2001: 282–301. (Tanulmányok a transzcendensről II.)
- TARI Lujza: *Kodály Zoltán, a hangszeres népzene kutatója*. Balassi K., 2001. 419 p. 15 t. [306 dallam.]
- TARI Lujza: Kriza János „Vadrózsák” című népköltési gyűjteményének népzenei tanulságai. *Palóc-föld*, [különszám] 47 (2001) 12: 755–773.
- TARI Lujza: Népi fűvőshangszer-hatások Kodály Zoltán műveiben. In *Erkel Ferencről, Kodály Zoltánról és korukról*. Szerk. Bónis Ferenc. Püski K., 2001: 202–221. (Magyar Zenetörténeti Tanulmányok.)
- TARI Lujza: Rajeczky Benjamin, a népzene-tudós. Születésének 100. évfordulójára. *Magyar Zene*, 39 (2001) 3: 235–260; E: Benjamin Rajeczky the Ethnomusicologist (11 November 1901 – 1 July 1989). *Studia Musicologica*, 42 (2001) 3–4: 213–252.
- TARI Lujza: Száz éve született Rajeczky Benjamin. *Honismeret*, 29 (2001) 6: 27–32.
- VARGYAS Lajos: A duda hatása a magyar népi tánczenére. In *A duda, a furulya....* 2001: 267–318. [jav. kieg. vált!; G: in *Studia memoriae...* 1. kiad. 1956; 2. kiad. 1957; E: uo. 3. kiad.; több példával; H: *Az MTA I. Oszt. Közl.*, 1955; in *Keleti hagyomány* 2. 1999: 191–239.]
- VIRÁGVÖLGYI Márta: *Palatkai népzene II. – Kodoba Márton*. Előszó: V. M. és Vavrincez András Bp., Hagyományok Háza, 2000. 160 p.

Hangzó melléklet

- Csorba János: „Bár emlékezete maradjon meg”*. Szerk. Pávai István. Bp., Magyar Könyvklub, 2001. MKK-0001. [Az azonos c. könyv melléklete.]
- Fonográf-felvételek Kodály nagyszalontai gyűjtéséből*. Szerk. Rudasné Bajcsay Márta. Balassi Kiadó, 2001. [1 db CD; Melléklet a *Kodály Zoltán nagyszalontai gyűjtése* c. könyvhöz.]
- Kazakh Folksongs from the Two Ends of the Steppe*. Collected and ed. by János Sipos. Bp., Akadémiai K., 2001. [Melléklet az azonos című könyvhöz, 1 db CD]

Önálló hangzó kiadvány

- Balassagyarmati és soproni [népi]zenekar*. (Lajtha László népzene-gyűjtéséből.) 2. kiad. Szerk. Tari Lujza. Bp., Hungaroton, 2001. HCD 18206 [1 db; 1. kiad. MK 1992.]
- Felső-Maros mente. Luc menti népzene. Szásztáncs*. Gyűjt. Kelemen László, Árendás Péter. Vál. K. L. Kísérőszöveg Sipos János. Bp., Fonó Records, 2001. FA-114–2. (Új Pátria sorozat az Utolsó Óra program gyűjteményéből 14. Szerk. Kelemen László, Pávai István.)
- Belső-mezőségi népzene*. Magyarországtól. Gyűjt. Kelemen László, Árendás Péter. Vál. és a kísérőszöveget írta Á. P. Bp., Fonó Records, 2001. FA-115–2. (Új Pátria sorozat az Utolsó Óra program gyűjteményéből 15. Szerk. Kelemen László, Pávai István.)
- Zerkula János keservesei*. Gyimesi népzene. Gyűjt. Kerényi Róbert, Vizeli Balázs. Vál. és kísérőszöveg Kelemen László. Bp., Fonó Records, 2001. FA-116–2. (Új Pátria sorozat az Utolsó Óra program gyűjteményéből 16. Szerk. Kelemen László, Pávai István.)

CD-ROM

- Pátria*. Magyar népzenei gramofonfelvételek. Szerk. Sebő Ferenc. Fonó Records Ltd. FA-500-3 [3 db CD-ROM]

2002

- BERECZKY, János: Die ersten zwei Sammelreisen Kodály und „Sommerabend“ — „...in der Suche nach dem eigenen Ton unserer Nation“. *Studia Musicologica*, 43 (2002) 1–2: 109–133. [H: *Magyar Zene*, 2001.]
- BERECZKY János: Ilmari Krohn hatása a magyar népzene tudományra. *Zenatudományi dolgozatok 2001–2002*, MTA-ZTI, 2002: 1–106; G: Die Wirkung von Ilmari Krohn auf die ungarische Volksmusikforschung. *The Finnish Kodály Center Yearbook 2001–2002: Music and Power. Proceedings of the 5th International Congress of Hungarian Studies. Music Symposium 9th and 10th August 2001*. Ed. by Matti Vainio and Jouko Laaksamo. Jyväskylä, University of Jyväskylä Department of Music, 2002: 7–20. [FI: *Ilmari Krohnin vaikutus...* 2001.]
- BÓNIS Ferenc: Vargyas Lajos. In *Üzenetek a XX. századból*. Negyvenkét beszélgetés a magyar zenéről. Bp., Püski K., 2002: 218–229.
- DOMOKOS Mária: A magyar népzene összkiadása és az Akadémia. *MTA Közgyűlési előadások 2000. november*. Szerk. Glatz Ferenc. Bp., MTA, 2002: 49–56. [Ua. *Honismeret*, 2001.]
- DOMOKOS Mária: Népzene tudomány és népzenei mozgalmak a harmincas években. In *A falukutatás fénykora (1930–1937)*. Szerk. Pölöskei Ferenc. [Bp.], Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum, 2002: 130–136.
- DOMOKOS, Mária: Pál Péter Domokos. *Hungarian Heritage* 3, Bp., European Folklore Institute, (2002) 1–2: 69–71.
- DOMOKOS, Mária: The Character of the Csángó Folk Song and the History of Its Research. In *Hungarian Csángós in Moldavia. Essays on the Past and Present of the Hungarian Csángós in Moldavia*. Ed. by Diószegi László. Bp., Teleki László Foundation–Pro Minoritate Foundation, 2002: 149–162.
- DOMOKOS, Mária: Zoltán Kallós. In *Hungarian Heritage* 3. Bp., European Folklore Institute, (2002) 1–2: 72–74.
- FELFÖLDI László: Az előadó-központú néptánc kutatás szempontjai és problémái. *Zenatudományi dolgozatok 2001–2002*, MTA ZTI, 2002: 289–295.
- GOMBOS András: Az eleki Szabó Péter táncának sajátos vonásai. *Zenatudományi dolgozatok 2001–2002*, MTA ZTI, 2002: 259–272.
- JUHÁSZ Zoltán: A népzene tanulás hagyományos módja. In *Hang és lélek. Új utak a zene és a társadalom kapcsolatában*. Zenei nevelési konferencia 2002. Összeáll. és szerk. a konferenciát előkészítő bizottság. Bp., Magyar Zenei Tanács, 2002: 130–134.
- JUHÁSZ, Zoltán: The Structure of an Oral Tradition – Mapping of Hungarian Folk Music to a Metric Space. *Journal of New Music Research*, 31 (2002) 4: 295–310.
- Lajtha László – Széki gyűjtés. Bögömelléklet Konkoly Elemér lejegyzésében. Bp., Hagyományok Háza, 2002. 57 p. (Hangszeres Népzenei Példatár – Népzenei füzetek.)
- Lajtha László – Széki gyűjtés. Hegedűszólalmi Virágvölgyi Márta lejegyzésében. Bp., Hagyományok Háza, 2002. 32 p. (Hangszeres Népzenei Példatár – Népzenei füzetek.)
- LÁZÁR Katalin: Magyar népi játékok nemzetközi párhuzamai az MTA Zenatudományi Intézet játékgyűjteményében. *Zenatudományi dolgozatok 2001–2002*, MTA ZTI, 2002: 145–162.
- LÁZÁR, Katalin: Political Power and Folk Games (Folk Tradition) in Hungary in the 2nd Half of the 20th Century. *The Finnish Kodály Center Yearbook 2001–2002: Music and Power. Proceedings of the 5th International Congress of Hungarian Studies. Music Symposium 9th and 10th August 2001*. Ed. by Matti Vainio and Jouko Laaksamo. Jyväskylä, University of Jyväskylä Department of Music, 2002: 79–101.
- LÁZÁR, Katalin: Rahvamuusika tänapäeva Ungaris. Tõlkinud Marko Ojamaa. In *Pärimusmuusika muutuvus ühiskonnas*. Koostanud ja toimetanud Triinu Ojamaa ja Ingrid Rüütel. [Tartu], Eesti Kirjandusmuuseumi etnomusikoloogia osakond, 2002: 205–211. (Tõid Ethnomusikoloogia Alalt 1.)
- PAKSA Katalin: *Magyar népzene történet*. 2. kiadás. Bp., Balassi K., 2002. 287 p. [1. kiad. 1999.]

- PAKSA, Katalin: New Regional Features in the Hungarian New-Style Songs. *Studia Musicologica*, 43 (2002) 1–2: 93–107; ES: Ungari uue stiili laulude regionaalsed iseärasused. Tõlkinud Triinu Ojamaa. In *Pärimusmuusika muutuvus ühiskonnas*. Koostanud ja toimetanud Triinu Ojamaa ja Ingrid Rüütel. [Tartu], Eesti Kirjandusmuuseumi etnomusikoloogia osakond, 2002: 45–57. (Tõid etnomusikoloogia alalt 1.)
- PÁVAI, István: The Folk Music of the Moldavian Hungarians. *Hungarian Heritage*, Bp., European Folklore Institute, 3 (2002) 1–2: 42–48.
- PETTAN, Svanibor: *Roma muzsikuskok Koszovóban: kölcsönhatás és kreativitás. = Rom Musicians in Kosovo: Interaction and Creativity*. Szerk. Katalin Kovalcsik. Bp., MTA ZTI, 2002. 309 p. (Európai cigány népzene 5.) [CD melléklettel.]
- RUDASNÉ BAJCSAY Márta: Hangfelvétel és lejegyzés eltérése Kodály nagyszalontai gyűjtésében. *Zenetudományi dolgozatok 2001–2002*, MTA ZTI, 2002: 107–120.
- RUDASNÉ BAJCSAY Márta–SZALAY Olga: Kodály Zoltán nagyszalontai gyűjtése. *Honismeret*, 30 (2002) 6: 8–11.
- Sárhidai nóták dr. Balogh Elemér emlékeiből*. Szerk. Paksa Katalin. Zalaegerszeg, Zala Megyei Levéltár, 2002. 328 p. (Zalai gyűjtemény 53.)
- SÁROSÍ Bálint: *Bihari János*. Bp., Mágus K., 2002. 36 p. (Magyar zeneszerzők sorozat 21. Szerk. Berlász Melinda.)
- SIPOS János: *Bartók nyomában Anatóliában*. Hasonló magyar és török dallamok. Bp., Balassi K., 2002. 200 p. 4 t.
- SIPOS, János: Turkic Folk Music from the Volga-Kama Region to Anatolia. In *Research Support Scheme Network Chronicle 10*. Ed. by Robin Cassling. Prague, RSS, 2002: 6–8.
- SIPOS, János: Bibliography and Evaluations of the Turkish Folk Culture Studies Carried Out in Hungary in the last 50 Years. In *VI. Milletlerarası Türk Halk Kültürü Kongresi. Son Elli Yılda Türkiye Dışındaki Türk Halk Kültürü Çalışmaları Sektör Bildirileri*. Ankara, T. C. Kültür Bakanlığı Yayınları: 2927, Halk Kültürlerini Araştırma ve Geliştirme Genel Müdürlüğü Yayınları: 329, 2002: 233–247. (Seminer, Kongre Bildirileri Dizisi: 67)
- SIPOS János: Vannak-e közös rétegek a karacsáj-balkár és a magyar népzeneben? In *Orientalista nap 2001*. Szerk. Birtalan Ágnes és Yamahi Masanori. Bp., MTA Orientalisztikai Bizottság–ELTE Orientalisztikai Intézet, 2002: 117–132.
- SZALAY, Olga: An Interethnic Concept in Hungarian Folk Music Research. In *Ethnic Relations and Musical Folklore*. Papers presented at the International Ethnomusicological Conference held in Vilnius, Lithuania, in 1999. Ed. by Rimantas Astrauskas. Vilnius, Dep. of Ethnomusicology Lithuanian Academy of Music, 2002: 57–63.
- SZALAY, Olga: „Kodály Concept” in Folk Music Research. *The Finnish Kodály Center Yearbook 2001–2002: Music and Power*. Proceedings of the 5th International Congress of Hungarian Studies. Music Symposium 9th and 10th August 2001. Ed. by Matti Vainio and Jouko Laaksamo. Jyväskylä, University of Jyväskylä Department of Music, 2002: 109–119.
- TARI Lujza: Kossuth Lajos, a népdalok hőse. In *Kossuth Lajos 1802–1894*. Kossuth Lajos és kortársai. Bp., Kossuth K., 2002: 131–145. [CD melléklettel.]
- TARI, Lujza: Signalmelodien als gemeinsame Zeichen der Gesellschaft. *European Journal for Semiotic Studies*. Wien, Institut für Socio-Semiotic Studies (ISSS), 14 (2002) 1–2: 289–314. (Signs, Music, Society 3.)
- TARI Lujza: The History of Phonograph and Digital Sound Recordings and a North Hungarian Village between 1896 and 2000. In *Music Archiving in the World*. Papers Presented at the Conference on the Occasion of the 100th Anniversary of the Berlin Phonogramm-Archive. Ed. by Gabriele Berlin and Artur Simon. Berlin, Verlag für Wissenschaft und Bildung–Staatliche Museen Berlin–Preußischer Kulturbesitz, 2002: 458–467. [CD melléklettel. A No. 45–52. adatai uo. pp. 496–497. 8 népdal.]
- TARI Lujza: A 110 éve született Lajtha László és a Palócföld népzenejének kutatása. *Palócföld*, 48 (2002) 5: 527–542.

VARGYAS Lajos: *A magyarság népzeneje*. 2. jav. kiad. Szerk. Paksa Katalin. Bp., Planétás K., 2002. 709 p. (Jelenlévő múlt. Szerk. Lelkes Lajos.) [281 kottapl. +394 hangzó kottapl. 10 db CD melléklettel; 1. kiad. 1981.]

VIKÁR László: *Volgán innen, Volgán túl. Naplójegyzetek a magyar őshaza vidékéről*. Bp., Balassi K., 2002. 403 p.

Hangzó melléklet

VARGYAS Lajos: *A magyarság népzeneje — Folk Music of the Hungarians*. [Magyar, angol kísérfűzet, 451 p.] Szerk. Paksa Katalin. A szerk. munkatársa Rudasné Bajcsay Márta. Bp., Fonó Records, 2002. FA-206-2, [10 db CD]

Önálló hangzó kiadvány

Magyar Népzene Kodály Zoltán fonográffelvételeiből. 2. bőv. kiad. Szerk. Tari Lujza. Hungaroton, 2002. HCD 18 254–55. [2 db CD; 1. kiad. 1983.]

2003

DOMOKOS Mária: Hungarian Folk Music from Moldavia and Bukovina. *Studia Musicologica*, 44 (2003) 1–2: 127–136.

FELFÖLDI, László: *Plesne tradicije Srba u Pomorjsju. Prevod Milan Stepanov*. Bp., Samouprava Srba u Mađarskoj, 2003. 143 p.

FÜGEDI János: Mouvement, Cognition and Dance Notation. *Studia Musicologica*, 44 (2003) 3–4: 393–410

KODÁLY Zoltán: *A magyar népzene*. Vargyas Lajos példatárával. 15. kiadás. Bp., Zeneműkiadó, 1969. 307 p. [További kiadások: 3. 1960; 4. 1969; 5. 1971; 6. 1973; 7. 1976; 8. 1981; 9. 1984; 10. 1987; 11. 1989; 12. 1991; 13. 1997; 14. 2000; G: 1956. E: 1. 1960; 2. 1971; 3. 1982.]

KOVALCSIK, Katalin: Chants et musiques des communautés tsiganes de l'Europe de l'Est et du Sud. *Études Tsiganes*, 16 (2003) 1: 87–102.

MARTIN György: A botoló nóta. Proportio-gyakorlat nyomai a magyar néptáncban és népi tánczenében. In *A botoló tánc zenéje*. 2003: 19–38. [Ua. in *Írások Erkel Ferencről...* 1968.]

MARTIN György: A botoló és zenéje. In *A botoló tánc zenéje*. 2003: 311–347. [Ua. in *Magyar néptánc-hagyományok*. 1980; 2. kiad. 1995; ua. in *Magyar néprajz VI. Népzene–néptánc–népi játékok*. 1990; in *A magyar nép és nemzetiségeinek tánc-hagyományai*. 1997; E: *Studia Musicologica*, 1979.]

MARTIN György: *A botoló tánc zenéje*. Szerk. Kovalcsik Katalin és Kubinyi Zsuzsa. Bp., MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza, [2003.] 428 p. [mell. 1 db CD]

PAKSA Katalin: Népi előénekesek – egyházi népénekek. In *Imádságos asszony*. Tanulmányok Erdélyi Zsuzsa tiszteletére. Szerk. Hoppál Mihály. Bp., Gondolat Kiadói Kör–Európai Folklor Intézet, 2003: 241–248.

PAKSA, Katalin: Pentatonnűe melodii uzokogo diapazona v vengerszkoj i csuvasszkoj narodnoj muzike. In *Csuvasszkoje iszkussztvo V*. Szerk. M. G. Kondratyev. Csebokszarü, Csuvaszszkij Goszudarsztvennűj Institut Gumanitarnűh Nauk, 2003: 6–35. [E: *Studia Musicologica*, 1984.]

SÁROSI Bálint: Cigányzenés századvég (1890–1900). *Muzsika*, 46 (2003) 10: 12–14.

SÁROSI Bálint: *Zenei anyanyelvünk*. 2. átdolg., bőv. kiad. Bp., Planétás K., 2003. 242 p. (Jelenlévő múlt. Szerk. Lelkes Lajos.)

SZALAY Olga: A Kájoni-Cantionale strófikus doxológiái. In „*Oh boldogságos Háromság*”. Tanulmányok a Szentháromság tiszteletéről. Szerk. Barna Gábor. Paulus Hungarus, Kairoosz K. 2003: 217–229. (Szegedi vallási néprajzi könyvtár 12. = Bibliotheca religionis popularis Szegediensis 12.)

SZALAY Olga: Kodály's Folk Music Legacy in the Kodály Archives. *Bulletin of the International Kodály Society*, 28 (2003 Spring) 1–9. [H: *Népzenei tanulmányok*, 1999.]

- SZENDREI Janka: A Te Deum mint ökumenikus örökségünk. *Magyar Egyházzene*, 10 (2002–2003) 2–3: 221–232.
- TARI Lujza: Nógrád megye népzenejének 20. századi gyűjtői. *A Nógrád Megyei Múzeumok Évkönyve* 26. Szerk. Kapros Márta, et al. Balassagyarmat, Salgótarján, 2003: 161–191.
- TARI, Lujza: Recording Hungarian Folk Music. In *Hungarian Heritage* 4. Bp., European Folklore Institute, 2003: 7–13.
- TERBÓCS Attila: Mathia Károly centenáriuma. *Néprajzi Hírek*, 32 (2003) 1–2: 61–65. Bibl. 65. o.
- VIKÁR László: Dunán innen, Dunán túl. Gyűjtőnapló 1952. január 17.–1964. május 1. Szerk. Puskás Katalin. Bp., Hagyományok Háza, 2003. 320 p.

Hangzó melléklet:

„*Cigányoknak a legbotosabb nótája.*” Martin György: A botoló tánc zenéje c. könyv hangzó anyaga. Eredeti népzenei felvételek az MTA Zenetud. Int. Népzenei archívumából. Szerk. Kubinyi Zsuzsa és Németh István. Bp., MTA Zenetud. Int. 2003. [1 db]

Önálló hangzó kiadvány

- Juhait kereső pásztor.* Gyűjt. Juhász Zoltán, Kelemen László, Árendás Péter, Pávai István. Vál. Árendás Péter. Kísérőszöveg: Árendás Péter. Bp., Fonó Records, 2003. FA 117-2. (Új Pátria sorozat az Utolsó Óra program gyűjteményéből 17. Szerk. Kelemen László és Pávai István.)
- Népdalok a Kaukázus két oldaláról = Folk Tunes from the Two Sides of the Caucasus.* Gyűjt. és szerk. Sipos János. Bp., Hungaroton, 2003. HCD 18253. [1 db CD]
- SÁROSI Bálint: *Zenei anyanyelvünk.* Bp., Hungaroton, 2003. HCD 18260. [1 db CD]

Ötven év – ötven kép
Fényképek a Népzene Kutató Csoport múltjából

Összeállította:
Dóka Krisztina és Szőkéné Károlyi Annamária

MTA Zenetudományi Intézet

Magyar Tudományos Akadémia (Budapest, V. Roosevelt tér 9.), 1953

1. Kiss Lajos, Kerényi György, Járdányi Pál és Kodály Zoltán
A Magyar Népzene Tára szerkesztőségében, 1954. IV. Fotó: Lévainé Gábor Judit, Nz 5761

2. Gáspár Simon Antal, Kiss Lajos és Kertész Gyula hangfelvétel közben
Kertész Gyula lakásán, 1954. Fotó: Kerényi György, Nz 5379

3. Pál Máté édesapjával a szülői háznál
Vásárosdombó (Baranya m.), 1952. X. Fotó: Kerényi György, Nz 5348

4. Kiss Lajos Csobot Lázárnéval gyűjtés közben
Bátaszék (Tolna m.), 1953. Fotó: Kertész Gyula, Nz 6301

5. Kiss Lajos és Lugossy Emma Ciglai Jánossal, gyűjtés közben
Nézsza (Nógrád m.), 1954. VIII. Fotó: Kerényi György, Nz 5431

6. Vikár László gyűjtés közben; Nyúl György énekel
Zics (Somogy m.), 1954. X. Fotó: Kerényi György, Nz 4319

7. Kerényi György Takács Istvánnéval. Népdalgyűjtés Tengőd (Somogy m.), 1954. X. Fotó: Vikár László, Nz 2211

8. Kodály Zoltán, Keleti Istvánné, Kerényi György, Lévainé Gábor Judit a Népzene kutató Csoportban, 1954. XII. Fotó: Kertész Gyula, Nz 5681

9. Sárosi Bálint, Hajdu András, Olsvai Imre, Farkas Ilona, Vikár László Kodály Zoltánnal
Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola, 1955. Fotó: Vikár László, Nz 78351

10. Rác Ilona, Olsvai Imre, Kodály Zoltán, Járdányi Pál
Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola, 1959. Fotós ismeretlen, Nz 15140

11. Martin György és Timár Sándor Molnár István: „Magyar Képeskönyv” próbájának szünetében Budapest, 1953 k. Fotós ismeretlen

12. Martin György és Maác László, néptáncgyűjtés szünetében Nyírbátor (Szabolcs m.), 1957. Fotó: Kápolnai Imre, Tf 2995

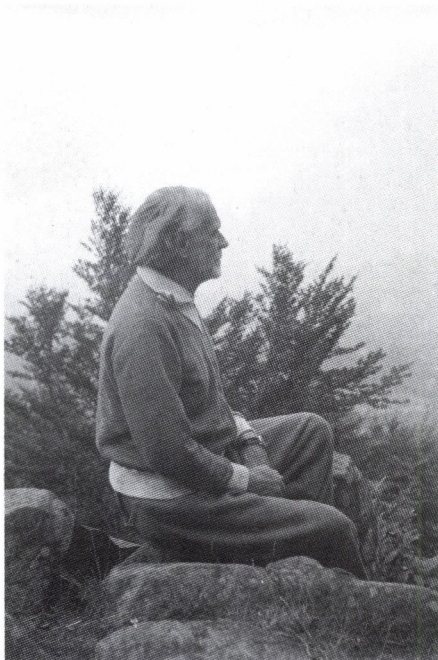
13. Martin György gyűjtés közben
Felsőszolca (Borsod m.), 1957. Fotó: Pesovár Ernő, Tf 5066

14. A kocszi utasai: Pesovár Ferenc, Martin György és Maác László gyűjtőúton
Nyírbátor (Szabolcs m.), 1957. Fotó: Kápolnai Imre; Tf 2993

15. Kodály Zoltán a Népzenekutató Csoportban
Budapest, V. Roosevelt tér 9., 1958. Fotó: Vikár László, Nz 15140

16. Kodály Zoltán
Galyatető, 1958. Fotó: Vikár László, Nz 15120

17. Yehudi Menuhin (elől) és a Népzenekutató Csoport munkatársai
MTA (Budapest, V. Roosevelt tér 9.) 1958. IX. Fotó: Gábor Judit, Nz 6258–71

18. Kodály Zoltán és Ág Tibor
MTA (Budapest, V. Roosevelt tér 9.), 1959. XII. Fotó: Gábor Judit, Nz 5900

19. Jagamas János és Domokos Pál Péter (elől, hosszú kabátban) és hejgetők Lujzikalagor (Moldva), 1958. II. Fotós ismeretlen, Nz 5930

20. Sztanó Pál (középen) a gyűjtés szünetében az énekesekkel Püspökladány (Hajdú m.), 1958. Fotó: Víg Rudolf, Nz 6287

21. Andrásfalvy Bertalan, adatközlő, Martin György Bába (Tolna m.), 1958. Fotó: Pesovár Ferenc, Tf21200

22. Pálfi Csaba, Maác László és Martin György néptáncgyűjtés közben Encsencs (Szabolcs m.), 1958. X. Fotó: Vadasi Tibor, Tf32506

23. Víg Rudolf, énekes adatközlő, Csenki Imre
Hosszúpályi (Bihar m.), 1959. Fotó: Csenki Sándor, Nz 1500

24. Kerényi György Lakatos Istvánnal kukoricamorzsolás közben
Felsőíreg (Tolna m.), 1959. I. Fotó: Gábor Judit, Nz 2323

25. Martin György táncosokkal, a háttérben Szappanos Lukács, a Népművészet Mestere Kunszentmiklós (Pest m.), 1959. IV. Fotó: Pesovár Ferenc, Tf 21859

26. Pesovár Ferenc, Kallós Zoltán, Martin György adatközlőkkel Válaszút (Kolozs m.), 1961. Fotó: Andrásfály Bertalan, Tf 37338

27. Gulyás Imre citerázik. Gyűjtő: Sárosi Bálint
Békés (Békés m.), 1960. V. 14. Fotó: Sárosi Bálint, Nz 4633

28. Kiss Lajos gyűjtés közben
Bátaszék (Tolna m.), 1963. Fotó: Sztanó Pál, Nz 5499

29. Kodály Zoltán, Olsvai Imre, Kiss Lajos a Bartók ülészakon
MTA Képes terem, 1965. XII. Fotó: Víg Rudolf, Nz 8360

30. Kiss Lajos, Rajeczky Benjamin és Kerényi György (áll)
a Népzene kutató Csoportban, 1967. XI. Fotó: Kammerer László, Nz 5888

31. Pál Máté, Kiss Lajos, Rajeczky Benjamin, Kerényi György, Gábor Judit, Borsai Ilona, Rácz Ilona, Szendrei Janka, Sztanó Pál, Kammerer László, Szomjas-Schiffert György, Martin György és Vikár László a Népzenekutató Csoportban, 1967. XI. Fotó: Sárosi Bálint, Nz 5887

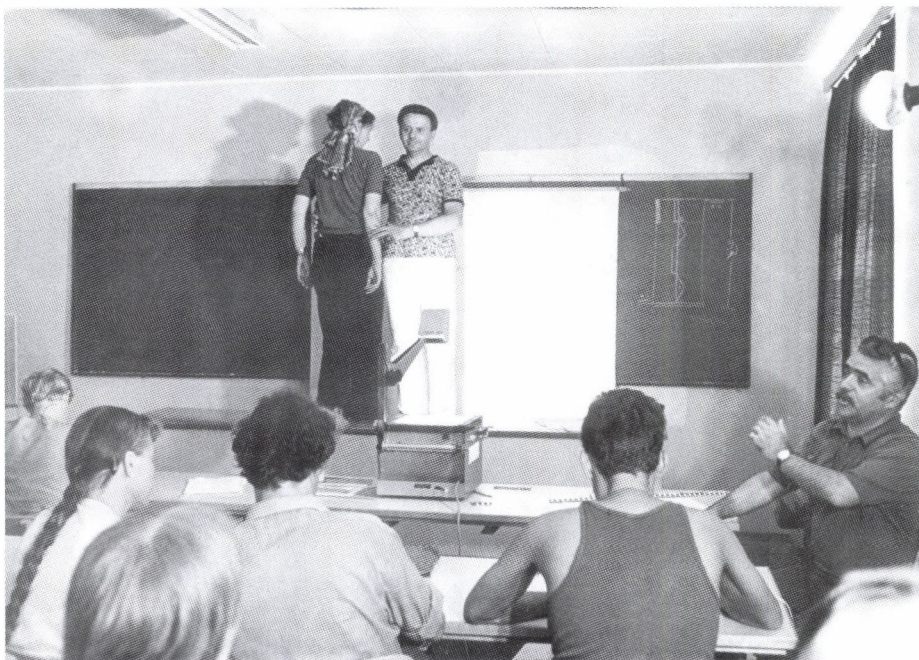
32. A Népzenekutató Csoport 106. szobájának részlete. Középen: Szalatnyai József Kodály-képe Budapest, I. Úri u. 49., 1975. II. Fotó: Károlyi Annamária

33. Bársony Mihály tekerős, felesége, Tari Lujza és a gépkocsivezető
Tiszaújfalu (Pest m.), 1971. V. Fotó: Sárosi Bálint, Nz 7781

34. Bársony Mihály tekerős, felesége és Sárosi Bálint
Tiszaújfalu (Pest m.), 1971. V. Fotó: Tari Lujza, Nz 7782

35. Nemzetközi néptáncszemináriumon Lányi Ágoston táncossal illusztrálja előadását Suolahti-Finnország, 1973. VII. Fotó: Arne Kjellmann, CD 20297

36. Martin György és táncos adatközlője. Kartal (Pest m.), 1976. VII Fotó: Szabó Jenő, Tf 34898

37. Erdőháti Lányi Mária, Lányi Ágoston, Borsai Ilona és Sztanó Pál
Borsai Ilona nyugdíjas búcsúztatóján, 1977. Fotó: Manno Andrea, Nz 8112

38. Sárosi Bálint, Martin György, Vargyas Lajos és Borsai Ilona
Fotó: Manno Andrea, Nz 8107

39. Dobszay László, Tari Lujza, Borsai Ilona, Szalay Olga, Gerő Erzsébet, Ferenczi Ilona,
Olsvai Imre, Szendrei Janka, Bereczky János
Rác Ilona 80. születésnapján, Budapest, Országház u. 30., 1977. Fotó: Manno Andrea, Nz 7626

40. Rác Ilona, Halmos István és Gergely Pál
Rác Ilona 80. születésnapján. 1977. Fotó: Manno Andrea, Nz 7633

41. Martin György mongóliai gyűjtőúton
Ulánbátor, 1979. IX. Fotó: J. Badra, Tf40006

42. Tanulmányúton: Vargyas Lajos, Kallós Zoltán, Vikár László, Jagamas János, Almási István
Kolozsvár, 1973. Fotós ismeretlen

43. Gergely Ferenc táncos és Martin György
Inaktelke (Kolozs m.), 1983. VII. Fotó: Zsuráfszki Zoltán, Tf42532

44. Németh István és Martin György cigánytánc gyűjtés közben
Nyíresaholy (Szatmár m.), 1983. IX. Fotó: Csapó Károly, Tf42747

45. Pesovár Ernő néptáncgyűjtés közben
Rimóc (Nógrád m.), 1984. III. Fotó: Nagy Judit, Tf 43499

46. Pálffy Gyula és Németh István vajdaszentiványi zenészekkel
MTA Zenetudományi Intézet Kodály terem, 1991. IV. Fotó: Szöllősi Mihály, Tf 1399

47. Paksa Katalin, Domokos Mária, Vargyas Lajos
Vargyas Lajos lakásán, 80. születésnapján, 1994. Fotó: Németh István, Nz 15594

48. Móser Zoltán, Bereczky János, Csapó Károly, Vargyas Lajos, Pálffy Gyula, Karácsony Zoltán,
Paksa Katalin, Domokos Mária, Vargyas Lajosné, Berlász Melinda, Rudasné Bajcsay Márta,
Szökéné Károlyi Annamária. Vargyas Lajos születésnapján. 1994. Fotó: Németh István, Nz 15589

49. Karácsonyi ünnepség. Agócs Gergely (furulya), Pávai István (gardon)
MTA Zenetudományi Intézet Lovagterem, 1998. Fotó: Balázs Béláné

50. A Népzenekutató Csoport megalakulásának 50. évfordulóján tartott konferencia megnyitója
MTA Díszterem, 2003. Fotó: Szőkéné Károlyi Annamária

Szalay Olga

MTA Zenetudományi Intézet

Kodály Zoltán és a Tudományos Akadémia szerepe a népdal-összkiadás megindításában 1930 és 1940 között

Kodály Zoltán és Bartók Béla közös javaslata, amelyet a népdal-összkiadás ügyében 1913-ban a Kisfaludy Társasághoz benyújtottak, valójában csak erkölcsi támogatást kapott.¹ Később a háború és annak gazdasági következményei már végképp megakasztották az ilyen irányú törekvéseket.

Az újabb kutatások fényt derítenek arra, hogy a Magyar Tudományos Akadémia vezetése a húszas évek végén kezdett ismét gondolkodni a megvalósítás mikéntjén. Ez vezetett Bartók áthelyezéséhez 1934-ben. Az ő részvétele a kiadást előkészítő munkák folyamatában innentől kezdve ismert, egyrészt leveleiből,² másrészt a különféle, vele foglalkozó munkákból.³ Kodály szerepéről Bartók említést tesz egyik levelében, Kodály maga egyetlen mondatral utal saját közreműködésére *A Magyar Népzene Tára* I. kötetének bevezetőjében.⁴ Az utóbbi időben feltárt, az Akadémia Kézirattárában őrzött levelekből, jegyzőkönyvekből⁵ először rajzolódik ki, hogy Kodály valójában milyen mértékben és módon vett részt annak az összkiadási programnak a megvalósításában, amelynek – a saját megfogalmazásában benyújtott korábbi kötetterv révén – fő kezdeményezője volt. Munkásságára visszanezve pedig elmondhatjuk: ennek megvalósulását élete egyik legfontosabb céljának tekintette. A 70 dokumentumból, amelyet írásunk végén adunk közre, az is kitetszik, milyen pozitív szerepet játszott a Tudományos Akadémia a népdalkiadás ügyének támogatásában azzal, hogy felismerve és elismerve Kodály és Bartók tudományos teljesítményének jelentőségét, a kiadást úgy szövelvén teljesen az ő belátásukra bízta, s hozzá igyekezett az anyagi feltételeket előteremteni. Bizonyos, hogy a kiadás előmozdításában Balogh Jenő,⁶ akkori főtitkár szereplése meghatározó volt. Ő – amint ez leveleinek hangneméből is kiérződik – Kodályt és Bartókot rendkívül nagyra becsülte. A népdal ügyének széles látókörű, rendkívül előzeny kezelésével, ami működését mindvégig jellemezte, alighanem múlhatatlan érdemeket szerzett az összkiadás előkészítésében. Tevékenységéért a népzene-tudomány utólag is elismeréssel és hálával tartozik.

¹ Lásd Szalay 2003, 49–50. Az ott hivatkozott jegyzőkönyv szerint ui. a kiadás ügyét a Társaság további intézés végett továbbította a könyvkiadó-bizottsághoz, s a folyamat ott meg is szakadt.

² Lásd a 41. lábjegyzetet.

³ Lásd Bartók ifj. 1981, 1982; Bartók 1991; Lampert 1976.

⁴ „Bartók Béla 1934 szeptembertől a Tudományos Akadémia kérésére felmentést nyert a Zenei Főiskolai tanítás alól, és hivatalos elfoglaltsága gyanánt heti három délután a gyűjtemény előkészítő rendezésével és a fonogramok revíziójával foglalkozott. Ez alatt e sorok írója a közgyűjteményekben található régi népdalkéziratok másoltatását és az eredetiekkel való összevetését végezte.” (Vt 2, 189).

⁵ A dokumentumok közlésének engedélyezéséért az Akadémia Kézirattárát illeti köszönet, a Kodály Archivumból származó, kiegészítésül közzétett két Györfly-levél (10, 17) és egy Vikár-levél (44) rendelkezésre bocsátásáért Kodály Zoltánnak tartozom köszönettel.

⁶ Balogh Jenő (1864–1953) jogtudós, igazságügy-miniszter, egyetemi tanár, 1920–1935 közt a MTA főtitkára. Kodály egy jegyzetében méltatja Balogh Jenő érdemeit Bartók egy rádióelőadására hivatkozva „... sajnos csak ez bírta kimozdítani közönyéből az A[kadémiát], nem is az Akad[émia] egészét, Balogh Jenő főtitkár; az ő egyéni szorgalmazására indult meg a munka, a kiadás előkészítése.” KHI 2, 298), Balogh szerepét említi Gergely Pál is (lásd Bónis 1995, 189).

A Tudományos Akadémia 1928 novemberében úgy döntött, hogy a Vigyázó-vagyon örököséként a korábinál nagyobb összeget fordít a tudományos kutatások támogatására. A november 26-án tartott összes ülés a *Magyarország területén végzendő tudományos támogatások kérdésében* a főtitkár javaslatára a következőképpen határozott:

abban a reményben, hogy az Akadémia pénzügyi helyzete egynehány év múlva kedvezőbbé válik, és így az Akadémiának módjában lesz tudományos kutatások támogatására is jelentékenyebb összeget előirányozni, e kérdésben véleményadás és javaslatétel végett Vargha Gyula t. t. másodelnök elnökleite alatt bizottságot küldött ki.⁷

A javaslatételre kiküldött bizottság tagjával az I. osztály Gombocz Zoltánt jelölte, Kodály egykori Eötvös-kollégiumi szakvezetőjét. Talán az ő érdeme, hogy az 1929-ben közzétett javaslatok közt *Anyagmentés és feltárás* címszó alatt „népnyelvi és népzenei anyag gyűjtése és kiadása” is szerepel.⁸ Még ugyanabban az évben Balogh Jenő főtitkári beszámolójában hírül adja:

május 8-án tartott nagygyűlési összes ülésünk elhatározta több új bizottság szervezését. Ezidő szerint már kezdeményező intézkedéseket tettünk arra, hogy megalakíttassék a néprajzi és folklorisztikai, a jogtudományi, továbbá külön zeneművészeti és külön képzőművészeti bizottság.⁹

A tudományos kutatás irányának és munkatervének kidolgozására létrehozandó új, állandó bizottságok tagjai akadémikusok voltak, de rajtuk kívül meghívott tagok is lehettek. Így alakult meg a 17 akadémikusból álló *Etnográfiai és Folklorisztikai Bizottság* 1929-ben. Elnöke Hóman Bálint, az előadó gróf Zichy István volt (lásd Dokumentumok 2–5, 7). Hóman kérésére a Bizottság nevét hamarosan *Néptudományi Bizottságra* magyarítják (5–6, 9). Az üléseket az Akadémia főtitkára, Balogh Jenő szervezte és egyeztette 1936-ig. Lemondása után utódja Voinovich Géza lett. A Bizottság és a keretében létrehozott *Népzenei Albizottság* üléseiről 1940-ig (Bartók távozásáig) hét jegyzőkönyv maradt fenn, de ennél több ülésre, ill. megbeszélésre utalnak a dokumentumok.¹⁰

A Bizottság 1930. novemberében tartott első ülésén Hóman Bálint 11 állandó segédtag meghívását javasolja, mondván, hogy kevés a szakember akadémikus. Így kerülnek a Bizottságba meghívott tagként: Bartók Béla, Bartucz Lajos, Bátky Zsigmond, Ernyey József, Györfly István, Heller Bernát, Kodály Zoltán, Lajtha László, Madarassy László, Szendrey Zsigmond, Viski Károly (1–2). Az első ülés tárgya még a jövőendő berni Nemzetközi Népművészeti Kiállításon való részvétel 1934-ben, amelyre népművészeti kiadványsorozat is készül *Monumenta Hungariae Ethnographica* címmel.

A következő, 1931. február 18-i ülésen már Kodály is jelen volt. Az ülés jegyzőkönyve ugyan nincs meg, de az akkori határozatra hivatkozva kéri Györfly István Kodályt egy 1932. február 3-án kelt levelében, hogy készítse el a Bizottság keretében megalakított *Népzenei Albizottság* munkaprogramját, amelynek feladata volt a zenefolklor munkaprogram előkészítése. Györfly tájékoztatja még Kodályt, hogy e bizottságba Bartókot és Lajthát is meghívták (10).

⁷ AkadÉrt. 39 (1928) 221. (megj. 1929).

⁸ AkadÉrt. 40 (1929) 56. Kodály Gombocz Zoltán érdemét emeli ki az MNT I. bevezetőjében (Vt 2, 189).

⁹ AkadÉrt. 40 (1929) 444. (június–szeptember) 223.

¹⁰ A jegyzőkönyveket lásd Dokumentumok (2) 1930. november 26.; (22) 1932. június 9.; (30) 1933. március 30.; (43) 1934. március 14.; (49) Népzenei Albizottság, 1934. június 14.; (55) Népzenei Albizottság, 1934. december 6.; (67) 1936. április 21. Említés történik még egy 1931. február 18-i megbeszélésről, egy 1932. május 4-i Néptudományi Bizottság üléséről és egy azt követő külön ülésről (20). Kodály ezeken is részt vett, de a jegyzőkönyv hiányzik.

1931 áprilisában Vikár Béla jelentkezik levelével, amelyben kéri a Bizottság intézkedését arra nézve, hogy az 1880-as évektől gyorsírással feljegyzett dal- és mesegyűjtését gépirónak vagy az újabb gyorsírási rendszerben ismerős gyorsírónak lediktálhassa, Balogh azonban elsősorban Kodályék munkájára óhajtja összpontosítani a rendelkezésre álló összeget (7).

Egy Kodály jelenlétében történt, 1932. május 4-i megbeszélésre Balogh Jenő főtitkár levele utal. Györffynek írja június 7-én:

Jelen voltál, amidőn Kodály Zoltán t. barátunk a Néptudományi Bizottság ülése után hivatali szobámban május 4-én megtette javaslatait az Akadémia népzenei kiadványának előkészítése tárgyában (20).

A javaslatokról egy főtitkári *Pro memoria* (14) tudósít. Balogh Jenő ebben feljegyzi, hogy a berni Nemzetközi Népművészeti Kiállításra „nemzeti érdekből” a népművészeti mellett *népzenei* kiadványt is megjelentet – amelyről az Akadémia Igazgató Tanácsa „már évekkel korábban” döntést hozott. Mivel ennek munkálatait előtérbe kívánják helyezni, erről a kérdéstről Kodállal, Hómannal, Horváth Jánossal és Györffyyvel tárgyalt. Kodály javaslatai közül kiemeli, hogy elsősorban a népdalgyűjtés folytatását tűzte ki célul az elszakított területeken, valamint a moldvai csángók között, s ennek elősegítésére a gyűjtőket támogató segélyösszegek kiutalását kérte Pongrácz Zoltán, Veress Sándor, Viski János zeneművészeti főiskolai hallgatók,¹¹ Lükő Gábor egyetemi hallgató, valamint Domokos Pál Péter kézdívasárhelyi tanár részére.¹² Az emlékeztető megemlíti, hogy

Az előbb nevezett három népdal gyűjtő Kodály Zoltán főiskolai tanár urnak tanítványai, akiket Kodály úr már teljesen bevezetett a népdalgyűjtés technikájába és a főtitkár előtt be is mutatta azoknak korábbi munkásságát bizonyító adatait.

1932. június 3-án Györffy István immár tegeződő levelében értesíti Kodályt, hogy Hóman Bálint, a Néptudományi Bizottság elnöke szűkebb körű értekezletre hívja össze a Bizottság tagjait, amelyre Kodályt is várják. „Ennek egyetlen tárgya a Te javaslatod lesz a népzenei kiadvány dolgában.” – írja Györffy. Levelét azzal zárja: „Az értekezleten az alábbiak lesznek jelen: Hóman Bálint, Horváth János, Lajtha, Györffy és Te” (17).¹³

A fentiek részvételével a Néptudományi Bizottság értekezletét 1932. június 9-én (22) a főtitkár azzal nyitja meg, hogy június 8-án az Igazgató Tanács elhatározta, hogy a következő években 6–7000 pengőt utal át több részletben a népzenei munkákra.

A kilátásba helyezett pénz új helyzetet teremt, s ezért a Bizottság javaslatot tesz a népzenei gyűjtemény gyűjtésekkel való kiegészítésére és sajtó alá rendezésére. A munkával a főtitkár Kodályt bizza meg. Egy másik főtitkári javaslat a népzenei munkálatok ideje alatt egy történeti kiadványsorozat megindítása, s ennek keretében Pálóczi Horváth Ádám gyűjteményének megjelentetése. Szerkesztését Bartha Dénes végzi, a lektori feladatokkal a Bizottság Kodályt és Horváth Jánost bizza meg.

A jegyzőkönyv szerint Kodály elvállalta a népzenei kiadvány sajtó alá rendezését, azzal, hogy a kiadványon szerepeljen Bartók neve is mint szerkesztőé, hiszen a gyűjtésben, lejegyzésben neki is nagy szerepe van.

¹¹ Támogatást kérő leveleiket lásd 11–13.

¹² E két utóbbi gyűjtő, valamint a Balla Péter ügyében fennmaradt levelezés ugyancsak érdekes mozzanata az Akadémia támogató tevékenységének, de mivel közlésük a terjedelmet túlságosan megnövelte volna, ezért ezeket külön publikáljuk majd. A gyűjtések valuta-problémáit is az Akadémia igyekszik megoldani, ezt érzékeltetik a közölt 15. és a 25. levél egyes részletei.

¹³ Balogh rajtuk kívül Zichyt is meghívta (18).

A Bizottság ezt elfogadta, sőt Hóman, az elnök, jogosnak és méltányosnak találta, hogy Kodály Zoltán és Bartók Béla nemcsak mint szerkesztők, hanem mint szerzők szerepeljenek a kiadványon, s kettejük neve alatt jelenjen meg a sajtó alá rendezendő kiadvány.

Kodály kétféle kiadásmódot tart lehetségesnek. Az egyik a törzsdallamok kiadása a variánsokkal együtt, a másik ezek külön megjelentetése. Utóbbi mellett az a gyakorlati szempont is szól, hogy a törzsdallamok a nagyközönséget is érdeklik (ezért kelendőbbek is lesznek), a variánsok (a magyarázó, összehasonlító résszel együtt) a szakmai körök érdeklődésére számíthatnak elsősorban. A mintegy 3000 törzsdallam 2–3 kötetet tenne ki. A külön közreadás esetén azonban elvárná, hogy az első kötetben az Akadémia jelezze elkötelezettségét a továbbiak megjelentetésére is.

A munkát Kodály szerint meg lehet indítani, hiszen az anyag 1913-ig (a korábbi javaslat beadásának évéig) együtt van. A későbbi anyag előkészítése már nagyobb munkát igényel, mert össze kell szedni, és a korábbi gyűjtésekkel össze kell vetni. A régebbi Vikár-, Sebestyén-gyűjtések egystrófájú dallamait további versszakokkal is ki kellene egészíteni.

Balogh az ülésen kilátásba helyez bizonyos összeget arra, hogy július folyamán Gergely Pál Vikár Béla lakásán a szükséges szövegeket diktálás után leírassa.

Az ülést megelőző levélváltásból kiderül, hogy Pálóczi Horváth Ádám gyűjteményének kiadását Balogh egész természetességgel mint „népzenei kiadványt” sorolja a Bizottság feladatai közé (21).

Az ülésen Kodály Pálóczi Horváth történeti gyűjteményének publikálását nem önállóan, hanem az egész korszak, sőt annál korábbi időből való, olyan jelentéktelenebb kéziratával együtt javasolja, amelyek külön kiadást nem érdemelnek.¹⁴ A főtítkárnak megemlíti még, hogy Hodossy Béla felajánlotta kiadásra a *Sárospataki melodiáriumot* (16). Kodály javaslata az, hogy Hodossy feljegyzéseinek egy részét Bartha használja fel munkájában.

Zichy levélben fejezi ki sajnálkozását, hogy az ülésen nem lehetett jelen, de elismeréssel nyilatkozik a tervbe vett népzenei gyűjteményről, s különösen annak megalapozóiról, Bartókról és Kodályról (24).¹⁵

1933 márciusában a milánói bemutatókról hazatérő Kodály szeretné megtenni észrevételeit Bartha készülő könyvével kapcsolatban, még hozzá a lakásán – írja Balogh Jenő Horváth Jánosnak március 10-én –, „mert ott van az az anyag, amelynek elszállítása az Akadémiába körülményes volna” (28).¹⁶ Március 15-én a Népzenei Albizottság szűk körű ülése tehát Kodály lakásán zajlik Balogh Jenő főtítkárnak, Horváth János, Bartha Dénes és Kodály részvételével (29). A kéziratot Kodály még 1932 novemberében kapta meg Balogh Jenőtől (26). A főtítkárnak Kodály elvi állásfoglalását is kérte hasonló „népdaltörténeti” kiadványok sorozatos megjelentetésével kapcsolatban.

Március 30-án ismét a Néptudományi Bizottság ülésezik (30). Hóman miniszteri kinevezése miatt Gombocz Zoltánra ruházzák az elnöki teendők ellátását.¹⁷ Jelen van még Balogh főtítkárnak és a tíz meghívott tag.¹⁸ A Bizottság elfogadja Gombocz Zoltán Zsirai Miklós, finnugor nyelvész meghívására tett javaslatát. Az ülésen Vikár Béla ismerteti minisztériumi fel-

¹⁴ A főtítkárnak tájékoztatja Barthát a határozatról (23). A kötet tehát Kodály javaslatára alakult azzá, amiként Bartha szerkesztésében *A XVIII. század magyar dallamai 1770–1880*. címmel 1935-ben meg is jelent.

¹⁵ Zichy volt az egyik bírálója az 1913-as beadványnak, elismerése ott nem volt ennyire egyértelmű. Vö. Szalay 2003, 48–49.

¹⁶ Feltételezhető, hogy az összehasonlításra alkalmas anyagot tartalmazó zenei gyűjteményről, vagyis a későbbi „Kodály-rend”-ről van szó.

¹⁷ Gombocz Zoltán 1935-ig, haláláig látja el a tiszteletet.

¹⁸ Lajtha kimentette magát.

terjesztését, amely azt szorgalmazza, hogy a pécsi és debreceni egyetemek bölcsészeti karán szervezzenek folklór intézetet. Balogh Jenő jelenti, hogy Vikár gyorsírási népköltési kéziratának áttételére az Igazgató Tanács évi 200 pengőt szavazott meg, a népzenei kiadvány előállítására pedig egyelőre 6–7000 pengőt. A Népzenei Albizottság a kiadványok szerkesztésével Kodályt és Bartókot bízta meg. Jelenti továbbá, hogy a gyűjtés kiegészítésére öt gyűjtőt támogattak anyagilag. Madarassy László Seemayer Vilmos somogyi gyűjtéseinek támogatását javasolja.¹⁹ A Bizottság Seemayer-t a Népzenei Albizottság tagjaihoz utasítja szakmai tanácsokért. Bejelentik, hogy a berni kiállítás valószínűleg 1939-re tolódik.

1933. május 19-én Vikár Béla újólag levéllel fordul Balogh Jenő főtitkárhoz. 75 évére és megélhetési gondjaira hivatkozva írja, hogy nem tudja folytatni a gyorsírási áttételek ellenőrzését. Így a sok kincs, amit összegyűjtött, mindörökre rejtve marad. Kissé sértett hangon sorolja, hogy az Akadémia mindenféle műkedvelő és luxus kiadványokra pazarolja a pénzt, ahelyett, hogy támogatását a folkórgyűjtés általa javasolt módjára fordítaná. Emiatt kénytelen lesz félbehagyni a stenogrammok átírásának munkáját (34). Balogh Jenő elküldi a megszavazott első 200 pengőről szóló utalványt Vikár Bélának (35).

1933 októberében Balogh Jenő beszámolóra szólítja fel a támogatott gyűjtőket: Pongrácz Zoltánt, Veress Sándort és Visky Jánost (36).²⁰ Decemberi főtitkári jelentésében a legsürgősebb teendőnek tartja az 1895-ben Vikár Béla által a világon először alkalmazott fonográfós népdalgyűjtés anyagának konzerválását, leírását és tudományos feldolgozását, majd a többi gyűjtés eredményeivel való együttes kiadását.²¹

A főtitkár 1934. február 8-án kelt levelében értesíti Kodályt, hogy az Akadémia Igazgató Tanácsa jóváhagyta azt a munkaprogramot, amelyet aznap Kodállyal megbeszéltek. Ezért tartalékolja a kiadásra szánt 5000 pengőt, a megbeszélte 500 pengő tiszteletdíj pedig bármikor átvehető. A Jatzkó és Gál hangjegynyomdától árajánlatot fog kérni a kottalapokra. Végül utal arra, hogy a Vallás- és Közoktatásügyi Minisztériumban is utánajár a megbeszélteknek – vélhetően Bartók áthelyezésének (37).

1934. február 21-én és azt megelőzőleg Bartók és Kodály több alkalommal folytattak szóbeli tárgyalást Balogh Jenő főtitkárral, aki levélben kéri Györffy-t, hogy hívja össze a Néptudományi Bizottságot a végleges munkaprogram megállapítására (39). Balogh Györffynek írt levelét mellékeli a Kodálynak 1934. február 21-én írt, tegezőre váltott saját leveléhez (38), és egy részét erősen átdolgozott formában az *Akadémiai Értesítő*ben is leközli a „sorozatos kiadványok”-ról hírt adó fejezetben:

A XIX. század ötvenes éveiben a széptudományok egyik ágában, a „zenetanban”, – hogy az akkori ódon kifejezőmódot idézzem, – „Mátray Gábor, a magyar nemzeti dallam szellemének ismertetése körül úttörő munkát végzett és különösen megkísérelte a magyar énekeknek századról századra bizonyos folytonossággal terjedő nyomozását.” Kutatásainak eredménye gyanánt jelentek meg a XVI. századból u. n. „históriás énekek” dallamainak maradványai, de ezenfelül Akadémiánk segélyezte „a népnél élő hangmódok” összegyűjtését is.

Az utolsó évtizedben e téren jelentékeny haladásról győződhettünk meg. Már a nyolcvanas években Vikár Béla lt. kezdett gyűjteni, de később főleg Kodály Zoltán és részben Bartók Béla, akik a Hóman Bálint rt. elnöklése alatt 1929-ben szervezett Néptudományi Bizottságnak meghívott kiváló tagjai, rendszeresen végeztek és tanítványaiknak irányítása útján Akadémiánk segélyével jelenleg is (és pedig a falvakban és az elszakított területeken lakó magyarság közt is) folytatnak népzenei gyűjtéseket. A Néptudományi Bizottság javaslata alapján Igazga-

¹⁹ Balogh gondos ügyintézését jellemzik a Seemayer ügyében írt levelei is (lásd 31, 32).

²⁰ Ilyen beszámolók nem kerültek elő.

²¹ *AkadÉrt*, 43 (1933) 190.

tó Tanácsunk úgy határozott, hogy e gyűjtések eredményét rendszeresen feldolgoztatja és sorozatos kiadványban a pénzügyi helyzetéhez mért ütemben közzé fogja tenni.²²

1934. február 28-án Balogh felkéri Vikár Bélát, hogy szíveskedjék a „fonográf” jelzéssel ellátott szövegek áttételéről Kodályék kérésére soron kívül gondoskodni (40). Kodály pedig márciusban két példányban sürgősen megkéri az Akadémia könyvraktárából Domokos Pál Péter *A moldvai magyarság* c. munkáját, vélhetően a zenei rendjébe való beosztás céljából, ami aztán meg is történt (41). Vikár márciusban a népzenei gyűjtemény kiegészítésére tesz javaslatot, amint erre Balogh levele utal (42).

A Néptudományi Bizottság 1934. március 14-i jegyzőkönyve (43) megállapítja, hogy a két népművészeti kiadvány megjelenése után az Akadémia ugyanabban a sorozatban most már egy népzenei kiadvány megjelentetését tartja kívánatosnak, s ehhez a gyűjtésre és a kiadás költségeinek első részletére szükséges összeget tartalékolja. Felkéri a főtítkárt, hogy a szerkesztési munka részleteit és a honoráriumot a szerkesztőkkel beszélje meg, és legközelebb terjessze elő.

Másnap, március 15-i keltezéssel hárman kapják ugyanazt a különös tartalmú levelet Vikár Bélától: Hóman Bálint vallás- és közoktatási miniszter, Balogh Jenő főtítkár és Kodály Zoltán (44). Ebben Vikár Béla elismeréssel adózik Kodály és Bartók erőfeszítéseinek, akiknek eredményei ugyan elmaradnak a finnekéi mögött, de a népzenei gyűjtések kiadása általuk biztosítva van. Ugyanakkor mint a folklóre legrégebb művelője, aggodalmainak is hangot ad. Nehezményezi, hogy a folklóre érdekeit zenei szempontoknak rendelik alá:

Először is hibáztatnom kell azt, hogy a kiadás egyedül a zenetudomány szempontjait veszi figyelembe s a folklóre érdekeit alárendeli a zenei szempontoknak. A dallamokhoz tartozó szövegek más elbánást kívánnak mint a melodiák. Egy dallam alá sokszor egészen különálló szövegek tartoznak.

Vikár szót emel még a gyűjtő szerzői jogaival kapcsolatban a közlés elsőbbségét illetően, végül saját gyűjtése érdekében szól. Levele végén a külön folklór- és külön dallamkiadás mellett tör pácát, de felfogásában a folklórkiadás inkább a népnek szánt olvasmány lenne, amelytől az elszíntelenedő költészet fellendülését várja.

Vikár gondolataira a főtítkár Kodálynak írt reakciója az, hogy „legcélszerűbb lesz, ha ezt a kérdést barátságosan ugyan, de egész határozottsággal élére állítva” beszélük meg a legközelebbi ülésen:

Álláspontom természetesen az lesz, hogy nagyobb érdek és sürgősebb tennivaló, hogy Akadémiánk azt a világszerte megbecsült népzenei gyűjtést, amelyet Bartók Béla tanár úrral együtt méltóztattál évtizedeken át végezni, Társaságunk kiadásában végre közzétehesse. [...] e tárgyban a Te és Bartók Béla tanár úr irányadó nézete fogja majd a bizottságot tájékoztatni és irányítani (45).

1934. június 4-i levelében (47), amelyet a bizottság tagjainak címez, a főtítkár egy ülés összehívását sürgeti. A sürgősség oka az, hogy híre kelt olyan nótáskönyv-kiadványok megjelenésének, amelyek nem az Akadémiától származnak, továbbá az utódállamok területén olyan magyar népzenei közleményeknek, amelyek magyar népdalokat román, ill. szerb eredetűeknek tüntetnek fel. Félő, hogy ezek félrevezetik a közönséget, másrészt, mire a tervezett népdalkiadvány megjelenik, már nem lesz keletje, mert a népkönyvtárak és külföldi könyvtárak már nem kíváncsiak rá. A főtítkár ezért szeretné, ha 1934 őszén már a nyomdában lenne a kiadvány. Bartókot és Kodályt külön is tájékoztatja, hogy

²² AkadÉrt, 44 (1934) 189–190.

Bárczy: Nótás könyv c. kiadványán²³ felül Romániában és Jugoszláviában is megjelennek olyan népzenei kiadványok, amelyeknek közzététele azzal a veszedelemmel járhat, hogy két-ség nélkül magyar népzenei termékeket a járatlan külföldi közönség előtt úgy tüntetnek fel, mint román, illetőleg szerb zenét.

Mindkettőjüket kéri, hogy az első két füzet anyagát készítsék elő (48).

A *Népzenei Albizottság* 1934. június 14-i ülésén (49) Gombocz, Balogh, Horváth János, Györffy, Zsirai, Bartók és Kodály vannak jelen. Gombocz felkéri Kodályt a népzenei kiadvánnyal kapcsolatos előterjesztés megtételére. A jegyzőkönyv szerint:

Kodály először teljes gyűjtést kíván és csak azután foghatnánk hozzá a részleges közzétételhez, mert meggyőződése szerint (amiben Bartók Béla is osztozik) a műnek bizonyos lexikális sorrendet kell követnie, és egyes részeket nem lehetne másként közölni, csak a tudományos teljesség rovására.²⁴

A főtítkár kéri az Albizottságtól annak kimondását, hogy a tudományos népzenei kiadvány előkészítésére az Akadémia felkéri Bartók tanárt, és módot ad neki arra, hogy helyiségeiben a gyűjtött anyag sajtó alá rendezésével foglalkozhasson. Kodály szól még arról is, hogy a költségvetésnél számításba kell venni azokat a kisebb gyűjtőket, akiknél a közlési jogot meg kell váltani. A gyűjtők beleegyezése nélkül a népdalokat közölni nem lehet, még akkor sem, ha gyűjtésük már egyszer nyomtatásban közölve volt. Akik minden segély nélkül gyűjtöttek, azoknál indokolt a gyűjtött anyag megvétele is, annál azonban, aki állami pénzből gyűjtött, erről szó sem lehet. Erre nézve a gyűjtőktől nyilatkozatot kell kérni. Pl. Balla Péter akadémiai segélyből végzett gyűjtését át kell engedje az Akadémiának, de régebbi gyűjtését meg kell vásárolni. Vikár Béla levélben megfogalmazott, burkolt igényeire Kodály kissé ingerült válasza az, hogy a gyorsírási áttételekért folyósított évi 200 P-n kívül Vikár ne tartson többre igényt az Akadémiától, vagy inkább kihagyják a gyűjtését, ezt tudomására kell hozni.²⁵ A dallamok mechanikai feldolgozására szükségesnek tartja egy 3–4 órában dolgozó, fiatal gyakornok alkalmazását, akinek személyére majd javaslatot tesz.²⁶ Bartók az ülésen a fonográfrol való lejegyzésekért díjazást javasol. Szó esik még a szerkesztők tiszteletdíjáról, amit Kodály 4–5 éves munkával számolva, 10.000 kotta (oldalanként 2–2 dal) nyomtatását figyelembe véve számít ki. Felhívja a figyelmet arra, hogy a sajtó alá rendezés széleskörű összehasonlító munkát is igényel, külföldön végzett kutatásokat, különösen a környező népek anyagával való összehasonlítást. Példaként megemlíti a berlini archívum 50.000, különféle nemzetiségű dallamanyagát, amelyet szintén át kellene tekinteni. Bartók hozzászólásában kiegészíti azzal, hogy a szomszédos országokén kívül még a lengyelek és bolgárok anyagának vizsgálatára is szükség van. Ezen az ülésen jelenti be Györffy, hogy az 1939-re halasztott berni kiállítás valószínűleg elmarad. Mivel tehát oda nem küldhetők ki a népzenei kiadványok, Kodály javaslata az, hogy a kiadvány propagandáját rövidített, több nyelven kiadott tájékoztató füzetek formájában kellene megoldani.

Balogh Jenő a Bizottság határozata értelmében megbízta Gergely Pál irodatisztet, hogy a Nemzeti Múzeum Néprajzi Osztályán őrzött hengereket és lejegyzéseiket, valamint az ik-

²³ Bárczy 1933.

²⁴ A közlés lexikális rendjén az 1913-as javaslat kadenciarendjét érthetjük.

²⁵ Kodály ingerültségének az az oka, hogy Vikár a gyűjtéseit állami támogatással végezte, s ennek fejében kötelessége anyagát használható formában rendelkezésre bocsátani, annál is inkább, mivel a zenei lejegyzéseket, ami nélkül az egész használhatatlan lenne, amúgy is főként Bartók készítette.

²⁶ Ez lesz Kerényi György, az egyetlen, aki meghatározott díjazásért kezdettől Bartók mellett dolgozik. Kerényi 1934. július 13-i levelében (Kodály Archivum) köszönetet mond Kodálynak az „őszi munkáért,” amelyet „nagyon vár”. Ráczy Ilona, aki Kodálynak is dolgozott, rendszeres munkadíjat csak 1939. október–novemberben kap, egyébként csak másolások után és kiegészítő munkákért kap alkalmi fizetséget.

tatókönyveket átnézzé. Feladata volt, hogy a népzenei kiadványba felhasználandó dallamokhoz tartozó, és a gyorsírásból rekonstruált népdalszövegeket rávezesse a táblapokra (51). A főtítkárnak 1934 márciusában írt levelében köszöni meg a Néprajzi Tár munkatársának, Gönyei (Ébner) Sándornak az ehhez nyújtott segítségét (46).

Balogh Jenő még aznap kelt levelében – amellyel az Akadémia elnöke nevében fordul Hóman Bálint vallás- és közoktatási miniszterhez –, azt kéri, hogy Bartókot legalább két évre mentsék fel a tanítás alól, s helyezték át a Tudományos Akadémiára (50). A levélre nem érkezik válasz, ezért szeptember 5-én egy Wlassics Gyula államtitkárnak szóló sürgős levelében megismétli, mert válasz híján Bartóknak meg kellene kezdenie a tanítást (52). Bartók végül augusztus 28-i dátummal kapta kézhez a Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium 10552/1934-III. sz. rendeletét (Hóman Bálint miniszter aláírásával), mely szerint tanári fizetése megtartásával, szeptember 1-jével a Magyar Tudományos Akadémiához osztják be szolgálattételre.²⁷ Feladata Kodállal együtt a népzenei összkiadás sajtó alá rendezése.²⁸

Gergely Pál szerint az Akadémia már 1933 őszétől munkahelyet biztosított Bartóknak,²⁹ rendszeresen azonban 1934. szeptember 15-től járt be az Akadémiára.³⁰ A munka céljára megkapta a Kisfaludy-Társaság üléstermékét: az asztal formájáról elnevezett ún. „patkós termet”, amelyet azonban ülések idejére fel kellett szabadítani.³¹ Amint Gergely Pál ugyanott leírja, Bartók tervei szerint elkészítette a népdalanyag tárolására szolgáló szekrényt,³² és a Bartók által rajzolt minta szerint több ezer kottalapot rendelt. Az előkészítés munkájáról Bartók egy későbbi levelében számol be.³³ A magyar gyűjtések és szomszédnépi gyűjtemények másolási munkáiban segítségére volt Kerényi György, Deutsch Jenő, Veress Sándor (az ő londoni tartózkodása alatt Rác Ilona), valamint Pásztor Gyula (Pásztor Ditta öccse). Zenei összehasonlítás céljából Bartók a Néprajzi Múzeumban lemásoltatta a 24 kötetes *Lud* lengyel népdalkiadványt. A magyar anyag rendezésében különösen Rác Ilona volt segítségére, de vele másoltatta le Filaret Kolessa ukrán gyűjteményét is.

A Népzenei Albizottság szempontunkból érdekes, utolsó ülésének jegyzőkönyve 1934. december 6-án készült (55). Ez már Bartók akadémiai munkája idejére esik. Az ülésen Gombocz, Balogh, Bartók, Györffy, Kodály, Lajtha, gr. Zichy István és Zsirai Miklós vannak jelen. A főtítkárnak ismerteti a kiadvány rendelkezésére álló összeget. Közli még, hogy Seemayer részére 300 pengőt utalt ki, Ballának fonográfot vettek. Balla gyűjtéseinek támogatása kapcsán kisebb vita alakul ki a bizottságban. Kodály szerint „furcsa egyéniség”, és „kívánatos, hogy kellő szigorú ellenőrzéssel, erős gyeplőtartással, a Bizottság utasításához és útitervéhez kötötten” menjen gyűjteni. A Bizottság megállapodik Balla útitervének meghatározásában. Ugyancsak Balla kapcsán, szükségesnek látják megállapítani a gyűjtők segélyezésének keretét is. A Moldvában gyűjtők segélyezésére nézve Kodály kijelenti:

²⁷ „Szeptember 5-én a Magyar Tudományos Akadémia 666/1934 számmal értesíti Bartókot a VKM áthelyező rendeletéről; Dohnányi Ernő igazgató pedig külön magánlevélben is kifejezi távozása miatti sajnálkozását és sok sikert kíván.” (Bartók ifj. 1981, 345.)

²⁸ A sajtó alá rendezésre vonatkozó hivatalos megbízások egyike sem került elő.

²⁹ Gergely P. 1973, 308.

³⁰ Vö. Bartók ifj. 1981, 345.

³¹ Erre utal pl. az a levél is, amelyet Voinovich Géza főtítkárnak intéz Bartók Bélához 1936. december 12-én. (Lásd MTAK Kéziratár RAL 303/1936.) Az ülések idején a fonográf lehallgatást is fel kellett függeszteni (Bartók ifj. 1981, 347.).

³² Ennek a tetején tárolták a fonográfhangereket is (59).

³³ Lásd 41. ljt.

azért szorgalmazza a csángóföldi gyűjtést, s nem tartja szükségesnek a belföldi gyűjtés további anyagának bevárását, mert az Akadémia kiadványa szempontjából eredeti és kiválóan értékes anyag csak a csángóktól remélhető.

Aggodalmát fejezi ki, hogy a túlzott költségek mellett esetleg magára a kiadásra nem marad pénz, azonkívül kérdéses a nyomdai szedés ügye, mert csak régi, elhasznált betűkészletek vannak, a Jatzkó cég készlete 15 éves, új ólomanyag nincs. Kodály köszönettel értesül a kiadványra megszavazott költségvetésről, s így nem tartja távolinak a nyomdai előkészítést sem. A kiadás módjára nézve – a bizottság többi tagjával egyetértésben – a füzetekben való megjelenést tartja célszerűnek. Balogh hálás Kodálynak, aki a maga tiszteltdíjával kapcsolatban „lekötelező nyilatkozatot tett”. A jegyzőkönyv Kodály szavait így summázza:

A főtítkár úr és az Akadémia bőkezű, nemes felajánlására Bartók úrral abban egyeztek meg, hogy a kiadvány megjelenésének gyorsítása érdekében Bartók ómga minden szabad idejében állami fizetése fejében az Akadémián dolgozik s a könyvért járó tiszteletdíjat annak idején én fogom felvenni, amely ha több volna Bartók úr fizetésénél, a differenciára nézve külön meg egyezünk. A múlt évi 500 P. szerkesztői tiszteletdíjat is erre vonatkozó előleg gyanánt kérném tekinteni.

Az ülésen egy londoni, nemzetközi táncbemutató kapcsán Kodály felhívja a figyelmet a néptánc kutatás időszerűségére.

A Bizottság ezután Bartha készülő történeti munkáját tárgyalja. Ezt Kodály ugyan már egyszer alaposan átnézte és megbírálta, ugyanígy a szerző és Horváth János is, de Kodály mégis vállalja, hogy a nyomás előtt utoljára átnézi. A melodiáriumokról megemlíti:

Lehetne szó arról, hogy a sárospataki diákok népi eredetű dalait a kiadandó népzenei gyűjteményben utalásokkal szükség szerint felemlítjük.

Az összkiadással kapcsolatban Kodály jelenti, hogy a gyűjteményekből való kimásolás 3000 lapnál tart,³⁴ s megegyeszer ennyi várható. A gyűjtést most lezárandónak tartja, s legfeljebb a már korábban említett csángóföldi ritkaságokra kell várni. Bartók engedélyt kér, hogy a gyűjteményben lévő román felvételekről másolatot küldhessen Brăiloiunak, hálából a gyűjtők iránti jóindulatáért. A Bizottság egyetért abban, hogy Brăiloiu csak annyit kapjon, amennyit gyűjtőink Bukovinából, Moldvából hozhatnak, továbbá biztosítékot kell kérni arra vonatkozóan, hogy azokat a románok nem publikálják a gyűjtők engedélye nélkül, publikáció esetén pedig feltüntetik a megfelelő adatokat. Gombocz Zoltán szerint, akármennyire is ellenséges viszonyban állunk a környező államokkal, lehetőség szerint az ilyen kapcsolatokat ki kell építenünk, és megfelelő óvatossággal, udvariasan Brăiloiu kívánságának is eleget kell tenni.³⁵

1934. december 15-i keltezéssel az Akadémia elnöke köszönőlevelet ír Kodálynak (57), amiért lemondott a pénzelőleg felvételéről. Tudomásul veszi, hogy míg Bartók hivatalos munkaként végzi a sajtó alá rendezést, addig Kodály a rendes tanári munkája mellett teszi ugyanazt, s ezért a kiadvány megjelenésekor a kiadvány után járó akadémiai tiszteletdíjat ő veszi majd föl, az egész mű tiszteletdíjának kiutalásakor pedig a megosztást Bartókkal egymás között intézik el. Tudomásul veszi azt is, hogy Kodály a már felvett 500 P-t a szerkesztési díjak előlege gyanánt tekinti.

³⁴ Ebbe a korábbi évekből való másolatok nincsenek mind beleszámítva.

³⁵ Ennek a szellemében íródott az a – Bartók nevében fogalmazott – levél, amelyet 62. szám alatt magyarul és német fordításban közlünk. Nincs rá adatunk, hogy a hivatalos hangú levelet Bartók valóban elküldte volna.

Bartók odakerülése után az Akadémia főként vele tartotta a közvetlen kapcsolatot, hiszen 1935 májusában történt akadémikussá választása után már „beltagnak” is számított. Lehetséges, hogy adminisztratív nyoma is volt ennek, hiszen az egyik főtitkári levél, amely zenetörténeti dokumentumok másolatainak elhelyezéséről intézkedik, Bartók illetékességére úgy hivatkozik, mint „...akit a zenei gyűjtés tekintetében Akadémiánk a főfelügyeletre felkért...” (66). Az ő feladata a gyűjtések és beszámolók átvétele (60), összegező jelentések készítése az Akadémia számára. Őt értesíti az Akadémia az intézmény költségén készült gyűjtések hengereinek sorsáról. Ez a kérdés a Balla-gyűjtések beadásakor merült fel először, hiszen a korábbi, nem magánérőből készült gyűjtéseket a Néprajzi Múzeum támogatta, és oda is adták be őket. Az Akadémia ekkor dönt arról, hogy a Balla-féle hengereket az Akadémia letétjeként helyezik el a Néprajzi Múzeumban (63, 64).

Kodály és Bartók munkakapcsolata Bartók átkerülését követően lazábbá vált. Kerényi György a Bartók által zöld tintával revideált lejegyzéseket rendszeresen viszi a Kodály-lakásra, s átvezeti a revíziót az ottani lejegyzésekre. Az új lejegyzéseket pedig beilleszti Kodály rendjébe.³⁶ Ugyanígy vándoroltak a támlapok harmadik példányai Bartók és a Múzeumi gyűjteménynél dolgozó Lajtha László között. Ott Dincser Oszkár a „szállító”.

Bartók 1935 novemberében még 3 évre becsüli a Tudományos Akadémián folytatott munkát.³⁷ Decemberben a főtitkár felkéri Bartókot, hogy a Népszövetség Szellemi Együttműködési Bizottsága Nemzetközi Intézete (Párizs) számára készítsen összefoglalást

a régi Nagy-Magyarország egész területére vonatkozó minden gyűjtésről és általában az egész nagymennyiségű adatgyűjtés kereteiről.

Az 1936. április 21-i bizottsági ülésnek (67), amelyen Gombocz halála után Németh Gyulát választották elnökül, egyetlen népzenei vonatkozása van. Ezt Bartók terjeszti a bizottság elé:

Szükséges volna az évtizedek óta összegyűjtött, fonográf hengereken pusztulásnak kitett dal-
lamok legértékesebb darabjairól gramofon-lemezeket készíttetni.

Bartók tudatja, hogy már tárgyalt is ez ügyben a rádióval, de egy gramofon-társaság is vállalná. Mivel a Múzeumnak nincs rá anyagi fedezete, azt javasolja, hogy a népzenei kiadványra szánt összegből az Akadémia bocsássa rendelkezésre a szükséges pénzt. Az ügy elintézése sürgős, minthogy igen öreg énekesekről van szó.

A kezdeményezés eredményeképp a Magyar Tudományos Akadémia és a Magyar Nemzeti Múzeum 1936 decemberében – kísérletképpen négy lemezzel – megkezdte a hanglezmeze énekeltetést, s ezzel megnyitja a korszerű, tudományos célra és népszerűsítésre is alkalmas hanglezmezfelvételek sorát.³⁸ Egy főtitkári levél 1936 decemberében jóváhagyja a lemez címét: *A M. T. Akadémia népzenei felvételei I. sorozat* (68). 1937 végén pedig megindul a Magyar Rádió népzenei hanglezmezsorozata. Az utóbb Pátriának keresztelt lemezszorozat felvételei Bartók, Kodály és Lajtha irányításával zajlanak.³⁹ Ugyanebben az időben Bartók 4000 kottalapot rendel a Jatzko és Gáti cégtől (69). Az év végén írja Bartha Dénes:

Ma az a helyzet [...] hogy Magyarországon rendszeres népzenei és általában néprajzi gyűjtés
újszólván nincsen. ... A Magyar Tudományos Akadémia, amely a legutóbbi évekig, bár sze-

³⁶ Vö. Kerényi 1982, 167.

³⁷ Bartók ifj. 1981, 358.

³⁸ E Bartók vezetésével készült felvételeket 50 példányban állították elő. Vö. Bartha 1937, 11; Magyar Néprajzi Lexikon (1981) 4. kötet 33. l.; Eöszé 1956, 119.

³⁹ CD ROM kiadását lásd Pátria 2001.

rényen, de mégis támogatta a népzenei gyűjtés munkáját, súlyos anyagi helyzetére való hivatkozással, a folyó évben teljesen beszüntette a néprajzi kutatás további támogatását.⁴⁰

Voinovich Géza, Balogh Jenő utóda beszámolót kér Bartóktól a sajtó alá rendezés állásáról. Akkor írja neki Bartók 1937. szeptember 14-én kelt levelét, amelyben további 3 évre becsüli a hátralévő tennivalók elvégzését.⁴¹

1938 őszén Bartók egy levelében ezt írja:

napi 10 órát dolgozom kizárólag a népzene anyaggal, de 20 órát kellene dolgoznom ahhoz, hogy valamennyire előrehaladjak. Annyira szeretném ezt a munkát a levegőben lévő világkatasztrófa előtt befejezni! És emellett a tempó mellett még néhány évig eltart.⁴²

Hazatérni szándékozó asszisztensének, Veress Sándornak pedig ezt írja Londonba 1939 júniusában:

... ha Ön dolgozni akarna, a lengyel és ukrán anyagot rendezhetné; igaz, hogy csak a velem való előzetes megbeszélés után foghatna ebbe.⁴³

Az utolsó két év dokumentumai közé tartozik 5 db térítvény,⁴⁴ 1938. december 1. és 17., 1939. január 9. és 28., valamint február 21.-i dátumokkal. Az iratok szerint ezekben az időpontokban Rácz Ilona összesen 355 támlapot hozott el a Néprajzi Múzeumból lemásolás céljára. A rohammunkában készült másolatokat Bartók még elmenetele előtt beosztotta és beszámozta a rendjébe.

Visszatérése után Veress Sándor valóban feladatául kapta a *Lud* lengyel gyűjtemény rendezését. Bartók ekkor készítette elő román gyűjtését is kiadásra, a dalok kotta-tisztázatat tanítványa, Deutsch Jenő rajzolta.⁴⁵

Kodály, az összkiadás másik szerkesztője a tanítás mellett dolgozott a kiadás előkészítésén, amihez hozzájöttek egyetemi, sőt szabadegyetemi népzenei órái is, továbbá az időközben fellendült kórusmozgalommal és más kiadványokkal járó kötelezettségek.⁴⁶ A kiadás

⁴⁰ Bartha 1937, 8.

⁴¹ Bartók 1976, 560. 845. sz., Méltóságos Voinovich Géza úrnak, / a M. T. Akadémia főtitkára / Budapest / Méltóságod felkérésének értelmében a következőkben számolhatok be a magyar népdalok egyetemes gyűjteményének kiadásával kapcsolatos munkálatokról. / 1934 szeptemberétől folyik a sajtó alá rendezés munkája. Ez idő alatt – előkészítő munkaképpen – revidéáltam az összes fonográf hengereknek – számszerint 1026 hengernek – lejegyzéseit. Ugyanakkor Kodály a nyomtatott irodalomból válogatta ki az erre vonatkozó anyagot. A magyarsággal szomszédos népeknek (bolgár, szerb-horvát, tót, lengyel, ukrán) az összehasonlítás céljából szükséges dal-anyagát lemásoltuk és részben rendeztük. / A következő évek munkaterve: 1. a már revidéált magyar anyag végleges sajtó alá rendezése; 2. az így elrendezett anyag összehasonlítása a fent felsorolt népek dalaival. Ez előreláthatóan 3 esztendő vesz még igénybe. (A német anyaggal való összehasonlítás külön munka, ami külön kiküldött útján a berlini népdal-archívumban végezhető csak el, kb. 3–4 hónap alatt.) Becslés szerint a sajtó alá kerülő anyag mintegy 12 ezer dallam. Ennek kiadása kb. 4 ezer quart oldalt tesz ki. Minimális nyomda és papír-költsége 100 ezer pengő volna: lehetséges, hogy ennél több. / Az egész anyag nyomdába adása 3 esztendő múlva lesz lehető. Nagyon kívánatos volna, ha a következő 3 évben tartalékolni lehetne bizonyos összeget, mert három év múlva, amikor a nyomdába adás megtörténhetik, hirtelenében aligha lesz majd lehetséges a szükséges összeget előteremteni. Tartalékolás helyett arról is lehetne szó, hogy az évenként kapott összegben papírosat vásárolna a M. T. Akadémia és azt tartalékolná, hiszen tudvalevő dolog, hogy a nyomdaköltségek nagy részét a papíros költsége teszi. Azonfelül nem utolsó szempont az sem, hogy a papírárak állandóan emelkednek. / kiváló tisztelettel / Bartók Béla / Budapest 1937. szeptember 14.”

⁴² Bartók levele Müller-Widmann asszonynak (Bartók 1976, 604–605. 919. sz.)

⁴³ Bartók levele Veressnek (Bartók 1976, 626. 956. sz.)

⁴⁴ Ezek a Bartók-rend melletti jegyzetanyagban találhatóak.

⁴⁵ Vö. Rácz 1961, 385.

⁴⁶ 1933-ban a *Népzene és zenetörténet*, 1934-ben a *Sajátságos dallamszerkezet a cseremiszi népzeneben* c. nagy tanulmányai látnak napvilágot, 1935-re pedig már készen van *A magyar népzene* c. összefoglaló munkája, amely 1937-ben jelenik meg. 1937–38-ban két, kiejtéssel kapcsolatos írást készít, 1939-ben a *Magyarság a zenében* és a *Mi a magyar?* c. tanulmányait, 1940-ben pedig a *Zene az ovodában* zenepedagógiai munkáját írja. (Lásd Irodalom).

előkészítésében Kodály saját gyűjtése rendbetételén kívül vállalta a népzenei anyag gyarapítását a nyomtatott és kéziratos, javarészt XIX. századi gyűjtemények anyagával. Az 1933-as naptárában olvasható adatok szerint a XIX. századi anyagok másolása akkor már javában folyt,⁴⁷ gyaníthatóan részben saját költségén. Noteszában mintegy 3000 kimásolt dallamot számol össze, s ugyanott felsorolja a még másolásra váró gyűjteményeket. A másolások között vannak azonban saját, 1920 utáni gyűjtései is. Készen vannak a legfontosabb kiadványok, pl. Bartalus, Színi, Füredi, Bognár, Mátray gyűjteménye és Szunyoghné *Nótáskönyve*. 1935-ben hoztja el Gergely Pállal Kenesei Ilona gyűjteményét a Nemzeti Múzeumból, lemásolás céljára.⁴⁸ A másolási munkákat most már főként tanítványai végzik: Rác Ilona, Kerényi György, Molnár Antal, Pongrácz Zoltán, Veress Sándor, Bartók János, Ránki György, Pécsi Sebestyén, Dávid Gyula, Michnay Ödön, Ottó Ferenc, Szabolcsi Bence, Keszi (Kramer) Imre és Szervánszky Endre.⁴⁹

A noteszban további bejegyzések az 1934. márciusában és novemberében elvégzett munkákról szólnak. A szóba jöhető kiadványokat Kodály először kiválogatja a könyvtárak anyagából, majd a gyűjteményből a másolni valókat, s a kész másolat helyességét ugyanő ellenőrzi (legtöbbször ugyanis sorokra tagolni és transzponálni is kellett a dallamokat). Van olyan publikáció is, amelynek dallamai szétvágva, nyomtatott alakjukban kerülnek a gyűjteménybe, pl. a *Népszínházi műsorozat*, Bartalus gyűjteményének egy része, az *Ethnographiában* közölt – köztük saját – gyűjtések vagy Domokos Pál Péter *Moldvai Magyarság* c. munkája. A zenei rendbe bedolgozott, főként nyomtatott forrásokat szerző vagy cím szerint Kodály egy kis regiszteres füzetben tartja nyilván, amelyet kezdetben ő, később Kerényi György vezet.

Időközben a gyűjteni járó tanítványok – akik rendszeresen Kodály tanácsai nyomán választják ki a gyűjtőhelyeket – már egész csoportot alkotnak. A gyűjtésre való felkészítésben Bartók és Lajtha is részt vesz. A korábban említett három gyűjtő, Pongrácz, Visky és Veress mellett újabb gyűjtők – Kerényi, Rajeczky, Járdányi, Dávid Gyula – neve is felbukkan.⁵⁰ A Kerényinek adott gyűjtési tanácsokról több Kodály-levél is tanúskodik.⁵¹ Kodály a lejegyzés tanulását is fontosnak tartja. Veress Lajthánál tanulja a lejegyzést, majd később Kodály hozzá küldi pl. Vargyas Lajost.

A népzenei kiadvány 1933-tól szerepel az Akadémia hivatalos költségvetésében.⁵² Ettől az évtől nyomon követhető az Akadémia utalványkönyveiben is a kiadvánnyal kapcsolatos

⁴⁷ Tudomásunk szerint pl. Rác Ilona 1923 óta dolgozott Kodálynak, és részt vett a gyűjtemény rendezésében. 1925 februárjában írja Kodály egy miskolci tanár kérdéseire: „Mint hogy gyűjteményem átrendezés alatt áll, ma is csak az alábbi felületes felvilágosítást tudom adni...” (KZL 1, 61 116. sz.); 1929-ben Kodály Limbay Magyar Dalitárának IV, V, VI kötetét próbálja Kerényi révén megszerezni. A gyűjtemény költés részét, ha lehet, két példányban kéri. Bizonyára népzenei gyűjteménybe való beosztás céljára (Vö. KZL 1, 83. 191. sz.).

⁴⁸ Gergely P. 1973, 309. (Gergely Pál értesülése téves, miszerint Bartók magának hozatta volna el a kéziratot.)

⁴⁹ A neveket Kodály feljegyzéseiből, az akadémiai utalványkönyvből, visszaemlékezésekből és felismert kézírásokból rekonstruáltuk, azonban vannak további, még tisztázatlan eredetű kézírással készült másolatok is. Pongrácz 1935 után egy évig dolgozott Kodály önkéntes asszisztenseként (Vö. Pongrácz 2001, 46). Veress Sándor a Zeneakadémia kéziratos anyagát másolta, de Bartóknak is dolgozott. Ránki a negyvenes években mint önkéntes segít Kodálynak (Így láttuk 1994, 108). Szabolcsi Bence a Sárospataki Könyvtár kézirattárának anyagából és más történeti kéziratokból másolt.

⁵⁰ Kodály hagyatékában két Kerényi György által írt levezőlap tanúskodik erről: 1933-ban Kerényi, Rajeczky és Dávid Gyula, 1934-ben Kerényi, Rajeczky és a fiatal Paulovics (Járdányi) Pál aláírásával.

⁵¹ Lásd pl. KZL 1, 109. 289. sz., kelt 1933. július 8.

⁵² AkadÉrt, 44 (1934) 250.: A Magyar Tudományos Akadémia költségvetése III. Osztály, Néptudományi Bizottság 1. tétel: „A Monumenta Hungariae Ethnographica c. kiadványsorozat új kötetének (Bartók Béla és Kodály Zoltán népzenei gyűjtésének első része) közzétételére 5000 pengő.” Uo. 349. l. még abban az évben „Az Akadémia népzenei kiadványának nyomdai költségeire (újabb részlet) és szerzői tiszteletdíjára 5000 pengő.”

munkák díjazása. Ezekben a Bartóknak és Kodálynak végzett munkák egyaránt benne foglaltatnak. Ugyanakkor feltételezzük, hogy nem minden díjazás szerepel a hivatalos könyvekben, hiszen Kodály valószínűleg „zsebből” is díjazott bizonyos munkákat.⁵³ Az Akadémia utalványkönyvei alapján a kifizetésekről az alábbi lista állítható össze, ezek közt a jegyzőkönyvekben említett gyűjtői segélyek nem szerepelnek:

Arató István (másolás: 1939)	43,5 P
Balla Péter (gyűjtés, fon. készülék, henger, 4 havi díj: 1934)	920,- P
Bartha Dénes (XVIII. századi kötet, 1933, 1935)	1718,- P
Bartók Béla (t. díj, másolás, fon. jav.: 1934, 1935, 1938)	899,- P
Bartók János (másolás, korrigálás) 1934, 1937–1939)	389,5 P
Dávid Gyula* (másolás: 1934)	35,4 P
Deutsch Jenő (másolás: ukrán is, magasabb kulcsba: 1935–1938 munkadíj: 1936. aug. 1937. jún., 1938. jún., aug.)	347,1 P havi 80,- P
Kerényi György (munkadíj: 1934–1940)	havi 80,- P
Keszi Imre* (másolás: 1937)	78,- P
Kodály Zoltán (szerk. t. díj: 1934/I. félév, 1936/I. félév, 1937–1939. 1940/I. félév)	félévenként 500,- P
Lükő Gábor (gyűjtés, bécsi tanulmányút: 1933, 1934)	290,- P
Ottó Ferenc* (másolás: 1940)	20,- P
Pásztory Gyula (másolás, <i>Ludc.</i> gyűjt. is: 1936–1938)	1597,2 P
Pécsi Sebestyén* (másolás, 1934)	77,7 P
Pongrácz Zoltán* (másolás, 1935)	24,6 P
Rácz Ilona (másolás: 1934–1936, 1938–1939 szept., segéd munkák: 1939. ápr.–1940. jún. másolás: 1940. okt.)	927,4 P havi 40,- P 50,- P
Seemayer Vilmos (gyűjtés: 1934, 1935)	1050,- P
Szervánszky Endre* (másolás: 1939)	57,5 P
Vikár Béla (gyorsírás áttétel: 1933–1940)	félévente 200,- P

Megjegyzések: a * -gal jelöltek Kodálynak (is) dolgoztak. Rácz Ilona a fentiekben túl Kodálynak is dolgozott, erről díjazás nincs feltüntetve. Az utalványkönyvekben nincs nyoma Veress Sándor díjazásának.

A harmincas évek végére az Akadémia egyre inkább elszegényedik. Györffy István 1939-ben leirt mondatai nem sok jót ígérnek:

A magyar népdal-anyagot most rendező sajtó alá két kiváló zenefolkloristánk és zeneszerzőnk: Bartók Béla és Kodály Zoltán. A kiadást az Akadémia vállalta, azonban úgy látjuk, hogy az Akadémia ezt a nagy költséget igénylő munkát fedezet hiányában nem tudja megjelentetni. Mivel nagy nemzeti érdek fűződik hozzá, hogy ez a kiadvány minél előbb napvilágot lásson, ezért úgy az államnak mint a társadalomnak össze kell fognia a költségek előteremtésére.⁵⁴

Az összkiadás munkálatait a költségforrások elapadásán túl egy másik súlyos veszteség is éri: 1940. október 12-én Bartók Amerikába indul. A munka előkészítő tárgyalásait Kodály egyedül kezdte meg, a folytatás mostantól ismét egyedül rá hárul. Első ténykedései közé tartozik, hogy saját kéziratot népzenei gyűjteményét beszállítja az Akadémiára, és mint a kiadandó „Corpus musicale” alapját, két tanú jelenlétében hivatalosan is az intézménynek ajándékozza (70).

⁵³ Talán abból a szerkesztői tiszteletdíjből, amit 1936-tól mégiscsak felvett. Azt gondolhatjuk, hogy a pénzforrások érezhető apadása miatt kényszerült rá, hogy a tiszteletdíjat mégiscsak felvegye.

⁵⁴ Györffy 1939, 27.

Irodalom

AkadÉrt

Akadémiai Értesítő. 1928–1940. A Magyar Tudományos Akadémia megbízásából szerkeszti Balogh Jenő (1936-tól Voinovich Géza) főtítkár.

Bartha 1937

BARTHA Dénes: *A magyar népzenei felvételek programja.* – Az Országos Magyar Történeli Múzeum Néprajzi Tárának (Néprajzi Múzeum) munkája a magyar népzene megőrzésében. Budapest: Országos Magyar Történeli Múzeum.

Bartók 1934

BARTÓK Béla: *Népzeneék és a szomszéd népek népzeneje.* Budapest: Somló Béla Kiadó. (Népszerű zenefüzetek 3. szerk. Molnár Antal.). In: *BŐI* 403–461.

Bartók 1976

Bartók Béla levelei. Szerk. Demény János. Budapest: Zeneműkiadó.

Bartók 1991

Magyar népdalok. Egyetemes gyűjtemény. A Magyar Tudományos Akadémia megbízásából 1934-től 1940-ig szerkesztette Bartók Béla. I. kötet. (A I. osztály 1–416. sz.) Sajtó alá rendezte Kovács Sándor és Sebő Ferenc. Budapest: Akadémiai Kiadó.

Bartók ifj. 1981

BARTÓK Béla ifj.: *Apám életének krónikája.* Budapest: Zeneműkiadó. (Napról napra...).

Bartók ifj. 1982

BARTÓK Béla ifj.: *Bartók Béla műhelyében.* Budapest: Szépirodalmi Kiadó. (Műhely).

Bárczy 1933

BÁRCZY István: *Magyar nótakincs. Magyar népdalok, népies műdalok és énekek gyűjteménye.* 1–2. kötet. Bevezető tanulmánnyal, jegyzetekkel és daltörténeli lexikonnal ellátta Major Ervin. Budapest: Rózsavölgyi és Tsa, é. n. (1:1–48; 2:49–96).

Berlász 1980

BERLÁSZ Melinda: Contribution hongroise à l'organisation internationale des investigations de la musique folklorique. (Écrits de László Lajtha, 1934, 1939) *Studia Musicologica* 22, 427–458.

Bónis 1994

Így láttuk Kodályt. Nyolcvan emlékezés. Szerk. Bónis Ferenc. Budapest: Püski, 1994³.

Bónis 1995

Így láttuk Bartókot. Ötvennégy emlékezés. Szerk. Bónis Ferenc. Budapest: Püski.

BŐI

Bartók Béla összegyűjtött írásai. 1. kötet. Közreadja Szöllősy András. Budapest: Zeneműkiadó, 1966.

Demény 1962

DEMÉNY János: Bartók Béla pályája delelőjén. In: *Zenetudományi Tanulmányok Bartók Béla emlékére.* Budapest: Akadémiai Kiadó, 189–727.

Dokumentumok 1973

UJFALUSSY József (szerk.): *Dokumentumok a magyar Tanácsköztársaság zenei életéből.* Budapest: Akadémiai Kiadó.

Eősze 1956

EŐSZE László: *Kodály Zoltán élete és munkássága.* Budapest: Zeneműkiadó.

Gergely P. 1973

Gergely Pál: Bartók Béla hét éve a Magyar Tudományos Akadémián. In: *Magyar Zenetörténeli tanulmányok Mosonyi Mihály és Bartók Béla emlékére.* Budapest: Zeneműkiadó, 307–311.

Györffy 1939

GYÖRFFY István: *A néphagyomány és a nemzeti művelődés.* Budapest: Egyetemi Néprajzi Intézet. (A Magyar Táj és Népismeret Könyvtára. Szerk. Györffy István).

Kerényi 1982

KERÉNYI György: *A tanítvány. Egy élet Kodály mellett*. Kézirat. Lezárva 1982 k. 509 l. (Kodály Archívum K 30.007/1–2).

Kodály 1933

Néprajz és zenetörténet. Előadás. A Magyar Néprajzi Társaság közgyűlése, 1933. márc. 23. *Ethnographia*, 44 (1933) 1–2. 4–15; *Magyar Zenei Dolgozatok* 10. 1933. In *Vt* 2:225–234.

Kodály 1934

Sajátságos dallamszerkezet a cseremiszi népzeneben. In *Emlékkönyv Balassa Józsefnek, a Magyar Nyelv szerkesztőjének 70. születésnapjára*. 181–193; *Magyar Zenei Dolgozatok* 11. 1935. In *Vt* 2:145–154.

Kodály 1937a

Zene. In *Magyarság néprajza*. Sajtó alá rend. Viski Károly 4. kötet: *Szellemi néprajz II*. Budapest: Magyar Királyi Egyetemi Nyomda. In *Vt* 3:292–372. és jz. 628–643.

Kodály 1937b

A magyar kiejtés romlásáról. Beszéd. In *Vt* 2:289–299.

Kodály 1938

Vessünk gátat kiejtésünk romlásának. In *Vt* 2:300–303.

Kodály 1939a

Magyarság a zenében. In *Mi a magyar?* Szerk. Szegfű Gyula. Budapest: Magyar Szemle Társaság, 379–418. In *Vt* 2; 235–260.

Kodály 1939b

Mi a magyar a zenében? *Apollo*, 4 (1939) 3–4. (11. köt.) 97–102. In *Vt* 1: 75–80.

Kodály 1940a

Zene az ovodában. *Magyar Zenei Szemle* 1 (1941) 2, 3–21. In *Vt* 1: 92–116.

Kodály 1940b

Mentség. Tótfalusi Kis Miklós könyvének ismertetése. *Magyar Szemle*, 39 (1940) 334–336. In *Vt* 2: 310–313.

KZL 1

Kodály Zoltán levelei. Szerk. Legánj Dezső. Budapest: Zeneműkiadó, 1982.

Lampert 1976

LAMPERT Vera: *Bartók Béla*. Budapest: Akadémiai Kiadó. (A múlt magyar tudósai, főszerk. Ortutay Gyula).

Pátria 2001

Pátria. Magyar népzenei gramofonfelvételek. Szerk. Sebő Ferenc. Fonó Records Ltd. FA-500-3 (3 CD-ROM).

Pongrácz 2001

BOROS Károly: Pongrácz Zoltán zeneszerző. *Magyar Demokrata*, 5. évf. 28. sz. július 12. 44–47.

Rácz 1961

RÁCZ Ilona: Bartók Béla utolsó évei a Magyar Tudományos Akadémián. *Magyar Tudomány*, Új folyam 6, 383–387.

Szalay 2003

SZALAY Olga: *Kodály, a népzene kutató és tudományos műhelye*. Jyväskylä, PhD disszertáció, (gépirat).

Vt 1–2

KODÁLY Zoltán: *Visszatekintés*. 1–2. kötet. Összegyűjtött írások, beszédek, nyilatkozatok. Sajtó alá rend. és bibliográfiai jegyzetekkel ellátta Bónis Ferenc. Budapest: Zeneműkiadó, 1964¹, 1982².

Dokumentumok

Megjegyzések: az alábbi dokumentumok nagyobb része eredetileg írógéppel íródott, néhány darabja kézzel, erről a forrásjelzet után adunk tájékoztatást. A betűhív közléstől eltérünk a központozás hiányosságai esetén, és a tulajdonnevek egységes írásmódja érdekében, továbbá pótoltuk az írógéppel írt dokumentumok hosszú magánhangzóinak hiányzó ékezeteket. A kézírásos dokumentumokat az ékezeteket tekintve is betűhíven adjuk közre. A javarészt a Tudományos Akadémia Kézíráttárának anyagából származó dokumentumok jelzetében a RAL feloldása: Régi Akadémiai Levéltár. E dokumentumok jobbára az Akadémia főtitkárának irattári másodpéldányai, ennek tudható be az itt-ott kézzel írt kiegészítés, címzés, rövidített aláírás. A géppel írt levelek kézírásos betoldásait, aláírásait, címzéseit kurziválással különböztettük meg.

1.

Balogh Jenő főtitkár levele Hóman Bálintnak
MTAK Kézíráttár RAL 222/1930 (gépirás)

Budapest, 1930. november 20.

Igen tisztelt Barátom!

Gróf Zichy István t. társunk kívánatosnak tartaná az Etnográfiai Bizottság ülésének összehívását f. hó 25. és 29. közt. Ha valamelyik délután 5 órától kezdve egy órára befaradnál az Akadémiára, légy kegyes délelőtt telefonálnatni, (Aut. 235-26. szám alatt) hogy a meghívók szétküldése iránt intézkedhessem.

Régi igaz nagyrabecsüléssel
tisztelő híved
k. Balogh

Méltóságos

H ó m a n B á l i n t
r. t. úrnak
Budapest

2.

Az Etnográfiai és Folklorisztikai Bizottság ülésének jegyzőkönyve
MTAK Kézíráttár RAL 513/1931 (gépirás)

J e g y z ő k ö n y v

Felvétel 1930. november 26-án a Magyar Tud. Akadémia Etnográfiai és Folklorisztikai Bizottságában a Tud. Akadémia helyiségében.

Jelen vannak: Hóman Bálint elnök, r. t., Horváth János l. t., Munkácsi Bernát r. t., Németh Gyula l. t., Solymossy Sándor l. t., Vikár Béla l. t. Az előadó képviselőjében Györffy István Nemzeti Múzeumi igazgatóőr és az elnök meghívásából Lajtha László ny. múz. igazgatóőr.

Elnök megnyitja az ülést, s egyúttal bejelenti, hogy a Tudományos Akadémia keretében az Etnográfiai és Folklorisztikai Bizottság megkezdi munkáját. Mivel eddig a néptudományt csak rokonszakok képviselték és a néptudománynak csak kevés képviselője van az Akadémia keretén belül, ezért a következő segédtagok megválasztását ajánlja: Bartók Béla, Bátky Zsigmond, Ernyey József, Györffy István, Heller Bernát, Kodály Zoltán, Lajtha László, Madarassy László, Szendrey Zsigmond, Visky Károly és Bartucz Lajos.

A bizottság a fentieket megválasztja, s kimondja, hogy mind az I., mind a II. osztályba be kell jelenteni a megválasztottakat a főtitkár útján.

Második tárgy az Akadémiai Bizottság részvétele az 1934. évi berni kiállításon. Elnök felkéri Lajtha Lászlót, hogy ismertesse ezt az ügyet.

Lajtha ismerteti az Értelmi Együtmunkálkodás Nemzetközi Ligájának⁵⁵ 1928-ban Prágában, 1929-ben Rómában, 1930-ban Antwerpenben megtartott kongresszusát, és az ott elfogadott magyar javaslatokat. Elnök örvendetesen veszi tudomásul, hogy a magyarok nemcsak aktív résztvevők voltak a kongresszuson, hanem irányítók is. Közli a tagokkal, hogy a főtítkár évi 5 ezer pengő összeget irányzott elő népművészeti kiadványokra négy éven át. A bizottság felkéri az előadót, hogy lépjen érintkezésbe az egyes tudományzakkal, hogy tervet csináljanak a kiadványra, hogy azt megküldjük a tagoknak hozzászólás végett.

A kiadvány címül Németh Gyula l. t. a *Monumenta Hungariae Ethnographica* címet ajánlja; továbbá azt is ajánlja, hogy legalább két nyelven jelenjen meg a kiadvány.

Solymossy Sándor l. t., fontosnak tartja, hogy a néphagyomány gyűjtése meginduljon, ezért egyelőre 600–1000 pengő beállítását kéri erre a célra. A bizottság hozzájárul az indítványhoz.

Több tárgy nem lévén, elnök az ülést bezárja.

Budapest, 1930. november 26.

[aláírás nincs]

3.

Balogh Jenő főtítkár feljegyzése [Hóman Bálint számára]⁵⁶
MTAK Kézirattár RAL 513/1931 (datálatlan gépirás)

[1931. április 8. előtt]

A d a t o k

A M. Tud. Akadémia Etnográfiai és Folklorisztikai Bizottságának megalakulásához

A M. Tud. Akadémia kebelében már korábban is fel-fel vetődött egy állandó néprajzi bizottság alapításának gondolata. Legrészletesebb indítványt ebben az irányban Sebestyén Gyula l. t. tett 1919-ben (V. d. Ak.[adémiai] Értesítő 1929. évf. 24–28. és 48. l.), a kezdeményezés azonban a viszonyok kedvezőtlenre fordult és az Akadémia pénzügyi helyzetének leromlása következtében ezúttal meghiúsult.

Amikor a M. Tud. Akadémia 1928 nyarán a gróf Vigyázó-vagyon gyors örökébe lépett s remény nyílt arra, hogy rövid időn belül lényegesen kedvezőbb anyagi helyzetbe kerül az Akadémia, Balogh Jenő a főtítkár 1929. május 6-án (1100/1929 sz. alatt) a következő megkeresést intézte az Akadémia I. osztályához:

„...már most elérkezettnek vélem az időt arra, hogy egyes szaktudományok területén, amelyekre nézve Akadémiánk eddig nagyobb tevékenységet nem fejthetett ki, már ez idő szerint munkaterv dolgoztassék ki, amely munkaterv a remélt egyéni kezdeményezések mellett – amelyeket semmiképp se szeretnék háttérbe szorítani – bizonyos tudományzajok területén előbbre vigye a tudományos kutatást és feldolgozást s ezzel szolgálja nemzetünk ügyét és a haladást.

A fennebbiekre való tekintettel kívánatosnak mutatkoznék, hogy a jövő évben Akadémiánk költségvetésében etnográfiai és folklorisztikai, szigorúan tudományos jellegű kutatások számára is bizonyos összegek előirányoztassanak.

Mielőtt azonban a költségvetés tervezetének összeállításánál e tárgyban intézkedés volna tehető, mindenekelőtt kívánatos, hogy mind három m. t. osztály egyes tagjainak részvételével etnográfiai bizottság szerveztessék, mely előre dolgozza ki a tudományos kutatások irányát és munkatervét.”

⁵⁵ Az Institut International de Coopération Intellectuelle nem túl szerencsés fordítása, később a Népszövetség Szellemi Együtműködése név került használatba. Ennek az égíse alatt működött a Commission Internationale des Arts Populaires [Nemzetközi Népművészeti Bizottság], amely zenei bizottságot állított fel abból a célból, hogy kidolgozza egy létrehozandó Nemzetközi Népzenei Intézet statútumait. A zenei bizottság elnöke Ilmari Krohn, titkára Lajtha László lett.

⁵⁶ Vö. Hóman B. levelével (5).

Az Akadémia május 18-án tartott nagygyűlési összes ülése az I. osztály által elfogadott fenti javaslatot egyhangúlag magáévá tette, és utasította az osztályokat, hogy tagjaik sorából a bizottságba való beválasztásra tagokat és segédtagokat ajánljanak. (Jegyzőkönyv XVIII. pont.)

Az Akadémia három osztályának javaslata alapján az Etnográfiai és Folklorisztikai Bizottság még 1929 folyamán meg is alakult.

elnöke: Hóman Bálint r. t.
 előadója gróf Zichy István l. t.
 tagjai: Csánki Dezső ig. és r. t.
 Dékány István l. t.
 Gombocz Zoltán r. t.
 Horváth János l. t.
 Kornis Gyula r. t.
 Lenhossék Mihály r. t.
 Melich János r. t.
 Munkácsi Bernát r. t.
 Németh Gyula l. t.
 Solymossy Sándor l. t.
 Szinnyei József r. t.
 gróf Teleki Pál ig. és t. t.
 Vikár Béla l. t.

A bizottság később olyan kiváló szakemberekkel egészítette ki magát, akik nem tagjai az Akadémiának.

4.

Balogh Jenő főtitkár levele Hóman Bálintnak
 MTAK Kézirattár RAL 513/1931 (datálatlan gépirás)

[1931. április 8. előtt]

Igen tisztelt Barátom!

I. Madarassy László múzeumi igazgató úr rövid úton azt az óhaját fejezte ki, hogy az *Ethnographia* c. folyóiratban közölhetés végett bocsássak rendelkezésére adatokat Akadémiánk etnográfiai és folklorisztikai bizottságának megalakulásáról, és egyúttal tudassam vele az említett bizottság tagjainak, valamint meghívott tagjainak névsorát.

A kívánt adatokat egyik munkatársam szíves volt összeállítani, és így azokat közvetlenül is megküldhetném Madarassy László úrnak, ha nem volna aggodalmam az iránt, vajjon a meghívott tag urak névsorát kívánatos-e éppen az *Ethnographia* c. folyóiratban közölni.

A bizottság megalakulásának egy korábbi stádiumában ugyanis gróf Zichy István tisztelt barátunk azt az óhaját fejezte ki, hogy a meghívott tagok névsora még ne közöltessék Akadémiánk *Almanachjában*, mert egyes urak, akik esetleg számítanak arra, hogy e bizottság meghívott tagjaivá fognak megválasztatni, mellőztetésnek vennék, ha a tagok közül kimaradnának. Ez volt az oka annak, hogy az *Almanach-nak* december havában megjelent kötetéből (84. lap) e bizottság meghívott tagjai kihagyattak.

Amennyiben ez az akadály már elhárult, természetesen részemről nincs kifogásom a névsor közlése ellen.

II. Nagy köszönettel venném, ha Nagy Gyuláról mondott igazán szép és nagyértékű emlékbeszédnek kéziratát mielőbb megkaphatnám.

Régi igaz nagyrabecsüléssel

tisztelő híved
k. Balogh

Méltóságos
 Hóman Bálint r. t. úrnak
 Budapest

5.

Hóman Bálint levele Balogh Jenőnek
MTA Kézirattár RAL 733/1931 (gépírás)

A MAGYAR NEMZETI MÚZEUM
FŐIGAZGATÓJA

Budapest, 1931. április 8.

Kegyelmes uram!

Hálás köszönettel vettem szíves soraidat és a Néprajzi Bizottságról szóló adatokat. Tisztelettel kérem azonban szíves válaszodat arra a kérdésre, vajon a Bizottság hivatalos címe Etnográfiai és Folklorisztikai Bizottság helyett, az Akadémia nyelvvédő hivatására való tekintettel, nem volna-e helyesebb a Néptudományi Bizottság-ot használatba venni. A néptudomány ma már elfogadott szó a tárgyi néprajzot és a folklorisztikát egyaránt felölelő ethnológia jelzésére. Ilyképpen elfogadható magyar szavunk lévén, azt hiszem, helyesebb volna a két idegen szó helyett ezzel élnünk.

Kérem egyben nagybecsű értesítéset, hogy a Bizottság által meghívásra ajánlott uraknak (Bátky, Györfly, Ernyey, Heller stb.) meghívása hivatalos formában megtörtént-e, mert ez esetben a névsor közlése már aktuális volna. Nem szeretném azonban egyiküket sem kitenni annak az eshetőségnek, hogy nevük nyilvánosságra hozatala után az összes ülés által esetleg visszavetessenek.

Mellékelten van szerencsém megküldeni az Emlékbeszéd kéziratát is, melyben bennmaradtak a felolvasás célját szolgáló jelzések, a szedőnek azonban utasítást adtam, hogy ezeket ne vegye figyelembe.

Fogadd, kegyelmes Uram, megkülönböztetett nagybecsülésem és őszinte tiszteletem kifejezését

mindig kész híved
Hóman Bálint

6.

Balogh Jenő főtitkár levele Szinnyei Józsefnek
MTA Kézirattár RAL 733/1931 (gépírás)

Budapest, 1931. április 8.

Méltóságos Osztálytitkár Úr!

Hóman Bálint r. tag, az 1930-ban megalakult Etnográfiai és Folklorisztikai Bizottság jelenlegi elnöke, alkalmilag azt a kérdést vetette fel, hogy Akadémiánk nyelv művelő hivatására való tekintettel nem volna-e helyesebb az eddigi elnevezés helyett a Néptudományi Bizottság kifejezést használni.

Az etnográfia műszónak eddig még nincsen egységesen elfogadott magyar egyértékese; használják például a néprajz szót (Néprajzi Társaság, Néprajzi Múzeum), Solymossy Sándor l. t. urat a szege-di egyetemre a néptan tanárává nevezték ki, stb.

A szabatos elnevezés érdekében elsősorban a mélyen tisztelt I. osztályt tartom állásfoglalásra hivatottnak, és nincs kétségem a felől, hogy Akadémiánk összes ülése és az Igazgató Tanács a t. I. osztály álláspontját magáévá fogja tenni.

Fogadja Méltóságod kiváló tiszteletem nyilvánítását.

k. Balogh
főtitkár

Méltóságos
Szinnyei József ig. és r. t.
osztálytitkár, főkönyvtárnok úrnak

7.

Balogh Jenő főtitkár levele a meghívott tagokhoz
MTAK Kézirattár RAL 513/1931 (gépírás)

Budapest, 1931. április 9.

*Elküldetett 11 meghívott tagnak.*⁵⁷

Szerencsém van tisztelettel közölni, hogy a Magyar Tudományos Akadémia összes ülése az újonnan alakított Etnográfiai és Folklorisztikai Bizottságának meghívott tagjává megválasztotta.

Tisztelettel kérem, szíveskedjék a választást elfogadni, és a Bizottság elnöke, Hóman Bálint r. t., főigazgató úr ő méltósága által összehívandó üléseken részt venni.

Kiváló tisztelettel

k. Balogh Jenő
főtitkár

8.

Balogh Jenő főtitkár levele Györfly Istvánnak
MTAK Kézirattár RAL 874/1931 (gépírás)

Budapest, 1931. április 29.

Nagyságos Helyettes Előadó Úr!

A Vikár Béla levelező tag úr tisztelettel mellékelt, most kapott beadványában az Etnográfiai és Folklorisztikai Bizottság szíves intézkedését kéri az iránt, hogy még az 1880-as évek óta országszerte gyűjtött népies szájhagyományról, főképp dalokról és mesékről készített gyorsírói feljegyzéseit gépírónak vagy az újabb gyorsírási rendszerben ismerős gyorsírónak lediktálhassa.

Annak megjegyzésével, hogy én Vikár Béla tagtárs úrnak semmiféle ígéretet nem tettem, hanem utaltam arra, hogy ebben a kérdésben a mélyen tisztelt bizottság leghivatottabb határozni, kérem, szíveskedjék a bizottság döntését a f. év második felében, esetleg a jövő évben tartandó valamelyik ülésen kieszközölni.

Végül felemlítem, hogy azt az 5.000 P-t, amely a mélyen tisztelt Bizottság II. félévi költségvetésében előirányoztatott, magam részéről teljes összegében a berni Nemzetközi Népművészeti Kiállításra készülő népművészeti kiadvány költségeire szeretném felhasználtatni.

Kiváló tisztelettel
k. Balogh
főtitkár

Nagyságos
Györfly István
úrnak

9.

Balogh Jenő főtitkár levele Hóman Bálintnak
MTAK Kézirattár RAL 733/1931 (gépírás)

Méltóságos Bizottsági Elnök Úr!

Szerencsém van tisztelettel közölni, hogy Méltóságod kezdeményezése alapján, és tekintettel a t. I. és II. osztálynak hozzájáruló nyilatkozatára, a M. Tud. Akadémiának alulírott alapon tartott összes ülése elhatározta, hogy az Etnográfiai és Folklorisztikai Bizottság elnevezés helyett „Néptudományi Bizottság” megjelölés használtassék.

Intézkedtem aziránt, hogy az 1931. évi Almanachban már ez az elnevezés nyomassék ki.

⁵⁷ Lajtha László válaszként írt köszönőlevele 1931. április 11-i keltezéssel uo. az 513/1931-es jelzeten található.

Budapest, 1931. június 22.

Igaz nagybecsüléssel

k. Balogh
főtitkár

Méltóságos
Hóman Bálint r. t. úrnak,
a Néptudományi Bizottság elnökének
Budapest

10.

Győrffy István levele Kodály Zoltánnak
Kodály Archívum/Levelek (kézírás)

MAGYAR NEMZETI MÚZEUM NÉPRAJZI TÁRA

Mélyen Tisztelt Tanár Ur!

Az Akadémia Etnográfiai és Folklorisztikai Bizottsága mult év febr. 18-án tartott ülésén – melyen Tanár ur is részt vett – azt a határozatot hozta, hogy legközelebbi ülésére munkaprogrammot állít össze és terjeszt az Akadémia elé.

Felkérem Tanár Urat, hogy a zenefolklor csoport munkaprogrammját legyen szives hozzám eljuttatni.

Meg kell említenem, hogy a Bizottság a mult ülésen Tanár Uron kívül Bartók Béla és Lajtha László tanár urakat delegálta a zenefolklor-munkaprogrammot előkészítő bizottságba.

Budapest, 1932. febr. 3.

Kiváló tisztelettel

Győrffy István
előadó helyettes

11.

Pongrácz Zoltán levele a T. Akadémiának
MTAK Kézirattár RAL 999/1932 (kézírás)

Tekintetes Akadémia!

A két utolsó nyáron Észak-Magyarországnak, a csehek által megszállt területein népdalgyűjtő körutakat végeztem, melyeknek eddigi eredménye 300 eredeti magyar parasztdal. Kutatásaim folytatásához kérem a Tekintetes Akadémia támogatását. A gyűjtött és gyűjtendő anyagot készséggel a Tekintetes Akadémia rendelkezésére bocsátom esetleges kiadás céljára.

Budapest, 1932. május 14.

Pongrácz Zoltán
a Zeneművészeti Főiskola
zeneszerzési tanszakának
növédeké

Mellékelve: a) 70 népdal
b) statisztikai kimutatás

Pongrácz Zoltán népdalgyűjtésének statisztikája

<u>Pozsony megye</u>	
Deáki	9
Diószeg	107
Hegy	1
Illésháza	3
Jóka	6
Kismácséd	17
Kossúth	23
Nagyfödemes	15
Nagymácséd	7
Tallós	7
összesen:	195
<u>Komárom megye</u>	
Kamocsa	31
Naszvad	19
Szimő	18
összesen:	68
<u>Nyitra megye</u>	
Andód	11
Bátorkeszi	1
összesen:	12
<u>Nógrád megye</u>	
Balassagyarmat	1
Fülek	1
Fülekpilis	1
Karancskeszi	1
Mátraszele	1
összesen:	5
<u>Hont megye</u>	
Ipolynyék	1
összesen:	1
<u>Jász-Nagykun-Szolnok megye</u>	
Fegyvernek	6
összesen:	6
<u>Baranya megye</u>	
Siklós	1
összesen:	1
<u>Egyebek</u>	
Mátravidék	1
Katonák	3
Ismeretlen lelőhely	4
összesen:	8
Összesen	26 helyről 296 dal

Pongrácz Zoltán

12.

Veress Sándor levele a T. Akadémiának
MTAK Kézirattár RAL 999/1932 (gépírás)

A Magyar Tudományos Akadémia
Főtitkári Hivatalának

Helyt

Tekintetes Akadémia,

Alulírott a Magyar Néprajzi Társaság és a Magyar Néprajzi Múzeum megtisztelő megbízásából 1930 nyarán népzenei gyűjtést végeztem a moldvai csángó magyarok közt.

A gyűjtésről, melynek eredménye 57 fonográfhengeren 137 dallam volt, a Magyar Néprajzi Társaság 1931. január 28-iki ülésén tartott felolvasásban és az „Ethnographia” 1931. évfolyama 3-ik füzetében „Népzenei gyűjtés a moldvai csángók között” című tanulmányomban számoltam be.

Mivel a moldvai csángók telepeinek csupán a Szeret-menti falvait volt alkalmam tüzetesen felgyűjteni, avval a tiszteletteljes kérelemmel fordulok a Tekintetes Akadémiához, tegye lehetővé nekem a gyűjtés folytatását, hogy tervezett kutatásaimmal Moldva többi magyarlakta területét is rendszeresen tanulmányozhassam.

Mély tisztelettel

Budapest, 1932. május 14-én

Veress Sándor

II. Hunfalvy-u. 4.

13.

Viski János levele a T. Akadémiának
MTAK Kézirattár RAL 999/1932 (kézírás)

Tek.
Magy. Tudományos
Akadémiához
Budapest

Tiszteletteljes kérése
Viski János
zeneműv. főisk. hallgatónak
népdalgyűjtési munkássága
anyagi támogatásának tárgyában

Kérvényező címe: Viski János
Budapest
Zeneművészeti Főiskola
Liszt F. tér 8.

Tekintetes Akadémia!

Alulírott Viski János, a Pázmány Péter Tudományegyetem nyolcadfél éves bölcsészkarai hallgatója, – ki az Orsz. M. Kir. Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskolán a folyó tanévben fejezem be zeneszerzési tanulmányaimat, – lakóhelyemen (Szilágyzovány, Szilágy vmegye) magyar népdalok gyűjtését kezdettem meg.

Népdalkutatásaim munkálkodási terét az egész Szilágyvármegye területére szeretném kiterjeszteni és törekvésem arra irányul, hogy ily módon Szilágyvármegye népzenei monografiáját elkészítem.

Elreirányuló munkásságomnak a szükséges anyagi előfeltételek hiánya áll útjában.

Azzal a tiszteletteljes kéréssel fordulok tehát a Tek. Akadémiához, hogy kutatói munkásságom lehetővé tétele érdekében: ilyen arányú tevékenységgel járó kiadásoknak megfelelő összeg kiutalását kérjem részemre anyagi támogatásul, mely esetben kutatásom eredményét képező gyűjtemény anyagát készséggel fogom a Tek. Akadémia rendelkezésére bocsátani.

Kérésem kedvező elintézését remélve maradok

mély tisztelettel:

Budapest, 1932. május hó 15-én.

Viski János
Budapest
Zeneművészeti Főiskola
Liszt F. tér 8.

14.

Balogh Jenő főtítkár feljegyzése
MTAK Kézirattár RAL 999/1932 sz. (gépírás)

Pro memoria

Nemzeti érdekből Ig. Tanácsunk már évek előtt elhatározta, hogy a Bernben évek múlva tartandó Nemzetközi Népművészeti Kiállítás számára népművészeti és egyúttal népzenei kiadványt készített elő.

Minthogy a népművészeti kiadványnak két első füzet (a pásztorművészet körébe tartozó: a Dunántúli tükrösökre és a kerámiai iparra vonatkozó) már megjelent, a Néptudományi Bizottsággal egyetértőleg most elsősorban a népzenei kiadványnak előkészítése és kinyomatása válik szükségessé.

A Néptudományi Biz. tagjai közül ezt a kérdést tüzetesen tárgyaltam Kodály Zoltán úrral, a Biz. meghívott tagjával, továbbá Hóman Bálint biz. elnök és Horváth János, valamint Györfly István biz. tag urakkal. Kodály Zoltán úr javaslata elsősorban arra irányult, hogy elszakított területen, valamint a moldvai csángók között népzenei gyűjtést folytassanak, melynek eredménye felhasználandó lesz a tervezett népzenei nemzetközi kiadványban.

E végből kellett a főtítkárnak kiutalnia a következő segélyösszegeket:

Pongrácz Zoltán, Veress Sándor és Viski János zeneműv. főiskolai hallgatók részére 400, 500 illetőleg 400 P, Lükő Gábor egyet. hallgató részére, végre Domokos Péter Pál kézdivásárhelyi tanítóképzőintézeti h. tanár részére 500-500 P-t.

Az előbb nevezett három népdal gyűjtő Kodály Zoltán főiskolai tanár úrnak tanítványai, akiket Kodály úr már teljesen bevezetett a népdalgyűjtés technikájába, és a főtítkár előtt be is mutatta azoknak korábbi munkásságát bizonyító adatait.

A segély kiutalása az említettek részére elsősorban a néptudományi Biz. részére előirányzott összegből volt lehetséges, de ha a gróf Vigyázó Sándorné-vagyonnak nevezett nemzeti célra fordítható jövedelemrészletéből elegendő maradvány áll majd rendelkezésre, ebből az összegből az előlegezett segély megtéríthető lenne.

Budapest, 1932. május 30.

Balogh
főtítkár

15.

Balogh Jenő főtítkár levele Györfly Istvánnak
MTAK Kézirattár RAL 698/1932 sz. (gépírás)

Kedves Barátom!

Megnyugtatásodra közlöm, hogy a Magyar Földhitelintézetnek most kapott 5105 számú értesítése szerint a Magyar Nemzeti Bank megkeresésemre kivételesen engedélyezte Lükő Gábor úr részére ajánlatod alapján 11.428 lei megküldését dr. Csutak Vilmos múzeumi igazgató úrnak Sepsiszentgyörgyre.

Az alkalmat felhasználva kérlek, légy szíves érintkezést keresni Hóman Bálint t. barátunkkal és megkérni őt arra, hogy a Néptudományi Bizottságnak, esetleg a bizottság egyes tagjainak ülését lehetőleg f. hó 11-ig összehívni szíveskedjék. Óhajtanám ugyanis megbeszélni Kodály Zoltán tanár úrnak a népzenei kiadványra vonatkozó javaslatait és kívánságait, és annak alapján tenni meg még a szünetelő előtt a sürgős intézkedéseket. Arra az esetre, ha az egész bizottság nem volna összehívható, kívánatos lenne legalább, hogy Hóman Bálint, Horváth János, Kodály Zoltán t. barátaink és Te, végül Lajtha László méltóztassatok megjelenni és egyetértő megállapodásra jutni.

Igazgató Tanácsunknak a jövő héten tartandó ülésén bemutatni óhajtanám a népművészeti kiadványnak most beszállított két első füzetét.

Szívből üdvözlő

Budapest, 1932. június 2.

szerető és tisztelő barátod
k. Balogh

16.

Hodossy Béla levele Finkey Ferencnek
MTAK Kézirattár RAL 822/1932 (gépírás)

Kedves Barátom!

Úgy értesültem, hogy a Magyar Tud. Akadémia Pálóczi Horváth Ádám kéziratossalgyűjteményét kiadni szándékozván, állítólag közben arra az elhatározásra jutott, hogy előbb a Sárospataki melodiáriumokat adja ki. – Részemről a melodiáriumokkal régóta foglalkozom, a bennük levő dallamokat megfejtettem. (Lásd Zeneközlöny ide mellékelt cikkét!) Kiadása felől beszéltem Pankával is, megemlítvén, hogy a pataki diákok orsz. szövetsége kiadhatná, ez azonban – gondolom, a kiadás költségeinek gondja miatt – elmaradt.

Megjegyzem, hogy a Muzsika szerkesztője, Papp Viktor (ki a Budapesti Szemlébe is szokott zenei cikkeket írni), 1930 tavaszán már elfogadta kéziratomat, a megfejtetett dallamokat a Muzsikában akarta folyamatosan közölni, azonban gróf Klebelsberg a laptól időközben az anyagi támogatást megvonta, a Muzsika ennél fogva megszűnt, tehát nem jelenhettek meg a pataki melodiáriumok darabjai.

A mennyiben az Akadémia valóban kiadni akarná a melodiáriumokat (ezt dr. Gulyástól hallottam), följajánlom a megfejtetett kéziratokat, s arra kérlek, említsd meg ezt Balogh Jenő úrnak vagy más illetékesnek.

Őszinte tiszteletem kifejezésével maradtam

Sárospatak, 1932. május 31.

régi híved s barátod
Hodossy Béla

17.

Györffy István levele Kodály Zoltánnak
Kodály Archívum/Levelek (kézírás)

Kedves Barátom!

Balogh Jenő őexcellenciája f. hó 11-ike előtt az akadémiai Néptudományi Bizottságot, illetőleg annak egyes tagjait egy szűkebbkörű értekezletre óhajta összehívni. Ennek egyetlen tárgya a Te javaslatod lesz a népzenei kiadvány dolgában.

Hóman elnök ur f. hó 9-én csütörtökön óhajta ezt az értekezletet megtartani. Az értekezlet óráját hétfőn döntjük el s közölni fogjuk Veled. Azonban szükségesnek látom már előre is jelezni a csütörtöki napot, hogy javaslatoddal ekkorára légy készen.*

Szíves üdvözlettel vagyok

Budapest, 1932. VI/3.

kész híved:
Györffy
előadó helyettes

* Az értekezleten az alábbiak lesznek jelen: Hóman, Horváth János, Lajtha, Györffy és Te.

18.

Balogh Jenő főtitkár gróf Zichy Istvánnak
MTAK Kézirattár RAL 999/1932 (gépírás)

Budapest, 1932. június 6.

Igen tisztelt Barátom!

Örömmel közlöm, hogy megjelent a népművészeti kiadvány (Monumenta Hungariae Ethnologica) két első füzetének (Dunántúli tükrösök és a kerámiai kiadvány) magyar szövege; az angol fordítás elkészítését megsürgettem.

Minthogy olyan sokat fáradoztál ezzel a kiadvánnyal is, hálás kötelességem szívességedet Akadémiánk nevében legmelegebben megköszönni, s egyúttal jelezni, hogy Bpestre érkezésed alkalmával természetesen a kívánt számban t. példánnyal fogunk Neked is szolgálni.

Az volna az óhajom, hogy mindenekelőtt a tervezett népzenei kiadvány ügyében, amelyet Kodály Zoltán tanár úr lesz szíves kérésemre előkészíteni, a munkaprogramot tüzetesen megbeszélhessük. Ezért f. hó 9-én csütörtökön d. u. 6-kor összeülünk az Akadémiában és természetesen rendkívül örülénk, ha Hozzád is szerencsénk lehetne.

Arra az esetre, ha eljöhetsz, vagy a közelebbi időben Budapesten megfordulsz, fenntartanám a megbeszélést a legközelebbi találkozásunkra, ellenkező esetben írásban fogunk Téged tájékoztatni a fejleményekről.

Érkezésed alkalmával természetesen néhány más akadémiai ügyet is óhajtanék szóbahozni, miért is kérlek, hogy érkezésedről telefonon hírt adni kegyeskedjél.

Szívből üdvözöl régi, igaz híved

k. Balogh

Méltóságos gróf Zichy István l. t. úrnak

19.

Balogh Jenő főtitkár levele Finkey Ferencnek
MTAK Kézirattár RAL 822/1932 (gépírás)

Budapest, 1932. június 6.

Kedves Barátom!

A Sárospataki Melodiariumnak ügyét megbeszéltem a Néptudományi Bizottság előadójával, és ha élek, a legközelebbi héten tárgyalni fogjuk ennek a bizottságnak népzenei alosztályában.

Egyelőre légy szíves Hodossy Béla urat megnyugtatni, hogy a Magad részéről megtett mindazt, ami módodban volt, és hogy az Akadémia főtitkára megindította a szükséges előkészítő tárgyalásokat, amelyeknek eredményéről majd annakidején hivatalos értesítést küldünk.

Szívből üdvözöl

régi tisztelő híved

k. Balogh

Méltóságos
F i n k e y F e r e n c
r. t. úrnak
Budapest

20.

Balogh Jenő főtitkár levele Györffy Istvánnak
MTAK Kézirattár RAL 822/1932 (gépírás)

Budapest, 1932. június 7.

Kedves István Öcsém!

Finkey Ferenc t. társunk, aki mint tudod kiváló jogász, de nem foglalkozik sem néptudománnyal, sem népzenevel, rövid úton átadta nekem Hodossy Béla s[áros]pataki lakosnak (akivel Finkey barát-

tom évtizedek óta ismerős) levelét, melyben felajánlja azt, hogy ha Akadémiánk a tervezett népzenei kiadványhoz a „Sárospataki Melodiáriumok” címen ismert dalgyűjteményt is figyelembevenni óhajtaná: a levélíró úr által megfejtett kéziratokat hajlandó volna az Akadémiánknak használatra átengedni. Nyilvánvalólag számít majd Hodossy úr t. díjra is, s így ezt a kérdést előzőleg kell tisztáznunk.

Jelen voltál akkor, amidőn Kodály Zoltán t. barátunk a Néptudományi Biz. ülése után hivatali szobában május 4-én megtette javaslatait az Akadémia népzenei kiadványának előkészítése tárgyában; ezt a Hodossy-féle ajánlatot is akkor kellene megbeszélni, amikor a népzenei kiadvány előkészítése tárgyában Hóman Bálint t. barátunk szíves lesz ülést tartani.

Addig is Finkey barátomnak ideiglenes választ adtam, úgyhogy ebben a hónapban nem volna szükséges Hodossy urat részletesen tájékoztatni a fejleményekről, melyeknek persze pénzügyi előzményei lesznek mindenekelőtt tisztába hozandók.

Szívből üdvözöl

szerető bátyád

k. Balogh

Nagyságos Györfly István

21.

Balogh Jenő főtitkár levele Bartha Dénesnek
MTAK Kézirattár RAL 999/1932 (gépírás)

Budapest, 1932. június 7.

Kedves Dénes!

Tisztelt barátom, Horváth János egy. tanár r. t. úr hozzájárult ahhoz, hogy a tervezett népzenei kiadványunk előkészítését Kodály Zoltán tanár úr irányításának figyelembevételével állapítsd meg. Minthogy az új terv többet nyújt annál az első tervnél, amelyik csak Pálóczi Horváth Ádám kéziratának kiadására irányult: magyar énektörténeti szempontból ezt tanulságosnak vélem és így megtettem a szükséges lépéseket az iránt, hogy a Néptudományi Biz. a napokban összeüljön s még a nyári szünet előtt megfelelő határozatokat hozzon.

Időközben egy Hodossy Béla nevű úr, akit nem ismerek, felajánlotta a népzenei kiadvány számára a Sárospataki melodiárium kéziratát. E tárgyban egyelőre Györfly István t. barátunknak, aki az Akadémia tagjává megválasztása folytán most már a néptudományi Biz. végleges előadója lesz, már levelet írtam. Ha élek és ha tehetem, ez utóbbi ajánlat kérdését Veled alkalmilag megbeszélni óhajtanám.

Szívből üdvözöl

régi, igaz híved

k. Balogh

Nagyságos
dr. Bartha Dénes
úrnak

22.

A Néptudományi Bizottság Zenetudományi Albizottságának jegyzőkönyve
MTAK Kézirattár RAL K 1573 (gépírás)

Jegyzőkönyv

Felvetett a Tudományos Akadémia Néptudományi Bizottság Zenetudományi Albizottságának 1932. június 9-én a Magyar Tudományos Akadémia hivatalos helyiségében tartott ülésről.

Jelen vannak: Hóman Bálint elnök, Balogh Jenő főtitkár, Györfly István előadó helyettes, Horváth János l. t., Kodály Zoltán, Lajtha László meghívott tagok.

Elnök üdvözli az albizottság tagjait, s az ülést megnyitja.

Balogh Jenő főtítkárral jelenti, hogy június 8-án az Igazgató Tanács elhatározta, hogy népzenei munkákat is fog kiadni, s e célra *több félévi részletben 6000–7000 pengőt fog majd éveken át első részletül előírányozni.*

(Örvendetes tudomásul szolgál.)

A főtítkárral felveti, hogy amíg a népzenei gyűjtés kiegészítése és sajtó alá rendezése folyik, nem volna-e ajánlatos a XVI–XIX. századok történetivé vált népzenei anyagát kiadni? Elsősorban Pálóczi Horváth Ádám népzenei értékű anyagára gondol, melyet más, főleg a XIX. századból fennmaradt népzenei anyaggal együtt kellene kiadni. Ezt a történelmi értékű anyagot az újabb helyszíni gyűjtésből származó anyagtól függetlenül kellene megjelentetni, s amennyiben az Albizottság a kiadást szükségesnek látná, Dr. Bartha Dénest ajánlja ennek szerkesztésével megbízni, mint aki ezzel az anyaggal egy év óta foglalkozik. A helyszínen gyűjtött népzenei anyag kiegészítését és sajtó alá rendezését is el kellene kezdeni. Ennek sajtó alá rendezésére és szerkesztésére Kodály Zoltánt javasolja megbízni.

(A Bizottság a javaslatot elfogadja.)

Hóman Bálint Elnök ajánlja, hogy a két kiadványt egymástól jól határoljuk el, nehogy később zavarok támadjanak. A történelmi anyag legyen független az élő népzenei anyagtól. Időbelileg is el legyen egymástól különítve.

(A Bizottság a javaslatot elfogadja.)

Kodály Zoltán szerint a kétféle anyagot könnyű elválasztani, mert a Pálóczi Horváth Ádám gyűjteménye heterogén, jórészt történelmi, a régi líra kritikai kiadásának lehetne kísérője. Szekundér muzsika, melynél fő dolog a szöveg. Bartha Dénes munkája úgy lesz becses, ha nem szorítkozik csak a Pálóczi Horváth Ádámra, hanem felöleli az egész korszakot, s a korábbi kéziratokat is felhasználja. A kisebb jelentőségű kéziratok ugyanis nem érdemlik meg a külön kiadást, de a Horváth Ádám-félékkel együtt hasznos volna kiadni.

(Tudomásul szolgál.)

Hóman Bálint elnök javasolja, hogy a történelmi értékű népzenei kiadványt ne iktassuk be a Néptudományi Bizottság kiadványsorozatába, hanem önálló kiadvány legyen. Ne tartalmazza Horváth Ádám összes dallamait, hanem csak a népieseket, de ezeket Bartha egészítse ki a XVI–XVIII. század értékesebb anyagával, s ha elkészült, felülvizsgálás céljából annak zenei részét Kodály Zoltánnak, szövegi részét pedig Horváth Jánosnak mutassa be.

(A Bizottság a javaslatot elfogadja.)

Horváth János javasolja, hogy a történelmi énekkiadványt ne adjuk ki a mi hatáskörünkben, mert semmi más bizottság nem gondol vele. Különbösen is a népies énekhagyománnyal járó zenei kiadványt egy kötetben kiadhatjuk.

(A Bizottság így határoz.)

Balogh Jenő főtítkárral jelenti, hogy Hodossy Béla a Sárospataki Melodiárium gyűjteményt felajánlja a Bizottság számára.

Kodály Zoltán szerint ezek a feljegyzések felületesek. Külön kiadni nem érdemes, legfeljebb Bartha Dénes használhatja fel egyrészt.

Lajtha László szerint Harsányi István a szöveg megfejtésekkel komoly munkát végzett, de a Hodossy Béla zenei munkája felületes, kiadni nem érdemes.

(A Bizottság ilyen értelemben határoz.)

Kodály Zoltán megköszöni a Bizottság bizalmát, hogy t.i. a népzenei gyűjtés sajtó alá rendezését reá bízta. Ezt a feladatot szívesen magára vállalja, azonban óhajtandónak látja, hogy a kiadványon Bartók Béla neve is ott szerepeljen mint társszerkesztő, mert az anyag összegyűjtésében és rendezésében Bartóknak is nagy érdeme van.

Hóman Bálint elnök jogosnak és méltányosnak látja, hogy Kodály Zoltán és Bartók Béla nemcsak mint szerkesztők, hanem mint szerzők szerepeljenek a kiadványon, s kettejük neve alatt jelenjen meg a sajtó alá rendezendő kiadvány.

(A Bizottság a javaslatot elfogadja.)

Kodály Zoltán úgy látja, hogy kétféle kiadásmódról lehet szó. Vagy kiadjuk a törzsdallamokat a variánsokkal, vagy a törzsdallamokat külön. A gyakorlati szempont a törzsdallamok kiadása mellett

szól. Mintegy 3000 törzsdallam van, mely 2–3 kötetbe is belefér. Célszerűnek látszik a törzsdallamokat előbb kiadni, mivel azoknak nagyobb lesz a kelendőse. Azonban kéri az Akadémia elvi határozatát arra nézve, hogy utólag a variánsokat is kiadja. Az első rész kielégítené a laikus nagyközönség igényét. A magyarázó, összehasonlító rész a variánsok köteteiben jelenne meg.

Óhajtandónak tartja, hogy az első kötetben jelezve legyen az Akadémia kötelezettsége a variánsok kiadására.

Balogh Jenő főtítkár kijelenti, hogy ha az Igazgató Tanács vállalja a kiadvány megjelentetését, akkor az ilyen irányú határozatot is megkapják a szerkesztők. Különben is úgy Kodály Zoltán, mint Bartók Béla rövidesen írásban is megkapják az Akadémiától a szerkesztésre való megbízást.

(A Bizottság az előadottakat tudomásul veszi.)

Kodály Zoltán szerint a munkát meg lehet indítani, mert az anyag az 1913. évig együtt van. Ekkor ugyanis a Kisfaludy Társaságnak ajánlották fel a gyűjteményt kiadásra, azonban a Társaság ezt a feladatot nem vállalta. Az 1913 óta összegyűjtött anyag azonban nagyobb munkát igényel, mert azt még össze kell szedni, és a régebben gyűjtött anyaggal egybe kell vetni. Sebestyén Gyula és Vikár Béla gyűjtésében a dallamok csak 1–2 strófájúak, ezeket még több szöveggel kellene kiegészíteni.

(Tudomásul szolgál.)

Balogh Jenő főtítkár kilátásba helyez bizonyos összeget, hogy dr. Gergely Pál úr júliusban Vikár Béla lakásán a szükséges szövegeket diktálás után leírja.

(A Bizottság köszönettel tudomásul veszi.)

Főtítkár jelenti, hogy a népzenei gyűjtés folytatására és kiegészítésére Kodály Zoltán javaslatára Pongrácz Zoltán, Viski János, Veress Sándor, Domokos Pál Péter és Lükő Gábor gyűjtőknek egyenként 400 P-t utalt ki, sőt a további gyűjtésre is gondoskodni fog tartalékról.

Örvendetes tudomásul szolgál.

(Több tárgy nem lévén elnök az ülést bezárja.)

Kmft.

23.

Balogh Jenő főtítkár levele Bartha Dénesnek
MTAK Kézirattár RAL 999/1932 (gépírás)

Budapest, 1932. június 11.

Tisztelt Barátom!

A Néptudományi Biz. zenei albizottsága f. hó 9-én tartott ülésében Horváth János egyet. tanár r. t. úr felszólalása és indítványa alapján akként határozott, hogy e bizottság kiadványai körébe fogja vonni azt a zenetörténeti munkát is, amelynek kidolgozására vállalkozni méltóztattál.

A kidolgozás részleteire nézve légy szíves alkalmilag Horváth János t. barátom irányítását még kikérni. Elsősorban a XVIII. századi népies énekek kiadása volna tervbe véve; egyes énekek kivethetők Pálóczi Horváth Ádám gyűjteményéből is; a variánsokból csak azt kellene kivenni, amik a tervezett kiadványnak koncepciójába bele illenek.

Egyébként remélem, hogy a kérdés részleteiről egyik találkozásunk alkalmával még lesz szerencsém Veled eszmét cserélhetni.

Szívélyesen üdvözöl

régi, igaz híved
k. Balogh

Nagyságos
dr. B a r t h a D é n e s
úrnak

24.

Gróf Zichy István levele Balogh Jenőnek
MTAK Kézirattár RAL 999/1932 (gépírás)

Divény, 1932. június 12.

Kedves Jenő Bátyám!

Nagyon megtisztelő, kedves leveledet köszönettel vettem. Örülök, hogy népművészeti kiadványunk első két füzetét kijött, és remélem, hogy ez az Akadémiának becsületére fog válni. Köszönettel csak mi szerkesztők tartozunk Neked azért, hogy ennek a kiadványnak az ügyét úgy felkaroltad, és megindítását lehetővé titted.

Őszintén örülnék, ha a népzenei kiadvány is megindulhatna. Ezen a téren olyan nagyszabású gyűjtő és tudományos rendszerező munkát végeztek már, főként Bartók és Kodály, hogy ezt nemzeti szempontból is ki kellene használnunk.

Nagyon sajnálom, hogy a 9-iki ülésen részt nem vehettem. Úgy láttam, hogy jelenlétemre nem volt éppen szükség és csak nagyon nehezen szántam volna rá magam az elutazásra. Fáért, erdei füvezésért, mi másért tudtam egy csomó munkást összeszedni és ezekkel földmunkát végeztetek, kiásatom házám elejét. Az ilyen munkánál szeretek ott lenni, mert magam pallérja és munkavezetője vagyok.

Nem tudom, mostanában mikor juthatok el Budapestre, de mihelyt elmehetek, keresni fogom az alkalmat, hogy Nálad tisztelkedjek és Veled beszélhessek. Akkor fogok, hálás köszönettel, egy pár példányt kérni kiadványunkból.

A legőszintebben érzett tisztelettel üdvözöl,

igaz híved
Zichy István

25.

Balogh Jenő főtitkár levele a Magyar Nemzeti Bank elnökségének
MTAK Kézirattár RAL 999/1932 (gépírás)

A Magyar Nemzeti Bank
Nagyméltóságú Elnökségének

B u d a p e s t

A M. Tud. Akadémia Néptudományi Bizottságának javaslatára Igazgató Tanácsunk hozzájárult ahhoz, hogy a berni nemzetközi népművészeti kiállításra készülő népművészeti kiadvány előkészítése végett Kodály Zoltán úrnak, a Zeneművészeti Főiskola tanárának egyes tanítványai elszakított területen is szakszerű zenei gyűjtést végezhesenek.

Ezen az alapon Pongrácz Zoltán, Kodály tanár úrnak egyik tanítványa Csallóközben és a Felvidék egyes vármegyéiben népzenei gyűjtés végzése céljából P. 400 azaz Négyszáz pengő segélyt kapott. A tervezett nemzetközi népművészeti kiadvány érdekében állana, illetőleg, nehogy az elszakított területek népzenei gyűjtése akadályokba ütközzék, nemzeti érdekből is kívánom, hogy Pongrácz Zoltán az említett 400 P. erejéig cseh valutát kaphasson.

Kiváló tisztelettel

Budapest, 1932. június 21.

k. Balogh
főtitkár

26.

Balogh Jenő főtitkár levele Kodály Zoltánnak
MTAK Kézirattár RAL 999/1932 (gépírás)

Budapest, 1932. november 18.
Csat.[olva] kézirat

Igen tisztelt Barátom!

Amint bizonyára méltóztatol emlékezni s amiről Néptudományi Bizottságunk albizottságának júniusi ülésén szó esett, Horváth János egyet. tanár t. tagtársunk kívánságára és javaslatának megfelelőleg dr. Bartha Dénes úr foglalkozott Akadémiánk esetleg tervezhető „Népdaltörténeti forráskiadványának” előkészítésével.

Dr. Bartha Dénes úr kéziratát Horváth János társunknak már bemutatta, aki tett is több megjegyzést, amelyeket a szerző úr a kéziratot azután gondosan keresztülvitt.

Most vagyok bátor a kéziratot Hozzád megküldeni és nagybecsű döntő választatot kérni a következőkre.

Indokolt volna-e általában ennek a kézratsorozatnak megindítása; igenlő esetben méltó-e ez a gyűjtemény a kinyomatásra, s zenei szempontból minő megjegyzéseid volnának a dallamok feldolgozására nézve.

Nagybecsű válaszod megérkezte után össze kellene hívnunk a Néptudományi Bizottságnak illetékes albizottságát, amely a továbbiakra nézve fogna az Igazgató Tanácsnak javaslatokat tenni.

Igaz nagyrabecsüléssel

tisztelő híved
k. Balogh

Méltóságos
dr. Kodály Zoltán

27.

Balogh Jenő főtitkár levele Gombocz Zoltánnak
MTAK Kézirattár RAL 320/1933 (gépírás)

Igen tisztelt Barátom!

Vikár Béla úr t. társunk nyugtalankodik a Néptudományi Bizottság ülésének összehívása tárgyában.

Kérlek, ha Kodály Zoltán úr tisztelt barátunk már visszaérkezett Milánóból,⁵⁸ légy kegyes a bizottság ülésének összehívása napját meghatározni és Zsirai, tisztelt barátom által, vagy telefonon közölni velem, hogy a meghívók kiállítására és szétküldésére iránt intézkedhessem.

Régi igaz nagyrabecsüléssel

Budapest, 1933. február 11.

k. Balogh

Méltóságos
Gombocz Zoltán
r. t. úrnak
Budapest

⁵⁸ Ekkor volt a *Székelyfonó* milánói bemutatója Sergio Failoni vezényletével.

28.

Balogh Jenő főtitkár levele Horváth Jánosnak
MTAK Kézirattár RAL 355/1933 (gépirás)

Budapest, 1933. március 10.

Igen tisztelt Barátom!

Kodály Zoltán barátunk most közli telefonon, hogy mivel f. hó 16-ig Budapesten tartózkodik, most módjában volna dr. Bartha Dénes barátunk munkálatára nézve észrevételeit megtenni.

A tanácskozást lakásán kéri, mert ott van az az anyag,⁵⁹ amelynek elszállítása az Akadémiába körülményes volna. Mivel köznapokon rendszerint el vagyunk foglalva, tisztelettel javasolom, hogy szűkebb bizottság (Te, Kodály barátunk, Bartha Dénes úr és mivel Kodály Zoltán azt kívánja, én is) üljünk össze f. hó 15-én szerdán (nemzeti ünnep) d. e. 11-kor Kodály barátunk lakásán (VI. Andrassy út 89.)

Ha ez Neked megfelelő, légy kegyes telefonon, vagy lev. lapon hird adni, hogy a többi urakat értesíthessem.

Igaz nagyrabecsüléssel

tisztelő híved
k. Balogh

Mélt. Horváth János r. t. úrnak

29.

Balogh Jenő Kodály Zoltánnak és Bartha Dénesnek
MTAK Kézirattár RAL 355/1933 (gépirás)

Budapest, 1933. március 13.

Igen tisztelt Barátom!

Szíves tudomásul közlöm, hogy Horváth János t. barátunknak is alkalmas volna a Népzenei Albizottság ülésének megtartása f. hó 15-én szerdán d. e. 11 órakor.

Kérlek, légy szíves ennek folytán tudomásul venni, hogy a mondott napon Horváth János barátunk, dr. Bartha Dénes úr és ha tehetem, én is meg fogunk jelenni lakásodon.

Szívélyes üdvözléssel és igaz nagyrabecsüléssel
készséges tisztelőd

k. Balogh

Méltóságos
dr. Kodály Zoltán
főiskolai tanár úrnak
és dr. Bartha Dénes úrnak

30.

A Néptudományi Bizottság jegyzőkönyve
MTAK Kézirattár RAL K 1573 (gépirás)

J e g y z ő k ö n y v

Felvételt 1933. március 30-án a Magyar Tudományos Akadémia Néptudományi Bizottságában, az Akadémia hivatalos helyiségében.

Jelen vannak: Gombocz Zoltán r. t., Horváth János r. t., Vikár Béla l. t., Bartók Béla, Bartucz Lajos, Bátky Zsigmond, Ernyei József, Heller Bernát, Kodály Zoltán, Madarassy László, Szendrey Zsigmond, Visky Károly és Györfly István. Lajtha László távolmaradását kimentette.

⁵⁹ Kodály kéziratos népdalgyűjteményéről van szó.

Előadó jelenti, hogy a Néptudományi Bizottság elnöke Hóman Bálint r. t. vallás és közoktatásügyi miniszterre kinevezetvé, rendkívül megszorodott teendői miatt Bizottságunk ülésein nem tud megjelenni, ezért tisztelettel javasolja, hogy a Bizottság egyelőre Gombocz Zoltán rendes tagot bizza meg az elnöki teendők végzésével.

(A Bizottság a javaslatot egyhangúlag elfogadja.)

Gombocz Zoltán megköszöni a Bizottság bizalmát, a megválasztását elfogadja, s az ülést megnyitja. Felkéri az előadóhelyettest, hogy a múlt ülés jegyzőkönyvét olvassa fel.

(A Bizottság a jegyzőkönyvben foglaltakat hozzászólás nélkül elfogadja, s az elnök a jegyzőkönyv hitelesítésére felkéri Horváth János r. tagot.)

Elnök javasolja, hogy a Bizottság tagjai közé válassza be Zsirai Miklós levelező tagot, aki mint a Pázmány Péter Tud. Egyetemen a finnugor összehasonlító nyelvészet ny. rk. tanára, a finnugor népek néprajzával is behatóan foglalkozik, s ezekről egy nagyobb szabású néprajzi vonatkozású munkát is írt.

(A Bizottság Zsirai Miklóst egyhangúlag tagjai közé választja)

Elnök felkérésére elnökhelyettes ismerteti Vikár Béla beadványát, melyet a Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter a Magyar Tudományos Akadémiához leküldött. Vikár Béla I. t. ezen beadvánnyal mint az Országos Néptanulmányi Egyesület elnöke 1931. május 11-én a Vallás- és Közoktatásügyi Miniszterhez azzal a javaslattal fordult, hogy a miniszter a pécsi és a debreceni egyetemek bölcsészeti karán szervezzen egy-egy folklore intézetet, melyet a nevezett egyetemek nyelvészet és irodalomtörténet tanárai vezetnének.

A Miniszter 1932. január 26-án ezt a beadványt leküldi véleményezés végett a Magyar Nemzeti Múzeum főigazgatójának, aki április 27-én kelt válaszában a maga részéről pártfogólag nyilatkozik a folkloretudomány ápolásának intézményes biztosításáról, s egyúttal felhívja a Miniszter figyelmét az Akadémia Néptudományi Bizottságára, mely szerinte felhívható lenne a gondolat megvalósítása iránt kifejtendő munkásságra.

A Miniszter tehát 1932. máj. 27-én Vikár Béla beadványát leküldi az Akadémia elnökének a javaslat figyelembe vétele céljából, megjegyezvén, hogy a jelenlegi súlyos pénzügyi viszonyok között a folklore intézet felállítására iránt nem intézkedhetik.

Az Akadémia elnökétől a beadvány június 3-án érkezett a Néptudományi Bizottság elnökéhez, Hóman Bálinthoz, javaslatával végett.

Vikár Béla ezen beadványát Bizottság előtt részletesen ismerteti. Véleménye szerint pénz nélkül is meg lehetne indítani egy országos anyaggyűjtést. Legjobb volna, ha az Akadémia a pécsi és debreceni egyetemeket felszólítaná a gyűjtésre, és felhívását a Néptanítók Lapjában is közzétenné.

Madarassy László azt ajánlja, hogy csaknem az összes magyar folkloristákat magában foglaló Folklore Fellows-ot kellene felszólítani – mint aki a folklore gyűjtésekkel a háború előtt behatóan foglalkozott – hogy vajon óhajtja-e a megkezdett munkáját folytatni, mert kívánatosabb volna a gyűjtést egy régi, bevált szervezettel folytatni, mint újat teremteni. A gyűjtendő anyag elhelyezésére pedig a Néprajzi Múzeumot ajánlja, amelynek máris számottevő kéziratok anyaga van.

(A Bizottság felkéri Madarassy Lászlót, hogy a Folklore Fellows-zal lépjen érintkezésbe a további gyűjtésre és az eddig gyűjtött anyagnak a Néprajzi Múzeumban való elhelyezésére vonatkozólag. Többek hozzászólása után a Bizottság legcélravezetőbbnek látja a régi bevált és alkalmasnak látszó gyűjtőket a további gyűjtésre buzdítani. Másodsor a pécsi egyetemen Tolnay Vilmos, a debreceni egyetemen pedig Csűrű Bálint professzorokhoz kérdést intéz, miként volna lehetséges a folklore terén az egyetemi hallgatók segítségével eredményes gyűjtő munkát végezni? Harmadszor a Vallás- és Közoktatásügyi Miniszterhez felír, hogy a mostani tanterv vagy az Utasítás keretében óhajtandónak véli a Bizottság az iskola vezetőit és tanárait a nemzeti feladatnak tekintendő néprajzi gyűjtés fontosságára és sürgősségére felhívni. Legfőképpen pedig a tanító és lelkészképző intézetekben kívánatosnak látná a Bizottság évente néhány órát a magyar néprajz tanításának szentelni.)

Főtítok közli a Bizottsággal, hogy Vikár Béla népköltési kéziratának lemásoltatására évi 200 P-t szavazott meg az Igazgató Tanács a Néptudományi Bizottság költségrovata terhére.

(Tudomásul szolgál)

Előadó jelenti, hogy a Tudományos Akadémia Néptudományi Bizottságának Zenetudományi Albizottsága 1932. június 9-én ülést tartott, melyen a főtitkár bejelentette, hogy az Igazgató Tanács elvileg egyelőre 6000–7000 P-t irányzott elő a magyar népzenei kiadványok előállításának költségeire. Az elnök javaslatára az Albizottság megbízta Kodály Zoltánt és Bartók Bélát a kiadvány szerkesztésével (Tudomásul szolgál)

Előadó jelenti, hogy a gyűjtés kiegészítésére Pongrácz Zoltán 400, Viski János 400, Veress Sándor 500, Domokos Pál Péter 400, Lükő Gábor 400 pengőt kapott.

(A Bizottság helyeslőleg tudomásul veszi)

Előadó jelenti, hogy a berni nemzetközi népművészeti kiállításra készülő népművészeti kiadványok költségeire az 1935. év I. felére az Igazgató Tanács 1000 P-t szavazott meg, mely a gyűjtések kiegészítésére fordítható.

(Tudomásul szolgál)

Madarassy László, Seemayer Vilmos zenefolkloristát, ki eddig is nagy tevékenységet fejtett ki a népzenei gyűjtés terén, jelenleg Somogy megye déli részén a Néprajzi Múzeum költségein néprajzi tárgyakat és népdalokat gyűjt – támogatásra ajánlja.

(Bartók Béla hozzászólása után a Bizottság azt ajánlja, hogy Seemayer Vilmos lépjen érintkezésbe gyűjtés dolgában a Zenetudományi Albizottsággal, s ha fonográffal tud gyűjteni, támogatásra ajánlják.)

A Főtitkár úr 1932. augusztus 1-én kelt levelében bejelenti, hogy a berni nemzetközi népművészeti kiállítás megnyitási határideje valószínűleg 1939-re tolódik el.

(Tudomásul szolgál)

Ugyancsak a Főtitkár úr közli, hogy a már megjelent két népművészeti kiadványfüzet előállításának költségeiből megmaradt 1546 P összegből a magyar tárgy-néprajzi kézikönyv rajzoltatási és klisé költségeire előadóhelyettes kezeihez 1500 P segélyt kiutalt.

(Tudomásul szolgál.)

Előadó jelenti, hogy a Monumenta Hungariae Ethnologica, A. Ethnographica eddig megjelent két füzetének kliséit, továbbá 500 példány kinyomtatott képanyagát a Főtitkár úr hozzájárulásával a M. N. Múzeum Néprajzi Tára vette gondozásába.

Előadó előterjeszti Gyallay Domokos kérelmét, melyben anyagi támogatást kér egy erdélyi magyar népművészeti tankönyv kiadásához.

(Mivel a Főtitkár úrtól nyert értesítés szerint a segélyezéshez anyagi fedezet nincs, a Bizottság sem javasolja a kérés teljesítését.)

Bartucz Lajos betérjeszti Magyarország rendszeres anthropologiai felvételéről szóló tervezetét.

(A Bizottság úgy határoz, hogy a többi szakcsoport tervezetének beérkezése után veszi bővebb tárgyalás alá.)

Többi tárgy nem lévén, elnök az ülést bezárja.

[aláírás nincs]

31.

Balogh Jenő főtitkár levele Seemayer Vilmosnak
MTAK Kézirattár RAL 638/1933 (gépírás)

Budapest, 1933. május 2.

Seemayer Vilmos úrnak

(Madarassy László meghívott tag úr címére)

Igen tisztelt Méltóságos Uram!

Madarassy László úrnak, a M. Tud. Akadémia Néptudományi Bizottsága meghívott tagjának közléséből értesültünk arról, hogy Méltóságod jelenleg Somogy vármegye déli részén végez népzenei gyűjtést és néprajzi tárgyakat is gyűjt.

A bizottság Méltóságod figyelmébe ajánlja, méltóztassék e népzenei gyűjtés dolgában Akadémiánk zenetudományi albizottságának két kiváló tagjával: Bartók Béla és Kodály Zoltán tanár urakkal levél útján érintkezésbe lépni. Amennyiben Méltóságod fonográfal is tud gyűjteni, a nevezett bizottsági tag urak további felvilágosításokat fognak adni a gyűjtésre nézve.

Kiváló tisztelettel

k. Balogh
a M. Tud. Akadémia
főtitkára

32.

Balogh Jenő főtitkár levele Madarassy Lászlónak
MTAK Kézirattár RAL 638/1933 (gépírás)

Budapest, 1933. május 8.

Tisztelt Nagyságos Uram!

Szíves volt a Néptudományi Bizottság legutóbbi ülésén Seemayer úrra vonatkozólag egy előterjesztést tenni. Györffy István t. társunk kívánságára írok Seemayer úrnak, de mivel sem vidéki, sem budapesti címét nem tudom, bátorkodom kérni: ha ez Nagyságod előtt ismeretes, méltóztassék a már megcímzett borítékot kiegészíteni, ha pedig a laccímet nem méltóztatik ismerni, bevárni, míg ő Budapestre visszatér.

Kiváló tisztelettel

k. Balogh
főtitkár

Nagyságos
dr. Madarassy László
múz. oszt. ig. úrnak

33.

Madarassy László levele Balogh Jenőnek
MTAK Kézirattár RAL 638/1933 (kézírás)

Kegyelmes uram! F. hó 8. keletű megkeresésére válaszolva tisztelettel értesítem, hogy nb. sorait még ma továbbítom Seemayer Vilmos geologusnak állandó tartózkodási helyére (Murakeresztúr, Zalamegye).

Nagyméltóságodnak mély tisztelettel

Dr. Madarassy László

Bp. 1933. V. 9.

34.

Vikár Béla Balogh Jenőnek
MTAK Kézirattár RAL 629/1933 (kézírás)

Nagyméltóságú Főtitkár Úr, Kegyelmes Uram!

Népköltési gyűjteményemnek közírásba való áttétele azért fontos, mert viszonyaim olyanok, hogy csak más, megélhető céljából mellőzhetetlen foglalkozás félretétele biztosíthatná az áttételre való felügyelet lehetőségét. Minthogy pedig 75-ik évemben járok, az említett oknál fogva most már nem vállalkozhatom a szükséges ellenőrzésre. Így a véka alatt rejlő nyelvkincsek halmaza tovább is, mégpedig – Isten ne adja! – örökké rejtve maradnak. Az Akadémia sokat költ műkedvelő fenséges írások és egyéb luxuscikkek kiadatására (pápák levelei). Sajnos, hogy szegényes folkloregyűjtésünk legnagyobb gyarapodásának kínáltam útja és módja nem találja meg az Akadémiánál azt a támogatást,

amelyre szükség volna. Ily körülmények közt kénytelen vagyok – legnagyobb sajnálatomra – félbe hagyni a stenogrammok átírása iránt folyamatba tett munkát.

Bpest, 1933. május 19.

Kiváló tisztelettel
Vikár Béla

Nagymélt.
Dr., Balogh Jenő b. r. t.
főtitkár úrnak
Bpest
Akadémia

35.

Balogh Jenő főtitkár levele Vikár Bélának
MTAK Kézirattár RAL 629/1933 (gépírás)

Méltóságos Tagtárs Úr!

Igazgató Tanácsunk legutóbbi ülésén úgy határozott, hogy a Méltóságod által végzett Folklore-kutatások áttételére évi 200 P.-t azaz Kettőszáz pengőt fog Méltóságod részére kiutalni.

Ennek az összegnek első részletéről kiállított utalványt szerencsém van mellékelve megküldeni.

Kiváló tisztelettel

Budapest, 1933. május 23.

k. Balogh
főtitkár

Méltóságos
Vikár Béla
l. t. úrnak
B u d a p e s t

36.

Balogh Jenő főtitkár levele Pongrácz Zoltánnak, Veress Sándornak és Viski Jánosnak
MTAK Kézirattár RAL 920/1932 (gépírás)

Budapest, 1933. október 5.

Még a múlt év tavaszán a M. Tud. Akadémia egyik népzenei kiadványának előkészítése végett megbízást adott Önnek arra, hogy Kodály Zoltán úr öméltóságának szíves irányítása mellett szakszerű népzenei gyűjtést végezzen.

Mínthogy e gyűjtésnek eredményéről az Akadémia eddig nem kapott semmi értesítést, felkérem, hogy a gyűjtés helyéről, körülményeiről és eredményeiről az Akadémia főtitkár hivatalába címzett összefoglaló jelentését mielőbb küldje be.

Tisztelettel

k. Balogh
főtitkár

t. Pongrácz Zoltán (Zeneakadémia)
Veress Sándor "
Viski János "
uraknak

37.

Balogh Jenő főtitkár címzés nélküli levele [Kodály Zoltánnak]
MTAK Kézirattár RAL 666/1934 (gépírás)

Budapest, 1934. február 8.

Méltóságos Uram!
Igen tisztelt Barátom!

Az Akadémia Igazgató Tanácsának tegnapi ülése teljes mértékben hozzájárult ahhoz a munka-programhoz, amelyet tegnap megbeszélni szerencsém volt. Ennekfolytán egyidejűleg tartalékolok a gróf Vigyázó-vagyon múlt évi jövedelemfeleslegéből népzenei gyűjtések feldolgozására, ill. kiadására 5.000 pengőt, amelyből természetesen a tegnap megbeszélt tiszteletdíj is bármikor rendelkezésre áll. Az 500 pengős utalvány a főtitkári hivatalban lenne átvehető, de kívánságodra, ha az kényelmesebb, postán megküldhetem.

A mintalapokra az árajánlatot a Jatzkó és Gál hangjegynyomdától még ma be fogom kívánni.

Természetes, hogy a vallás- és közoktatásügyi minisztériumban és egyebütt megteszem majd mindazokat a lépéseket, amelyekről tegnap beszéltünk.

Fogadd kiváló nagyrabecsülésem kifejezését

k. Balogh
főtitkár

38.

Balogh Jenő főtitkár levele Kodály Zoltánnak
MTAK Kézirattár RAL 666/1934 (gépírás)

Budapest, 1934. február 21.

Igen tisztelt Barátom!

Engedd meg, hogy hivatkozással mai megbeszélésünkre, másolatban szíves tudomásul Neked is megküldhessem azt az iratot, amelyet a népzenei gyűjtések tárgyában a Néptudományi Bizottsághoz annak előadója, Györfly István barátunk útján intéztem. Párhuzamosan, megfelelő lépéseket teszünk a miniszter úrnál is.

Igaz nagyrabecsüléssel

készséges tisztelőd

k. Balogh

Méltóságos
K o d á l y Z o l t á n
főiskolai tanár úrnak

39.

Balogh Jenő főtitkár levele Györfly Istvánnak
MTAK Kézirattár RAL 666/1934 (gépírás)

Budapest, 1934. február 21.

Méltóságos Bizottsági Előadó Úr!

A M. Tud. Akadémia – amint régi évkönyveinkből megállapítottam –, már a múlt század ötvenes éveitől kezdve törekedett – hogy az akkori megállapításokat szószerint idézzem –, „egyrészt a magyar nemzeti dallam szellemének megismerésére, másrészt a népnél élő hangmódok összegyűjtésére.”

Az utóbbi évtizedekben főleg Bartók Béla és Kodály Zoltán uraknak, a Néptudományi Bizottságunk meghívott kiváló tagjainak rendszeres és a legmagasabb színvonalon álló irányítása és személyes közreműködése mellett a népzenei gyűjtéseket rendszeresen végezték, illetőleg világszerte ismert közlésekben és tanulmányokban külföldön is ismertették.

A M. T. Néptudományi Bizottság javaslata alapján Igazgató Tanácsunk már a múlt évben úgy határozott, hogy a népzenei gyűjtéseknek eredményét most már rendszeresen fel lehet dolgozni és sorozatos kiadványban időszakokként – úgy vélem, a Monumenta Hungariae Ethnologica c. nagyértékű munkában – közzé kell tenni.

Hivatkozással azokra a szóbeli tárgyalásokra, amelyeket ez ügyben az utóbbi napokban Bartók Béla és Kodály Zoltán urak szívesek voltak velem lefolytatni, tisztelettel kérem a M. T. Bizottságot: méltóztassék e kérdések megbeszélése végett a közeli hetekben ülést tartani, és ezen Kodály Zoltán és Bartók Béla főiskolai tanár urak szíves közreműködésével, illetőleg szakszerű felvilágosításuk alapján a munka-programmot véglegesen megállapítani.

Szerencsém van megjegyezni, hogy Ig.-Tanácsunk legutóbbi ülésében e kiadvány céljaira P 5.000 azaz ötezer pengőt szavazott meg, és hogy ezenfelül a nevezett tanár urak hallgatói, illetőleg az általuk kijelölt zenei tudással is rendelkező fiatalabb szakferfiak kutatásaira külön kisebb összeg még szintén rendelkezésre áll.

Kiváló tisztelettel

k. Balogh
főtitkár

Méltóságos
Györffy István l. t. úrnak
Budapest

40.

Balogh Jenő főtitkár levele Vikár Bélának
MTAK Kézirattár RAL 666/1934 (gépirás)

Budapest, 1934. február 28.

Méltóságos Tagtárs Úr!

Akadémiánk legutóbbi összes ülése örömmel vette tudomásul azt, hogy a még Méltóságod által megkezdett, de különösen az utóbbi évtizedekben Bartók Béla és Kodály Zoltán tanár urak által folytatott és részben befejezett népzenei gyűjtésnek sajtó alá rendezése most már megkezdhető lesz.

Ez alkalomból kérem ki Méltóságod szíves figyelmét a következő óhajra: Bartók és Kodály tanár urak azt szeretnék, hogy a Méltóságod folklórisztikai gyűjtésében fonográf jelzéssel megjelölt szövegeket soronkívül, a többi dal vagy mese áttétele előtt méltóztassék gyorsírásból kijegyezni; eszerint a többi (fonográf felvétellel nem kombinált) dal és meseszövegek áttétele későbbre maradhatna.

Dr. Gergely Pál urat, t. munkatársamat, aki ezen a megbeszélésen jelen volt, Bartók és Kodály tanár urak különösen felkérték, hogy ezt az óhajukat és annak indokát Méltóságodnál részletesebben is tolmácsolja.

Kiváló tisztelettel

k. Balogh
főtitkár

41.

Balogh Jenő főtitkár megbízásából V[oioovich] G[éza] Kottaun Nándornak
MTAK Kézirattár RAL 666/1934 (gépirás)

Budapest, 1934. márc. 7.

Kottaun Nándor főtiszt úrnak,

Kérem, keresse elő Domokos Pál Péter „A moldvai magyarság” c. munkáját a könyvraktárból és küldje meg sürgősen Kodály Zoltán ómgának (VI. Andrassy-út 89.) két példányban, tiszteletpéldány gyanánt.

A főtitkár úr öexciája
megbízásából
V.G.

42.

Balogh Jenő főtitkár levele Vikár Bélának
MTAK Kézirattár RAL 666/1934 (gépírás)

Budapest, 1934. márc. 10.

Méltóságos Tagtárs Úr!

I. F. hó 8-án kelt szíves levelét, amelyben a M. Tud. Akadémia által tervezett népzenei gyűjtemény kiegészítésére vonatkozó becses nézetét kifejtteni méltóztatik, meg fogjuk beszélni a Néptudományi Bizottság f. hó 14-én tartandó ülésén.

II. Ami a La Fontaine⁶⁰ Társaságnak azt a bejelentését illeti, hogy Akademiánk a Kalevala kiadás segélyezése iránt is érdeklődjük, ez a többi, nagyszámú tudományos és irodalmi segélykérvénnyel együtt Ig. Tanácsunk ülésén fog csak szóba jöhetni. Az Ig. Tanács nemrég tartotta (még a La Fontaine Társaság levelének vétele előtt) utolsó ülését, s mivel ebben a legfőbb kormányzó hatóságunkban Akademiánknak oszlopos és idősebb tagjaihoz van szerencsénk, ennek ülését csak 2–3 hónaponként szoktuk tartani. Az ülés időpontját tehát most nem áll még módunkban Méltóságodnak nagybecsű tudomására hozni.

Egyelőre szíves türelmét kéri

kiváló tisztelettel

k. Balogh
főtitkár

Mélt. Vikár Béla l. t. úrnak

43.

A Néptudományi Bizottság jegyzőkönyve
MTAK Kézirattár RAL K 1573 (gépírás)

J e g y z ő k ö n y v

Felvetetett 1934. március 14-én a Magyar Tudományos Akadémia
Néptudományi Bizottsága ülésén az Akadémia hivatalos helyiségében

Jelen vannak: Balogh Jenő főtitkár, Gombocz Zoltán r. t., Horváth János r. t., Solymossy Sándor r. t., gróf Zichy István l. t., Vikár Béla l. t., Györfly István l. t., Munkácsi Bernát r. t., Zsirai Miklós l. t., Bartók Béla, Kodály Zoltán, Bátky Zsigmond, Madarassy László, Dékány István, Bartucz Lajos, Visky Károly, Szendrey Zsigmond, Erneyi József, Heller Bernát, Lajtha László meghívott tagok.

Elnököl Gombocz Zoltán r. t. Az elnök a jegyzőkönyv hitelesítésére felkéri Solymossy Sándor r. tagot.

Főtitkár jelenti, hogy Hóman Bálint vall. és közokt. miniszter úr, a Bizottság elnöke nagy elfoglaltsága miatt nem vehet részt üléseinken, ezért azt javasolja, hogy Hóman Bálintot válasszuk meg tiszteletbeli elnöknek és Gombocz Zoltán r. t. helyettes elnökünket pedig elnöknek.

A Bizottság a javaslatot egyhangúlag elfogadja és Hóman Bálint r. tagot tiszteletbeli elnöknek, Gombocz Zoltán r. tagot pedig elnöknek megválasztja.

Főtitkár örömmel jelenti, hogy a népművészeti kiadványaink tavaly megjelent két füzeté nemcsak itthon, hanem külföldön is nagy elismerésre talált, és az Igazgató Tanács kívánatosnak tartaná, ha legközelebb egy népzenei kiadvánnyal lépünk a világ elé, annál is inkább, mert erre a Nemzetek Szövetségében már ígéretet tettünk. E célból 1.000 P-t tartalékolt a gyűjtés kiegészítésére és 5.000 P-t pedig a kiadás költségeinek első részletére.

Elnök a Bizottság nevében örömmel veszi tudomásul az Igazgató Tanács készségét a kiadás mielőbbi megvalósítását illetően, és felkéri a főtitkár urat, hogy a részleteket és a szerkesztésre és a szerkesztési munka honorálására a szerkesztőkkel beszélje meg, és a következő ülésre terjessze elő.

⁶⁰ Balogh Lafontaine-nek írja.

Előadó bemutatja Lükő Gábor előzetes jelentését moldvai csángó gyűjtőútjáról.

Bizottság előadó javaslatára a jelentést tudomásul veszi.

Előadó jelenti, hogy Undy Mária a „Magyar kincsesláda c. kiadványára félévenként 600-600 P segély kiutalását kéri.

Bizottság amellet dönt, hogy az Igazgató Tanácsnak nem javasolja a segély megadását, mivel egyéb fontos kiadványaink megjelentetésére kell összpontosítani minden anyagi erőnket.

Előadó előterjeszti Luby Margit kérését, amelyben Szatmár megyei népeleti gyűjtésének kiadásához anyagi segítséget kér. Egyúttal bemutatja Solymossy Sándor r. t. véleményes jelentését Luby Margit fenti munkájáról.

Solymossy Sándor javasolja, hogy a Bizottság kérje meg az Igazgató Tanácsot Luby Margit munkája támogatására.

Bizottság Luby Margit munkáját Dékány István l. tagnak is kiadja véleményezés végett, s ez után terjeszti az Igazgató Tanács elé.

Több tárgy nem lévén, elnök az ülést bezárja.

Budapest, 1934. március 14.

[aláírás nincs]

44.

Vikár Béla levele Kodály Zoltánnak, Hóman Bálintnak és Balogh Jenőnek⁶¹

Kodály Archívum/ Levelek és MTAK Kézirattár RAL 610/1934 (gépírás)

Nagyságos Kodály Zoltán úrnak,⁶²

Az Akadémia néptudományi bizottságának legutóbbi ülésén dűlőre jutott Bartók Béla és Kodály Zoltán népzenei gyűjtésének ügye. Biztosítva van, hogy e nevezetes gyűjtemény megjelenik, s ezzel a csonka ország újabb tanúságot tesz kultúrájának magas színvonaláról. Még így is messze maradunk ugyan a finnek ily irányú munkásságának roppant eredményei tömegétől, de legalább ismét egy nagy lépést teszünk előre a nemzeti hagyománykincs megmentése terén.

Bármily örvedetes ez a haladás, mint folklorunk legrégebb művelője, kénytelen vagyok az ügy érdekében néhány megjegyzést tenni a célba vett intézkedés módjára nézve.

Először is hibázatnom kell azt, hogy a kiadás egyedül a zenetudomány szempontjait veszi figyelembe s a folklóre érdekeit alárendeli a zenei szempontoknak. A dallamokhoz tartozó szövegek más elbánást kívánnak, mint a melodiák. Egy dallam alá sokszor egészen különálló szövegek tartoznak. Például Szócs Marcsa balladáját a dallam egy szerelmi dallal (Ha nem szeretnék, föl sem keresnék) köti egy kategóriába, legalább a strófa első felében. A folklóre más-más helyet jelöl ki mindkettő számára. Egy dallamra nem egy szöveget énekelnek. A Kalevala hosszú epizódjait, olykor ezekre menő sorszámokkal, egyazon dallamra, ezt dalterületenként változtatván, adják elő. Itt a dallam csupán a süveg, mely ugyan nem esik le a költemény homlokáról véges-végig, de mégis csak egy segítő eszköz az emlékezet és a közönség figyelmének ébren tartására.

Mikor az Európában első fonogramgyűjteményt *1900-ban*⁶³ bemutattuk a párisi folklóre-nagygyűlésen, a Nemzeti Muzeum néprajzi osztálya kiállította ott egy magyar néprománc dallamváltozatait, szám szerint 21-et, Magyarország térképének margóján, a lelőhelyeket zászlócskakkal jelölve meg. Mind a 21 dallam elfért a margón. Ellenben a szövegek nem fértek volna el, de nem is volt rájuk szükség. A mutatvány így is elérte célját.

Továbbá: a gyűjtő elsőbbségét (a közlés jogát tekintve) mindig szem előtt kell tartani. Ez a szerzői tulajdonjog körébe vág. A fonográffal gyűjtött dallamok zenetudományi szempontból szabadon fel-

⁶¹ Vikár Kodálynak egy oldalra tömörített levelet írt, amelyben kézzel írt javítások látszanak. A másik két levél nagyobb sorközzel két oldalt tölt meg. Mivel ezek betoldások nélküliek, valószínű, hogy a Kodály-levél író-dott először.

⁶² A többi levélcímezés: „Nagyméltóságú dr. Balogh Jenő b. t. t. főtitkár úrnak,” és „Nagyméltóságú Dr. Hóman Bálint úrnak, m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter / Budapest”.

⁶³ Kézírásos betoldás.

használhatók; a szövegek is, ha például irodalmi szempontból van szó. De máskülönbén a gyűjtő engedélye szükséges a közlésre. Ettől az Akadémia sem térhet el.

Nagyon kívánatos volna, hogy a Kisfaludy-Társasághoz annak idején benyújtott szöveggyűjtések (Dunántúl: Vas- és Zalamegye, főképp pedig Székelyföld), melyek bold. Vargha Gyula főtítkárhoz benyújtattak, előkerüljenek s a Néprajzi Társaság levő dallamfölgjegyzések közzététele szempontjából rendelkezésre álljanak. A Vikár-féle gyorsírási gyűjtést ezek hiányában most újra át kell tenni közírásba, ami nagy munkával jár és a viszonyok miatt amúgy sem tarthat lépést a Bartók-Kodály gyűjtés sajtó alá rendezésével. *Jó szerencse, hogy a stenogrammok megvannak!*⁶⁴

Már ebből a szempontból is át kellene térni a külön folklóre- és a külön zenetudományi kiadás alapjára. Ebben pedig nem a Kisfaludy-Társaság követte, főképp irodalmi szempontra, hanem a nép számára olvasmányul beváló szövegek kiadására kellene főfigyelmet fordítani. Adjuk vissza a népnek, amit tőle vettünk! Ez kiszámíthatatlan hasznára válnék elszíntelenedő költői irodalmunk fejlődésének és a folklóre-tudománynak egyaránt. – Amellett a nemzet milliói számára is állandó élvezet forrása lenne!

Budapest, 1934. évi március 15-én.

Kiváló tisztelettel:
Vikár Béla

45.

Balogh Jenő főtítkár levele Kodály Zoltánnak
MTAK Kézirattár RAL 666/1934 (gépírás)

Budapest, 1934. március 10.⁶⁵

Méltóságos Uram!
Igen tisztelt Barátom!

Az Akadémiában lefolytatott legutóbbi megbeszélésünk alapján több nap előtt értesítettem Vikár Béla l. t. urat, akitől ma kapom az idemellékelt levelet.

Azt hiszem, legcélszerűbb lesz, ha ezt a kérdést barátságosan ugyan, de egész határozottsággal élére állítva megbeszéljük a Néptudományi Bizottságnak f. hó 14-én tartandó ülésén, amelyre szíves meghívástok alapján, ha élek és tehetem – én is óhajtanék megjelenni. Álláspontom természetesen az lesz, hogy nagyobb érdeke és sürgősebb tennivaló, hogy Akadémiánk azt a világszerte nagyrabecsült népzenei gyűjtést, amelyet Bartók Béla tanár úrral együtt méltóztattál évtizedeken át végezni, Társaságunk kiadásában végre közzétehesse. Még mindig megmarad a népköltészet szempontjából esetleg figyelmet érdemlő nagyterjedelmű szöveggyűjtés eredménye, melyre nézve szerencsésébb időben szintén lehet megbízást adni és kiadványról gondoskodni. Azt belátom, hogyha egy dallamhoz 25–30 versszak is tartozik, ennek a népzenei gyűjtésben felvétele esetleg nehézségekkel járhat,⁶⁶ de e tárgyban a Te és Bartók Béla tanár úr irányadó nézete fogja majd a bizottságot tájékoztatni és irányítani.

Szívélyesen üdvözöl
tisztelem hived

k. Balogh

Méltóságos
K o d á l y Z o l t á n
főiskolai tanár úrnak

⁶⁴ Kézírással betoldás.

⁶⁵ A dátum feltehetően elírás, mivel a levél a március 15-i Vikár-levélre reflektál, inkább 16-áról lehet szó.

⁶⁶ Eredetileg: *járnak*.

46.

Balogh Jenő levele Ébner [Gönyei] Sándornak
MTAK Kézirattár RAL 666/1934 (gépírás)

Budapest, 1934. március 22.

Nagys. Ébner Sándor dr. úrnak
Néprajzi Tár

Tisztelt Nagyságos Uram!

Öszinte köszönettel értesültem arról, hogy nagyságod szíves volt a M. Tud. Akadémia népzenei gyűjtésének közzétételét tartalmazó kiadványa részére szükséges fonográf támlapok és hengerek kiválogatása alkalmából megbízottamat, dr. Gergely Pál urat támogatni.

Fogadja ezért a szíves támogatásért a M. Tud. Akadémia és a magam nevében meleg és hálás köszönetem kifejezését és egyúttal engedje meg, hogy szerény viszonzásul megküldhessem Nagyságod részére a néptudományi kiadványunknak eddig megjelent két füzetét, amelyek Madarassy László úr összeállításában a dunántúli tükrösöket és Visky Károly úr összeállításában a tiszafüredi cserépedényeket ismertetik.

Kiváló tisztelettel

k. Balogh

47.

Balogh Jenő főtktár levele Gombocz Zoltánnak, Horváth Jánosnak, Györffy Istvánnak és gróf Zichy Istvánnak
MTAK Kézirattár RAL 666/1934 (gépírás)

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA

Budapest, 1934. június 4.

Méltóságos Tagtárs Úr!

Amint ez Méltóságod előtt ismeretes, Akadémiánk Ig.-Tanácsa már a múlt évben nagyobb összeget szavazott meg a magyar népzenei gyűjtés közzétételére. Ebből az összegből eddig 500.-P-t utaltam ki t. díj gyanánt Kodály Zoltán főisk. tanár úr ömgának; ellenben 4.520.- P. folyó kamataival együtt bármikor rendelkezésre áll és kiutalható. Ehhez járul még a következő félévekben előreláthatólag megszavazható újabb nagyobb előirányzat.

Időközben tudomást szereztem arról, hogy nem az Akadémia megbízásából, hanem magán vállalkozásból ú.n. Nótáskönyvnek 2 füzeté⁶⁷ került ki a sajtó alól; továbbá azt is állították előttem, hogy az ú. n. utódállamok területén is több olyan népzenei gyűjtemény közlése indult meg, amelyekben – tévedésből-e vagy szándékosan-e, azt most nem kívánom vizsgálni – tisztán magyar népdalokat úgy tüntet fel a kiadó, mintha azok román, vagy szerb eredetűek volnának.

Ezekből a tényekből az a nem kedvező fejlemény állhat elő, hogy a hivatott szakférfiak által szerkesztett, s a tudomány mai követelményeinek megfelelő akadémiai kiadvány megindulása előtt olyan sajtótermékek látnak napvilágot, amelyek félrevezetik a tájékozatlan közönséget, és bejutva a népkönyvtárakba, sőt külföldi könyvtárakba is, esetleg útját állhatják az akadémiai kiadvány megszerzésének.

A fentebbiek alapján tisztelettel kérem Méltóságodat, szíveskedjék hozzájárulni ahhoz, hogy a néptudományi bizottság, illetőleg annak zenei albizottsága mielőbb, lehetőleg f. hó 14-én, csütörtökön délután 5 (öt) órakor (vagy ha Méltóságod akadályozva volna, egyik közelebbi napon) összeüljön és ezen az ülésen kérje fel Bartók Béla és Kodály Zoltán tanár urakat, hogy nagyértékű népzenei gyűj-

⁶⁷ Lásd Bárczy 1933.

tésüknek első két füzetét az általuk megállapítandó elvek és munkamegosztás alapul vételével szíveskedjenek úgy előkészíteni, hogy ez a kiadvány legkésőbb folyó év őszén nyomdába legyen adható.

Kiváló tisztelettel
Balogh
főtitkár

Méltóságos Gombocz Zoltán ig. és r. t.
Horváth János r. és
Győrffy István, Gr. Zichy István l. t. uraknak

48.

Balogh Jenő főtitkár levele Kodály Zoltánnak és Bartók Bélának
MTAK Kézirattár RAL 666/1934 (gépírás)

Budapest, 1934. június 5.

Igen tisztelt Barátom!

Megbízhatónak látszó helyről értesültem, hogy Bárczy: Nótás könyv c. kiadványán felül Romániában és Jugoszláviában is megjelentek olyan népzenei kiadványok, amelyeknek közzététele azzal a veszedelemmel járhat, hogy kétség nélkül magyar népzenei termékeket a járatlan külföldi közönség előtt úgy tüntetnek fel mint román, illetőleg szerb népzene. Ez a körülmény és szóval közlendő egyéb tények arra az elhatározásra indítottak, hogy kezdeményezzem a néptudományi bizottságunknak, illetőleg a bizottság Népzenei Albizottságának mielőbbi összehívását.

Ezen az ülésen – ha élek és közreműködhetem –, azt az indítványt volnék bátor előterjeszteni: kérjen fel a bizottság téged és *Bartók (Kodály) tanár urat*, méltóztassatok a nagyértékű gyűjtések alapján megindítandó sorozatos kiadványunk első két füzetét az Általatos megállapítandó elvek és munkamegosztás alapulvételével úgy előkészíteni, hogy ez a kiadvány legkésőbb a f. év őszén nyomdába legyen adható.

Kérlek, fogadd kiváló tiszteletem őszinte kifejezését

k. Balogh
főtitkár

Méltóságos
Kodály Zoltán és
Bartók Béla tanár úrnak

49.

A Magyar Tudományos Akadémia Népzenei Albizottságának jegyzőkönyve
MTAK Kézirattár RAL K 1573 (gépírás)

J e g y z ő k ö n y v

A M. Tud. Akadémia Népzenei Albizottságának 1934. június hó 14-én tartott üléséről

Az elnöklő Gombocz Zoltán ig. és r. t. c. elnök úron kívül jelen voltak: Balogh Jenő r. t. főtitkár, Horváth János r. t., Győrffy István, Zsirai Miklós l. t. Bartók Béla és Kodály Zoltán főisk. tanárok mint a biz. meghívott tagjai.

Gombocz Zoltán elnök elsősorban megköszöni a biz. tagjainak és különösen a főtitkár úrnak szíves megjelenésüket, különösen utóbbinak azt, hogy lehetővé tette a tárgyalandó kérdésekről való megbeszélést. Felkéri Kodály tanár urat, szíveskedjék a tervezett népzenei kiadvány tárgyában előterjesztését megtenni.

Kodály Zoltán: először teljes gyűjtést kívánna, és csak az után foghatnánk a részleges közzétételhez, mert meggyőződése szerint (amiben Bartók Béla is osztozik) a műnek bizonyos lexikális sorrendet kell követnie, és egyes részleteket nem lehetne másként közölni, csak a tudományos teljesség rovására.

Balogh Jenő: az Albizottság álláspontját mindenestre az Igazgató Tanáccsal kell közölni, s majd a gyűjtési, illetőleg nyomdai költségekre minden évben megfelelő összeget kell előirányozni. Kívánja, hogy az Albizottság mondja ki: a tudományos népzenei kiadvány előkészítésére felkéri Bartók Béla tanárt, és neki módot ad Akadémiánk arra, hogy helyiségeiben a gyűjtött anyag sajtó alá rendezésével foglalkozhassék.

Kodály Zoltán: a még folyó gyűjtéssel kapcsolatban megjegyzi, hogy számításba kell venni a költségvetésnél azokat a kisebb gyűjtőket is, akiktől a közlési jogot valamiképp meg kell váltani. Az új szerzőjogi törvény bizonyára módot ad ezeknek a kérdéseknek tüzetes rendezésére, – mint azt a főtktár úr közölte. Tény az, hogy a gyűjtők beleegyezése nélkül a népdalokat közölni nem lehet, sőt, ha már nyomtatásban meg is jelentek, akkor is ki kell kérni a gyűjtők engedélyét újabb közlés céljából.

Bartók Béla: nem hanyagolható el az a szempont sem, hogy csak a fonográf hengereken behozott népdalok lekottázásáért bizonyos díjat kellene adni.

Gombocz Zoltán: ha a gyűjtő felajánlja tiszteletdíj nélkül a hengereit vagy az áttételt, azt is precízen előre írásban tisztázni kell vele, éppúgy mint a honoráriumok kérdését.

Kodály Zoltán: akik minden segély nélkül gyűjtöttek, azoknál természetesen indokolt a gyűjtött anyag megvétele, de pl. Lajtha esetében (aki többször kijelentette, hogy nem kér semmit gyűjteményéért), aki az egyetlen állami gyűjtő, aki fizetést kapott, nem lehet szó gyűjtési költség megtérítéséről.

Győrffy István: ugyanúgy mint a fényképeknél, a közlési jogot egyenként kell a szerzőtől, ill. gyűjtőtől megvenni 2–3 pengőért fényképenként, de a gyűjtő nevét fel kell tüntetni.

Kodály Zoltán: fődolog, hogy a gyűjtők nyilatkozatot adjanak, mely szerint az Akadémiától semmi követelésük nincs, ezzel egész csomó lelketlen támadástól megkímélnék az Akadémiát. Pl. Balla Péter most induló gyűjtését, melyre talán az Akadémia útisegélyt ad, eo ipso átengedi felhasználásra, a régebbi gyűjtését azonban valamivel honorálni kellene.

Balogh Jenő: kb. 250 gyűjtött dallamról van szó, melynek előbb említett honoráriuma a Néptudományi Bizottság korábbi határozata szerint dalonként 30 fillér volna, de javaslatára bizonyos kerek összegben 100,- azaz száz pengőt szavaz meg az eddigi moldvai és bukovinai dallamokért. Legjobb-nak tartja, ha az ezutáni gyűjtés anyagát záros helyen, az Akadémia egyik helyiségében őriznénk, s a két kiváló főiskolai tanár úr itt volna szíves ezeket feldolgozni.

Kodály Zoltán: a dallamok mechanikai feldolgozására jó lenne alkalmas fiatal munkaerőről gondoskodni, aki 3-4 órán át dolgozna naponként, és az állami gyakornoki állások egyikére (80 P-vel) kinevezhető lenne. Öszre jelölné ki az illetőt tanítványai közül.

Balogh Jenő: tisztelettel javasolja, kérdezze meg az Albizottság Bartók és Kodály tanár urakat, hogy az ő tudományos és rendszerező munkájuk tiszteletdíjára mit szabad az Akadémiának felajánlania. Minthogy egyéb kötelesség miatt a bizottsági ülésről el kell távoznia, Balogh főtktár Gombosi Ottó: Bakfark Bálint életrajza és lantfantáziái c. kéziratát mutatja be a bizottságnak, kérdezvén, hogy zenei szempontból ki volna szíves megbírálni? Az életrajzt filológiai stb. szempontból Horváth János úr már átnézte.

Kodály Zoltán: esetleg Sztankóra lehet gondolni, vagy Bartha Dénesre, akik ilyen furcsa hangjegyekkel szakszerűen foglalkoztak. Kétségtől mindenki alaposan képzett emberek. Úgy tudja, hogy Gombosi is.

Gombocz Zoltán: elvileg leszögezi, hogyha Gombosi valami szerényebb segínyt kér, ezirányban lehet javaslatot tenni az Igazgató Tanácsnak, mert munkája érdemesnek látszik, de annak kiadásával fontosabb tudományos teendőink miatt nem foglalkozhatunk. Tudtával (amit Kodály tanár úr is megerősít) Gombosi néhai Klebelsberg miniszter biztatta az életrajz megírására. Egyébként ezt a kérdést a bizottság elintéztetnek tekinti és Bartha Dénest esetleg megbízhatja a lantfantáziák átnézésével.

A legfontosabb kérdés azonban a népzenei nagy kiadványnak sajtó alá rendezői: Bartók és Kodály tanár urak tiszteletdíjának kérdése. Az Akadémia kisebb ívoldalanként legkevesebb 4–5 P-t szokott fizetni, nagyobb 8 oldalas ívenként is 72–80 pengőt. Minthogy itt kottaszédésről lesz szó, az irányár tekintetében meg kell állapodni, mert más kiadványunkkal nem lehet összehasonlítani. Mindenestre általánosságban kérnénk nyilatkozatot a két kiváló tanár úrtól, nem lerögzítésképpen az összeg szempontjából.

Kodály Zoltán: hozzávetőlegesen számítás szerint oly módon, hogyha nagy kvartformára oldalanként két-két dal jut, kb. 300 ív, vagyis összesen 5000 oldalnyi terjedelemben kellene néhány év alatt kinyomtatni az egész, kb. 10.000 darabból álló feldolgozott népdal- s egyéb népzenei gyűjteményt. Lapenként 10 P-vel számítva maximum 50.000 pengő tiszteletdíjat tenne ki, ami talán elfogadható volna, tekintve, hogy az egész kiadás 4–5 évi munkát venne igénybe, nem is szólva az elmúlt évtizedek gyűjtő és tudományos tevékenységéről. Természetesen a külön kiadások megtérítésével nem léphetnének fel, holott ez a sajtó alá rendezési munkát szélesebbkörű külföldi kutatást, különösen a környező népek zenetudományával összehasonlító munkákat igényelne. Berlinben kb. 50.000 darab különféle nemzetiségű dal lejegyzése van együtt, amit legalább nagyjából át lehet tekinteni.

Bartók Béla: természetes, hogy nem az egész világ népzenejével akarjuk összehasonlítani a mi gyűjtésünket, de különösen (a közvetlen környező országokon kívül) lengyel és bolgár földön kell még hosszabb tanulmányokat folytatni. A bolgárok eddig már 5000 népdalt tudományosan feldolgozva kiadtak, holott ők csak a háború után kezdtek gyűjteni.

Gombocz Zoltán: Berlinben igénybe lehet venni a Collegium Hungaricumot, Varsóban egyik tagtársunkkal, Divéky Adorjánnal lehetne érintkezésbe lépni, ill. a szükséges lengyel anyagot ott lemásoltatni. Így jelentékenyen csökkennének a költségek, s akkor külön lehetne tárgyalni a sajtó alá rendezés tiszteletdíjáról. Leszögezi, hogy az Albizottság a szokásos oldalanként 10 pengő honorárium irányában előterjesztést tesz az Igazgató tanácsnak. Ez a mű sok tekintetben hasonlít az Etymologiai Szótár szerkesztéséhez. Kölcsönös átvételek, rokon-dallamrészletek épp úgy gyakoriak, mint a jövevényszavak. Amennyiben külföldre szükséges kiutazni, amint lehetséges volt továbbképzésre pl. orvosoknak esetről-esetre utazási segélyt juttatni, úgy ajánlatos lenne a kultuskormányt ilyen irányban megkeresni összehasonlító népzenei kutatás előmozdítása céljából. Régebben így volt zenei ösztöndíjjal Antos, Gárdonyi és Bartha Dénes Berlinben.

Határozottan kívánja leszögezni az Albizottság azt az óhaját, hogy a kiadandó sorozatos művet csak az elkerülhetetlenül szükséges tiszteletpéldányokban bocsássuk rendelkezésükre a könyvtáraknak vagy magánosoknak, külföldre pedig egészen üzleti alapon juttassuk el. Csak így lehet remélni, hogy a nyomtatás és szerkesztés nagy költségei megtérülnek.

Györfly István: ez a kiadvány csatlakozik az eddigi két füzethez, mely a tárgyi néprajz körébe tartozik. Eredetileg az volt a cél, hogy ezeket a műveket több példányban elküldjük a berni népművészeti kongresszusra. Most úgy hallja, hogy a kongresszus elmarad. Elvileg állást kell foglalni: ezeket a költséges kiadványokat osztogathatná-e nemzeti propaganda céljából Akadémiánk?

Kodály Zoltán: véleménye szerint arról lehetne szó, hogy a különböző népművészeti kiadványainknak rövidített, több idegen nyelven kiadandó tájékoztató füzetait terjesztenénk tiszteletpéldány gyanánt. Arra a felmerült kérdésre, ami a 35–40 évvel ezelőtti gyűjtésnek közlésre átengedését illetőleg közelebről meghatározva: Vikár Béla szöveg lejegyzéseinek tiszteletdíját illeti, az a véleménye, hogy a leghatározottabban ki kell jelenteni Vikár úr előtt, hogy azon a félévi 200 pengőn kívül, amit az Akadémia korábban megszavazott, ezekért a szövegekért nagyobb összeget nem hajlandó adni az Akadémia. Ha Vikár úr nehézségeket támaszt, legfeljebb kihagyjuk a sorozatból az ő gyűjtését.

Horváth János: ez a részletkérdés beletartozik az összes szerkesztési, illetőleg egyéb tiszteletdíjak és vételárak kérdésbe, s amíg annak jogi oldalával egészen tisztába nem jövünk, nem is kívánna az Albizottság állásfoglalását. Talán az elnök urat lehetne felkérni, hogy írásban tisztázza a népzenei kiadványhoz szükséges közlési jogát (tehát nem az egész folklóre-anyag átvételét), s a honorárium kérdését Vikárral.

Gombocz Zoltán: ilyen értelemben készséggel érintkezésbe fog lépni Vikár tagtárs úrral, és majd a főtítkárral őexcellenciája bizonyára szíves lesz a bizottság későbbi határozatát írásban közölni. Még egyszer megköszönve a szíves megjelenést a bizottság tagjainak, az értekezletet berekeszti.

K.m.f.

Jegyezte Gergely Pál

50.

Balogh Jenő főtitkárnak az Akadémia Elnöke nevében írt levele Hóman Bálint miniszternek
MTAK Kézirattár RAL 666/1934 (gépírás)

Nagyméltóságú Miniszter Úr!

Az elnökletem alatt álló M. Tud. Akadémia örömmel szerzett tudomást arról, hogy Bartók Béla és Kodály Zoltán zeneművészeti tanár urak, egyúttal a M. Tud. Akadémia Néptudományi Bizottságának meghívott tagjai évek óta rendszeresen végeztek, és tanítványaiknak irányítása útján jelenleg is folytatnak népzenei gyűjtéseket. A Néptudományi Bizottság javaslata alapján Akadémiánk összes ülése, Igazgató Tanácsunk és legutóbb az ezidei nagygyűlés is úgy határozott, hogy a népzenei gyűjtések eredményét az Akadémia rendszeresen feldolgoztatván, mikor a munkálat elkészül, azt sorozatos kiadványban mielőbb közzé óhajtja tenni.

Mínthogy a tudományos kiadvány sajtó alá előkészítésére felkért egyik főiskolai tanár úr, Bartók Béla a jelen tanévben még jelentékeny számú heti órabeosztással tart előadásokat a Zeneművészeti Főiskolán, amely előadások őt a fennebb említett, nagy nemzeti jelentőségű munkálatnak megkezdésében és folytatásában gátolnák, a M. Tud. Akadémia határozatából tisztelettel megkeresem Nagyméltóságodat: szíveskedjék felmenteni Bartók Béla tanár urat a f. évi szeptember 1-től kezdve legalább két esztendőre a Zeneművészeti Főiskolán előadások tartásától, illetőleg méltóztassék őt kirendelni ennek a sajtó alá rendezési munkálatnak végzésére a M. Tud. Akadémiába, ahol ecélből Bartók professzor úr óméltósága részére megfelelő helyiséget fogok rendelkezésre bocsátani.

Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletem őszinte kifejezését.

Budapest, 1934. június 14.

a M. Tud. Akadémia elnöke

Dikt. Balogh

Nagyméltóságú

H ó m a n B á l i n t

m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úrnak

Budapest

51.

Balogh Jenő főtitkár levele gróf Zichy Istvánnak
MTAK Kézirattár RAL 666/1934 (gépírás)

Budapest, 1934. július 5.

Méltóságos Főigazgató Úr!

A Néptudományi Bizottság valamint ennek Népzenei Albizottsága határozata alapján megbízást adtam Gergely Pál dr. irodatiszt úrnak arra, hogy a M. Nemzeti Múzeumnak a Méltóságod bölcs vezetése alatt álló Néprajzi Osztályában őrzött fonográf hengerek némelyikének lehallgatásával az ugyancsak ott őrzött támlapokat (melyek a fonográf hengerek lejegyzéseit tartalmazzák) átnézze, ill. az ezek nyilvántartására szolgáló iktató könyveket megtekintse. Ezekre abból a célból van szükségünk, hogy az előkészület alatt álló Népzenei Kiadványban felhasználandó népdalok stb. egy részénél felhasználható szövegrészt, amelyet dr. Gergely Pál Vikár Béla tagtárs úr 35–40 év előtti gyorsírási feljegyzéseiből rekonstruál, a támlapokba az üresen álló, eddig megfejtetlen sorokba beírhasssa. Ezáltal természetesen jelentékeny mértékben emelkednék a fonográf hengerek, ill. támlapok értéke is azok használhatósága szempontjából.

Mínthogy e tárgyban még a Méltóságod bölcs vezetése alatt álló M. Történeti Múzeum keretébe tartozó Néprajzi Tár-hoz nem intéztem írásbeli megkeresést, szerencsém van a fentebbieket azzal a kéréssel Méltóságod nb. tudomására hozni, hogy az esetleg szükségesnek talált intézkedést megtenni méltóztassék.

Kiváló tisztelettel

k. Balogh
főtitkár

Méltóságos
gróf Zichy István
főigazgató úrnak

52.

Balogh Jenő levele báró Wlassics Gyulának
MTAK Kézirattár RAL 666/1934.

Budapest, 1934. szept. 5.

Igen Tisztelt Barátom!

Legutóbbi találkozásunk alkalmával szóval is voltam bátor figyelmedbe ajánlani Akadémiának Néptudományi Bizottságunk javaslatára tett azt az előterjesztését, szíveskedjék a nagyméltóságú minisztérium Bartók Béla tanár urat egyelőre ebben a tanévben a Zeneművészeti Főiskolán a zongoraoktatásból felmenteni és öt évégből szabadságot, hogy az Akadémia népdalgűjteményének kiadási munkálataival foglalkozzék. Most értesülök, hogy az Akadémiának ehhez az előterjesztéséhez Dohnányi főigazgató úr is hivatalosan hozzájárult és e tárgyban a nagyméltóságú minisztériumhoz előterjesztést is tett.

Bartók szabadságolása folyó hó 6-án estig volna sürgős, mert 7-én már felvételi vizsgálatok lesznek a Zeneművészeti Főiskolán, és ha akkor egyes tanítványokat Bartók tanár úrhoz osztanak be, akkor a népdalgűjtemény előkészítő munkálataiban való közreműködése egy teljes tanéven át lehetlenné válnék.

Nagy köszönettel venném, ha a nagyméltóságú minisztérium döntéséről közvetlenül Bartók Béla tanár urat (Bpest, II. Csalán-utca 27) értesíteni szíveskednél.

Régi igaz nagyrabecsüléssel

tisztelő híved
k. Balogh

Méltóságos
Báró Wlassics Gyula
h. államtitkár úrnak
Budapest

53.

Balogh Jenő főtitkár levele Bartók Bélának és Kodály Zoltánnak
MTAK Kézirattár RAL 1490/1934. (gépirás)

*Bartók Béla és
Kodály Zoltán urak ömgáinak*

Budapest, 1934. december 1.

Igen tisztelt Méltóságos Uram!

Akadémiánk régi szokásához képest a jövő félévi költségvetés-tervezetét dec. közepén meg fogja állapítani. Ebből az okból is, de az említendő más tárgyak elintézése céljából is kívánatos lenne a közeli napokban Akadémiánk Népzenei Albizottságának ülését egybehívni. Megjegyzem, hogy a tájékoztatásodra mellékelt költségvetés 4. lapján közölt előirányzat szerint a népzenei kiadvány ill. szerzői t. díja címén ebben a félévben is 5000.- P-t vettem fel; továbbá, hogy a Néptudományi Biz. rendelkezésére áll korábbi félévekből ezidőszerint 4578.- P.

Györfly István biz. előadó úrral abban állapotunk meg, hogy ha ez Néked megfelelő, az Albizottság ülését dec. 6-án, csütörtökön d. u. 5 (öt) óraker tartanánk az ú. n. patkós teremben, amikor a tervezet gyanánt mellékelt meghívóban feltüntetett tárgyakon felül egyéb ügyeket is el lehetne intézni.

Tisztelettel kérem, szíveskedjél az ülésen megjelenni, ha pedig esetleg annak elhalasztását óhajtánád, 235-26 sz. a. telefonon mielőbb hírt adni.

Igaz nagyrabecsüléssel
tisztelő híved
k. Balogh

54.

Balogh Jenő főtitkár címzés nélküli levele [Horváth Jánosnak]
MTAK Kézirattár RAL 1490/1934. (gépirás)

Budapest, 1934. december 3.

Igen tisztelt Barátom!

Györfly István t. társunk kívánságára a Népzenei Albizottság ülését f. hó 6-ára javasoltuk összehívni. Nagyon kívánatos volna, ha szíves lennél azt megelőzőleg érintkezést keresni Kodály Zoltán főiskolai tanár úrral, hogy a népzenei gyűjtés folytatására, illetőleg továbbvezetésére minő összeget kívánna t. díjul félévre megállapítani. Megjegyzem, hogy Kodály tanár úrhoz az ülést megelőzőleg a másolatban idemellékelte levelet intéztem, amiből látni méltóztatol, minő összeg áll rendelkezésre a múltra nézve és a következő 1935. I. félévre. Bartha Dénes úr kézirata a szerző úrnál van. Ha szükséges, azt is lehetne még az ülésre elhozatni. Természetesen Kodály úr *hozzájárulása*⁶⁸ nélkül nem kívánom ennek a kéziratnak nyomdábaadását, de viszont az ő újabb bírálata a Te nagyértékű írásbeli véleményed mellett már nem volna szükséges.

Legszívélyesebb üdvözetekkel
tisztelő és szerető tagtársad

k. Balogh

55.

A Néptudományi Bizottság Népzenei Albizottságának jegyzőkönyve.
MTAK Kézirattár RAL 1490/1934 (gépirás)

Feljegyzések

a M. Tud., Akadémia Néptudományi Bizottsága Népzenei Albizottságának 1934. december 6-án tartott ü l é s é r ő l.

Gombocz Zoltán ig. és r. t. c. elnök úr elnöklete alatt jelen voltak: Balogh Jenő r. t. főtitkár, Bartók Béla, Györfly István l. t., Kodály Zoltán, Lajtha László, gróf Zichy István l. t. és Zsirai Miklós l. t.

[I.] Balogh Jenő r. t. főtitkár tájékoztatja az Albizottságot az eddig tartalékolt készpénzről, mely ke-rek összegben 4.580 P-t tesz ki, de a folyó félévre s a következő fél évekre 5000-5000 P-t fog továbbra is tartalékolni az Ak. Bemutatja a hírlapokban a népzenei közlések tárgyában közzeendő ismertetés szövegét, melyet a Biz tagjai hozzászólás után változatlan szövegben elfogadnak, Gombocz biz. t. kívánságára azzal az egy szó betoldásával, hogy „rendszeres és tudományos” gyűjtőmunkát folytattak a Népzenei Biz. tagjai.

Közli még a főtitkár, hogy Seemayer Vilmosnak 300.- P kiutaltatott, Balla Péter útján számára fonográfot vettünk, és Bartók biz. tag úr szíves ellenőrzése után 315,- P-t a Biz. költségrovatából kifizettünk. Kívánatos, hogy ezt a gépet felváltva használják Seemayer és Balla gyűjtők. Utóbbinak bukovinai gyűjtőmunkájáért utólag a főtitkár kiutalt Györfly István l. t. biz. előadó úr ajánlására 200.- P-t, továbbá 50 db csiszolt henger vételére 105.- P-t. Bartók és Kodály urak hozzászólása után megjegyzi a főtitkár, hogy az a kisebb, 40-50 P, amit havonként tulajdonkép segélyül kap Balla Péter, nem állandó jellegű és csak a gyűjtött anyagának feldolgozása tartamára és kizárólag a Biz. előadó úr hozzájárulásával néhány hónapig folyósítandó összeg.

⁶⁸ Kézzelel javított szó, *szerződése* volt eredetileg.

Kodály Z.: Tudomást szerzett arról, hogy Balla a gyűjtési útjaira néhány száz pengőt kapott a Népies Irodalmi Társaságtól is, mire Győrffy l. t. megjegyzi, hogy 30 db moldvai csángó ruha ára fejében adták a nevezettnek ezt az összeget, mely ruhákat viszont a Társaság általa a Néprajzi Tárnak ajándékozott.

Többek hozzászólása után a Biz., kimondja, hogy a Balla Péternek adandó havi szerény t. díj arra az időre, amíg népzenei gyűjtési anyagát tanulmányozza és feldolgozza, a Biz. rovatából kiutalható. Tudomásul vétetett, hogy a nyár folyamán Veress Sándortól leu összegben Ballának juttatott 400.- P a bukovinai útja fedezésére, különösen a hengerek stb. vásárlására elegendő volt.

Lajtha László: kötelességének tarja közölni, hogy a Néprajzi Tár a főigazgatóság engedélyével 100 db vámentes hengert rendelt, á 3 P, vagyis ezek a Ballától nov. 24-én megrendelt 50 henger után még szükségesen más gyűjtők részére is. Utóbb nevezettet egyébként nap-nap után látja, lejegyzéseit a múzeumban ellenőrzi és Bartók úrral együtt a legutóbbi gyűjtött anyagát kiválóan értékesnek tartja. Úgy látszik, szegénysorsú fiatalember, aki magánórákat ad s ezekből tartja fenn magát, hogy állandóan a népzene komoly tanulmányozásának élhessen.

Kodály Zoltán: furcsa egyéniségnek tartja a nevezettet, és kívánatos, hogy kellő szigorú ellenőrzéssel, erős gyepőlőtartással, a Biz. utasításához és útitervéhez kötötten járjon gyűjtőutakon.

Balogh Jenő r. t.: Zsirai tagtárs úr szíves irányítani Ballát nyelvtudományi alapismeretei megszerzésében s a gyűjtőutakon remélhető, hogy nyelvészeti szempontból is eredménnyel fog járni. Természetes, hogy a Bartók és Kodály urak által kijelölt útitervért a Biz. nevében előre is hálás köszönetet mondhatunk, hogy így valóban eredményesebbé váljon a csángó népköltési anyag gyűjtése.

Győrffy István l. t.: szívesen közreműködik az útitérkép kijelölésében, de legjobb volna összehívni a már Bukovinában és Moldvában járt kutatókat és a további megbízásokat eszerint kiadni. Lükő Gábor most újból vissza akar menni, de kérdés, hogy a mai időben nem támadna-e az oláh hatóságoktól bántódása. Ezért jobb[nak]⁶⁹ tartanám belföldi utazással megbízni. Balla mint román állampolgár inkább alkalmas ilyen útra, mire Lajtha biz. t. megjegyzi, hogy zenei tudás szempontjából is és főleg a tökéletes nyelvtudása miatt ő is legalkalmasabbnak tartja a mostani gyűjtők közt Ballát.

Arra az esetre, ha az útisegélye fogytán lenne, jó volna felkérni a néprajzi múz által Brăiloiu⁷⁰ urat, a román zeneszerzők egylete főtítkárá, hogy Ballának valamit előlegezzen, s ha kell, hengereket is adjon kölcsön.

Gombocz Z.: elnök kívánatosnak tartja, hozzávetőleg állapítsa meg a Biz., hogy milyen keretekben látja szükségesnek az egyes gyűjtők segélyezését? Többek hozzászólása után a biz. kimondja, hogy Balla Péternek újabb bukovinai útjáért kb. két hónapra legfeljebb 250.- P útiköltséget és 200.- P t. díjat, összesen 450.- P-t fognak kiutalni;

Seemayernek 300.- P-t és rendelkezésre bocsátjuk a gépet és in natura a megfelelő számú hengereket;

Lükő Gábornak a biz. előadó által javaslatba hozandó megfelelő összeget és esetleg hengereket. Kodály biz. t. és Balogh Jenő r. t. az iránt tesznek kérdést, hogy a gyűjtött anyag közlési joga miként ruházódik az Akadémiára?

A biz. kimondja, hogy írásban kötelezi Ballát s általában a többi gyűjtőt, hogy a közlési jogot írásbelileg az Akadémiára ruhazza át és további igényt az Ak.[adémia]. ellen ne támasszanak. A főtítkárra javaslatára lehetővé kívánják tenni Seemayernek is a megélhetéséhez szükséges legkisebb összeggel (havi 120 P), a rendszeres további gyűjtést. (Lakcíme: Murakeresztúr).

Pongrácz és Viski korábban kiküldött gyűjtők felszólítatnak gyűjteményük bemutatására.

Kodály Zoltán: azért szorgalmazza a csángóföldi gyűjtést s nem tartja szükségesnek a belföldi gyűjtés további anyagának bevárását, mert az Ak. kiadvány szempontjából eredeti és kiválóan értékes anyag csak a csángóföldről remélhető. Megjegyzi, hogy a túlzott kiadások mellett félős, hogy a nyomtatásra nem marad pénz. Sajnos eddig Bpsten a régi elhasznált kottaszedési betűanyagot lehet csak felhasználni, a Jatzkó cég ezt is tizenöt éve koptatja és nincs remény új olományag stb. beszerzésére. Ezidőszerint nálunk hangjegyet nem lehet nyomtatni, mire megjegyzi

⁶⁹ A szövegben „jobban” áll.

⁷⁰ A szövegben később is mindenütt hibásan „Brailor”-nak írva.

Györfly István l. t., hogy a biz. nevében tárgyalhatna az Állami Térképészeti Intézetrel: szerezzék be ők a szükséges gépet és betűanyagot s esetleg kottametszőt is alkalmazzanak.

Gombocz Z. elnök a biz. nevében köszönettel tudomásul veszi a közlőtteket és felkéri a biz. előadó urat, szíveskedjék a fentiek értelmében eljárni.

Kodály Zoltán: nagy megnyugvással és köszönettel értesült a főtítkár úrtól, hogy minden félévben megszavazza az Ak.[adémia] a népzenei kiadványra az 5.000.- P-t, s így nem tartja távoli dolognak a nyomdai előkészítést sem. A kiadás módjára nézve a biz. többi tagjával megegyezőleg kijelenti, hogy a füzetekben való sorozatos kinyomatást tartja célszerűnek.

Balogh Jenő r. t.: a nyomdai költség előteremtése az ő és utódai kötelessége, de közbevetőleg megjegyzi, hogy amennyiben szükségesnek mutatkozik, annakidején lehetne az Ig. Tanácsnál javaslatot tenni, a félévi 5.000.- P-n felül további összegeket javaslatba hozni. A Vigyázó-vagyon jövedelméből tudományos célra máris 1935 I. felében 105.000.- P-t kíván felhasználni, de amikor a jövedelem az adósságok törlesztése után kellő mértékben engedni fogja, a népzenei kiadványra is remélhető e vagyon jövedelméből bizonyos nagyobb összeg. Tájékoztatóként felemlíti, hogy a Vigyázó család különböző adósságaira és főképp a kötelesrésztre jogosítottak kielégítésére eddig tíz és fél millió pengőn felül kellett fizetnünk, de az ebből az okból felvett készpénzkölcsönök különböző bankoknál már a múlt évben is 450.000-P-vel törlesztettek, minél fogva némi reményt táplálhatunk a későbbi években, hogy e nemzeti szempontból elsőrendűen jelentős kiadványunk céljára többet lehet áldozni.

Különösen hálás az Ak.[adémia] nevében Kodály Zoltán tanár úrnak, aki Horváth János biz. t. úrral lefolytatott megbeszélése során az ő t. díjára nézve lekötelező nyilatkozatot tett. Önzetlen közreműködéséért az Ig. Tanács is köszönetet fog mondani.

Kodály Zoltán: a főtítkár úr és az Akadémia bőkezű, nemes felajánlására Bartók úrral abban egyeztek meg, hogy a kiadvány megjelenésének gyorsítása céljából Bartók ömga minden szabad idejében állami fizetése fejében az Akadémián dolgozik s a könyvtér járó t. díjat annakidején én fogom felvenni, amely ha több volna Bartók úr fizetésénél, a differenciára nézve külön megegyezünk. A múlt évi ötszáz pengő szerkesztői t. díjat is erre vonatkozó előleg gyanánt kérem tekinteni.

II. Balogh Jenő r. t. főtítkár: az Akadémia meghívót kapott a Londonban 1935. július 15–20 közt tartandó nemzetközi táncbemutató ünnepségekre, melyeket a nemzetközi népművészeti bizottság és a C. I. Brit Nemzeti Biz. rendez abból a célból, hogy a nemzetközi béke és barátság ezáltal is fejlesszék, a népi táncok értékét és szépségét bemutassák és az összehasonlításra alkalmat nyújtassanak. Az ünnepségeken felvonulások, tudományos és művészeti előadások, értekezletek, nagyobb kirándulások, végül egy nagyobb bál, stb. volnának. Sajnos, nemzeti bizottságunk a szűk költségvetési keretek miatt senkit sem tud a biz. tagjai közül Londonba kiküldeni.

Gróf Zichy István l. t.: Lajtha biz. tag úr referált neki erről a londoni meghívóról. Úgy véli, első sorban állami feladat akár kiküldött útján, akár kiváló fénykép- és hangosfilm felvételekkel, azok kiküldésével hazánkat képviselni.

Mindenesetre kívánatosnak tartja, hogy akár a hivatalos filmirodával, akár magánosokkal tárgyalást kezdeményezzünk népi táncok felvétele tárgyában is. A néprajzi tár. különben már jelentős fénykép-, film- és kotta felvétellel rendelkezik.

Lajtha László: a hivatalos filmirodánál (múzeumi főigazgatóságunk tudtával) már korábban eljárta, de a jelentékeny költségek miatt legfeljebb egy-egy perces hangosfilm felvétellel vállalkoznának, s minthogy lehetetlen ily rövid idő alatt bármelyik népi tánc sajátosságait megörökíteni, így az anyagi nehézségek miatt tárgyalásaik abbamaradtak. A néprajzitár fényképészenél, Ébnerrel⁷¹ mozgóképfelvételek nagy mennyiségben vannak, és a maga részéről a felszólaló megállapított egy sajátos „táncírást”, amellyel meg tudja rögzíteni, még pedig teljes pontossággal a tánc lépéseket, ütemet, dalt, stb. Ezzel a lejegyzési móddal teszi közzé cikkét a Magyarország Néprajza c. m. III. kötetében. A népi anyag gyűjtését valamely módon hangos filmen égetően sürgősnek tartja, mert évről-évre kevesebb a rendelkezésre álló népi anyag.

⁷¹ Gönyei Sándor korábbi neve.

Kodály Zoltán: célszerű volna a magyar köztudatba szikrát vetni azzal, hogy a művelt társadalom figyelmét felhívjuk a népi táncsal, különösen a régi magyar táncokkal való foglalkozásra. Ebből a tudományos kutatóknak egyaránt haszna volna. Látjuk az operaházi kapkodó kísérleteken, hogy a közönségben élő kívánságnak próbálnának eleget tenni, de az igazi magyar táncokat valami keverék, idegenszerű anyaggal pótolják. Az ú.n. Gyöngyösbokréta rendezői is sok táncot meghamisítva mutatnak be. A hangosfilmekkel való felvételt mindenesetre jó ötletnek tartja.

III. **Gombocz Zoltán:** A biz. áttér tárgyalásaiban a következő tárgyra, Bartha Dénes „A XVIII. század magyar dallamai” c. m. bírálatára.

Balogh Jenő r. t.: az említett művet kéziratban már a korábbi években Kodály biz. tag úr alaposan átnézte, megbírálta, a szerző pedig a kapott irányítás értelmében átdolgozta, s most a kézirat Horváth János biz. t. úrnál van, aki közölte a főtítkárral, hogy az átdolgozást megfelelőnek tartja. Ha Kodály úr szíves a kézirattal még foglalkozni, azt az Ak.[adémia] nevében köszönettel vennénk. Habár a kiadandó anyag nem az albizottság kiadványa, s nem szorosan véve népzenei anyagot tartalmaz (vegyesen van egyházi, kollégiumi, stb. dalok közt népi is), mégis szükséges volt az albizottságban azt bemutatni, a bíráló urak személyének idetartozása miatt.

Az említett művet Bartha Dénesnek nemrég megjelent és Szalkaival foglalkozó munkája mintájára lehetne kiadni. A szerző úr szerint az összes kiadási költség 2.000.- pengőn alul maradna.

Kodály Zoltán: annakidején alaposan foglalkozott a kézirat átnézésével és ha Horváth János úrtól megkaphatja, készséggel vállalkozik a kiadás előtt annak áttekintésére. Lehetne szó arról, hogy a sárospataki diákok népi eredetű dalait a kiadandó népzenei gyűjteményben utalásokkal szükség szerint felemlítjük.

IV. Egyúttal áttérve a biz. elnök úr hozzájárulásával a tárgysorozat következő pontjára megemlíti, hogy a nagy népzenei kiadványhoz szükséges kottamásolás munkája következőképpen áll: eddig háromezzer lap másolatott, s még ugyanennyire lehet számítani. A gyűjtést most lezárandónak tartja, s legfeljebb a már korábban említett csángóföldi ritkaságokra kell várnunk.

V. **Bartók Béla:** a biz. hozzájárulását kéri ahhoz, hogy Brăiloiu úrnak a néprajzítárunkban levő oláh fonográfhangerekről másolatot küldhessen Balla Péter útján, mintegy viszonzva Brăiloiu úrnak a mi gyűjtőinkkel szemben tanúsított messzemenő jóindulatát.

Gombocz Zoltán biz. elnök: többek hozzászólása után kimondja, hogy a nevezett bukaresti úrnak azzal a feltétellel volna kívánatos a kért román dal-másolatokat kiszolgáltatni (természetesen Zichy főigazgató úr engedélyével és a kultuszminisztérium hozzájárulásával), hogy ugyanannyi hengert adjunk másolatban Brăiloiu-nak, ahány hengert a gyűjtőink Bukovinából és Moldvából hozhattak.

Györffy István biz. előadó: különösen az volna kívánatos, hogy Brăiloiutól biztosítékot kívánjunk aziránt, hogy a gyűjtők engedélye nélkül egyik dalt sem publikálják. Ez esetben is fel kell tüntetni a nemzetközi gyakorlatban bevett szokás szerint a fonográf számot és a M. Nemzeti Múzeum nevét.

Gróf Zichy István I. t.: mindez tulajdonképp adminisztratív kérdés, melyek kivételére Lajtha urat fogja felkérni, s minthogy az oláh hengerek gyűjtőjének, Bartók Bélának mindenben teljes hozzájárulásával történik a dalok másolása, a v. ék. minisztériumnak ilyen irányban tesz előterjesztést. Mindenestre be kell várnunk a szóbeli üzenetek után most már Brăiloiu-nak írásbeli megkeresését is.

Gombocz Zoltán biz. elnök: az albizottság álláspontja az, hogy akármennyire is ellenséges viszonyban állunk a környező államokkal, lehetőség szerint az ilyen kapcsolatokat ki kell építenünk és megfelelő óvatossággal udvariasan Brăiloiu kívánságának is eleget tennünk.

VI. **Balogh Jenő** r. t. főtítkár: előzetesen a biz. tudomására hozza, hogy 1937-ben a C.[ommission] I.[nternational] de C.[oopération] I.[nternationale] Nemzeti Bizottságainak Párizsban ülése lesz, amelyen kívánatos, hogy népzenei közleményünknek több füzetet bemutatassék. A Nemzeti Bizottságunk még e hóban akar ülést tartani és az említett C. I. ülések anyagával is kíván foglalkozni. A hírek szerint Párizsban világhiállítás is terveznek, amit hozzászólásukkal többen megerősítenek.

A biz. elnöke megköszönve a tagok megjelenését és elsősorban a főtítkár úrnak kimerítő, alapos tájékoztatásait, az ülést bezárja.

Jegyezte:
dr. Gergely Pál
 irodatisztviselő

Hitesítésül:
Balogh
 r. tag. főtitkár

56.

Balogh Jenő főtitkár levele Györffy Istvánnak
 MTAK Kézirattár RAL 1490/1934. (gépirás)

Budapest, 1934. december 11.

Kedves István Öcsém!

Kívánságra bizottsági előadói irattárad részére megküldöm a Népzene Albizottságnak f. hó 6-i üléséről készült feljegyzések egy példányát.

A feljegyzések eredeti példányát Akadémiánk irattárában őrizzük 666/1934. sz. alatt.

Igaz nagyrabecsüléssel
 tisztelő híved

k. Balogh

Méltóságos
 Györffy István l. tag úrnak
 Budapest

57.

Berzeviczy Albert, az Akadémia elnökének levele Gergely Pál fogalmazásában Kodály Zoltánnak
 MTAK Kézirattár RAL 1490/1934 (gépirás)

MAGYAR
 TUDOMÁNYOS AKADÉMIA

Méltóságos Tanár Úr!

A M. Tud. Akadémia összes ülése és Igazgató Tanácsa meleg köszönettel vette tudomásul Méltóságodnak azt az áldozatkész elhatározását, hogy az Akadémiánk megbízásából végzett népzenei gyűjtések sajtó alá rendezéséért, illetőleg szerkesztéséért ezidőszerint nem kíván előleget igénybevenni a Néptudományi Bizottság rendelkezésére álló költségvetési tételekből.

Tudomásul vettük azt is, hogy mivel Bartók Béla zeneművészeti főiskolai tanár urat a nm. vallás- és közoktatásügyi miniszterium f. évi szeptember 1-vel felmentette a főiskolai oktatás alól, s az utóbb nevezett tanár úr azóta a M. Tud. Akadémia helyiségében folytatja gyűjtött anyagunk sajtó alá rendezését, viszont Méltóságod a Zeneművészeti Főiskolán jelenleg is teljesíti tanári tennivalóit: ennél fogva az Akadémia népzenei kiadványainak megjelenésekor az e kiadvány után járó rendes akadémiai szerzői tiszteletdíjat Méltóságod fogja felvenni, és az egész mű t. díjának kiutalása után annak megosztása tárgyában Méltóságod és Bartók Béla tanár úr egymás között fognak megegyezni.

Végül felemlítem, hogy Méltóságod szíves volt kijelenteni azt is, hogy az 1934. évi február 9-én kiutalt P 500.- azaz ötszáz pengő előleget ennek a szerkesztési t. díjnak részlete gyanánt kívánja tekinteni.

Kiváló tisztelettel
Berzeviczy Albert
 elnök

Budapest, 1934. dec. 15.
Fogalm. Gergely Pál

Méltóságos
 K o d á l y Z o l t á n
 főiskolai tanár úrnak, biz. meghívott tag
 Budapest

58.

Balogh Jenő főtitkár levele Bartók Bélának
MTAK Kézirattár RAL 1490/1934. (gépírás)

Budapest, 1934. dec. 27.

Méltóságos Tanár Úr!

Akadémiánk legutóbbi ülésében elfogadta a Népzenei Albizottságnak a népzenei gyűjtés tárgyában legutóbb tett több javaslatát és köszönettel tudomásul vette Méltóságodnak a tiszteletű kiutalására vonatkozólag tett kijelentéseit, illetőleg a Kodály Zoltán tanár úr ömga álláspontjához történt hozzájárulását. Kodály úr ömgaához e tárgyban a másolatban mellékelt levelet intéztem.

A Balla Péter, Seemayer Vilmos és Veress Sándor népzenei gyűjtése tárgyában közvetlenül Györfly István biz. előadó úrhoz megkeresést intéztem és intézkedtem aziránt is, hogy a gyűjtők, ezek közt Pongrácz Zoltán és Viski János is az eddigi gyűjtés eredményét Méltóságodnak adják át és pedig a M. Tud. Akadémia helyiségében.

Fogadja Méltóságod kiváló tiszteletem őszinte kifejezését.

k. Balogh

Bartók Béla főiskolai tanár úrnak,
Budapest

59.

Balogh Jenő főtitkár levele Györfly Istvánnak
MTAK Kézirattár RAL 1490/1934. (gépírás)

Budapest, 1934. dec. 28.

Kedves István Öcsém!

Bartók Béla tanár úr szíves volt mindenben hozzájárulni a Népzenei Albizottság legutóbbi ülésén hozott megállapodásokhoz, amelyet Kodály Zoltán tanár úr kijelentései alapján hozzá intéztem. Ezeket a megállapodásokat Ig. Tanácsunk dec. 15-i ülése is tudomásul vette.

Bartók tanár úrnak most elsősorban az a kérése, hogy mindazok az urak, akiket Akadémiánk népzenei gyűjtésekkel megbízott, a gyűjtött anyagot mutassák be közvetlenül ő hozzá.⁷² (Rendszerint kedd, szerda, csütörtök d. u. szokott itt benn dolgozni az Akadémiában.)

Mint hogy nem mindegyik úrnak ismerem a közelebbi címét, Te pedig valószínűleg előbb vagy utóbb mindegyikkel találkozni fogsz, ezt az óhajt Veled is közlöm, azzal, hogy természetesen a gyűjtőknek egyenként is hivatalosan megírom Bartók t. barátom kívánságát.

Kívánta továbbá Bartók Béla t. barátom, hogy Balla Péter úr az Akadémia költségén vett nagyobb fonográfot a feldolgozás bevégeztével szolgáltatassa be az Akadémiába, és akkor Bartók tanár úr szíves lesz a kisebb fonográfot, amely vidéki további gyűjtésekre könnyebben szállítható, akár Balla Péternek, akár később Seemayer úrnak rendelkezésére bocsátani.

Korábban Veress Sándor úgy nyilatkozott, hogy nem óhajt további népzenei gyűjtést végezni, minthogy azonban a Néprajzi Társaságnak f. hó 19-i ülésén Bartók tanár úr előtt kijelentette, hogy tovább is óhajtja gyűjtését folytatni, és minthogy tudomásom szerint Veress úrnál még fel nem használt előleg van, Bartók tanár úr hozzájárulásával hivatalosan fel kellene szólítanunk Veress Sándor urat, hogy újabb gyűjtését mielőbb fejezze be.

Közölte végül Bartók t. barátom, hogy ő Seemayer úrnak közvetlenül válaszolt Murakeresztúrra és a kívánt felvilágosításokat megadta, továbbá, hogy a még beszerzendő hengereket a patkós szobában fogja az újonnan beszerzett szekrény tetején dobozokban elhelyezni. Az altiszteket figyelmeztetni fogjuk, hogy a hengerekhez takarítás közben ne nyúljanak; egyébként ilyen elhelyezés ellen nincs észrevételem.

⁷² A *mutassák* szó utólagos felülgépelés eredménye, a javítás után a mondat nyelvtani egyeztetése elmaradt.

Szükségesnek tartottam mindezeket az újabb fejleményeket írásban is szíves tudomásodra hozni, mert bizonytalan, mikor lesz személyesen szerencsém Hozzád.

Amennyiben különösen a hengerek vételárára stb. utalványozásokra volna szükség, méltóztassál telefonon közölni, hogy mikor és kinek részére adjak utalványt?

Szívélyesen üdvözöl szerető és tisztelő

bátyád

k. Balogh

[a címzett neve hiányzik]

60.

Balogh Jenő főtitkár körlevele [a népzenegyűjtőknek]
MTAK Kézirattár RAL 104/1935. (gépírás)

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA

Budapest, 1934. dec. 28.

Tisztelt Tekintetes Úr!

A Magyar tudományos Akadémia Népzenei Bizottságának határozata alapján tisztelettel kérem, szíveskedjék az Akadémia megbízásából végzett népzenei gyűjtése eddigi eredményét összeállítani, és a gyűjtött anyagot a M. Tud. Akadémia helyiségében előre meghatározandó napon (rendszerint délután 3–6 óra közt) Bartók Béla főiskolai tanár úrnak átadni, és őt a gyűjtésről szóbelileg is tájékoztatni.

Természetesen, ha Bartók tanár úrnak a gyűjtés eredményének feldolgozása tárgyában óhajai lesznek, szíveskedjék Tekintetes Úr azokat a további kutatásoknál, illetőleg a feldolgozásnál figyelembe venni.

Kiváló tisztelettel
Dr. Balogh Jenő
a M. Tud. Akadémia főtitkára

[címzett nincs feltüntetve]

61.

Balogh Jenő főtitkár levele Györfly Istvánnak
MTAK Kézirattár RAL 104/1935. (gépírás)

Budapest, 1935. február 11.

Kedves István Öcsém!

I. Csak most beszélhettem Bartók tanár úr ömgával, aki hosszabb külföldi körút után szombaton érkezett vissza. A vele való megbeszélés alapján Seemayer úrnak az ide mellékelt levelet fogom elküldeni, amiről légy szíves tudomást szerezni.⁷³

A levélről értesítem Bartók úr kívánságára Kodály Zoltán t. barátunkat is.

A Népzenei Albizottság legutóbbi ülésén szóbakerült az is, hogy ha Brăiloiu⁷⁴ úr, aki Balla Péter gyűjtésére módot és némi segítséget adott, a néprajzi osztálytól ezt kérni fogja, akkor az osztály annyi hengerről adna neki másolatot, amennyit annakidején Balla Péter gyűjtött Romániában. Erről a megállapodásról nem akarnánk Brăiloiu urat hivatalosan értesíteni, ennél fogva arra gondoltunk, hogy egy német tervezetben mellékelt levelet vagy Bartók tanár úr lesz szíves oda küldeni magánlevél formájában, vagy esetleg más valaki, akit Te erre alkalmasnak tartasz. Őszintén megvallom, hogy Balla urat

⁷³ A levélmelléklet hiányzik.

⁷⁴ A szövegben itt is következetesen "Brailor" szerepel, az első előfordulásnál kézzel valaki a margón helyesbítette.

kihagynám ebből a tervből, mert ő néha eltűnik, vagy nehezebben található meg, sűrűn változtat lakást, stb.

A levelet azonban csak akkor küldenék el, ha úgy gondolod, hogy a néprajzi osztály a kilátásba helyezett hengermásolatokat csakugyan nehézség nélkül ki fogja szolgáltatni.

II. Legutóbbi leavedben Fodor Ferenc úrnak Tenke és Bélfenyér községeket tárgyaló kéziratáról is szíves voltál nyilatkozni. Újabb megbeszélések alapján ennek bírálatával Téged nem fogunk fásasz-tani. Ezt megnyugvásul szívélyes üdvözlettel közli

tisztelő bátyád
k. Balogh

Mélt. Györffy István
l. t. úrnak

62.

A/ Balogh Jenő főtítkár levélfogalmazványa Bartók Béla nevében Constantin Brăiloiunak
MTAK Kézirattár RAL 104/1935 (datálatlan gépirás)

[1935. február 12.]

Nagyságos
Brăiloiu úrnak,
a román zeneszerző szövetsége főtítkáranak
Bukarest

Tisztelt Főtítkár Úr!

Arról értesültünk, hogy szíves volt érdeklődni aziránt, hogy a M. Nemzeti Múzeum néprajzi osztályában őrzött népzenei hengerekről tudományos kutatási célra kaphatna-e másolatokat?

Az eddigi tárgyalások alapján szerencsém van arról értesíteni, hogy román népzenei gyűjtésem annyi hengeréről kaphatna főtítkár úr másolatot, amennyit annakidején az Ön támogatásával, illetőleg segélyével Balla Péter úr Romániában gyűjtött.

Kiváló tisztelettel

(Bartók Béla s. k.)

B/ [Ua. német fordításban]

Budapest, den 12/II. 1935.

Geehrter Herr Generalsekretär!

Es wurde uns mitgeteilt, dass Sie sich freundlichst erkundigten Kopien unserer – in der ethnographischen Abteilung des National Museums aufbewahrten – Wachscrollen der Volkslieder erhalten könnten.

Auf Grund der bisherigen Verhandlungen beehre ich mich Ihnen mitzuteilen, dass wir Ihnen aus meiner rumänischen Folklore-Sammlung die Kopie sovieler Rollen zur Verfügung stellen können, wieviele seinerzeit Herr Peter Balla in Rumänien mit Ihrer erfolgreichen Beihilfe sammelte.

Hochachtungsvoll

63.

Balogh Jenő főtítkár levele a Magyar Nemzeti Múzeum Néprajzi Tára Igazgatójának
MTAK Kézirattár RAL 104/1935. (gépirás)

Méltóságos Igazgatóság!

Balla Péter úr, aki részben az Akadémia támogatásával Erdélyben és a csángók közt népzenei gyűjtéseket végzett, s az eközben felvett fonográfhengereket és az ezutáni gyűjtése eredményét is elsősorban Bartók Béla zeneművészeti főiskolai tanár úr, mint az Akadémia Néptudományi Bizottsá-

gának meghívott tagja előtt és a népzenei gyűjtés vezetésére Kodály Zoltán tanár úrral együtt felkért szaktudósunk előtt mutatja be, most aziránt tett előterjesztést, hogy ezek a hengerek hol őriztessenek.

Azokat a hengereket, amelyeket Bartók tanár úr már átvizsgált, a M. Tud. Akadémia már hajlandó volna tulajdonjogának fenntartása mellett állandó letét gyanánt elhelyezni a Múzeum néprajzi tárában, ha erre nézve a Méltóságos Igazgatóság az Akadémiával megállapodásra óhajt jutni.

Tisztelettel kérem e tárgyban nagybecsű értesítésüket.

Hazafias üdvözléssel

Budapest, 1935. február 19.

k. Balogh
főtitkár

A M. Nemzeti Múzeum Néprajzi Tára Méltóságos

I g a z g a t ó s á g á n a k

Budapest

64.

Balogh Jenő főtitkár levele Bartók Bélának
MTAK Kézirattár RAL 104/1935. (gépírás)

Budapest, 1935. február 19.

Méltóságos *Tanár Úr!*⁷⁵

A Balla Péter úr által, főleg Akadémiánk segélyével, Erdélyben és a csángók közt végzett népzenei gyűjtés eredménye alapján nagyobbszámú henger volna elhelyezhető a M. Nemzeti Múzeum Néprajzi Tárában.

Mínt hogy az Akadémia Igazgató Tanácsa valószínűleg ezekre a hengerekre nézve a tulajdonjogot a segélyek alapján az Akadémiának óhajtja fenntartani, tisztelettel közlöm, hogy a hengereket az Akadémia állandó letét gyanánt helyezné el, azzal a kéréssel, hogy az Akadémia tagjai, illetőleg megbízottai szükség esetén használhassák.

Ebben a tárgyban a néprajzi osztályhoz a mellékelt iratot intézném, amit szükségesnek találtam Méltóságod nagybecsű tudomására hozni.

Kiváló tisztelettel:

k. Balogh
főtitkár

Méltóságos
Bartók Béla
*biz. tag úrnak*⁷⁶

65.

Balogh Jenő főtitkár levele Radisics Elemérnek
MTAK Kézirattár RAL 666/1935. (gépírás)

Budapest, 1935. április 26.

Igen tisztelt Barátom!

Ígéretemhez képest nyomban beszéltem Bartók Béla tanár úrral, aki arra kért, hogy volnál szíves öt május 1–3 közt, tehát a jövő hét szerda, csütörtök vagy péntek napján d. u. 3–6 óra közt meglátogatni az Akadémia u. n. patkós-szobájában, ahol egyúttal a népzenei gyűjtés eredményének egy része megtekinthető volna. Addig remélem, még én is tiszteletemet tehetem Nálad és többet mondhatok erről a nagyérdékű tárgyról, amelyet a múltkor Denison Ross úrnak ittléte alatt csak röviden érinthessem.

⁷⁵ A *Tanár* az áthúzott Tagtárs fölé utólag került kézírással.

⁷⁶ A gépelt szövegben eredetileg „l.[evelező] tag úrnak” áll. Bartókot ekkortájt terjesztették fel a levelező tagságra, de a processzus még nem fejeződött be, s ezért javíthaták át a címzést.

Igaz nagyrabecsüléssel őszinte

tisztelőd

k. Balogh

Méltóságos
Radisics Elemér
min. tanácsos
úrnak

66.

Balogh Jenő főtítkárr levele Bartók Bélának
MTAK Kézirattár RAL 1142/1935. (gépírás)

Budapest, 1935. nov. 6.

Méltóságos Tagtárs Úr!

Dr. Bartha Dénes I. oszt. múzeumi s. ör úr szíves volt Akadémiánk megbízása alapján több magyarországi könyvtárban zenetörténeti kutatásokat végezni és eközben fényképfelvételt készített az idemellékelt egyházi zeneszerzeményekről.

Szerencsém van ezt a néhány felvételt és kliséét Méltóságodnak, mint akit a zenei gyűjtés tekintetében Akadémiánk a főfelügyeleltre felkért, esetleges további intézkedés végett tisztelettel megküldeni.

Kiváló tisztelettel

k. Balogh

Méltóságos
Bartók Béla
I. tag úrnak
Budapest

67.

A Néptudományi Bizottság jegyzőkönyve
MTAK Kézirattár RAL K 1573 (gépírás)

J e g y z ő k ö n y v

A M. Tud. Akadémia Néptudományi Bizottságának 1936. április hó 21-én tartott üléséről

Jelen vannak: Lenhossék Mihály akad. másodelnök, gróf Zichy István, Győrffy István, Bartók Béla, Horváth János, Németh Gyula és Solymossy Sándor biz. tagok, Bartucz Lajos, Bátky Zsigmond, Lajtha László, Munkácsi Bernát, Szendrey Zsigmond és Visky Károly, a jegyzőkönyvet vezette dr. Gergely Pál akad. tisztviselő.

I. Lenhossék Mihály ig. és t. t. másodelnök az ülést megnyitván bejelenti, hogy annak első tárgya a bizottsági elnök választása. Ügyrendünk szerint csak akadémiai tagoknak lévén szavazati joga, ilyen értelemben elrendeli a titkos szavazást. A szavazatok megszámláltatván, kiténik, hogy öt szóval kettő ellenében a biz. elnökévé Németh Gyula r. tag választatott meg, amit a biz. tagjai élénk helyesléssel tudomásul vesznek.

II. Németh Gyula biz. elnök megköszöni a bizalmat, bár – első érzése meglehetősen feszélyezi, hiszen elsősorban Solymossy vagy Horváth János tagtársakra kellett volna gondolni az azoknak, akik őt megválasztották. De ha ez a bizottság óhaja, úgy készséggel vállalja az elnökséget.

III. Győrffy István biz. h. előadó felolvassa a bizottságnak korábbi, 1935. május 13-i üléséről felvett jegyzőkönyvet, amelyet az elnök hitelesítettnek nyilvánít.

IV. Gróf Zichy István biz. előadó bemutatja azt a beadványt, amelyet a bizottság jóváhagyásával az Ak.[adémia] elnökségéhez nyújtanának be, hogy a M. Néprajzi Társaság folyóirata, az *Ethnographia*⁷⁷ (Népelet) fenntartása érdekében 1000 pengővel segélyezze. A lét vagy nemlét határán küzd most a Társaság, ezért kéri az Akadémia segélyét folyóiratára.

⁷⁷ Az eredetiben szövegben „Ethnografia” szerepel.

Győrffy István l. t. megjegyzi, hogy tudomása szerint a főtitkár úr hajlandó volna támogatást ki-
eszközölni az Igazgató Tanácstól, de előzetesen is kéri, tüntessék fel a folyóiraton, hogy akadémiai tá-
mogatással jelent meg.

(A Bizottság ilyen értelemben határoz, t. i. felkéri a M. Néprajzi Társaságot folyóiratán az akadé-
miai segély feltüntetésére.)

V. A Népzenei albizottság utóbbi határozatairól és az annak körébe vágó kérdésekről Bartók Béla
l. t. tájékoztatja a bizottságot;

Szükséges volna az évtizedek óta összegyűjtött, fonográf hengereken pusztulásnak kitétt dalla-
mok legértékesebb darabjairól gramofon-lemezeket készíttetni. Felsőaló tárgyalt már a rádió társa-
sággal is, de újabban egy gramofonyár elkészítené a legszükségesebb felvételeket. Egyelőre 500.- P-
vel meg lehetne kezdeni a munkát, de a magyar történelmi múzeumnak, mely a fonográf hengereket őr-
zi, nincsen rá fedezete, ennél fogva javasolja, hogy a népzenei kiadványra évek óta tartalékolt összeg-
ből ötszáz P-t bocsásson az Akadémia a történelmi múzeum rendelkezésére. Minthogy igen öreg falusi
énekesek dalairól van szó, ennyiben a dolog sürgős elintézését igényel.

(A Bizottság ily értelemben kéri az Akadémiától 500 P kiutalását, a tört. múzeum részére.)

Jegyezte:
Dr. Gergely

Látta
[nincs aláírás]

Hitelesítők:
Bartók B. és
Gr. Zichy István

68.

[Voinovich Géza] főtitkár levele a Magyar Történelmi Múzeum főigazgatójának
MTAK Kézirattár RAL 303/1936. (gépírás)

Budapest, 1936. dec. 5.

A Magyar Történelmi Múzeum mélyen tisztelt
Főigazgatójának

Dr. Bartha Dénes egyet. tanár, titkár úrral folytatott megbeszélés alapján az Akadémia nevében
szerencsém van hozzájárulni a Történelmi Múzeum népzenei hanglemesorozatának a következő fel-
íratához:

„A M. T. Akadémia népzenei felvételei: I. sorozat.”
Kiváló tisztelettel

V. G.
főtitkár

69.

Az Országos Földhitelezet levele a Magyar Tudományos Akadémiának
MTAK Kézirattár RAL 303/1936.

ORSZÁGOS FÖLDHITELINTÉZET
Budapest
V., Bálvány-u. 7.
Telefon: 1-8698-76
Sürgőny cím: RURA 26224

T.
Magyar Tudományos Akadémia
Budapest
V. Akadémia utca 2.
Budapest, 1936. december 11.

Van szerencsénk tisztelettel értesíteni, hogy a 40/1936. sz. utalvány alapján a „Néptudományi Bizottság” c. rovatból Jatzkó és Gáti cégnek 4,000 darab kottalap nyomásáért ar. P. 60.-t kifizettünk, mely összeggel a Magyar Tudományos Akadémia „I” jelzésű folyószámláját f. hó 11-i értékkel megterheltük.

Teljes tisztelettel
Országos Földhitel-
intézet
[olvashatatlan alá-
írás]

70.

Jegyzőkönyv Kodály kéziratok népzenei gyűjteményének átadásáról
MTAK Kézirattár RAL 452/1940 (gépirás)

J e g y z ő k ö n y v

felvettük a M. Tud. Akadémia ún. patkós szobájában 1940. évi október 28-án délben

Jelen vannak: Kodály Zoltán főiskolai tanár, az Akadémia Néptudományi Bizottságának tagja, dr. Kibédi Varga Sándor egyet. c. rk. tanár, a főtítkári hivatal vezetője és dr. Gergely Pál fogalmazó.

Kodály Zoltán bemutatja a patkós szobában levő iratszekrény *faltól számított* II. és III. rekeszének tartalmát, azzal a megjegyzéssel, hogy ezeket a kéziratokat ő hozta be, és az Akadémia tulajdonát képezik, minthogy a Corpus musicale-kiadványnak szolgál kiadása alapjául.

Kodály Zoltán kijelenti, hogy ennek a kéziratnak ittmaradásáért az Akadémia ellen senki sem támaszthat semmiféle követelést.

K. m. f.

Kodály Zoltán

Kibédi Varga Sándor⁷⁸

Dr. Gergely Pál

⁷⁸ Kibédi Varga Sándor (1902–1986) filozófus.

Tari Lujza

MTA Zenetudományi Intézet

Népzene kutatás intézményes keretek között: az első évek és a korabeli szaksajtó

Hazai népzene kutatásunk kiegyensúlyozatlan, mint egész kultúránk. Egyedülálló eredményeket felmutató egyéni gyűjtések pótolják a hiányzó szervezett, egész országra kiterjedő kutatást; összehasonlító és összegző munkákat sürgetünk minimális dallamkiadás után, vagy, hogy a jelen mű tárgyánál maradjunk, közhelyé koptattunk a magyar népi ízlés és a vele találkozó idegen zenekultúrák viszonyáról olyan tételeket, melyeknek igazát legfeljebb csak megérettük, de rendszeres munkával ki nem nyomoztuk.

A népzene kutatásnak akkoriban már súlyos problémát jelentő kérdés körüli gondolatokkal kezdi Rajeczky Benjamin a Vargyas Lajos: *Áj falu zenei élete* (1941) című könyvéről szóló ismertetését 1944-ben az *Ethnographia* hasábjain.¹ Hasonló megfigyelését írja le négy évvel később (de mekkora távolságban az előző világtól!) a Kodály Zoltán köréhez tartozó, népzene gyűjtéssel aktívan foglalkozó Péczely Attila egyik szőregi barátja, Ökrös László. A Szőregen és környékén népdalokat szintén gyűjtő Ökrös az *Énekszó* című pedagógiai folyóirat számára küldi be írását, *Népzenei kutatóintézetek az egyetemek mellé!* címmel, mely többek közt ezt a mondatot tartalmazza:

Ha végiggondoljuk a magyar népzene kutatás történetét, nem nehéz belátnunk, hogy az eddigi eredmények legnagyobb részét egyéni erőfeszítések következményei.²

Írásának érvei között szerepel, hogy jelentős eredményeket csak „szervezett és komolyan támogatott” munkával lehet elérni. Írása jól jelzi, hogy az 1940-es évekre beértek a zenei anyanyelven alapuló új zenepedagógia eredményei, a kóruskultúra fejlődése és általában a zenei színvonal emelkedése pedig a népdal, népzene elfogadását is magával hozta a művelt rétegek részéről. Összességében megérett a társadalmi közhangulat egy szervezett kereteket biztosító, államilag finanszírozott népzene tudományi műhely létrehozására. A II. világháború a folyamatot megakasztotta, de azért a tudományág képviselői – élükön Kodály Zoltánnal – nem mondhattak le arról, hogy a rend helyreálltával megpróbálják a különálló kutatóerőket egy kutatócsoportban egyesíteni. Ez először 1949-ben, a Magyar Tudományos Akadémián belül a Magyar Népzene Tára szerkesztésére létrehozott csoport formájában valósult meg. E munkacsoport, majd az 1953-tól Népzene kutató Csoport néven működő intézet létrejöttének körülményeit több tanulmány tárgyalta. A munkák egy része tudomány-, illetve intézmény-történetileg,³ továbbá Kodály személye kapcsán vizsgálta történetét,⁴ más része szorosabban vett kutatástörténeti kérdésekhez kapcsolódott.⁵ Korábban Rajeczky Benjamin is írt az MTA Népzene kutató Csoportja megalakulásáról.⁶

¹ Rajeczky 1944, 158.

² Ökrös 1948, 13.

³ Tallián 2000, Péteri 2001, 2003.

⁴ Vikár 1999, 2000, Paksa 2001, Szalay 2003.

⁵ Többek közt népzenei rendezéstörténeti szempontból foglalkozott vele Dobszay–Szendrei 1988, Bevezetés: 5–43. Ebben „a kiadásra megalapított intézet” kutatóiról olvashatunk, 19. Az MNT kiadásáról ld. Domokos M. 2001 a–b. Regionális kutatásokról, a palóc és a Zobor-alja népzenejével kapcsolatban ld.: Tari 2002, továbbá részben a hangszeres népzene kutatással kapcsolatban: Tari 2001.

⁶ Rajeczky 1961, 226.

Az MTA Népzene kutató Csoport megalakulásának 50. évfordulója alkalmából készült jelen cikk az intézményes indulás időszakát a néprajzi társtudomány szaklapjai (*Ethnographia*, *Acta Ethnographica*) valamint a Magyar Tudományos Akadémia folyóiratai felől tekinti át, 1958-ig bezárólag. Az utóbbi évszám nem határátkelő a csoport történetében, amilyen évszám lenne például 1960 (amikortól újabb munkatársakkal, nagyobb apparátussal, részben új szervezeti keretek között működött tovább a csoport),⁷ vagy lenne 1972 (Rajeczky megbízott igazgatói és osztályvezetői működésének vége, Vargyas Lajos igazgatói működésének kezdete), vagy 1974 (amikortól a Népzene kutató Csoport mint önálló akadémiai intézet megszűnt, s egyesült a korábban Bartók Archívum név alatt, addigra már Zenetudományi Intézet néven működő társintézettel). Ha a népzene gyűjtések felől nézzük, igen intenzív gyűjtőmunka folyik 1958-ban (ahol az időhatárt körülbelül meghúztuk) és a következő években is. A vizsgálatot csupán mechanikusan zártuk le az adott évvel, bízva abban, hogy a tényszerű feltárással közelebb kerülünk a múlthoz.

E tanulmány célja az adatközlésen túl az, hogy láttassa a népzene tudomány beágyazottságát a zenetudomány egészébe, továbbá, hogy általában láttassa a népzene tudomány egyenrangúságát és elfogadottságát a Magyar Tudományos Akadémián belül a kezdeti időszakban, kitekintve a néprajzra és más tudományágakra is. Nem volt célja az adott korszakon belül megjelent valamennyi népzene tudományi munka felsorolása, illetve az elvégzett kutatások értékelése.⁸

1950

Ebben az évben indult útjára az MTA *Osztály Közlemények*, valamint az *Acta Ethnographica* folyóirat.⁹ 1949-ben a néprajztudomány *Folia Ethnographica* címmel már indított idegen nyelvű folyóiratot.¹⁰ De mert a tudományágnak már ekkor célja többek közt a nemzetközi tudományos kapcsolatok megszilárdítása,

az eredmények ... szükségessé teszik, hogy a magyar néprajztudománynak újabb idegen nyelvű folyóirata induljon meg. Szükséges, de helyes is, hogy ez a folyóirat az Egyetemi Néprajzi Intézetnél magasabb, átfogóbb szervezetnek, a Magyar Tudományos Akadémiának legyen az orgánuma. A tervezett új idegen nyelvű néprajzi szemle, az *Acta Ethnographica*, az Akadémia kiadásában az eddigi eredményekből kiindulva a magyar és összehasonlító néprajztudomány alapvető tekintélyű orgánumává kell hogy legyen.¹¹

Két év múlva Barabás Jenő a megjelenés folytonosságáról tudósíthat:

A Magyar Tudományos Akadémia lehetővé tette azt is, hogy ezután a magyar néprajz eredményei a külföld számára is hozzáférhető nyelven közölhetők legyenek, s *Acta Ethnographica* címmel folyóiratot ad ki, amely világnyelveken közöl tanulmányokat... Az *Acta Ethnographica* a jövőben rendszeresen jelenik meg.¹²

⁷ Ekkor került a csoportba Rajeczky osztályvezetőnek és egyben igazgatóhelyettesnek .Ld. tudományos önéletrajzát a kötetben, valamint Szalay 2003, 314.

⁸ Az időszakon belül megjelent művek és recenzióik (köztük az itt nem említett külföldiek) bibliográfiai adatait ld. Sándor I. 1965, 1971.

⁹ Főszerkesztő Ortutay Gyula, szerkesztők Tálasi István és Vajda László. A folyóirat 1990-től *Acta Ethnographica Hungarica* címmel jelent meg.

¹⁰ Az első számról recenziót írt G. Nagy Piroska *Ethnographia* 1951. LXII. 251–253. Két zenei cikk található benne: Manga János: *A magyar duda* c. írása (1–18. oroszul), valamint Vargyas Lajosé: *A magyar karácsonyi játékok dallamai* címmel (95–112. franciául). A Foliából csupán két évfolyam jelent meg, egy 1949-ben, a következő 1950-ben.

¹¹ *Ethnographia* 1950. LXI. 252–253.

¹² *Ethnographia* 1952. LXIII., *Néprajzi Hírek* 479.

Az idegen nyelvű *Acta Ethnographica* valóban elindult 1950-ben. Első évfolyama első számának négy nyelvű (sorrendben: orosz, francia, angol, német) bevezetőjében hangsúlyozzák, hogy az MTA újjászületése új szakaszt nyitott a magyar tudomány történetében. Azt is kilátásba helyezik, hogy a tudományos munka hazánkban olyan mértékben lesz megbecsült és olyan támogatást élvez majd, amelyet történelmünk folyamán még soha sem élvezhetett.¹³ Az újjászületett tudomány egyik legjellemzőbb vonása a tudományos elmélet és gyakorlat kapcsolata lesz. A megbecsülés jele volt – a kor politikai légkörét jellemző, kötelező szövegeken túl – az is, hogy új intézeteket hoztak létre ebben az időben. Ekkoriban más (szocialista) országokban is indulnak új folyóiratok, sőt új néprajzi intézetek is alakulnak. 1950-ben az *Ethnographia* tudósít egy önálló, új, állami intézet létrejöttéről *Néprajzi Intézet felállítása Csehszlovákiában* címmel.¹⁴

A hazai népzene kutatásról ekkor még sem ebben a folyóiratban, sem az *MTA Osztály Közleményekben* vagy az *Acta Ethnographica* folyóiratban nincs szó. 1954-ben az MTA Nyelv- és Irodalomtudományi Osztályának titkára, Lakó György viszont az 1953–54-es esztendőről készült osztálytitkári beszámolójában (elhangzott az 1954. évi akadémiai nagygyűlésen) visszatér az 1950-es évek eleji kezdetekhez:

A magyar zenetudomány megkezdte a magyar zene népi és történeti forrásanyagának rendszeres feltárását az Akadémia segítségével. Ez a munka négy év óta folyik. Eredményeként három évvel ezelőtt megjelent a Magyar Népzene Tárának I., a múlt év végén pedig a II. kötet, amely a nép alkalmi és ünnepi dalait tartalmazza az év egész körére kiterjedő rendszerezésben. A kötet világviszonylatban is nagyszerű teljesítmény. Felbecsülhetetlen anyagot nyújt pl. olyan jövőbeli kutatások végzéséhez is, mint amilyen a pogány elemek, a sámánkodás emlékeinek a feltárása. A dalváltozatok hosszú sorának közzététele lehetővé tesz daltörténeti és dalhasonlítási vizsgálatokat, melyeknek a jelentősége olyan, mint a nyelvtudományban a nyelvtörténet és a nyelvhasználat.¹⁵

A hosszú várakozás után végre megindított MNT sorozat I. kötetének megjelenését követően elsőként az *Ethnographia* reagál: 1952-ben közli Rajeczky Benjamin valamint Kovács Ágnes (utóbbi nem zenei vonatkozásokkal kapcsolatos, mai szemmel is jogos) bírálatát.¹⁶ A sorozat címének megállapításához Kodály előzetesen kikérte az osztály véleményét. Latin címjavaslatában: *Corpus Musicae Popularis* akkor még nem szerepel a „magyar” (*Hungaricae*) szó, de ez a magyar cím tervezetében megvan. A tervben egyébként öt kötet szerepel, a következő sorrendben: I. Gyermekjátékok dallamai, II. Regösénekek, népszokások, III. Siratók, IV. Dalok, V. Hangszeres zene.¹⁷

A sorozat I. kötetének megjelenését üdvözölve Rajeczky kiemeli:

Különösen nagy örömet hozott a mű a háborús évek szorongó várakozása után, hiszen anyaga és munkásai ezer veszedelem között hányódtak; a kötet ajánlólapján fájdalmasan tanúskodik róla Bartók Béla neve.¹⁸

Kodály személyes munkáját külön is hangsúlyozza:

¹³ „Die Wiedergeburt der Ungarischen Akademie der Wissenschaften eröffnete einen neuen Abschnitt in der Geschichte der ungarischen Wissenschaft. ... Die wissenschaftliche Arbeit in unserer Heimat wird in solchem Masse geschätzt und unterstützt, wie auch noch niemals in unserer Geschichte.” 4.

¹⁴ Hírek a csehszlovák néprajz köréből. *Ethnographia* 1950. LXI. 273.

¹⁵ Lakó 1955, 7.

¹⁶ Rajeczky 1952a, Kovács 1952.

¹⁷ Kodály 1993, 302.

¹⁸ Rajeczky 1952a, 219.

Kodály is rámutathat a gyűjtőkön kívül Kerényi György, Rácz Ilona, Járdányi Pál és Kiss Lajos érdemeire, ... de mindnyájunk előtt világos, hogy a kötet az ő saját példájával ösztönző, tanítványainak egyéniségét elismerő, magakörül mindenkit egy célra irányító szervezőerejének fényes bizonyítéka.¹⁹

Kiemeli azt is, hogy

Ez a kötet valószínűleg még jó ideig el fog ütni a nagy népdalkiadás többi kötetétől annyiban, hogy itt a dallamok jórészt nem szakképzett gyűjtők adták össze. A jegyzetek is sűrűn utalnak a szükséges korrektúrákra. Az volna kívánatos, hogy mint már ez jó néhány kétes dallam- és játék-közlés esetében megtörtént, helyszíni ellenőrzés alá kerüljön minden laikus eredetű dallam.²⁰

Részletes hibajegyzéket is mellékel (lábjegyzetelt recenzió, sok külföldi irodalmi hivatkozással). A végén hozzáfűzi: „A Zeneműkiadó Vállalat a sürgető új kiadásokon fogja lemérni közönségünk és a külföld megbecsülését.”²¹

Az *Acta Ethnographica*, mely 1951-ben még csak tanulmányokat közölt, 1953-ban már recenziókat is tartalmaz, köztük Harmatta János ismertetését Vargyas Lajos *A magyar nyelv ritmusa* c. könyvéről,²² valamint Vargyas ismertetését az *MNT I.* kötetéről.²³ Vargyas recenziójában szól a teljes sorozat távlati terveiről is. Jelzi, hogy 20 kötetre tervezik a sorozatot, amelyben 20 ezer dallamot fognak publikálni. Hangsúlyozza, hogy a további kötetekben nemzetközi összehasonlító anyag is lesz – mely e kötetben különböző okok miatt hiányzik, többek közt azért, mert addig kevés gyermekjáték került kiadásra.²⁴ Nem érdektelen a közeljövőben megjelenő, tervezett kötetek sorrendje sem: a II. kötet a népszokásdalokat tartalmazza (megegyezik a jelen formájában ismert kötettel, a recenzió utal is rá, hogy már nyomdában van), a III. kötetben a lakodalom dallamai jelennek majd meg (ez is megvalósult), a IV. pedig a sirató kötet lenne. (A IV. valójában a párosítókat tartalmazó kötet lett, és az V. közli a siratókat). Itt a tételes felsorolás véget ér, Vargyas innen már csak általánosságban jelzi, mi minden vár kiadásra, köztük utolsóként a hangszeres dallamok: „Instrumental tunes will be published last.”²⁵ E felsorolásban további eltérések mutatkoznak mind Kodály fent említett elképzeléséhez, mind a végül megvalósult kötetekhez képest.

¹⁹ Uo. 219.

²⁰ Uo. 221.

²¹ Uo. 221.

²² Vargyas könyvét az *Ethnographiában* Rajeczky ismertette: 1953. A könyv egyébként olyan nagy vitát váltott ki, hogy Harmatta írásának megjelenése (*Acta Ethnographica*) után egyik 1953-as ülésén részletesen is megvitatta a Nyelv- és Irodalomtudományi Osztály. Nem véletlenül kezdi így ismertetését Rajeczky: „Ritka könyvnek adatik meg az az érdeklődés, mely ezt a művet fogadta. Mindenki érezte, hogy Horváth János két verstani munkája (*A magyar vers*, 1948 és *Rendszeres magyar verstan*, 1951) után az Akadémiai Könyvkiadó csak olyan munkának adhat nyilvánosságot ennyire rövid időn belül, melynek új és fontos mondanivalói vannak. Az a vita, mely röviddel a megjelenés után az Akadémia zsűfolt nagytermében lezajlott, nemcsak ezt az érzést erősítette, hanem egyben öröndetes jele volt az erősödő irodalmi érdeklődésnek is.” A vitaülés felszólalásait 1954-ben közölték: az *MTA I. Oszt. Közl.* Vargyas könyvében kifogásolták pl. hogy Vargyas „a hangsúlyt egyszerűen számúzta a magyaros versritmus tényezői közül...” Az összefoglalásban olvasható az is, hogy „Alig kétséges, hogy a hangsúly ügyében a további kutatások Horváth Jánost fogják igazolni, érveit Vargyas Lajos már a vitán nehezen tudta kivédni.” 1954, 198. Szabolcsi Bencére is hivatkoznak, aki másokkal egyetemben szintén szót emelt a versritmus nyelvi származtatása ellen. 1954, 200. Horváth János az ütemmel kapcsolatban jegyezte meg, hogy azt „nem szótagszáma, hanem időszerkezete határozza meg,” hiszen kitöltheti ugyanazt az időt kevesebb vagy több szótag. 1954, 202. A vitáról „Magyar vers – magyar nyelv” c. könyvének 2., Kodály jegyzeteivel ellátott kiadásában Vargyas is beszámol, ld. 1994, 156–160.

²³ *A Magyar Népzene Tára I.*, 462–465.

²⁴ Ez egyébként a hazai gyermekjáték-anyagok közlésére is érvényes. Ezért is írhatják 1952-ben az *Ethnographiában* a folyamatban lévő munkák állását jellemezve, hogy „A folklórisztikai munka keretében Bakos József befejezéshez közeledő «Mátyusföldi népi gyermekjátékok» c. munkája a játékok leírásával szervesen egészíti ki a Magyar Népzene Tára I. kötetét.” ld. *Ethnographia* 1952. LXIII. 479–480.

²⁵ Vargyas 1953, 463.

1950 Bartók halálának ötödik évfordulója, melyről szeptember 25-én emlékeztek meg az Operaházban. Az *Ethnographia* közli Kodály Zoltánnak (mint a Magyar Néprajzi Társaság védnökének) ott elhangzott beszédét, benne a népzene gyűjtő és zeneszerző Bartókra vonatkozó alábbi részlettel:

Hogy Bartók a magyar zeneszerző közvetlen szükségletét messze meghaladó nagyszabású gyűjtésekbe merült, kiterjesztve figyelmét a szomszéd, majd távolabbi más népekre is: arra egyrészt tudós hajlama, hangyaszorgalma és munkaszeretete, de ugyanannyira széleskörű érdeklődése vitte. Vonzotta az új, a különös, a soha nem hallott, ismerni akarta az embert minden zenei megnyilatkozásában. E más-másféle zenék egyre újabb távlatokat, lehetőségeket nyitottak számára, nyomuk ott van műveiben.²⁶

Az *Ethnographia* nemcsak Kodály beszédének írott verzióját közli a Bartók évforduló alkalmából, hanem Ortutay Gyula írását is, *Ismeretlen Bartók-kézirat* címmel. Ortutay *Adatok a néprajz történetéhez* főcím alatt Bartóknak azt a beadványát közli, melyben a Pátria lemezekhez kért támogatást. Többek közt ezt írja (a kiemelés az eredetiben is így):

... érdemes közreadnunk [Bartóknak] azt a javaslatát, amellyel a volt Tudományos Akadémia Néprajztudományi Bizottságához fordult. ... Ez a javaslat is azok közé a dokumentumok közé tartozik, amelyek lerántják a leplet a Horthy-rendszer belső hazugságairól, romlottságairól. A nemzeti jelszavát hirdetik, s közben intézményesen lehetetlenné teszik az egyik legigazibb nemzeti studiumnak, a néprajznak tanulmányozását – valóban beszédes dokumentum.²⁷

E szavak után közli Bartók beadványát, majd hozzáfűzi: a levelet az 5 éves terv perspektívájából kell nézni, s ha annak alapján tekintjük, „akkor érthetjük meg igazán a felszabadulás előtti néprajztudomány tényleges helyzetét.”²⁸ Bartók 1936. április 20-i keltezéssel fogalmazott, tény- és tárgyyszerű leveléből egyébként csak a számszaki tények derülnek ki, s nem a „régí” rendszernek a néprajztudományhoz való viszonya. Bartók ugyanis egyszerűen azért fordul az MTA Néprajztudományi Bizottságához, hogy az közbenjárjon az MTA-nál a Pátria népzenei lemezek ügyében. Jelzi, hogy az MTA gyűjtéshez és fonográfra addig 1550 és hengerekre 720 pengőt fordított. További feladat lenne kifogástalan minőségű hanglemezek készítése, amihez a „Magyar Történelmi Múzeum” (= Magyar Nemzeti Múzeum) 500 pengőt tudott szerezni, de szükség lenne további 500-ra. Ezt kéri így:

Azt indítványozom a Néptudományi Bizottságnak, hogy a Magyar Tudományos Akadémiát arra kérje, bocsásson a fent említett alapból 500 pengőt erre a célra a Magyar Történelmi Múzeum rendelkezésére.²⁹

Az *Ethnographia* folyóirat a két, Bartókra vonatkozó cikkel jelét adhatta a népzene tudós Bartók iránti tiszteletének. A kötet néprajzi hírei között azonban furcsamód semmiféle jelét nem találjuk annak, hogy közben már – Bartók nyomdokain és Kodály irányításával – folyik a népzenei összkiadás egyik kötetének szerkesztő munkája. 1949-től a Népzene Tára szerkesztésére létrehozott csoportban Kodály mellett dolgozott Kiss Lajos és Szomjas-Schiffert György, 1950-től volt tanítványa, Kertész Gyula, csatlakozva az 1940 óta stabil munkatársi gárdához, Kerényi Györgyhez és Rácz Ilonához. Nekolny Rezső kottarajzoló 1946-tól dolgozott velük, Rácz Ilona, Bartók zongorista és Kodály zeneszerzés tanítványa pedig magánszorgalomból már zeneakadémiai éve alatt dolgozott Kodálynak, illetve Bar-

²⁶ Kodály 1950, 146. Az *Ethnographia* arról is beszámol 1950-ben, hogy „1949 augusztusában egy hat főből álló munkacsoport indult el Moldvába, hogy az ottani magyar telepeket felkeresse”, 277. Zenéről nincs benne szó, csak a népnyelvi adatokat említik. *Néprajzi gyűjtőtevékenység Romániában* LXI. 277–278.

²⁷ Ortutay 1950, 238.

²⁸ Uo. 239.

²⁹ A dokumentum uo. 238.

tóknak). Külső munkatársként kapcsolódott a szerkesztés munkáiba és végezte el az I. (később a IV.) kötet zenei rendezését Járdányi Pál,³⁰ aki addigra már nemcsak a népzene-gyűjtésben jeleskedett, hanem máig mintaszerű zenei falumonográfiát is készített.³¹

1951

Tény, hogy 1951-ben „A nagy magyar népdalgyűjtemény” megjelenése jelenti a legfőbb eseményt, mint hangsúlyozza Szabolcsi Bence az *MNT I.* kötetéről az *MTA Osztály Közleményei* 1952-es számában megjelent recenziójában.³² Szabolcsi is „húsz kötetre tervezett nagy gyűjtemény”-ről beszél (mint később azután Rajeczky is).³³ Szabolcsi – Vargyassal ellentétben – nem találja kevésnek a nemzetközi anyaggal való összehasonlítást, ellenkezőleg, éppen azt hangsúlyozza, hogy

A magyar gyermekjáték összevetése más népek hasonló hagyományaival párját ritkítóan gazdag adattárt sorakoztat, – ahogyan magába a dallamtárba sem csak az új gyűjtés anyagát vették fel, hanem beleolvastották minden régebbi nyomtatott vagy kéziratot gyűjteményünket.³⁴

Szabolcsi példát mutat a nemzetközi népzenei anyaggal való összehasonlításra is: az 1951-ben Magyarországon járó kínai művészek előadásában szereplő dallamokat is felhasználja az összehasonlításához 1952. szeptember 22-én, az MTA-n az „Új kínai népdalgyűjtemények”-ről megtartott előadásában.³⁵ 1951. december 10-én az MTA nagygyűlésén Kodály tartja meg előadását *Magyar táncok 1729-ből* címmel.

Ebben az évben a népzene gyűjtéséről is olvashatunk:

A népzenei gyűjtések három területre irányultak: a tolna–baranyai székelyek és csángók között a történelmi ének típus emlékei, Nógrád megyében a cigányzenekarok táncanyaga, Zala megyében pedig a regösének tárgyában végzett gyűjtőmunkát Lajtha László és Rajeczky Benjamin.

Ugyanebben az évben a zenetudományival együtt népzene tudományi szakot indítanak a Zeneművészeti Főiskolán, és ekkor alakul meg az akadémiai Zenetudományi Bizottság, melynek 1951. évi beszámolója szerint hozzáfogtak a magyar zenetudomány történetének feldolgozásához. A tervezetet Szabolcsi Bence készítette, a Bizottság elfogadta és megbízta Bartha Dénest és Major Ervint „az előkészítő munkák elkészítésével.”³⁶

1952

Az *MNT I.* kötete bizonyította mind a közreadás szükségességét, mind a csoportmunka létjogosultságát és általában a kutatások folytatásának szükségességét. Ezért, amikor 1951 szeptemberi megalakulását követően 1952 végén első ízben értékeli a Zenetudományi Bizottság 1951–52-es munkáját, a megnevezett három nagy programban első helyen a népzene kiadása áll:

³⁰ Vö. Rajeczky 196, 226. Járdányi neve az I. kötetben még nincs föltüntetve. Munkáját ld. *MNT I.* XXIX.–XXXVIII. Az *MNT IV.* kötetben neve is megtalálható „A dallamokról” c. rész végén, ld. *MNT IV.* 25–54.

³¹ Járdányi 1943.

³² Ilyen címmel jelenik meg Szabolcsi Bence recenziója a kötettről (Rajeczkyé, Vargyasé után immáron sorrendben a harmadik) a következő évben. Szabolcsi 1952.

³³ Szabolcsi 1952, 180., Rajeczky 1961, 226.

³⁴ Szabolcsi 1952, 181.

³⁵ Cikkében azt is jelzi, hogy a *The Philosophical Review* (Boston 1892) szerint B. J. Gilman fonográf felvételei alapján kezdte meg a kínai dallamrendszer behatóbb vizsgálatát. Szabolcsi 1953, 253.

³⁶ *MTA I. Oszt. Közl.* 1952, 410.

1. a magyar népzene egész szellemi életünk számára nagyjelentőségű hagyományának közkinccsé tétele, 2. a magyar zenetörténet emlékeinek módszeres feltárása és ... 3. a magyar zenetudomány múltjának felkutatása.³⁷

Ugyanott arról is értesülhetünk, hogy a „Bizottságnak sikerült jelentős lépést tennie abban az irányban, hogy a magyar zenetudományi munka irányító szervévé fejlődjék.” Vitafórummá vált, az év során összesen 11 művet vitattak meg, közte az *MNT* II. kötetet (beszámolt Kerényi), Arany népdalgyűjteményét (beszámolt róla Kodály), Pálóczi Horváth Ádám Ötödfélszáz énekeit (beszámolt Bartha), a középkor magyar többszólamú énekeit (beszámolt Rajeczky), a régi előadóművészet kérdéseit (beszámolt Hammerschlag János), a magyar tánczene emlékeit a XVIII–XIX. században (beszámolt Major Ervin), a magyar jambusdallamokat (beszámolt Molnár Antal).³⁸

Negatívumként említik, hogy

nem tudtunk még folyóiratot teremteni a magyar zenetudománynak, – bár úgy hisszük, hogy ezen a nagyon érzékeny hiányon egy időre segíteni fog az évkönyv formájában tervbe vett „Zenetudományi Tanulmányok”.

Ekkor az egyetlen zenei folyóirat az *Új Zenei Szemle*, mely profiljánál fogva csak kivételesen adott helyet népzene tudományi munkáknak; – éppen abban jelent meg Kodály említett, XVIII. századi magyar táncokról szóló tanulmánya, melyet 1951-es elhangzását követően 1952-ben az *MTA Oszty Közleményekben* is közreadnak.³⁹ Időközben valóban útjára indul az évkönyv jellegű *Zenetudományi Tanulmányok*, de önálló zenetudományi folyóirat továbbra sincs, önálló népzene tudományi folyóirat indítása pedig föl sem merül.

A zenetudományi bizottsági beszámolót készítő Szabolcsi és Bartha nemcsak a szemmel látható fejlődést állapítja meg, s hogy kiváló eredményeket értek el, de azt is kijelentik:

Különösen megszilárdult haladó zenetudományunk amaz elvi álláspontjának az érvényesülése, hogy a magyar zenetörténet forrásait és dokumentumait csak az élő magyar népzenevel való kapcsolatukban tudjuk igazán megérteni és feltárni. Nagyterjedelmű forráskiadványaink mindegyike ezen az elvi alapon épült.⁴⁰

Bartha Dénes Pálóczi Horváth Ádám énekeit bemutató kötetével kapcsolatban kiemelik:

Módszertani tekintetben számottevő haladás mutatkozik az 1935. évben, ugyancsak a Magyar Tudományos Akadémia kiadásában megjelent Bartha: A XVIII. sz. magyar dallamai c. kiadvánnyal szemben, amely az élő népzene nek még csak nyomtatásban megjelent anyagát vonta az összehasonlítás körébe. Az összehasonlított anyag köre most kibővült a kiadatlan népzenei gyűjtés sokezer nyi dallamával.⁴¹

További hír:

Igen öröndetes jelenség a legifjabb generáció tevékeny bekapcsolódása a zenetudományi munkákba. A Zeneművészeti Főiskolán múlt évben megnyílt zenetudományi tanszak munkája reményt ad arra, hogy ezen a téren a jövőben is számolhatunk új, tehetséges és szorgalmas kutatók munkába-állásával.

Az 1951–52-es beszámolóban a megjelent munkák közt az *MNT* II. kötetéről is írnak: „A Kodály Zoltán vezetése és irányítása alatt álló munkaközösség kifogástalan munkát végzett.”⁴² Az említetteken kívül kiemelik a *Zenetudományi Tanulmányok* I. kötetét, mely

³⁷ *MTA I. Oszty Közl.* 1952, 409.

³⁸ E témában írt, máig alapvető tanulmánya három évvel később jelenik meg, ld. Molnár 1955.

³⁹ *MTA I. Oszty Közl.* 1952, 412–413.

⁴⁰ *MTA I. Oszty Közl.* 1952, 412.

⁴¹ *MTA I. Oszty Közl.* 1952, 412.

⁴² *MTA I. Oszty Közl.* 1952, 411.

„alkalmas arra, hogy a magyar zenetudomány mai helyzetét, eredményeit és célkitűzéseit rajta lemérjük.”⁴³ Szólnak Vargyas említett verstan-kötetéről is, majd a következőt írják:

Az Állami Zeneműkiadó 1952. évi kiadványai közül kiemelkedik Kodály Zoltán „A magyar népzene” c. könyvének 3., bővített kiadása, Vargyas Lajos újonnan hozzászerkesztett példatárával. Ennek a munkának különösen a magyar zenepedagógia népi alapokon történő újjászervezése és fejlesztése terén van nagy jelentősége. – Hasonló célt szolgál Bartók Béla „Népzene és a szomszéd népek népzeneje” című alapvető tanulmányának új kiadása.⁴⁴

1952-ben az *Ethnographia* a Néprajzi Hírekben – visszatérve az *MNT* I. kötetre, illetve a népzene kiadásának ügyére – szintén tudósít *A magyar népzene*-hez készített példatárról:

A Magyar Tudományos Akadémia hatalmas népzenei kutatómunka keretében összegyűjti és kiadja a magyar népzene teljes anyagát. E munkálatok során elkészült és megjelent „A Magyar Népzene Tára (Corpus Musicae popularis [sic] Hungaricae) I. kötetként Kerényi György rendezésében a Gyermekjátékok c., közel 60 íves kötet. A Corpus I. kötetének szerkesztését Kodály Zoltán még Bartók Bélával együtt végezte.⁴⁵ A további kötetek folyamatosan készülnek. Kodály Zoltán–Vargyas Lajos: Magyar népzene c. munkája szintén elhagyta a sajtót s Vargyas által összeállított példatárral bővítve hozza Kodály nagy összefoglaló tanulmányát.⁴⁶

A munka ismertetése megjelenik az *Ethnographiában*, sőt egy másik is, egy évvel később, mindkettő Rajeczky tollából.⁴⁷ Rajeczky 1952-ben megállapítja, hogy a népzene-tudomány eredményei közt az *MNT* I. kötet mellett „ez a mű az utóbbi évek legnagyobb eseménye.”⁴⁸ 1953-ban kiemeli, hogy

Kodály tanulmányának ... fő jellegzetessége az összehasonlító történeti szemlélet. A magyar népzene gyűjtés történetén kezdve az egyes dallamtípusok vagy egyenesen egyes dallamok genealógiájáig az egész tanulmányon végighúzódik az a törekvés, hogy az olvasót az összefüggések sorozataival segítse áttekintő, összefoglaló tudáshoz, sőt: hogy végül magát az olvasót is odaállítsa utolsó láncszemnek, és így a magyar értelmiség kötelező valóságnak érezze a népzenehez és sokszázados életéhez való kapcsolatát. (Ez a pedagógiai vonás Kodálynak úgyszólván minden írásában megmutatkozik.)⁴⁹

A példatárat szerkesztő Vargyast így méltatja: „Teljes dícséret munkájának”, kiemelve, mennyire nehéz feladatot kellett megoldania ahhoz, hogy a tanulmányhoz is illeszkedjen, variánsokat is adjon és még új anyagot is közöljön. Észrevételezi, hogy

Egyedül a gyermekjátékokból jutott kevés példa bemutatásra, nyilván a megjelent gyermekjátékokra [t.i. az *MNT* I.-re] való tekintettel. A külföldi olvasónak nem ártana mutató belőlük, hasonlóképpen néhány műdal-típus ismertetése sem.

A háromféle mutató „pillanatok alatt a keresett dallamhoz segít. Tiszteletreméltó, nagy munka van bennük”.⁵⁰

⁴³ *MTA I. Oszt. Közl.* 1952, 412.

⁴⁴ *MTA I. Oszt. Közl.* 1952, 412. E köteteket az *Ethnographia* 1953. évi LXIV. évfolyama is föltünteti a Néprajzi Hírek rovatban: „Népzenei terén is több kiadvány gazdagította irodalmunkat” bevezetéssel, 391–392.

⁴⁵ Nyilvánvalóan félreértés: nem az I. kötetet szerkesztették, hanem a sorozattervet készítették együtt. Ugyanígy pontosabb lett volna az előző mondatban Kerényi szerkesztésében.

⁴⁶ *Ethnographia* 1952. LXIII. 479.

⁴⁷ Ld. Rajeczky 1952c és 1953b. A két szöveg mondanivalóját nem, de tartalmát tekintve jelentősen különbözik egymástól (az 1952-esben pl. több a nemzetközi kutatással való összehasonlítás, a frissebb hazai gyűjtési eredményekre való hivatkozás stb.). Nem tudjuk az okát, miért jelent meg ugyanannak a recenzensnek két különböző verziójú ismertetése ugyanabban a szaklapban két egymást követő évben, hacsak nem az az ok, hogy Rajeczky eredetileg más folyóirat számára (pl. külföldre) szánta írását, de nem volt lehetősége a közlésre.

⁴⁸ Rajeczky 1952c, 491.

⁴⁹ Rajeczky 1953b, 429.

⁵⁰ Rajeczky 1953b, 430.

„Bár a magyar nem különösen hangszerkedvelő nép” – írja Kodályt idézve, a hangszeres zenét tárgyaló 8. fejezet ... semmivel sem marad tanulságokban a többi mögött: a nép formálójerejének, a környező népek kapcsolatainak és a műzene hatásainak ugyanolyan fontos példáival szolgál, mint azok.⁵¹

A néprajztudomány képviselői előtt, akik a Néprajzi Múzeumon kívül vidéki múzeumokban és egyetemi tanszékeken működnek, ekkoriban már nyilvánvalónak kell lennie, hogy a nagy és a gyűjtésekkel folyamatosan gyarapodó anyag kiadása – évtizedekkel a XX. század eleji kezdetek után – már nem képzelhető el néhány magánember munkájaként, ha a „magyar népzene teljes anyaga”-nak kiadásáról van szó. A népzenei kutatócsoport intézményi létrehozásának kérdése akadémiai körökben valószínűleg szintén szóba kerül. Az MTA I. Osztályának 1952-ben végzett munkájáról írt beszámolójában Waldapfel József ezt írja: „Ami munkánk szervezeti kereteit illeti, az osztálynak intézete még mindig csak egy van.”⁵² Ez a Nyelvtudományi Intézet, hiszen az irodalomtudomány számára is csak az 1950-ben létesített Dokumentációs Központ áll rendelkezésre. Ezt aztán az Irodalomtudományi Intézet megalakulásakor (1956. január)⁵³ megszüntetik, illetve beolvasztják az intézetbe.

Az egyetemeken működő népzenei kutatóintézet, sőt intézetek felállítását már 1948-ban kezdeményezték. Ökrös László tud arról, hogy ezért nyújtott be Péczely Attila tervezetet a minisztériumhoz, pontos költségvetéssel, amelyben javasolja, hogy „egyetemeinkhez csatoljanak népzenei kutatóintézeteket”. Az akkori kultuszminiszterhez, egyben mint néprajzi szakemberhez, Ortutay Gyulához fordul avval a kérdéssel, miért késik a válasz. Ökrös végül még egyszer leszögezi: „Várjuk a népzenei kutatóintézetek felállítását!”⁵⁴

Bár 1951-ben a Zeneművészeti Főiskolán a népzene kutató szakemberek képzése elkezdődött, egyetemi népzenei kutatóintézet 1952-ben még nincs, sőt 1954-ben, de még 1958-ban sincs. 1954-es beszámolójában Bóka László akadémiai osztálytitkár kiemeli, hogy a képzés megoldatlan, az egyetemeken nincs a zenetudománynak tanszéke. Sürgős szükség van muzsikusként képzett szakemberekre a szervezett oktatásban, meg kell teremteni a zenei műveltséget, a zenekritikus képzést és a népszerűsítést meg kell oldani.⁵⁵ Visszatér az osztályelnök erre a kérdésre 1958-ban is, amikor az I. Osztály munkájáról készült éves beszámolójában már pozitívan értékelhet. Megállapítja, hogy a zenetudomány helyzete jó, sőt, „ha a Magyar Népzene Tára, a Zenetudományi Tanulmányok testes kötetei, zenetudósaink külföldi sikeres szereplése felől nézzük, rendkívül kedvezőnek látszik. Közelebről véve szemügyre helyzetét, az korántsem rózsás”, mert csupán néhány zenetudós áldozatkész munkáján alapszik. Nem hallgathatja el azt sem, hogy „sem magyar, sem idegen nyelvű zenetudományi szakfolyóiratunk nincs”, megoldatlan a képzés, a zenetudománynak nincs egyetemi tanszéke, és a szervezett oktatásban meg kellene teremteni a zenekritikus képzést, valamint megoldani a tudományos népszerűsítést.⁵⁶

⁵¹ Uo. 430.

⁵² Waldapfel 1953, 1.

⁵³ „A Minisztertanács 1955 decemberében elrendelte az irodalomtörténeti Intézet felállítását.” írják az 1955-ös beszámolóban. *MTA I. Oszt. Közl.* 1956, 94.

⁵⁴ Ökrös 1948, 14.

⁵⁵ Bóka 1954, 16.

⁵⁶ Bóka 1958, 16. A népszerűsítés akadémiai részről 1960-ban újból szóba kerülő kérdésére reagál Kodály a *Népzenei Könyvtár* sorozattal megjelenő ún. „hármaskönyv” I, vagyis a *Magyar Népdaltípusok I.*, Járdányi Pál szerkesztette kötetének előszavában. Emlékeztet rá, hogy az Akadémia figyelmükbe ajánlotta a népszerűsítő munkát, ezért a kiadványt úgy készítették, hogy népszerűsítésre is alkalmas legyen. Kodály 1961.

A Magyar Tudományos Akadémia Népzenekutató Csoportjának felállításával kapcsolatos tervekről először 1952-ben adnak hírt. Említett beszámolójában Waldapfel kiemeli, hogy „A zenetudomány területén lépések történtek a Magyar Népzene Tára gyűjtésében résztvevőknek akadémiai kutatócsoportban való egyesítésére.”⁵⁷ (Waldapfel ugyanitt felsorolja a zenetudományok kandidátusa tudományos fokozattal kitüntetett kutatókat: Bartha Dénes, Gárdonyi Zoltán, Major Ervin és Vargyas Lajos.) Ez az egyetlen híradás, amely akadémiai szinten szól a Népzenekutató Csoport megalakításáról. A néprajzi szaklapokban nincs ezzel kapcsolatos hír. A megalakulás tényét is elsősri a napi politika, közelebbről Sztálin születésnapja, mert 1953-ban a folyóiratokban is (majdnem) minden akörül forog.

1953

Népzenei kutatócsoport felállításáról minisztériumi iratok közt először 1953-ban olvashatunk.⁵⁸ Ugyanebben az évben az MTA-n Szabolcsi Bence *Népi- és egyéni műalkotás a zenetörténetben* címmel tartja meg előadását, melyhez Bartha Dénes, Kodály, Legány Dezső szól hozzá, Pais Dezső mond elnöki zárszót. Az előadás szövegét az *MTA I. Osztály Közleményeiben* tették közzé, a hozzászólásokkal és a zárszóval együtt.⁵⁹ Szabolcsi kiemeli, hogy a zenetudomány

szinte a legújabb időkig sokkal gondosabban figyelte a kettő [népzene és műzene] közötti különbségeket, mint azokat a vonásokat, sőt azokat az elvi alapokat, amelyeken a kettő találkozik, vagy éppenséggel egybeforr.⁶⁰

Szabolcsi a kutatási előzményeket illetően hivatkozik Kodály *Magyarság a zenében* c., 12 évvel korábban megjelent tanulmányára. Kodály ezért kezdi úgy hozzászólását, hogy a kérdés lényegéhez „ma keveset tudok hozzátenni.” Mindazonáltal hozzáfűzi:

A kérdés tudományos tárgyalása nálunk még nem érett meg. Majd ha a népzene egésze és a műdalok kritikai kiadása kézben lesz, akkor lehet hozzáfogni.

Feltűnő, hogy a népzene kiadása mellett mennyire korán megszületett az elhatározás a műdalok kiadását illetően is. A XIX. századi zeneszerzők által világhírűvé lett magyar dalokkal kapcsolatban Kodály hivatkozik Liszt Ferencre és Pablo Sarasaterára.

Ennek „Cigánydalai”-ban rejtve lappangó Szentirmay és társai kiemelése a homályból, stílusuk elemzése lesz az első lépés. A M.T.A. legközelebb már kiadja Szentirmay dallamait és ezt követni fogják másoké is.⁶¹

– mondja 1953-ban, két évvel a *Szentirmaytól Bartókig* címmel írt tanulmánya megjelenése előtt.⁶² Kerényi György Szentirmay kötete csak 1966-ban jelenik meg.⁶³ Ugyanebben az évben kijön a nyomdából az *MNT V.* kötete is, mely az első kétnyelvű kötet a sorozaton belül,⁶⁴ közben magyarul és németül is kiadásra kerül a népies magyar műdalokat bemutató kötet.⁶⁵

⁵⁷ Waldapfel 1953, 9.

⁵⁸ Biacsi első feljegyzéséről 1953. február 13. ld. Szalay 2003, 289–290, valamint további adatokat a Minisztertanács határozatával 291–293. és Péteri 2003, 20., 89. jegyzet.

⁵⁹ Szabolcsi 1953a.

⁶⁰ Szabolcsi 1953a, 275.

⁶¹ Kodály 1953, 293.

⁶² Kodály 1955.

⁶³ Kerényi 1966.

⁶⁴ Ld. Rajeczky tudományos önéletrajzát e kötetben.

⁶⁵ Kerényi 1961, 1963.

Kodály az MTA nagygyűlésén 1951. december 10-én *Magyar táncok 1729-ből* címmel elhangzott előadásában is leszögezte már:

A magyar zenetudomány két pillére: a történeti anyag és a néphagyomány kutatása kell, hogy együtt fejlődjék, egyforma magasra nőjön, különben a földe építendő tetőzet ferdén áll.⁶⁶

Ám miközben az írott följegyzések, a zenetörténeti anyag föltárására biztat, végső összegzésében mégis a következőre int:

Írások könyvtárak mélyén, épületek a föld alatt inkább megmaradnak, az élő hagyomány naponta pusztul. Annak kutatása sürögősebb minden könyvtári munkánál és ásatásnál.⁶⁷

Gyaníthatjuk, hogy Kodály ezzel határozott választ kívánt adni az Akadémia vezetősége által megjelölt kampányszerű „politikai” teendőkre. Arra, amit Waldapfel József az I. Osztály 1952–53-ban végzett munkájáról írt beszámolójában így fogalmazott meg a közvetlenül soron lévő feladatok, tervek közt: az *MNT*

folytatása, marxista zenetörténeti monográfiák (mindenekelőtt Erkelről, Lisztől, Bartókról, Kodályról) ... elvi viták kiszélesítése, elmélyítése minden területen, a szűklátókörű empirista anyaggyűjtő munkák egyoldalú uralma helyett a törvényszerűségek kutatásának előtérbe helyezése a nyelv-, irodalom- és zenetudomány területén általában.⁶⁸

Nem véletlenül írja ugyanebben az időben (1951. évi Néprajzi Múzeum-beli munkabeszámolójában) Rajeczky Benjamin *Új népzene kutató munka* címmel az *Ethnographiában*:

A fenti címen nem beszélünk a magyar népzene kutatás új fejezetéről olyan értelemben, hogy a kutatás egészen új területen indult volna meg, vagy a tudományos eredményeket gyökeresen új szemlélet alapján szűrték volna le. Ennek oka nem a kutatók egyöntetű konzervativizmusában rejlik, ellenkezőleg: Bartók és Kodály tudományos tevékenysége az egész világ ítélete szerint azon a klasszikus szinten mozgott, melyen már a be nem járt utak és a le nem győzött magasztok is ki vannak tűzve és meg vannak mérve évtizedekre szóló, elismert programként.⁶⁹

Pontokba szedve taglalja a gyűjtés, feljegyzés technikájának változását a technika fejlődésével párhuzamosan. A hangfelvételekkel kapcsolatban megállapítja:

A fonográf mindinkább háttérbe szorult az erősen népszerűsödő magnetofon mellett. Az utóbbi lehetővé teszi teljes sátoók, gyermekjátékok és szertartások felvételét.⁷⁰

A lejegyzéssel kapcsolatban jelzi:

A lejegyzés munkájába tantervileg előirt kiképzést nyernek a Zeneművészeti Főiskola zene-tudományi tagozatának növendékei és a Népművészeti Intézet gyakorló gyűjtői. Velük előre-láthatólag megoldódik a tudományos utánpótlás annyira fontos kérdése, szerencsére akkor, amikor a gyűjtés, kiadás és feldolgozás feladatai annyira megnövekedtek. [...] A rendszerezés és feldolgozás terén regisztráljuk népzene-tudományunk legnagyobb eseményét: a Magyar Népzene Tára I. kötetének (Gyermekjátékok) megjelenését. [...] Mint Kerényi játékrendezési kísérlete és Vargyas kettős mutatója a Magyar Népzene-ben, ez is igazolja, hogy a magyar népzene-kutatás legkritikusabb területe a rendszerező munka, éppen úgy, mint a nemzetközi kutatásnak ez a legmegoldatlanabb problémája. Nyitja valahol a többféle rendszer koordináta-síkján lesz; ugyanakkor megnyílik majd az összehasonlító munka sima műútja is.⁷¹

⁶⁶ Kodály 1952, 21. 1952-ben Kodályt 70. születésnapján az MTA elnöksége, valamint a Nyelv- és Irodalom-tudományi Osztály is köszöntötte. A Kodály Zoltán akadémikus-hoz írt üdvözlő levelek az *MTA I. Oszt. Közl.* III. 4. szám elején található, Kodály fényképe után. Köszöntötte Kodályt az *Ethnographia* hasábjain a néprajz-tudomány képviselőiben Ortutay Gyula is. Ortutay 1952.

⁶⁷ Kodály 1952, 22.

⁶⁸ Waldapfel 1953, 9.

⁶⁹ Rajeczky 1952b, 483.

⁷⁰ Uo. 483.

⁷¹ Uo. 484.

A Zenetudományi Bizottság 1953-as munkáját összegző beszámolójában Szabolcsi Bence és Bartha Dénes hivatkozik arra, hogy „a zenetudományi szempontból számottevő munkáknak terjedelem és jelentőség szerint kb. 9/10 része a ZTB felügyelete alatt...” folyik, „a Bizottság irányító szerepe döntőnek és biztosítottnak mondható”. Öröndetesnek tartják, hogy az előző évben megnyílt a zenetudományi tanszak, s bíznak benne, hogy az „új, tehetséges és szorgalmas kutatók” bekapcsolódnak a munkába.⁷²

Lakó György az 1953–54-es esztendőről készült beszámolójában szintén foglalkozik a Zenetudományi Bizottság munkájával. Elismerően szól Bartha Dénes–Kiss József Pálóczi Horváth Ádám *Ötödfélszáz énekek ... c.* kötete, valamint Kodály–Gyulai Ágost *Arany népdalgyűjteménye* kiadásáról. Kiemeli:

Jelentkezett már a feldolgozó munkának első nagy gyűjteménye is a Kodály-Emlékkönyvnek a zenetudomány szinte minden ágát felölelő, több esetben úttörő jelentőségű tanulmányaiban.

Megállapítja:

a zenetudomány elméleti továbbfejlesztése szempontjából nagyfontosságú volt az a vita, amely Szabolcsi Bencének *Népi és egyéni műalkotás a zenetörténetben* című, múlt évi nagygyűlési előadásához kapcsolódva zajlott le.⁷³

A küszöbön álló munkák közt a továbbiakban megemlíti, hogy „megkezdődik a magyar tánczene történeti emlékeinek rendszeres feltárása. A tudományos eredményekhez a kor politikai elvárásainak megfelelően „Elsősorban a Sztálin nyelvtudományi és közgazdasági művei nyomán létrejött új szovjet szakmunkák, valamint a XIX. pártkongresszus” hatása járult hozzá. Mint mondja, a zenetudományban érvényre jutottak a szovjet tudomány eredményei Szabolcsi említett előadásában is.⁷⁴

1954

1954-ben akadémiai részről hiányolják, hogy a kutatók nem tudtak a zenetudomány külföldi – „szovjet népi demokratikus és haladó nyugati” – képviselőivel megfelelő kapcsolatot kialakítani, minek következménye a tudományos tájékozatlanság. „Úgy hisszük, ezen a hiányon lényegesen segíthetne egy Budapesten rendezendő nemzetközi zenetudományi kongresszus, amire talán nemsokára javaslatot tehetünk az Akadémia elnökségének” – írják.⁷⁵ Egy konferencia tervéről, amelyet alighanem 1956 sodort el, 1955-ben olvashatunk:

Zenetudományi Konferencia terve 1956-ra. A konferencia előadásainak központi kérdése: a hazai zenetörténeti és népzene kutatás eredményei az utolsó tíz évben, különös tekintettel a népzene kutatás egyetemes zenetörténeti tanulságaira. A konferencia időtartama három nap. – Az időpont esetleg 1957 első felére tolóthat.⁷⁶

A Zenetudományi Főbizottság (ekkortól így nevezik) feladatai között 1954-ben többek közt „A Magyar Népzene kutató Csoport 1954. évi munkájának megvitatása”⁷⁷ szerepelt, továbbá az *MNT* II. kötetének, illetve a III. munkálatainak megvitatása. Ugyanekkor az *Osztályközlemények* Szemle rovatában a *Zenetudományi Tanulmányok* I. kötetét mutatta be Ujfalussy József.⁷⁸

⁷² *MTA I. Oszt. Közl.* 1953, 413.

⁷³ Lakó 1955, 8.

⁷⁴ Lakó 1955, 9.

⁷⁵ *MTA I. Oszt. Közl.* 1952, 411.

⁷⁶ Bóka 1956, 167.

⁷⁷ Bóka 1955, 170. A Népzene kutató Csoport neve itt ebben a formában szerepel.

⁷⁸ Ujfalussy 1954.

1954-ben az *Ethnographiában* a Néprajzi Hírek: „Néprajzi munka 1953-ban” címmel megjelent írásban arról olvashatunk, hogy

számos népzenei és néptánclejegyzés történt. Jelentős a Tyukod környékén végzett táncélettel kapcsolatos gyűjtés. Zenekutatóink nagymértékben bekapcsolódtak a Magyar Népzene Tára munkálataiba.

Megállapítják, hogy a megjelent könyvek között „jelentőségét illetően A Magyar Népzene Tára II. kötetét illeti az elsőség”, majd alább jelzik, hogy „Megjelent Pálóczi Horváth Ádám Ötödfélszáz énekek című munkája is.”⁷⁹ A művet e lapban Major Ervin ismerteti.⁸⁰

Még részben az 1954-es évről vonatkozik, de majd az *Ethnographia* 1956-os évfolyama „Főtitkári jelentés” rovatában olvashatjuk, hogy a legutóbbi közgyűlés óta a Néprajzi Társaság tizenegy nyilvános felolvasó ülést tartott, amelyek közt három ülésen négy népzenei téma hangzott el:

1954. szeptember 29-én: Vargyas Lajos: Néprajzi tanulmányúton Romániában. Rajeczky Benjamin: Népzenei gyűjtés a Dunántúlra települt csángóknál.⁸¹ 1955. április 27. Martin György és Pesovár Ferenc: Felsőtisza vidéki botoló táncok. 1955. június 8. Szabolcsi Bence: Beszámoló kínai nemzetiségi népzenei gyűjtésről (zenei bemutatóval).⁸²

Tudósítanak arról is, hogy a Társaság sorából ketten kaptak Kossuth-díjat, Bárdos Lajos és Klaniczay Tibor. „Közülük elsősorban Bárdos Lajos az, akinek alkotásai szorosan tudományunkhoz nőttek, és így a magas elismerésben mi is osztozunk.” Kiemelik még Szabolcsi Bencét, aki a Munka Vörös Zászló érdemrendje fokozatban részesült.⁸³

Bartók Béla halálának 10. évfordulóján Társaságunk Bartók emlékkönyv kiadásával hódol a világhírű néprajztudós és zeneköltő nagysága előtt. Szerkesztésével Rajeczky Benjamin és Vargyas Lajos tagtársunkat bízta meg választmányunk. A kötet a világ számottevő népzene-tudósainak egy-egy tanulmányát közli majd idegen nyelven. A naptári év végéig nyomdába kerül.⁸⁴

1955

Bóka László osztálytitkár 1955 áprilisában készült beszámolójában a 2. pont alatt olvashatjuk az MTA elnökségének az I. Osztály munkájával kapcsolatos határozataiban:

Az osztályvezetőség gondoskodik arról, hogy az osztálynak azok a vállalkozásai, melyek a kultúrforradalom szempontjából a legjelentősebbek és amelyek jelenleg is az osztály munkájának középpontjában állnak, mennél sikeresebben haladjanak előre. Ilyen munkálatoknak tekintendők az Értelmező Szótár, Leíró nyelvtan, Akadémiai Nagyszótár, Nyelvatlasz, Irodalomtörténeti Kézikönyv, a XX. századi irodalomnak feldolgozása, a Magyar Népzene Tára.⁸⁵

A *Zenatudományi Tanulmányok* III.–IV. kötetén kívül az *MNT* III/A kötetet említik, továbbá az előkészületben lévők közül kiemelik a Bartók-Emlékkönyvet (szerkesztői Rajeczky és Vargyas), „idegen nyelven közölt népzene-tudományi cikkekkel. Ez a kötet hivatva lesz arra is, hogy kutatóinknak a külfölddel való tudományos kapcsolatait megélel-kítse.” Ugyanitt, a tervezett kötetek közt említik a „Magyarországi himnuszok és szekven-

⁷⁹ *Ethnographia* 1953, 293.

⁸⁰ Major 1953.

⁸¹ Ekkor már folyik a moldvai csángó népzenejét bemutató kötetek kiadásra előkészítése, melyek közül az I. egy év múlva megjelenik, ld. Domokos–Rajeczky 1956.

⁸² *Ethnographia* 1956. LXVII. 1–2. sz. 222–224.

⁸³ Uo. 222.

⁸⁴ Uo. 222., *Studia Memoriae Belae Bartók Sacra*. Szerk. Rajeczky Benjamin és Vargyas Lajos. Budapest: Akadémiai Kiadó 1956.

⁸⁵ Bóka 1955, 162. Az *MTA I. Oszt. Közl.* háromtagú szerkesztőbizottságának Szabolcsi Bence is tagja.

ciák gyűjteménye” kötetet, Rajeczky Benjamin és Radó Polikárp szerkesztésében.⁸⁶ 1955-ben az akadémia jóváhagyja a „Zenei források nemzetközi repertoárja (Páris)” munkálataiba való bekapcsolódásunkat.

A tervezett nagyszabású bibliográfia hazai szerkesztőbizottságába a Főbizottság Rajeczky Benjaming, Vécsey Jenőt és Falvy Zoltánt delegálta. – A katalógizáló munkára kért támogatást a Népművelési Minisztérium sajnos nem adta meg, s így a munkák elvégzése nincs biztosítva.⁸⁷

Kiss Lajos referátuma alapján a Főbizottság májusi ülésén részletesen megvitatta a Lajtha László szerkesztésében megjelent Népzenei Monográfiák addigi köteteit (Szépkényerű-Szentmártoni Gyűjtés, Széki Gyűjtés, Kőröspataki Gyűjtés). A vita anyaga megjelent az *Osztály Közlemények* VIII. 1–4. számában.⁸⁸

Részletes beszámolót olvashatunk az *MTA Osztály Közleményekben* „A Népzenekutató Csoport 1955-ben végzett munkájá”-ról is, elsősorban az *MNT* sorozat megjelent III/A kötetéről, a gyűjtésekről és szerkesztési munkákról – a kötet ismertetését, szinte mint kötelező penzumot, ezúttal is Rajeczky végzi el az *Ethnographiában*.⁸⁹ Az akadémiai beszámolóban első ízben szólnak arról, hogy a csoportban hanglezmeztvágások folynak. A határokon túlról az anyaországban megtelepedettek körében is végeznek gyűjtéseket. Mindkét munka évek óta folyt már. A „Kutató munka” cím alatt ez áll:

A csoport a múlt tapasztalatait felhasználva folytatta a népi zene összegyűjtésének és rögzítésének munkáját az ország egész területén. Különös gonddal kereste a lehetőségeket, hogy az ország határain túli magyarságnak hozzánk telepedett csoportjaihoz eljuthassanak a kutatók. A csoport munkatársai ez évben 174 alkalommal voltak gyűjtőúton. A gyűjtéssel eltöltött idő 696 napot tesz ki. Kb. megfelel ez annak, mintha állandóan két népdalgyűjtő járná az országot megszakítatlan munkával. Összesen 479 községben végeztek népzenei kutatást. A gyűjtések eredménye 5594 népdal lejegyzés, eltekintve a nem zenei (népszokás-, játék- stb.) leírásoktól. Ezekből 1977 dalt vettek fel magnetofonra. A dalokat a csoport műhelyében hanglezmeztre is áttették a könnyebb kezelhetés és a lejegyzéshez szükséges lassítás céljából. A műhely évi terméseredménye 268 hanglezmezt oldal. Az összegyűjtött dallamok a népzene minden ágát fellelik. Fő témák voltak: a lakodalmas kötet kiegészítő dallamai, a párosító dalok, a siratók és a mesterségek dalai.

A befejező politikai frázis ekkor sem marad el: „A munka egyre inkább a népi társadalom egészének életéhez kapcsolódik, s hozzájárul a nép szemléletének magasabb szintre emeléséhez.”⁹⁰ A Népzenekutató Csoportba 1954. november 4-én belépett Lévainé Gábor Judit 1955. június 9-én írja félévi munkajelentésében: „Ünnepnapokon rendszeresen gyűjtök vidéken népdalokat, keresem a Pest környékére telepedett erdélyieket és felvidékieket.” A népzene gyűjtés terepmunkáival kapcsolatban érdemes egy pillanatra megállnunk, és részletesen felsorolnunk néhány adatot a munkatársak gyűjtései közül, munkajelentéseik alapján:

Kiss Lajos Mikófalva, Erzsébet, Szilágy, Rémszeremle, Jánoshalma, Pécel, Szigetköz, Balmazújváros, Hajdúszoboszló, Huguag, Dejtár, Izmény Hidas, Kakasd (az utóbbi három faluban bukovinai székelyek) helységekből összesen 790 dallamot gyűjtött. „Kb. 2/3 részét magnetofonra is felvettem” – írja Kiss 1955. június 10-i jelentésében. 12. (utolsó) pontként

⁸⁶ Bóka 1955, 167. *Melodiarium Hungariae Medii Aevi* I. 1956. Ld. Rajeczky tudományos önéletrajzát kötetünkben.

⁸⁷ Bóka 1956, 167.

⁸⁸ Bóka 1956, 167.

⁸⁹ Rajeczky 1957a.

⁹⁰ Bóka 1956, 169.

ő is jelzi egyébként, hogy „A M. Tud. Akad. I. Osztályának ülésén ismerttettem Lajtha L. 3 népzenei monográfiáját.”

Mathia Károly ezt írja 1955. június 9-én:

Népdal- és népszokásgyűjtés Abaúj, Zemplén, Szabolcs, Heves, Nógrád, Pest és Somogy megyében. [1954] Szeptembertől [1955] júniusig összesen 12 út.

Paulovics Géza 1955. június 11-i jelentésének részlete:

Lakodalmas szokások gyűjtése: Békés, Borsod, Gömör, Nógrád és Pest megyében. ... Ezenkívül a budai hegyvidékre települt székelyek körében Telki, Budajenő, Törökbálint, Etyek, Páty, Budakeszi, Torbágy, Budaórs.

Szomjas-Schiffert György 1955. június 11-én jelenti:

A Kiskunság népzenei felderítésére irányuló programomban szept. 1. óta 10 alkalommal voltam vidéki gyűjtőúton, egy alkalommal pedig Budapesten a lakásomon egymagam vettem magnetofon-szalagra egy kiskunhalasi énekest. E gyűjtéseken összesen 932 népdalt jegyeztem fel.

Szomjas-Schiffert szeptember 10., 18–21., november 13–16., december 4–6., 18–20., 24–28., 1955. február 19–23., március 25–29., április 28., május. 2., 13–16. és 20–24-én gyűjtött népzenei anyagot kiskunsági falvakban.⁹¹

Az akadémiai összegző jelentésben a „mesterségek dalai”-ként jellemzett szokásdal anyagról részletesen is szó van a szerkesztési munkákról szóló szakaszban:

Munkában van az V. és a VI. kötet is. Ez utóbbinak anyagában (mesterségek dalai, egyéb népszokások) több népi gyűjtésű népdalcsoport műzenei eredetének kutatása terén jelentős eredményekre jutott a kutatás – nem kis mértékben a kolozsvári és a freiburgi testvérintézetek vezetőinek támogatásával.⁹²

A kolozsvári testvérintézet vezetője ebben az időben Jagamas János, a freiburgi pedig Walter Wiora. A beszámolóban hangsúlyozzák azt is, hogy az *MNTIV.* kötet kiadásra előkészítése során a külföldi anyaggal való összehasonlítás jelentősen haladt a német, francia, lengyel és az akkoriban újonnan beszerzett bolgár dallamgyűjtemények segítségével. A VI. kötetben ekkor még a Kerényi György szerkesztésében elképzelt ún. „árus” (többek közt árusok dallamos, improvizatív kiáltásait tartalmazó) kötetet értették. Megjelenésének terve későbbre tolódott, majd végül le is került a napirendről. Kerényi nyugdíjba vonulása után, kérésére, Rajeczky nézte át újból a kiadhatóság szempontjából, de sem ő, sem Sárosi Bálint, illetve a többi népzene kutató nem tartotta érettnak a kiadásra.

Mindenesetre ennek az anyagnak a vizsgálata hozzájárul ahhoz, hogy 1955-ben az I. Osztály vezetősége beszámolójában külön hangsúlyt kapjon a fiatalabb kutatónemzedék, Kerényi György, Vargyas Lajos, Járdányi Pál, kiknek munkája

kezd kibővülni a szociográfia, a településtörténet, a hangszer- és formatörténeti vizsgálatok eredményeivel, az előadásmód vizsgálatával, a népzene életformáinak részletes feltárásával.⁹³

Hangsúlyozzák Lajtha László szerepét a hangszeres népzene élő, gazdag formáinak vizsgálatában, Rajeczky szerepét többek közt az egyházi népénekek változatainak kutatásá-

⁹¹ Nemrégiben Nógrád megye népzene gyűjtésével kapcsolatban összegezhettük, hogy a palóc területeken 1951–63 között folytak talán a legátfogóbb, legsűrűbb, és a legtöbb külső gyűjtő bevonásával végzett gyűjtések. Azon belül is különösen sok faluban dolgoztak népzene gyűjtők 1952–1956 között, melyek közül leggazdagabbnak az 1954-es esztendő tűnik. Különös jelentőséget kap ez akkor, ha tudjuk, hogy ezekben az években más megyékben és területeken is intenzív gyűjtőmunka folyt. Ld. Tari 2002.

⁹² Bóka 1956, 169.

⁹³ *MTA I. Oszt. Közl.* 1955, 208.

ban, Domokos Pál Péterét a régi tánczenei emlékek feltárásában, Vargyasét az őstörténeti kérdések vizsgálatával kapcsolatban.⁹⁴ Mint a kolozsvári, a freiburgi és más testvérintézettel való – ebben az időben egyáltalán nem egyszerű,⁹⁵ mégis intenzív és hatékony szakmai kapcsolattartás mutatja, a népzene kutatókat nem kellett a külföldi kutatókkal való szakmai munkakapcsolatra biztatni. Ezért, amikor kiemelik a külföldi kutatókkal való együttműködés kiépítésének szükségességét, szinte úgy tűnik, utólag sürgetik a megvalósulást és hangsúlyozzák annak fontosságát. Már itt előrevetítik egy majdani Zenetudományi Intézet felállítását is:

Ha itt lesz az ideje, nyilván ebben a jegyben születik majd meg zenetudományunk akadémiai intézete is, melynek középpontja és magva, a Kodály vezetése alatt álló Népzene kutató Csoport, már ma is él és működik.⁹⁶

Az évi munka jutalmául akadémiai díjjal kitüntetett tizenöt kutató közt ott találjuk Kiss Lajost, aki 3000 Ft-ot kapott az *MNT* III. kötetért. (A kiosztott összegek közt 6000 Ft a legmagasabb és 1000 Ft a legalacsonyabb.) Az indoklásban olvashatjuk:

A kötet zenei újdonsága Kodály Zoltán lakodalmas gyűjtésének közreadása; főanyaga azonban Kiss Lajos saját gyűjtése, amelyben eddig nem ismert típusok is napvilágra kerülnek.⁹⁷

Ugyanebben az évben külföldi vendégként Erich Stockmann, a Német Tudományos Akadémia munkatársa látogatta meg a csoportot, melyről a jelentés szintén említést tesz.⁹⁸

Bár (nép)zenei tanszéket egyik egyetemen sem állítanak föl, időközben a népzenei témáknak is teret engednek egyes helyeken. Ugorjunk vissza a korábbi évekre! A Pázmány Péter Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karán 1946–48-ban Rajeczky Benjamin tanított magyar és európai összehasonlító népzene-t. 1950-ben, az *Ethnographia* Néprajzi Hírek-beli jelentése szerint „A Budapesti Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karának néprajzi előadásai az 1950/51. I. felében” a következők:

Vargyas Lajos: A magyar népzene története. Heti 2 óra. Vargyas Lajos: Lejegyzési gyakorlat. Heti 1 óra. Szentpál Mária: Magyar néptánc kutatás. Heti 1 óra. Szentpál Mária: Táncírási gyakorlat. Heti 1 óra.⁹⁹

A népzene-t illetően az 1951-es állapot ugyanaz.¹⁰⁰ Vidéki egyetemeken a helyzet a következő: a „néprajzi előadások a szegedi egyetemen az 1949/50. tanév II. felében” Bálint Sándor különböző témájú órái mellett ezek:

Szeghy Endre: Népek zenéje (heti 1 óra), Szeghy Endre: Népzenei szeminárium (heti 1 óra), Szeghy Endre: Orosz dalok orosz nyelven (heti 2 óra), Kertész Lajos: Szomszéd népek zenéje (heti 1 óra).¹⁰¹

1950/51-ben Szegeden és Debrecenben zenei téma nincs.¹⁰² Az *Ethnographia* a későbbi években is hírt ad az ilyen jellegű meghirdetett előadásokról. „Az Eötvös Loránd Tuda-

⁹⁴ Uo. 208.

⁹⁵ 1988-as budapesti tartózkodása alatt két alkalommal, fél-fél napon át szakmai interjút készítettem Jagamas Jánossal az MTA Zenetudományi Intézetében. Ebben részletesen beszámolt többek közt Kodállal és a Népzene kutató Csoporttal való munkakapcsolatáról, 1955-ös budapesti tartózkodásáról, az *Ethnographiában*, a *Studia Musicologica*-ban és más hazai szaklapokban megjelent munkáiról, amelyek nyomán Romániában politikai inzultusok érték, majd hamarosan Folklor intézeti állásából is elbocsátották.

⁹⁶ *MTA I. Osztály Közlemények* 1955, 209.

⁹⁷ Bóka 1955, 175.

⁹⁸ *MTA I. Oszt. Közl.* 1954, 174. és 178.

⁹⁹ *Ethnographia* 1950. LXI. 265.

¹⁰⁰ *Ethnographia* 1951. LXII. 235.

¹⁰¹ *Ethnographia* 1950. LXI. 128.

¹⁰² *Ethnographia* 1951. LXII. 235.

mányegyetem Néprajzi Intézete Folklor és Tárgyi Néprajzi Tanszékének előadásai az 1953–1956. évben” felsorolásban olvashatjuk, hogy az 1953/54-es tanév I–II. félévében a néprajz tárgykörében az alábbi zenei témák is helyet kaptak:

Vargyas Lajos: Magyar népzenei problémák, heti 2 óra. Vargyas Lajos: Verstani gyakorlatok, heti 1 óra [...] Avasi Béla: Kottaolvasási gyakorlatok, heti 2 óra.¹⁰³

Az 1954/55 és az 1955/56-os tanévben viszont a két zenei téma már nem szerepel – Kerényi György kék ceruzával be is írja az egykori Népzene kutató Csoport házikönyvtára *Ethnographia* kötetébe: „Zenészek ki!”[-ebrudalva]¹⁰⁴ – utalva valamire, aminek az okát ő még tudhatta. 1954/55-ben a Debreceni Kossuth Lajos Tudomány Egyetem Néprajzi Tanszéke előadásai közt népzenei témát is megad: „Varga Gyula: A magyar népdal és népdalgyűjtés módszere, heti 2 óra.”¹⁰⁵

1956

A kínai zene iránt érdeklődő, azzal már korábban is foglalkozó Szabolcsi Bence 1956-ban egy hónapos kínai tanulmányúton jár. Érdekes megfigyeléseket rögzít beszámolójában, amelyben ír a zenedialektusokról, és szóvá teszi, hogy „Mindeddig nem ügyeltünk a dalok szövegeire”, majd párhuzamba állítja az egyik kínai sirató szövegét egy magyaréval.¹⁰⁶ A zenei dialektusok kérdése egyébként, úgy tűnik, ekkoriban aktuálissá válik, mert ugyanebben az évben megjelenik Jagamas Jánosnak a moldvai zenedialektusról írott munkája.¹⁰⁷

A csoport az évi céljai közt találjuk a korábban felkeresett vidékek újabb bejárására irányuló szándékot. Részben ennek jegyében indul 1956 szeptemberében Vikár László a Nyitra-vidékre gyűjteni. Célja a Nyitra megyei magyarság népdalkincsének, énekes népszokásainak megismerése, valamint annak kiderítése, ki él még Kodály egykori énekesei közül, s ők mit tudnak még. A majdnem egy hónapos gyűjtőút eredményéről készült beszámoló 1958-ban jelenik meg az *MTA I. Osztály Közleményei* XII. kötetében.¹⁰⁸ A 13 községben végzett gyűjtőutat a Szlovák Tudományos Akadémia közreműködésével bonyolítják le.

Hasonlóan történik ez 1957 októberében, amikor Szomjas-Schiffert György jár a Csallóközben népzene gyűjtés céljából.¹⁰⁹ Ugyanebben az évben Vikár kínai tanulmányútra megy. Útjáról zenével tér haza: egy színházi előadás után, egy hivatásos dobművésztől felvett „bravúros műsorszám”-mal és a koreai tolmács által énekelt kínai dalokkal.¹¹⁰ Mint beszámolójában írja, „A szalagra vett dalok nagyobb részét azonban nem az élő előadásból, hanem a már meglévő felvételekről másoltuk át.”¹¹¹

Vikár nyitrai beszámolója ennél részletesebb. Kimutatást készített arról, mi él még a Kodály és Manga János 1937–38-as gyűjtéséből már megismert dallamok közül. A szlovák kutatás technikai felkészültségét illetően hangsúlyozza, hogy a szlovákok autóba beépített stúdióval járnak a vidéket: „A gépkocsiba beépített magnetofon és az annak zavartalan mű-

¹⁰³ *Ethnographia* 1956. LXVII. 179.

¹⁰⁴ Uo. 179.

¹⁰⁵ Uo. 179.

¹⁰⁶ Szabolcsi 1956, 234–235.

¹⁰⁷ Jagamas 1956.

¹⁰⁸ Vikár 1958a.

¹⁰⁹ Ekkor használja először a csoport számára vásárolt Gelošo magnetofon-készüléket. Útibeszámolóját szintén kiadja. Vikár 1958b.

¹¹⁰ Vikár 1958b, 248.

¹¹¹ Vikár 1958b, 249.

ködését biztosító áramforrás lehetővé tette azt, hogy bárhol készíthessünk felvételeket. Az egyik községben a helybeli cigánybanda játékát is filmrevették.”¹¹² Vikár a hazai és a szlovák gyűjtési és rendszerezési módszerek különbségeit is érinti. Kiemeli, hogy a népzene kutatóknak a Szlovák Múzeum épületében jól felszerelt, saját laboratóriumuk van, de a magnetofon szalagokon lévő dalokat – valószínűleg anyaghány miatt – egyelőre nem teszik át lemezre.”¹¹³

A gyűjtéshez kapcsolódó technikai felszereltséget illetően Szomjas-Schiffert György sem hagyja említetlen, hogy a Krešának vezette pozsonyi társintézet munkatársai „saját intézeti autóval járnak ki a terepre: egy gyűjtő, egy technikus és egy sofőr.” Gyűjtéskor „nagy gondot fordítanak a tánczenére, amit külön hangosfilmmel örökítenek meg.” Jól fényképeznek, sőt olyan felvevő készülékük is van, amellyel „egyszerre veszik fel a zenét és táncot”.¹¹⁴ A technikai felszereltség – mint az új Geloso-magnetofon mutatja – idehaza is javul. Az *Ethnographia* 1956-os évi eseményeit összefoglaló közleményben a Magyar Néprajzi Társaság év elejétől működő, Vargyas Lajos vezetése alatt álló Folklor szakosztálya rendezésében tartott előadások közt az alábbiakat találjuk: Pesovár Ernő az 1955. november 8–10. között rendezett vándorgyűlésen film- és hanglemez bemutatóval egybekötött előadásában a népi táncgyűjtés módszereiről szólt;¹¹⁵ 1956. április 20-án „A magyar néptánc kutatás helyzete és feladatai” címmel tartott előadást.¹¹⁶

A népzene kutatók az 1956-os év során is intenzív gyűjtéseket folytatnak, közvetlenül a forradalom előtt is.

Több könyvismertetés is megjelenik az *Ethnographia* 1956. évi 1–2. száma Könyvszemle rovatában. Avasi Béla három könyvet ismertet: Lajos Árpád „Borsodi népdalok” (Miskolc 1955) kötetét, Békefi Antal „Bakonyi népdalok” kiadványát (Budapest 1955) és egy „100 magyarországi nemzetiségi népdal” (Budapest 1955) című könyvet. Lajos Árpád kiadványa részben a „Daloló Borsod” mozgalom számára készült.¹¹⁷ A népszerűsítésre, terjesztésre való tekintettel Békefi kötetével kapcsolatban a recenzens kinyilvánítja: kívánatos, „hogy a Zeneműkiadó, a sok tekintetben kifogásolható «virágos» sorozat folytatásaként hasonló gyűjteményekkel gazdagítsa népszerűsítő népdalkiadványainkat.”¹¹⁸ A harmadik „könyv bevallott célja: egyrészt a nemzetiségi művészeti csoportok anyagának gazdagítása, másrészt az országban élő más népek nemzeti kultúrájának megismertetése és megszerettetése a magyar közönséggel. E gyakorlati célkitűzések meghatározzák a könyv jellegét is: népszerűsítő mű, különösebb tudományos igény nélkül.” „A dallamanyag kiválasztása nagy általánosságban tudományos szempontból elfogadható.” – írja róla Avasi.¹¹⁹

Avasi Béla az *Ethnographia* 3. számában tanulmányt is közöl.¹²⁰ A néprajz- és népzene kutatók által gyakran felkeresett, 1947-ben Budajenőre áttelepült Küsmödi Bálint, 67 éves ditrói székely paraszttól pedig egy, a madéfalvi veszedelemről szóló éneket ad közre Oszkóné Liskay Magda. A vershez tartozó dallamot Sárosi Bálint jegyezte le.¹²¹

¹¹² Vikár 1958a, 423.

¹¹³ Vikár 1958a, 424.

¹¹⁴ Szomjas 1958, 215.

¹¹⁵ *Ethnographia* 1956, 215–216.

¹¹⁶ *Ethnographia* 1956, 215.

¹¹⁷ Avasi 1956a, 185.

¹¹⁸ Uo. 186.

¹¹⁹ Uo. 186–187.

¹²⁰ Avasi 1956b.

¹²¹ Oszkóné Liskay Magda 1956, 299.

1957

Az *Ethnographia* 1957-es 2. számában Jagamas János,¹²² 3. számában Halmos István,¹²³ 4. számában Rajeczky közöl népzenei témájú tanulmányt, ugyanott olasz néprajzi kötetet is ismertet.¹²⁴ A 3. számban Halmos, Rajeczky, valamint Vargyas egy-egy külföldi könyv ismertetését vállalja.¹²⁵

A zenei dolgozatok, recenziók,¹²⁶ köztük külföldi folyóirat-szemlék,¹²⁷ utazási beszámolók megjelenése – mint Vikár László leningrádi útbeszámolója is jelzi¹²⁸ –, ettől az időtől, ha lehet, még sűrűbb. Az írások mind a hazai kutatás elfogadottságáról és a nemzetközi munkakapcsolatok erősödéséről tanúskodnak. Az is érzékelhető, hogy a népzene-tudományi munkában az akadémiai Népzene-kutató Csoporté a központi szerep, e munkát azonban a korábbi jó kutatói tradíciókhoz híven a Néprajzi Múzeumban dolgozó népzene-kutatókkal és a hozzájuk kapcsolódó néptánc-kutatókkal, illetve a zenetörténészekkel összehangoltan végzik. A csoport ismertsége és hazai elismertsége a viszonylag kis számú munkatársi gárdával létrehozott kiadványoknak és a hatalmas mennyiségű gyűjtésnek, rendszerezésnek köszönhetően rövid idő alatt nagyot nőtt. Ennek is köszönhető, hogy már 1955-ben részletes idegen nyelvű tanulmány születik a népzene-tudományi eredmények bemutatására. Az *Acta Ethnographicában* Ortutay Gyula igen elismerően foglalkozik a népzene-tudomány kérdéseivel és a csoport munkájával.¹²⁹ Kiemeli a kiváló népzenei eredményeket, Kodály szociális és történeti, valamint Bartók nemzetközi perspektívájú szemléletmódját. Miközben jó kutatástörténeti áttekintést ad (nem feledkezve meg Seprődi János szerepéről sem), egyrészt kitér Kodály „zenei anyanyelv” fogalomalkotásának fontosságára, másrészt méltatja Szabolcsi Bencének a népzene–műzene összefüggéseire irányuló kutatásait. Kifejezést ad továbbá annak, milyen fontosak az individuális és közösségi viszonyok feltárására,¹³⁰ valamint a hangszeres zenére irányuló kutatások, kiemelve ez utóbbiban Lajtha László szerepét. Összességében megállapítja, hogy a hazai népzene-kutatás nem izolált, nemzeti, hanem nemzetközi keretek közt folyik.¹³¹

1958

1956 után az *Osztály Közlemények* I. száma csak 1958-ban jelenik meg. Bóka László beszámolójában elismerően szól a csoportról, majd lehetséges jövőjéről:

Szokatlan időben, rendkívüli események után ült össze nagygyűlésre Akadémiánk ez idén. ... Egyetlen szervezetszerűen működő kutató-munkaközösségünk intézeteink mellett a Népzene-kutató Csoport. Kevés szó esik erről a csoportról, jóllehet rendkívül jelentős munkát végeznek ... Szerény munkaközösségükben egy majdani Népzene-kutató Intézet magvát látjuk s reméljük.¹³²

¹²² Jagamas 1957.

¹²³ Halmos 1957a.

¹²⁴ Rajeczky 1957b, 1957d.

¹²⁵ Halmos 1957b, Rajeczky 1957c, Vargyas 1957.

¹²⁶ Például Morvay 1957.

¹²⁷ Kovács 1957a–b. A *Revista de Folklor* (Bukarest) 1956–57-es számában jelent meg Jagamas János tanulmánya, melyet az *Ethnographia* 1957-ben közölt magyarul. A másik magyar vonatkozás: megtudjuk, hogy Tiberiu Alexandru a Bartók által bejárt román falvakról készített kimutatását közölte a lapban, 651.

¹²⁸ Vikár 1957.

¹²⁹ Ortutay 1955.

¹³⁰ Ebben a számban jelenik meg Vargyas tanulmánya a közösségi népzenei viszonyokról is. Vargyas 1955.

¹³¹ Ortutay 1955, 93.

¹³² Bóka 1958, I., 4.

Ilyen körülmények között érthetetlen, miért indít az Akadémia 1960-ban belső vizsgálatot a Csoport ellen. Megoldásként felmerül, hogy a Csoport olvadjon be a Néprajzkutató Csoportba (vezetője Ortutay). Ezt az akadályt Kodály még el tudta hárítani, sőt újabb szakemberek fölvételével, például Rajeczky áthívásával a Néprajzi Múzeumból, a Csoportot meg tudta erősíteni. Hosszú távon az önállóság azonban fenntarthatatlannak bizonyult.

Összefoglalva az írások alapján kirajzolódó képet azt tapasztaljuk, hogy a Csoportról a legelső években a szakajtóban nem esik szó (az egyetlen kivétel Rajeczky könyvismertetése 1944-ben). Megváltozik a helyzet az *MNT* I. kötetének megjelenése után. 1950–53 táján szoros a munkakapcsolat az általános zenetörténészekkel, más tudományágakkal. Velük a népzene tudomány egyenrangú és a legnagyobb mértékben elfogadott a Magyar Tudományos Akadémián belül. Egyre többször mutatja föl a népzene tudomány eredményeit a néprajztudomány, már csak a múzeumban dolgozó munkatársai és a Csoport szoros szakmai kapcsolata okán is. 1954–55 táján akadémiai részről kifejeződik a külfölddel való kapcsolatfölvétel igénye. Ezt a népzene tudomány képviselői a határon túli gyűjtések és általában a kutatások nemzetközi összehangolása reményében ugyancsak szorgalmazzák. A sajtódokumentumok jól tükrözik azt, amit a népzene kutatók alapjában véve mindig tudtak: Kodály vezetése alatt a csoport életének első tíz–tizenöt éve, a népzene kutatásnak ez a második hőskora, bár már Bartók nélkül, de szellemi örökét továbbvive – a népzene kutatás igen eredményes korszaka volt.

Irodalom

A Magyar Népzene Tára (MNT)

I. Gyermekjátékok. Sajtó alá rendezte Kerényi György. Budapest: Akadémiai Kiadó 1951.

II. Jeles napok. Sajtó alá rendezte Kerényi György. Budapest: Akadémiai Kiadó 1953.

III/A–B Lakodalom. Sajtó alá rendezte Kiss Lajos. Budapest: Akadémiai Kiadó 1955, 1956.

IV. Párosítók. Sajtó alá rendezte Kerényi György. Budapest: Akadémiai Kiadó 1959.

V. Sírátók. Sajtó alá rendezte Kiss Lajos és Rajeczky Benjamin. Budapest: Akadémiai Kiadó 1966.

AVASI Béla 1953. Könyvismertetés

(Zenetudományi Tanulmányok, I. Szerkesztette Szabolcsi Bence és Bartha Dénes. Budapest: Akadémiai Kiadó 1952) *Ethnographia* LXIV. 448–452.

AVASI Béla 1956a. Könyvismertetések

(Lajos Árpád: „Borsodi népdalok”. Miskolc 1955; Békefi Antal: „Bakonyi népdalok”. Budapest 1955; „100 magyarországi nemzetiségi népdal”. Szerk. Babják Jenő, Bernula Mihály és Klamarik Loránd, Budapest 1955. *Ethnographia* LXVII. 184–185, 185–187.

AVASI Béla 1956b

Ötfokúságból hétfokúság. *Ethnographia* LXVII. 262–273.

BARABÁS Jenő 1951

Néprajzi Hírek. *Ethnographia* LXII. 221–223.

BARTHA Dénes–KISS József (sajtó alá rendezte) 1953

Ötödfélszáz énekek. Pálóczi Horváth Ádám dalgyűjteménye az 1813-as évből. Budapest: Akadémiai Kiadó.

BÓKA László 1956

A Nyelv- és Irodalomtudományi Osztály munkája 1955-ben. *A Magyar Tudományos Akadémia Nyelv- és Irodalomtudományi Osztályának Közleményei* IX. 1–2. Szerk. Bóka László. Budapest: Magyar Tudományos Akadémia, 161–177.

BÓKA László 1958

A Nyelv- és Irodalomtudományi Osztály munkája 1956–57-ben. *A Magyar Tudományos Akadémia Nyelv- és Irodalomtudományi Osztályának Közleményei* XII. 1–4. Szerk. Bóka László. Budapest: MTA, 1–12.

DOBSZAY László–SZENDREI Janka 1988

A Magyar Népdaltípusok Katalógusa – stílusok szerint rendezve – I. Budapest: MTA Zenetudományi Intézet.

DOMOKOS Mária 2001a

The Academic Workshop of Hungarian Folk Music Research. In: *Ethnology in Hungary. Institutional Background*. (Eds Hoppál, M., Csonka-Takács, E.), Budapest: European Folklore Institute, 69–76.

DOMOKOS Mária 2001b

A magyar népzene összkiadása és a Magyar Tudományos Akadémia. *Honismeret*, 29. (5.) 34–39.

DOMOKOS Pál Péter–RAJECZKY Benjamin:

Csángó népzene I–III. Budapest: Zeneműkiadó 1956, 1961, 1991.

HALMOS István 1957a

Regősénekek. *Ethnographia* LXVIII. 492–503.

HALMOS István 1957b Könyvismertetés (Fritz Bose: Musikalische Völkerkunde. Freiburg 1953)

Ethnographia LXVIII. 530–531.

HARMATTA János 1953. Könyvismertetés

(Vargyas Lajos: A magyar vers ritmusa, Budapest 1952). *Acta Ethnographica*, Budapest: Akadémiai Kiadó, 465–469.

JAGAMAS János 1956

Beiträge zur Dialektfrage der ungarischen Volksmusik in Rumänien. In: *Studia Memoriae Belae Bartók Sacra*. Szerk. Rajeczky Benjamin–Vargyas Lajos. Budapest, 469–501.

JAGAMAS János 1957

A falu nótája. *Ethnographia* LXVIII. 342–346.

JÁRDÁNYI Pál 1943

A kidei magyarság világi zenéje. Kolozsvár.

KERÉNYI György 1951, 1953, 1959: ld. *A Magyar Népzene Tára*.

KERÉNYI György 1961

Népies dalok. Budapest: Akadémiai Kiadó.

KERÉNYI György 1963

Volkstümliche Lieder. Budapest–Mainz.

KERÉNYI György 1966

Szentirmay Elemér és a magyar népzene. Budapest: Akadémiai Kiadó.

KODÁLY Zoltán 1950

Bartók Béla. *Ethnographia* LXI. 145–147.

KODÁLY Zoltán 1952

Magyar táncok 1729-ből. *MTA I. Oszt. Közl.* II. 17–22.

KODÁLY Zoltán – GYULAI Ágost 1952

Arany János népdalgyűjteménye. Budapest: Akadémiai Kiadó.

KODÁLY Zoltán 1953

Hozzászólás Szabolcsi Bence Népi- és egyéni műalkotás a zenetörténetben c. előadásához. *Az MTA Osztály Közleményei* III. 3. 293–294.

KODÁLY Zoltán 1955

Szentirmaytól Bartókig. *Az MTA Nyelv- és Irodalomtudományi Osztályának Közleményei* VII. 223–229.

KODÁLY Zoltán 1961

Bevezető a *Népzenei Könyvtár* három kötetéhez (Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I–II., valamint Kerényi György: Népies dalok) I. Budapest: Akadémiai Kiadó.

- KODÁLY Zoltán 1993
Magyar zene, magyar nyelv, magyar vers. Kodály Zoltán hátrahagyott írásai. Válogatta, sajtó alá rendezte Vargyas Lajos. Budapest: Szépirodalmi Kiadó.
- KOVÁCS Ágnes 1952. Könyvismertetés
 (MNT I., 1951.) *Ethnographia* LXIII. 221–224.
- KOVÁCS Ágnes 1957a. Könyvismertetés
 (Antologie di literatură populară Vol. I–II. Bukarest, 1953, 1956) *Ethnographia* LXVIII. 648.
- KOVÁCS Ágnes 1957b. Könyvismertetés
 (Revista de Folklor Bukarest 1956–57) *Ethnographia* LXVIII. 648–650.
- LAKÓ György 1955
 A Nyelv- és Irodalomtudományi Osztály munkája 1953–54-ben. *Az MTA Nyelv- és Irodalomtudományi Osztályának Közleményei* VI. Budapest 1–28.
- MAJOR Ervin 1954. Könyvismertetés
 (Ötödfélszáz énekek. Pálóczi Horváth Ádám dalgyűjteménye az 1813. évből. Sajtó alá rendezte Bartha Dénes – Kiss József. Budapest: Akadémiai Kiadó 1953.) *Ethnographia* LXIV. 430–436.
- MOLNÁR Antal 1955
 Nyugatias magyar dallamok a XVIII. század végén és a XIX. század első felében. (Adatközlő áttekintés.) *Zenatudományi Tanulmányok* VI. Budapest 103–162.
- MORVAY Péter 1957. Könyvismertetés
 (MNT III/B 1956) *Ethnographia* LXVIII. 639–642.
- MTA I. Oszt. Közl.
A Magyar Tudományos Akadémia Nyelv- és Irodalomtudományi Osztályának Közleményei
- ORTUTAY Gyula 1950
 Ismeretlen Bartók-kézirat. *Ethnographia* LXI. 238–239.
- ORTUTAY Gyula 1952
 Kodály Zoltán 70 éves. *Ethnographia* LXIII. 257–262.
- ORTUTAY Gyula 1955
 The Science of Folklore in Hungary between the Two World Wars and during the Period Subsequent to the Liberation. *Acta Ethnographica* IV. 5–89.
- OSZKÓNÉ Liszky Magda 1956
 Népének a madéfalvi veszedelemről. *Ethnographia* LXVII. 298–299.
- ÖKRÖS László 1948
 Népzenei kutatóintézetek az egyetemek mellé! *Énekszó* 85.13–14.
- PAKSA Katalin 2001
 Kodály Zoltán és a Magyar Népzene Tára. In: Erkel Ferencről, Kodály Zoltánról és korukról. *Magyar Zenetörténeti Tanulmányok.* Szerk. Bónis Ferenc. Budapest: Püski, 237–256.
- PÉTERI Lóránt 2001
 Adalékok a hazai zenetudományi kutatás intézménytörténetéhez (1947–1969). *Magyar Zene* XXXVIII. 2. 161–190.
- PÉTERI Lóránt 2003
 Szabolcsi Bence és a magyar zene diskurzusai (1948–1956). *Magyar Zene* XLI. 1. 3–48.
- RAJECZKY Benjamin 1944. Könyvismertetés
 (Vargyas Lajos: *Áj falu zenei élete.* Budapest 1941). *Ethnographia* LV. 158–159.
- RAJECZKY Benjamin 1952a. Könyvismertetés
 (MNT I., 1951). *Ethnographia* LXIII. 219–221.
- RAJECZKY Benjamin 1952b
 Új népzene kutató munka. *Ethnographia* LXIII. 483–484.
- RAJECZKY Benjamin 1952c. Könyvismertetés
 (Kodály Zoltán: *A magyar népzene* 3. kiadás. A példatárat szerk. Vargyas Lajos Budapest 1952). *Ethnographia* LXIII. 491–493.

- RAJECZKY Benjamin 1953a. Könyvismertetés
(Vargyas Lajos: A magyar nyelv ritmusa. Budapest 1952). *Ethnographia* LXIV. 430–436.
- RAJECZKY Benjamin 1953b. Könyvismertetés
(Kodály Zoltán: A magyar népzene 3. kiadás. A példatárat szerk. Vargyas Lajos. Budapest 1952.)
Ethnographia LXIV. 429–430.
- RAJECZKY Benjamin 1954. Könyvismertetés
(MNT II., 1951). *Ethnographia* LXV. 307–309.
- RAJECZKY Benjamin 1957a. Könyvismertetés
(MNT III/A, 1955) *Ethnographia* LXVIII. 360–361.
- RAJECZKY Benjamin 1957b
Este a székelyeknél. *Ethnographia* LXVIII. 575–587.
- RAJECZKY Benjamin 1957c. Könyvismertetés
(G.B. Chambers: Folksong–Plainsong. London 1956). *Ethnographia* LXVIII. 526–527.
- RAJECZKY Benjamin 1957d. Könyvismertetés
(Rivista di Etnografia. Diretta da Giovanni Tucci. Vol. X. Róma 1956) *Ethnographia* LXVIII.
647–648.
- RAJECZKY Benjamin 1961
Musikforschung in Ungarn 1936–1960. *Studia Musicologica* I, 225–249.
- RAJECZKY Benjamin–VARGYAS Lajos (Szerk.) 1956
Studia Memoriae Belae Bartók Sacra. Budapest: Akadémiai Kiadó.
- SÁNDOR István (Szerk.) 1965
A magyar néprajztudomány bibliográfiája 1945–1954. Budapest: Akadémiai Kiadó, 313–333.
- SÁNDOR István 1971
A magyar néprajztudomány bibliográfiája 1955–1960. Budapest: Akadémiai Kiadó, 521–553.
- SZABOLCSI Bence 1952
A nagy magyar népdalgyűjtemény. Könyvismertetés (MNT I., 1951.). *Az MTA Nyelv- és Irodalomtudományi Osztályának Közleményei* III. 1–2. 179–181.
- SZABOLCSI Bence 1953a
Új kínai népdalgyűjtemények. *Az MTA Nyelv- és Irodalomtudományi Osztályának Közleményei*
III. 3. 251–263.
- SZABOLCSI Bence 1953b
Népi- és egyéni műalkotás a zenetörténetben *Az MTA Nyelv- és Irodalomtudományi Osztályának Közleményei* III. 3. 273–288.
- SZABOLCSI Bence 1956
Zenei tanulmányúton Kínában. *Az MTA Nyelv- és Irodalomtudományi Osztályának Közleményei*
VIII. 1–4. 223–239.
- SZALAY Olga 2003
Kodály Zoltán, a népzene kutatója és tudományos műhelye (PhD disszertáció, Jyväskylä).
- SZOMJAS-SCHIFFERT György 1958
Csallóközi népzene gyűjtés. *Az MTA Nyelv- és Irodalomtudományi Osztályának Közleményei*
XIII. 215–245.
- TALLIÁN Tibor 2000
Magyar Tudományos Akadémia Zenetudományi Intézet. In: *A Magyar Tudományos Akadémia Kutatóintézetei*. Budapest: Magyar Tudományos Akadémia.
- TARI Lujza 2001
Kodály Zoltán, a hangszeres népzene kutatója. Budapest: Balassi Kiadó.
- TARI Lujza 2002
Nógrád megye népzenejének 20. századi gyűjtői. In: *A Nógrád Megyei Múzeumok Évkönyve*
XXVI. Szerk. Kapros Márta, Lengyel Ágnes, Limbacher Gábor. Balassagyarmat–Salgótarján,
161–191.

- UJFALUSSY József 1954. Könyvismertetés
Kodály-Emlékkönyv – (Zenetudományi Tanulmányok I. Szerk. Szabolcsi Bence és Bartha Dénes. Akadémiai Kiadó 1952) *Az MTA Nyelv- és Irodalomtudományi Osztályának Közleményei V.* 1–4. 607–616.
- VARGYAS Lajos 1953. Könyvismertetés
(MNT I. 1951.). *Acta Ethnographica* 463–465.
- VARGYAS Lajos 1955
Kollektives Schaffen in der Volksmusik. *Acta Ethnographica* IV. 395–418.
- VARGYAS Lajos 1957. Könyvismertetés
(Weber-Kellermann, Ingeborg: Ludolf Parisins und seine altmärkischen Volkslieder. Herausgabe der Melodien von Erich Stockmann. Berlin 1957.) *Ethnographia* LXVIII. 527–528.
- VARGYAS Lajos 1994
Magyar vers – magyar nyelv. Verstani tanulmány Kodály Zoltán bejegyzéseivel. Budapest: Kráter Műhely Egyesület.
- VIKÁR László 1957
Népzenei kutatóúton Leningrádban. *Ethnographia* LXVIII. 636.
- VIKÁR László 1958a
Népdalgyűjtés Nyitrában. *Az MTA Nyelv- és Irodalomtudományi Osztályának Közleményei XII.* 415–427.
- VIKÁR László 1958b
Népzenei kutatóúton Kínában. *Az MTA Nyelv- és Irodalomtudományi Osztályának Közleményei XIII.* 247–257.
- VIKÁR László 1983
Along Kodály's Path. *Studia Musicologica* 25, 15–22.
- VIKÁR László 1999 Zoltán Kodály, Head of Hungarian Folk Music Research. *Studia Musicologica* 40, 225–247.
- VIKÁR László 2000
Kodály, the Musicologist. *Bulletin of the International Kodály Society* (Jubilee Edition 1975–2000) 79–84.
- WALDAPFEL József 1953
A Nyelv- és Irodalomtudományi Osztály munkája 1952–53-ban. *Az MTA Nyelv- és Irodalomtudományi Osztályának Közleményei IV.* 1–10.

Vargyas Lajos

MTA Zenetudományi Intézet (1983-ig)

A magyar népzene összkiadása, a Corpus Musicae Popularis Hungaricae *

A magyar népdalok összkiadása, a Corpus Musicae Popularis Hungaricae eddig megjelent öt testes kötete a magyar népzene kutatás legnagyobb teljesítménye. Bartók és Kodály ezt tartotta tudományos munkája betetőzésének, a zeneszerzés mellett élete fő céljának. Ez a nagy vállalkozás nemcsak az anyaggyűjtés hatalmas arányairól ad képet, hanem közlés-módjával a kutatás egészének színvonalát is képviseli: benne összegződik a tudományos feldolgozás elméleti fejlettsége és legtöbb eredménye.

Ez a mű hosszú évek küzdelmeinek eredményeként jött létre, és még hosszabb évek munkáját foglalja össze. 1913-ban, 8 évi gyűjtőmunka után fordult Bartók és Kodály először beadvánnyal a magyar művelődésügy vezetőihez, amelyben felhívja a figyelmet az addig összegyűjtött több ezernyi népdal jelentőségére, és kéri az illetékesek segítségét a kiadáshoz. A kérdés azonban ekkor még korai volt ahhoz, hogy akár a hivatalos körök, akár a nagyközönség szélesebb rétegei átértsék jelentőségét. S nagy zeneszerzői teljesítmények és sikerek nélkül ez a belátás talán soha nem is következett volna be. Így is csak 1934-ben jutott odáig a kiadás ügye, hogy az Akadémia kilátásba helyezte, s megbízta Bartókot a dallamanyag előkészítésével. Ettől kezdve felmentették a zenetanítás alól, és egész idejét a népdalkiadványnak szentelhette 1940-ig, véglegessé vált távozásáig. De csak hat évvel a háború befejezése és Bartók halála után, 1951-ben látott napvilágot az első kötete a nagy sorozatnak.

Negyvenhat év a gyűjtés megindulása után: majdnem két emberöltő! Árt-e vagy használ az ilyen késés az ilyenfajta munkának?

Bizonyos, hogy minden esztendő, amivel egy összefoglaló mű késik, egyúttal lehetőség arra, hogy újabb anyagot, újabb eredményeket használhasson fel, tehát teljesebbé és modernebbé váljék. Ha azt tekintjük, hogy 1924-ben, Bartók könyvének megjelenésekor 8000-re rúgott a kiadásra váró dallamok száma, ma pedig kb. 100000-re, akkor a halasztás nyereségnek látszik: fehér foltok tűntek el, a változatok nagyobb gazdagsága és az újabban fölfedezett típusok teljesebbé tették a magyar népdalról alkotott képet. Ha viszont azt vesszük számításba, hogy közben évtizedekig nem vált hatóerővé az összkiadás sem a tudományos életben, sem zeneéletünkben, s a felhalmozódott nagyobb anyag még nehezebbé teszi – még messzebbre tolja ki – ennek a hatóerőnek végleges megjelenését, akkor látjuk a késés hátrányait.

Ezek a megfontolások azonban mit sem változtatnak magán a tényen, hogy a háború, majd az új élet kezdése csakúgy, mint korábban a meg nem értés elodázta a kiadást, s a mű megindulásakor úgy kellett vállalni a feladatot, ahogy akkor és azóta jelentkezett.

* Az első megjelenés helye: *Hungarian Survey*, 1967, 114–123. A „The Last Legacy: the Bartók–Kodály Corpus of Folk Music” című áttekintés a külföld számára készült, A Magyar Népzene Tára sorozat ezért szerepel latin címmel, a jegyzetek mindenhol utalnak az esetleges idegen nyelvű kiadásra vagy a kétnyelvűsége, továbbá kiegészülnek a kötetcímek fordításával. Az eredeti, magyar fogalmazvány szövegét gondozta Szóké-né Károlyi Annamária. (Szerk. j.)

Kodály, akire ekkor már egyedül maradt a közös mű megindítása, újabb válaszút előtt állott: döntenie kellett kettejük eltérő elképzelése között. Eldöntetlen maradt ugyanis Bartók halálával a rendszerezés kérdése. A Kodály által kezdett zenei rend a dallam melodikai sajátosságaira volt tekintettel, amit a sorvégző hangok, az ún. zárlatok csoportosításával igyekezett kimutatni, s csak az így nyert osztályok további felbontásában adott szerepet a metrikai tulajdonságoknak. Ilyen rendszerben látott napvilágot az első, tudományos értékű népdalkiadványuk, a 150 erdélyi népdal.¹ Bartók viszont már 1924-ben megjelent, alapvető könyvében² metrikai osztályozásból indul ki, s csak azon belül juttat szerepet a kadenciáknak. Eltávozása előtt pedig kidolgozta a magyar népdalok részletes metrikai–ritmikai rendszerét. Az addig gyűjtött anyag egy-egy példányban mindkét rendszer szerint csoportosítva várta a kiadás és a végleges döntés bekövetkezését.

Ez a döntés nem valami jelentéktelen kérdésre hozott volna választ. Bartóknak éppúgy, mint Kodálynak szívügye, sokat hangoztatott követelése volt a népdalok zenei rendszer szerinti közreadása. Ez ugyanis az a mágneses erő, amittől a dalok átláthatatlan, kusza, engedetlen halmaza saját titkát feltáró, engedelmes renddé szerveződik. Egy ilyen rendszerben, ha az a dalok valóságos tulajdonságaira épül, már majdnem minden tudományos eredmény benne rejlik, és minden további eredmény könnyen lehetővé válik. Nélküle a dalok variánsai egymástól messze szóródva, több száz, sőt ezer dallam közt felismerhetetlenül lappanganak; egy fejlett, sokféle hatásból kialakult népzene különböző stílusai, típusai, sajátos vonásai a kusza összevisszaságban teljesen megállapíthatatlanok maradnak. Mennél nagyobb a mennyiség, annál reménytelenebb feladat az emlékezetre utalva úrrá lenni egy ilyen zenei anyagon, sajátosságait felismerni és más zenei stílusokkal egybevetni. Tehát mihelyt olyan anyag gyűlt össze az első években, amelyben egy-egy dal variánsai tízével, százával voltak képviselve, azonnal fölmerült a szüksége a zenei rendezésnek. A példát az a rokonnép adta, amelynek néprajzi gyűjtése méreteiben a leghatalmasabb, s ahol ennek következtében mindenféle folklór-műfaj észszerű rendjének kialakításával legelőször foglalkoztak: a finnek. Ilmari Krohn rendszerét ültette át a finnugor nyelvészeti tanulmányai által irányított Kodály, s ezt építették ki tovább ketten a magyar anyag szükségleteinek alapján.

Csak hogy a rendszer még így sem volt tökéletes. Először is minden rendezés csak a dalok egyik sajátosságát domborítja ki igazán, a többi pedig vagy kevésbé, vagy egyáltalán nem. Ezért alakították ki a két, egymást keresztező, legfőbb sajátosság szerint két különböző elképzelést. De mindkettő saját céljait is csak elégtelenül valósította meg. Bármilyen fontos is a dallam felépítésében a sorok záróhangja, néha az is elváltozik, s akkor a lényegében azonos két dallam száz és száz dallamnyira eltávolodik egymástól; vagy, ha közben felismertük azonosságukat s egymás mellé tesszük őket, fel kell adni a rendszer következetes megvalósítását. A ritmus kis aprózása is már ugyanilyen távolságot jelenthet két testvér dallam között a másik rendszerben. A dalok mechanikus rendezése után a további ismerkedés az anyaggal mind több ilyen egyenetlenséget hozott felszínre, amit az évek során elmélyülő anyagismeret – éppen a rendszerezés által lehetővé vált tájékozódás – mindegyre jobban megvilágított, és elkerülhetetlenné tette a további finomítást.

Kodály tisztában volt ezekkel a hibalehetőségekkel. De nem ez akadályozta egyedül a döntésben. Ha Bartók életben marad, könnyebben megszületik a határozat, így azonban, nélküle és hozzájárulása nélkül nagy felelősséget rótt a döntés rá – esetleg Bartók elképzelé-

¹ Bartók Béla–Kodály Zoltán: *Erdélyi magyarság. Népdalok*. Budapest 1923. (Angol, francia, német bevezetéssel is.)

² Bartók Béla: *A magyar népdal*. Budapest 1924. Angolul: *Hungarian Folk Music*. London 1931.

se ellenében. Márpedig Kodály ragaszkodott hozzá, hogy a nagy közös mű Bartók halála után is közös maradjon: azért viseli a sorozat kettejük nevét, s azért igyekezett mindent úgy intézni, hogy az Bartók elképzelhető hozzájárulásával történjen. Mikor tehát az állam rendelkezésre bocsátotta az anyagi eszközöket, s meg kellett indítani a vállalkozást, Kodály értekezletre hívta össze az összes érdekelt zenetudóst minden lehetséges érv meghallgatására. Ekkor merült fel az a javaslat, hogy kezdődjék a sorozat a rítus-dalokkal – regésénekekkel, gyermekjátékdallal, siratóval, mégpedig a dalok funkciója (a szokás, amelyhez kapcsolódik) szerint csoportosítva. Ezáltal elodázzuk az alkalomhoz nem kötött dalok végleges rendjének megoldását, másrészt éppen ezek a dallamfajták voltak az addigi népdalkiadványokban leginkább elhanyagolva, míg a tulajdonképpeni dalok több kötetben, tudományos leírás és rendszerezés kíséretében, valamint számos kisebb népszerűsítő füzetben már eléggé ismeretessé váltak. Pedig ezek a különleges dallam-kategóriák egyúttal különleges zenei stílust is képviselnek, amelyek eltérnek a népdalok nagy tömegétől. Ha ezeket külön csoportokban adjuk közre, akkor a zenei rendszer követelményeit is megvalósítjuk, mert egy-egy különleges stíluscsoport egymáshoz közel álló dallamait egyesítjük és adjuk közre nagy tömegben.

Ezek után indult meg a sorozat a gyermekjátékok dallamaival. Hamarosan kiderült azonban, hogy drágán kellett megfizetni azt az időnyereséget, amit a végleges dallamrend kialakítására szereztünk: ezek a különleges dallamfajták újabb rendszerezési feladatot jelentettek, amire még annyi előmunkálat sem volt, mint a tulajdonképpeni népdalokra, sőt gyűjtésük is sokkal hézagossabb volt, mint amazoké. Tehát nemcsak elrendezésüket kellett újonnan kezdeni, hanem nagyarányú kiegészítő gyűjtést is kellett indítani a hiányok pótlására. Ezért csak 1951-ben jelent meg az első kötet a gyermekek játékdalaival.³

Ezek a játékdalok időközben már különleges jelentőséget kaptak Kodály zenepedagógiai munkássága folytán. Amikor az iskolai énekkutatást és kóruskultúrát a népdalra építve akarta megújítani, ezeket a játékdalokat, a legkisebbek dalait használta fel a legkisebbek: óvodások, elemi iskolások bevezetésére a zene magasabb világába. A tantervekben a két hangot ismétlő mondókáktól a három-négy-öt és többhangú motívumokon keresztül építette ki az énekgyakorlatokat, fokozatosan adagolva a nehézséget és a zenei ismereteket; s ugyanezeket a kis dallamokat használta fel gyerekeknek írt kisebb kórusaiban. Így, amikor a nagy tömegű gyermekdalok tudományos kiadására került a sor, s a rendszerezés egészen újszerű feladatot jelentett, Kerényinek egy mechanikus kísérlete után Járdányi találta meg – éppen Kodály pedagógiai gyakorlatának folytatásaként – azt az ötletes és úttörő rendszert, amivel a kötet végül is napvilágot látott. Ebben a több motívumból összetett játékdalokat főmotívumuk – a dallam magja – szerint csoportosították, a legegyszerűbbeken kezdve a legfejlettebbekig, az egy hangon recitálást követte a két egymás melletti hangból álló primitív dallam, majd a *mrd*, *sls*, *slsm*, *smd* stb. motívumok. S a főmotívumhoz kapcsolódó egyéb dallamokról külön mutatók készültek. Ez a kötet a kiterjedt európai rokonsággal bíró gyermekdal-típus első, zeneileg áttekinthető rendszere, s osztatlan elismerés fogadta világszerte.

Két év múlva követte egy még testesebb kötet, a naptári ünnepek szertartásos dalai.⁴ Ennek az anyagnak egyik részét azok a dallamok teszik ki, amelyeket Kodály már előzőleg fölhasznált és népszerűsített nagyobb lélegzetű és nagy hatású gyermekkórusaiban: a *Pünkösödölőben*, a *Villőben* és hasonlóknban. A tavaszi napfordulónak farsangtól pünkösdig

³ *Corpus Musicae Popularis Hungaricae I. Gyermekjátékok* (Children's Songs). Sajtó alá rendezte Kerényi György. Budapest 1951.

⁴ *CMPH II. Jeles napok* (Calendar Customs' Songs). Sajtó alá rendezte Kerényi György. Budapest 1953.

szétszóródott szokásai: a télkihordás, pünkösdi királynéválasztás, a középkori diákok Gergely napi és Balázs napi mondókái, majd a nyári napforduló rejtelmes Szt. Iván éje, a mágius tűz-átugrás és a hozzájuk kapcsolódó, szimbólumokkal terhes énekek szertartásos füzére vagy igen ősi recitálásai a nyugati népi hagyományok teljes megismeréséhez is nélkülözhetetlenek, akárcsak a korábban ismert és itt hatalmas tömegben élénk táruló regősénekek, a téli napforduló, az újév alakoskodó–varázsló–köszöntő szokása, amelynek újabban francia és mediterrán–bizánci kapcsolataira egyaránt fény derült.⁵ S a barokk időkben formát öltött, de ősi hagyományokat is fenntartó karácsonyi színjáték, a betlehemesjáték közép-európai népek számára kínál összehasonlító lehetőséget.

A második kötet, a *Jeles napok* megjelenésének éve egyúttal a Kutatócsoport hivatalos megalakulásának időpontja is: ekkor szervezi meg a Magyar Tudományos Akadémia az addig „szerkesztőbizottság”-ként működő gárdából a Népzene Kutató Csoportot, amely az Akadémia egyik legelső kutatóintézménye.

Már az új keretek közt jelent meg a sorozat következő tagja, a *Lakodalom* két részre osztva. Első felében a lakodalom szertartásának dalait, a másodikban a táncdalokat és táncleírásokat publikálták.⁶ Ennek a kötetnek legértékesebb anyaga ismét Kodály első – felvidéki – gyűjtése, ahol a magyarság leggazdagabb szokáshagyományai és legtöbb középkori európai dallamemléke maradt fenn. Ezen a területen a lakodalom régi szertartásai is épen maradtak fenn napjainkig régies rítusdallamaikkal együtt, amelyek ugyanúgy elütnek a népdalok többi stílusától, akár a regősének vagy a gyermekjátékdal. Ez adta az indítást arra, hogy ilyen anyaggal is külön kötet jelenjék meg. Sajnos azonban messze túlmentek ezen – a következetesség és teljesség túlhajtásával –, és olyan anyagot is hozzávettek, aminek stílusa szerint a többi népdalok közt lett volna helye, s a lakodalomhoz csak alkalmoszerűen kapcsolódik. Fokozottan érvényes ez a következő kötetre, az ún. *párosító dalokra*.⁷

Ez utóbbi kötetek tápot adtak annak a téves felfogásnak, amit egyes külföldi szakemberektől hallottunk, hogy a magyarok is eltértek a zenei rendszertől, és áttértek a funkció – a dalok használatának alkalma – szerint való csoportosításra. Ez azonban félreértés: a funkció nálunk csak akkor alap a csoportosításra (az említett két kötet bizonyos túlzásaitól eltekintve), amikor egy *önálló zenei stílust* különít el, egyébként továbbra is mindenütt a zenei rendezést kívánjuk megvalósítani.

Éppen a III–IV. kötet tapasztalatai érlelték meg azt az elhatározást, hogy lezárjuk a „szókásdallamokat” egyetlen kötettel, a siratókkal, s megindítjuk végre a lírai és ballada dalok hatalmas sorozatát a közben kialakult zenei rendszerben.

A sirató zeneileg a legérdekesebb a rítus-dalok közt a folkloristák számára, s egyike a legnagyobb múltra visszatekintő műfajoknak. A halálhoz tartozó szokások a legkonzervatívabbak, a siratás szokása is egyike az ősi emberi múltba visszanyúló hagyományoknak: a halott legközelebbi nőrokona tartozik énekelve, rögtönzött szöveggel elsiratni az eltávozottat. Ez a rögtönzött ének tehát megőrizte a majdnem prózai szöveggel együtt a dallamalko-

⁵ Időben legközelebb: Szendrei Janka: A regősének balkáni rokonsága. *MTA I. Osztály Közleményei*. 1966, 221–232; korábban: Vargyas: Francia párhuzam regősénekeinkhez. *Néprajzi Közl.* 1957 (II) 1–2. 1–10; uő: Les analogies hongroises des chants „Guillaneau”. *Studia Musicologica* 1962 (III), 367–378; utolsó összefoglalás: uő: A regősének problémájának újabb, zenei megkülönböztetése. in: *Keleti hagyomány – nyugati kultúra*. Budapest: Püski, 1999. 240–265. (Szerk. j.)

⁶ *CMPH III/A Lakodalom* (Wedding Songs). Sajtó alá rendezte Kiss Lajos. Budapest: Akadémiai Kiadó 1955. III/B 1956.

⁷ *CMPH IV. Párosítók* (Matchmaking Songs). Sajtó alá rendezte Kerényi György. Budapest: Akadémiai Kiadó 1959.

tás egy igen korai fázisát: a strófanélküli, láncszerű motívum-ismételgető formát, amelyben a dallamnak csak körvonalai vannak megadva, s csak bizonyos nyugvópontjai vannak határozott hanghoz kötve, ezek azonban eléggé szabadon váltogatva követik egymást. Európa néhány archaikus peremterületén maradt csak fenn hasonló dallamfajta, legfeltűnőbbben közvetlen nyelvrokonainknál, a voguloknál, az osztyákoknál és a mordvinoknál. Úgy látszik, még a velük való együttélés óta él nálunk ez a zenei stílus, s tartott fenn egy óeurópai zenei hagyományt.

A *sírató* kötet⁸ még szorosabban kapcsolódik Kodály egykori gyűjtéséhez és kutatásaihoz. Ő volt a sírató fölfedezője, ismét a Zoborvidéken, majd legelső rendszeres gyűjtője a nyelvhatár északi sávján, a palócok közt – később más pontjain is. Nemcsak felismerte ennek a műfajnak nagy jelentőségét, hanem külön könyvet is készült róla írni, amely már a kottapéldák metszéséig is eljutott 1921-ben. Mégis lemondott a kiadásról, mert látta a hiányokat és a megoldandó problémák nehézségeit. Így is az ő gyűjtése és eredményei voltak egyedül kéznél, amikor 1934-ben a magyar népzeneről összefoglaló leírást kellett adnia,⁹ s a síratóról is közölni kellett a legfontosabb tudnivalókat. Amikor azután a magnetofon bevezetése a folklórgyűjtésbe új lehetőséget nyújtott a rögtönzött műfajok megőrkítésére is, ez a rendkívül nehezen gyűjthető műfaj is óriási arányokban szaporodott a Kutatócsoport birtokában, s hamarosan az egész magyar nyelvtületről több száz hiteles dallam, közte új altípusok tömege állt rendelkezésre a magyarányú összefoglalás számára.

Ezt a nagy érdeklődésre számító anyagot már bizonyos újításokkal kívánták megjeleníteni. Mindenekelőtt a műfaj fontosságának megfelelően széleskörű összehasonlító feldolgozás keretében, bár ez éppen ott volt a legnehezebb, minthogy más népeknél sírató dallamközlés még alig történt, inkább csak a szokásról jelentek meg följegyzések. Másrészt ki akarták végre elégíteni a külföldről mind gyakrabban elhangzó igényt, hogy a nagy fontosságú sorozatot ne csak magyar nyelven jelentessék meg, legalábbis a magyarázó részt, hanem világnyelven is. A síratókat ennek megfelelően teljes egészében kétnyelvűen adtuk közre: nemcsak a tanulmány részt, hanem a síratók teljes szövegét is angol fordításban olvashatják a külföldi szakemberek. Ezt a fordítást az angol–skót balladák fordítója¹⁰ végezte, igen elmélyült munkával, s cambridge-i folklorista barátunk, Laurence Picken fésülte át szintén igen nagy gondal.

A dallamok legmegfelelőbb elrendezését ezúttal is Járdányinak köszönhetjük; ez a rend ezúttal a területi eloszlást követi, minthogy a sírató típusai és altípusai igen feltűnő területi elkülönülésben jelentkeznek. Ez a rend, a szellemes mutatók, amelyek ezt a szinte proteuszként változó–variálódó, kötetlen zenét áttekinthető típusvázakban és kivonatokban tárják az olvasó elé, az előadás minden árnyalatát híven követő lejegyzések, nem utolsó sorban maga a zenei anyag, a megható, néha költői szövegek és mulatságos paródiáik, mindez a sorozat kiemelkedő értékévé avatják a kötetet.

A síratókkal egyelőre lezárul a szokásdalok publikálása. Előkészületben van ugyan még néhány, kevésbé jelentős szokásnak, valamint házaló-, koldus-, mesterség-énekeknek dalanyaga,¹¹ közben azonban elkészült az az új zenei rendszer, amelyben a tulajdonképpeni

⁸ *CMPH V. Síratók (Laments)*. Sajtó alá rendezte Kiss Lajos és Rajeczky Benjamin. Budapest: Akadémiai Kiadó 1966.

⁹ Kodály Zoltán: *A magyar népzene*. Budapest 1937. Angolul: *Folk Music in Hungary*. Budapest–London–New York 1960.

¹⁰ Gombos Imre, aki később a „Népdaltípusok” első két kötete (VI–VII.) angol fordítását is készítette. (Szerk. j.)

¹¹ A Kerényi György összeállította ún. árus-kötet, amelyet ekkor még a következő kötetnek terveztek, végül nem jelent meg. (Szerk. j.)

népdalok véglegesen elfoglalhatják helyüket a kiadványban, s Kodály utolsó éveinek legfőbb törekvése volt ezt a rendszert s vele a népdalok legfontosabb részét a kiadványban megjelentetni.

Ennek az új rendszernek ismét Járdányi Pál a szerzője, aki vitákon, majd egy „próba-kiadványon”¹² keresztül vitte el a teljes tökéletesítésig. Legelső szempontja az volt, hogy a rend tükrözze az időközben kialakult történeti–összehasonlító eredményeket, elsősorban azt, hogy a legrégebbnek ismert stílus: a keleti rokonnépekével egyező kvintváltó-ötfokú, creszkedő vonalú dalok együtt legyenek, kiváljanak a többi közül, a többi típus pedig lehetőleg időrend és rokonsági fok szerint kövesse egymást. Egy ilyen, stílusrétegekre tagolódó rend sosem lehet olyan mechanikus, mint a régi, pl. a kadencia szerinti, ahol egy-egy dal helye szinte matematikai pontossággal van megállapítva, s egyértelműen föllelhető. Járdányi elválasztotta egymástól a két, sosem egészen egyesíthető követelményt: a stílusrétegek kimutatását a dalok könnyű föltalálásától. A dallamkeresést mutatókkal kívánja biztosítani, amelyek kadencia, strófászerkezet, hangterjedelem és forma szerint teszik megtalálhatóvá a dalokat; magát a dalok rendjét ilyenformán teljesen a stíluselemek és a rokonság kimutatásának szentelheti. Mindkettőt, de különösen a dalok genetikusságát összefüggését inkább a melodikában látja kifejezve, míg a ritmusrendszer sokszor másodlagosan érvényesülő hatások eredménye. Ezért a melodikai sajátságokra építette rendszerét.

Abból indul ki, hogy a magyar dalok óriási többsége négy sorból áll, s ezek egymástól világosan elkülönítve, különböző magasságban, kadenciákkal jól tagolva követik egymást. Ha tehát a dallamsorok egymás közti magasságkülönbségét tesszük a rendszer alapjává, azon belül pedig a dallamsorok vonalát, akkor a dallam legjellemzőbb sajátságát ragadjuk meg, amellyel minden rokon dallamot egymás mellé tudunk gyűjteni, a különböző dallamcsaládokat pedig egymáshoz fűződő rokonságuk foka szerint logikus rendbe tudjuk összeállítani.

Kezdődik tehát a rend azokkal a dallamokkal, amelyekben az első sor a legmagasabb régiókban jár: az oktáv körül indul, egy völgyyszerű ívet ír le és újra a magasban végződik; ugyanez megismétlődik a második sorban, de a sorvég egy mélyebb hangon zárul; ez a két-féle zárlatú, kétsoros periódus azután kvinttel mélyebben megismétlődik, tehát a harmadik-negyedik sora még mélyebbre kerül s a sorvégek fokozatosan süllyednek a záróhangig. Ez az a dallamcsalád, amelyet Kodály variációs zenekari darabjában is feldolgozott, s aminek hallatán egy cseremis népdalkutató Moszkvában felkiáltott, hogy „ez cseremis dallam”.¹³ Mi is tudunk változatairól, amelyek a Volga vidéken el vannak terjedve;¹⁴ ez az egyezés sok más magyar–cseremis–csuvas párhuzammal együtt igazolja, hogy az ilyen dallamok a Volga vidéki őshaza elhagyása óta, tehát legalább 1500 éve élnek a magyar hagyományban.

Az ilyen dallamok után – amelyeknek esetleg két kötetet is megtöltenek majd a változatai¹⁵ – következnenek más vonalrajzú, de hasonlóan fokozatosan süllyedő dallamok,¹⁶ majd

¹² Járdányi Pál: *Magyar népdaltípusok* (Hungarian Folksong Types). Budapest 1961.

¹³ Kodály Zoltán: *Visszatekintés* III. Zeneműkiadó, Budapest [1989] (közr.: Bónis Ferenc) 549–550. (Szerk. j.)

¹⁴ Ld. Kodály: *A magyar népzene*, 6. dallampéldát a tanulmányban: „Leszállott a páva” és alatta a rokonnépi párhuzamot.

¹⁵ Az időközben megjelent *Magyar Népzene Tára* VI–VII. kötet dallamai. „Népdaltípusok” 1. Sajtó alá rendezte: Járdányi Pál és Olsvai Imre. Budapest: Akadémiai Kiadó 1973; „Népdaltípusok” 2. Járdányi Pál rendszerében szerk. Olsvai Imre. Budapest 1987. (Szerk. j.)

¹⁶ *Magyar Népzene Tára* VIII–X. kötet dallamai. „Népdaltípusok” 3. Sajtó alá rendezte Vargyas Lajos. Budapest 1992; „Népdaltípusok” 4. Szerk. Domokos Mária. Budapest 1995; „Népdaltípusok” 5. Szerk. Paksa Katalin. Budapest 1997. (Szerk. j.)

azok, ahol a két első sor azonos magasságban marad, majd ahol a harmadik sor magasabb az elsőnél, ismét fokozatosan azok, ahol a szélső sorok magasságkülönbsége csökken, s elérkezünk olyanokhoz, ahol az első sor az utolsóval egy magasságban van, s a köztük levő ket-tő emelkedik ki kupola módjára – ami egyúttal népzeneink új stílusának jellegzetessége –, s végül olyan típusokhoz, ahol az utolsó sor jár legmagasabban, ami már csak műdal-eredetű, vagy idegenből átvett dallamokban fordul elő.

Ez a rendszer most már az egész dallamvonal irányát veszi számításba, nem egy-egy fontos hang helyzetét, aminek alkalmi elváltozása a dal helyét megváltoztatná az egész rendszerben. Ez valóban végleges módon oldja meg a magyar népzene stílusainak és típusainak kimutatását és csoportosítását.

Ebben a rendben adott is már ki a Csoport egy válogatást, ahol a legfőbb magyar népdal-típusok egy-egy legjellemzőbb variánssal követték egymást a rendszer mutatószerű ismer-tetésének kíséretében.¹⁷ Az International Folk Music Council budapesti konferenciáján Jár-dányi előadásában is ismertette rendszerét a szakemberek nemzetközi testülete előtt.¹⁸ Minden előzetes jel – a rendszer kipróbálása során tapasztalt előnyei, valamint a szakkörök-ben tapasztalt kedvező fogadtatása – azzal a reménnyel kecsegtet, hogy végre sikerül a ma-gyar népdalokban fölhalmozott hatalmas esztétikai és történeti értéket a neki megfelelő szelle-mi keretben bocsátani a világ elé.

Különös véletlene a sorsnak, hogy sem Kodály, sem Járdányi, a rend kitalálója, nem érte meg az új rendszer első kötetének megjelenését. Mintha valami fátum üldözné ezt a népdal-kiadványt: hárman is kidőlték a sorból, mielőtt megpillanthatták volna az „ígéret földjét”: Bartók az egész sorozat megindulása előtt, idegenben hal meg; a hosszú életű Kodály létre-hozza ugyan a sorozatot, de nem azt a részét, aminek rendezése és kiadása neki is évtizedes gondja volt; s közvetlenül az első típuskötet (MNT VI.) nyomdába kerülése előtt meghal, hogy ő se pillanthassa meg kinyomtatva, aminek előkészületben annyira örült.

Még megrendítőbb, hogy a negyvenes éveiben járó Járdányi még mesterét is megelőzve távozik, s ő sem láthatja megvalósulni legnagyobb teljesítményét. Mintha a sors azt akarná, hogy ez a munka ne egyes emberek teljesítménye maradjon, hanem mindig egyik kézből a másikba tovább adva generációk kezén fusson keresztül, s olyan kollektív alkotássá váljék, mint maga a népdal; hogy két hatalmas egyéniség egykori, személyes életművéből tudomá-nyunk közös alkotásává, sok ember kollektív teljesítményévé szélesedjék ki.

A stafétabotot legtovább Kodály tartotta kezében. Ahogy a megindulásban ott volt, az első elképzelések, a tudományos kiadvány igényének kialakításában, úgy volt ott a megva-lósítás minden fázisánál, s ítélete, igénye, szervező energiája, állandó érdeklődése és fel-ügyelete nélkül a mű nem született volna meg, nem jutott volna idáig és nem vált volna ilyen nagyszabásúvá. S nélküle nem lennének utódok sem, akik tovább vigyék a végső megvaló-sulásig, hiszen a munkatársak mind az ő tanítványai. A kollektív alkotásban az ő rendkívüli teljesítménye adja meg a domináló színt.

Ez a pátriárkai hosszúságú élet egy csodálatos szellemi rugalmasság és munkabírá-s megnyilatkozása volt. Amint fellépésével új utat vágott – a népdal fölfedezésével – éppoly biztosan tájékozódott az elébe tornyosuló tudományos feladatok között; de élete további fo-lyamán mindig tudott újra meg újra megújulni is, tudományos szemléletét új távlatokkal tá-gítani, mások eredményeit méltányolni, a magáét mindig felülvizsgálni, s életét egy nagy

¹⁷ Vö. 12. jegyzet.

¹⁸ Járdányi Pál: Tapasztalatok és eredmények a magyar népdalok rendszerezésében. *MTA I. Osztály Közlemé-nyei* (XXII), 17–20.

célnak feltétel nélkül szolgálatába állítani. Ezért tudta a népdalkiadvány ügyét a nagyszerű egyéni teljesítményből egy kutatócsoport sokágú feladatává fejleszteni, s tovább vinni a népdalkutatás ügyét azon a fejlődésen, amelyen már Bartókkal együtt megtették az első lépéseket: elindultak, hogy a magyar zene nemzeti alapjait megkeressék, s minél mélyebbre hatoltak, annál szélesebbre tágult ez a nemzeti horizont, annál döntőbben tárult ki benne az általános emberi. S annál követelőbben lépett fel az általános összefüggések vizsgálata. Ahogy Bartók a közvetlen szomszédság szenvedélyes kutatójává vált, úgy lett Kodály egyrészt a távoli rokonnépeken keresztül a távoli múlt kutatója, másrészt a távolabbi európai kapcsolatokat és a műzene korszakainak nálunk fennmaradó népzenei emlékeit kimutatva a tágabb európai kapcsolatok és a közelebbi történet földerítője. Ezek az egyre szélesedő horizontok juttatták el odáig, hogy vizsgálatukat már ne az egyes ember érdeklődése, emlékezőtehetsége és felfedező ösztöne irányítsa, hanem kollektív munkával kiépített európai összehasonlító katalógus¹⁹ álljon a magyar kutatók rendelkezésére. S így a magyar kutatás eljutott a kelet-európai, majd észak-ázsiai összefüggéseken keresztül végül a teljes Európát érintő problémákhoz.

Ha mi látjuk a magyar népdalban Európát, bizonyára a külföld is meglátja benne. Igaz, Európa mellett Ázsiát is, de azt a részét, amely földrajzilag is, történelme folyamán is mindig összefüggött vele. S ha régi dalainkban inkább a kelet-európai–ázsiai rokonság, vagyis a keleti vonások domborodnak ki erősebben, ezek a vonások Nyugaton sem teljesen idegenek: ott is felbukkannak hasonló vonások, s nem egyszer dalaink az európai jelenség teljesebb, régiesebb arcát mutatják. Ha pedig Cecil Sharp gyűjtését, a nagyszerű appalachi ötfokú dalokat²⁰ állítjuk dalaink mellé, talán kialakulnak a különbözőésekből az európai zenei múlt nagy területi egységei, stílusfoltjai. Szokásdalainkban felismerhető sok óeurópai dalt, más népdalainkban pedig a középkor zenéjének sok megőrzött darabja még inkább érdekelheti az európai zenekutatókat; de még az olyan sajátosan magyar és új jelenség is, mint az új stílus, példája lehet annak, hogy alakul ki egy népnél különböző európai műzenei ösztönzéseknek és a régi, nemzeti melosznak összeolvadásából modern, nemzeti dalstílus. Mindezzel a magyar népdalkincs, s annak tudományos összefoglalása, a *Corpus Musicae Popularis Hungaricae* – Bartók és Kodály nagyszerű műve – messze túljutott nemzeti jelentőségén: forráskiadványává vált Európa zenei önismeretének is. Sőt sok tanulsággal szolgál minden népnek, amely saját zenei hagyományában az általános emberi megnyilatkozását keresi.

¹⁹ Az ún. Európa(i) Katalógus a Magyar Tudományos Akadémia Zenetudományi Intézetében. Vö. Ferenczi Ilna: *Europäischer Melodiekatalog. Prinzipien der Einteilung und Anordnung. Studia Musicologica* 20, 1978, 305–308. (Szerk. j.)

²⁰ Cecil Sharp: *English Folk Songs from the Southern Appalachians*. (Ed. Maud Karpeles) 1–2. London–New York–Toronto 1952.

Domokos Mária–Olsvai Imre–Paksa Katalin

MTA Zenetudományi Intézet

Járdányi Pál népzenei munkásságának utolsó szakasza

Járdányi zeneszerzői, zenekritikusi, tanári és zenefolklorista tevékenységei közül a halálát megelőző években a zenefolklorisztika került előtérbe. Erről tanúskodnak az utolsó években készült népzenei tárgyú tudományos munkái.

- 1959:** (rec.) Rajeczky Benjamin: Melodiarium Hungariae medii aevi I. Hymni et sequentiae
Über Anordnung von Melodien und Formanalyse in der Gregorianik
- 1960:** Az alkalomhoz nem kötött népdalok rendezéséről. Felolvasás az MTA Zenetudományi Bizottságában
- 1961:** Bartók und die Ordnung der Volkslieder
A magyar népdalok rendje
Magyar népdaltípusok I–II
- 1962:** Die Ordnung der ungarischen Volkslieder
- 1965:** Tapasztalatok és eredmények a magyar népdalok rendszerezésében
Experiences and Results in Systematizing Hungarian Folk-Songs
Die neue Ordnung der ungarischen Volkslieder [Publ. 1969]
(rec.) Josef Lansky – Wolfgang Suppan: Der neue Melodienkatalog des Deutschen Volksliedarchivs
(rec.) Josef Kuckertz: Gestaltvariation in den von Bartók gesammelten rumänischen Colinden
- 1966:** Volksmusik und Musikerziehung
Magyar népzene I–VIII. Rádióelőadások
A Magyar Népzene Tára V. Siratók [lektorálás, dallamrendezés]

Nem rövidre szabott életpályájának belső logikája hozta így, hanem az 1956 utáni Magyarország önkényuralmi berendezkedése, mely a hivatalos ideológiától eltérő gondolkodást nem tűrte. Járdányinak politikai okokból a zeneakadémiai tanítástól meg kellett válnia, a fiatalssággal való személyes kapcsolata tehát megszűnt.¹ Tudósi tevékenységét azonban folytathatta, hiszen a tudományos kutatás a maga elvontságában nem gyakorol közvetlen hatást a közgondolkodásra. Így Járdányi akadály nélkül, teljes állásban dolgozhatott az MTA Népzene kutató Csoportjában Kodály Zoltán igazgatása alatt – a közéletből mintegy félreszorulva, de a magyar népzene kutatás központjába kerülve. A népzenei típusalkotás–rendszerezés terén kifejtett munkássága ebben az időben teljesedett ki és ért el olyan eredményeket, amelyek azóta is meghatározó módon hatnak a magyar népzene tudományban. Eredményeinek nagy részét maga tette közzé, illetve ismertette előadások formájában hazai

¹ „Járdányi tanár úr elbocsátása ugyanis okkal, mégpedig alapos okkal történt. Hiszen ő maga, nyugodt beszélgetés keretében kifejtette nézetét rendszerünkről, amely nézetek között a Bach-korszak feldicsérése a mai rendszerrel szemben, még nem is a legreakciósabb megállapítás volt. Ez egy közalkalmazottól azzal az állammal és rendszerrel szemben, amelynek intézményében tanít, egy kissé több a soknál. [...] Valakinek meg kell értetni Járdányi tanár úrral és a hozzá hasonló gondolkodású emberekkel is: tévedésben élnek és nem vezethet jóra az, ha a mi rendszerünk embereit ostobábbnak nézik, mint a Horthy emberei voltak. Erről ennyit.” Kádár János levele Kodály Zoltánnak. 1959. október 15. *Magyar Hírlap* 2002. február 2.

és külföldi fórumokon. Berlász Melinda érdeme, hogy Járdányi nehezen hozzáférhető folyóiratokban megjelent tanulmányait, feledésbe merült, korai zenekritikáit felkutatta, rádióelőadásainak és más publikálatlan kéziratának szövegét sajtó alá rendezte, és témakörök szerint csoportosítva, gondosan jegyzetelve gyűjteményes kötetben kiadta.² Az összegyűjtött írások első ízben adnak átfogó képet Járdányi tudományos és kritikai életművéről. Máiig sem kerültek azonban nyilvánosságra a rendszerező műhelymunka bizonyos fontos kéziratok dokumentumai, és mindaz a „hagyomány”, amit Járdányi közvetlen munkatársai tapasztalatként és módszerként tőle örökölték és adtak tovább a következő nemzedéknek. A Népzeneutató Csoport 50 éves jubileuma jó alkalom adósságunk törlesztésére.

E Járdányi munkák jelentőségének elsikkadása a szerző korai halálával és a tudományterület hivatali átrendezésével függ össze. Fontos leszögezni ugyanakkor, hogy nem kiadatlan tanulmányokról vagy publikált tanulmányok fogalmazvány-változatairól, előzményeiről van szó.³ Ezek a dokumentumok a népzenei anyag rendezésével kapcsolatosak, és részint magában a népzenei rendben – a Zenetudományi Intézet Népzenei Osztályának gyűjteményében – található mint az egyes támlapokra írt észrevételek, megjegyzések, továbbá mint az összetartozó támlapokat – népdaltípusokat – egybefogó típusborítók.⁴ Mindezek Járdányi legfontosabb feladatának elvégzését szolgálták: a népzenei típusalkotást, a típusokon alapuló rendszeralkotást, és a magyar népzene kritikai összkiadás-sorozat tervének felvázolását, tartalmának kijelölését. E terv legkiforrottabb dokumentuma pedig egy 166⁵ dalt tartalmazó összeállítás, az ún. Pozsonyi típus-jegyzék,⁶ mely kapcsolatban áll Járdányi 1965-ben tartott pozsonyi előadásával a Nemzetközi Népzenei Tanács (IFMC) rendszerezési munkacsoportjának konferenciáján. Az előadás rövidített összefoglalása néhány év múlva (már Járdányi halála után) nyomtatásban is megjelent, mutatványként 26 dallampéldával.⁷ (A kottapéldákat még Járdányi választotta ki a jóval bővebb típus-jegyzékből.⁸)

Járdányi írásaiban több ízben is hangsúlyozza az elemzés, típusalkotás szükségességét:

Gyűjtés, lejegyzés, elemzés, rendszerezés – ez a négy munkafolyamat minden további tudományos kutatás előfeltétele.⁹ „Elemezni annyi, mint számbavenni egy dallam tulajdonságait. Az egyszólamú dallam két dimenziójú. [...] A térbeli és időbeli jegyek közösen határozzák meg a dallam talán legfontosabb elemét: a szerkezetet, a formát.”¹⁰ „Elemzés nélkül nincsen rendszerezés. E kettő mégsem azonos egymással. A rendszerezés jóval több az elemzésnél. Elemzéskor a dallam különböző tulajdonságait – hangnemét, szerkezetét, ritmusát, terjedelmét és í. t. – vizsgáljuk. A rendszerezés során viszont egyes tulajdonságok rangsorolása és kiemelése révén csoportosítjuk a dallamokat. Először a legfeltűnőbb vonás szerint, majd a többiek alapján.”¹¹

Mintha ezt a gondolatmenetet folytatná egy tudományos kritikájában:

² JÖI = Járdányi Pál *összegyűjtött írásai*. Közreadja Berlász Melinda. MTA Zenetudományi Intézete Budapest [2000].

³ Ilyen anyagot feltehetően a családi hagyatékban találhatunk.

⁴ A típusborítókat e munkánk kapcsán összegyűjtöttük a népzenei gyűjteményből, helyükre fénymásolat került, az eredeti példányokat a Népzenei Osztály Kézirattárában helyeztük el.

⁵ Számozása szerint 165, de a 77. szám alatt két dal szerepel.

⁶ Olsvai Imre szóhasználata nyomán rögzült elnevezés..

⁷ Járdányi 1969a, 1969b (JÖI 73–82).

⁸ Erre utalnak a Pozsonyi típus-jegyzék sorszámai alatt látható kisebb számok. (Jelen közlésben a vonatkozó kották felett kézírással.)

⁹ Járdányi 1965a (JÖI 70).

¹⁰ Járdányi 1966b (JÖI 101).

¹¹ Járdányi 1965a (JÖI 70).

...A csoportosítási elvek váltogatása lehetetlenné teszi, hogy egységesen szemlélhessünk...[...] A mindenkori rendezéshez azt a zenei elemet választjuk, amely szerint a variánsok vagy variáns-típusok legnagyobb száma összetalálkozik. [...]... a szóbanforgó típusok tulajdonságait meg kell ismerni és pontosan meg kell határozni. Szerintem ez a rendszerezési munka súlypontja.¹²

A Pozsonyi típus-jegyzéket lapozva a dallamvonal-rend folyamatosága mutatkozik meg elsősorban, a jegyzék természetesen nem ad számot a kották mögött álló dalok ezreinek elemzéséről. Ezt a „háttér”-munkát tulajdonképpen nem lehet bemutatni, de jelzéseket kaphatunk róla elsősorban a Járdányi készítette típusborítók segítségével. Ezek ugyanis tartalmazzák mind az egyes dallamokra, mind a dallamtípusra vonatkozó elemző megfigyeléseket, megjegyzéseket.

A dallamvonal-rendet Járdányi maga dolgozta ki, az elemzés és a típusalkotás munkájába azonban egy, főként fiatalokból szervezett munkacsoportot is bevont.¹³ A gyűjteményt szótagszámok szerint csoportokra osztotta, magának a legjelentősebb és legnagyobb mennyiségű nyolc szótagos dalcsoportot tartotta fenn.

Kezdetben, 1958-ban egy-egy munkatárs egy-egy szótagszám-tartományt vett kézbe; ezen belül ki-ki a saját belátása szerint sorolta össze a változatokat és állapította meg a típusok sorrendjét, a típusok és típuscsoportok hálózatát. Járdányi azután időről-időre átnézte a szótagszám-anyagokat, azok rendjét – hol kettesben, hol pedig ’team’-értekezlet formájában –, és koordinálta, módosította az egyes munkatársak rendjét. [...] ... rövid idő alatt kb. hatvanezer nyi dallamot rendezhettek variánsok szerint típusokba, a típusokat pedig részben melodikus, részben ritmikus rendbe.¹⁴

A közös munkáról a munkatársak által készített típusborítók tanuskodnak, melyek szintén megtalálhatók a népzenei gyűjteményben. Ezekben gyakran Járdányi keze nyoma is látszik.

Munkamódszerét közelebbről a típusborítók¹⁵ jellegzetességeinek áttekintésével ismerhetjük meg [*lásd a típusborítók faksimiléjét I–II*]. A borító közepe táján nagyméretű kotta látható a típus kottaképeivel, egyetlen, szabad kézzel, ceruzával húzott vonalrendszerbe írva, melyen a dallamsorokat kettős vonal választja el egymástól. A dallamvázlat az egész strófát megjeleníti. Mint Járdányi maga kifejti:

... az egész dallamot feltüntető cédulák használata szükséges. Nem elég a dallam tulajdonságait különféle számokkal, betűkkel és jelekkel feltüntetni. ... A jelek nem pótolják a dallamokat. A kottafejek magyarázat nélkül is mindig egyszerűbb, tisztább és teljesebb képet adnak, mint a jelzések.¹⁶

Másutt pedig hangsúlyozza, hogy a magyarázatok és elemzések

semmiképpen nem pótolják a kottaképet, mivel csak az állítja világosan szemünk elé egy típus esszenciáját.¹⁷

Bár Járdányi a dallamvonalban ismerte fel a magyar népdal legjellemzőbb tulajdonságát, a borítókön a típus vázlatos ritmusát is szerepelteti. (Néhány olyan típusborító is akad, melyen csak a dallam hangjait vagy a dallamvonal rajzát, dallam-görbéjét tünteti fel.)

¹² Járdányi 1965c, 189.

¹³ Rácz Ilona, Olsvai Imre, Vig Rudolf, Sárosi Bálint. 1960–61-től csatlakozott hozzájuk Szendrei Janka, Halmos István, majd Szomjas-Schiffert György. Vö. Olsvai 1992.

¹⁴ Olsvai 1979, 81–82.

¹⁵ Járdányi típusborítói viszonylag nagy számban kerültek elő a népzenei gyűjtemény jegyzetanyagából, munkánk során mintegy 250 kottás borítót találtunk.

¹⁶ Járdányi 1965a (JÖI 71).

¹⁷ Járdányi 1965c, 189.

A típusborító kottaképével azt is kifejezi, hogy dallamjárásban hol és hogyan térnek el egymástól a típust alkotó dalok. A dallam egyes pontjain ugyanis két, három kottafej is kapcsolódhat egy szárhoz. Ránézésre így azonnal kitűnik, melyek a dallam állandó, és melyek változékony részei, mozzanatai, pontjai. A dallam grafikai képét tovább árnyalja azzal, hogy szükség esetén különbséget tesz a kottafejek vastagságában, nagyságában. Több hangmagasság esetén így különbözteti meg a gyakoribbat és a ritkábban előfordulót. (Ez az ábrázolásmód eszünkbe juttatja a Marius Schneider által használt „lágý” és „csontos” dallam-részek megkülönböztetést, noha a két kutató elemző gondolkodásmódja éppen ellentétes kiindulású.¹⁸)

A zenei azonosságok megjelentetésére Járdányi minden észszerű rövidítést használ, de csak olyan mértékben, hogy a dallam szerkezetének, időbeli lefolyásának „ábrája” kifejező maradjon. (Ismétlőjelet pl. általában nem ír, meghagyja az ismétlődő dallamrész helyét, és betűvel vagy számmal utal az egyezésre.) Jellegzetes eljárása a hangismétlések lehető összevonása. Így a dallammozgás lényege világosabban kirajzolódik és más összefüggéshez – pl. azonos dallamjárás különböző ritmusú és szótagszámú megvalósulásának bemutatásához – is elvezet.

Járdányi típusborítói további információkat is közölnek a kottasor fölött és alatt. A jobb felső sarokban olvasható általában a kadenciaképlet az eltérések, kadenciaváltozatok fel-tüntetésével. Ugyancsak a kotta fölött szerepel a jellemző vagy közismert szövegkezdlet, esetleg a földrajzi eredetre utaló név (Kolozsi típus, Batai típus). Ugyanitt gyakran a típust alkotó variánsok számát is megadja.

A kottasor alatt következnek a szöveges megjegyzések. Járdányi itt utal rokon típus(ok)-ra szövegkezdettel vagy kadenciaképlettel. Szorosabban összetartozó típusokat, típuscsaládokat is jelez.¹⁹ Zenei asszociációs képessége rendkívüli, merészen elvonatkoztat beideg-zett ritmus- valamint szövegkapcsolódásoktól, és ráérez lényegi összefüggésekre. Egy-egy ilyen észrevétele, megfigyelése további kutatások elindítója is lehetett akár a saját, akár a többi kutató munkájában. (A közösségi munkára épülő népzene-tudomány tipikus jelensége, hogy az ilyesfajta megfigyelés „szerzősége” gyakran – akarva-akaratlan – elsikkad.²⁰)

A borító felső harmadában, középen vagy a kadenciaképlet alatt gyakran szerepel a dal-lamsorok magasságviszonyát számokkal ábrázoló képlet. Néha a számjegyek nagyságával az egyes sorok ambitusát is érzékelteti. Ismét egy másik mód a teljes strófa egyes sorai összefüggésének egyszerű és kifejező (sűrített) képi ábrázolására. Ezt a megoldást választotta végül Járdányi az egész rendszer megjelenítésére a pozsonyi előadás nyomtatott válto-zatában.²¹

Fontos „munkafolyamat volt a típusokon belüli összefüggések, elágazások kibontása, vagyis ... az anyag belső beosztása altípusokba, alcsoportokba...”²² Járdányit láthatóan inspirálta egy-egy sok változathból álló, gazdagon variálódó típus. Belső jellegzetességeiket

¹⁸ Schneider 1943.

¹⁹ A Népzene-kutató Csoport belső szóhasználatában általánossá vált a típuscsaládok rövid, általában egyetlen jellemző szóval, szövegkezdettel való megnevezése. Járdányi rendszeresen élt ezzel a „rövidítési” lehetőséggel. pl. Páva, Citrusfa, Kádár Kata, Kanász.

²⁰ „Járdányi szemé igen sok új összefüggést tett láthatóvá, ami még Kodály éles szemét is elkerülte. Nem egy például azok közül, amiket Kodály nagy tanulmányának angol kiadásába bedolgoztam Kodály bejegyzései nyomán, Járdányi fölfedezésének bizonyult, amint rájöttem egy Kodálytól kapott iratcsomag részletes átvizsgálása nyomán. Például hogy a Székely fonó híres bolhadala – Egy nagy orrú bóha – a marosszéki táncok főtémájának második fele.” Vargyas 1984, 408.

²¹ Járdányi 1969a, 1969b (JÖI 73–82), Olsvai 1992, 37–38.

²² Olsvai 1992, 27.

aprólékos elemzéssel határozta meg, és a feltárt összefüggésekből állította föl altípusaikat. Írásba foglalásuk a típusborítókön, dallamtáblázatokon, kisebb papírlapokon maradt ránk. Részletesen kidolgozta pl. a „Debrecennek van egy vize” [6. *faksimile*], a „Fúj süvölt a Mátra szele” [2. *faksimile*] dallamtípusokat és az ereszkedő dudánóták néhány csoportját [3–5. *faksimile*]. Kísérletező kedve, kutató elméje arra törekedett, hogy megtalálja e típusok változatképzéséhez a kulcsot. Ez lehet egy egész dallamsor (pl. a „Debrecennek van egy vize” harmadik sora [7–9. *faksimile*]), de lehet a dallamnak csupán egy fordulata is, melyek segítségével egyetlen zenei–logikai láncra fűzheti a variáns dallamokat. A zenei jegyeket gyakran a földrajzi előfordulással és elterjedéssel is kapcsolatba hozta. A zenei anyanyelv dialektus-jellegű működése és az elméleti elemző megfigyelések ily módon egy irányba vezettek.

Járdányi típusborítói rendezett áttekintést adnak egy-egy daltípusról, érzékletesen ábrázolják annak zenei képét, és gondolatébresztő, továbbgondolásra serkentő megjegyzéseket tartalmaznak. Mindezt az általánosítás, elvonatkoztatás, sűrítés olyan szintjén, ami önmagában magas szintű tudományos teljesítmény, noha ebben a formában nem a nyilvánosság számára készült.

Ez a folyamatosan végzett elemző, rendszerező munka a hátere a *Magyar népdaltípusok* című könyvének,²³ és ez áll a Pozsonyi típus-jegyzék mögött is.

A legjobb változatot kiemelni egy-egy dallamcsalád köréből – és ezt megelőzően – a közlésre méltó dallamcsaládokat, dallamtípusokat kiemelni a tengermeyi dallamból: ez volt fő feladatunk a gyűjtemény szerkesztői munkája során –

írja a *Magyar népdaltípusok* Bevezetőjében. A kötetek célja kettős: tudományos és ismeretterjesztő. Számot ad a legfontosabb, terjesztésre alkalmas magyar népdaltípusokról,²⁴ s ugyanakkor a dalok sorrendjével, valamint a bevezető és összefoglaló tanulmányokkal bemutatja új zenei rendszerét.

A közlésre szánt dallamalak kiválasztásának módszerét illetően elődjének tarthatunk egy meghiúsult kiadványt, az *Élő magyar népdaltípusok* címűt, melyet a Népművészeti Intézetben készített Borsai Ilona, Olsvai Imre és Hajdu András.²⁵ Ez szintén típus szemléleten alapuló munka volt, mely célul tűzte ki, hogy az 1945 utáni Magyarországon élő népzene legfontosabb típusait elterjessze és népszerűsítse.²⁶ Járdányi is vállalta a népszerűsítést kötetével, (hiszen ezt az Akadémia vezetősége el is várta), de a teljes nyelvterület anyagából készíti, minden időbeli és térbeli megkötöttség nélkül. Céljának megfelelően nem dallamvázlatot közöl (mint amik a típusborítókön láthatók), de nem is egy művi úton létrehozott „tipikus” formát, hanem az azt leginkább megközelítő valóságos, létező népdalstrófát egyszerű lejegyzésben, a személyi dallamvariánsok mellőzésével, a könnyebb énekelhetőség

²³ Járdányi 1961. I–II.

²⁴ A két kötetben összesen 625 típust közöl. Az I. kötetben 192, a II. kötetben 159 dal kottáját hozza, a Függelékben pedig 274 dal betűkottás incipitjét.

²⁵ „Borsai Ilona és Olsvai Imre öt évvel ezelőtt olyan népdalgyűjteményt szerkesztett, ami jellegében és minőségében merőben különbözött a korábbi népszerű kiadványoktól. A Népművészeti Intézet több mint 10 000 frissen gyűjtött népdala közül nagy gonddal válogattak ki 125-öt, az országsszerte leginkább élő 125 népdaltípus legismertebb, legszebb változatait. Meg nem jelent gyűjteményük a körültekintő változat-kutató módszert tekintve elődje a mi munkánknak.” – írta Járdányi az I. kötet Bevezetőjének első mondataiban.

²⁶ A Zeneműkiadó 1957-ban úgy ítélte, hogy sem erre, sem egyéb, szintén elkészült és beadott népzenei kiadványra nincs igény. Minthogy pedig az egyik szerkesztő, Hajdu András az 1956-os forradalom után külföldre távozott, azaz „disszidált”, ez eleve kilátástalanná tette a kötet megjelenését. Nem véletlen, hogy Járdányi a fenti idézetben nem említi az ő nevét.

kedvéért a szokott g^1 helyett c^1 -re transzponálva. A szövegstrófiákat a dallamtípusok teljes változatállományából válogatta és állította össze a szövegeket gondozó Pál Máté.

Sajátos vonás, hogy népszerűsítő–ismeretterjesztő kötetek közölnek egy olyan horderejű tudományos felfedezést, mint amit Járdányi új népzenei rendszere jelentett. Ennek lényege az ő szavaival:

A dalokat zenei sajátágaik szerint rendeztük. Rendünk alapja a dallamvonal iránya, a dallam-sorok magassági viszonya egymáshoz. Sokévi kísérletező munka után ez a rend bizonyult a legalkalmasabbnak arra, hogy egymás közelébe kerüljenek a rokon dallamok.²⁷

Az új rendszer jelentőségét felismerte mind a Népzene kutató Csoport tudományos közössége, mind az Akadémia Zenetudományi Bizottsága. Ez utóbbi úgy határozott, hogy Járdányi új rendszere alkalmas arra, hogy a kritikai összkiadás, *A Magyar Népzene Tára* soron következő, immár zenei elven alapuló típusköteteteinek vezérfonala legyen. Ezzel egy csaknem fél évszázados közreadási probléma oldódott meg.

Járdányi munkája a szakma nemzetközi fórumain is komoly figyelmet keltett. Az IFMC 1964-es budapesti konferenciáján tartott előadása bizonyára közrejátszott abban, hogy a szervezetten belül rendszerezési munkacsoport alakult. De nemcsak rendszerezési elképzeléseit ismertette, hanem összehasonlító dallamkutatással, elemzéssel, terminológiával kapcsolatos kérdésekhez is hozzászólt, illetve kifejtette elveit, meggyőződését.²⁸ Eredeti megközelítésmódjának és dallamvonal-rendjének hatása nyomon követhető nemzetközi tanácskozásokon és a külföldi szakirodalomban.²⁹

Járdányi rendszere alapján később sem változott, de nem is vált merevvé, mert az anyaggal való szüntelen foglalatosság során mindegyre új összefüggések nyíltak meg előtte. Ezek egyrészt megszilárdították elvei helyességében, másrészt módosításokra, változtatásokra ösztönözték. Ilyen irányú mozgást figyelhetünk meg, ha összehasonlítjuk a *Magyar népdaltípusok* I. kötetét és a Pozsonyi típus-jegyzéket.

A Pozsonyi típus-jegyzék bemutatásának alkalma az IFMC 1964-ben, Budapesten megalakult rendszerezési munkacsoportjának pozsonyi tanácskozása volt 1965-ben. Járdányi korai, tragikus halála miatt ez az összeállítás népzene tudományos munkásságának záróköve lett. A Járdányi kezévonását őrző, mind ez ideig publikálatlan teljes kottasorozat faksimiléjét lásd a Függelékben.

Mennyiségét tekintve kevesebb, mint a *Magyar népdaltípusok* I. köteté. A Pozsonyi típus-jegyzék 166, a *Magyar népdaltípusok* I. 192 dalt foglal magában. Tartalmát tekintve sem fedi egymást teljesen a kettő, a kötet néhány dallamát ugyanis a típus-jegyzékből kihagyja, másokat viszont beemel (lásd az összehasonlító táblázatot). További különbség, hogy – külföldieknek szánt bemutatásról lévén szó – szöveg nélküli egyszerű, szemléletes dallamvázlatokat ad. Ami a legérdekesebb, az a típusok sorrendjében történt változtatás. Korábban mintha a kadenciák játszották volna a fontosabb szerepet, később a sorokon belüli dallam rajza, iránya is fokozott hangsúlyt kap. A változtatás lényege a rendszer kezdő

²⁷ Járdányi 1961 (JÖI 68).

²⁸ Járdányi 1959b (magyar nyelven JÖI 135–147), 1965c, 1965d (JÖI 154–155).

²⁹ Rajeczky Benjamin az 1965-ös pozsonyi konferencián, B. Stäblein középkori forráskiadványának vizsgálata során veti föl, hogy Járdányi rendszerezési eljárása a középkori himnusz-dallamok, tehát nem népzenei anyag rendezésére is alkalmas (Rajeczky 1969). W. Suppan egy terminológiai kérdéssel foglalkozó dolgozatában hosszan idézi Járdányit a típus-fogalom meghatározásával kapcsolatban (Suppan 1973). A Német Népdalarchívum reprezentatív négykötetes kiadványának, *Melodietypen des Deutschen Volksesanges* egyik mintája Járdányi *Magyar népdaltípusok* című könyve. Az új Schubert-összkiadás téncköteteinek szerkesztői is népzenei rendszerezési megoldást választottak a dallamregiszter összeállításához. A számba vett rendszerezési lehetőségek egyike Járdányi Pálé (Schubert 1992, V. 1).

blokkját érinti: élre kerül a „páva”-típuscsalád. Az átrendezés indokát Járdányi utolsó rádióelőadásainak egyikében mondta el:

A páva-dallam nem egy a sok közül, de a magyar népzene régi stílusának fő dallama. Mintha a stílus szíve, magja, központja lenne. Sugárzásának erejét a dallamok százain, ezrein észleljük. Egyszerű, világos, de sűrített tartalmú dallameszme: valóságos jelképe a magyar népzene-nek.³⁰

Ebből a típus-családból a *Magyar népdaltípusokhoz* képest hét új típust illeszt a típus-jegyzékbe – ez bizonyára összefügg *A Magyar Népzene Tára* már folyamatban lévő szerkesztési munkálataival.

Feltűnik még néhány jelentős (nagy változatállománnyal bíró, széles elterjedtségű) típus, melyek első sora magas kadenciájú ugyan, a dallam maga azonban főként középtájon (a kvint körül) mozog. Ezek a Pozsonyi típus-jegyzékben a rendszer első, magasról ereszkedő csoportjából a második, középkedésű csoportba kerültek át (lásd összehasonlító táblázat P128–130).

Figyelemreméltó változtatás az is, hogy a dúr-kvintváltó típusokat, melyeket a *Magyar népdaltípusok*ban mint „Idegen eredetű, ill. fogantatású” dalokat Járdányi a Függelékbe utalt, itt visszahelyezi a sorozat zeneileg–logikailag megfelelő helyére (P26–28 és P48). Ez esetben lehet, hogy a nemzetközi konferencia résztvevőire való tekintettel akart néhány nyugat-európai eredetű dallamtípust is bemutatni.

A Pozsonyi típus-jegyzéket Járdányi további kéziratosszerű összeállításai, feljegyzései, vázlatjai egészítik ki. Egyik lapon a dalok kezdősorával, szöveges formában írja le *A Magyar Népzene Tára* első típus-kötetének tervezett tartalmát, feltüntetve a típusok kadencia, dallamfordulat, hangnemi jelleg szerinti, egyéb összefüggéseit is.³¹

Járdányi Pálnak *A Magyar Népzene Tára* szerkesztésében legközelebbi munkatársa Olsvai Imre volt. Ő rendezte sajtó alá Járdányi halála után a VI. és VII. kötetet Járdányi elképzelése és rendszere szerint. Noha a kötetek sok évvel Járdányi halála után készültek el, Olsvai igyekezett a címlapon is kifejezni Járdányi meghatározó szerepét. A VI. kötet kettőjük neve alatt jelent meg 1973-ban, az 1987-ben kiadott VII. kötet címlapján pedig ez olvasható: „Járdányi Pál rendszerében szerkesztette Olsvai Imre”.

Olsvai őrizte Járdányinak a szerkesztéssel kapcsolatos hagyatékát, benne a Pozsonyi típus-jegyzéket is. Ennek első 30 típusát és a VI–VII. kötet tartalmát Paksa Katalin vetette egybe, és ennek során néhány eltérésre fölfigyelt.³²

Bizonyára a közös rendezési tapasztalatok bátorítják föl Olsvait, hogy a rendszer alapelveinek tiszteletben tartása mellett a tervezett típus-sorrendtől/beosztástól később némileg eltérjen, további elemzések–mérlegelések eredményeként. A VI. kötet típus-beosztását három esetben változtatja meg. Két esetben típusokat von össze, dallami egységüket erősebbnek ítéli a kadencia- vagy dallamfordulatbeli eltéréseknél.³³ Ezek a döntések összhangban állnak Járdányi elvi álláspontjával, miszerint a dallamtípus hagyománybeli súlyát, illetőleg elméleti fontosságát a variánstömeg nagysága erősíti.³⁴ [...] Az MNT VII. kötetének tartalma is Járdányi típus-sorrendjét követi, amelybe azonban – az egybegyűjtött anyag növekedése és a rendszerezés

³⁰ JÖI 105.

³¹ Olsvai 1992, 36.

³² Paksa 2001.

³³ MNT VI. IX. típus = Pozsonyi típus-jegyzék 9, 12. X. típus = Pozsonyi típus-jegyzék 10, 11.

³⁴ „A megbízható, szilárd alap, amire elméleteket építhetünk: a tipikus dallam. Az, amiből sok van.” Járdányi 1961c (JÖI 43).

továbbgondolása következtében – Olsvai tíz új típust iktat be, illetve egy típust elhagy, egyet pedig két típusá alakít át.³⁵

A további kötetek is messzemenően figyelembe vették és veszik a Pozsonyi típus-jegyzéket, még ha a népzenei anyag nagysága szinte háromszorosára növekedett is azóta. Így a Pozsonyi jegyzék 20 típusának változatanyaga szerepel *A Magyar Népzene Tára* VIII. kötetében, 5 típusé a IX. kötetben és 10 típusé a X. kötetben.

A hetvenes évek közepétől a magyar népzenei rendszerezés két ágra szakadt, ez tükröződik a népzenei gyűjtemény és a kritikai összkiadás egymástól eltérő felépítésében. A gyűjteményt Dobszay László és Szendrei Janka az egységes zenei elvet feladva ismét más szemlélet szerint rendszerezte, és válogatott példanyaggal illusztrálva megkezdte közreadását.³⁶ Az átrendezés következtében a stílusként meghatározott csoportok száma mintegy megsokszorozódott. Elmosódott a határvonal a szűkebb és tágabb értelemben vett népzenei anyag között, pedig ezek megkülönböztetése a kezdetektől meghatározó szempont volt a magyar népzene kutatásban. Hiszen Bartók osztályozásának célja az volt, hogy az addig megismert két alapvető népzenei stílust, a régi és az új stílust, azaz az A és B osztályt világosan körvonalazza és elkülönítse az anyag többi részétől. Kodály pedig népzenei rendjébe azért helyezte el az általa és tanítványai által felkutatott és lemásolt népies műdalok és más történeti források dallamainak ezreit, hogy megfelelő összehasonlító anyaga legyen a majdani összkiadásnak. Járdányi is arra törekedett, amikor a teljes gyűjteményt elemezte, típusait megalkotta, hogy megtalálja azokat a zenei jegyeket, amelyek alapján elkülönülnek egymástól a különböző eredetű rétegek.³⁷ Ennek során ismerte föl, mely zenei vonások választják el egymástól a népdalt és a népies műdalt.³⁸ (Erről tanuskodnak népies műdalokat és más, műzenei eredetű dalcsoportokat elemző típusborítói [lásd pl. 11. faksimile].)

Járdányit a népies műdalok mellett az az átmeneti réteg is foglalkoztatta, amely a népdalok és a népies műdalok között mintegy félúton helyezkedik el.³⁹ *A Magyar népdaltípusokban* kottával csak a „vitathatatlan” népdalok szerepelnek. A műdalok a Kerényi György szerkesztette *Népies dalok* kötetbe kerültek. A kettő közti átmeneti réteg közlésére Járdányi kialakított egy „kompromisszumos” megoldást: a dalokat szövegük kezdősorával és betűkottás incipittel a *Magyar népdaltípusok* Függelékében sorolja fel.⁴⁰

³⁵ MNT VII. XV. típus = Pozsonyi típus-jegyzék 16; MNT XVI. típus = Pozsonyi 0; MNT XVII. típus = Pozsonyi 17; MNT XVIII. típus = Pozsonyi 17(!); MNT XIX. típus = Pozsonyi 0 (= Járdányi 1961a I. 59.); MNT XX. típus = Pozsonyi 18; MNT XXI. típus = Pozsonyi 0; MNT XXII. típus = Pozsonyi 0; MNT XXIII. = Pozsonyi 19; MNT XXIV. = Pozsonyi 0; MNT XXV. típus = Pozsonyi 20; MNT XXVI. típus = Pozsonyi 0; MNT XXVII. típus = Pozsonyi 0; MNT XXVIII. típus = Pozsonyi 21; MNT XXIX. típus = Pozsonyi 22; Pozsonyi 23 kimaradt. MNT XXX–XXXI. típus = Pozsonyi 0; MNT XXXII. típus = Pozsonyi 24; MNT XXXIII. típus = Pozsonyi 0; MNT XXXIV. típus = Pozsonyi 0; MNT XXXV. típus = Pozsonyi 25. (Paksa 2001, 209.)

³⁶ Szendrei 1978; Dobszay 1978; Dobszay–Szendrei Katalógus; Régi magyar népdaltípusok CD.

³⁷ Már 1943-as kidei monográfiájában feltűnik a „népdalszerű” és a „népdalszerűtlen”, „idegenszerű” jelenségek regisztrálása.

³⁸ A rádiós sorozat részeként külön előadásban foglalkozott ezzel a témával a következő cím alatt: Népdal és népies műdal. A népies műdal kialakulása, történeti, társadalmi funkciója. Zenei sajátosságai – összevetve a népzenei stílusokkal. JÖI: 113–118.

³⁹ „E vitathatatlanul 'funkciós' zenei táj és a magyar népzene vitathatatlanul 'funkciómentes' centruma között igen sok dallamra találunk elemzés közben, ami ide is, oda is hűz. ... Így szerkezetükben, de ritmusukban, sőt dallamfordulataikban is sok a népdalszerű elem. ... E dallamréteg a XIX. sz. második és a XX. sz. első felében vastagon beborította a magyar népzene humuszát. Ha nem hántjuk le róla, a mélyebb réteget nem tudjuk áttekinteni. Viszont kiiktatni sincs jogunk a népzeneből.” Járdányi 1961. Bevezető. (JÖI 67)

⁴⁰ Járdányi nyomán az erdélyi magyar népzene kutatók is alkalmazzák ezt a módszert monografikus kötetekben: Almási 1979, Jagamas 1984.

A népzenei gyűjtemény szerkezete, felépítése tehát Járdányi halála óta megváltozott, a típusszemlélet maga, a típusalkotás módja azonban lényegében tovább öröklődött. Ami kevesebb figyelmet kap, az a típuson belüli osztályozás, minthogy az most többnyire földrajzi és nem zenei szempontot követ. Ezzel sorvadóban van a Járdányi-féle elemző munkának egy fontos részterülete, mely az egyes variánsok értékelő analízise révén a típusok belső tagolódására, zenei viselkedésére is gondot fordított. A kritikai összkiadás – A Magyar Népzene Tára – mindazonáltal továbbra is Járdányi elképzelése mentén halad.

Járdányi Pál munkásságában csúcsonodott ki az a zenei indíttatású típusszemlélet, amely megszületésétől kezdve jellemezte a magyar népzene tudományt. Munkáinkban ma is meghatározó az, ami írásából és kéziratok hagyatékából kiolvasható: a zenei megközelítés, a lényegi jegyek megragadására való törekvés, a népzene típusban való szemlélete, a típusok összefüggéseinek, az összetartozó típuscsaládoknak vizsgálata. Továbbá az, hogy az elméleti meglátások, következtetések mindig a konkrét népzenei adatok vizsgálatából következnek, hogy a kutatás soha nem szakad el anyagától, amit vizsgál, amennyiben az a kiindulás és az elmélet gyakorlati próbája.

Rövidítések és a felhasznált irodalom

ALMÁSI István 1979

Szilágysági magyar népzene. Bukarest: Kriterion Könyvkiadó.

BERLÁSZ Melinda lásd Járdányi [2000].

DOBSZAY László 1978

A típus-fogalom a magyar népzene kutatásban. *Ethnographia* (89) 497–509.

DOBSZAY László–SZENDREI Janka 1988

A magyar népdaltípusok katalógusa – stílusok szerint rendezve – I. Budapest: MTA Zenetudományi Intézet.

JAGAMAS János 1984

Magyaró énekes népzeneje. Bukarest: Kriterion Könyvkiadó.

JÁRDÁNYI Pál 1943

A kidei magyarság világi zenéje. Kolozsvár: Minerva irodalmi és nyomdai műintézet.

JÁRDÁNYI Pál 1959a (rec.)

Rajeczky Benjamin: Melodiarium Hungariae medii aevi. I. Hymni et sequentiae. *Ethnographia* (LXX/4), 498–499 (JÖI 133–135).

JÁRDÁNYI Pál 1959b

Über Anordnung von Melodien und Formanalyse in der Gregorianik. Bemerkungen zu B. Rajeczky: Melodiarium Hungariae medii aevi. I. Hymni et sequentiae. *Acta Ethnographica* (VIII), 327–337.

JÁRDÁNYI Pál 1959c

Dallamrendezés, formaelemzés a gregoriániumban. In: JÖI, 135–147.

JÁRDÁNYI Pál 1960

Az alkalomhoz nem kötött népdalok rendezéséről. Felolvasás az MTA Zenetudományi Bizottságában. In: JÖI, 40–42.

JÁRDÁNYI Pál 1961a

Magyar népdaltípusok I–II. (Népzenei Könyvtár 1–2. Szerk. Kodály Zoltán.) Budapest: Akadémiai Kiadó.

JÁRDÁNYI Pál 1961b

Bartók und die Ordnung der Volkslieder. *Österreichische Musikzeitung*. 586–590.

JÁRDÁNYI Pál 1961c

A magyar népdalok rendje. *MTA I. Osztály Közleményei* (17/1–4) 139–164. (JÖI 43–65).

- JÁRDÁNYI Pál 1962
Die Ordnung der ungarischen Volkslieder. *Studia Musicologica* (2) 3–32.
- JÁRDÁNYI Pál 1964
Ungarische Volksliedtypen I–II. Budapest: Akadémiai Kiadó. (Volksmusikbibliothek I–II. Hrg. von Zoltán Kodály).
- JÁRDÁNYI Pál 1965a
Tapasztalatok és eredmények a magyar népdalok rendszerezésében. *MTA I. Osztály Közleményei* (22) 17–20 (JÖI 70–73).
- JÁRDÁNYI Pál 1965b
Experiences and Results in Systematizing Hungarian Folk-Songs. *Studia Musicologica* (7) 287–291.
- JÁRDÁNYI Pál 1965c (rec.)
Josef Kuckertz, Gestaltvariation in den von Bartók gesammelten rumänischen Colinden. *Jahrbuch für Volksliedforschung* (X) 188–190.
- JÁRDÁNYI Pál 1965d (rec.)
Josef Lansky – Wolfgang Suppan: Der neue Melodienkatalog des Deutschen Volksliedarchivs. *Journal of the IFMC* (XVII) 65–66. (Magyar nyelven JÖI 154–155.)
- JÁRDÁNYI Pál 1966a Volksmusik und Musikerziehung. In: *Musikerziehung in Ungarn*. Hrg. von Frigyes Sándor. Budapest: Corvina, 13–28.
- JÁRDÁNYI Pál 1966b
Magyar népzene. II. Népdalelemzés és rendszerezés, mint az anyag megismerésének első és legfontosabb feltétele. Az elemzés technikája. A rendszerezés különböző módjai. Rádióelőadás. In: JÖI, 93–128. A II. rész: 98–103.
- JÁRDÁNYI Pál 1969a
Die neue Ordnung der ungarischen Volkslieder (Verkürzter Inhalt des Vortrages). In: *Methoden der Klassifikation von Volksliedweisen*. Hrg. von Oskar Elsček. Bratislava: Verlag der Slowakischen Akademie der Wissenschaften, 1969, 123–133.
- JÁRDÁNYI Pál 1969b
A magyar népdalok új rendje (Az előadás rövidített összefoglalása). In: JÖI, 73–82.
- JÁRDÁNYI Pál [2000]
Járdányi Pál összegyűjtött írásai. Közreadja Berlász Melinda. Budapest: MTA Zenetudományi Intézete.
- JÖI lásd JÁRDÁNYI [2000].
Kedves, jó Kádár elvtárs! Válogatás Kádár János levelezéséből 1954–1989. Szerk. Huszár Tibor. Budapest: Osiris Kiadó, 2002.
- A Magyar Népzene Tára*. Alapította Bartók Béla és Kodály Zoltán.
- VI. *Népdaltípusok* 1. Sajtó alá rendezte Járdányi Pál és Olsvai Imre. Budapest: Akadémiai Kiadó, 1973.
- VII. *Népdaltípusok* 2. Járdányi Pál rendszerében szerkesztette Olsvai Imre. Budapest: Akadémiai Kiadó, 1987.
- VIII–B. *Népdaltípusok* 3. Sajtó alá rendezte Vargyas Lajos. Budapest: Akadémiai Kiadó – Balassi Kiadó, 1992.
- IX. *Népdaltípusok* 4. Szerkesztette Domokos Mária. Budapest: Balassi Kiadó, 1995.
- X. *Népdaltípusok* 5. Szerkesztette Paksa Katalin. Budapest: Balassi Kiadó, 1997.
- Melodietypen des Deutschen Volksgesanges* 1–4. Hrg. von Wolfgang Suppan und Wiegand Stief (1), Hartmut Braun und Wiegand Stief (2, 3), Wiegand Stief (4). 1976–1983. Tutzing: Hans Schneider.
- OLSVAI Imre 1979
Magyar népzenei rendezőmunka 1975-ig. *Ethnographia* (XC/1) 69–84.
- OLSVAI Imre 1992
A dallamrendezés koncepciója. *Magyar Zene* (XXXIII/1) 23–41.

- PAKSA Katalin 2001
Miért és hogyan adjunk közre népzeneét? *Ethnographia* (112/1–2) 205–215.
- RAJECZKY Benjamin 1969
Die Melodieordnung der Monumenta Monodica Medii Aevi I. In: *Methoden der Klassifikation von Volksliedweisen*. Hrg. von Oskar Elscheck. Bratislava: Verlag der Slowakischen Akademie der Wissenschaften, 135–137.
- Régi magyar népdaltípusok*. Dobszay László és Szendrei Janka népzenei típusrendje alapján. CD-ROM. Szerk. Pávai István, Richter Pál, Sebő Ferenc. KFKI Számítástechnikai Csoport, MTA Zene tudományi Intézet, Néprajzi Múzeum. h.n., é.n. [Budapest, 1999. Kereskedelmi forgalomba nem került.]
- SCHNEIDER, Marius 1943
Egyiptomi parasztdalok. Dallamtipologiai tanulmány. In: *Emlékkönyv Kodály Zoltán hatvanadik születésnapjára*. Szerk. Gunda Béla. Budapest, 154–183.
- SCHUBERT, Franz
Neue Ausgabe sämtlicher Werke. Serie VII / Abteilung 2 / Band 7 / Teil b: *Melodienregister*. Vorgelegt von Walburga Litschauer und Walter Deutsch. Kassel–Basel–London–New York–Prag: Bärenreiter–Verlag, 1992.
- SUPPAN, Wolfgang 1973
Die Verwendung der Begriffe Gestalt, Modell, Struktur und Typus in der Musikethnologie. In: *Analyse und Klassifikation von Volksmelodien*. Hrg. von Doris Stockmann und Jan Steszewski. Krakau, 1973, 41–52.
- SZENDREI Janka 1978
A magyar népdalok új stílusrendjének elveiről. *Ethnographia* (89) 484–496.
- VARGYAS Lajos 1977
Járdányi Pál, a népzene kutató. In: Vargyas 1984, 403–414.
- VARGYAS Lajos 1984
Keleti hagyomány – nyugati kultúra. Tanulmányok. Budapest: Szépirodalmi Könyvkiadó.

A Pozsonyi típus-jegyzék és a *Magyar népdaltípusok* I. kötetének összehasonlító táblázata

A nyomdai kiemelés azt a típust jelzi, amelynek Járdányi-készítette kottás típusborítóját a népzenei gyűjtemény jegyzeteiből sikerült azonosítanunk. A *Magyar népdaltípusok* kötetében a daloknak nincs sorszáma, csak lapszáma. Az összehasonlítás kedvéért a sorszámot pótoltuk, de a lapszámot és a szövegkezdetet is megadjuk.

P = Pozsonyi típus-jegyzék M = Magyar népdaltípusok I. sorszám *szövegkezdet* (lapszám) F = Függelék

P1	=	M31	<i>Elszökött a siska disznó kilenc malacával</i> (50. l.)
P2	=	M35	<i>Ó, én édes pintes üvegem</i> (54. l.)
P3	=	M33	<i>Béreslegény, jól megrakd a szekered</i> (52. l.)
P4	=	–	<i>Mulik Ilon lepedője</i>
P5	=	–	<i>Úgy elmegyek, meglátjátok</i>
P6	=	–	<i>Az alföldi csárdában</i>
P7	=	–	<i>A bátai bíró lánya</i>
P8	=	M36	<i>Láttál-e valaha</i> (55. l.)
P9	=	M37	<i>Felszállott a páva</i> (56. l.)
P10	=	–	<i>Kapum előtt egy almafa, nem látszik</i>
P11	=	–	<i>Árva madár, mit keseregsz az ágon</i>
P12	=	–	<i>Páros utak mellett</i>
P13	=	M27	<i>Kicsi madár bujdosni jár</i> (45. l.)
P14	=	M28	<i>Száraz a bokor a tetőn</i> (46. l.)
P15	=	M6	<i>Kék ibolya, ha leszakítanálak</i> (22. l.)
P16	=	M1	<i>Duna-parton van egy malom</i> (17. l.)
P17	=	M18	<i>Tiszán innen, Dunán túl</i> (35. l.)
P18	=	M22	<i>Megrakják a tüzet</i> (39. l.)
P19	=	M30	<i>Hegyen ülök, búsan nézek le róla</i> (48. l.)
P20	=	–	<i>Verd meg, Isten, azt az apát s az anyát</i>
P21	=	M19	<i>Dudaszó hallatszik</i> (36. l.)
P22	=	M20	<i>Megvirágozott a diófa</i> (37. l.)
P23	=	–	<i>Elveszett a tojó ludam</i>
P24	=	M8	<i>Szól a figemadár</i> (24. l.)
P25	=	M7	<i>Megölik a tikot büntelen</i> (23. l.)
P26	=	F	<i>Elvesztettem zsebkendőmet</i>
P27	=	F	<i>Mikor a menyasszonyt fektetni viszik</i>
P28	=	F	<i>Gyűjtöttem gyertyát a vőlegénynek</i>
P29	=	M23	<i>Csernovic piacán</i> (40. l.)
P30	=	M17	<i>Elesett a lúd a jégen</i> (34. l.)
P31	=	M24	<i>Tilalom, tilalom</i> (41. l.)
P32	=	–	<i>Kicsi még a mi lányunk</i>
P33	=	M9	<i>Ha felmegyek a bugaci halomra</i> (25. l.)
P34	=	M5	<i>Erre gyere, amerre én</i> (21. l.)
P35	=	M4	<i>Este kezdtem a lovamat nyergelni</i> (20. l.)
P36	=	M47	<i>Kis pejlovam, deres a fű, ne egyél</i> (66. l.)
P37	=	M42	<i>Ha Dunáról fúj a szél</i> (61. l.)

- P38 = M49 *Vékony cérna, köménymag, köménymag* (68. l.)
P39 = M50 *Haragszik a gazda* (69. l.)
P40 = M51 *Dunyhám, párnám de kurta* (70. l.)
P41 = M48 *Hej, rozmaring, rozmaring* (67. l.)
P42 = M60 *Esteledik, alkonyodik* (80. l.)
P43 = M58 *Megházasodtam, te Miska* (78. l.)
P44 = M59 *Nincsen nekem egyéb bajom* (79. l.)
P45 = M57 *Csütörtökön hajnalba, hajnalba* (77. l.)
P46 = M68 *Száraz dió ropogtató* (91. l.)
P47 = M70 *Megérett a kökény* (93. l.)
P48 = F *Ugyan, édes komámasszony*
P49 = M92 *Széles vízen keskeny palló, beesem* (118. l.)
P50 = M93 *A citrusfa levelestül, ágastul* (119. l.)
P51 = M75 *Látom a szép eget* (98. l.)
P52 = M74 *Kiszáradt a tóból mind a sár, mind a víz* (97. l.)
P53 = M77 *Tizenkét kőműves összetanakodék* (100. l.)
P54 = M79 *Bánod, bíró, bánod* (103. l.)
P55 = M78 *Régen volt, soká lesz* (102. l.)
P56 = M80 *Nem vagyok én senkinek sem adósa* (104. l.)
P57 = M81 *Én vagyok a, én vagyok a kunsági fi* (105. l.)
P58 = M86 *Hat ökröm van, mind sárga* (112. l.)
P59 = M90 *Azhol én elmegyek* (116. l.)
P60 = – *Engem anyám megátkozott*
P61 = M106 *Piros alma mosolyog a dombtetőn* (133. l.)
P62 = M102 *Éva, szívem, Éva* (129. l.)
P63 = M15 *Elindultam szép hazámból* (31. l.)
P64 = M10 *Ne búsuljon senki menyecskeje* (26. l.)
P65 = M84 *Bizony csak meghalok* (108. l.)
P66 = M85 *Gyere velem, Molnár Anna* (110. l.)
P67 = M56 *Ludaim, ludaim* (76. l.)
P68 = M45 *Most jöttem én Párizsból* (64. l.)
P69 = M64 *Aj, sirass édesanyám, míg előtéd járok* (86. l.)
P70 = M65 *A búbanat keserűség* (87. l.)
P71 = M99 *Jaj de szerencsétlen időre jutottam* (126. l.)
P72 = M95 *Amerre én járok, még a fák is sírnak* (121. l.)
P73 = M97 *Katona vagyok én, ország őrizője* (124. l.)
P74 = M111 *Vígan, vígan, víg angyalom* (138. l.)
P75 = M110 *Ej, haj, Zsubri pajtás* (137. l.)
P76 = M119 *Eddig, vendég, jól mulattál* (147. l.)
P77 = M120 *Igyunk egyet, jót és hosszút* (148. l.)
P77a = M121 *Fehér fuszulykavirág* (149. l.)
P78 = M109 *Virágos kenderem* (136. l.)
P79 = M25 *Deres a fű, kis pejlovam, ne egyél* (42. l.)
P80 = M43 *Tűlsó soron esik az eső* (62. l.)
P81 = M76 *Édesanyám, de szépen felneveltél* (99. l.)
P82 = M63 *Gyulainé, édesanyám* (84. l.)

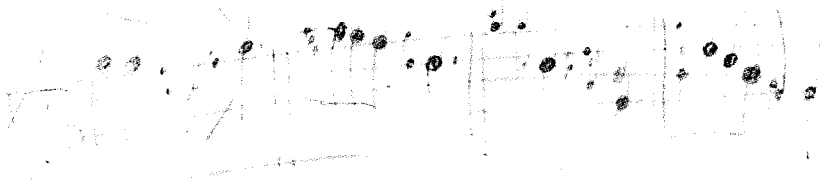
- P83 = M46 *Árva vagyok, árva* (65. l.)
- P84 = M91 *Azt hittem, hogy nem kellek katonának* (117. l.)
- P85 = M38 *Juhász vagyok, vígan őrzöm nyájjamat* (57. l.)
- P86 = M101 *Fecském, fecském, édes fecském* (128. l.)**
- P87 = M103 *Cinege, cinege* (130. l.)
- P88 = M112 *Szörnyű nagy romlásra készült Pannónia* (139. l.)
- P89 = M104 *Sokszor mondtam, jajajaj, jajajaj* (131. l.)**
- P90 = M122 *Ha tudad te, kisangyalom, nem szeretsz* (150. l.)
- P91 = M118 *Ha kimegyek arr 'a magos tetőre* (146. l.)
- P92 = M44 *Asszony, asszony, ki a házból* (63. l.)
- P93 = M116 *Egy nagyorrú bolha* (143. l.)
- P94 = M115 *Erdő is van, makk is van* (142. l.)**
- P95 = M113 *Leesett a makk a fáról* (140. l.)**
- P96 = M117 *Szereti a tük a meggyet* (144. l.)**
- P97 = M114 *Házasodik a tücsök, szűnyog lányát kéri* (141. l.)**
- P98 = M105 *Meg kell a búzának érni* (132. l.)**
- P99 = M108 *Arra alá a boronyaszélen* (135. l.)
- P100 = M107 *Este későn faluvégen jártam* (134. l.)
- P101 = M137 *Ez a kislány gyöngyöt fűz* (165. l.)
- P102 = M134 *Pejparipám rézpatkója de fényes* (162. l.)
- P103 = M140 *Vasárnap bort inni* (168. l.)
- P104 = M131 *Megkötötték nekem a koszorút* (159. l.)
- P105 = M133 *Arról alól kéken beborult az ég* (161. l.)
- P106 = M132 *Szegény vagyok, szegénynek születtem* (160. l.)
- P107 = M126 *Elmegyek, elmegyek* (154. l.)
- P108 = M127 *Hajnallik, hajnallik* (155. l.)
- P109 = M128 *Hej, a mohi hegy borának húsz forint az ára* (156. l.)
- P110 = M129 *Hozz bort, kocsmárosné, megadom az árát* (157. l.)
- P111 = M125 *Mikor gulyásbojtár voltam* (153. l.)
- P112 = M142 *Csillagom, révészem, vigy átal a Dunán* (170. l.)
- P113 = M143 *Adott Isten szekeret* (171. l.)
- P114 = M138 *Két szál pünkösdrózsa* (166. l.)
- P115 = M139 *Vörös bor nem drága* (167. l.)
- P116 = M94 *A Tiszából a Dunába foly a víz* (120. l.)
- P117 = M145 *Dudás vagy te, dudás* (173. l.)
- P118 = M146 *Öreg vagyok már én* (174. l.)
- P119 = – *Megismerni a kanászt*
- P120 = M71 *Megfogtam egy szűnyogot, nagyobb volt a lónál* (94. l.)
- P121 = M66 *Mély a Tiszának a széle* (88. l.)**
- P122 = M72 *Télen nagyon hideg van* (95. l.)**
- P123 = M73 *Kicsi nekem ez a ház* (96. l.)**
- P124 = M32 *Jaj de sok hal vagyon a nagy Balatonban* (51. l.)
- P125 = M69 *Csütörtökön virradóra* (92. l.)
- P126 = M67 *Feleségem olyan tiszta* (89. l.)
- P127 = M136 *Széles a Tisza, magas a partja* (164. l.)
- P128 = M12 *Ősz az idő, Dömötör-nap közeledik* (28. l.)

- P129 = M13 *Kis pejlovam első lábán sárga patkó de fényes* (29. l.)
 P130 = M14 *András-nap után az idő* (30. l.)
 P130(!) = M16 *Fehér László lovat lopott* (32. l.)
 P131 = M168 *Szerdahelyi sudár torony* (199. l.)
 P132 = M169 *A Vidrócki híres nyája* (200. l.)
 P133 = M96 *Elment a két lány virágot szedni* (122. l.)
 P134 = M156 *Rákóci kocsmában* (184. l.)
 P135 = M158 *Látom, az életem* (187. l.)
 P136 = M157 *Eljöttünk mi jó reggel* (186. l.)
 P137 = M155 *Arass, rózsám, arass* (183. l.)
 P138 = M179 *Elmegyek, elmegyek* (212. l.)
 P139 = M180 *Felsütött a nap sugára* (213. l.)
 P140 = M181 *Ma két hete vagy már három* (214. l.)
 P141 = M183 *Ez a kislány mind azt mondja, vegyem el* (216. l.)
 P142 = M185 *Huszárosan vágatom a hajamat* (218. l.)
 P143 = M186 *Ha bemegyek a csárdába* (219. l.)
 P144 = M192 *Sütött ángyi rétest* (225. l.)
 P145 = M163 *Arra alá, a szendrei határba* (193. l.)
 P146 = M164 *Leégett a szentpéteri hodály* (194. l.)
 P147 = M162 *Bujdosik az árva madár* (191. l.)
 P148 = M161 *Nem kapálok, nem kaszálok* (190. l.)
 P149 = M160 *A malomnak nincsen köve* (189. l.)
 P150 = M159 *Árokparti kőkény* (188. l.)
 P151 = M173 *A csikósok, a gulyások* (205. l.)
 P152 = M172 *Kihajtottam a libámat* (204. l.)
 P153 = M175 *Édesanyám rózsafája* (207. l.)
 P154 = M174 *Ez az utca bánatutca* (206. l.)
 P155 = M166 *Hej, halászok, halászok* (197. l.)
 P156 = M184 *Felszántom a császár udvarát* (217. l.)
 P157 = M189 *Elesett a tyúk a jégen* (222. l.)
 P158 = M178 *Szívárvány havasán felnőtt rozmaringszál* (210. l.)
 P159 = M171 *Azért, hogy a szeretőm elhagyott* (203. l.)
 P160 = M170 *Hallottad-e hírét* (201. l.)
 P161 = M176 *Erdők, völgyek, szűk ligetek* (208. l.)
 P162 = M188 *Bevetem a kertem alját* (221. l.)
 P163 = M187 *Semmit sem vétettem* (220. l.)
 P164 = M191 *Jászkunsági gyerek vagyok* (224. l.)
 P165 = M167 *Sárga kukoricaszár* (198. l.)

KOTTÁS TÍPUSBORÍTÓK

8 (5)⁶³₇

Csernóc piactár

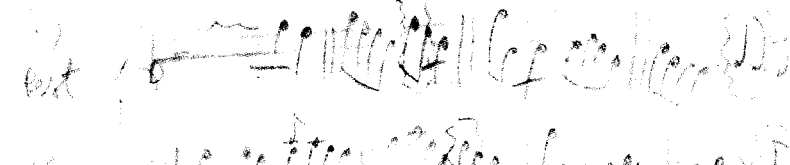

V. ö. 7 (5) 7

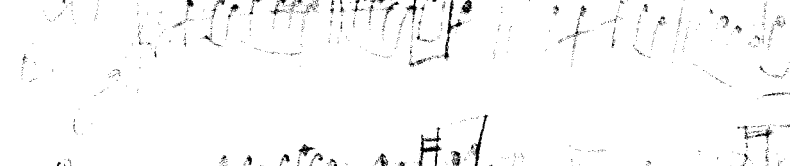
I. faksimile vö. Pozsonyi típus-jegyzék 18.

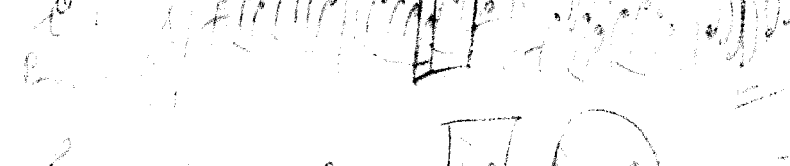
Fügy sűrűsített típus

a)

b)

c)

d)

e)

f)

g)

2. faksimile vö. Pozsonyi típus-jegyzék 42.

5) ① 1
4)

Úndanóta

Palóc

Alighanem a kőbányán
szólt. (A kőbányán.)

Kvintesszóna

Az a tizenkét, ha az a
a 2. és 4. sor vége!

3. faksimile vö. Pozsonyi típus-jegyzék 74.

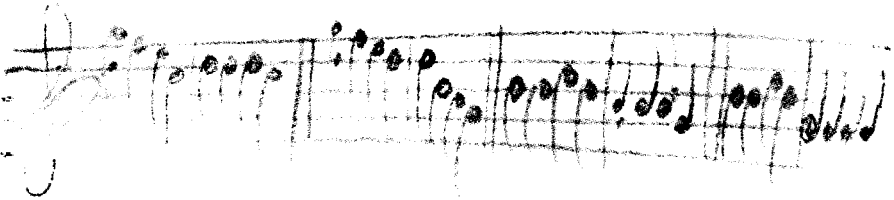
Pál Járdányi

4 1 1

(Ide tettem
an 5) kereső-
sorokat is!

Fix típus

Hajdu! - Szolnok - Bekes - Pest

Szatmári bot
(Pozsonya-
i Nagykálló)
vas!

Deiravágyi vas.
2. sor eleje eltérő !!

v.ö.: Szabolcs
4 1 63
Fehérpárk

Másik dalból?
Nem! Bogzisló
is ilyen. El csak
vas!

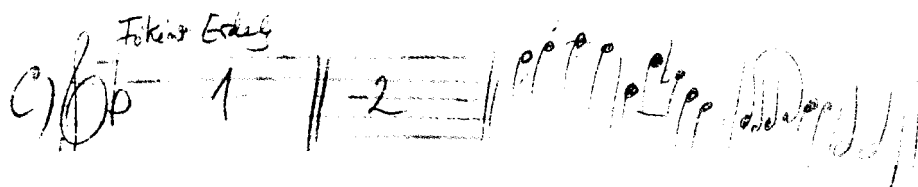
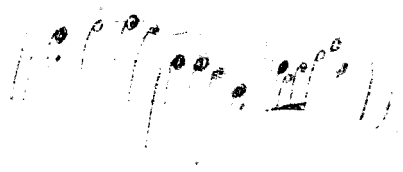
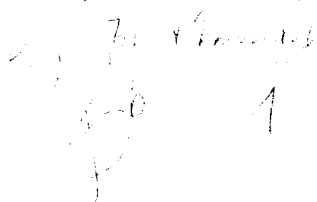
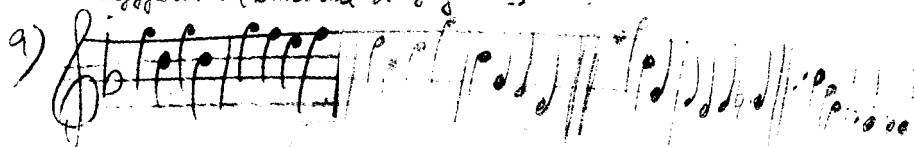
4. faksimile vö. Pozsonyi típus-jegyzék 77.

1293 a - cc. nt. (4.)

7 ① $\frac{63}{4}$ Fecskem ✓

3 altípus:

leggyakrabban (Dumantól az egész korszak)

5. faksimile vö. Pozsonyi típus-jegyzék 86.

The image displays a handwritten musical score for a piece titled "6. faksimile vö. Pozsonyi típus-jegyzék 130." The score is written on multiple staves, each with a different clef and key signature. The notation includes various note values, rests, and bar lines. The handwriting is in ink on aged paper. The score is organized into several systems, with some systems containing multiple staves. The notation is dense and characteristic of early 20th-century folk music manuscripts.

6. faksimile vö. Pozsonyi típus-jegyzék 130.

3. sor

Típusok:

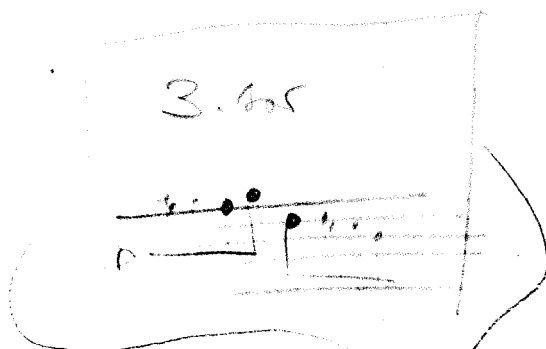
1. Hajósi G A

2. Lászlócsanak G B

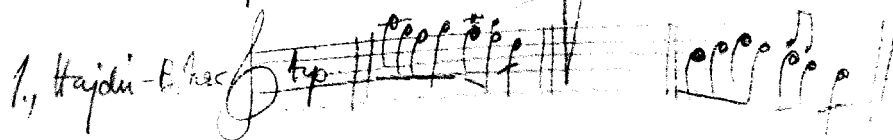
3. Beség G A

4. Kécske (Kovács) G A

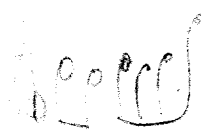
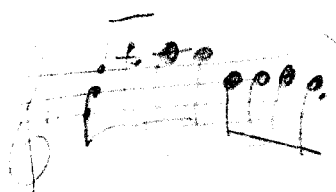
7. faksimile vö. Pozsonyi típus-jegyzék 130.

Típusok:

8. faksimile vö. Pozsonyi típus-jegyzék 130.

3. *sz.*Erdél

9. faksimile vö. Pozsonyi típus-jegyzék 130.

8.5.8.5.

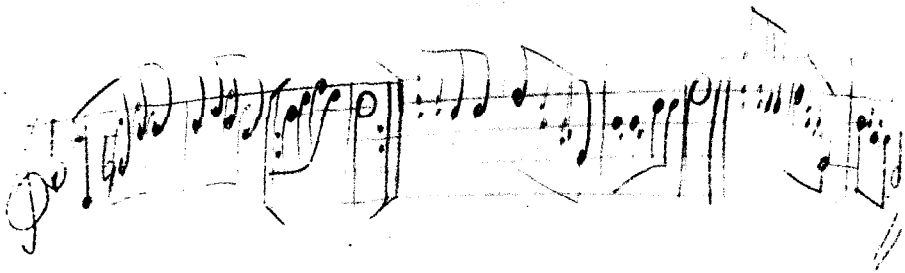
4 (5) 1

A malomnak mincse köve

1

Ad Sínnyog

8/18

Földre,
rendbe,
/sík
hárszék
kétou kétou
kétou

1 2 3 4 +
1 2 3

→ 13

10. faksimile vö. Pozsonyi típus-jegyzék 149.

5 (5) 7

Gigány?

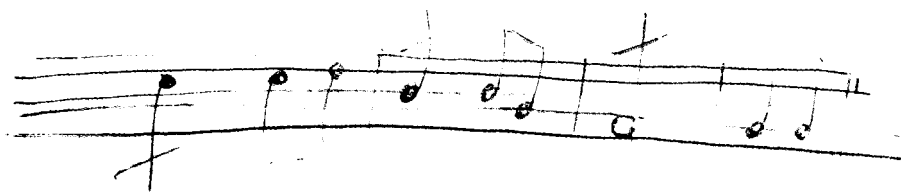
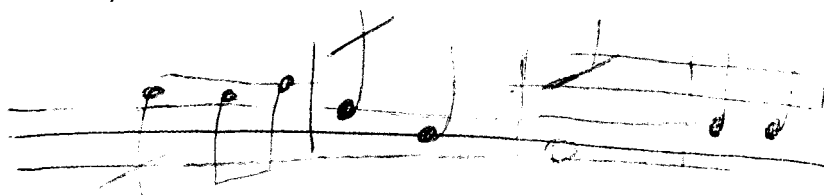
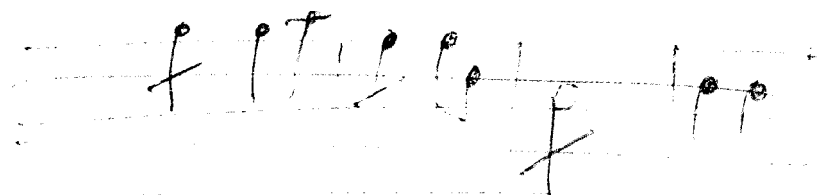
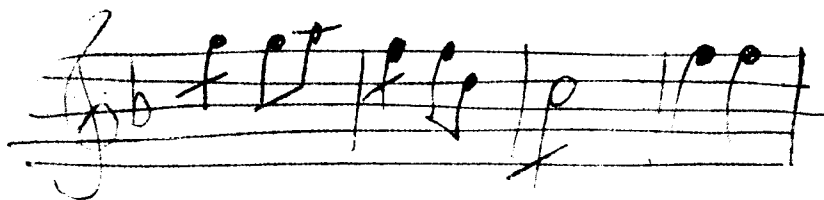
8 a) fül felül város an ép

Kedő...
5 (1) 7

b) = 8. 11. 8. 8.

11. fakszimile

POZSONYI TÍPUS-JEGYZÉK
[1-165. faksimile]

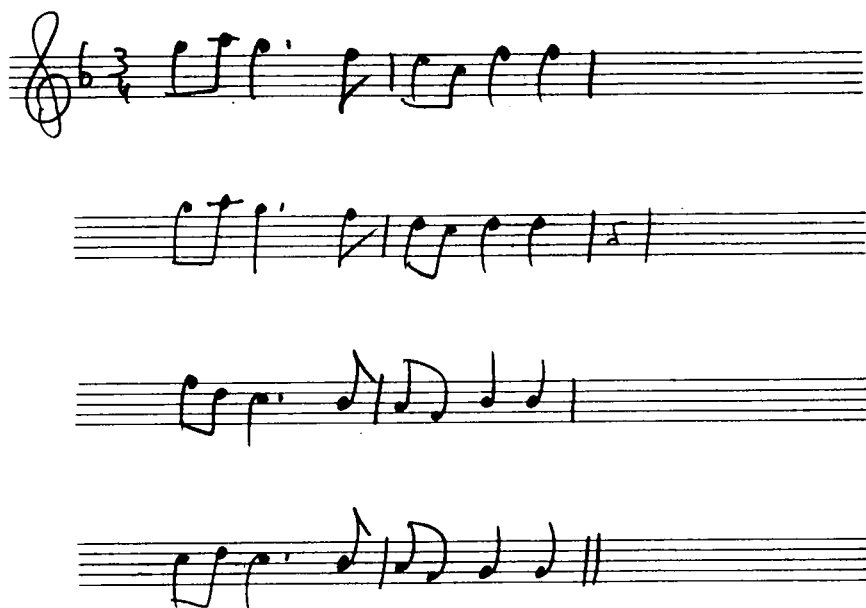
1. [Elszökött a siska disznó kilenc malacával]

The first piece consists of four staves of music. The first staff begins with a treble clef, a key signature of one flat (B-flat), and a common time signature. The melody is written in a simple, folk-like style with quarter and eighth notes.

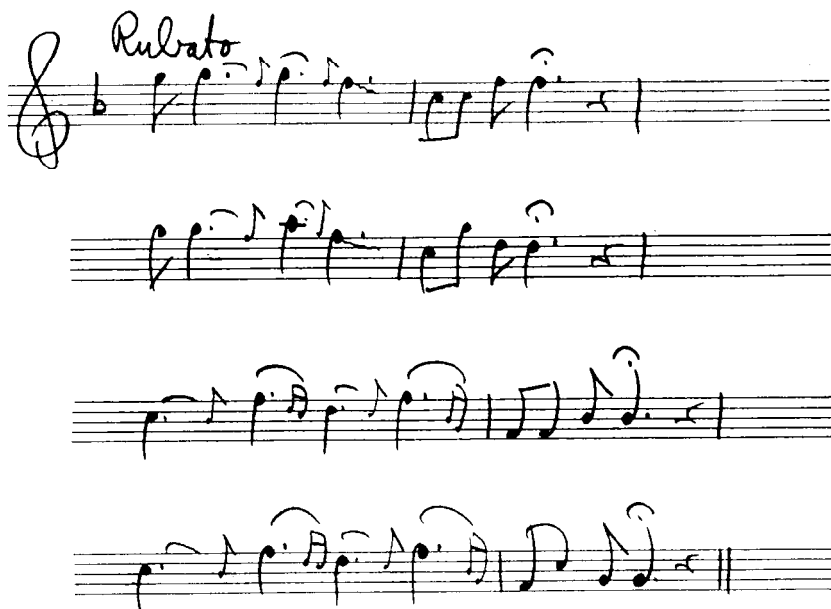
2. [Ó, én édes pintes üvegem]

The second piece consists of four staves of music. The first staff begins with a treble clef, a key signature of one flat (B-flat), and a 3/4 time signature. The melody is more rhythmic, featuring many eighth and sixteenth notes.

3. [Béreslegény, jól megrakd a szekered]

4. [Mulik Ilon lepedője]

5. [Úgy elmegyek, meglátjátok]

Handwritten musical score for exercise 6, consisting of four staves of music in G major, 2/4 time. The melody is written on a treble clef staff. The first staff contains the first four measures. The second staff contains the next four measures. The third staff contains the next four measures. The fourth staff contains the final four measures, ending with a double bar line.

6. [Az alföldi csárdában]

Handwritten musical score for exercise 7, consisting of four staves of music in G major, 2/4 time. The melody is written on a treble clef staff. The first staff contains the first four measures. The second staff contains the next four measures. The third staff contains the next four measures. The fourth staff contains the final four measures, ending with a double bar line.

7. [A bátai bíró lánya]

Handwritten musical score for piece 8, consisting of four staves in G major and 3/4 time. The notation includes quarter notes, eighth notes, and rests, with bar lines indicating the end of measures.

8. [Láttál-e valaha]

Handwritten musical score for piece 9, consisting of four staves in G major and 3/4 time. The notation includes quarter notes, eighth notes, and rests, with bar lines indicating the end of measures. The first staff has the handwritten annotation "Felső rész" above it and a "2" above the second measure.

9. [Felszállott a páva]

Handwritten musical score for exercise 10, consisting of four staves of music in G major and 3/4 time. The notation includes quarter notes, eighth notes, and rests.

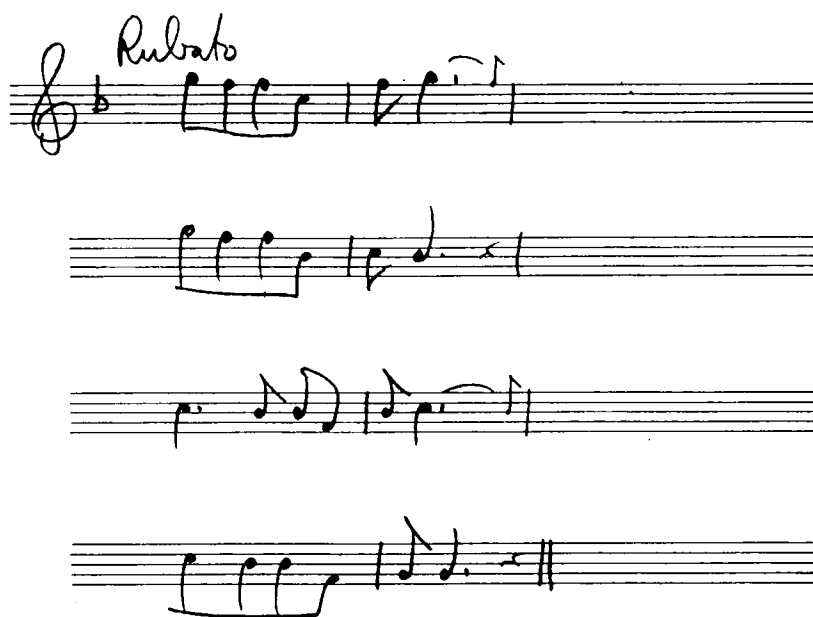
10. [Kapum előtt egy almafa, nem látszik]

Rubato

Handwritten musical score for exercise 11, consisting of four staves of music in G major and 3/4 time, marked "Rubato". The notation includes quarter notes, eighth notes, and rests.

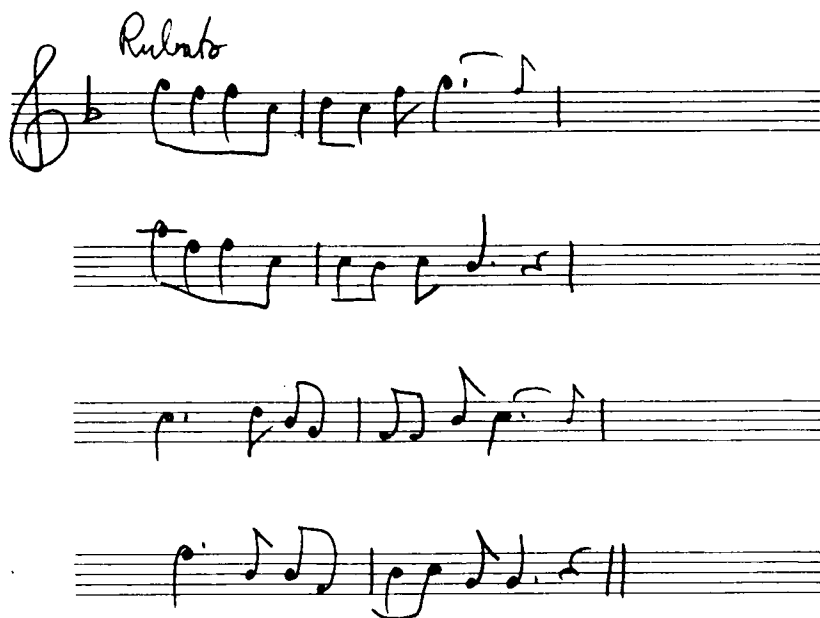
11. [Árva madár, mit keseregsz az ágon]

Rubato

12. [Páros utak mellett]

Rubato

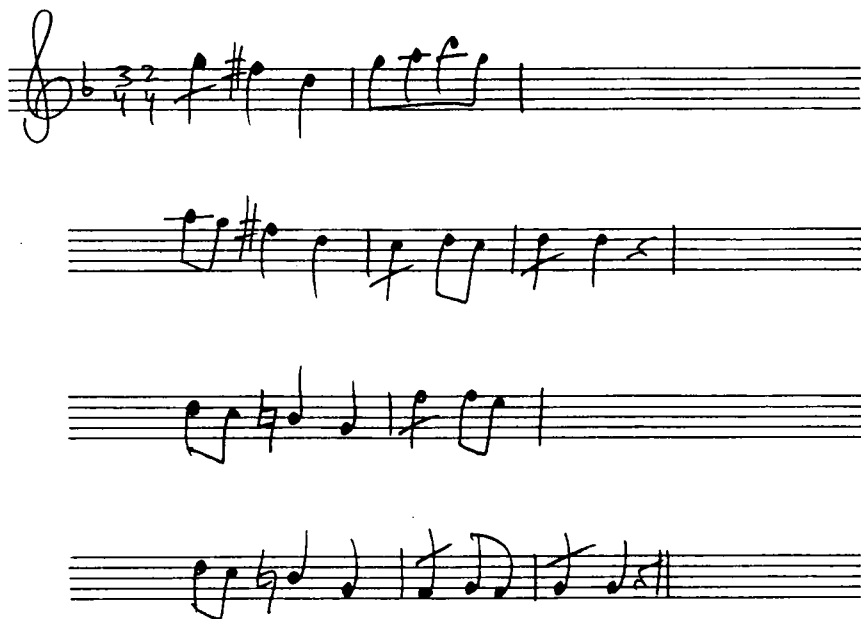
13. [Kicsi madár bujdosni jár]

Handwritten musical score for exercise 14, consisting of four staves of music in treble clef with a key signature of one flat. The notation includes various rhythmic values such as eighth and sixteenth notes, and rests.

14. [Szár az a bokor a tetőn]

Handwritten musical score for exercise 15, consisting of four staves of music in treble clef with a key signature of one flat. The notation includes various rhythmic values such as eighth and sixteenth notes, and rests.

15. [Kék ibolya, ha leszakítanálak]

16. [Duna-parton van egy malom]

17. [Tiszán innen, Dunán túl]

Rubato 3

18. [Megraják a tüzet]

4

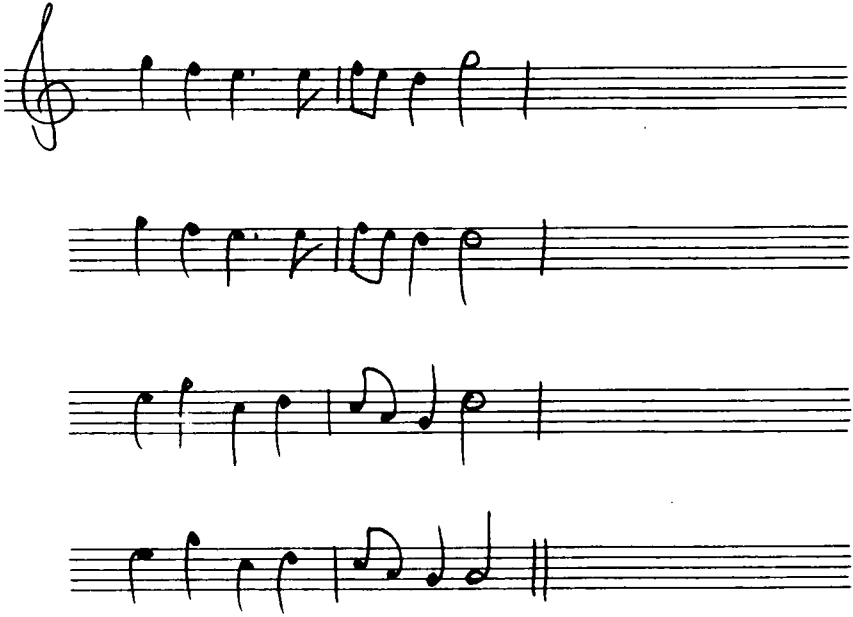
19. [Hegyen ülök, búsan nézek le róla]

A handwritten musical score for exercise 20, consisting of four staves of music in a single system. The first staff begins with a treble clef and a key signature of one flat (B-flat). The music is written in a simple, folk-like style with eighth and quarter notes. The second and third staves continue the melody with similar rhythmic patterns. The fourth staff concludes the piece with a double bar line.

20. [Vérd meg, Isten, azt az apát s az anyát]

A handwritten musical score for exercise 21, consisting of four staves of music in a single system. A large number '5' is written above the first staff. The music is written in a simple, folk-like style with eighth and quarter notes. The second and third staves continue the melody with similar rhythmic patterns. The fourth staff concludes the piece with a double bar line.

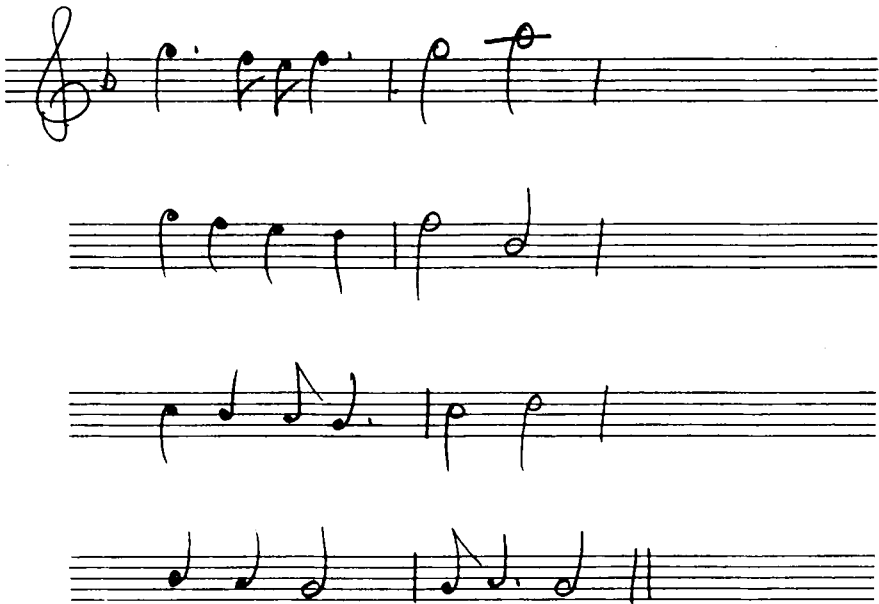
21. [Dudaszó hallatszik]

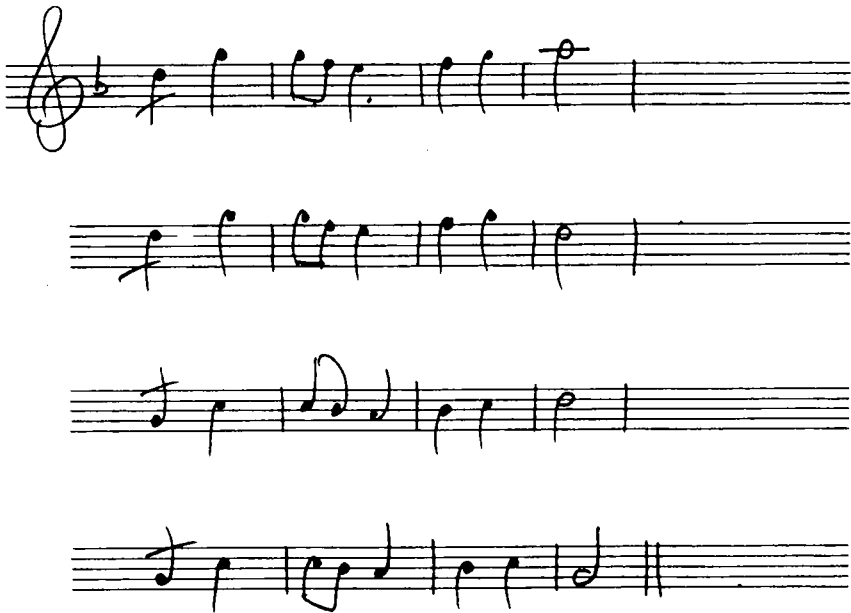
22. [Megvirágzott a diófa]

23. [Elveszett a tojó ludam]

24. [Szól a figemadár]

25. [Megölik a tikot büntelen]

The musical score for exercise 26 consists of four staves of music. The first staff begins with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The melody is written in a simple, stepwise fashion, primarily using quarter and eighth notes. The second and third staves continue the melodic line, with the third staff featuring a more complex rhythmic pattern of eighth notes. The fourth staff concludes the piece with a double bar line.

26. [Elvesztettem zsebkendőmet]

The musical score for exercise 27 consists of four staves of music. The first staff begins with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The melody is written in a simple, stepwise fashion, primarily using quarter and eighth notes. The second and third staves continue the melodic line, with the third staff featuring a more complex rhythmic pattern of eighth notes. The fourth staff concludes the piece with a double bar line.

27. [Mikor a menyasszonyt fektetni viszik]

The musical score for piece 28 consists of four staves of handwritten notation. The first staff begins with a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a 3/4 time signature. The melody is written in a simple, folk-like style with eighth and quarter notes. The subsequent three staves continue the melody, with some notes beamed together and a final double bar line at the end of the fourth staff.

28. [Gyűjtöttem gyertyát a vőlegénynek]

The musical score for piece 29 consists of four staves of handwritten notation. The first staff is marked with the word "Rubato" in a cursive hand above the notes. The notation is in treble clef and features a mix of quarter, eighth, and sixteenth notes, with some notes beamed together. The piece concludes with a double bar line at the end of the fourth staff.

29. [Csernovic piacán]

The first exercise consists of four staves of music. The first staff is the melody in G major, starting on G4 and moving stepwise to D5. The second staff is a piano accompaniment with a rhythmic pattern of eighth and sixteenth notes. The third and fourth staves continue the accompaniment with similar rhythmic patterns.

30. [Elesett a lúd a jégen]

The second exercise consists of four staves of music. The first staff is the melody in G major, starting on G4 and moving stepwise to D5. The second staff is a piano accompaniment with a rhythmic pattern of eighth and sixteenth notes. The third and fourth staves continue the accompaniment with similar rhythmic patterns.

31. [Tilalom, tilalom]

A musical score for piece 32, 'Kicsi még a mi lányunk'. It consists of four staves of music. The first staff begins with a treble clef and a key signature of one flat (B-flat). The melody is written in a simple, folk-like style with quarter and eighth notes. The second and third staves continue the melody with similar rhythmic patterns. The fourth staff concludes the piece with a double bar line and repeat dots.

32. [Kicsi még a mi lányunk]

A musical score for piece 33, 'Ha felmegyek a bugaci halomra'. It consists of four staves of music. The first staff begins with a treble clef and a key signature of one flat (B-flat). The word 'Rubato' is written above the first staff. The melody is more complex than in piece 32, featuring many beamed eighth and sixteenth notes. The second and third staves continue the melody with similar rhythmic patterns. The fourth staff concludes the piece with a double bar line and repeat dots.

33. [Ha felmegyek a bugaci halomra]

34. [Erre gyere, amerre én]

Rubato

35. [Este kezdtem a lovamat nyergelni]

Rubato

36. [Kis pejlovam, deres a fű, ne egyél]

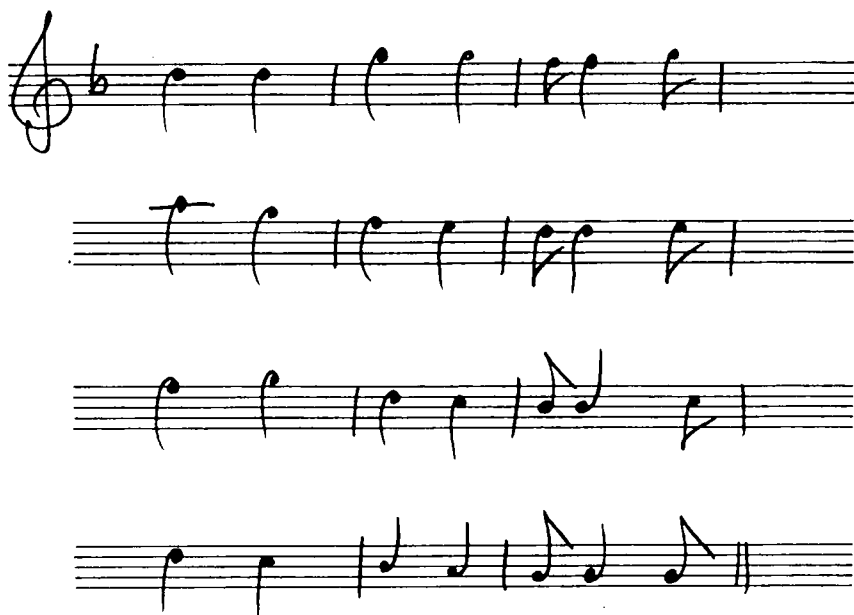
37. [Ha Dunáról fúj a szél]

A musical score for exercise 38, consisting of four staves of music. The first staff begins with a treble clef and a key signature of one flat (B-flat). The music is written in a simple, rhythmic style with quarter and eighth notes. The second and third staves continue the melody, and the fourth staff concludes with a double bar line.

38. [*Vékony cérna, köménymag, köménymag*]

A musical score for exercise 39, consisting of four staves of music. The first staff begins with a treble clef and a key signature of one flat (B-flat). The music is written in a simple, rhythmic style with quarter and eighth notes. The second and third staves continue the melody, and the fourth staff concludes with a double bar line.

39. [*Haragszik a gazda*]

40. [Dunyhám, párnám de kurta]

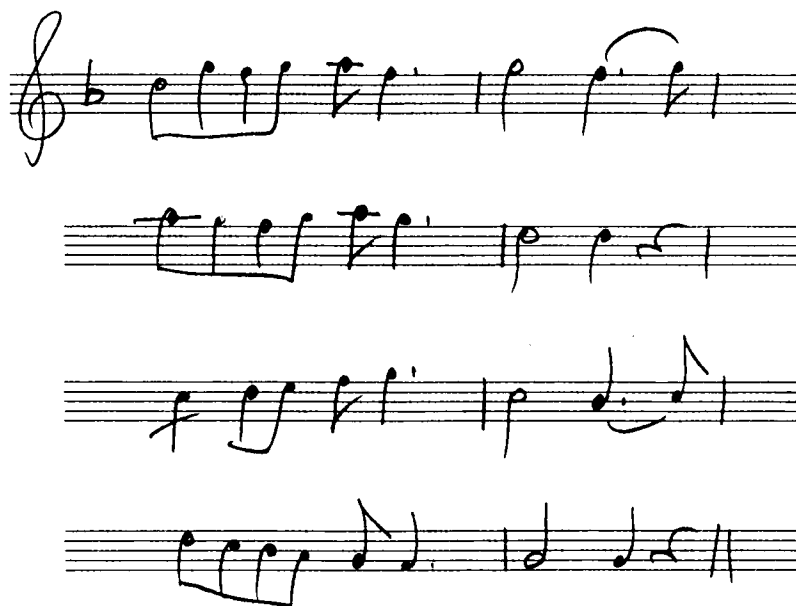

41. [Hej, rozmaring, rozmaring]

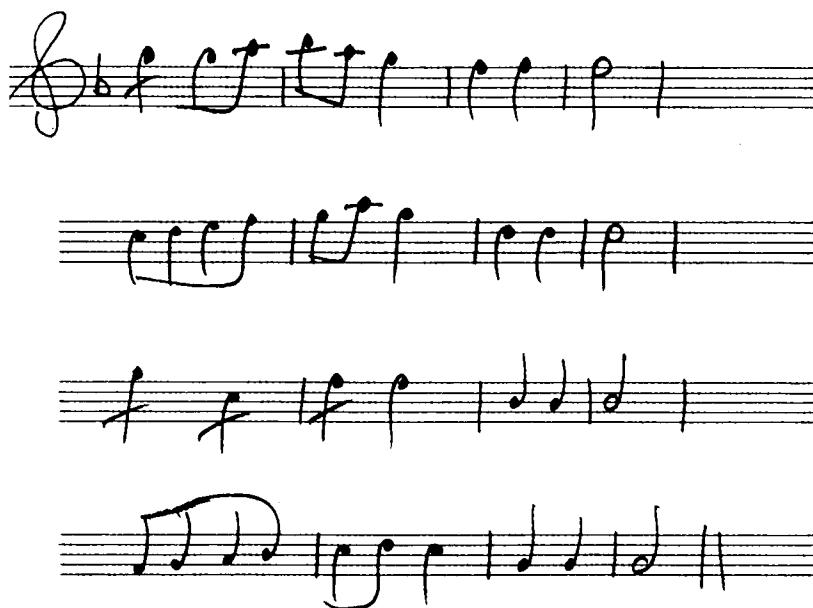
10

42. [*Esteledik, alkonyodik*]

43. [*Megházasodtam, te Miska*]

44. [Nincsen nekem egyéb bajom]

45. [Csütörtökön hajnalba, hajnalba]

11

Handwritten musical score for exercise 46, consisting of four staves. The first staff is in treble clef with a key signature of one flat and a common time signature. It contains a melodic line with a fermata over the first measure. The second staff contains a bass line with eighth notes. The third staff contains a bass line with eighth notes and a fermata. The fourth staff contains a bass line with eighth notes and a double bar line.

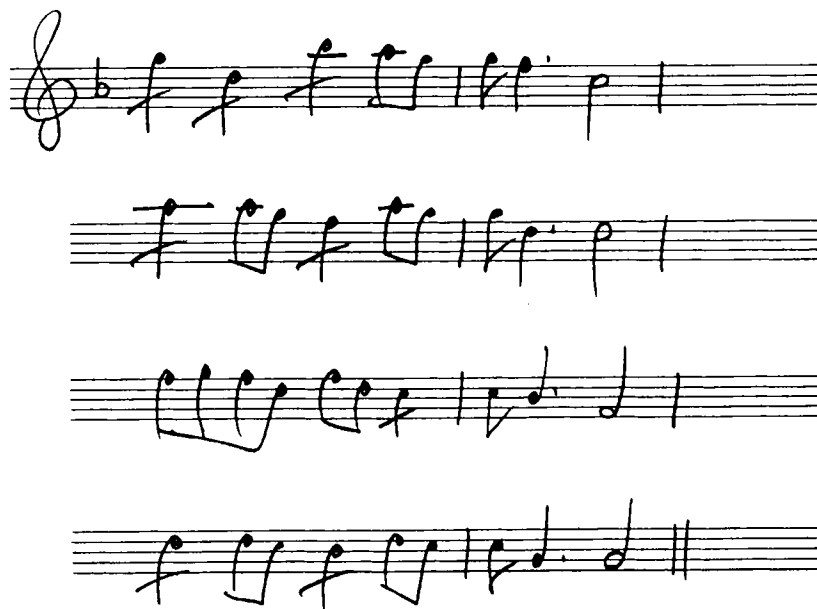
46. [Szár az dió ropogató]

Handwritten musical score for exercise 47, consisting of four staves. The first staff is in treble clef with a key signature of one flat and a common time signature. It contains a melodic line with a fermata over the first measure. The second staff contains a bass line with eighth notes. The third staff contains a bass line with eighth notes and a fermata. The fourth staff contains a bass line with eighth notes and a double bar line.

47. [Megérett a kökény]

48. [Ugyan, édes komámasszony]

49. [Széles vizen keskeny palló, beesem]

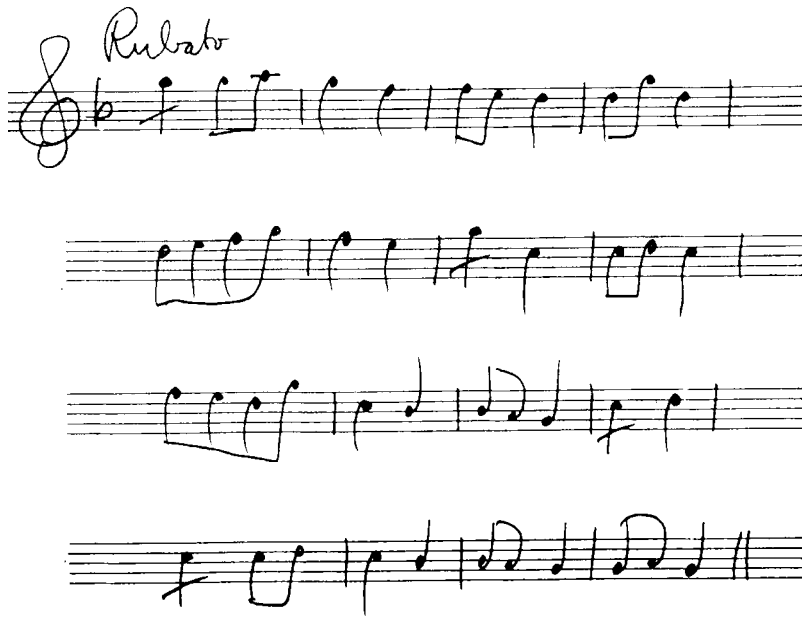
12

50. [A citrusfa levelestül, ágastul]

13

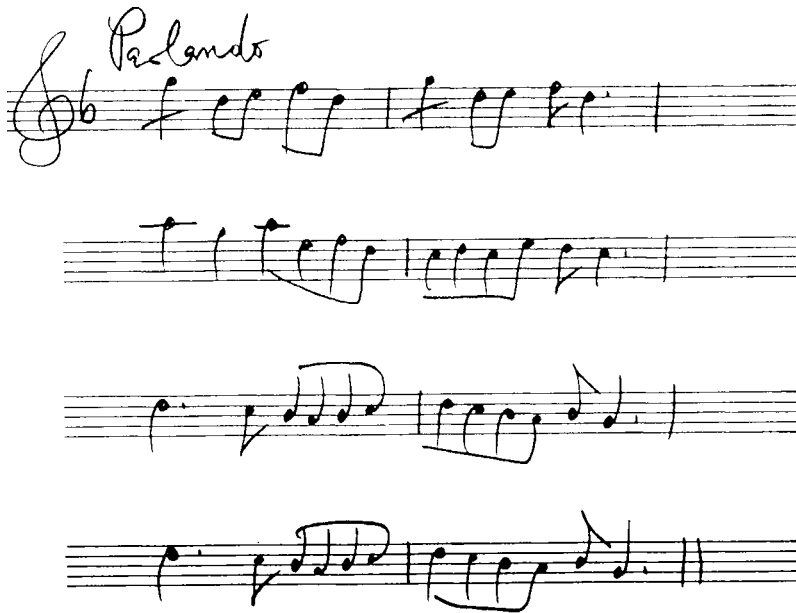
51. [Látom a szép eget]

Rubato

52. [Kiszáradt a tóból mind a sár, mind a víz]

Pezlendo

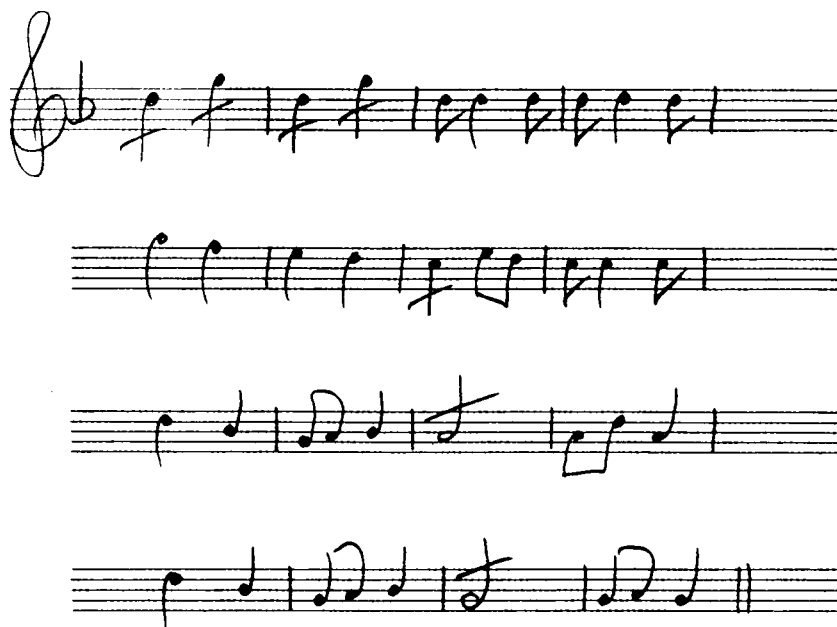
53. [Tizenkét kőmíves összetanakodék]

The first exercise consists of four staves of music. The first staff begins with a treble clef and a key signature of one flat (B-flat). The melody is written in a simple, stepwise fashion. The second and third staves continue the melody with various rhythmic patterns, including eighth and sixteenth notes. The fourth staff concludes the piece with a double bar line.

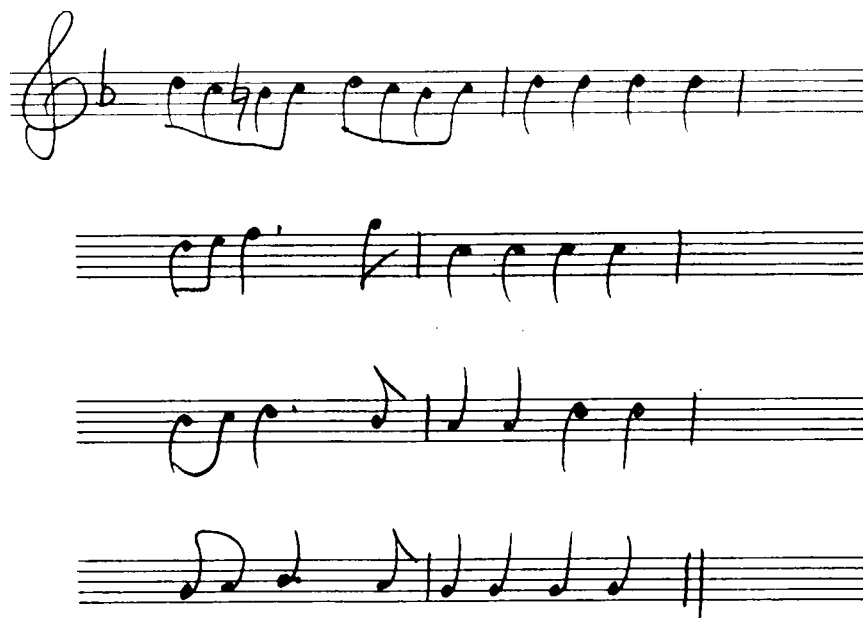
54. [Bánod, bíró, bánod]

The second exercise also consists of four staves of music. It begins with a treble clef and a key signature of one flat (B-flat). The melody is more complex than the first exercise, featuring some eighth-note patterns. The second and third staves continue the melody with various rhythmic patterns. The fourth staff concludes the piece with a double bar line.

55. [Régen volt, soká lesz]

56. [Nem vagyok én senkinek sem adósa]

57. [Én vagyok a, én vagyok a kunsági fi]

58. [Hat ökröm van, mind sárga]

59. [Azhól én elmegyek]

Rubato

Handwritten musical score for exercise 60, consisting of four staves of music in treble clef with a key signature of one flat. The notation includes various note values, rests, and a fermata at the end of the fourth staff.

60. [Engem anyám megátkozott]

Handwritten musical score for exercise 61, consisting of four staves of music in treble clef with a key signature of one flat. The notation includes various note values and rests.

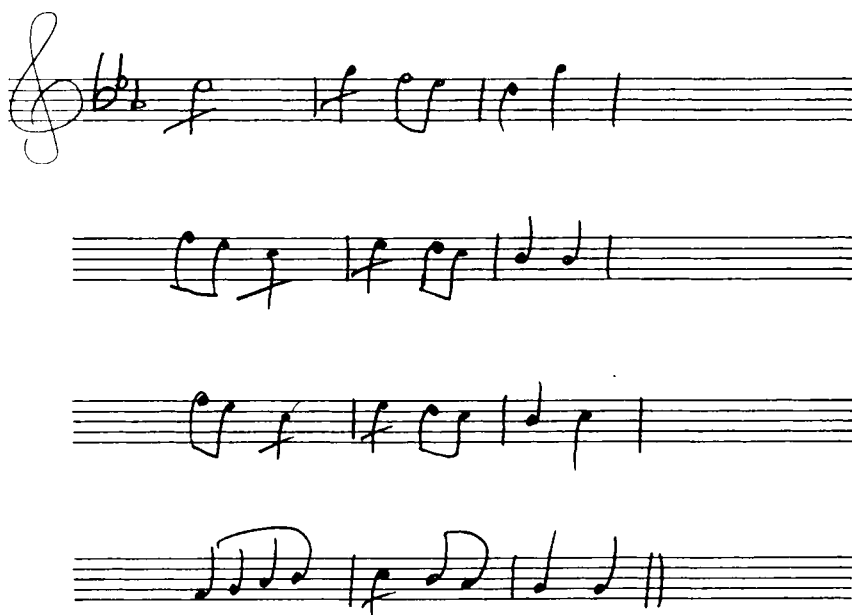
61. [Piros alma mosolyog a dombtetőn]

15

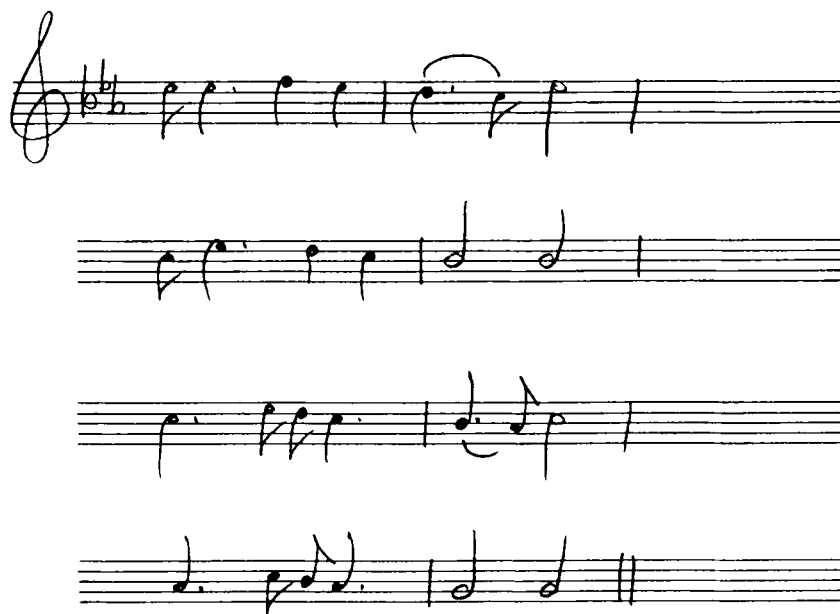
62. [Éva, szívem, Éva]

Andante

63. [Elindultam szép hazámból]

64. [Ne búsuljon senki menyecskéje]

65. [Bizony csak meghalok]

Andato

66. [Gyere velem, Molnár Anna]

16

67. [Ludaim, ludaim]

A handwritten musical score for piece 68, consisting of four staves of music in a single system. The first staff begins with a treble clef and a key signature of one flat (B-flat). The music is written in a simple, folk-like style with various note values and rests.

68. [Most jöttem én Párizsból]

A handwritten musical score for piece 69, consisting of four staves of music in a single system. The first staff begins with a treble clef and a key signature of one flat (B-flat). The word "Pezando" is written above the first staff. The music is written in a simple, folk-like style with various note values and rests.

69. [Aj, sirass, édesanyám, míg előtted járok]

Pavando

70. [A búbanat keserűség]

Pavando 17

71. [Jaj de szerencsétlen időre jutottam]

Palando

72. [Amerre én járok, még a fák is sírnak]

Palando

73. [Katona vagyok én, ország őrizője]

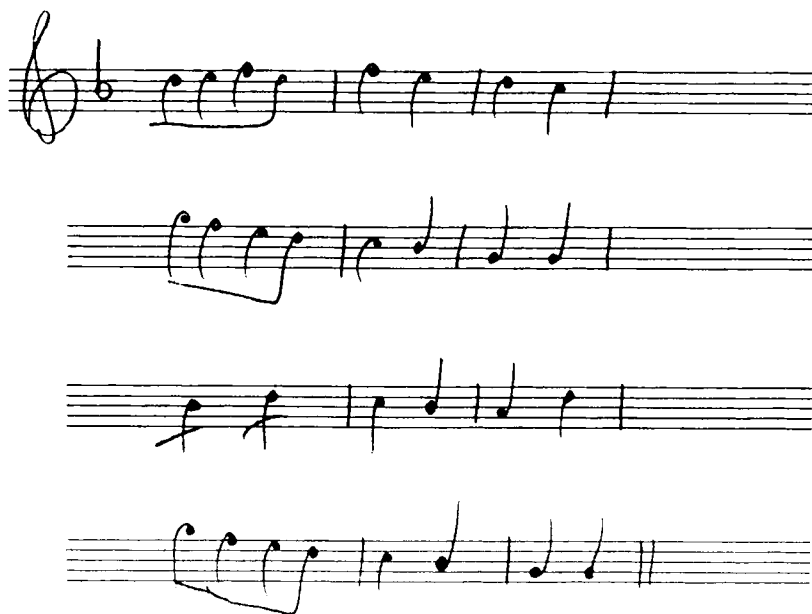
18

Musical score for exercise 18, consisting of four staves of music in a single system. The first staff begins with a treble clef and a key signature of one flat. The music consists of a sequence of eighth and quarter notes across four staves.

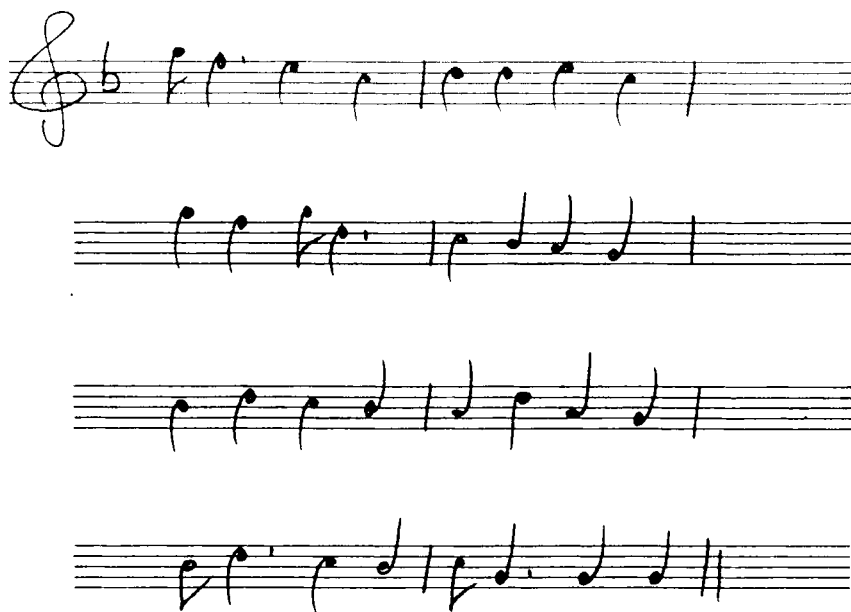
74. [*Vigan, vigan, vig angyalom*]

Musical score for exercise 74, consisting of four staves of music in a single system. The first staff begins with a treble clef and a key signature of one flat. The music consists of a sequence of eighth and quarter notes across four staves.

75. [*Ej, haj, Zsubri pajtás*]

76. [Eddig, vendég, jól mulattál]

77. [Igyunk egyet, jót és hosszú]

Handwritten musical score for piece 77a. The score consists of four staves of music. The first staff begins with a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a 3/4 time signature. The melody is written in a simple, folk-like style. The second and third staves continue the melody with various rhythmic patterns. The fourth staff concludes the piece with a double bar line.

77a [Fehér fuszulykavirág]

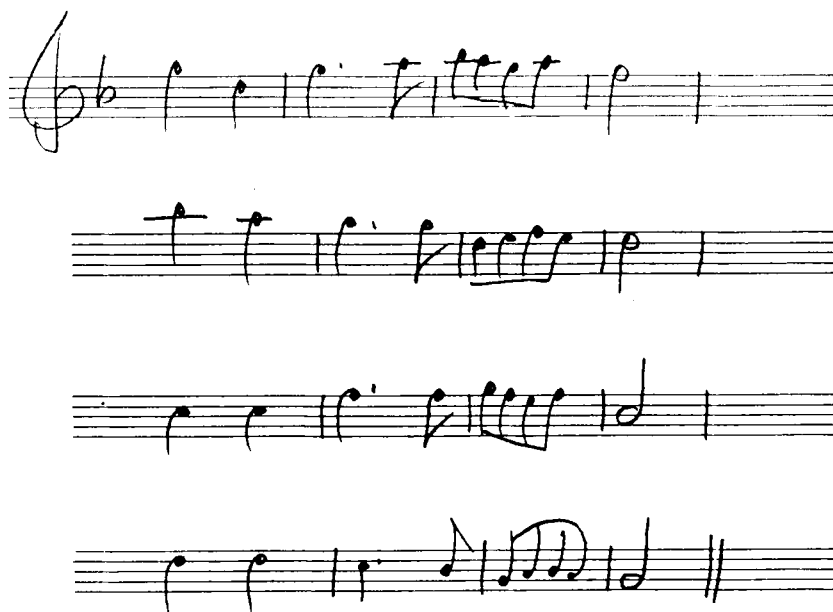
Handwritten musical score for piece 78. The score consists of four staves of music. The first staff begins with a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a 3/4 time signature. The melody is written in a simple, folk-like style. The second and third staves continue the melody with various rhythmic patterns. The fourth staff concludes the piece with a double bar line.

78. [Virágos kenderem]

Rubato

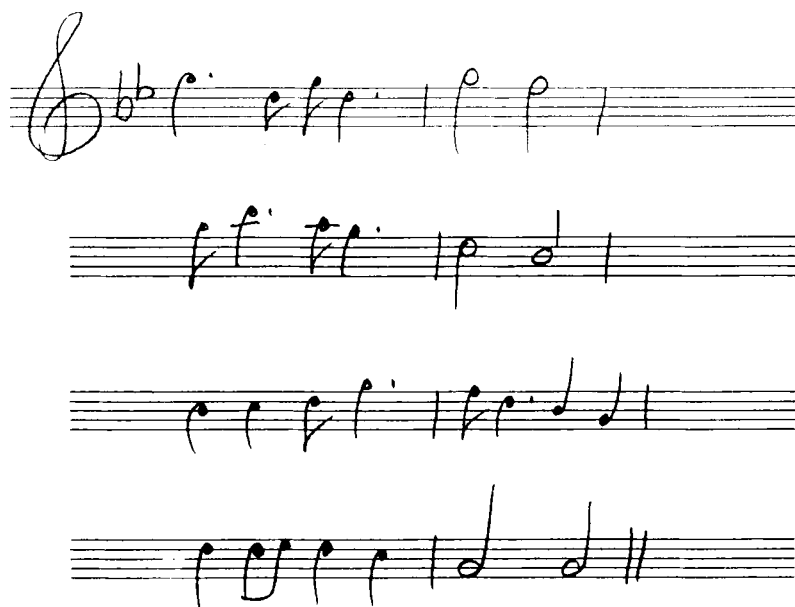
79. [Deres a fű, kis pejlovam, ne egyél]

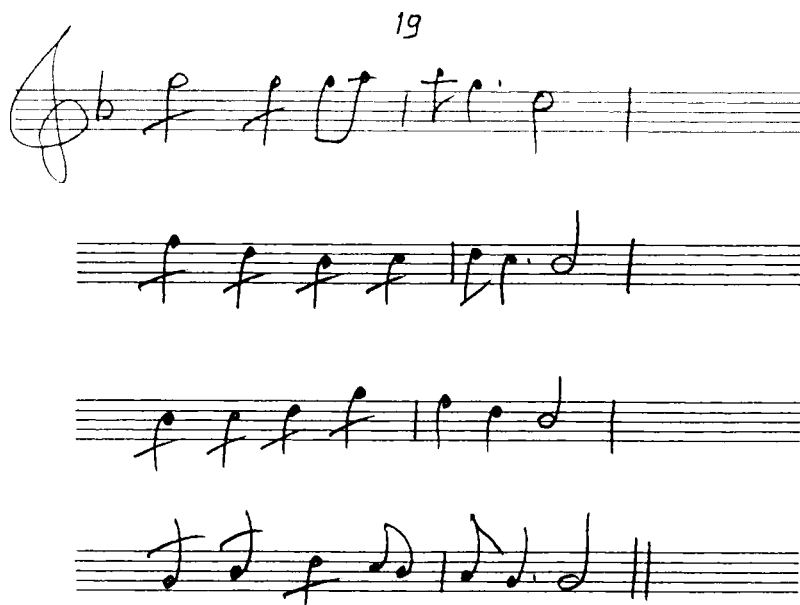
80. [Tülsó soron esik az eső]

81. [Édesanyám, de szépen felneveltél]

82. [Gyulainé, édesanyám]

83. [Árva vagyok, árva]

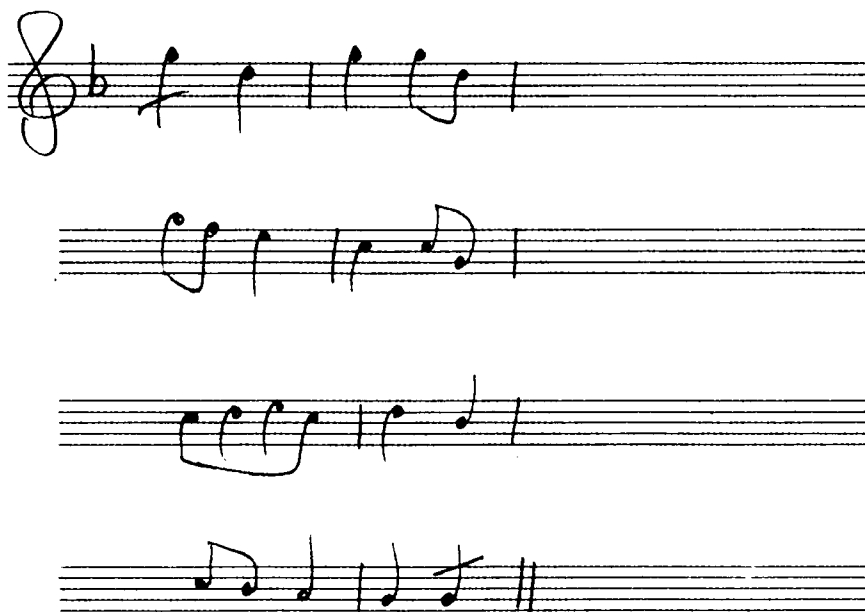

84. [Azt hittem, hogy nem kellek katonának]

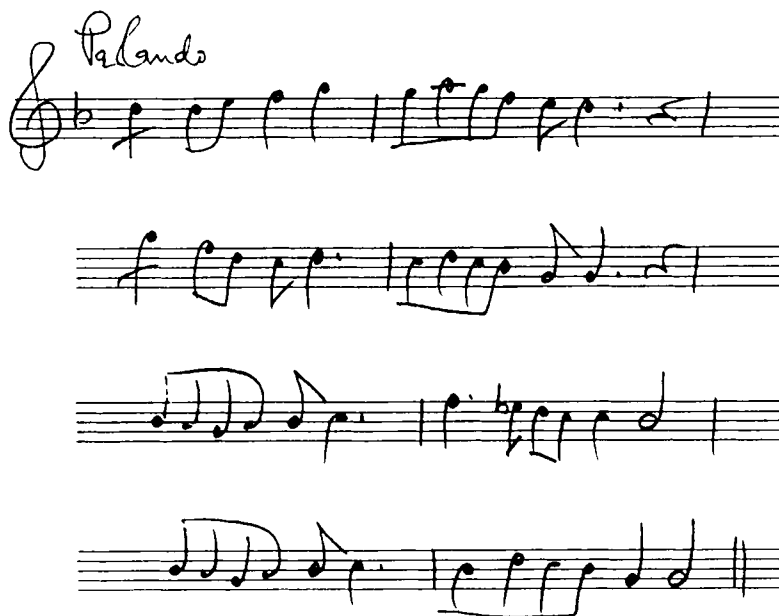
Rubato

85. [Juhász vagyok, vígan őrzöm nyájamat]

86. [Fecském, fecském, édes fecském]

87. [Cinege, cinege]

88. [Szörnyű nagy romlásra készült Pannónia]

Musical score for exercise 89, consisting of four staves of music in G major and 3/4 time. The melody is simple and consists of quarter and eighth notes.

89. [Sokszor mondtam, jajajaj, jajajaj]

Musical score for exercise 90, consisting of four staves of music in G major and 3/4 time. The tempo is marked *Ritardato*. The melody is more complex, featuring slurs and ties.

90. [Ha tudtad te, kisangyalom, nem szeretsz]

20

Handwritten musical score for exercise 20, consisting of four staves of music in G major. The first staff begins with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The notation includes various rhythmic values such as eighth and sixteenth notes, and rests. The piece concludes with a double bar line.

91. [Ha kimegyek arra magas tetőre]

Handwritten musical score for exercise 91, consisting of four staves of music in G major. The first staff begins with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The notation includes various rhythmic values such as eighth and sixteenth notes, and rests. The piece concludes with a double bar line.

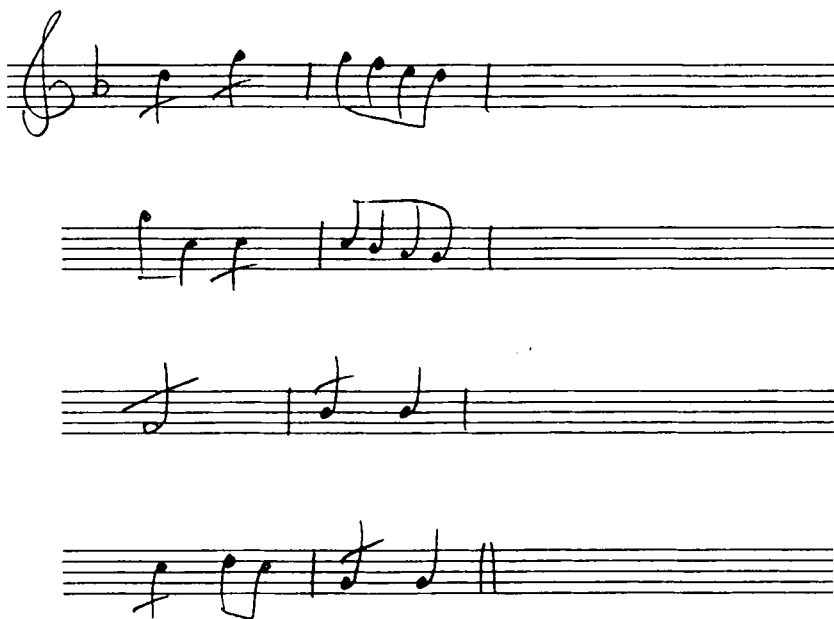
92. [Asszony, asszony, ki a házból]

Handwritten musical score for exercise 93, consisting of four staves of music in G major and 2/4 time. The first staff begins with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The melody consists of quarter and eighth notes. The second and third staves continue the melody with various rhythmic patterns. The fourth staff concludes the piece with a double bar line.

93. [Egy nagyorrú bolha]

Handwritten musical score for exercise 94, consisting of four staves of music in G major and 2/4 time. The first staff begins with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The melody consists of quarter and eighth notes. The second and third staves continue the melody with various rhythmic patterns. The fourth staff concludes the piece with a double bar line.

94. [Erdő is van, makk is van]

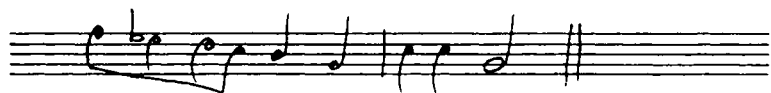
95. [Leesett a makk a fáról]

96. [Szereti a tik a meggyet]

97. [Házasodik a tücsök, szúnyog lányát kéri]

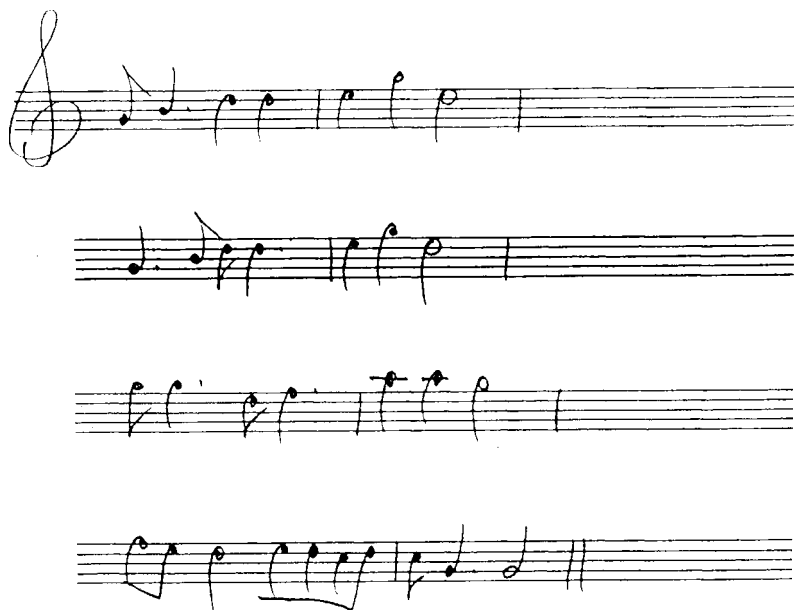
98. [Meg kell a búzának érni]

99. [Arra alá a boronyaszélen]

100. [Este későn faluvégen jártam]

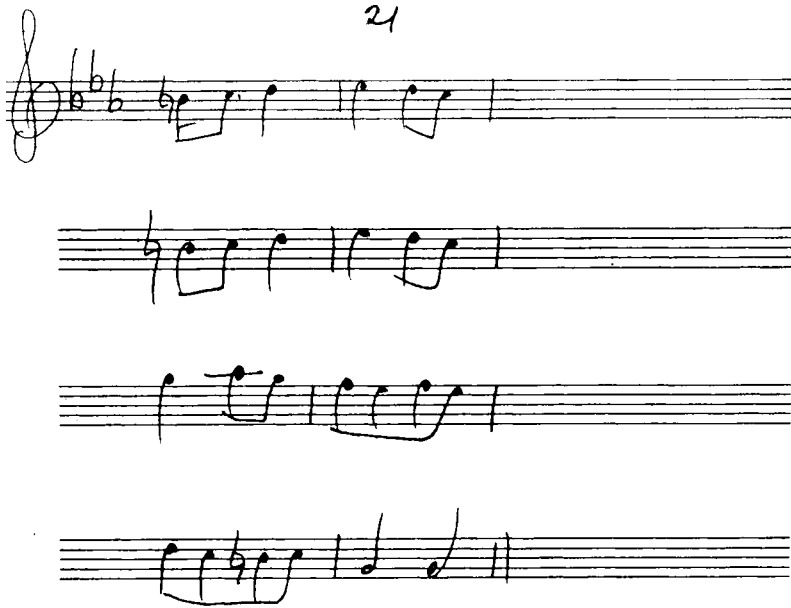

101. [Ez a kislány gyöngyöt fűz]

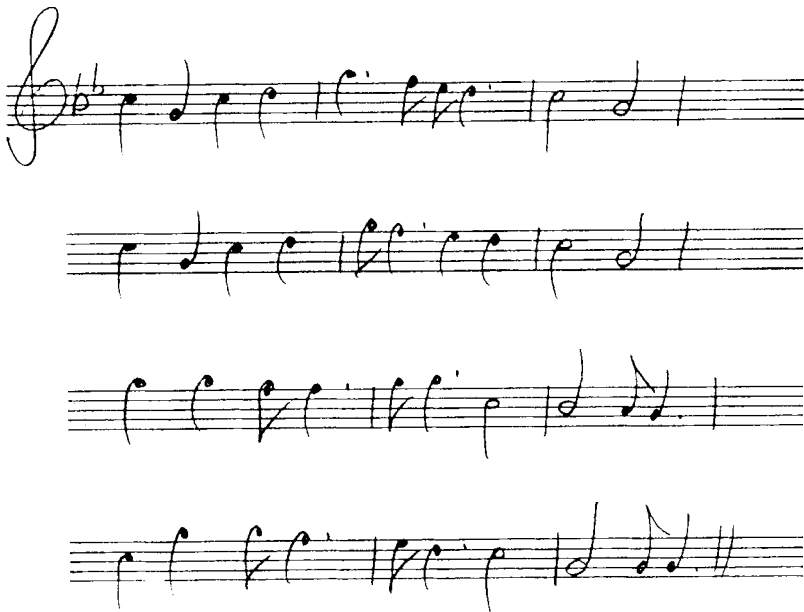

102. [Pejparipám rézpatkója de fényes]

21

103. [Vasárnap bort inni]

104. [Megköötték nékem a koszorút]

Musical score for exercise 105, consisting of four staves of music. The first staff begins with a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a 3/4 time signature. The melody is written across four staves, featuring a mix of eighth and quarter notes with various rests.

105. [Arról alól kéken beborult az ég]

Musical score for exercise 106, consisting of four staves of music. The first staff begins with a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a 3/4 time signature. The melody is written across four staves, featuring a mix of eighth and quarter notes with various rests.

106. [Szegény vagyok, szegénynek születtem]

A handwritten musical score for piece 107, consisting of four staves of music. The first staff begins with a treble clef and a key signature of one flat (B-flat). The music is written in a simple, folk-like style with various note values and rests. The piece concludes with a double bar line.

107. [Elmegyek, elmegyek]

A handwritten musical score for piece 108, consisting of four staves of music. The first staff begins with a treble clef and a key signature of two flats (B-flat and E-flat). The music is written in a simple, folk-like style with various note values and rests. The piece concludes with a double bar line.

108. [Hajnallik, hajnallik]

Poco andante

Handwritten musical score for exercise 109, consisting of four staves of music in G major and 3/4 time. The notation includes various rhythmic values and phrasing slurs.

109. [Hej, a mohi hegy borának húsz forint az ára]

Handwritten musical score for exercise 110, consisting of four staves of music in G major and 3/4 time. The notation includes various rhythmic values and phrasing slurs.

110. [Hozz bort, kocsmárosné, megadom az árát]

Piszonbaba

111. [Mikor gulyásbojtár voltam]

Piszonbaba

112. [Csillagom, révészem, vigy átal a Dunán]

Handwritten musical score for exercise 113, consisting of four staves of music in treble clef with a key signature of two flats. The notation includes various rhythmic values and melodic lines.

113. [Adott Isten szekeret]

Handwritten musical score for exercise 114, consisting of four staves of music in treble clef with a key signature of two flats. The notation includes various rhythmic values and melodic lines.

114. [Két szál pünkösdrózsa]

Poco rubato

115. [Vörös bor nem drága]

Poco rubato

116. [A Tiszából a Dunába foly a víz]

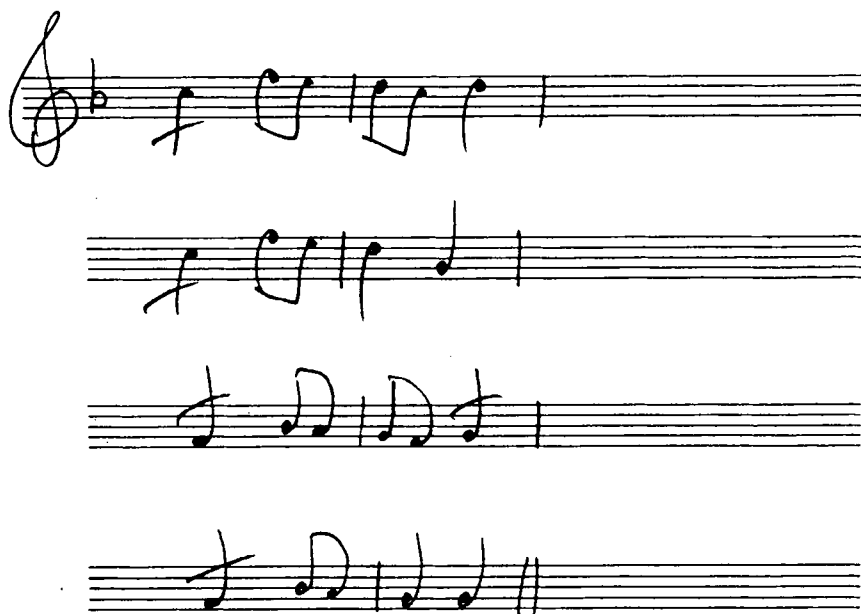
22

Musical score for exercise 22, consisting of four staves of music in a single system. The first staff begins with a treble clef and a key signature of one flat (B-flat). The music consists of a sequence of eighth and quarter notes across four measures.

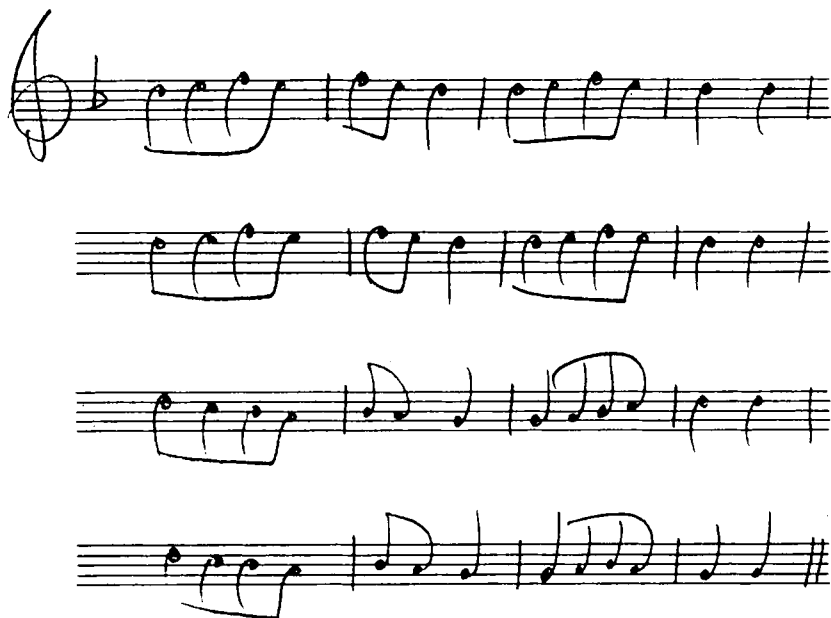
117. [Dudás vagy te, dudás]

Musical score for exercise 117, consisting of four staves of music in a single system. The first staff begins with a treble clef and a key signature of one flat (B-flat). The music consists of a sequence of eighth and quarter notes across four measures.

118. [Őreg vagyok már én]

119. [Megismerni a kanászt]

120. [Mefogtam egy szúnyogot, nagyobb volt a lónál]

The first exercise consists of four staves of handwritten musical notation. The first staff begins with a treble clef and a key signature of one flat (B-flat). The melody starts with a quarter note G4, followed by a quarter note A4, a quarter note B-flat4, and a quarter note C5. The second staff continues with a quarter note D5, a quarter note E5, a quarter note F5, and a quarter note G5. The third staff continues with a quarter note A5, a quarter note B5, a quarter note C6, and a quarter note D6. The fourth staff concludes with a quarter note E6, a quarter note F6, a quarter note G6, and a quarter note A6, followed by a double bar line.

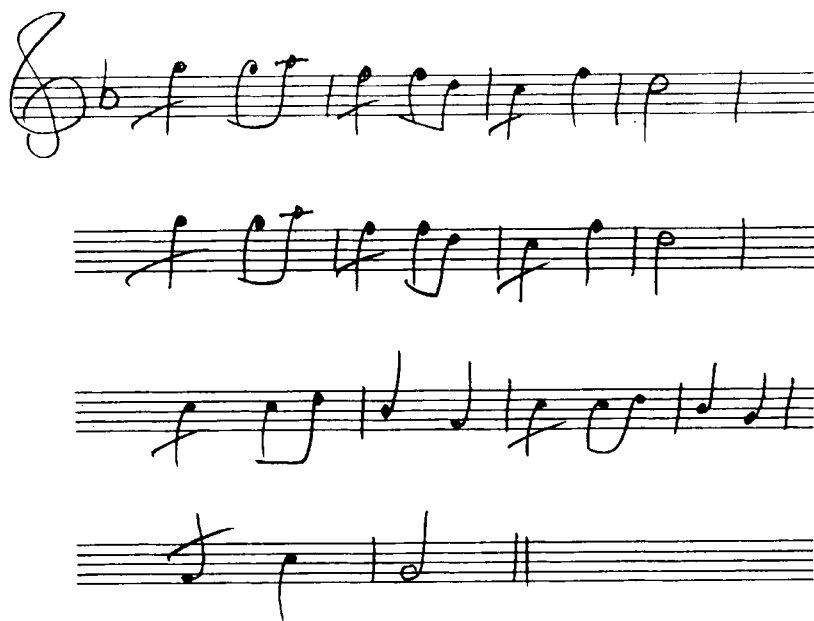
121. [*Mély a Tiszának a széle*]

The second exercise consists of four staves of handwritten musical notation. The first staff begins with a treble clef and a key signature of one flat (B-flat). The melody starts with a quarter note G4, followed by a quarter note A4, a quarter note B-flat4, and a quarter note C5. The second staff continues with a quarter note D5, a quarter note E5, a quarter note F5, and a quarter note G5. The third staff continues with a quarter note A5, a quarter note B5, a quarter note C6, and a quarter note D6. The fourth staff concludes with a quarter note E6, a quarter note F6, a quarter note G6, and a quarter note A6, followed by a double bar line.

122. [*Télen nagyon hideg van*]

123. [Kicsi nékem ez a ház]

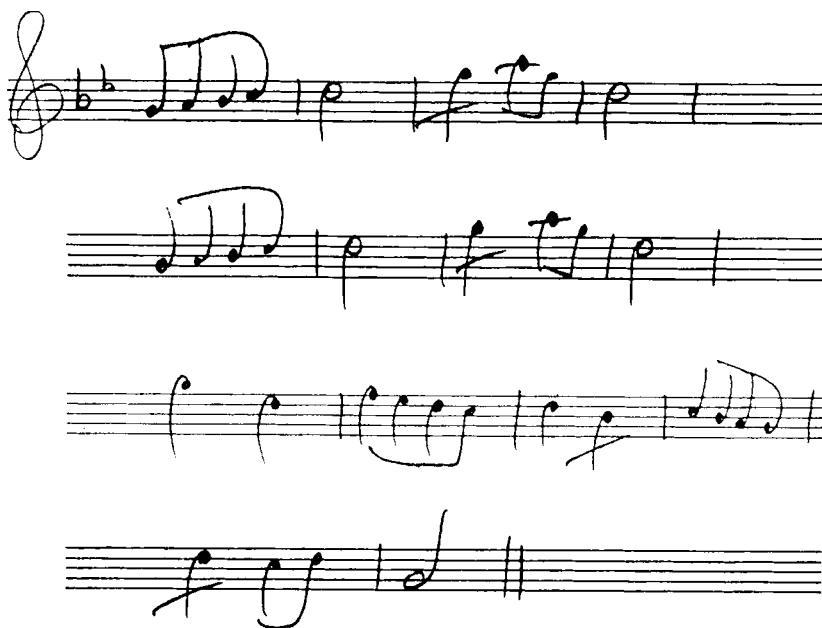
124. [Jaj de sok hal vagyon a nagy Balatonban]

The first exercise consists of four staves of handwritten musical notation. The first staff begins with a treble clef and a key signature of one flat. The notation includes various rhythmic values such as quarter, eighth, and sixteenth notes, along with rests and bar lines. The second and third staves continue the melodic line with similar rhythmic patterns. The fourth staff concludes the exercise with a double bar line.

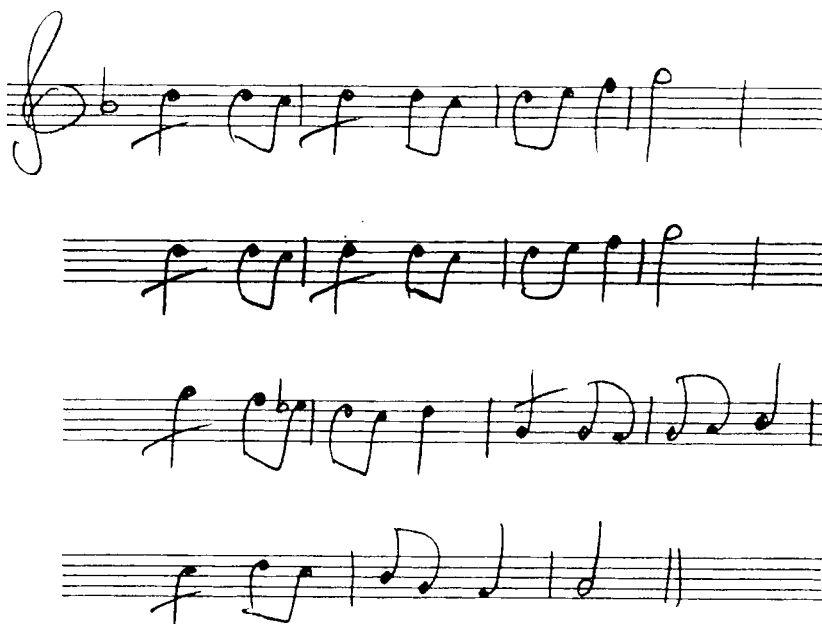
125. [Csütörtökön virradóra]

The second exercise consists of four staves of handwritten musical notation. The first staff begins with a treble clef and a key signature of one flat. The notation includes various rhythmic values such as quarter, eighth, and sixteenth notes, along with rests and bar lines. The second and third staves continue the melodic line with similar rhythmic patterns. The fourth staff concludes the exercise with a double bar line.

126. [Feleségem olyan tiszta]

127. [Széles a Tisza, magas a partja]

128. [Ősz az idő, Dömötör-nap közeledik]

Rubato

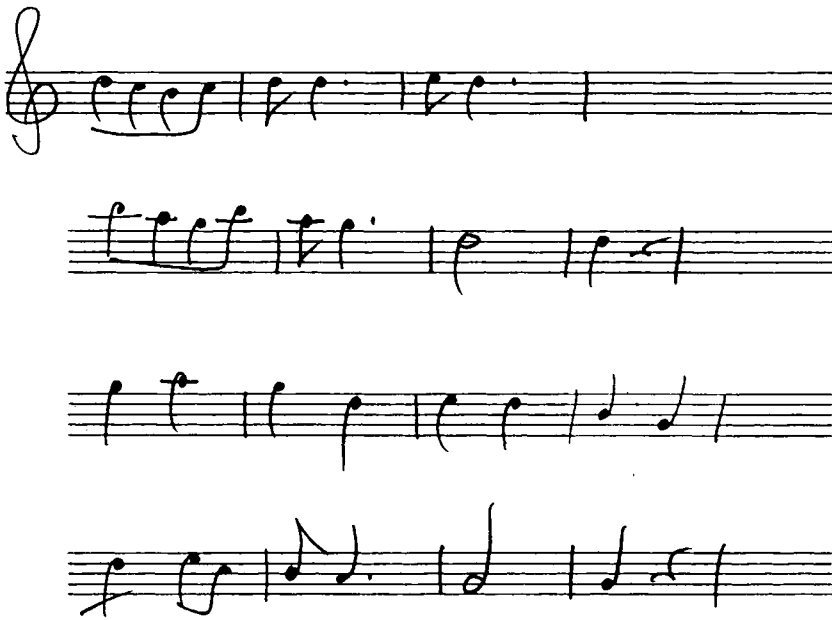
Handwritten musical score for exercise 129, consisting of four staves of music in treble clef with a key signature of one flat. The notation includes various rhythmic values, ties, and phrasing slurs.

129. [Kis pejlovam első lábán sárga patkó de fényes]

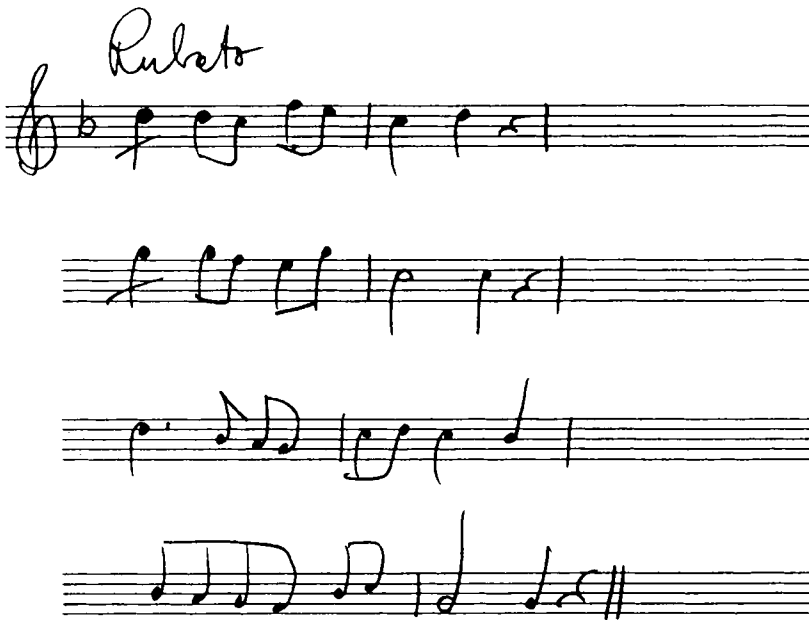
Rubato

Handwritten musical score for exercise 130, consisting of four staves of music in treble clef with a key signature of one flat. The notation includes various rhythmic values, ties, and phrasing slurs.

130. [András-nap után az idő]

131. [Szerdahelyi sudár torony]

132. [A Vidrócki híres nyája]

23

Musical score for exercise 23, consisting of four staves of music in G major and 2/4 time. The first staff begins with a treble clef and a key signature of one flat. The melody consists of quarter and eighth notes, ending with a double bar line.

133. [Elment a két lány virágot szedni]

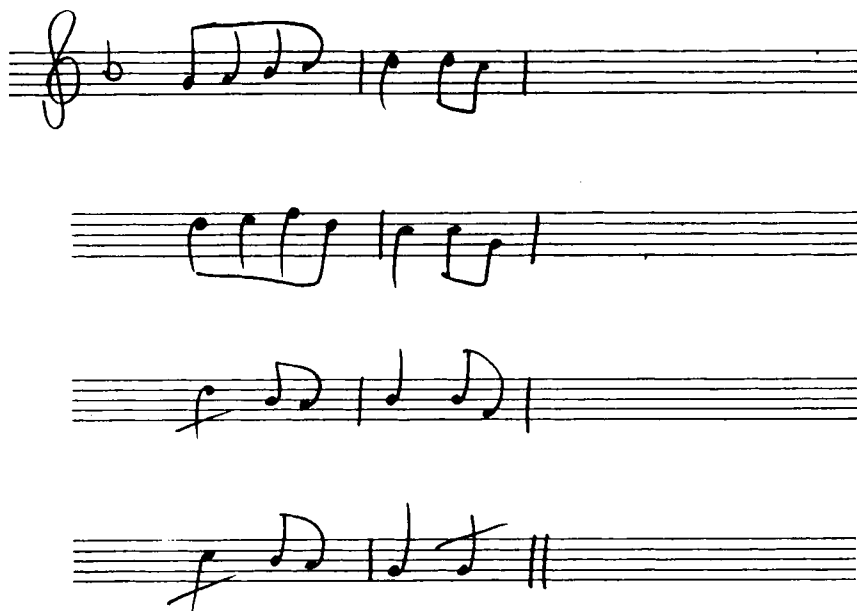
Musical score for exercise 133, consisting of four staves of music in G major and 2/4 time. The first staff begins with a treble clef and a key signature of one flat. The melody consists of quarter and eighth notes, ending with a double bar line.

134. [Rákóci kocsmában]

Rubato

135. [Látom, az életem]

136. [Eljöttünk mi jó reggel]

Rubato

Handwritten musical score for exercise 137, consisting of four staves of music in treble clef with a key signature of one flat. The notation includes various note values, rests, and a double bar line at the end.

137. [Arass, rózsám, arass]

Rubato

Handwritten musical score for exercise 138, consisting of four staves of music in treble clef with a key signature of one sharp. The notation includes various note values, rests, and a double bar line at the end.

138. [Elmegyek, elmegyek]

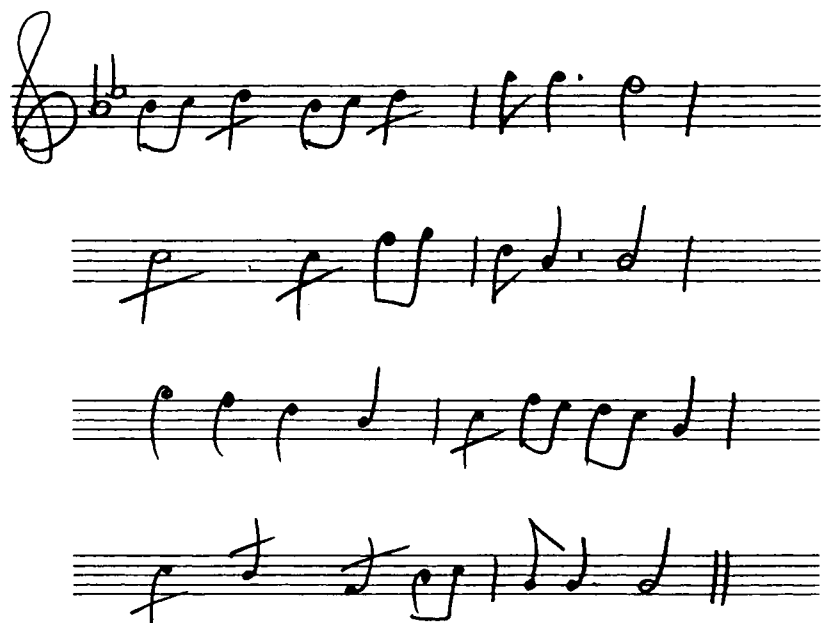
Rubato

Handwritten musical score for exercise 139, consisting of four staves of music in G major and 3/4 time. The notation includes various note values, rests, and a fermata at the end of the fourth staff.

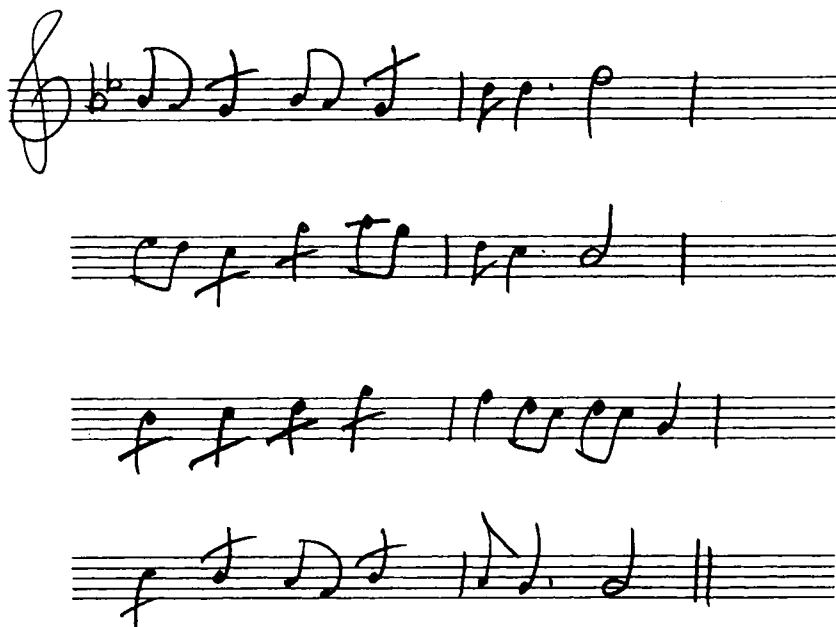
139. [Felsütött a nap sugára]

Handwritten musical score for exercise 140, consisting of four staves of music in G major and 3/4 time. The notation includes various note values, rests, and a double bar line at the end of the fourth staff.

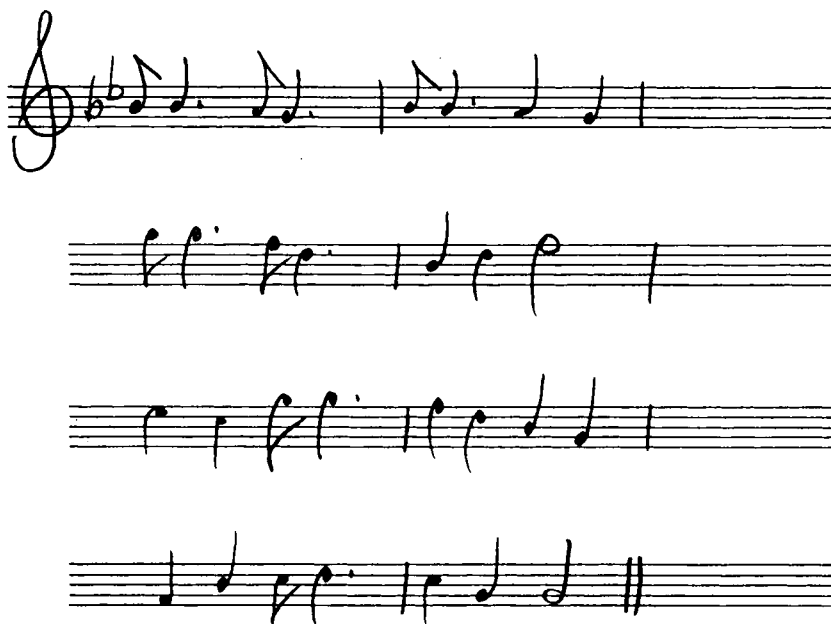
140. [Ma két hete vagy már három]

141. [Ez a kislány mind azt mondja, vegyem el]

142. [Huszárosan vágatom a hajamat]

143. [Ha bemegyek a csárdába]

144. [Sütött ángyi rétest]

Rubato

Handwritten musical score for exercise 145. It consists of four staves of music in treble clef. The first staff begins with a treble clef and the word 'Rubato' written above it. The music is written in a cursive, handwritten style. The first staff contains a sequence of notes: G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4, F4, E4, D4. The second staff continues with: C4, D4, E4, F4, G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4, F4, E4, D4. The third staff contains: C4, D4, E4, F4, G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4, F4, E4, D4. The fourth staff concludes with: C4, D4, E4, F4, G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4, F4, E4, D4, ending with a double bar line.

145. [Arra alá, a szendrei határba]

Rubato

Handwritten musical score for exercise 146. It consists of four staves of music in treble clef. The first staff begins with a treble clef and the word 'Rubato' written above it. The music is written in a cursive, handwritten style. The first staff contains a sequence of notes: G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4, F4, E4, D4. The second staff continues with: C4, D4, E4, F4, G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4, F4, E4, D4. The third staff contains: C4, D4, E4, F4, G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4, F4, E4, D4. The fourth staff concludes with: C4, D4, E4, F4, G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4, F4, E4, D4, ending with a double bar line.

146. [Leégett a szentpéteri hodály]

Rulato

Handwritten musical score for 'Rulato'. It consists of four staves. The first staff begins with a treble clef and a common time signature. The notation is in a folk style, featuring eighth and sixteenth notes, rests, and a final double bar line. The subsequent three staves continue the melody with similar rhythmic patterns and note values.

147. [Bujdosik az árva madár]

Handwritten musical score for 'Nem kapálok, nem kaszálók'. It consists of four staves. The first staff begins with a treble clef and a common time signature. The notation is in a folk style, featuring eighth and sixteenth notes, rests, and a final double bar line. The subsequent three staves continue the melody with similar rhythmic patterns and note values.

148. [Nem kapálok, nem kaszálók]

Handwritten musical score for piece 149, consisting of four staves. The first staff is in treble clef, the second in alto clef, the third in bass clef, and the fourth in bass clef with figured bass notation (I a, II a).

149. [A malomnak nincsen köve]

Handwritten musical score for piece 150, consisting of four staves. The first staff is in treble clef, the second in alto clef, the third in bass clef, and the fourth in bass clef.

150. [Árokparti kökény]

24

The musical score for piece 151 is written on four staves. The first staff begins with a treble clef, a key signature of one flat (F major), and a 2/4 time signature. The melody consists of quarter and eighth notes. The second and third staves continue the melody with various rhythmic patterns, including eighth-note runs. The fourth staff concludes the piece with a double bar line.

151. [A csikósok, a gulyások]

The musical score for piece 152 is written on four staves. It begins with a treble clef and a key signature of one flat (F major). The melody is composed of quarter and eighth notes. The second and third staves show more complex rhythmic patterns with eighth-note runs. The fourth staff ends with a double bar line.

152. [Kihajtottam a libámat]

Rubato

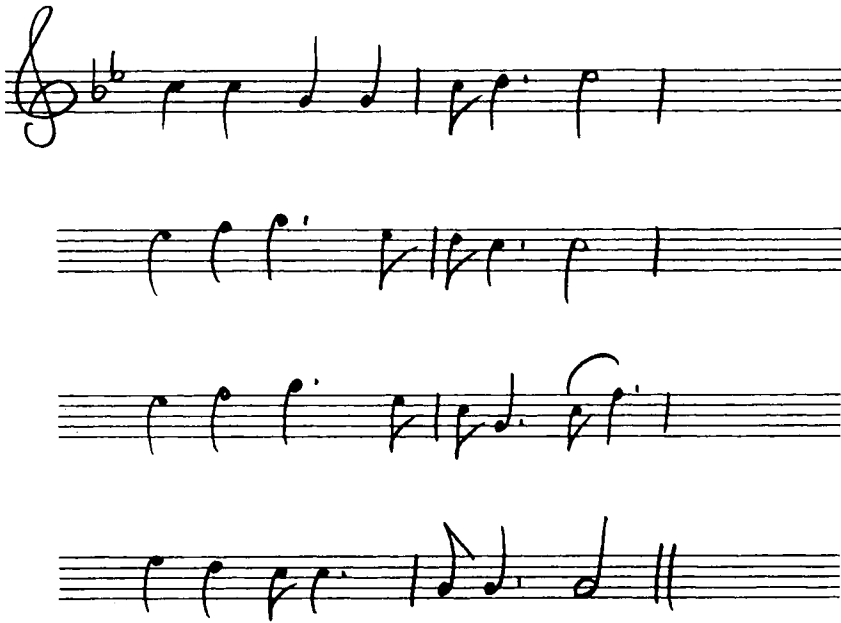
Handwritten musical score for exercise 153, consisting of four staves of music in treble clef with a key signature of one flat (Bb). The notation is in a cursive, handwritten style.

153. [Édesanyám rózsafája]

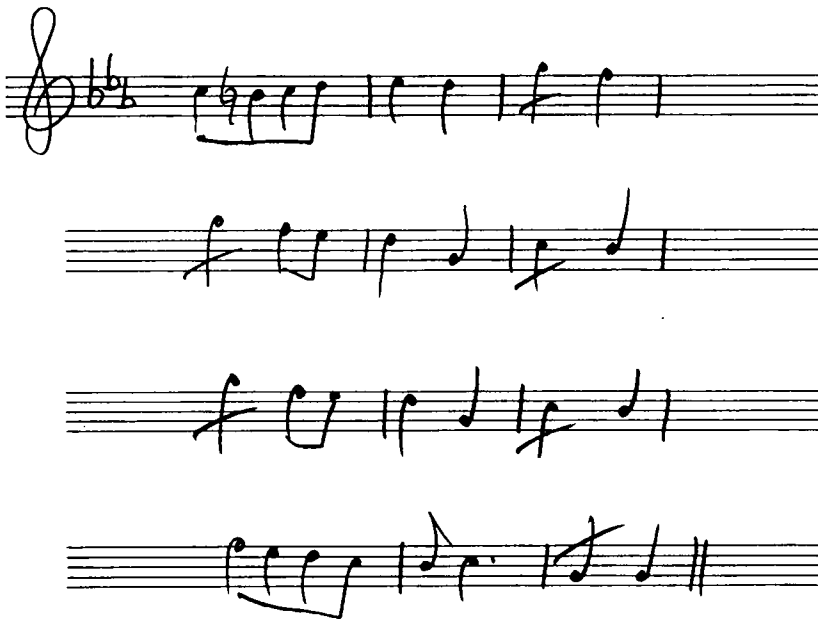
Rubato

Handwritten musical score for exercise 154, consisting of four staves of music in treble clef with a key signature of one flat (Bb). The notation is in a cursive, handwritten style.

154. [Ez az utca bánatutca]

155. [Hej, halászok, halászok]

156. [Felszántom a császár udvarát]

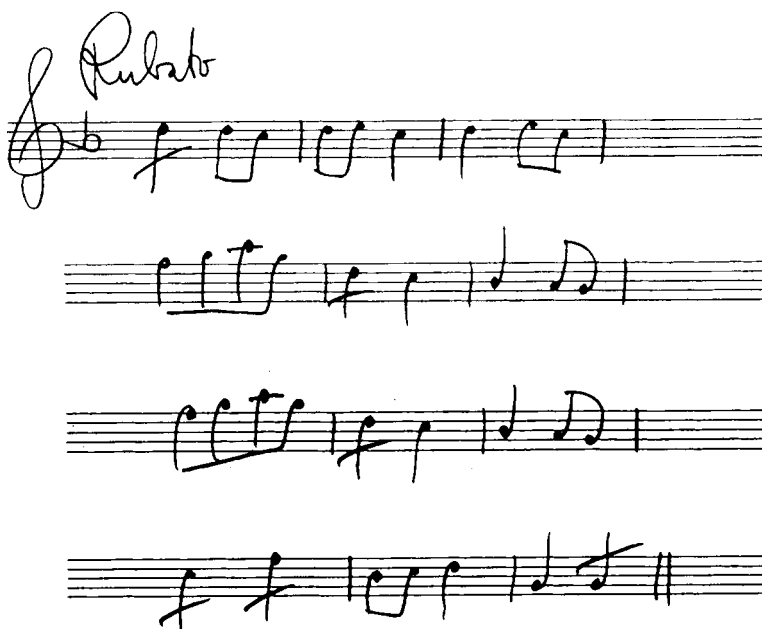
25

157. [Elesett a tyúk a jégen]

Palando

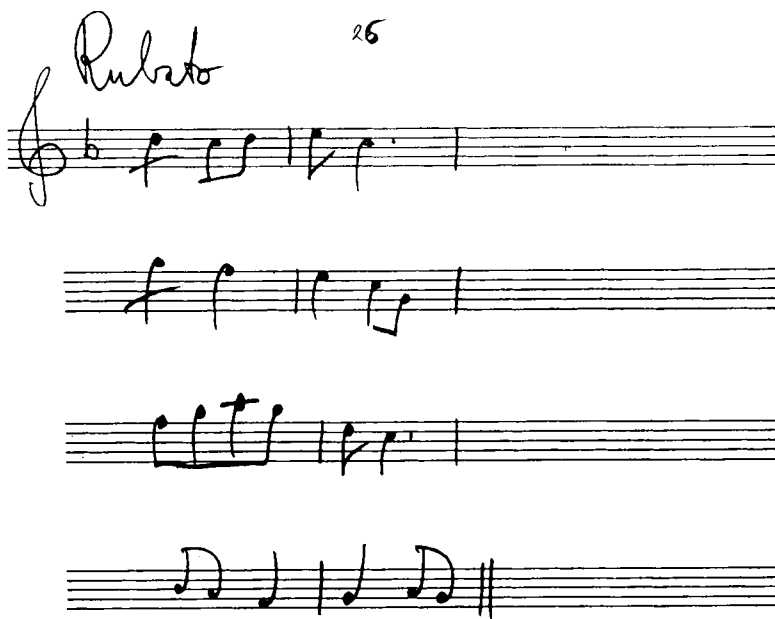
158. [Szivárvány havasán felnőtt rozmaringszál]

Rubato

159. [Azért, hogy a szeretőm elhagyott]

Rubato 25

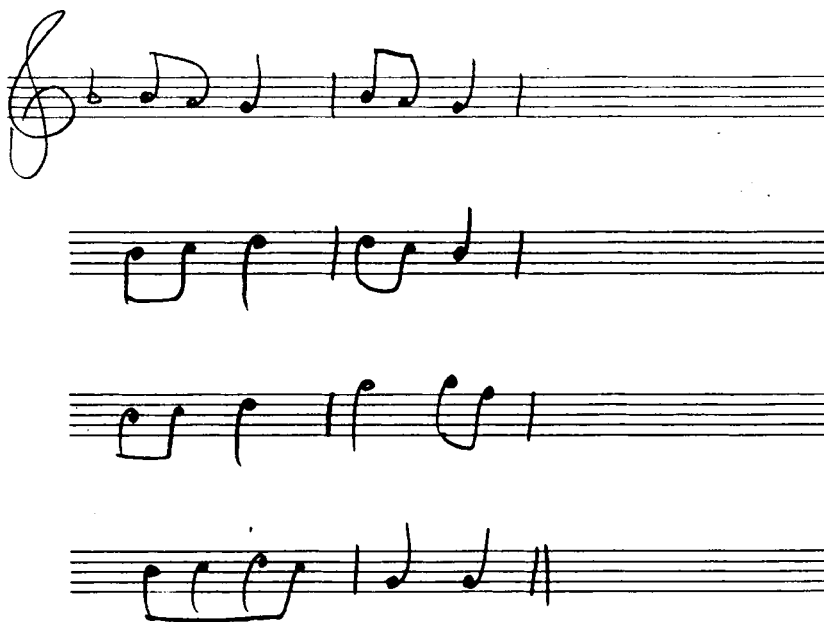
160. [Hallottad-e hírét]

Rubato

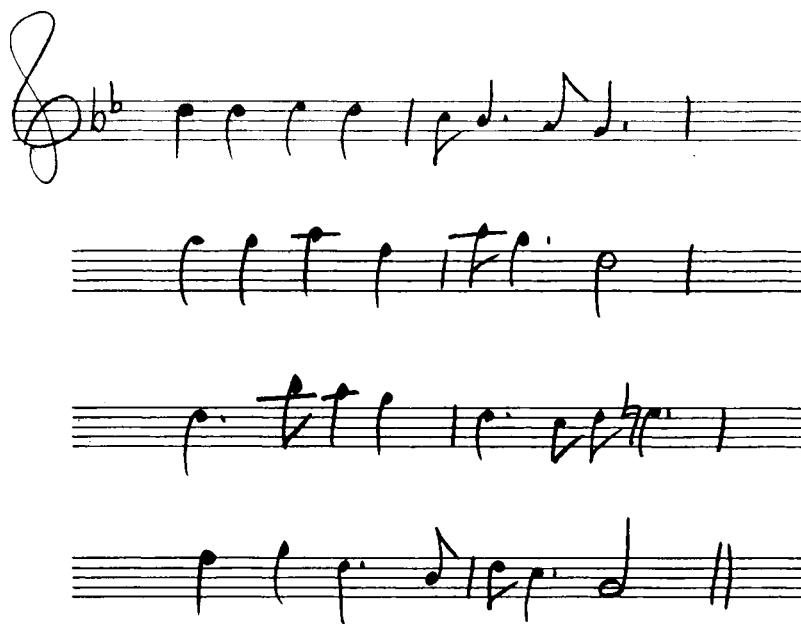
161. [Erdők, völgyek, szűk ligetek]

Rubato

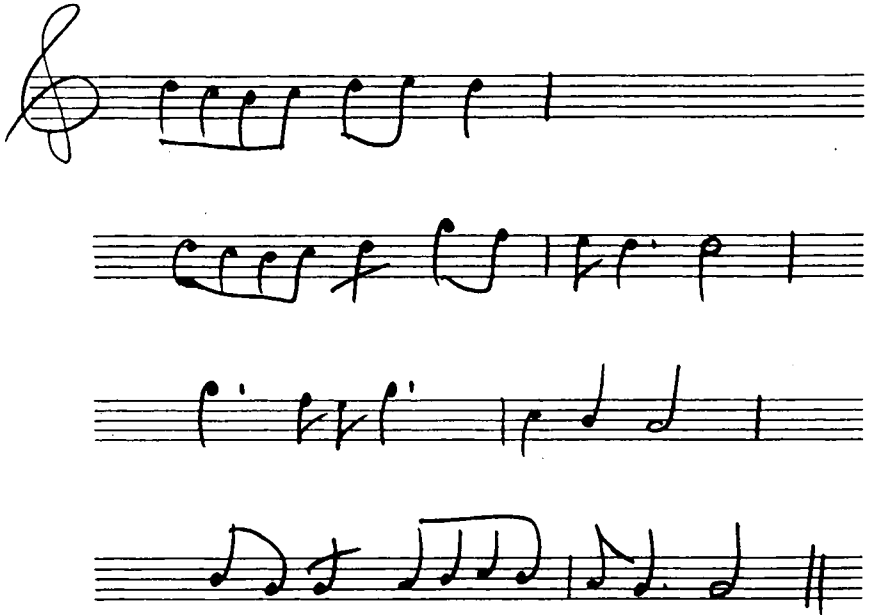
162. [Bevetem a kertem alját]

163. [Semmit sem vétettem]

164. [Jászkunsági gyerek vagyok]

165. [Sárga kukoricaszár]

